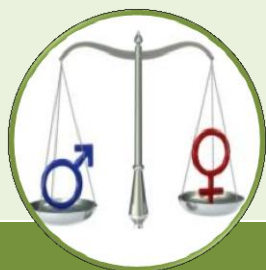

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αξιολόγηση των Παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την Εφαρμογή της Αρχής της Ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)

3ο Παραδοτέο: Τελική Έκθεση Αξιολόγησης

Ανάδοχος

REMACO A.E.

Σύμβουλοι Επιχειρήσεων & Ανάπτυξης

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Κοραή 4, 105 64 Αθήνα, Τηλ. 210 5271400, Fax 210 5271420, www.esfhellas.gr, e-mail: eysekt@mou.gr

Σεπτέμβριος 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	1
EXECUTIVE SUMMARY	11
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1. Πλαίσιο και στόχοι του έργου.....	1
1.2. Διάρθρωση της μελέτης.....	2
2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	3
2.1. Παρουσίαση των πηγών άντλησης δευτερογενών δεδομένων και των βασικών στοιχείων – ευρημάτων	3
2.1.1. Σύστημα Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	3
2.1.1.1. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Γ' ΚΠΣ	3
2.1.1.2. Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	4
2.1.1.3. Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων του Γ' ΚΠΣ	4
2.1.1.4. Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ	4
2.1.1.5. Τελικές Εκθέσεις Υλοποίησης των ΕΠ.....	5
2.1.1.6. Σχετικές Εγκύκλιοι, Οδηγίες και Μεθοδολογικά Έγγραφα.....	5
2.1.2. Έγγραφα Προγραμματισμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	5
2.1.3. Εκθέσεις Αξιολόγησης - Μελέτες	5
2.1.4. Στατιστικά Στοιχεία	6
2.2. Παρουσίαση των Ερευνών Πεδίου και των βασικών ευρημάτων.....	7
2.2.1. Έρευνα Πεδίου στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, στις Υπηρεσίες Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ) και στη ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ.....	7
2.2.2. Έρευνα Πεδίου σε Τελικούς Δικαιούχους	20
2.2.3. Έρευνα Πεδίου σε Φορείς Υλοποίησης.....	32
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΕΠ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ	33
3.1. Αξιολόγηση του Προγραμματικού σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ	33
3.2. Παρουσίαση της λογικής και της δομής των παρεμβάσεων ανά Πεδίο Πολιτικής του ΕΚΤ	50
3.3. Παρουσίαση των βασικών κατευθύνσεων πολιτικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων ...	64
3.3.1. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Στόχος Ισότητας 1)	68
3.3.2. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση (Στόχος Ισότητας 2)	69
3.3.3. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων (Στόχος Ισότητας 3).....	70

3.3.4. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στην εξισορρόπηση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (Στόχος Ισότητας 4)	72
3.3.5. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στην ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων (Στόχος Ισότητας 5)	72
3.4. Αναλυτική αποτύπωση και αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού και του προφίλ των παρεμβάσεων ανά ΕΠ.....	74
3.4.1. Ειδικό Ερώτημα Α1.1. Πώς σχεδιάστηκε η διττή προσέγγιση του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του ΕΚΤ 2000-2006; Κατά πόσον υπήρχε συγκεκριμένη επίσημη στρατηγική με στόχους και κατευθύνσεις ανά τομέα/πεδίο πολιτικής; Σε ποιο βαθμό ακολουθήθηκε άτυπη προσέγγιση;	74
3.4.1.1. ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».....	74
3.4.1.2. ΕΠ «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»	84
3.4.1.3. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»	91
3.4.1.4. ΕΠ «Υγεία -Πρόνοια».....	96
3.4.1.5. ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας».....	101
3.4.1.6. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ	106
3.4.2. Ειδικό Ερώτημα Α1.2. Ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις της ex ante αξιολόγησης αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων;	116
3.5. Αξιολόγηση των τροποποιήσεων της στρατηγικής των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ	121
3.5.1. Ενδιάμεση Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - 2004	121
3.5.2. Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - 2006	125
3.5.3. Τελική Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	128
3.6. Αποτύπωση του τελικού σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ.....	132
3.7. Αναλυτική Αποτίμηση των τροποποιήσεων στρατηγικής κατά την περίοδο της υλοποίησης και των σημαντικότερων προβλημάτων που ανέκυψαν ανά ΕΠ και Πεδίο Πολιτικής ΕΚΤ.....	156
3.7.1. Ειδικό Ερώτημα Α2.1. Πώς μεταβλήθηκε η στρατηγική των ΕΠ αναφορικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο;	156
3.7.1.1. ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».....	156
3.7.1.2. ΕΠ «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»	167
3.7.1.3. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»	175
3.7.1.4. ΕΠ «Υγεία -Πρόνοια».....	181
3.7.1.5. ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας».....	187
3.7.1.6. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ	194
3.7.2. Ειδικό Ερώτημα Α2.2. Ποιές λειτουργίες και διαδικασίες υλοποίησης εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της επίσημης ή/και της άτυπης προσέγγισης προώθησης της ισότητας των φύλων; Ποιοί μηχανισμοί και εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για την εφαρμογή της πολιτικής ισότητας και σε ποιους τομείς; Ποιά από αυτά υπήρξαν αποτελεσματικά και σε ποιά παρουσιάστηκαν δυσκολίες εφαρμογής;	217
3.7.3. Ειδικό Ερώτημα Α2.3. Πώς έγινε η παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής του gender mainstreaming στα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων; Πώς έγινε η παρακολούθηση των στόχων ισότητας σε επίπεδο Αξόνων / Μέτρων / Έργων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;	221
3.7.3.1. Σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ	221

3.7.3.2.	Δείκτες Αξόνων Προτεραιότητας & Μέτρων με «δυναμική» ανάλυση ανά φύλο.....	226
3.7.3.3.	Δείκτες Έργων με ανάλυση ανά φύλο	227
3.7.3.4.	Δείκτες Ισότητας Γ' ΚΠΣ (Σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ).....	231
3.7.3.5.	Συστήματα – μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ισότητας των φύλων (των ωφελουμένων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο)	232
3.7.4.	Ειδικό Ερώτημα Α2.4. Πώς αξιοποιήθηκαν οι προτάσεις του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ;	235
3.7.5.	Ειδικό Ερώτημα Α2.5. Σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκαν οι προτάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης και της ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σχετικά με τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων;	240
3.8.	Αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων	250
3.8.1.	Ειδικό Ερώτημα Α3.1. Πώς αντιμετωπίστηκε η ισότητα των φύλων ως οριζόντιο θέμα στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ (ex ante αξιολόγηση, ενδιάμεση αξιολόγηση και ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης);.....	250
3.8.2.	Ειδικό Ερώτημα Α3.2. Σε ποιές κατηγορίες παρεμβάσεων σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν θεματικές μελέτες για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων τους στην ισότητα των φύλων;.....	253

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

4.1.	Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	256
4.1.1.	Ειδικό Ερώτημα Β1.1. Ποιός είναι ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικών στόχων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;	256
4.1.1.1.	Ε.Π «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».....	257
4.1.1.2.	Ε.Π «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»	273
4.1.1.3.	Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα»	284
4.1.1.4.	Ε.Π «Υγεία -Πρόνοια»	290
4.1.1.5.	Ε.Π «Κοινωνία της Πληροφορίας»	295
4.1.1.6.	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ	304
4.1.1.7.	Αποτελεσματικότητα παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ	319
4.1.2.	Ειδικό Ερώτημα Β1.2: Πώς αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων σε επίπεδο Μέτρου, Άξονα Προτεραιότητας, Επιχειρησιακού Προγράμματος και Γ' ΚΠΣ;.....	335
4.2.	Αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	344
4.2.1.	Ειδικό Ερώτημα Β2.1: Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων σε επίπεδο Μέτρου, Άξονα Προτεραιότητας, Επιχειρησιακού Προγράμματος και Γ' ΚΠΣ;	344
4.2.2.	Ειδικό Ερώτημα Β2.2: Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων σε σχέση με το μοναδιαίο κόστος τους;.....	350
4.3.	Αποτίμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων ισότητας ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ και ανά τομέα παρέμβασης	353

4.4. Αποτίμηση της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.....	363
4.4.1. Ειδικό Ερώτημα Β3.1: Πώς αξιολογείται η βιωσιμότητα των σχετικών με την προώθηση της ισότητας των φύλων παρεμβάσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;.....	363
4.4.2. Ειδικό Ερώτημα Β3.2: Πώς αξιολογείται η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών, όσον αφορά στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τα προσόντα και τις δεξιότητες και τη δημιουργία και διοίκηση επιχειρήσεων;	363
4.4.2.1. Εκπαίδευση	364
4.4.2.2. Απασχόληση	368
4.4.2.3. Αμοιβές.....	371
4.4.2.4. Γυναικεία Επιχειρηματικότητα.....	372
4.5. Αποτίμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ - Συνθετική Διάγνωση	374

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ 389

5.1. Αξιολόγηση επιλεγμένων δράσεων ως προς την ισότητα των φύλων	389
5.1.1. Εις βάθος ανάλυση και αξιολόγηση του Μέτρου 1.6 του ΕΠΑΕΚ	389
5.1.1.1. Ταυτότητα του Μέτρου 1.6	389
5.1.1.2. Ταυτότητα & Μεθοδολογία της Έρευνας Πεδίου	392
5.1.1.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας Πεδίου.....	392
5.1.1.4. Αναλυτική Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων της Έρευνας (ανά ερώτημα)	394
5.1.2. Εις βάθος ανάλυση και αξιολόγηση του Μέτρου 5.3 του ΕΠΑΕΚ	401
5.1.2.1. Ταυτότητα του Μέτρου 5.3	401
5.1.2.2. Ταυτότητα & Μεθοδολογία της Έρευνας Πεδίου	402
5.1.2.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας Πεδίου.....	403
5.1.2.4. Αναλυτική Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων της Έρευνας (ανά ερώτημα)	405
5.2. Αξιολόγηση καλών Πρακτικών υπέρ της ισότητας των φύλων	420

6. ΒΑΣΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 426

6.1. ΒΑΣΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΕ ΟΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΕΠ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ.....	426
6.1.1. Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.....	426
6.1.2. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ	436
6.1.3. Αξιολόγηση επιλεγμένων δράσεων ως προς την ισότητα των φύλων.....	441
6.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	443
6.3. Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007-2013 - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	444
6.3.1. Το ΕΣΠΑ υπό το πρίσμα της ενίσχυσης της ισότητας των φύλων - Αρχιτεκτονική και σχεδιασμός.....	444
6.3.2. Συνοπτική αποτίμηση του Σχεδιασμού και των πρώτων αποτελεσμάτων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ -Προτάσεις.....	448
6.3.2.1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013»	448

6.3.2.2.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013»	451
6.3.2.3.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013»	454
6.3.3.	<i>Προτάσεις για την ενίσχυση και προώθηση της αποτελεσματικότητας των Δράσεων Ισότητας στο ΕΣΠΑ457</i>	
6.3.3.1.	Προτάσεις για την ενίσχυση της ισότητας στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ	459
6.3.3.2.	Προτάσεις Αξιοποίησης Δυνητικών Θετικών Δράσεων Ισότητας του ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	462

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ..... 464

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Εισαγωγή

Αντικείμενο και σκοπιμότητα του Έργου

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί το 3^ο Παραδοτέο του Έργου «Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)», το οποίο εκπονήθηκε από την REMACO Α.Ε., με βάση την από 1^η Φεβρουαρίου 2011 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την ΕΥΣΕΚΤ.

Το ανωτέρω έργο αποτελεί μια αξιολόγηση θεματικού χαρακτήρα (thematic evaluation) που αποσκοπεί στην ex post αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, όπως αυτή σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε μέσω των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ (τρίτη Προγραμματική Περίοδος 2000-2006).

Η αναγκαιότητα της αξιολόγησης του σχεδιασμού και της εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής κρίθηκε σημαντική από τη Γ.Δ. Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της Ε.Ε., με δεδομένο ότι οι σχετικές παρεμβάσεις του ΕΚΤ είχαν ιδιαίτερη βαρύτητα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, είτε ενσωματώνοντας την αρχή του «gender mainstreaming», είτε έχοντας το χαρακτήρα των ειδικών – θετικών δράσεων.

Τα δύο βασικά αξιολογητικά ερωτήματα τα οποία απαντώνται στο πλαίσιο του παρόντος έργου είναι:

- ◆ Σε ποίο βαθμό και με ποιούς τρόπους οι συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις συνέβαλαν στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των προοπτικών σταδιοδρομίας τους, της πρόσβασής τους σε νέες δυνατότητες απασχόλησης και στη δημιουργία επιχειρήσεων, καθώς και στη μείωση των κάθετων και οριζόντιων διαχωρισμών στην αγορά εργασίας λόγω φύλου;
[Καν. 1784/1999, άρθρο 2, παρ. 1ε]
- ◆ Σε ποίο βαθμό και με ποιούς τρόπους εφαρμόστηκε η αρχή του gender mainstreaming σε όλα τα πεδία πολιτικής του ΕΚΤ; Σε ποιες περιπτώσεις η εφαρμογή αυτή υπήρξε επιτυχημένη;
[Καν. 1784/1999, άρθρο 2, παρ. 2γ]

Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που ενσωματώνονται στο παρόν παραδοτέο, επιτρέπουν την πληρέστερη εξειδίκευση των νέων παρεμβάσεων, καθώς και βελτιωτικές/διορθωτικές κινήσεις σε θέματα οργάνωσης στρατηγικής και υλοποίησης, προκειμένου τα Προγράμματα του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ να επιφέρουν περισσότερα θετικά αποτελέσματα και επιπτώσεις στον τομέα της ισότητας των δύο φύλων.

Πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης αποτέλεσε το σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στον τομέα προώθησης της ισότητας ανδρών και γυναικών και ειδικότερα η μελέτη καλύπτει τα ακόλουθα τομεακά και περιφερειακά ΕΠ που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ:

- ✓ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
- ✓ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
- ✓ Κοινωνία της Πληροφορίας
- ✓ Ανταγωνιστικότητα
- ✓ Υγεία – Πρόνοια
- ✓ 13 ΠΕΠ

Τρόπος υλοποίησης του Έργου – Οργάνωση των επιμέρους φάσεων

Το έργο της αξιολόγησης των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ οργανώθηκε σε τέσσερις Φάσεις:

- ♦ Φάση Α: Σχεδιασμός της Αξιολόγησης: Περιλαμβάνει την εξειδίκευση και αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας αξιολόγησης του έργου, το σχεδιασμό των διαδικασιών συλλογής, επεξεργασίας και ελέγχου των στοιχείων και την ανάπτυξη του πληροφοριακού συστήματος αξιολόγησης.
- ♦ Φάση Β: Συλλογή και ανάλυση στοιχείων: Περιλαμβάνει τη συλλογή, οργάνωση και επεξεργασία των απαιτούμενων πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων για την αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Στο πλαίσιο της Φάσης Β πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες έρευνες πεδίου:
 - Α.** Έρευνα πεδίου στα στελέχη των **Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης (ΕΥΔ)** των 5 Τομεακών και 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, σε στελέχη των **Υπηρεσιών Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ)**, καθώς και σε στελέχη της **ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ**.
 - Β.** Έρευνα πεδίου σε στελέχη – υπευθύνους **Τελικών Δικαιούχων** που ήταν αρμόδιοι για σημαντικές παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ την περίοδο 2000-2006.
 - Γ.** Έρευνα πεδίου στις ΜΚΟ / φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του **Μέτρου 1.6** και στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων του **Μέτρου 5.3** του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση.
- ♦ Φάση Γ: Εκτέλεση της αξιολόγησης: Περιλαμβάνει την απάντηση των βασικών και ειδικότερων αξιολογητικών ερωτημάτων του έργου, με βάση τη μεθοδολογική προσέγγιση που αναπτύχθηκε στην Α' Φάση του έργου, αξιοποιώντας τα πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της Β' Φάσης του Έργου.
- ♦ Φάση Δ: Συνθετική Αξιολόγηση – Διαμόρφωση τελικών προτάσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2007-2013: Περιλαμβάνει τη σύνθεση των απαντήσεων των βασικών και ειδικότερων αξιολογητικών ερωτημάτων του έργου της αξιολόγησης των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ, καθώς και τα τελικά συμπεράσματα και τις τελικές προτάσεις για την καλύτερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Βασικά Συμπεράσματα

Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο (2000-2006) η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτέλεσε βασική προτεραιότητα, η οποία σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς θα έπρεπε να διέπει το σύνολο των πολιτικών και παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Η προώθηση της εφαρμογής της αρχής ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ επιδιώχθηκε, αφενός μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων σε όλες τις πολιτικές (εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming) και αφετέρου με ειδικές θετικές δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων στον προγραμματικό σχεδιασμό

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις παρεμβάσεις του ΕΚΤ εμφανίζεται ως «τυπική δέσμευση» σε όλα τα ΕΠ, αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις περιορίζεται σε γενικούς στόχους για την ισότητα των φύλων, χωρίς να προβλέπεται συγκεκριμένη στρατηγική ενσωμάτωσης.

Σε πολλά Επιχειρησιακά Προγράμματα παρατηρείται σαφές κενό ανάμεσα στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του τομέα, ή της περιοχής παρέμβασης του Προγράμματος και της στρατηγικής προγραμματισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρείται στα έγγραφα προγραμματισμού ανάλυση των διαφορών στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, έτσι ώστε να εντοπιστούν τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν. Όμως, ακόμα και στις περιπτώσεις που η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης οδηγεί στη διαπίστωση συγκεκριμένων ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων, η στρατηγική που υιοθετείται για τη μείωση αυτών των διαφορών και για την επίτευξη ισότητας δεν συνδέεται πάντα με την αρχική ανάλυση.

Η απουσία μιας εκ των προτέρων αποτίμησης των συνεπειών των σχεδιαζόμενων πολιτικών και παρεμβάσεων στην ισότητα των φύλων, σε οριζόντιο επίπεδο, κατά το σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ, σε συνδυασμό με το χαμηλό βαθμό ένταξης της ισότητας των φύλων στις Ex Ante αξιολογήσεις των ΕΠ, περιόρισε το σχεδιασμό της ενδεδειγμένης στρατηγικής στον τομέα ισότητας των φύλων, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του τομέα, ή περιοχής, παρέμβασης του εκάστοτε ΕΠ και κατά συνέπεια και την μετέπειτα επιτυχία των πολιτικών αυτών.

Σε ό,τι αφορά τον αρχικό σχεδιασμό, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, παρά την υποχρέωση για ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στο σύνολο των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, το 1/5 περίπου των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ δεν ήταν επαρκώς προσανατολισμένοι στην επίτευξη του στόχου ισότητας των φύλων και στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενώ το 70% περίπου των πόρων αφορούσε σε ενσωμάτωση της διάστασης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων σε όλες τις πολιτικές (εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming) και το 9,1% αφορούσε την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών.

Σε ότι αφορά τον τελικό σχεδιασμό, από το σύνολο των 130 Μέτρων ΕΚΤ του τελικού σχεδιασμού των ΕΠ, τα 18 Μέτρα συμπεριέλαβαν αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, οι οποίες δέσμευσαν το 9,9% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (έναντι 8,8% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό). Επιπλέον, 8 Μέτρα συμπεριέλαβαν κατά ένα ποσοστό και θετικές δράσεις, με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων να ανέρχεται σε **10,4%**.

Τέλος, η συμμετοχή των γυναικείων οργανώσεων και Φορέων Ισότητας στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αποδείχτηκε αρκετά περιορισμένη.

Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και κατανομή των πόρων

Η κατανομή των διαθέσιμων πόρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτό να αποτιμηθεί επαρκώς, δεδομένου ότι δεν δεσμεύθηκαν συγκεκριμένοι πόροι για τις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις, σε αντίθεση με τις θετικές δράσεις όπου μέσω του τομέα παρέμβασης 25 διατέθηκαν συγκεκριμένοι πόροι για την υλοποίηση ειδικών δράσεων υπέρ των γυναικών.

Ο βαθμός εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικά Μέτρα) μειώθηκε στον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και ανήλθε σε 69,6% (έναντι 79,4% στον αρχικό σχεδιασμό), λόγω της **μείωσης του βαθμού εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα**, τα οποία δέσμευσαν και το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ. Ειδικότερα, τα τομεακά ΕΠ εμφανίζουν μείωση στο βαθμό εφαρμογής της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες (από 79,7% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό μειώθηκε σε 65,7%), ενώ αντίθετα **στα ΠΕΠ βελτιώθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης της**

αρχής της ισότητας των φύλων κατά 18,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 77,1% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό αυξήθηκε σε 95,8%).

Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων

Ο αρχικός προγραμματικός σχεδιασμός των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ **χαρακτηρίστηκε από σημαντικά κενά/ελλείψεις** σε ότι αφορά την ποσοτικοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων μέσω κατάλληλου μίγματος στόχων – δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, τα οποία δεν αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά με τις μετέπειτα τροποποιήσεις και παρέμειναν σε προγραμματικό επίπεδο και στις τελευταίες αναθεωρήσεις των ΕΠ.

Επίσης, η έλλειψη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα – ΟΠΣ, και οι Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ δεν συνέβαλλαν αποτελεσματικά στην ολοκληρωμένη παρακολούθηση και αποτίμηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων), σε συνδυασμό με τον περιορισμένο βαθμό αξιοποίησης συμπληρωματικών εργαλείων – μηχανισμών από τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των παρεμβάσεων, ενδυνάμωσε την σημασία των θεματικών μελετών / αξιολογήσεων στο τομέα αυτό.

Η διαθεσιμότητα αναλυτικών δεδομένων κατά φύλο και συστημάτων παρακολούθησης που θα λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική παρακολούθηση και αποτίμηση της πορείας υλοποίησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, στις οποίες θα πρέπει να δοθεί η απαιτούμενη βαρύτητα / προσοχή.

Διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής έργων

Τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν για την αξιολόγηση και την επιλογή των έργων και σχετίζονται με την προώθηση της ισότητας των φύλων **δεν λειτούργησαν ως ένα ισχυρό μέσο** για την βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το περιεχόμενό τους ήταν κυρίως ποιοτικό, χωρίς να απαιτούν την ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διαμορφωθούν ειδικά και προσαρμοσμένα κριτήρια επιλογής έργων, η εφαρμογή των οποίων θα μεγιστοποιεί τα οφέλη σε ότι αφορά στη μείωση των ανισοτήτων ανδρών – γυναικών.

Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Ο χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (ex ante, ενδιάμεση και ενήμερωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης), σε συνδυασμό με την έλλειψη μιας ολοκληρωμένης αξιολόγησης των προγραμμάτων από τη σκοπιά της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, περιόρισε και τις δυνατότητες βελτίωσης του προγραμματικού σχεδιασμού στον τομέα αυτό. Η αντιμετώπιση της ισότητας των φύλων ως ένα από τα οριζόντια θέματα πολιτικής στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις, **δεν αποδείχθηκε αποτελεσματικό εργαλείο** και θα πρέπει να ειδωθεί εκ νέου η χρησιμότητά και αποτελεσματικότητά του.

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Αποτελεσματικότητα της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ

Η αποτελεσματικότητα των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, όπως αυτή εκφράζεται από το σταθμισμένο δείκτη αποτελεσματικότητας με βάση την επίτευξη των δεικτών εκροών, ήταν ιδιαίτερα υψηλή και διαμορφώθηκε σε 1,91, υποδηλώνοντας **υπερεπίτευξη των στόχων του φυσικού αντικείμενου των θετικών δράσεων κατά 91%**, σε συνολικό επίπεδο.

Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών με βάση την επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων κατέστη εφικτή μόνο σε επίπεδο θετικών Μέτρων ΠΕΠ (σε όσα είχαν τεθεί σχετικοί δείκτες) και όχι στο σύνολο των θετικών Μέτρων των ΕΠ, κυρίως δεδομένου ότι τα ΤΕΠ δεν είχαν αντίστοιχους δείκτες.

Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων, δείκτη αποτελεσματικότητας μεγαλύτερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες εκρών, παρουσιάζουν τα 32 από τα 43 gender mainstreaming Μέτρα. Αντίστοιχα, η αποτελεσματικότητα των gender mainstreaming Μέτρων με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, είναι μεγαλύτερη, ή ίση της μονάδας για τα 3 από τα 4 gender mainstreaming Μέτρα των ΠΕΠ, καθώς τα ΤΕΠ δεν διέθεταν δείκτες αποτελεσμάτων. Τέλος, η αποτελεσματικότητα με βάση τους δείκτες επιπτώσεων κατέστη ανέφικτη λόγω έλλειψης αντίστοιχων δεικτών στο σύνολο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός ενός συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατός ο συσχετισμός του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου, όπως αποτυπώνεται μέσω των δεικτών εκρών, με τους αντίστοιχους πόρους (δαπάνες) που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του.

Ο **βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης** των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαμορφώθηκε στο 103% σε συνολικό επίπεδο Γ' ΚΠΣ, με τη συνολική απορρόφηση των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ να ανέρχεται σε 102%. Υψηλότερο δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης παρουσιάζουν οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Οι **θετικές δράσεις** υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ **απορρόφησαν κατά 14% περισσότερους πόρους από τους προγραμματισμένους**, στοιχείο που ερμηνεύεται από την υψηλή απορρόφηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΠΕΠ (121%) και την αντίστοιχη απορρόφηση των θετικών δράσεων των τομεακών ΕΠ, που ανήλθε στο 106%.

Ο **υψηλός δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων** στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη δαπάνη περισσότερων πόρων από τους προγραμματισμένους στα Μέτρα ενίσχυσης δομών κοινωνικής φροντίδας, όπου η απορρόφηση ξεπερνάει το 100% σε όλα τα σχετικά Μέτρα των ΕΠ.

Οι **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των Τομεακών ΕΠ παρουσιάζουν απορρόφηση στα επίπεδα της συνολικής απορρόφησης των δράσεων ΕΚΤ (102%), ενώ στην περίπτωση των ΠΕΠ η απορρόφηση ανήλθε στο 100%.

Σε ότι αφορά το **βαθμό ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου** των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, επισημαίνονται τα εξής:

- **Οι 3 από τους 4 στόχους ισότητας που τέθηκαν στο ανώτερο επίπεδο προγραμματισμού (Γ' ΚΠΣ) επιτεύχθηκαν.**
- **Η πλειονότητα των δεικτών ισότητας που τέθηκαν σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας των ΕΠ – Γ' ΚΠΣ επιτεύχθηκαν.** Οι ανωτέρω δείκτες δεν αντιπροσωπεύουν το σύνολο των ΕΠ, δεδομένου ότι σε 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα στο ΕΠ ΚτΠ, ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, ΕΠΕΑΕΚ και ΠΕΠ ΑΜΘ δεν καθορίστηκαν στόχοι ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας.
- Το 64% των δεικτών ισότητας που είχαν τεθεί στο επίπεδο των Μέτρων (163 δείκτες), ή το 74% των δεικτών για τους οποίους κατέστη δυνατός ο υπολογισμός της απολογιστικής τιμής τους επιτεύχθηκαν. Επισημαίνεται ότι οι περισσότεροι δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων (59%) ποσοτικοποιούν θετικές δράσεις, **ενώ περιορισμένος είναι ο αριθμός δεικτών ισότητας σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων.**

Αποδοτικότητα της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ

Ο δείκτης αποδοτικότητας των θετικών δράσεων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ εκτιμήθηκε σε **1,67**, με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκροών, γεγονός που καταδεικνύει έμμεσα ότι επετεύχθη μεγαλύτερο φυσικό αντικείμενο με τους ίδιους πόρους, ή το ίδιο φυσικό αντικείμενο υλοποιήθηκε οικονομικότερα (με λιγότερους πόρους).

Επισημαίνεται ότι ο δείκτης αποδοτικότητας των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών αποτελεί μια ένδειξη της αποδοτικής ή μη υλοποίησης των σχετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα για τους ακόλουθους λόγους:

- Η ποσοτικοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, μέσω των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων & επιπτώσεων, μεταβλήθηκε διαχρονικά μέσω των ενδιάμεσων αναθεωρήσεων των ΕΠ με βάση τα κατά περίπτωση στοιχεία υλοποίησης και πιο συγκεκριμένα παρουσίασε διαχρονική μείωση στόχων σε σύγκριση με τους αρχικά τεθέντες.
- Αντίστοιχα, οι αυξομειώσεις των δεσμευμένων πόρων σε επίπεδο Μέτρων που παρατηρούνται στις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των ΕΠ, είχαν ως βασικό στόχο την αποφυγή απώλειας πόρων και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν με βασικό κριτήριο την επιμέρους απορρόφηση στην εκάστοτε χρονική στιγμή.

Για τις **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός του δείκτη αποδοτικότητας, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατός ο συσχετισμός του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου, όπως αποτυπώνεται μέσω των δεικτών εκροών – αποτελέσματος – επιπτώσεων, με τους αντίστοιχους πόρους (δαπάνες) που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του.

Βιωσιμότητα της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ

Με βάση σχεδόν όλες τις μελέτες που έχουν διενεργηθεί τα τελευταία χρόνια για τις επιπτώσεις των Προγραμμάτων Κατάρτισης ανέργων (**στα οποία συμμετέχουν σε μεγάλο ποσοστό γυναίκες**), είναι φανερό ότι **η κατάρτιση**, όπως υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, **δεν αποτέλεσε την πιο ενδεδειγμένη πολιτική για την προώθηση των γυναικών, στην αγορά εργασίας.**

Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση που αναπτύχθηκε στη χώρα μας λειτούργησε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ με βάση πρώτα την λογική της απορρόφησης πόρων, χαρακτηρίζονταν ανέκαθεν από μια κλειστή αγορά, και είχε στο επίκεντρο την επιδοματική αντιμετώπιση των ανέργων, χωρίς ο σχεδιασμός της να εδράζεται σε πραγματική διάγνωση αναγκών της αγοράς εργασίας και να συνδέεται με μετρήσιμα αποτελέσματα και επιπτώσεις, ιδίως στο πεδίο της αγοράς εργασίας. **Αυτός ο τρόπος λειτουργίας στο επίπεδο της καταπολέμησης της γυναικείας ανεργίας (που σχεδόν καθ' όλη την περίοδο του Γ' ΚΠΣ ήταν διπλάσια των ανδρών) είχε πολύ χαμηλά αποτελέσματα.**

Τα Προγράμματα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την Απασχόληση Ανέργων μέσω των Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) του ΟΑΕΔ, αποτέλεσαν μια από τις πιο κλασσικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που συνέβαλαν στην άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας, τόσο κατά την περίοδο εφαρμογής τους (18-24 μήνες), όσο και μετά την λήξη τους, με την δημιουργία μόνιμης απασχόλησης των ωφελουμένων πρώην ανέργων, οι οποίοι και μετά την παρέλευση της επιχορήγησης συνέχισαν να εργάζονται και μάλιστα **όπως δείχνουν οι σχετικές μελέτες αξιολόγησης του προγράμματος πλησιάζουν τους μισούς εξ αυτών που αρχικά τοποθετούνται στις επιχειρήσεις.**

Υπήρξαν σημαντικές επιπτώσεις στη **διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης** από τη λειτουργία των δομών (φύλαξης βρεφών, των ΚΗΦΗ και των Προγραμμάτων «Βοήθεια στο σπίτι»). Οι Δομές αποδείχθηκε ότι συνέβαλλαν στη διεύρυνση της ικανότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας και διευκόλυνσης για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των

ατόμων με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να υποστηριχθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου και στην πρόσβαση-παραμονή στην αγορά εργασίας.

Αξιολόγηση ειδικών θεμάτων για την προώθηση της Ισότητας των φύλων

Εις βάθος Αξιολόγηση Μέτρου 1.6 «Δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» του ΕΠΑΕΚ 2000-2006

Από τη διενέργεια της έρευνας στο πλαίσιο του **M1.6**, αν και προκύπτει επίτευξη των στόχων αναφορικά με την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών κατά τη διάρκεια της χρηματοδότησης, οι δημιουργούμενες / επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης στο πλαίσιο του έργου δε διατηρήθηκαν κατόπιν ολοκλήρωσής του. Ωστόσο, η έρευνα κατέδειξε ότι τα υλοποιηθέντα Σχέδια Δράσης συντέλεσαν στην αύξηση της εμπειρίας και στην ενίσχυση της τεχνογνωσίας των ΜΚΟ στον τομέα της διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, γεγονός που θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει μελλοντική πρόταση αναφορικά με το ΕΚΤ, για την υλοποίηση δράσεων ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των ΜΚΟ (capacity building) η οποία να συνεπάγεται είτε νέες προσλήψεις, είτε κάλυψη μέρους του μισθολογικού κόστους υφιστάμενου στελεχιακού δυναμικού.

Εις βάθος αξιολόγηση Μέτρου 5.3 «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση/ πληροφόρηση φορέων και δομών)» του ΕΠΑΕΚ 2000-2006

Από τη διενέργεια της έρευνας στο πλαίσιο του **M5.3** προκύπτει επίτευξη των στόχων σε επίπεδο αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Σχεδίων Δράσης, καθώς ποσοστό άνω του 90% των ωφελούμενων γυναικών παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής στο πλαίσιο υλοποίησής τους, ενώ στο πλαίσιο της δράσης της συμβουλευτικής των Σχεδίων, η πλειοψηφία των ωφελούμενων των Σχεδίων Δράσης απορροφήθηκε σε άλλες μορφές / είδη απασχόλησης, όπως άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα, δημιουργία επιχειρήσεων, χρηματοδότηση έναρξη επιχείρησης εκτός Μ5.3, κατάρτιση και μετά ένταξη στην αγορά εργασίας, εποχιακή/περιστασιακή απασχόληση, επιδότηση μέσω άλλων ΕΠ. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί ότι παρατηρήθηκαν, εν γένει, προβλήματα υλοποίησης και καθυστερήσεις στην ένταξη των ωφελουμένων στα προγράμματα απασχόλησης του ΟΑΕΔ.

Επιπλέον, η έρευνα κατέδειξε ότι ο σχεδιασμός της στρατηγικής μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης απαιτεί συνδυασμό διαφόρων προϋποθέσεων/εργαλείων όπως είναι η διαβούλευση με τις επιχειρήσεις της τοπικής αγοράς, η ύπαρξη στοιχείων από πρόσφατες έρευνες σχετικά με τις ανάγκες των γυναικών αφενός και της αγοράς εργασίας αφετέρου, η διαβούλευση με άλλους κοινωνικούς φορείς (άλλες ΜΚΟ, γυναικείες οργανώσεις κλπ). Σε ό,τι αφορά την προώθηση των ωφελουμένων στην απασχόληση, η συνεργασία με τον ΟΑΕΔ πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά, και να γίνεται με πιο «θεσμικό» και ολοκληρωμένο τρόπο (πχ το σύστημα παρακολούθησης των ωφελουμένων από τον ΟΑΕΔ να εξασφαλίζει την αξιοπιστία και εγκυρότητα των στοιχείων, και οι παρεχόμενες από τα ΚΠΑ υπηρεσίες να ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένες απαιτήσεις «εξυπηρέτησης ωφελουμένων» καθολικά και ενιαία σε όλη τη χώρα, ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο η εξυπηρέτηση των ανέργων να διαφέρει από ΚΠΑ σε ΚΠΑ.

Καλές πρακτικές υπέρ της Ισότητας των Φύλων

Με βάση τα ευρήματα της μελέτης της ΕΥΣΕΚΤ «Δευτερογενής καταγραφή και αποτίμηση καλών πρακτικών του ΕΚΤ κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο» που διενεργήθηκε το 2008 και τα συμπεράσματα που διατυπώθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, ως καλές πρακτικές για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων αναγνωρίστηκαν οι εξής:

- Οι Δομές κοινωνικής φροντίδας, ως πετυχημένα παραδείγματα δράσεων που συμβάλλουν στην συμφιλίωση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των γυναικών. Οι Δομές στο πλαίσιο της Γ' προγραμματικής περιόδου έτυχαν θετικής υποδοχής από τις ελληνικές αρχές και τους ωφελούμενους, ενώ αδιαμφισβήτητη είναι η αξία που προσέδωσαν -μεταξύ άλλων- και σε θέματα κοινωνικής συνοχής.

- Το Πρόγραμμα «Ανάπτυξη της Γυναίκας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας» που χρηματοδοτήθηκε στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2000-2006 μέσω του ΕΟΜΜΕΧ, κρίθηκε ως καλή πρακτική και ως ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και τη διατήρηση της απασχόλησης σε γυναικείες επιχειρήσεις πανελλαδικά.
- Το Δίκτυο «ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ», το οποίο χρηματοδοτήθηκε μέσω του Μέτρου 8.3 του «ΕΠ Ανταγωνιστικότητα 2000-2006» συγκροτήθηκε με την συμμετοχή 97 ιδρυτικών μελών γυναικών εκπρόσωπων ΑΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων και τμημάτων Έρευνας και Ανάπτυξης των επιχειρήσεων.

Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Πεδίου Α, αναδείχθηκαν και οι ακόλουθες καλές πρακτικές:

- Πρόγραμμα «ΕΥΡΥΔΙΚΗ», Μέτρο 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.στ, του ΕΠΕΑΕΚ. Στο πλαίσιο του Προγράμματος υλοποιήθηκαν δράσεις χορήγησης υποτροφιών σε μαθήτριες/ σπουδάστριες με στόχο τον προσανατολισμό της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισής τους προς ειδικότητες που παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση στην αγορά εργασίας, καθώς και δράσεις ενίσχυσης της πρακτικής άσκησης μαθητριών/ σπουδαστριών των σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ώστε να ενδυναμωθεί η γυναικεία απασχολησιμότητα και επιχειρηματικότητα και η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.
- Πρόγραμμα «Καλλιρρόη»: Προωθώντας την ισότητα των φύλων κατά τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: Δράσεις συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού με την οπτική του φύλου στο πλαίσιο του Μέτρου 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.β, του ΕΠΕΑΕΚ. Αφορούσε Δράσεις Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση που προωθούν την ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας και την κοινωνία γενικότερα, επιδιώκοντας να παρέμβουν στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η σχέση ανδρών και γυναικών με την αγορά εργασίας, αλλά και να προωθήσουν τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, ενσωματώνοντας αξίες στο ανδρικό φύλο που συνδέονται με την οικογενειακή ζωή και τη φροντίδα.
- «Παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία», του Μέτρου 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.δ, του ΕΠΕΑΕΚ. Αφορούσε την έντυπη και ηλεκτρονική μορφή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο απευθυνόταν σε μαθητές και εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και σε γονείς, και είχε ως στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εισάγοντας το σχετικό προβληματισμό στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Εφαρμογή ποσόστωσης υπέρ των γυναικών (gender mainstreaming) στις παρεμβάσεις του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», όπου την πλειοψηφία των παρεμβάσεων του ΕΠΑΕΚ στις οποίες εφαρμόσθηκε κανόνας ποσόστωσης υπέρ των γυναικών, επιτεύχθηκε ποσοστό συμμετοχής γυναικών της τάξεως του 62,9%, όπως προκύπτει από τα στοιχεία υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου.

Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Πεδίου Β, αναδείχθηκαν και οι ακόλουθες καλές πρακτικές:

- Υπογραφή Πρωτοκόλλου συνεργασίας της ΓΓΙΦ με το Δίκτυο Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης (φορέας υλοποίησης ΓΓΙΦ). Ισχύει από το 2006, δεν χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΑΕΚ, αποτελεί πολιτική πρωτοβουλία της ΓΓΙΦ, και συμβάλλει ουσιαστικά στην ενσωμάτωση της αρχής της Ισότητας υπέρ των γυναικών και στο σπάσιμο της γυάλινης οροφής, στο εργασιακό περιβάλλον.
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών 2000-2006 του Μέτρου 5.3: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (φορέας

υλοποίησης ΓΓΙΦ). Αφορούσε την υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών, άνεργων και εργαζόμενων, μέσα από την παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής, ευαισθητοποίησης και κοινωνικής στήριξης.

- Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άνεργους από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, του Μέτρου 3.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας 2000-2006 (φορέας υλοποίησης ΕΥΕ-ΕΚΤ). Το έργο απευθυνόταν σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άτομα με Ειδικές Ανάγκες (κυρίως με κινητικά προβλήματα) και υλοποιήθηκε σε όλες τις περιφέρειες της χώρας από τα πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα Προγράμματα είχαν συνολικά 100 ώρες διάρκεια το καθένα και ήταν επιδοτούμενα, με το ποσό να ανέρχεται στα 2 € (μικτό) ανά ώρα τηλε-κατάρτισης (οι καταρτιζόμενοι που άνηκαν στην κατηγορία των ατόμων με ειδικές ανάγκες λάμβαναν εκπαιδευτικό επίδομα 5 € μικτά ανά ώρα τηλε-κατάρτισης).

Προτάσεις

Για την αντιμετώπιση των ανωτέρω κενών και προβλημάτων που προέκυψαν στον τομέα της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ, διατυπώνονται οι ακόλουθες γενικού χαρακτήρα προτάσεις, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο συνολικό κύκλο σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των παρεμβάσεων ΕΚΤ:

- ✓ Δέσμευση συγκεκριμένων πόρων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου εντός των Προγραμμάτων και δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αξιολόγησης της χρηματοδοτικής προσπάθειας σε σύγκριση με τα αποτελέσματα στον τομέα της μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών
- ✓ Σχεδιασμός της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στη βάση διασφάλισης της ύπαρξης αξιόπιστων στοιχείων που σχετίζονται με τα θέματα της ισότητας των φύλων για τη διαμόρφωση τιμών βάσης και άρα τιμών στόχου (δυνατότητα στοχοθεσίας και ποσοτικοποίησης δεικτών ισότητας και δεικτών ανά φύλο) και αφετέρου στη βάση εκπόνησης Μελετών που να τεκμηριώνουν επαρκώς τις αιτίες (α) περιορισμένης πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, στις θέσεις ευθύνης, στην επιχειρηματικότητα και (β) χαμηλών αμοιβών, προκειμένου να είναι δυνατή η διαμόρφωση ουσιαστικών προτάσεων.
- ✓ Σαφής διάκριση μεταξύ των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων και των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων, μέσω της κατάρτισης και οριζόντιας τήρησης συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων δεικτών (ισότητας / ανά φύλο).
- ✓ Έμφαση στις θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών σε τομείς που αυτό απαιτείται -βάσει της σχεδιαζόμενης στρατηγικής- δεδομένης της δυνατότητας υποστήριξής τους από σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας, καθώς και της δυνατότητας εξειδίκευσής τους λόγω του στοχευμένου χαρακτήρα τους. Τα σαφώς καθορισμένα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά τους διευκολύνουν την υλοποίηση και ολοκλήρωσή τους και διασφαλίζουν υψηλά ποσοστά απορρόφησης.
- ✓ Εφαρμογή συνδυασμένων δράσεων κατάρτισης / εκπαίδευσης / παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών με απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, ώστε να αξιοποιείται το αποτέλεσμα της εκπαίδευσης / κατάρτισης (δράσεις που συνδυάζουν εκπαίδευση – κατάρτιση και απόκτηση εργασιακής εμπειρίας).
- ✓ Έμφαση στις δράσεις υποστήριξης του συνδυασμού επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής, αλλά και συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων, ως βασικών πυλώνων προώθησης της διάστασης της ισότητας των φύλων, με δεδομένο ότι έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη.
- ✓ Υλοποίηση εξειδικευμένων μελετών για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της εξειδίκευσης δράσεων προώθησης της ισότητας με καινοτόμο χαρακτήρα.

- ✓ Σχεδιασμός και διασφάλιση της ουσιαστικής εφαρμογής ειδικών κριτηρίων αξιολόγησης της συμβολής των προτεινόμενων έργων στην προώθηση της ισότητας των φύλων, που θα μεγιστοποιούν τα οφέλη σε ότι αφορά στη μείωση των ανισοτήτων ανδρών – γυναικών.
- ✓ Για την αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης Στρατηγικής προτείνεται:
 - Α. Η διασφάλιση της συνάφειας, συνοχής και επάρκειας του πλέγματος ποσοτικοποιημένων στόχων / δεικτών μέτρησης των αποτελεσμάτων – επιπτώσεων των παρεμβάσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων στο επίπεδο του σχεδιασμού.
 - Β. Η τήρηση της υποχρέωσης από πλευράς φορέων υλοποίησης / ωφελούμενων της αποτύπωσης δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων και μετά την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων.
 - Γ. Η ανάπτυξη εξειδικευμένου εργαλείου – συστήματος παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.
- ✓ Παγίωση της συμμετοχής της ΕΥΣΕΚΤ και της ΓΓΙΦ, τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων των ΕΠ.
- ✓ Αξιοποίηση του υφιστάμενου Παρατηρητηρίου για την Ισότητα ως δομής δημιουργίας του απαραίτητου υπόβαθρου στοιχείων και δεδομένων σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των παρεμβάσεων των ΕΠ και ενσωμάτωσή του στο νέο Παρατηρητήριο / Μηχανισμό - Δομή Παρακολούθησης της Ισότητας των φύλων¹.
- ✓ Διενέργεια ειδικών δράσεων δημοσιότητας, τόσο για τις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις, όσο και για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις.
- ✓ Εφαρμογή ειδικών θεματικών αξιολογήσεων για την αποτίμηση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων σε συνδυασμό με οριζόντιου χαρακτήρα επιχειρησιακές αξιολογήσεις.
- ✓ Ενίσχυση της τεχνογνωσίας σχετικά το σχεδιασμό και εφαρμογή παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο επίπεδο των φορέων διαχείρισης και υλοποίησης.

¹ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ-ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ στο πλαίσιο του Έργου Σημαία «Οργάνωση υπηρεσιών για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης» της Κατηγορίας Πράξης «3.1.4. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του πυρήνα παραγωγής των πολιτικών ισότητας για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας καθώς και των συμβουλευτικών, συντονιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών της ισότητας των φύλων, για τις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης (Άξονας Προτεραιότητας 07), τις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου (Άξονας Προτεραιότητας 08) και τις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου (Άξονας Προτεραιότητας 09) του Ειδικού Στόχου 3.1. του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013»

EXECUTIVE SUMMARY

Introduction

Scope and Objectives of the Evaluation

The current Report constitutes the 3rd Deliverable “*Evaluation of the ESF interventions regarding the integration of equal opportunities between women and men in the OPs within the CSF 2000-2006*”, carried out by REMACO S.A. under the service contract signed with the European Social Fund Actions Coordination and Monitoring Authority (ESFCMA).

It fulfills the mandate of a thematic evaluation having the scope and objectives of an Ex Post Evaluation of gender mainstreaming integration, as it was designed and implemented in the framework of the ESF co-financed operational interventions within the CSF (2000-2006).

The necessity of the current Evaluation for the planning and implementation of the policy under consideration was considered significant by the Directorate General for Employment, Social Affairs and Inclusion of EC, given that the relative ESF interventions were of particular importance in the Operational Programmes within the third Programming Period, in terms of both equality oriented and equality positive interventions’ implementation.

The two main evaluation questions (structured in 15 evaluation sub-questions), answered within the framework of the present study are the following:

- ◆ To which degree and in which ways the ESF co-financed interventions contributed to the improvement of women access to and participation in the labour market, included their career prospects, access in new possibilities of employment and creation of enterprises, and the reduction of vertical and horizontal gender segregations in the labour market?
[Regulation (EC) 1784/1999, article 2, paragraph 1st]
- ◆ To which degree and in which ways was gender mainstreaming integration applied / implemented in the relevant ESF policy fields? In which cases did gender mainstreaming integration fulfill its objectives?
[Regulation (EC) 1784/1999, article 2, paragraph 2nd]

The conclusions and proposals incorporated, give allowance to a more complete gaining expertise in future interventions, as well as to counteractive movements on issues of organization and strategy planning and implementation, resulting to the creation of more positive impacts in gender equality by ESF interventions within the framework of National Strategic Reference Framework (NSRF).

Field of application of the current Evaluation study constituted the overall ESF operational interventions within CSF 2000-2006 in the sector of gender equality promotion. More precisely, the Evaluation covers the following Sectoral and Regional Operational Programmes co-financed by the ESF within CSF 2000-2006:

- ☑ Employment and Vocational Training
- ☑ Education and Initial Vocational Training
- ☑ Information Society
- ☑ Competitiveness
- ☑ Health & Social Welfare
- ☑ 13 Regional Operational Programmes

Methodological Approach – Evaluation's Structural Analysis

The Evaluation of ESF interventions as regards gender mainstreaming integration in the Operational Programmes within CSF 2000-2006 was organized / formed / structured in four (4) Phases:

- ◆ Phase A: Evaluation Planning: It includes the specialization and analytic description of the Evaluation's methodology, the planning of data collection, analysis and validation processes and the development of the relevant information system.
- ◆ Phase B: Data collection and analysis: it comprises the collection, organization and analysis of the required primary and secondary data for the evaluation of ESF interventions regarding gender equality promotion issues in Operational Programmes within CSF 2000-2006. Within the framework of Phase B, the following field researches were undertaken:
 - A. Field research – constructed representative sample: (1) executives in charge of the 18 **OPs' Special Management Services** (of both the Sectoral and Regional Operational Programmes), (2) executives in charge of Co-ordination Services (**ESFCMA, EYSSAAP**) and (3) executives of **Directorate General for Employment, Social Affairs and Inclusion of EC**.
 - B. Field research – constructed representative sample: executives in charge of **Final Beneficiaries** responsible for the implementation of major gender equality promotion interventions co-financed by ESF within CSF 2000-2006.
 - C. Field research – structured representative sample: (a) NGOs/ Institutions in charge of the implementation of Equality Plans within the framework of **Measure 1.6 (OP Employment and Vocational Training)** and (b) Institutions / Coordinators in charge of the implementation of Action Plans within the framework of **Measure 5.3 (OP Employment and Vocational Training)**.
- ◆ Phase C: Evaluation implementation: it comprises the findings of the main evaluation questions and the relevant sub-questions, according to the methodological approach developed in Phase A, along with the assessment / appraisal of the overall primary and secondary data collected within the framework of Phase B.
- ◆ Phase D: Evaluation Synthesis - Configuration of final proposals for gender equality promotion in the OPs within NSRF 2007-2013: It consists of the synthesis of the evaluation questions and sub-questions findings of ESF interventions in terms of gender mainstreaming integration in the OPs within CSF 2000-2006, as well as the basic conclusions and proposals for the improvement of gender mainstreaming integration within the current Programming Period.

Basic Conclusions

Thematic Area A – Evaluation of the Strategy's appropriateness and adequacy for gender equality promotion in the OPs within CSF 2000-2006.

During the 3rd Programming Period (2000 - 2006), gender equality promotion has been a basic priority, which, according to the relative Regulations, should portray the overall policies and interventions co-financed by the European Structural Funds. It has been promoted, on the one hand through the integration of equal opportunities between women and men in the overall policies and on the other hand through equality positive operations for the improvement of women access to and participation in the labour market.

Gender Mainstreaming Integration in the Programming Planning

Gender mainstreaming integration in ESF interventions appears as a “formal engagement” in all the OPs, but in most cases, it is limited in the mentioning of general gender equality objectives, without forecasting a specific integration strategy.

In a great number of OPs an explicit gap is observed between the analysis of the existing situation of the sectoral and/or regional operational policy fields and the planning strategy. In certain cases, the programming documents contain relevant analyses of the disparities between women and men related to the social and economic conditions, for the effective overcoming of the standing obstacles. However, even in cases where the existing situation analysis leads to the ascertainment of specific gender inequalities existence, the strategy adopted for their reduction and the achievement of gender equality is not always interconnected with the initial analysis.

The absence of an Ex-Ante assessment of gender equality policies and interventions horizontally planned within the CSF initial operational planning, in combination with the low degree of gender mainstreaming integration in the Ex-Ante Operational Evaluations, limited the advisable strategy planning in gender equality issues for the encountering of the sectoral and/or regional problems and the applied policies' achievement accordingly.

As far as the Initial Planning is concerned and in accordance with the available data, it is obvious that, despite the obligation for gender mainstreaming integration in all the ESF interventions within the CSF 2000-2006, almost 1/5 of the resources committed for the ESF interventions' implementation was not sufficiently directed in gender equality promotion achievement and the reduction of disparities between women and men, **while almost 70% of the resources were allocated for the implementation of equality oriented interventions in the overall policies applied and 9,1% for the implementation of equality positive interventions, respectively.**

As for the Final Planning, from the overall 130 ESF OP Measures, 18 ESF Measures included purely equality positive interventions that committed 9,9% of the total budget of ESF Measures (instead of 8,8% according to the initial planning). Moreover, 8 Measures included, in part, equality positive actions, increasing the total budget committed for equality positive interventions to **10,4%.**

Finally, the participation of women's organizations and gender equality institutes within the framework of the programming operational planning of the CSF 2000-2006 was quite limited.

Gender Mainstreaming Integration and Resources Allocation

The allocation of the available resources for gender equality promotion in ESF interventions within CSF 2000-2006 is not feasible to be sufficiently appreciated / valued, since the amount of resources allocated for the implementation of equality oriented interventions was not specific, contrary to equality positive interventions, where a specific amount of resources was allocated for the implementation of “specific measures in favor of women” falling within area of intervention “25”.

The degree of gender mainstreaming integration was decreased in the Final Operational Planning within the CSF 2000-2006, amounting in 69,6% (instead of 79,4% in the initial planning), **due to its reduction in the SOPs**, which committed the most important share of the ESF resources. More specifically, in the final programming planning, the SOPs display reduction in the degree of gender mainstreaming integration by 14 percentage units (from 79,7% in the initial planning to 65,7%), while the degree of gender mainstreaming integration **in the ROPs was increased by 18,7 percentage units** (from 77,1% in the initial planning to 95,8%).

Gender Mainstreaming Integration during Interventions' Monitoring and Evaluation

In the initial operational planning within CSF 200-2006 **major deficiencies and gaps are detected in the determination of quantified objectives for the measurement of ESF interventions' effectiveness on gender equality issues**, in terms of output, result and impact indicators, which were not effectively encountered in the successive Operational Reviews.

Furthermore, the lack of an effective mechanism for the monitoring of gender equality promotion interventions (the Monitoring Information System - MIS as well as the OPs Annual Implementation Reports, did not effectively contribute to the complete monitoring and assessment of gender equality promotion interventions), in combination with the limited use of complementary systems – mechanisms from the relevant implementation and management authorities, strengthened the importance / role of the thematic evaluation studies conducted in this field.

The availability of gender analysis data and monitoring systems taking into consideration gender mainstreaming issues, constitute basic prerequisites for the effective follow-up and assessment of gender equality promotion interventions, in which the required gravity / attention must be paid.

Projects' Evaluation and Selection Procedures

The criteria applied for the evaluation and selection of projects and programmes related to gender equality promotion, **did not operate as a powerful means** of optimization of the ESF interventions' results in the reduction of gender inequalities. Their content was rather formal, without requiring impact quantification in gender equality promotion. The forecasting and implementation of special and properly adapted equality selection criteria is of particular importance, since their application maximizes the advantages regarding the reduction of gender disparities.

Gender Mainstreaming Integration in Operational Evaluations within CSF 2000-2006

The low degree of gender mainstreaming integration in the Operational Evaluations within CSF 2000-2006 (Ex Ante Evaluation, Mid Term Evaluation, Update of Mid Term Evaluation) in combination with the absence of an Integrated Evaluation in gender mainstreaming integration issues, limited also the possibilities of programming planning improvement in this field. The approach of gender equality as one of the horizontal policy themes in Operational Evaluations **did not prove to be an effective tool** and consequently, its usefulness and effectiveness should be reexamined / reconsidered.

Thematic Area B – Evaluation of the ESF operations' effectiveness, efficiency and viability for gender equality promotion in the OPs within CSF (2000-2006).

Gender Mainstreaming Integration Effectiveness within CSF 2000-2006

The effectiveness of equality positive interventions implemented within the CSF 2000-2006, as expressed by the weighted effectiveness indicator according to output indicators achievement, has been particularly high estimated in 1,91, implying **“overachievement” of the equality positive interventions objectives by 91%**, in total.

As for equality oriented interventions, the measurement of the effectiveness indicator is not feasible, given that the correlation between physical implementation -through output indicators- and the relevant resources (expenses) spent is not possible.

The effectiveness of equality positive interventions' measurement according to result and impact indicators' achievement, was feasible only in terms of equality positive ROPs' Measures (including result and impact indicators), but not in the overall OP equality positive Measures due to the lack of relevant indicators in the Sectoral Operational Programmes.

Regarding the equality oriented interventions' effectiveness in terms of output indicators, it is observed that 32 out of 43 equality oriented Measures display “overachievement”. Respectively,

equality oriented interventions' effectiveness in terms of result indicators is displayed in 3 out of 4 equality oriented ROP Measures, since SOPs' equality oriented Measures did not include result indicators. Finally, equality oriented interventions' effectiveness in terms of impact indicators was not feasible because of lack of relevant indicators in the overall operational planning within CSF 2000-2006.

The degree of financial completion / achievement of gender equality promotion interventions flowed to 103% in total within the CSF 2000-2006, with the total ESF interventions' absorption amounting in 102%. Higher financial completion indicator is observed in gender equality promotion interventions implemented within the framework of ROPs.

Equality positive interventions implemented within CSF 2000-2006 **absorbed by 14% more resources than expected**, due to high absorption of equality positive actions implemented within the framework of ROPs (121%) and the relevant absorption of equality positive actions implemented within SOPs amounting in 106%.

The high financial completion indicator of equality positive interventions within CSF 2000-2006, is mainly attributed to the expenses increase for the implementation of "specific measures to improve women's access to and participation in the labour market" (policy field 5) – support for the establishment of care services, where the absorption exceeded 100% in all the relevant OP Measures.

The SOPs equality oriented interventions' absorption amounts in the level of the total ESF interventions absorption (102%), while ROPs' absorption amounts in 100%.

As far as the **physical completion degree** of ESF interventions is concerned, the following are pointed out:

- **Three (3) out of four (4) equality objectives in the superior level planning (CSF 2000-2006) were achieved.**
- **The majority of equality indicators in Priority Axes level were achieved.** The specific indicators do not represent the total of OPs, since in 4 Operational Programmes ("Information Society", "Health & Social Welfare", "Education and Initial Vocational Training" SOPs and "Eastern Macedonia-Thrace" ROP) equality indicators were not determined in Priority Axes level.
- 64% of equality indicators used in Measures level (163 indicators), or 74% of indicators for which performance measurement was possible, were achieved. It is pointed out that the majority of equality indicators in Measures level (59%) quantify equality positive interventions, **while the number of equality indicators in equality oriented interventions is limited.**

Gender Mainstreaming Integration Efficiency within CSF 2000-2006

The efficiency indicator of equality positive interventions within CSF 2000-2006 has been estimated in **1,67** according to the output indicators achievement rate, implying that physical targets were achieved with less resources than those initially prevented / committed, or that higher physical targets were achieved with the same level of resources.

It is pointed out that the efficiency indicator of equality positive interventions constitutes an index of the efficient or not implementation of the relevant actions within CSF 2000-2006. However, it cannot lead to secure conclusions due to the following reasons:

- The quantification of gender equality promotion interventions, through output, result and impact indicators, was diachronically reformed via the OP Mid-term Reviews according to the relevant implementation data and more specifically it was reduced according to the initially defined physical objectives and targets.

- Respectively, the fluctuations of the committed ESF resources in Measures level observed in the OP Mid-term Reviews mainly aimed at the avoidance of resources loss and consequently were realized in favor of the interventions' financial instead of physical completion.

The efficiency indicator measurement is not feasible for **the equality oriented OP interventions**, since the correlation of physical monitoring through output, result and impact indicators with the relevant resources spent is not possible.

Gender Mainstreaming Integration Viability within CSF 2000-2006

According to the relevant study / report conducted for the impact of the Training Programmes for unemployed (**with the participation of a great percentage of women**), it is obvious that **training measures**, within CSF 2000-2006 **did not constitute the most effective policy for the promotion of women in the labour market**. Vocational training measures developed in national level, basically operated as a means of resources absorption, lacking in real diagnosis of labour market needs and interconnection with measurable results and impacts, especially in the labour market field. **This approach did not lead to significant results in terms of female unemployment fighting.**

The Enterprises' Subsidy Programmes of OAED for the Employability of Unemployed through the employment's subsidy of New Workplaces, constituted one of the most common ALMP that contributed to the direct creation of workplaces, both during the programmes' implementation and afterwards, with **half of the programmes' recipients keeping their workplaces after the subsidy expiration -according to the relevant thematic evaluations undertaken.**

There was an important impact in the field of **female employment maintenance** due to the support of care services operation. The care services proved to have contributed to the capacity expansion and quality improvement of social care of children, elderly and persons with special needs, supporting women in the fields of reconciliation of work and personal life and of access to and participation in the labour market.

1.1.1. In depth Analysis of Specific Measures – Best Practices

In depth Evaluation of Measure 1.6 "Employment support actions for unemployed with the active participation of Non-Governmental Organizations (NGOs)" – OP "Employment and Vocational Training 2000-2006 "

The field research carried out within the framework of Measure 1.6 displayed underachievement of the objectives forecasted with reference to the employment support actions for unemployed women, since the jobs created during implementation were not maintained after the interventions' completion. However, the research showed that the Action Plans implemented contributed in strengthening the NGOs experience and know-how in the management of co-financed programmes / projects' field, a fact that could be evaluated for the launching of future proposals related to the implementation of ESF interventions for the enforcement of NGOs capacity building involving new engagements and/or financial support of the wage cost for the existing staff.

In depth Evaluation of Measure 5.3 "Integrated Interventions in favor of women (specialized training, consulting, acquisition of working experience, entrepreneurship, networking, awareness raising actions)" – OP "Employment and Vocational Training 2000-2006".

The field research carried out within the framework of Measure 5.3 displayed achievement of the objectives forecasted in terms of the Action Plans' effectiveness and efficiency, since more than 90% of women – beneficiaries, attended a complete cycle of counseling within the framework of their implementation, while the great majority of them was given the possibility to find an employment either in form of subsidized programmes or of enterprise creation, financial support for entrepreneurship, training and labour market integration, seasonal employment, subsidy via other OPs. However, it should be reported that there were observed relevant implementation problems in

terms of women' integration delay in the employment programmes of Manpower Employment Organization (OAED).

Moreover, the research showed that the strategy planning of a "integrated intervention" requires the combination of various preconditions / tools as the consultation with local market enterprises, the existence of data deriving from research with regard to the needs of women on the one hand and the market needs on the other hand as well as the consultation with social partners (NGOs, women organizations etc.). Regarding beneficiaries' promotion in the labour market, the co-operation with OAED should be considerably improved and be implemented in a more "institutional" and complete way (for instance, the applied interventions' monitoring system should ensure the collected data reliability and validity, while the provided services of the Employment Promotion Centers (KPA) should correspond horizontally to the predetermined requirements of the "beneficiaries' service" in national level.

Gender Equality Promotion Best Practices

Given the findings of ESFCMA Study "Reporting and Assessment of ESF Good Practices within 3rd Programming Period" conducted in 2008, the following gender equality promotion good practices are pointed out:

- Social Care Services, as successful examples of interventions that contribute to the reconciliation of professional and personal life of women. Care Services within the framework of 3rd Programming Period were welcomed by local authorities and beneficiaries, while their added value in social cohesion issues was estimated as pretty essential.
- The programme "Development of Female Employment and Entrepreneurship" of EOMMEX within the framework of Regional Operational Programmes 2000-2006, as an integrated intervention for the development of female entrepreneurship and the maintenance of employment in female enterprises in national level.
- "PERIKTIONI" network, falling within Measure 8.3 of Operational Programme "Competitiveness 2000-2006", with the participation of 97 founding members (women), representatives of higher education institutions, research centers and enterprises' research and development departments.

According to field research **A** findings, the following gender equality promotion good practices are pointed out:

- "EYRYDIKI" Programme, falling within Measure 4.1: "Programmes of gender equality promotion with emphasis to the support of initial vocational education and training of women", OP "Education and Initial Vocational Training" comprising (a) scholarships to female students aiming at their Initial Vocational Education and Training orientation to work areas that present increased demand in the labour market and (b) apprenticeship of female students of Initial Vocational Education and Training faculties, for the strengthening of female employability and entrepreneurship and their access to the labour market.
- "KALLIRROH" Programme: "Promoting gender equality from education to the labour market: Counseling and professional orientation interventions with gender perspective", within Measure 4.1 "Programmes of gender equality promotion with emphasis to the support of initial professional vocational education and training of women", OP "Education and Initial Vocational Training". It consists of professional orientation and counseling interventions in the secondary education and initial vocational training that promote gender equality in the labour market and the social context accordingly, seeking to intervene in the disparities between women and men concerning labour market and to promote reconciliation of work and personal life for both women and men.

- “Production of support educational material for the launching of issues related to “gender” in educational procedure”, Measure 4.1: “Programmes of gender equality promotion with emphasis to the support of initial vocational education and vocational training of women”, OP “Education and Initial Vocational Training”. It concerns the production of printed and electronic support educational material, addressed to students and teachers of Primary and Secondary Education, as well as to parents, aiming at gender equality promotion in the field of the Primary and Secondary Education and in educational process in general.
- Quota application in favor of women (gender mainstreaming) in the interventions of OP “Employment and Vocational Training”, where in the majority of interventions in which quota was applied, the percentage of the participation of women amounted in 62,9%, according to the relevant data.

According to field research **B** findings, the following gender equality promotion good practices are pointed out:

- Collaboration Protocol between the GSGE with the Network of Social Corporate Responsibility. In force since 2006, not financed by “Education and Vocational Training OP, it constitutes a policy initiative of GSGE and substantially contributes to gender mainstreaming integration and in the breaking of glass ceiling in the labour environment.
- Integrated interventions in favor the women of 2000-2006, Measure 5.3: “Integrated interventions in favor of women” of OP “Employment and Vocational Training” (implementation authority: GSGE). It concerns the implementation of integrated interventions in favor of women (unemployed and workers) through the provision of specialized information, counseling, awareness raising and social support services.
- Provision of e-learning services to 7.000 unemployed women and 500 unemployed persons with special needs, Measure 3.4: “Human capital capacities upgrade” of OP “Information Society” (implementation authority: ESF Actions Implementation Authority - EYE-EKT). The Programmes were implemented in all regions through relevant certified Vocational Training Centers (KEK). They had a total 100 hour duration each, and were subsidized, with 2 € per hour (persons with special needs received an educational benefit of 5 € per hour).

Proposals

In accordance with the main findings of the Evaluation study and the aforementioned basic conclusions, the following general proposals should be taken into consideration in the overall planning and implementation of gender equality promotion interventions within the ESF framework:

- ✓ Specific amount of resources committed for gender mainstreaming integration interventions of the overall OPs and establishment of a common evaluation framework for the financing commitment taking into account the results for the reduction of disparities between women men.
- ✓ Strategy planning for gender equality promotion based on the existence of reliable data related to gender equality issues for the quantification of the objectives, as well as on the studies that will sufficiently confirm the causes of (a) limited access of women in the labour market, in places of responsibility, in entrepreneurship and (b) pay gap, that will permit the configuration of essential proposals.

- ✓ Explicit distinction between equality oriented and equality positive interventions, through the setting and horizontal application / implementation of a quantified indicators' system (equality indicators, indicators with analysis per gender).
- ✓ Emphasis in equality positive interventions in the required sectors -according to the planned strategy- given the possibility to be supported by an equality indicators system, as well as their possibility of specialization because of their targeted character. Their specifically determined qualified and quantified characteristics facilitate their implementation and completion and ensure high rates of absorption.
- ✓ Implementation of combined training / education / counseling interventions along with work experience acquisition, so that the provided training / education results can be assessed (implementation of interventions that will combine education, training and labour experience).
- ✓ Emphasis in the implementation of support actions, for the reconciliation of professional and family life and in the participation of women in the creation and growth of enterprises, as basic pillars of gender equality promotion, given their multiplying profits.
- ✓ Implementation of specific studies for the support of planning and specialization of equality promotion interventions with innovative character.
- ✓ Development and proper application of specific evaluation criteria for the contribution of the proposed projects / programmes to gender equality promotion that will multiply the benefits of the disparities' reduction between women and men.
- ✓ For the effective monitoring and evaluation of the implemented strategy, the following are suggested:
 - A. Building of coherence, relevance and sufficiency of the equality indicators' system for the measurement of the outputs, results and impacts of equality promotion interventions in the planning level.
 - B. Commitment of implementation authorities for the reporting of outputs, results and impacts related to gender mainstreaming interventions not only during the implementation but also after the completion of the co-financed interventions.
 - C. The development of specific tools – systems for the monitoring of gender equality promotion results.
- ✓ Consolidation of the ESFCMA and GSGE participation in the planning as well as in the implementation and evaluation of the operational interventions.
- ✓ Use of the existing Equality Observatory as a mechanism for data background of operational interventions' planning, monitoring and evaluation and incorporation in the new Implementing Mechanism for gender equality monitoring (2007-2013).
- ✓ Implementation of focused publicity actions for both equality oriented and equality positive interventions.
- ✓ Implementation of specific thematic evaluations for gender mainstreaming integration assessment, along with the existing operational evaluations.
- ✓ Know-how strengthening concerning gender equality promotion planning and implementation for both management authorities and implementing bodies.

Acronyms

ALMP: Active Labour Market Policies

CSF: Community Support Framework

ESF: European Social Fund

ESFCMA: European Social Fund Actions Coordination and Monitoring Authority

EOMMEX: Hellenic Organization of Small and Medium Sized Enterprises and Handicraft

EC: European Commission

EYE-EKT: ESF Actions Implementation Authority

EYSSAAP: Special Service for Strategy, Planning, and Evaluation of Development Programmes

GSGE: General Secretariat for Gender Equality

KEK: Vocational Training Centers

KPA: Employment Promotion Centers

NGO: Non-Governmental Organization

NSRF: National Strategic Reference Framework

OAED: Manpower Employment Organization

OP: Operational Programme

ROP: Regional Operational Programme

SOP: Sectoral Operational Programme

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο και στόχοι του έργου

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί το 3^ο Παραδοτέο του Έργου «Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)», το οποίο εκπονήθηκε από την REMACO Α.Ε., με βάση την από 1^η Φεβρουαρίου 2011 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την ΕΥΣΕΚΤ.

Το ανωτέρω έργο αποτελεί μια αξιολόγηση θεματικού χαρακτήρα (thematic evaluation) που αποσκοπεί στην ex post αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, όπως αυτή σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε μέσω των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ (τρίτη Προγραμματική Περίοδος 2000-2006).

Η αναγκαιότητα της αξιολόγησης του σχεδιασμού και της εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής κρίθηκε σημαντική από τη Γ.Δ. Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της Ε.Ε., με δεδομένο ότι οι σχετικές παρεμβάσεις του ΕΚΤ είχαν ιδιαίτερη βαρύτητα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, είτε ενσωματώνοντας την αρχή του «gender mainstreaming», είτε έχοντας το χαρακτήρα των ειδικών – θετικών δράσεων.

Τα δύο βασικά αξιολογητικά ερωτήματα, τα οποία απαντώνται στο πλαίσιο του παρόντος έργου είναι:

- ✚ Σε ποió βαθμό και με ποιούς τρόπους οι συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις συνέβαλαν στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των προοπτικών σταδιοδρομίας τους, της πρόσβασης τους σε νέες δυνατότητες απασχόλησης και στη δημιουργία επιχειρήσεων, καθώς και στη μείωση των κάθετων και οριζόντιων διαχωρισμών στην αγορά εργασίας λόγω φύλου;
[Καν. 1784/1999, άρθρο 2, παρ. 1ε]
- ✚ Σε ποió βαθμό και με ποιούς τρόπους εφαρμόστηκε η αρχή του gender mainstreaming σε όλα τα πεδία πολιτικής του ΕΚΤ; Σε ποιες περιπτώσεις η εφαρμογή αυτή υπήρξε επιτυχημένη;
[Καν. 1784/1999, άρθρο 2, παρ. 2γ]

Η παρούσα αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ, σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ συμβάλλει:

- στην ανάδειξη των ισχυρών και αδύνατων σημείων του σχεδιασμού και της εφαρμογής της πολιτικής προώθησης της ισότητας,
- στον τεκμηριωμένο απολογισμό και ανάλυση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων της εφαρμογής της αρχής του «gender mainstreaming» στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και της υλοποίησης των θετικών δράσεων,
- στην ανάδειξη καλών πρακτικών και στην παραγωγή ουσιαστικής τεχνογνωσίας για τη συστηματική ένταξη, εφαρμογή και παρακολούθηση της διάστασης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου,
- στην αξιοποίηση της εμπειρίας και των διδαγμάτων από την εφαρμογή της πολιτικής προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, έτσι ώστε να αποφευχθούν πιθανά λάθη και αστοχίες στην Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Τα αποτελέσματα του έργου είναι ιδιαίτερα χρήσιμα σε όλους τους φορείς άσκησης πολιτικής, διαχείρισης και υλοποίησης παρεμβάσεων ΕΚΤ, προκειμένου να κατανοήσουν σε ποιες περιπτώσεις η υλοποίηση των επιμέρους δράσεων επέφερε σημαντικά αποτελέσματα και επιπτώσεις στην

προώθηση της ισότητας των φύλων. Επιπλέον, τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που ενσωματώνονται στο παρόν παραδοτέο, επιτρέπουν την πληρέστερη εξειδίκευση των νέων παρεμβάσεων, καθώς και βελτιωτικές/διορθωτικές κινήσεις σε θέματα οργάνωσης στρατηγικής και υλοποίησης, προκειμένου τα Προγράμματα του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ να επιφέρουν περισσότερα θετικά αποτελέσματα και επιπτώσεις στον τομέα της ισότητας των δύο φύλων.

Πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης αποτέλεσε το σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στον τομέα προώθησης της ισότητας ανδρών και γυναικών. Ειδικότερα, η μελέτη καλύπτει τα ακόλουθα τομεακά και περιφερειακά Ε.Π. που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ:

- ✓ ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
- ✓ ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
- ✓ ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας
- ✓ ΕΠ Ανταγωνιστικότητα
- ✓ ΕΠ Υγεία – Πρόνοια
- ✓ 13 ΠΕΠ

1.2. Διάρθρωση της μελέτης

Η Τελική Έκθεση Αξιολόγησης έχει δομηθεί στα ακόλουθα Κεφάλαια:

1. Εισαγωγή
2. Συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Β' Φάσης του Έργου
3. Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ
4. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων του ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ
5. Αξιολόγηση ειδικών θεματικών ενοτήτων
6. Βασικά ευρήματα, συμπεράσματα και προτάσεις
7. Βιβλιογραφία

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στο πλαίσιο της Β' Φάσης του έργου πραγματοποιήθηκαν από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για τη συλλογή, οργάνωση και επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων, τα οποία κρίθηκαν απαραίτητα για την αξιολόγηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ. Επισημαίνεται ότι, ο αρχικός προσδιορισμός των απαιτούμενων πρωτογενών και δευτερογενών στοιχείων πραγματοποιήθηκε κατά την Α' Φάση του Έργου και περιλαμβάνεται στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου «Μεθοδολογία Εκπόνησης της Μελέτης».

Τα βασικά στάδια της Β' Φάσης του Έργου αφορούσαν στη συλλογή, οργάνωση και επεξεργασία δευτερογενών δεδομένων, καθώς και τη συλλογή, οργάνωση και επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων και παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια. Παράλληλα, παρουσιάζονται και τα βασικά δεδομένα – στοιχεία που συλλέχθηκαν, καθώς και τα κύρια ευρήματα των πρωτογενών ερευνών πεδίου που αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης.

2.1. Παρουσίαση των πηγών άντλησης δευτερογενών δεδομένων και των βασικών στοιχείων – ευρημάτων

2.1.1. Σύστημα Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Το επίσημο Σύστημα Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνει το σύνολο των πληροφοριών που τεκμηριώνουν τη διαχρονική πορεία υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων, τόσο από άποψη φυσικού αντικείμενου, όσο και από άποψη χρηματοδότησης και κόστους. Ειδικότερα, πηγές άντλησης στοιχείων στο πλαίσιο της «Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης» αποτέλεσαν:

- Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Γ' ΚΠΣ
- Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ
- Η Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων του Γ' ΚΠΣ
- Οι Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ
- Οι Τελικές Εκθέσεις Υλοποίησης των ΕΠ
- Σχετικές Εγκύκλιοι, Οδηγίες και Μεθοδολογικά Έγγραφα

2.1.1.1. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Γ' ΚΠΣ

Από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Γ' ΚΠΣ, σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή και την Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΕΥ ΟΠΣ), αντλήθηκαν στοιχεία σχετικά με τον προγραμματισμό των ΕΠ, που αναφέρεται στους Άξονες Προτεραιότητας και τα Μέτρα των ΕΠ, καθώς και τους χρηματοδοτικούς πίνακες, την ταυτότητα και τα προγραμματικά στοιχεία των έργων και υποέργων, την πρόοδο υλοποίησης των έργων ως προς οικονομικό και φυσικό αντικείμενο, καθώς και τα απολογιστικά στοιχεία υλοποίησης των έργων (προϋπολογισμός, συμβάσεις, δαπάνες, επίτευξη των τεθέντων στόχων – δεικτών των έργων).

Τα στοιχεία που αντλήθηκαν από το ΟΠΣ - Γ' ΚΠΣ αφορούσαν το σύνολο των Μέτρων ΕΚΤ των 18 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας αξιολόγησης και τροφοδότησαν το Πληροφοριακό Σύστημα Αξιολόγησης, το οποίο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Β' Φάσης του Έργου.

Με τη βοήθεια του Πληροφοριακού Συστήματος Αξιολόγησης και ειδικότερα μέσω του υποσυστήματος αναφορών που διαθέτει, πραγματοποιήθηκαν επεξεργασίες των δεδομένων και προέκυψαν τα ακόλουθα βασικά στοιχεία, που αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος έργου:

- ♦ Τελικός Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ (Κοινοτική Συμμετοχή, Εθνική Συμμετοχή, Ιδιωτική Συμμετοχή, Συνολικός Προϋπολογισμός)
- ♦ Προϋπολογισμοί Ενταγμένων Έργων ανά Μέτρο ΕΚΤ (Δημόσια Δαπάνη, Ιδιωτική Συμμετοχή, Συνολικός Προϋπολογισμός)
- ♦ Συμβάσεις και Δαπάνες ανά Μέτρο ΕΚΤ (Δημόσια Δαπάνη, Ιδιωτική Συμμετοχή, Συνολικό Κόστος)
- ♦ Πλήθος έργων και αντίστοιχος συνολικός προϋπολογισμός ανά Τελικό Δικαιούχο
- ♦ Τιμές στόχος και τιμές επίτευξης των δεικτών ανά έργο

Στα ανωτέρω στοιχεία και σε σχετικές επεξεργασίες τους, στηρίχθηκε ένα σημαντικό μέρος της αξιολόγησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, όπως:

- ♦ Η ανάλυση της κατανομής των πόρων ΕΚΤ ανά κατηγορία παρέμβασης (θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις & ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις)
- ♦ Η ανάλυση της κατανομής των πόρων ΕΚΤ ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ και κατηγορία παρέμβασης (θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις & ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις)
- ♦ Η ανάλυση της κατανομής των πόρων ΕΚΤ ανά στόχο ισότητας
- ♦ Ο υπολογισμός των δεικτών των Μέτρων με ανάλυση ανά φύλο
- ♦ Ο υπολογισμός δεικτών έργων ανά φύλο και άθροισή τους στο επίπεδο των Μέτρων
- ♦ Ο υπολογισμός των δαπανών έργων ΕΚΤ σε επίπεδο Μέρους, Άξονα Προτεραιότητας, ΕΠ και στο Γ' ΚΠΣ και ο προσδιορισμός του ποσοστού απορρόφησης σε επίπεδο έργων, Μέτρων, ΕΠ και Γ' ΚΠΣ

2.1.1.2. Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Οι αποφάσεις σύστασης των Επιτροπών Παρακολούθησης των εξεταζόμενων ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και τα Πρακτικά των συνεδριάσεών τους, αξιοποιήθηκαν για την διερεύνηση της συμμετοχής φορέων ισότητας και γυναικείων οργανώσεων σε αυτές, καθώς και για τον προσδιορισμό της συμμετοχής γυναικών στις επιμέρους συνεδριάσεις τους. Επίσης, τα συμπεράσματα των Επιτροπών Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και το σχετικό υλικό των φακέλων των ΕΠΠΑ αξιοποιήθηκαν για την άντληση στοιχείων σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής των επιμέρους παρεμβάσεων, την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων και προβλημάτων, καθώς και την τεκμηρίωση των αναθεωρήσεων και τροποποιήσεων των προγραμματικών κειμένων των ΕΠ.

2.1.1.3. Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων του Γ' ΚΠΣ

Τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Πόρων του Γ' ΚΠΣ και οι επιμέρους παρουσιάσεις – εισηγήσεις αξιοποιήθηκαν για την άντληση στοιχείων σχετικά με την πρόοδο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ καθώς και για την άντληση στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ, δεδομένου ότι αποτέλεσε ένα από τα βασικά θέματα στις συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής.

2.1.1.4. Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ

Οι Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ αξιοποιήθηκαν για την άντληση στοιχείων σχετικά με το είδος των δράσεων που υλοποιήθηκαν και την πρόοδο του φυσικού αντικείμενου των έργων, τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν, την πορεία επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών, καθώς και ορισμένες περιπτώσεις για την τεκμηρίωση των τροποποιήσεων του Συμπληρώματος

Προγραμματισμού των ΕΠ. Επίσης, εξετάστηκαν ως προς το βαθμό αντιμετώπισης του θέματος της ισότητας των φύλων και κάλυψης της απαίτησης που απορρέει από τον γενικό Κανονισμό 1260/1999 της ΕΕ, σχετικά με την αναφορά των μέτρων που ελήφθησαν για την εξασφάλιση της συμβατότητας των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων με την οριζόντια κοινοτική πολιτική προώθησης της ισότητας των φύλων.

2.1.1.5. Τελικές Εκθέσεις Υλοποίησης των ΕΠ

Οι Τελικές Εκθέσεις των ΕΠ αξιοποιήθηκαν για την άντληση απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης των δράσεων των Προγραμμάτων σε όρους φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, καθώς επίσης και για την άντληση στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των δεικτών εκρμών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των Προγραμμάτων, σε επίπεδο Μέτρου και Άξονα Προτεραιότητας.

2.1.1.6. Σχετικές Εγκύκλιοι, Οδηγίες και Μεθοδολογικά Έγγραφα

Για την διερεύνηση των επιμέρους ειδικών αξιολογητικών ερωτημάτων αξιοποιήθηκαν εγκύκλιοι και οδηγίες των Υπηρεσιών Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ) σχετικά με το σχεδιασμό, διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων που αναφέρονται και σε θέματα ισότητας των φύλων, καθώς και τα σχετικά μεθοδολογικά έγγραφα / κατευθύνσεις της ΕΕ για την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων. Σε πολλές περιπτώσεις τα ανωτέρα έγγραφα/οδηγίες τροφοδότησαν τα βασικά κριτήρια στα οποία στηρίχθηκε η αξιολόγηση των επιμέρους ΕΠ (στο πλαίσιο των ειδικών αξιολογητικών ερωτημάτων) και αναφέρονται σχετικά στα επιμέρους αξιολογητικά ερωτήματα στα οποία αξιοποιήθηκαν.

2.1.2. Έγγραφα Προγραμματισμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Στην κατηγορία των εγγράφων προγραμματισμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνονται τα επίσημα προγραμματικά κείμενα των ΕΠ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και Συμπλήρωμα Προγραμματισμού), καθώς και τα εγκεκριμένα κριτήρια ένταξης των πράξεων/έργων.

Κατά την Α' Φάση του Έργου, συλλέχθηκε το μεγαλύτερο μέρος των προγραμματικών κειμένων των ΕΠ (αρχικά κείμενα και τροποποιήσεις τους), το οποίο και αξιοποιήθηκε για την αποτύπωση της τυπολογίας – λογικής των παρεμβάσεων. Η εργασία αυτή συνεχίστηκε και κατά τη Β' Φάση του Έργου και είχε ως αποτέλεσμα τη συλλογή του συνόλου των απαιτούμενων προγραμματικών κειμένων, προκειμένου να αποτιμηθεί η διαχρονική μεταβολή της στρατηγικής των Προγραμμάτων στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων.

2.1.3. Εκθέσεις Αξιολόγησης - Μελέτες

Στο πλαίσιο της Γ' Φάσης του Έργου αξιοποιήθηκαν οι ακόλουθες πηγές άντλησης στοιχείων:

- Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ
- Ενδιάμεση Αξιολόγηση των ΕΠ, καθώς και ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης
- Ενδιάμεση Αξιολόγηση του Γ' ΚΠΣ και ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης
- Εθνικές Μελέτες σχετικά με το θέμα της ισότητας των φύλων
- Θεματικές Μελέτες – Αξιολογήσεις επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΚΤ
- Μελέτες & Εκθέσεις της ΕΕ που περιλαμβάνουν την Ελλάδα ως μελέτη περίπτωσης

2.1.4. Στατιστικά Στοιχεία

Στο πλαίσιο της Β' Φάσης του Έργου συλλέχθηκαν στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα που αφορούν την εξέλιξη του τομέα των ανθρωπίνων πόρων και της απασχόλησης στη χώρα μας, από τις ακόλουθες πηγές:

- ◆ Ελληνική Στατιστική Αρχή
- ◆ Eurostat
- ◆ ΟΑΕΔ, Παρατηρητήριο Απασχόλησης
- ◆ ΚΕΘΙ – Παρατηρητήριο για την Ισότητα στην Εκπαίδευση (ΠΙΕ)
- ◆ Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) - Global Entrepreneurship Monitor (GEM)
- ◆ Γενική Γραμματεία Ισότητας (<http://www.isotita.gr/index.php/docs/c6/>)

2.2. Παρουσίαση των Ερευνών Πεδίου και των βασικών ευρημάτων

2.2.1. Έρευνα Πεδίου στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, στις Υπηρεσίες Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ) και στη ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ

Η έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης (ΕΥΔ) των 5 Τομεακών και 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ¹, σε στελέχη των Υπηρεσιών Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ), καθώς και σε στελέχη της ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ, είχε ως σκοπό την άντληση βασικών πληροφοριών / στοιχείων σχετικά με την στρατηγική που ακολουθήθηκε μέσω της διττής προσέγγισης του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων για την ισότητα στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, καθώς και δεδομένα που αφορούν το σύστημα διαχείρισης, τα κριτήρια και τις διαδικασίες επιλογής έργων, την εταιρική σχέση κλπ, από τους άμεσα εμπλεκόμενους στο σχεδιασμό, διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο.

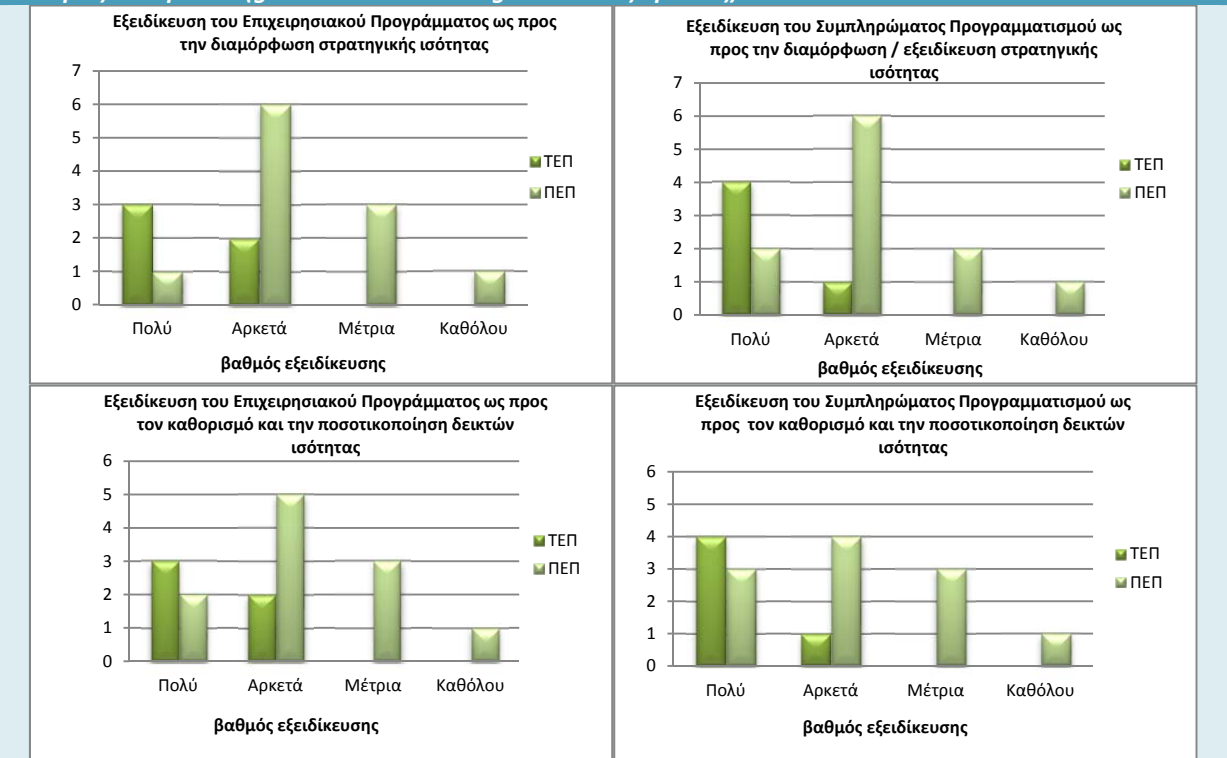
Για την παρούσα έρευνα αξιοποιήθηκαν δύο ερωτηματολόγια, ένα για τα Τομεακά και ένα για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Η βασική δομή των δύο ερωτηματολογίων είναι κοινή και περιλαμβάνει τέσσερις βασικές ενότητες, εκ των οποίων οι τρεις αντιστοιχούν στις ενότητες της αξιολόγησης και η τέταρτη αφορά στη διερεύνηση προτάσεων για την Δ' Προγραμματική Περίοδο.

Η βασική δομή των δύο ερωτηματολογίων περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

✚ Ενότητα Α: Εξέταση της καταλληλότητας της στρατηγικής του Προγράμματος για την προώθηση της ισότητας των φύλων

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Α του ερωτηματολογίου:

A.1 Βαθμός εξειδίκευσης του αρχικού σχεδιασμού ΕΠ/ΠΕΠ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)

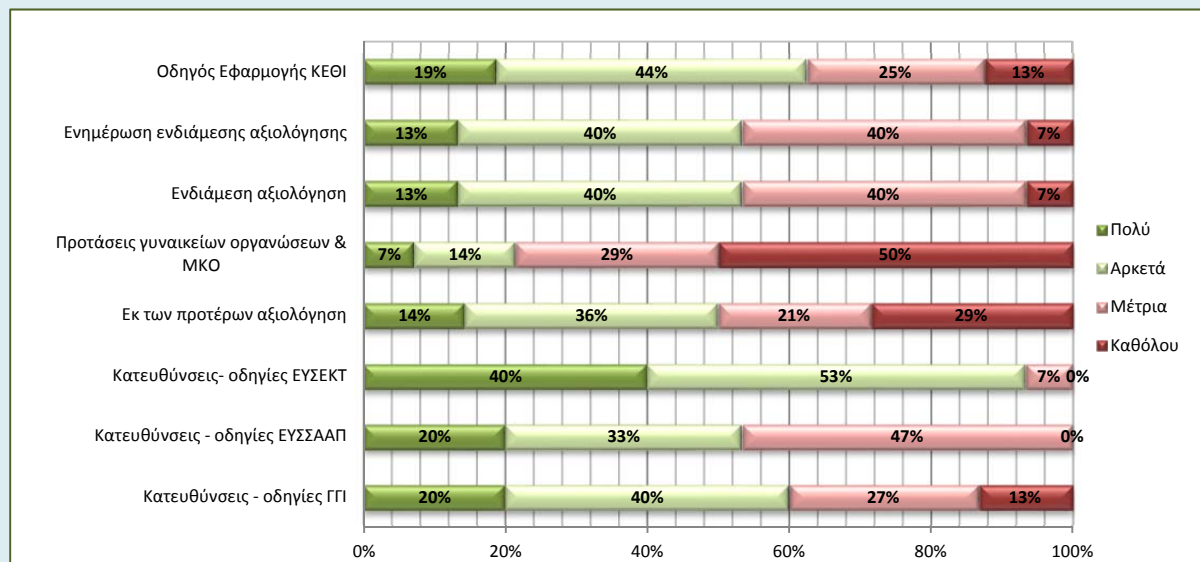
Παρατηρήσεις: -

¹ Στην έρευνα δεν συμμετείχαν, κατ' επιλογή τους, οι Ειδικές Υπηρεσίες των ΠΕΠ Ηπείρου και Αττικής

Η συνολικότερη εκτίμηση από την πλευρά των ΕΥΔ των ΠΕΠ είναι ότι ο αρχικός σχεδιασμός εξειδικεύτηκε **αρκετά** τόσο σε επίπεδο ΕΠ όσο και σε επίπεδο ΣΠ ως προς τη διαμόρφωση στρατηγικής ισότητας και τον καθορισμό συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών, ενώ λιγότερο επιφυλακτικές παρουσιάζονται στις εκτιμήσεις τους οι ΕΥΔ των ΤΕΠ, θεωρώντας ότι ο αρχικός σχεδιασμός εξειδικεύτηκε **πολύ** κυρίως σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού και δευτερευόντως σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος. Γενικά, στην πλειοψηφία τους οι ΕΥΔ αποδίδουν υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης τόσο του ΕΠ όσο και του ΣΠ ως προς τη διαμόρφωση της αρχής της ισότητας.

Τα ως άνω, ωστόσο, έρχονται σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στην Ενότητα 3 σύμφωνα με τα οποία ο βαθμός εξειδίκευσης του αρχικού επιχειρησιακού σχεδιασμού, ως προς τον καθορισμό και την ποσοτικοποίηση δεικτών, παρουσιάζει εν γένει σημαντικές ελλείψεις και αστοχίες αναφορικά με την αρχή της ισότητας των φύλων.

A.2 Βαθμός συμβολής σειράς προτεινόμενων παραγόντων στην εξειδίκευση των προανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων, τόσο κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό, όσο και κατά την υλοποίηση της στρατηγικής ΤΕΠ/ΠΕΠ

Παρατηρήσεις: -

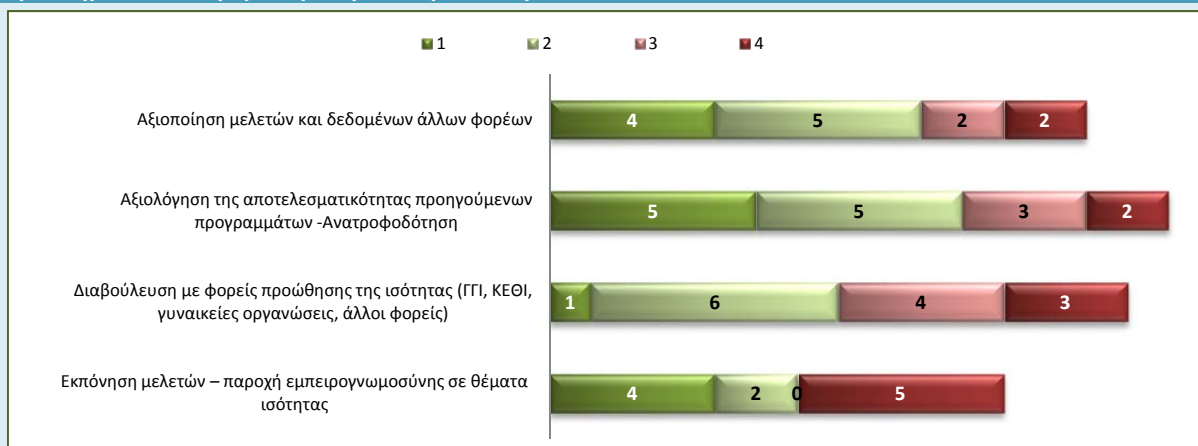
Οι κεντρικές κατευθύνσεις και οδηγίες της ΕΥΣΕΚΤ αποτέλεσαν τον πλέον θετικό παράγοντα, καθώς το 93,3% των ερωτώμενων χαρακτήρισαν από **αρκετά** έως **πολύ** σημαντικό το βαθμό συμβολής τους στη διαδικασία εξειδίκευσης των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων. Ομοίως, θετική κρίθηκε η συμβολή του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ, καθώς και οι κεντρικές κατευθύνσεις - οδηγίες της ΓΠΦ για το σχεδιασμό των παρεμβάσεων υπέρ της ισότητας των φύλων με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΥΣΣΑΑΠ να ακολουθούν.

Τα ως άνω συμπεράσματα, ωστόσο, αντιδιαστέλλονται με τα σχετικά αναφερόμενα στην Ενότητα 3 βάσει των οποίων:

- Στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης παρατηρείται χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων, ελλείπει συγκεκριμένων προδιαγραφόμενων απαιτήσεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, με αποτέλεσμα να του αποδίδεται χαμηλός βαθμός συμβολής.
- Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ ανέρχεται σε 16%, με μόνο 26 προτάσεις να έχουν αξιοποιηθεί σε κάποιο βαθμό κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση των ΕΠ, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της στρατηγικής προώθησης της ισότητας των φύλων.

- Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στην Εκ των προτέρων Αξιολόγηση δεν ξεπερνά το 39%.
- Οι γυναίκες οργανώσεις και λοιπές ΜΚΟ θα ανέμενε κανείς ότι θα συνέβαλαν σε μεγαλύτερο βαθμό στην εξειδίκευση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων. Στη βάση των σχετικών εκτιμήσεων περί χαμηλής συμβολής τους τίθεται δυνητικά θέμα ορθής ή μη αξιοποίησής τους ως κοινωνικών φορέων.

A.3 Ιεράρχηση των μεθόδων στις οποίες στηρίχθηκε ο προγραμματικός σχεδιασμός για τη διάγνωση των προβλημάτων αναφορικά με την ισότητα των φύλων.

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η ιεράρχηση των μεθόδων πραγματοποιήθηκε στην κλίμακα 1-4, όπου με 1 σημειώθηκε από τις ΕΥΔ που συμμετείχαν στην έρευνα η μέθοδος στην οποία κυρίως στηρίχθηκε ο σχεδιασμός του αντίστοιχου ΕΠ
- ✓ Οι αριθμοί που σημειώνονται μέσα στις μπάρες αντιπροσωπεύουν τον αριθμό των ΕΠ

Η γενική εκτίμηση που προκύπτει αποτιμά ως μετριοπαθή το βαθμό συμβολής των προτεινόμενων υπό αξιολόγηση μεθόδων στήριξης του προγραμματικού σχεδιασμού. Συγκεκριμένα, στο σύνολό τους οι προτεινόμενες μέθοδοι φαίνεται να στήριξαν σε μικρό βαθμό τις Διαχειριστικές Αρχές των ΤΕΠ και ΠΕΠ. Αν θα έπρεπε ωστόσο να κατηγοριοποιήσουμε τις μεθόδους αυτές με βάση τη σημαντικότητά τους, θα οδηγούμασταν στην παρατήρηση ότι η πλέον χρήσιμη στην αποτελεσματικότερη υποστήριξη του σχεδιασμού αποδείχτηκε η **αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας προηγούμενων προγραμμάτων - ανατροφοδότηση**, ενώ η **εκπόνηση Μελετών - παροχή εμπειρογνωμοσύνης σε θέματα ισότητας** φαίνεται να αντιπροσωπεύεται οριακά.

A.4 Βαρύτητες των κυριότερων προβλημάτων που ανέκυψαν ως προς το θέμα της ισότητας των φύλων και τα οποία κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι παρεμβάσεις ΕΚΤ των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

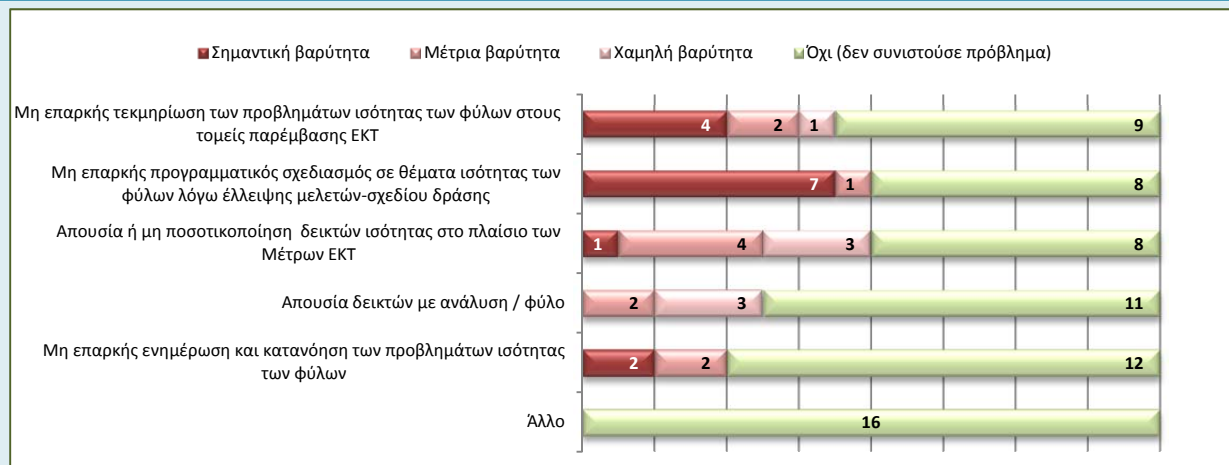
Παρατηρήσεις: Οι αριθμοί που σημειώνονται μέσα στις μπάρες αντιπροσωπεύουν τον αριθμό των ΕΠ

Ως **μείζονος σημασίας** πρόβλημα εκτιμάται η **έλλειψη δομών** που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και η πρόσβαση και ισότιμη

συμμετοχή των γυναικών στην **αγορά εργασίας**, καθώς και η μειωμένη συμμετοχή γυναικών στη δημιουργία και την **ανάπτυξη επιχειρήσεων**. Αντιθέτως, **ελάσσονος σημασίας** πρόβλημα φαίνεται να συνιστούν οι **ανισότητες στην εκπαίδευση και κατάρτιση**, δεδομένου του ότι σημαντικός αριθμός ερωτηθέντων απέδωσαν **χαμηλή βαρύτητα** στο εν λόγω πρόβλημα.

Αναφορικά με το εν λόγω ερώτημα, έχει ενδιαφέρον να παραθέσουμε την επισήμανση της ΕΥΔ του ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση στο εν λόγω ερώτημα, η οποία εκτιμά ως επιπλέον πρόβλημα την έλλειψη / μειωμένη συμβουλευτική υποστήριξη των μαθητριών / σπουδαστριών στο οποίο και απέδωσε υψηλή βαρύτητα.

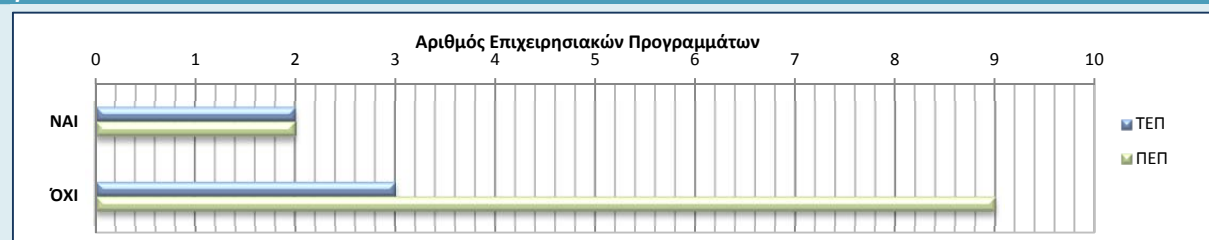
A.5 Επισήμανση ενδεχόμενων ελλείψεων ή/και αστοχιών του προγραμματικού σχεδιασμού (με απάντηση σε σχετική ερώτηση φίλτρου) και απόδοση αντίστοιχων βαρυτήτων στους παράγοντες που εκτιμάται ότι συνιστούν πρόβλημα

Παρατηρήσεις: Οι αριθμοί που σημειώνονται μέσα στις μπάρες αντιπροσωπεύουν τον αριθμό των ΕΠ

Από σημαντικό αριθμό ερωτηθέντων αποδόθηκε **σημαντική βαρύτητα** στον **μη επαρκή προγραμματικό σχεδιασμό σε θέματα ισότητας των φύλων λόγω έλλειψης μελετών-σχεδίου δράσης και στη μη επαρκή τεκμηρίωση των προβλημάτων ισότητας των φύλων στους τομείς παρέμβασης ΕΚΤ**. Αντιθέτως, **χαμηλή βαρύτητα** συγκέντρωσαν οι παράγοντες εκείνοι που σχετίζονται με την **απουσία ή τη μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας και δεικτών ανά φύλο**. Έχει σημασία να επισημανθεί ότι οι εν λόγω παράγοντες δε συνιστούν καν πρόβλημα για ένα αξιολογικό αριθμό ερωτηθέντων, **γεγονός το οποίο συνάδει με τα μέχρι στιγμής συλλεχθέντα από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων στοιχεία, αναφορικά με την ποσοτικοποίηση της αρχής της ισότητας των φύλων, αντιδιαστέλλεται ωστόσο σε σχέση με τα συνολικά συλλεχθέντα στοιχεία της αξιολόγησης, καθώς η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων επηρέασε ουσιαστικά την παρακολούθηση / αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της επιχειρησιακής στρατηγικής**.

A.6 Πρόβλεψη/σχεδιασμός ειδικών εργαλείων ή/και διαδικασιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων

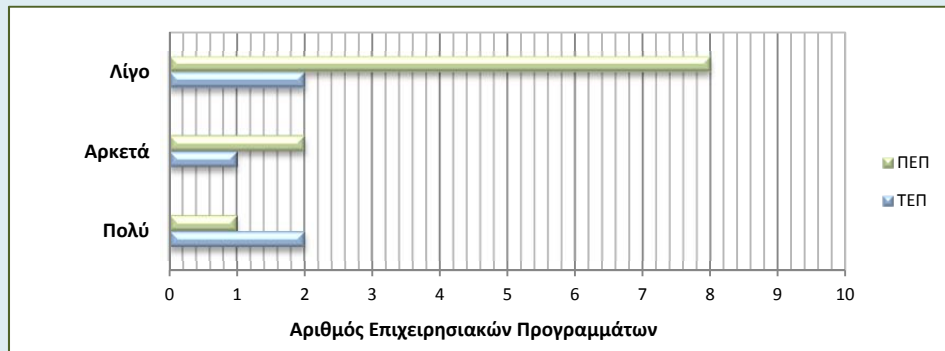

Παρατηρήσεις: -

Σημαντικός αριθμός ΕΥΔ ΠΕΠ (καθώς και το σύνολο των ΕΥΔ ΤΕΠ που χρηματοδοτήθηκαν κατά κύριο λόγο από το ΕΤΠΑ -ΕΠΚΤΠ, ΕΠΥΠ, ΕΠΑΝ) απάντησε ότι **δεν προβλέφθηκαν/σχεδιάστηκαν ειδικά εργαλεία ή/και διαδικασίες για την προώθηση της ισότητας των φύλων**, γεγονός που

οδηγεί με τη σειρά του στο συμπέρασμα ότι η μη πρόβλεψη/σχεδιασμός εργαλείων/μηχανισμών συνιστά απολογιστικά οριζόντια διαπίστωση.

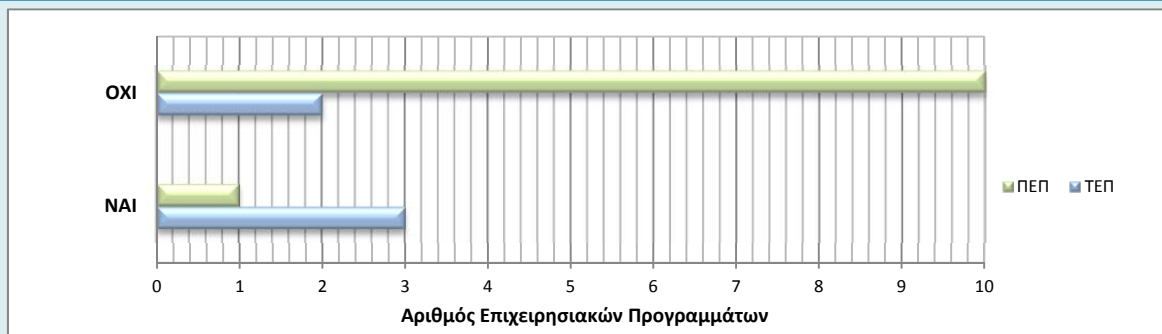
A.7 Βαθμός χρησιμότητας της εφαρμογής του οριζόντιου κριτηρίου «Συνέπεια και συνεκτικότητα της προτεινόμενης πράξης με την κοινοτική πολιτική για την ισότητα των φύλων»

Παρατηρήσεις: -

Τα βασικά στοιχεία που αντλούνται από το συγκεκριμένο ερώτημα έγκεινται στο ότι η εφαρμογή του εν λόγω κριτηρίου αξιολογήθηκε ως **λίγο** χρήσιμη από την πλειοψηφία των ερωτηθέντων με τους περισσότερους εξ αυτών να προέρχονται από τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ. Σε αντίθεση με τις ΕΥΔ των ΠΕΠ, σχετική ισοκατανομή των απαντήσεων παρατηρείται στις απαντήσεις των ΕΥΔ των ΤΕΠ.

A.8 Εφαρμογή επιπλέον ειδικών κριτηρίων αξιολόγησης / επιλογής έργων αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων

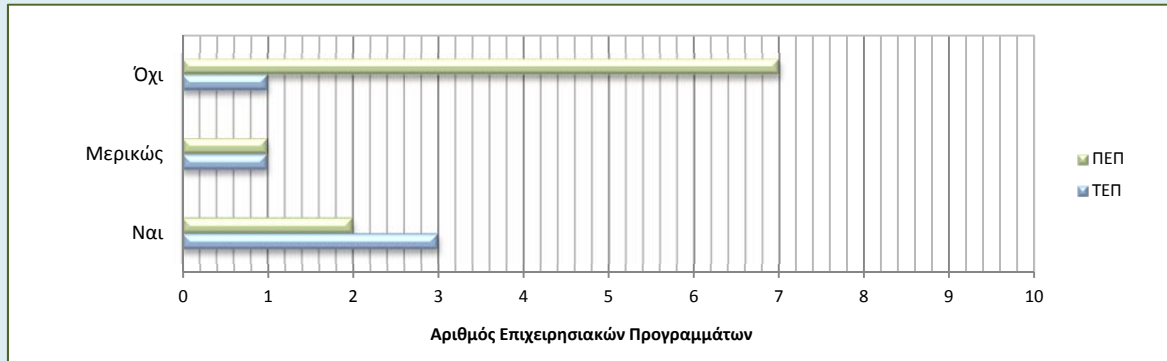

Παρατηρήσεις: -

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι **δεν εφαρμόστηκαν ειδικά κριτήρια αξιολόγησης / επιλογής έργων** με τους δέκα από τους δώδεκα να εκπροσωπούν ΕΥΔ των ΠΕΠ. Θετικά αποδόθηκε το ερώτημα κυρίως από τους ερωτηθέντες των ΕΥΔ των ΤΕΠ, αλλά και πάλι μικρό μέρος των ερωτηθέντων απάντησαν καταφατικά.

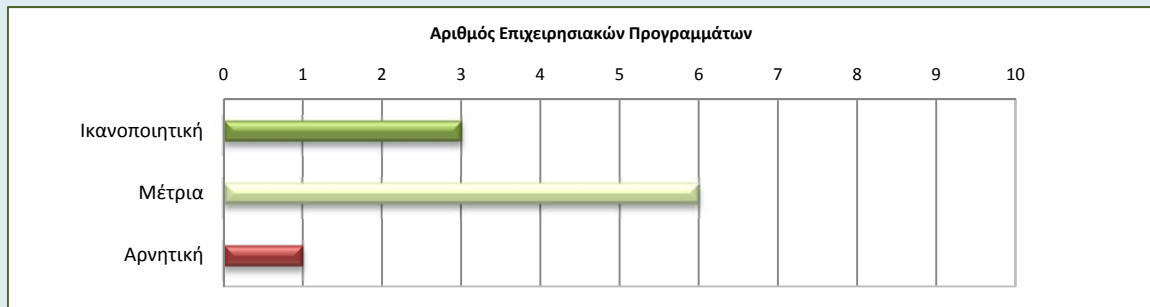
Οι τέσσερις ερωτηθέντες εκπρόσωποι ΕΥΔ που απάντησαν θετικά, προχώρησαν στη συμπλήρωση του υποερωτήματος β) *Πόσο αυστηρές ήταν οι διαδικασίες επιλογής των έργων που εφαρμόσατε αναφορικά με τα ανωτέρω κριτήρια;* ως ακολούθως:

- ΕΥΔ ΕΠ Ανταγωνιστικότητα: **Πολύ Αυστηρές**
- ΕΥΔ ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση: **Αυστηρές**
- ΕΥΔ ΕΠ Υγεία-Πρόνοια: **Χαλαρές**
- ΕΥΔ ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου: **Κατά Περίπτωση**

Α.9 Αξιοποίηση συμπληρωματικών συστημάτων/μηχανισμών συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων -εκτός του ΟΠΣ-Γ' ΚΠΣ- για την παρακολούθηση των ωφελούμενων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο

Παρατηρήσεις: -

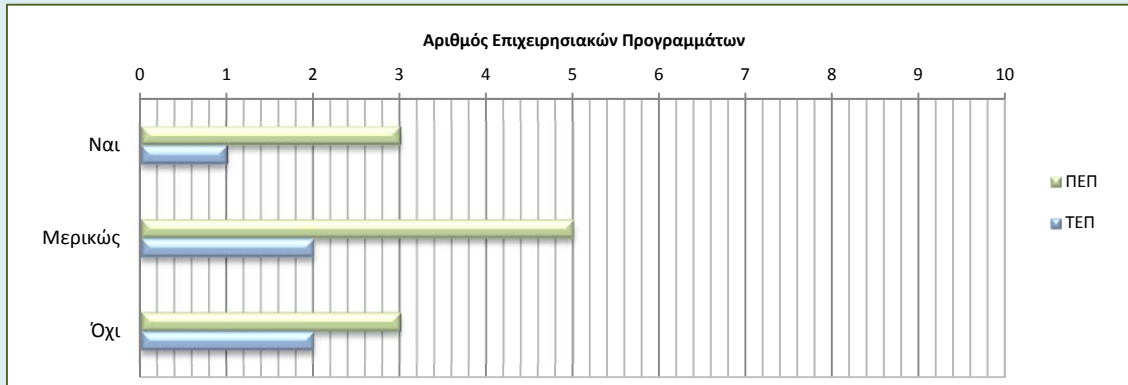
Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε πως **δεν αξιοποιήθηκαν συμπληρωματικά συστήματα με τις περισσότερες αρνητικές απαντήσεις να προέρχονται από τις ΕΥΔ των ΠΕΠ** και πάλι, ενώ αντιθέτως, με **ναι** απέδωσε το συγκεκριμένο ερώτημα η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εκπροσώπων των **ΕΥΔ των ΤΕΠ**.

Α.10 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του συστήματος παρακολούθησης ωφελουμένων που ανέπτυξε η ΕΥΣΕΚΤ για τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις των ΠΕΠ, σε σχέση με την παρακολούθηση επίτευξης της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις:

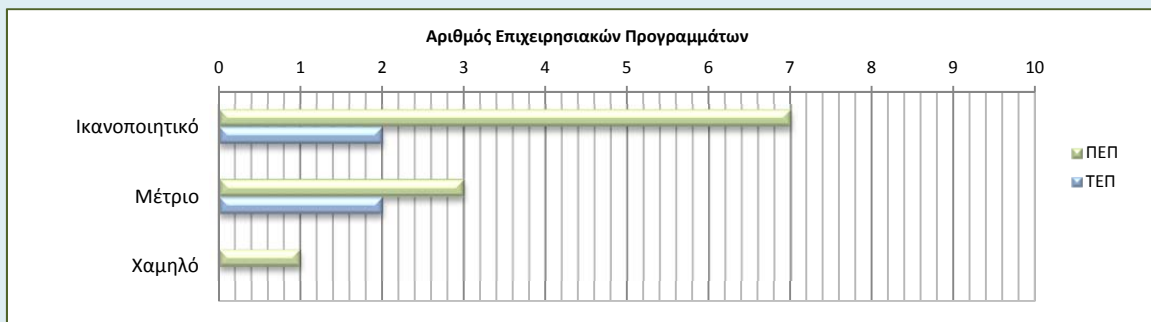
- ✓ Το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα απευθύνεται μόνο στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΠΕΠ
- ✓ Η ΕΥΔ του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας δεν απάντησε στο συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αποτίμησε ως **μέτρια** την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του συστήματος παρακολούθησης των ωφελουμένων που ανέπτυξε η ΕΥΣΕΚΤ, ενώ μέρος αυτών την έκρινε **ικανοποιητική**. Γενικά, φαίνεται ότι η εφαρμογή του συγκεκριμένου συστήματος είχε εν γένει θετική επίδραση / συμβολή στην παρακολούθηση επίτευξης των στόχων της ισότητας.

Α.11 Ανάπτυξη εργαλείων - πρακτικών στοχευμένων στη διάδοση και προβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Επικοινωνιακού Σχεδίου για την δημοσιότητα των ΤΕΠ/ΠΕΠ

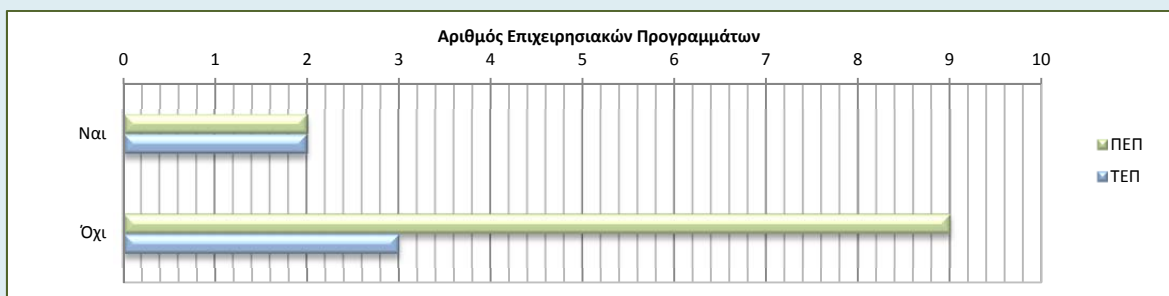
Παρατηρήσεις: -

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η ανάπτυξη των εν λόγω εργαλείων – πρακτικών συνέβαλε **μερικώς** με τις περισσότερες απαντήσεις να προέρχονται από τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ. Μέρος των ερωτηθέντων αποφάνθηκε αρνητικά, ενώ δεν έλειψαν και οι θετικές απαντήσεις. Επί του συγκεκριμένου ερωτήματος έχει ενδιαφέρον να επισημάνουμε ότι η πλειοψηφία των προερχόμενων από τις ΕΥΔ τόσο των ΠΕΠ όσο και των ΤΕΠ απαντήσεων κυμάνθηκαν μεταξύ του **μερικώς** και του **όχι**.

Α.12 Αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών μέσα από τις δράσεις δημοσιότητας του Προγράμματος

Παρατηρήσεις: -

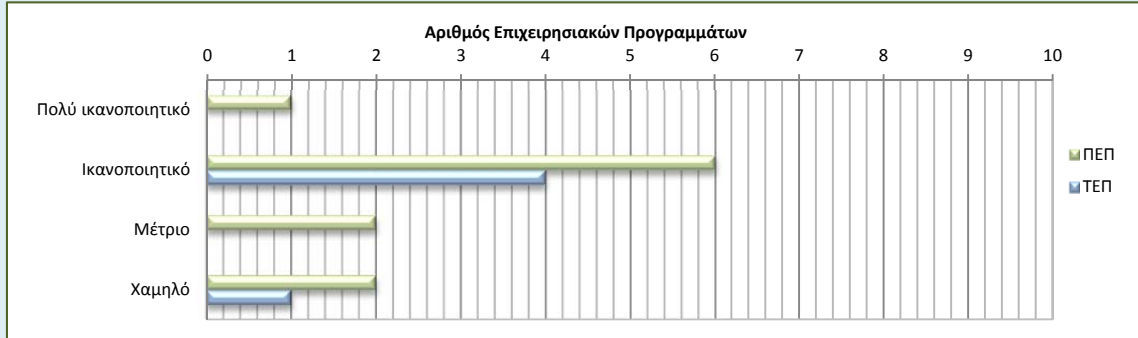
Όπως παρατηρείται σχετικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αποφάνθηκε θετικά αποτιμώντας ως **ικανοποιητικό** το βαθμό επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών, ενώ εξίσου σημαντικός αριθμός ερωτηθέντων τον χαρακτήρισε **μέτριο**. Συνολικότερα, ο βαθμός επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών αποτιμήθηκε από **μέτριος** έως **ικανοποιητικός**.

Α.13 Διενέργεια σχετικών Μελετών για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων αναφορικά με την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο αξιολόγησης των ΤΕΠ/ΠΕΠ

Παρατηρήσεις: -

Από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι στην πλειονότητά τους οι ερωτηθέντες έδωσαν αρνητική απάντηση στο ερώτημα αυτό, με τέσσερις μόνο Διαχειριστικές Αρχές να έχουν διενεργήσει σχετικές Μελέτες, οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

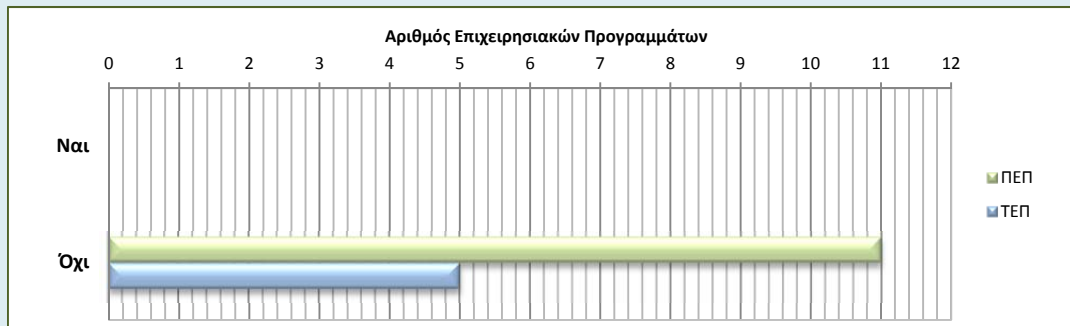
A.14 Επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης των ΕΥΔ ΤΕΠ/ΠΕΠ σε θέματα ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο

Παρατηρήσεις: -

Οι συλλεχθείσες απαντήσεις καθιστούν σαφή τη διαμορφούμενη τάση, με την πλειοψηφία των συνολικά ερωτηθέντων και κυρίως του υποσυνόλου των ερωτηθέντων εκπροσώπων των ΕΥΔ των ΤΕΠ να χαρακτηρίζουν ως **ικανοποιητικό** το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης των Υπηρεσιών τους σε θέματα ισότητας των φύλων. Με περιορισμένο αριθμό απαντήσεων πριμοδοτήθηκαν οι υπόλοιπες εναλλακτικές (πολύ ικανοποιητικό, μέτριο, χαμηλό).

A.15 Πραγματοποίηση από τις ΕΥΔ των ΤΕΠ/ΠΕΠ ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους σε θέματα ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο

Παρατηρήσεις: -

Από τη σχηματική απεικόνιση καθίσταται σαφές ότι εντός πλαισίου του Γ' ΚΠΣ, **σε καμία από τις συμμετέχουσες στην έρευνα Διαχειριστικές Αρχές δεν πραγματοποιήθηκαν ειδικά προγράμματα επιμόρφωσης σε θέματα ισότητας των φύλων.**

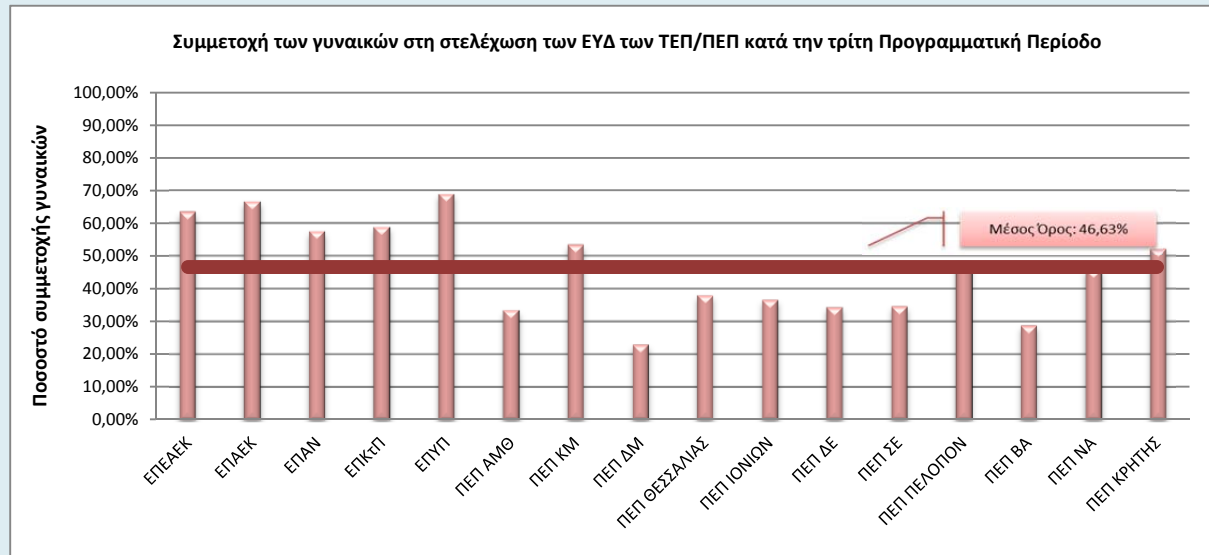
A.16 Ορισμός συγκεκριμένου στελέχους από τις ΕΥΔ των ΤΕΠ/ΠΕΠ ως Υπεύθυνου για θέματα ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο

Παρατηρήσεις: -

Η πλειοψηφία των ΕΥΔ είχε ορίσει συγκεκριμένο στέλεχος στο οποίο είχε αναθέσει τις σχετικές αρμοδιότητες. Ωστόσο, έχει ενδιαφέρον να αναφέρουμε ότι η πλειοψηφία των ΕΥΔ ΤΕΠ ήταν που αποφάνθηκε **αρνητικά** στο σχετικό ερώτημα, έναντι της πλειοψηφίας των ΕΥΔ ΠΕΠ που πλειοψήφησαν ως προς τα **ναι**.

A.17 Συμμετοχή των γυναικών στη στελέχωση των ΕΥΔ των ΤΕΠ/ΠΕΠ κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο

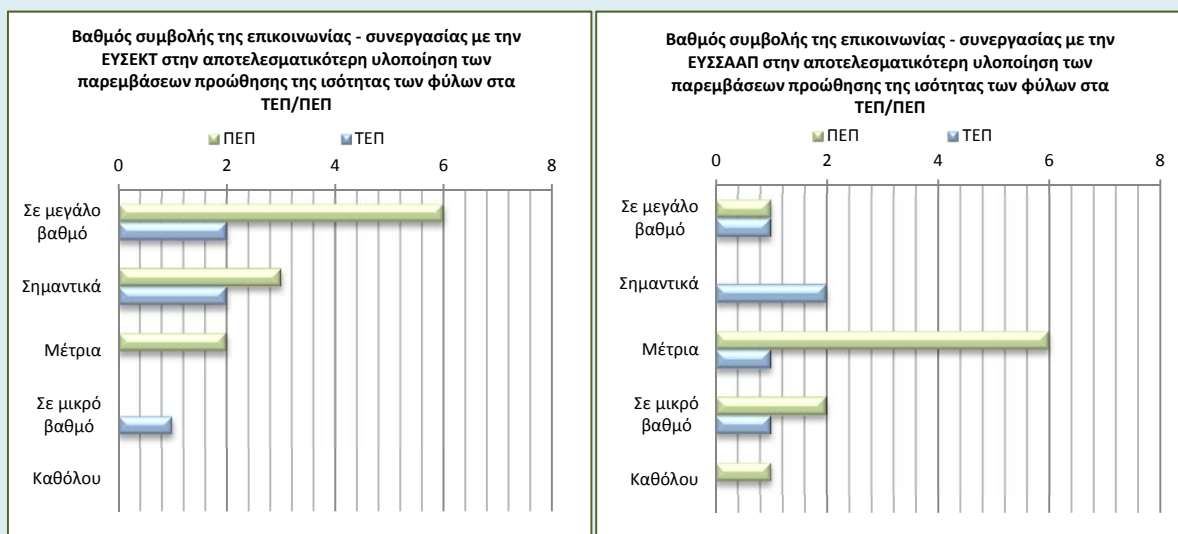

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι τιμές αναφέρονται στον μέσο όρο των ποσοστών συμμετοχής των γυναικών ανά ΤΕΠ/ΠΕΠ για τα έτη 2001-2009

Παρατηρείται οι ΕΥΔ των ΤΕΠ να στελεχώνονται με υψηλότερο ποσοστό γυναικών από τις αντίστοιχες ΕΥΔ των ΠΕΠ, καθώς **κατά μέσο όρο το 60,7% των στελεχών των ΕΥΔ ΤΕΠ ήταν γυναίκες**, έναντι **39% των στελεχών των ΕΥΔ ΠΕΠ**. Ωστόσο, ο μέσος όρος εκπροσώπησης των γυναικών στη στελέχωση των Ειδικών Υπηρεσιών κυμαίνεται στο 46,63%, ποσοστό σχετικά ικανοποιητικό, αφού σηματοδοτεί οριακά την κατά το ήμισυ εκπροσώπησή τους.

A.18 Βαθμός συμβολής της επικοινωνίας - συνεργασίας με τις Υπηρεσίες Συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ/ΕΥΣΣΑΑΠ στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και στη βελτίωση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΤΕΠ/ΠΕΠ

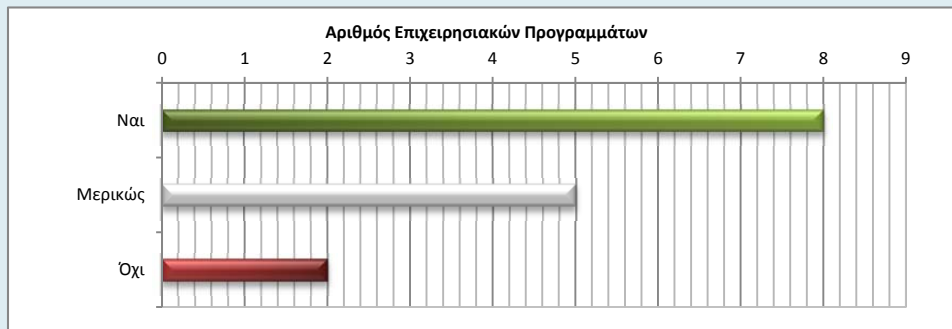
Παρατηρήσεις: -

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε ότι **η συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό** στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και στη βελτίωση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων, σε αντίθεση με τη **μέτρια συμβολή που αποδόθηκε στην ΕΥΣΣΑΑΠ** για το αντίστοιχο θέμα.

✚ Ενότητα Β: Εξέταση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Προγράμματος

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Β του ερωτηματολογίου:

B.1 Επάρκεια κινήτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις gender mainstreaming των ΤΕΠ / ΠΕΠ

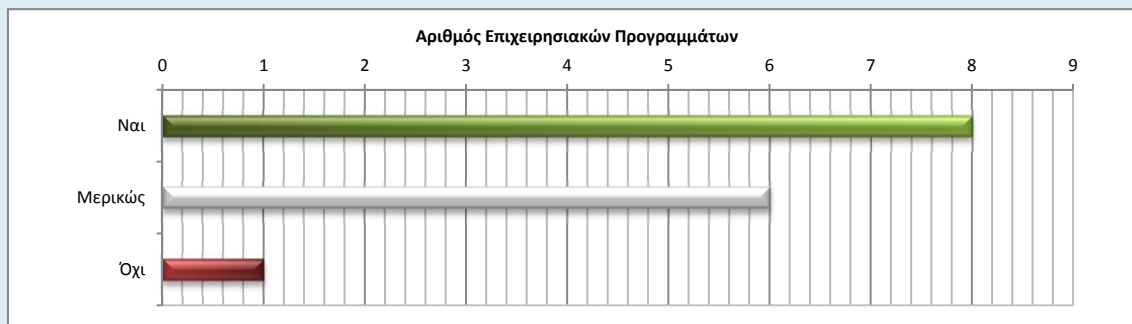

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η συνοδευτική των απαντήσεων τεκμηρίωση παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως προκύπτει, **με ναι απέδωσε το ερώτημα το 50% των ερωτηθέντων** αξιολογώντας ως επαρκή τα κίνητρα που τέθηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων, ενώ ικανό μέρος των ερωτηθέντων έκρινε **μερικώς επαρκή** την εφαρμογή των σχετικών κινήτρων.

B.2 Επάρκεια του Προϋπολογισμού που τελικώς διατέθηκε για τις θετικές δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΤΕΠ / ΠΕΠ

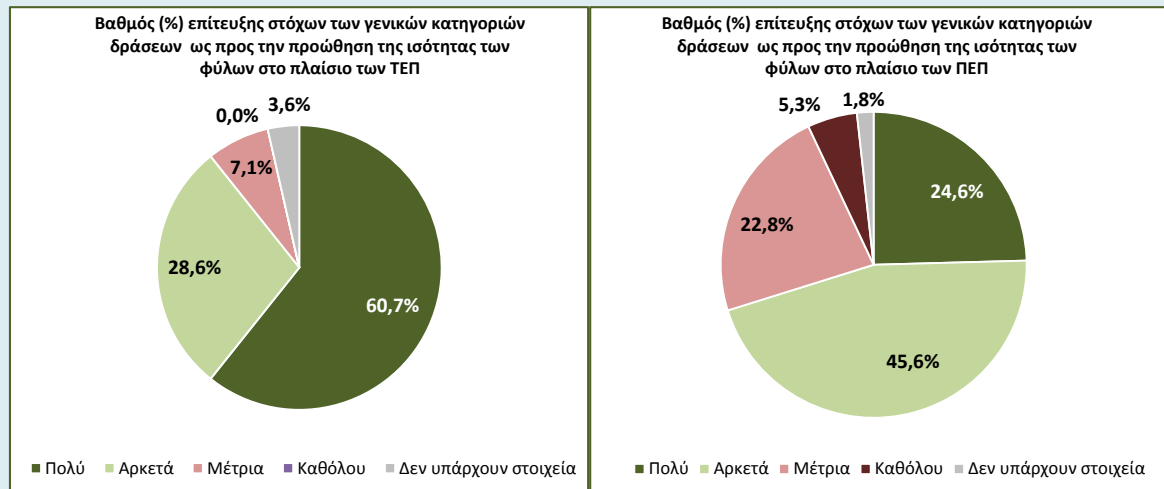

Παρατηρήσεις:

- ✓ Ο συνοδευτικός των απαντήσεων σχολιασμός παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως παρατηρείται σχετικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αποφάνθηκε θετικά στο ερώτημα αυτό, με τις περισσότερες δηλαδή των απαντήσεων να συγκεντρώνει το **ναι** και εξίσου σημαντικό αριθμό απαντήσεων να συγκεντρώνει το **μερικώς** στην κλίμακα των προτεινόμενων απαντήσεων.

B.3 Βαθμός επίτευξης στόχων των γενικών κατηγοριών δράσεων στο πλαίσιο των παρεμβάσεων ΤΕΠ/Μέτρων ΠΕΠ που συγχρηματοδοτήθηκαν στο Γ' ΚΠΣ ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων

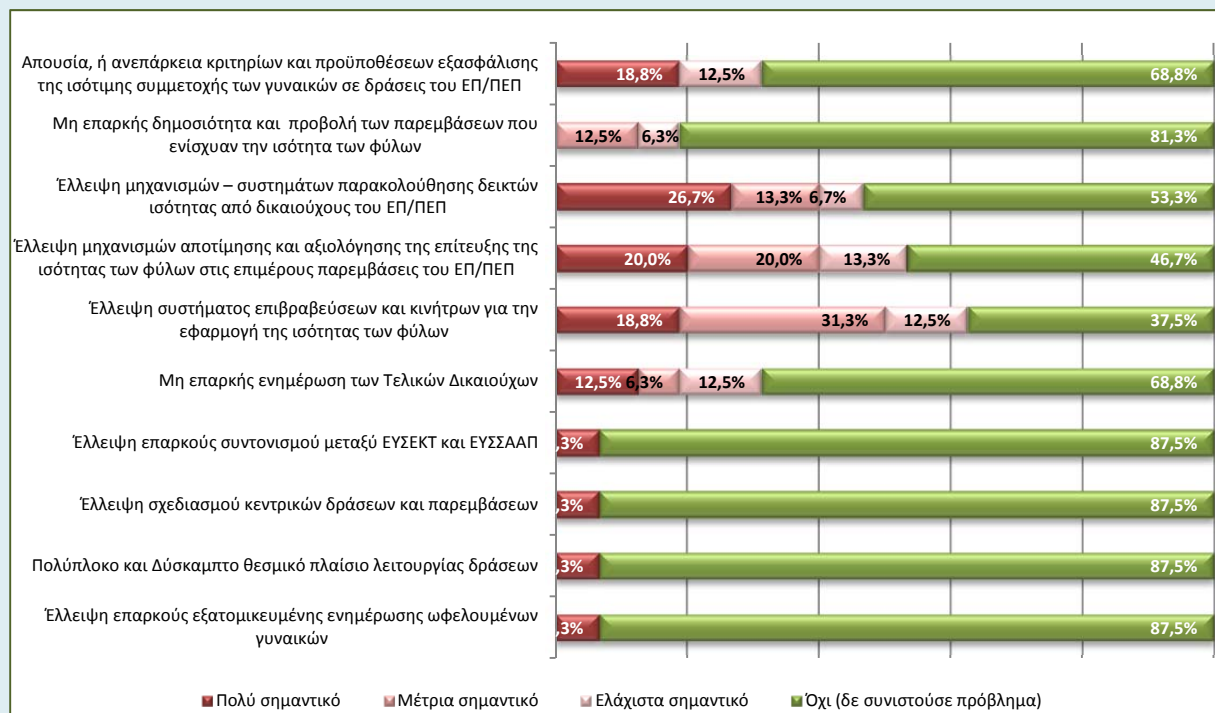

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι τιμές που παρατίθενται αναφέρονται στον μέσο όρο των ποσοστών των κατηγοριών Μέτρων / Παρεμβάσεων ΤΕΠ και ΠΕΠ

Από τις κατηγορίες Μέτρων/παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν συνολικά από τις ΕΥΔ ΤΕΠ και ΠΕΠ, το **36,5%** πέτυχε **πολύ** τους τεθέντες ως προς την ισότητα των φύλων στόχους, ενώ το **40%** τους πέτυχε **αρκετά**. Η εικόνα σε ότι αφορά ξεχωριστά τα ΤΕΠ και τα ΠΕΠ διαφοροποιείται σημαντικά. Συγκεκριμένα, από το σύνολο των δράσεων που υλοποιήθηκαν από τα ΤΕΠ, το **60,7%** κρίθηκε ότι πέτυχε **πολύ** τους στόχους του ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων, ενώ το **28,6%** ότι τους πέτυχε **αρκετά**. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τις δράσεις που υλοποιήθηκαν από τα ΠΕΠ ήταν **24,6%** και **45,6%**.

B.4 Βαρύτητες των προβλημάτων που αντιμετώπισε η ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο

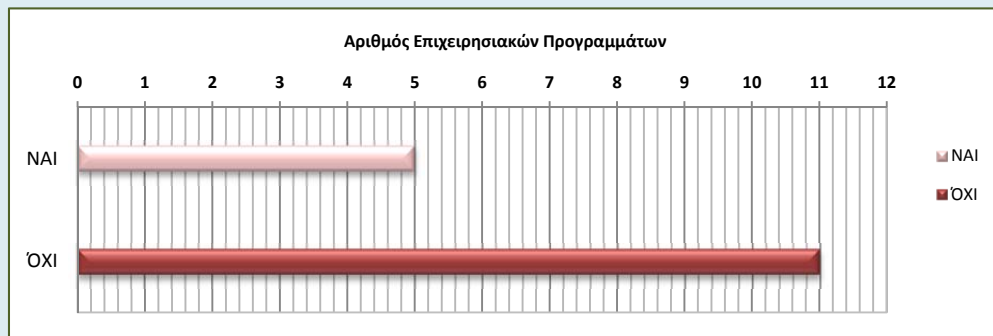

Παρατηρήσεις: -

Όπως παρατηρούμε σχετικά, μεταξύ των θεμάτων που αποτέλεσαν **πολύ σημαντικό** πρόβλημα τις περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνει η **Έλλειψη μηχανισμών – συστημάτων παρακολούθησης δεικτών ισότητας από δικαιούχους**, ενώ μεταξύ των θεμάτων που αποτέλεσαν **μέτρια σημαντικό** πρόβλημα, τις περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνει η **Έλλειψη συστήματος επιβραβεύσεων και κινήτρων για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων**. Τέλος, το θέμα που συγκεντρωσε ικανό αριθμό απαντήσεων στην κλίμακα από **μέτρια σημαντικό** έως **πολύ σημαντικό** ήταν η **Έλλειψη μηχανισμών αποτίμησης και αξιολόγησης της επίτευξης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις**.

Αναφορικά με το εν λόγω ερώτημα, έχει ενδιαφέρον και είναι άξιο λόγου να αναφερθεί το γεγονός ότι η ΕΥΔ ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας διατύπωσε επιπλέον παρατηρήσεις (η μόνη Διαχειριστική Αρχή που εντόπισε και συμπεριέλαβε θέματα / προβληματικές που αντιμετώπισε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος πλέον των περιλαμβανομένων στο ερωτηματολόγιο), τα οποία και αξιολόγησε ως πολύ σημαντικά ως ακολούθως: **έλλειψη επαρκούς συντονισμού μεταξύ ΕΥΣΕΚΤ και ΕΥΣΣΑΑΠ, έλλειψη σχεδιασμού κεντρικών δράσεων και παρεμβάσεων, πολύπλοκο και δύσκαμπτο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας δράσεων και έλλειψη επαρκούς εξατομικευμένης ενημέρωσης ωφελουμένων γυναικών**.

B.5 Διαφοροποίηση μοναδιαίου κόστους σε όρους δημόσιας δαπάνης ανά φύλο σε προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις

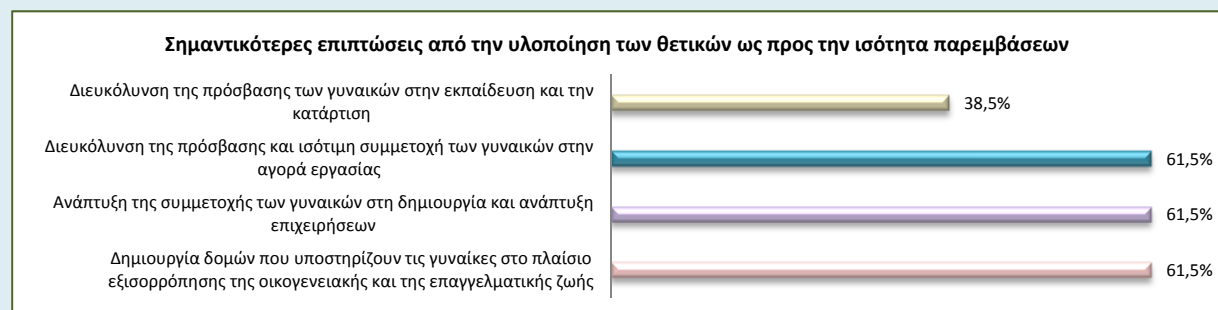

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η διατύπωση σχετικών σχολιασμών στο παρόν επιμέρους ερώτημα παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως παρατηρείται σχετικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά στο σχετικό ερώτημα, ενώ οι ερωτηθέντες των ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠΚτΠ, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας προέβησαν σε περαιτέρω σχολιασμό επί του ερωτήματος.

B.6 Σημαντικότερες επιπτώσεις από την υλοποίηση των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, το **61,5%** των απαντήσεων απέδωσε εξίσου σημαντικές επιπτώσεις σε τρεις από τις τέσσερις κατηγορίες θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων και συγκεκριμένα στη Διευκόλυνση της πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, στη Συμμετοχή των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων, καθώς και στη Δημιουργία

δομών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής.

✚ Ενότητα Γ: Εξέταση καλών πρακτικών παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Γ του ερωτηματολογίου:

Γ.1 Ανάπτυξη μηχανισμού για τη συλλογή καλών πρακτικών αναφορικά με την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο αξιολόγησης των ΤΕΠ/ΠΕΠ

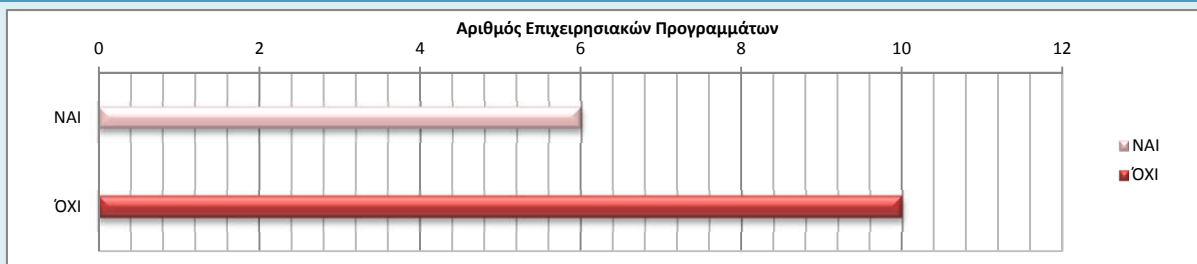

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η διατύπωση σχετικών σχολιασμών στο παρόν επιμέρους ερώτημα παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως παρατηρούμε, με εξαίρεση τους ερωτηθέντες των ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ και ΕΠΑΝ, δεν αναπτύχθηκε μηχανισμός για τη συλλογή καλών πρακτικών αναφορικά με την ισότητα των φύλων.

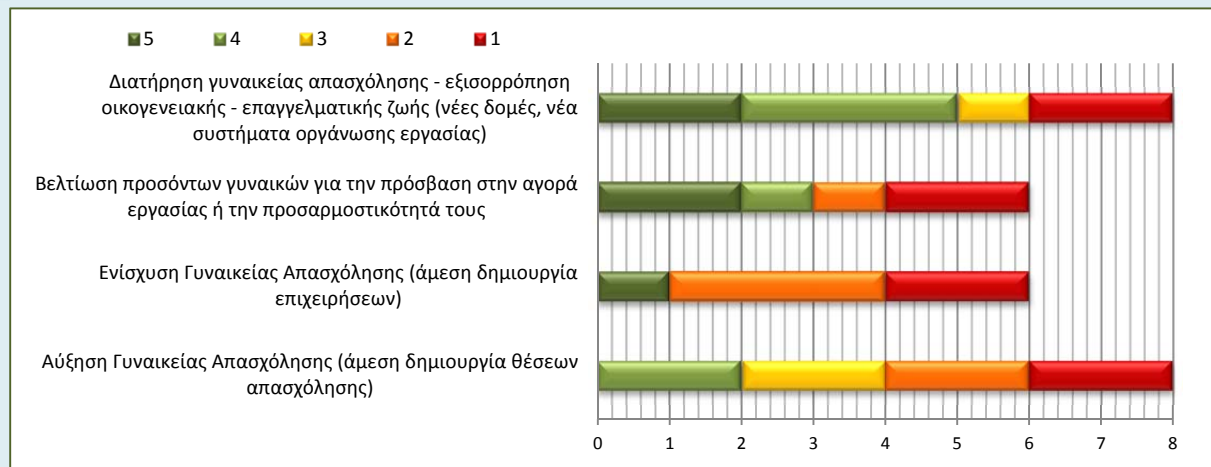
Γ.2 Αναφορά σε παρεμβάσεις ΤΕΠ/ΠΕΠ που θεωρείται ότι αποτελούν καλές πρακτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι παρεμβάσεις που δηλώθηκαν ως καλές πρακτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως προκύπτει σχετικά, κύριο χαρακτηριστικό του συγκεκριμένου ερωτήματος είναι η **περιορισμένη τροφοδότηση** αναφορικά με τη ζητούμενη πληροφόρηση. Ωστόσο, μέρος των ερωτηθέντων αναφέρθηκε σε συγκεκριμένες δράσεις-κατηγορίες παρεμβάσεων, προτείνοντας συνολικά εννέα καλές πρακτικές, εκ των οποίων οι έξι ανήκουν στην κατηγορία των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων και οι τρεις ανήκουν στην κατηγορία των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων.

Γ.3 Βαρύτητες θετικών επιπτώσεων καλών πρακτικών ενίσχυσης της ισότητας των φύλων**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Οι βαρύτητες των θετικών επιπτώσεων δίνονται στην κλίμακα 1-5, όπου 5 είναι το άριστα.

Από τη διαμορφούμενη τάση προκύπτει ότι **ιδιαίτερα ως αρκετά σημαντικές** χαρακτηρίστηκαν οι επιπτώσεις αναφορικά με τα θέματα της Διατήρησης της Γυναικείας απασχόλησης - Εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (νέες δομές, νέα συστήματα οργάνωσης της εργασίας) και της Βελτίωσης των προσόντων των γυναικών για την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας ή την προσαρμοστικότητά τους. Αντίθετα, **λιγότερο ως καθόλου σημαντικές** χαρακτηρίστηκαν οι επιπτώσεις αναφορικά με τα θέματα της Ενίσχυσης της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία επιχειρήσεων και της Αύξησης της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας.

🚩 Ενότητα Δ: Προτάσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΣΠΑ

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Δ του ερωτηματολογίου:

Δ.1 Προτεραιότητες του ΕΚΤ κατά τη Δ' Προγραμματική Περίοδο σε ό,τι αφορά την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο του ΕΠ/στην Περιφέρειά σας

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Κατόπιν συλλογής και επεξεργασίας των προτάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος επιμέρους ερωτήματος, κύρια διαπίστωση ως προς τις ΕΥΔ ΠΕΠ συνιστά το γεγονός ότι κατά κύριο λόγο διατυπώθηκαν προτάσεις για την υλοποίηση δράσεων / παρεμβάσεων που έχουν ήδη υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και των οποίων η υλοποίηση είχε θετικά αποτελέσματα. Ως προς τις ΕΥΔ ΤΕΠ, εκείνο που κυρίως χαρακτηρίζει τις απαντήσεις τους είναι το γεγονός ότι διατυπώθηκαν προτάσεις για την υλοποίηση δράσεων / παρεμβάσεων που ήδη υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ ή/και πρόκειται να υλοποιηθούν άμεσα.

2.2.2. Έρευνα Πεδίου σε Τελικούς Δικαιούχους

Η έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε σε Τελικούς Δικαιούχους των πράξεων / παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, αποσκοπούσε στην άντληση πρωτογενών δεδομένων και πληροφοριών, ποιοτικού κυρίως χαρακτήρα, αναφορικά με τη στρατηγική που ακολουθήθηκε μέσω της διττής προσέγγισης του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλα τα στάδια προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων ΕΚΤ στο Γ'

ΚΠΣ, καθώς και την αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις τους στο θέμα της ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο.

Η παρούσα έρευνα περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους έρευνες, οι οποίες διενεργήθηκαν με διαφοροποιημένη μεθοδολογία και ερωτηματολόγιο, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στη συνέχεια:

- Έρευνα Πεδίου στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)
- Έρευνα Πεδίου στο Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)
- Έρευνα Πεδίου στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το ΕΚΤ (ΕΥΕ-ΕΚΤ)
- Έρευνα Πεδίου στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Σημειώνεται ότι σχετική Έρευνα Πεδίου που σχεδιάστηκε για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, με επιλογή του φορέα, δεν πραγματοποιήθηκε.

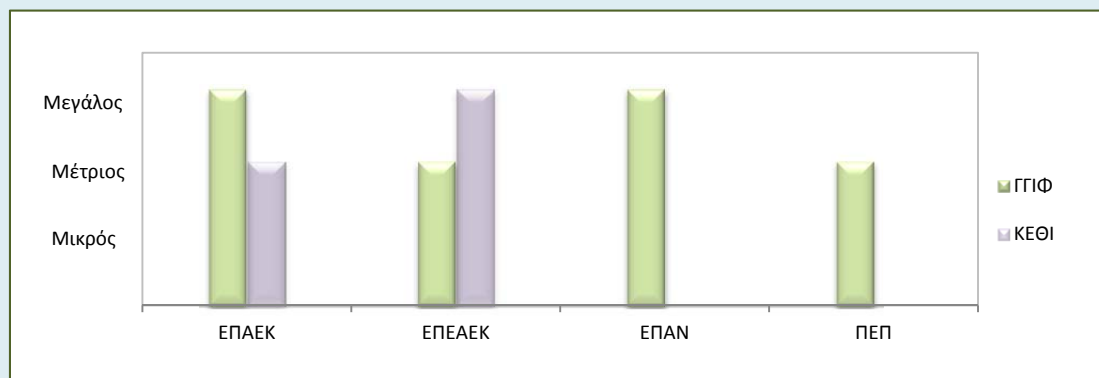
Για την έρευνα πεδίου στους Τελικούς Δικαιούχους εκπονήθηκε ενιαίο σχέδιο ερωτηματολογίου, το οποίο στη συνέχεια διαμορφώθηκε ανά Τελικό Δικαιούχο ανάλογα με το είδος των παρεμβάσεων που διαχειρίστηκε έκαστος, με διαφοροποίηση των επιμέρους ερωτημάτων ανά μεθοδολογική ενότητα αξιολόγησης ή με ενσωμάτωση νέων επιμέρους ερωτημάτων. Ο κορμός των ερωτηματολογίων είναι κοινός και περιλαμβάνει τέσσερις βασικές ενότητες, εκ των οποίων οι τρεις αντιστοιχούν στις ενότητες της αξιολόγησης και η τέταρτη αφορά στη διερεύνηση προτάσεων για την Δ' Προγραμματική Περίοδο.

Η βασική δομή των ερωτηματολογίων αναλύεται στις ακόλουθες ενότητες:

Ενότητα Α: Εξέταση της καταλληλότητας της στρατηγικής του Προγράμματος για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Α του ερωτηματολογίου:

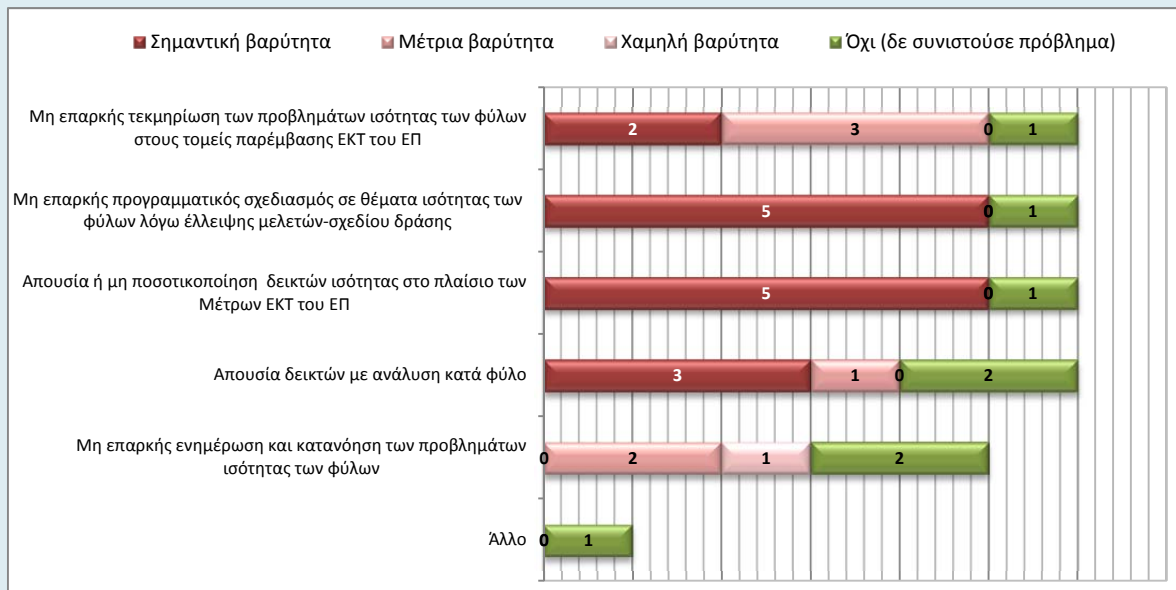
Α.1 Βαθμός αξιολόγησης του αρχικού επιχειρησιακού σχεδιασμού των ΤΕΠ/ΠΕΠ ως προς τη στρατηγική και τα διακριτά μέσα - δράσεις για την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)

Παρατηρήσεις:

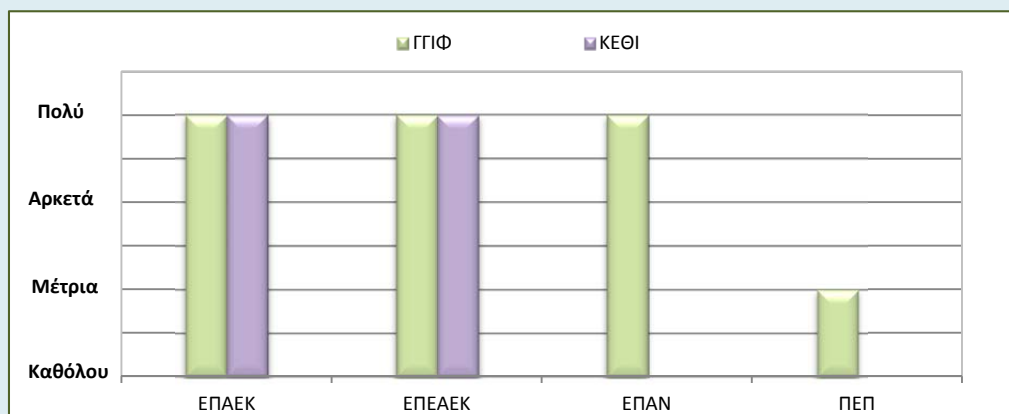
- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α1 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

Όπως προκύπτει χαρακτηριστικά, οι ερωτηθέντες φορείς αξιολόγησαν γενικά θετικά τον αρχικό επιχειρησιακό σχεδιασμό των Προγραμμάτων που υλοποίησαν αναφορικά με την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, με τη ΓΓΙΦ να χαρακτηρίζει ως πλέον εύστοχο το σχεδιασμό των ΕΠΑΕΚ και ΕΠΑΝ και το ΚΕΘΙ αντίστοιχα το σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ.

Α.2 Αξιολόγηση ελλείψεων/κενών/αστοχιών στον προγραμματικό σχεδιασμό των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α2 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ
- ✓ Οι αριθμοί που σημειώνονται μέσα στις μπάρες αντιπροσωπεύουν τον αριθμό των ΕΠ

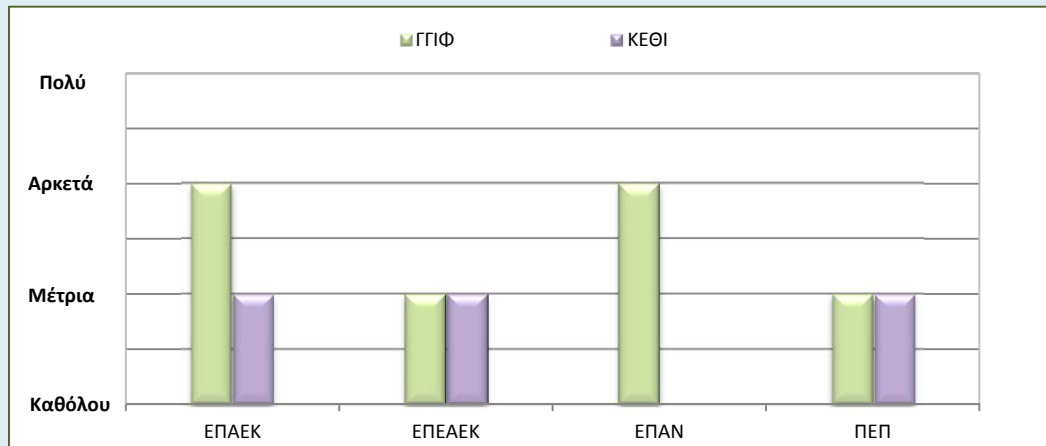
Όπως προκύπτει σχετικά, οι ερωτηθέντες απέδωσαν εξίσου **σημαντική βαρύτητα** στους παράγοντες Μη επαρκής προγραμματικός σχεδιασμός σε θέματα ισότητας των φύλων λόγω έλλειψης μελετών - σχεδίου δράσης και Απουσία ή μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των Μέτρων ΕΚΤ των ΤΕΠ/ΠΕΠ. Ως παράγοντες **σημαντικής ή και μέτριας βαρύτητας** εκτίμησαν τη Μη επαρκή τεκμηρίωση των προβλημάτων ισότητας των φύλων στους τομείς παρέμβασης ΕΚΤ των ΤΕΠ/ΠΕΠ και τη Μη επαρκή ενημέρωση και κατανόηση των προβλημάτων ισότητας των φύλων.

Α.3 Βαθμός συμβολής στην προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις) στο πλαίσιο του σχεδιασμού των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α3 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

Οι ερωτηθέντες αποτίμησαν εν γένει θετικά τη συμβολή τους αναφορικά με την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων στο επίπεδο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Τόσο η ΓΓΙΦ, όσο και το ΚΕΘΙ απέδωσαν **πολύ** υψηλό το βαθμό συμβολής τους στο σχεδιασμό των ΕΠΑΕΚ και ΕΠΕΑΕΚ στα οποία συμμετείχαν και οι δύο ως τελικοί δικαιούχοι. Η ΓΓΙΦ χαρακτήρισε πολύ σημαντική τη συμβολή της και στο σχεδιασμό του ΕΠΑΝ, ενώ **μέτρια** τη χαρακτήρισε αναφορικά με τα ΠΕΠ.

Α.4 Αποτίμηση βαθμού συμβολής των κατευθυντήριων οδηγιών που οι ερωτηθέντες φορείς έδωσαν σχετικά με την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο υλοποίησης των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

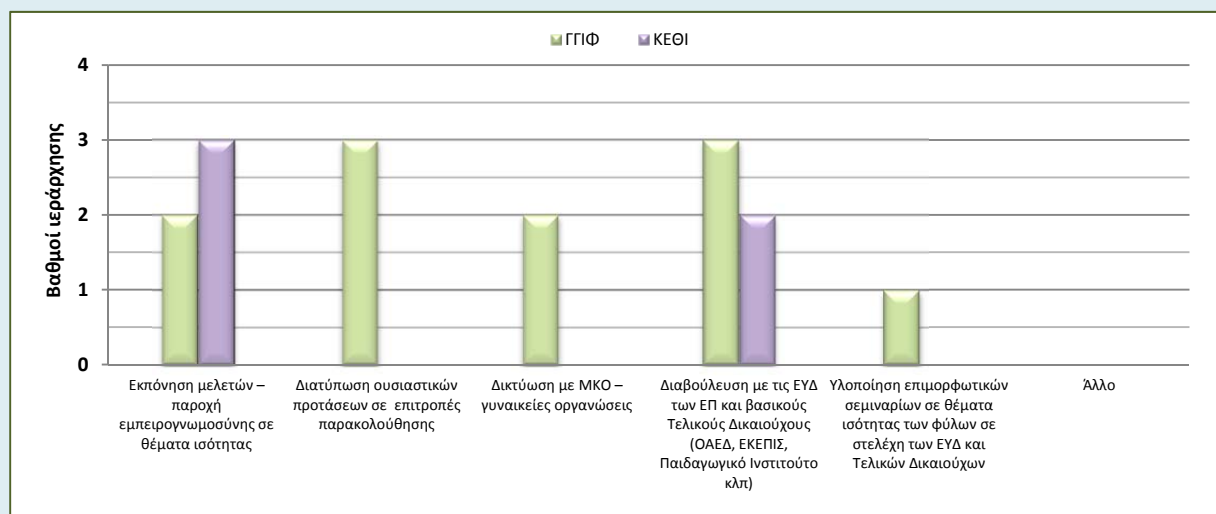

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α4 απευθύνεται στη ΓΠΦ και στο ΚΕΘΙ

Οι ερωτηθέντες φαίνονται περισσότερο συγκρατημένοι στο παρόν ερώτημα, με τις εκτιμήσεις τους να εντοπίζονται στην περιοχή του **μέτρια** ως προς το βαθμό συμβολής τους στην προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, μέσω των κατευθυντήριων οδηγιών που εκπόνησαν / παρείχαν στο πλαίσιο υλοποίησης των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Α.5 Ιεράρχηση μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν από τη ΓΠΦ και το ΚΕΘΙ για την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Παρατηρήσεις:

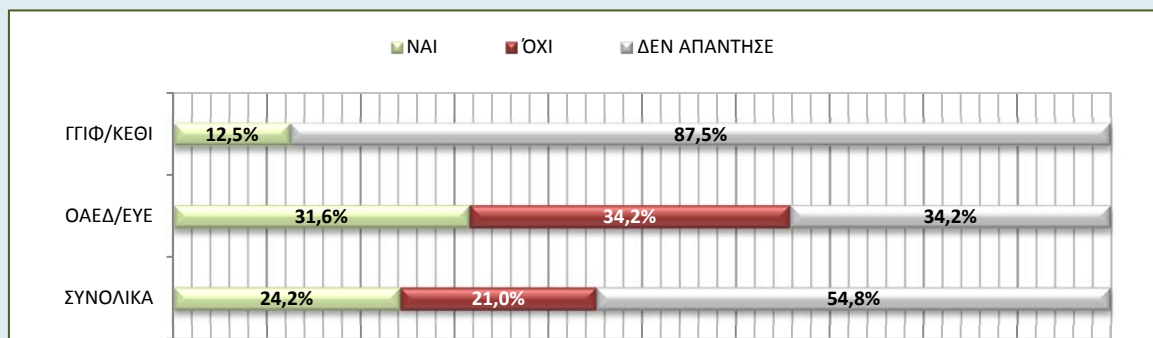
- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α5 απευθύνεται στη ΓΠΦ και στο ΚΕΘΙ

Από την ανάγνωση του διαγράμματος διαπιστώνουμε ότι **υψηλή σημαντικότητα** από την πλευρά της ΓΠΦ αποδόθηκε στη χρήση των μεθόδων: Διατύπωση ουσιαστικών προτάσεων σε επιτροπές παρακολούθησης και Διαβούλευση με τις ΕΥΔ των ΕΠ και βασικούς Τελικούς Δικαιούχους (ΟΑΕΔ, ΕΚΕΠΙΣ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κλπ), ενώ από την πλευρά του ΚΕΘΙ, στην μέθοδο: Εκπόνηση μελετών – παροχή εμπειρογνωμοσύνης σε θέματα ισότητας.

Σχετικά με τη μέθοδο «Εκπόνηση Μελετών – παροχή εμπειρογνωμοσύνης» η ΓΠΦ ανέφερε ότι στο πλαίσιο του έργου 5.3 ΕΠΑΕΚ «Επιχορήγηση για την Παροχή Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων υπέρ των Γυναικών» (Μ.5.3. με κωδικό Ο.Π.Σ. 80608) διενεργήθηκαν μελέτες για την κατάσταση των γυναικών σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, ενώ το ΚΕΘΙ παρέθεσε τις κάτωθι διενεργηθείσες Μελέτες:

- Οριζόντια Μελέτη. «Συλλογή, Κριτικός Σχολιασμός και Οργάνωση της Ψηφιοποίησης της Υπάρχουσας Ερευνητικής Παραγωγής στον Τομέα της Ισότητας στην Εκπαίδευση» (2008)
- «Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Επιπτώσεων των Εκπαιδευτικών Πολιτικών στο Φύλο» (2008)
- «Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Επιπτώσεων στο Φύλο των Δράσεων του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II» (2008)
- «Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Δράσεων και Πολιτικών για τη Βελτίωση της Πρόσβασης των Γυναικών στην Αγορά Εργασίας μέσω Εκπαιδευτικής Προετοιμασίας» (2008)
- «Αξιολόγηση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στη συμμετοχή τους στην τοπική ανάπτυξη» (2007)
- «Η γυναικεία μετανάστευση στην Ελλάδα» (2006)
- «Η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων στην Ελλάδα» (2006)
- «Ο ρόλος των πατέρων στην εξισορρόπηση της επαγγελματικής και οικογενειακής/προσωπικής ζωής» (2006)
- «Εθνικές πολιτικές για την ισότητα των φύλων στην απασχόληση» (2005)
- «Η σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας» (2004)
- «Οι γυναίκες στη σημερινή Ελλάδα: Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις» (2003)
- «Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα» (2003)
- «Μελέτη – προτάσεις στο τελικό σχέδιο νόμου του ΥΠΕΣΔΔΑ “Για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας”» (2002)
- «Διακρατικός οδηγός για τη μονογονεϊκότητα» (2002)
- «Οι συνθήκες της γυναικείας απασχόλησης στην Ελλάδα: 1980-2000» (2001)
- «Ευέλικτες μορφές απασχόλησης και ανισότητες στον εργασιακό χώρο» (2001)
- «Γυναίκες και πολιτική» (2001)
- «Φύλο και εκπαίδευση» (2001)

Α.6 Αναφορά των σημαντικότερων δράσεων / έργων προώθησης της ισότητας των φύλων που οι φορείς υλοποίησαν κατά την περίοδο του Γ' ΚΠΣ (είτε ήταν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, είτε ήταν δράσεις που απευθύνονταν τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες, αλλά ήταν προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων) και ο ρόλος τους στον σχεδιασμό τους.

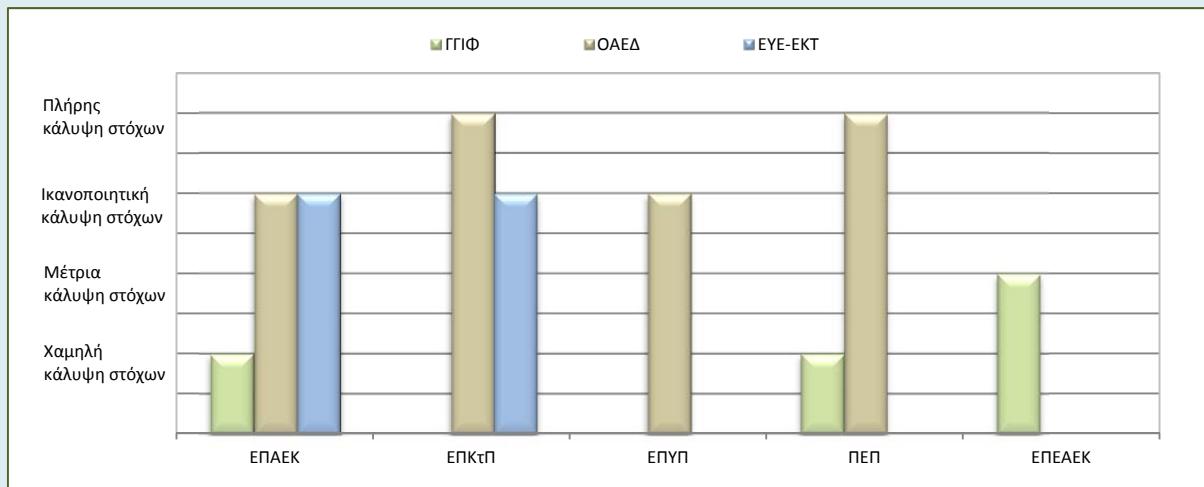

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως προκύπτει από τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων, διαπιστώνεται η σε ποσοστό **24,2% ουσιαστική συμμετοχή των φορέων στο σχεδιασμό δράσεων / έργων προώθησης της ισότητας των φύλων.**

A.7 Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας των δράσεων δημοσιότητας ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α7 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ, στον ΟΑΕΔ και στην ΕΥΕ-ΕΚΤ

Όπως προκύπτει, περισσότερο ικανοποιημένος από την αποτελεσματικότητα του σχεδίου / δράσεων δημοσιότητας αναφορικά με την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων φαίνεται ο **ΟΑΕΔ** με τις εκτιμήσεις του να κυμαίνονται στην κλίμακα **ικανοποιητική – πλήρης κάλυψη στόχων** για τα ΕΠ στα οποία έχει συμμετάσχει ως τελικός δικαιούχος. Πιο συγκρατημένες παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις των λοιπών φορέων, με την **ΕΥΕ-ΕΚΤ** να αποδίδει **ικανοποιητική κάλυψη στόχων** στα ΕΠ στα οποία εμπύπτει η δικαιοδοσία της, ενώ ιδιαίτερα φειδωλή στις εκτιμήσεις δείχνει η **ΓΓΙΦ** αποδίδοντας **χαμηλή κάλυψη στόχων** στα ΕΠ που την αφορούν.

A.8 Ανάπτυξη οδηγιών - κατευθύνσεων ή/και εργαλείων - πρακτικών που αποσκοπούν στη διάδοση και προβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Επικοινωνιακού Σχεδίου για τη δημοσιότητα των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

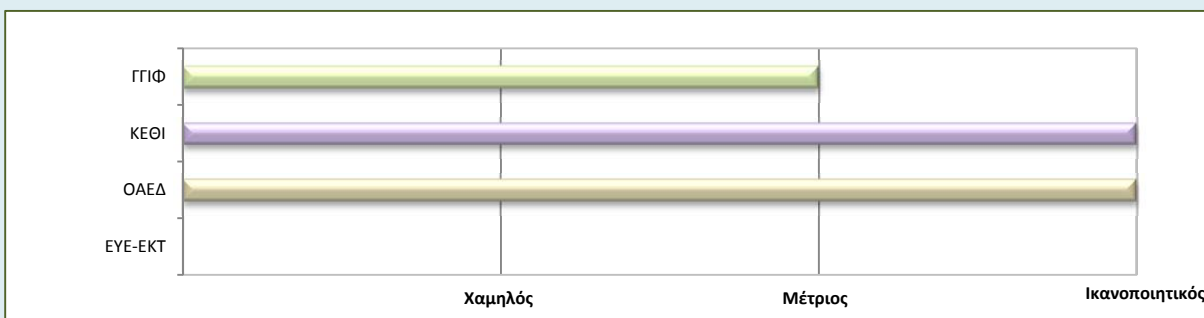
-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Α8 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ, στον ΟΑΕΔ και στην ΕΥΕ-ΕΚΤ
- ✓ Η διατύπωση σχετικών σχολιασμών στο παρόν επιμέρους ερώτημα παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Εκ των απαντήσεων προκύπτει ότι και οι τρεις εναλλακτικές απαντήσεις επιλέχθηκαν εξίσου, με τη ΓΓΙΦ να εκτιμά ότι τα μέσα προβολής και διάδοσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας αναπτύχθηκαν **μερικώς**, τον ΟΑΕΔ να επιλέγει το **ναι** ως απάντηση και την ΕΥΕ-ΕΚΤ να απαντά **όχι**.

A.9 Βαθμός επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών μέσα από δράσεις δημοσιότητας στο πλαίσιο των έργων ευθύνης των τελικών δικαιούχων

Παρατηρήσεις: -

Οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων αναφορικά με το βαθμό επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών κυμάνθηκαν στην κλίμακα **μέτριος - ικανοποιητικός** με εξαίρεση την ΕΥΕ-ΕΚΤ που δεν έδωσε απάντηση στο εν λόγω, προέβη ωστόσο σε χαρακτηριστική παρατήρηση που παρατίθεται μαζί με τις παρατηρήσεις και των λοιπών φορέων στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

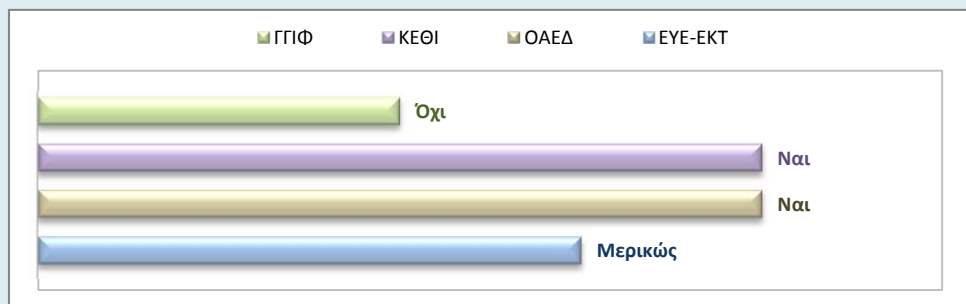
A.10 Διενέργεια σχετικών μελετών αναφορικά με την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της εφαρμογής της ισότητας των φύλων, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν

-

Παρατηρήσεις: -

Σύμφωνα με τα συλλεχθέντα στοιχεία και με εξαίρεση τη ΓΓΙΦ η οποία απάντησε αρνητικά επικαλούμενη ανεπάρκεια διαθέσιμων πόρων από τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας ΕΚΤ των ΕΠ, οι λοιποί ερωτηθέντες φορείς απάντησαν θετικά, με τον ΟΕΑΔ να συμπληρώνει αναφορικά με τα Προγράμματα κατάρτισης ενηλίκων στο πλαίσιο του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας ότι οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες συμμετείχαν σε μεγαλύτερο ποσοστό (71%) στο πρόγραμμα αλλά και ως προς το ποσοστό συμμετοχής στις εξετάσεις πιστοποίησης. Επιπλέον, η ΕΥΕ-ΕΚΤ ανέφερε ως σχετικά διενεργηθείσα μελέτη την «Μελέτη Αποτίμησης Πιλοτικού Έργου της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών από το ΕΚΤ του Υπ. Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας στα πλαίσια του ΕΠ 'Κοινωνία της Πληροφορίας'»

A.11 Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων/μηχανισμών συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση των ωφελούμενων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο

Παρατηρήσεις: -

Όπως παρατηρούμε σχετικά, **το ΚΕΘΙ και ο ΟΑΕΔ αποφάνθηκαν θετικά**, με τον μεν πρώτο φορέα να αναφέρει τη χρησιμοποίηση του «Οδηγού διαδικασιών για την επίτευξη των μετρίσιμων δεικτών του έργου για την ένταξη των γυναικών στην απασχόληση» προς το σκοπό αυτό, τον δε δεύτερο να σημειώνει ότι διέθετε σύστημα συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων ανά φύλο. Η **ΕΥΕ-ΕΚΤ** ανέφερε ότι τα συστήματα συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση των ωφελούμενων αναπτύχθηκαν **μερικώς**. Τέλος, **αρνητική** απάντηση στο ερώτημα αποδόθηκε από τη **ΓΓΙΦ**, χωρίς περαιτέρω σχολιασμό.

A.12 Αποτελεσματικότητα της διττής στρατηγικής θετικών και προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων ως «εργαλείου» εφαρμογής στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ

-

Παρατηρήσεις:

✓ Το επιμέρους ερώτημα A12 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

Στο εν λόγω ερώτημα παρουσιάζεται ταύτιση απόψεων, καθώς οι δύο φορείς αξιολόγησαν ως πολύ αποτελεσματική την εφαρμογή της διττής στρατηγικής θετικών και gender mainstreaming δράσεων προχωρώντας και σε σχετικές επισημάνσεις που παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

A.13 Βαθμός προστιθέμενης αξίας του ΕΚΤ στην εθνική στρατηγική για την ισότητα

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα A13 απευθύνεται μόνο στη ΓΓΙΦ

Το ερώτημα **A13** σχετικά με το βαθμό προστιθέμενης αξίας του ΕΚΤ στην εθνική στρατηγική για την ισότητα, απευθύνεται αποκλειστικά στη ΓΓΙΦ. Ο φορέας αποτιμά ως **μέτρια** την προστιθέμενη αξία του ΕΚΤ, υποστηρίζοντας ότι η δέσμευση περισσότερων πόρων και η ευαισθητοποίηση ωφελουμένων και φορέων υλοποίησης έργων, μέσα από μια πιο μεθοδευμένη και συνεκτική στρατηγική ενημέρωσης - δημοσιότητας θα βοηθούσε προς αυτό τον σκοπό.

✚ Ενότητα Β: Εξέταση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Προγράμματος

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Β του ερωτηματολογίου:

B.1 Επάρκεια των κινήτρων που εφαρμόστηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα B1 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

Στο συγκεκριμένο ερώτημα και οι δύο συμμετέχοντες τελικοί δικαιούχοι έδωσαν θετική απάντηση, προβαίνοντας ακολούθως σε σχετικό σχολιασμό. Συγκεκριμένα, κατά την εκτίμηση της ΓΓΙΦ τα κίνητρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων συνεισέφεραν σε σημαντικό βαθμό στη μείωση της ανεργίας των γυναικών και στην ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Αντίστοιχα το ΚΕΘΙ υποστήριξε ότι η εφαρμογή των εν λόγω κινήτρων ήταν που συντέλεσε στην υλοποίηση των προγραμμάτων.

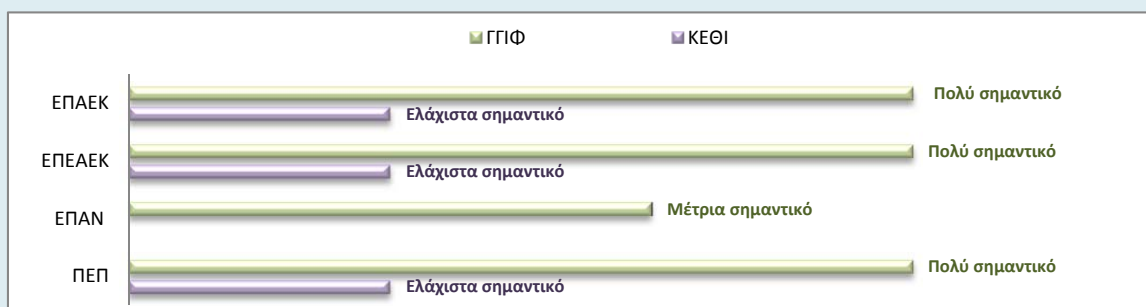
B.2 Επάρκεια του προϋπολογισμού που τελικώς διατέθηκε για τις θετικές δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΤΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα B2 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

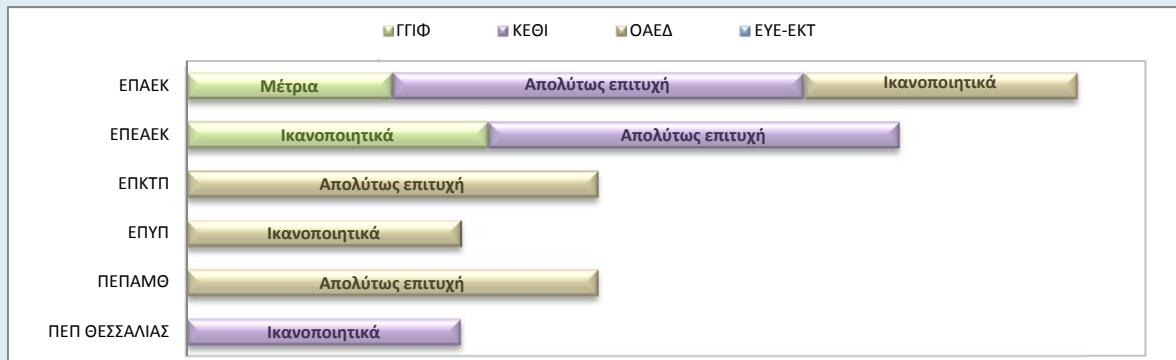
Στο συγκεκριμένο ερώτημα παρατηρείται σχετική διαφοροποίηση στις απαντήσεις των ερωτηθέντων, καθώς η **ΓΓΙΦ** υποστηρίζει ότι ο προϋπολογισμός που τελικά διατέθηκε ήταν **μερικώς** επαρκής, ενώ το **ΚΕΘΙ** επέλεξε ως απάντηση το **ναι**, αποτιμώντας τον ως επαρκή. Και από τους δύο φορείς δεν υπήρξε περαιτέρω σχολιασμός για την υποστήριξη/ενίσχυση της απάντησής τους.

B.3 Βαρύτητα προβλημάτων στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ ανά ΤΕΠ/ΠΕΠ**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα B3 απευθύνεται στη ΓΓΙΦ και στο ΚΕΘΙ

Με βάση τα ως άνω, παρατηρούμε σημαντική απόκλιση στις εκτιμήσεις των ερωτηθέντων φορέων. Συγκεκριμένα, με εξαίρεση το ΕΠΑΝ στο οποίο συμμετείχε ως τελικός δικαιούχος μόνο η ΓΓΙΦ, οι εκτιμήσεις για τα λοιπά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΕΑΕΚ, ΠΕΠ) διαφοροποιούνται σημαντικά, με τη ΓΓΙΦ να χαρακτηρίζει τα προβλήματα που εντοπίστηκαν αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων ως **πολύ σημαντικά** και το ΚΕΘΙ να τα θεωρεί **ελάχιστα σημαντικά**.

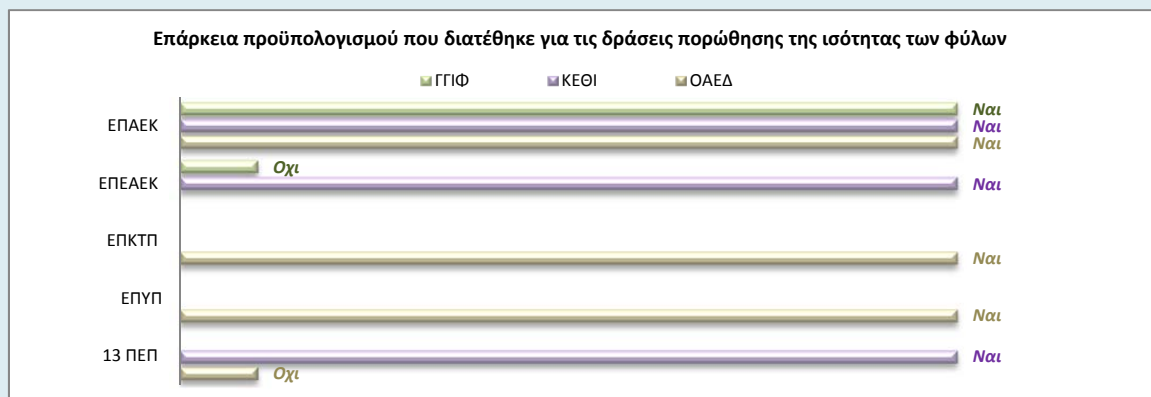
Β.4 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων των σημαντικότερων δράσεων / έργων προώθησης της ισότητας των φύλων των φορέων υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ ανά ΤΕΠ/ΠΕΠ

Παρατηρήσεις: -

Όπως διαπιστώνεται σχετικά, η συνολική αποτίμηση των ΤΕΠ / ΠΕΠ που υλοποιήθηκαν από τους ερωτηθέντες τελικούς δικαιούχους τα κατατάσσει στην κλίμακα **απόλυτα επιτυχή – ικανοποιητικά**, ενώ αναφορικά με την αξιολόγηση της ΓΓΙΦ παρατηρούμε μια περισσότερο συγκρατημένη εκτίμηση και στο παρόν ερώτημα, με την αξιολόγησή της για τα αποτελέσματα των ΤΕΠ/ΠΕΠ που την αφορούν τα κυμαίνεται στην κλίμακα **ικανοποιητικά – μέτρια**.

Β.5 Επάρκεια προϋπολογισμού που διατέθηκε για τις δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις: -

Με βάση τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι **για την πλειονότητα των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων ΤΕΠ/ΠΕΠ ο προϋπολογισμός που τελικώς διατέθηκε ήταν επαρκής**. Αναφορικά με τους λοιπούς φορείς, σημαντική διαφοροποίηση παρατηρήθηκε στην αποτίμηση επάρκειας προϋπολογισμού δράσεων / έργων του ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση με το ΚΕΘΙ να αναφέρει επάρκεια του προϋπολογισμού και τη ΓΓΙΦ να επισημαίνει ότι ο τελικός διαθέσιμος προϋπολογισμός δεν ήταν επαρκής. Εξίσου αποκλίνουσες ήταν οι εκτιμήσεις αναφορικά με την επάρκεια του προϋπολογισμού των δράσεων / έργων ΠΕΠ, καθώς σύμφωνα με το ΚΕΘΙ ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ήταν επαρκής, όχι όμως και κατά την εκτίμηση του ΟΑΕΔ.

B.3 Εφαρμογή συγκεκριμένων κινήτρων για τη συμμετοχή των γυναικών σε έργα / δράσεις ευθύνης των τελικών δικαιούχων (ανά έργο / δράση) και βαθμός συμβολής τους στην επίτευξη του στόχου προώθησης της ισότητας των φύλων

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα απευθύνεται στην ΕΥΕ-ΕΚΤ και στον ΟΑΕΔ και παρατίθεται με την αρίθμηση που φέρει στα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν για τους φορείς αυτούς

Όπως προκύπτει, η ΕΥΕ-ΕΚΤ επιφυλάχθηκε να απαντήσει στο ερώτημα, προέβη ωστόσο σε σχετικό σχολιασμό ως ακολούθως: Για την αξιολόγηση των κινήτρων συμμετοχής των καταρτιζομένων γυναικών απαιτείται ποιοτική ανάλυση της συμπεριφοράς των καταρτιζομένων, τέτοιου τύπου ανάλυση δεν πραγματοποιήθηκε. Ο ΟΑΕΔ αποτίμησε ως **πολύ ικανοποιητικά** τα αποτελέσματα των κινήτρων που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ενώ εν γένει **ικανοποιητική** χαρακτήρισε την εφαρμογή κινήτρων που ίσχυσαν στο πλαίσιο υλοποίησης έργων των ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια και ΠΕΠ.

B.4 Ανάδειξη σημαντικότερων προβλημάτων και δυσκολιών και αντιμετώπισή τους, προκειμένου για την επίτευξη των στόχων συμμετοχής των γυναικών στα προγράμματα που υλοποιήθηκαν

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα απευθύνεται μόνο στον ΟΑΕΔ και παρατίθεται με την αρίθμηση που φέρει στο ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για το φορέα αυτό

Όπως προκύπτει σχετικά, ο φορέας αντιμετώπισε κάποιας μορφής δυσκολία σε όλο το εύρος των παρεμβάσεων που υλοποίησε. Μεταξύ των προβλημάτων που ανέκυψαν από την υλοποίηση των Προγραμμάτων επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) και επιδότησης της απασχόλησης (ΝΘΕ), καθώς και των Προγραμμάτων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για ανέργους, αναφέρεται η «**δυσκολία αναφορικά με την κατανόηση τήρησης των όρων συμμετοχής στα εν λόγω προγράμματα**».

Επιπλέον, στο πλαίσιο υλοποίησης των Προγραμμάτων κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων, αναφέρθηκε ως πρόβλημα η «**μειωμένη συμμετοχή των γυναικών που οφείλεται πιθανότατα στη μικρή διεύθυνση του γυναικείου φύλλου σε ένα μεγάλο αριθμό ελεύθερων επαγγελματιών, όπως για παράδειγμα στα τεχνικά και μηχανολογικά επαγγέλματα, γραφειοκρατικές διαδικασίες για την ένταξη στο πρόγραμμα, στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης και στην καταβολή της ιδιωτικής συμμετοχής**».

Τέλος, στο πλαίσιο υλοποίησης των Προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων, ο φορέας ανέφερε ότι «**εντοπίστηκαν δυσκολίες σε θέματα υλικοτεχνικής υποδομής, εκπαιδευτικού υλικού, ωραρίου του προγράμματος, χαμηλού επιπέδου εκπαιδευτών, καθώς και στις γραφειοκρατικές διαδικασίες για την ένταξη στα εν λόγω προγράμματα**».

✚ Ενότητα Γ: Εξέταση καλών πρακτικών παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Γ του ερωτηματολογίου:

Γ.1 Ανάπτυξη μηχανισμών για τη συλλογή καλών πρακτικών αναφορικά με την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο των δράσεων / έργων που υλοποιήθηκαν στο Γ' ΚΠΣ

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η διατύπωση σχετικών σχολιασμών στο παρόν επιμέρους ερώτημα παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Διαπιστώθηκε σχεδόν πλήρης ταύτιση στις απαντήσεις των ερωτηθέντων που συνοδεύτηκε από αντίστοιχα σχόλια. Συγκεκριμένα, η ΕΥΕ-ΕΚΤ δεν επέλεξε κάποια από τις προτεινόμενες

εναλλακτικές απαντήσεις, ωστόσο προχώρησε σε σχετικό σχολιασμό. Αναφορικά με τους λοιπούς ερωτηθέντες τελικούς δικαιούχους, οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν **αρνητικές**.

Γ.2 Παρεμβάσεις (Μέτρα ή/και έργα) οι οποίες υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος και θεωρούνται καλές πρακτικές, πέραν εκείνων που δηλώθηκαν ως καλές πρακτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της Μελέτης «Δευτερογενής καταγραφή και αποτίμηση καλών πρακτικών του ΕΚΤ κατά την Γ' προγραμματική περίοδο».

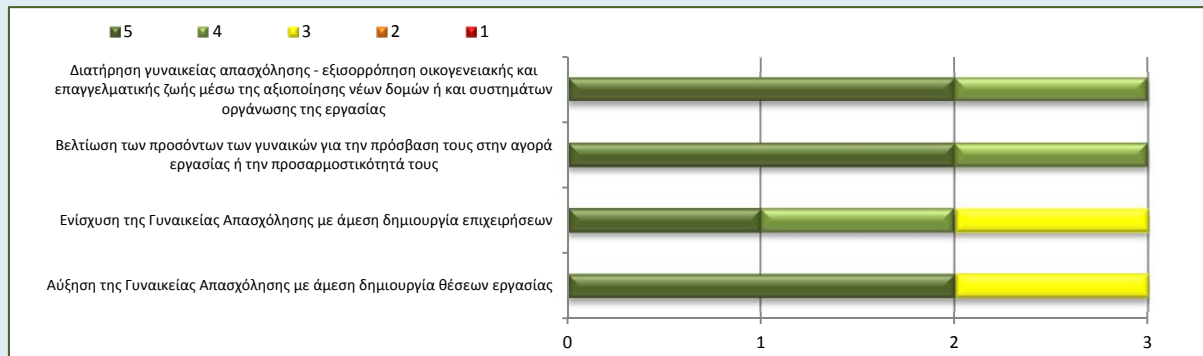
-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι παρεμβάσεις που δηλώθηκαν ως καλές πρακτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως προκύπτει σχετικά, κύριο χαρακτηριστικό του συγκεκριμένου ερωτήματος είναι η **περιορισμένη τροφοδότηση** αναφορικά με τη ζητούμενη πληροφόρηση. Συγκεκριμένα, μέρος των ερωτηθέντων αναφέρθηκε σε συγκεκριμένες δράσεις – ενέργειες, υποδεικνύοντας συνολικά τρεις καλές πρακτικές, εκ των οποίων η μία ανήκει στην κατηγορία των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων και οι δύο ανήκουν στην κατηγορία των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων.

Γ.3 Βαρύτητες θετικών επιπτώσεων καλών πρακτικών ενίσχυσης της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι βαρύτητες των θετικών επιπτώσεων των καλών πρακτικών ενίσχυσης της ισότητας των φύλων δίνονται στην κλίμακα 1-5, όπου 5 είναι το άριστα.

Όπως προκύπτει, **ιδιαίτερα σημαντικές** χαρακτηρίστηκαν οι επιπτώσεις από την εφαρμογή δύο καλών πρακτικών αναφορικά με το θέμα της Αύξησης της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας. **Ιδιαίτερα έως αρκετά σημαντικές** χαρακτηρίστηκαν οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του συνόλου των καλών πρακτικών αναφορικά με τα θέματα της Διατήρησης της Γυναικείας απασχόλησης - Εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (νέες δομές, νέα συστήματα οργάνωσης της εργασίας), και Βελτίωσης των προσόντων των γυναικών για την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας ή την προσαρμοστικότητά τους. Επίσης, από **ιδιαίτερα έως αρκετά σημαντικές** επιπτώσεις αποδίδονται σε δύο καλές πρακτικές αναφορικά με τα θέματα της Ενίσχυσης της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία επιχειρήσεων. Μια επιπλέον ενδιαφέρουσα παρατήρηση που προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων έγκειται στο γεγονός ότι **η τάση που διαμορφώνεται από τους ερωτηθέντες τελικούς δικαιούχους των έργων/δράσεων ΤΕΠ/ΠΕΠ στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ στο παρόν ερώτημα παρουσιάζει υψηλό βαθμό σύγκλισης με την αντίστοιχα διαμορφούμενη από τους ερωτηθέντες των ΕΥΔ ΤΕΠ/ΠΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α.**

🚩 Ενότητα Δ: Προτάσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΣΠΑ

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Δ του ερωτηματολογίου:

Δ.1 Προτεραιότητες του ΕΚΤ κατά τη Δ' Προγραμματική Περίοδο σε ό,τι αφορά την ισότητα των φύλων

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Δ1 απευθύνεται στη ΓΠΦ και στο ΚΕΘΙ
- ✓ Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Κατόπιν συλλογής και επεξεργασίας των προτάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος, προκύπτουν τα κάτωθι:

Η **Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων** δίνει προτεραιότητα κατά την 4η Προγραμματική Περίοδο στην υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση*.

Το **Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας** αποδίδει επίσης υψηλή βαρύτητα στις δράσεις των ΕΠ *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση*. Για το ΕΠ *Διοικητική Μεταρρύθμιση* αναφέρει τη δράση «Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης των πολιτικών ισότητας σε όλες τις ενέργειες και τις δράσεις της δημόσιας διοίκησης» και την ξεχωρίζει με υψηλό βαθμό προτεραιότητας.

Δ.2 Αξιολόγηση του ρόλου της ΓΠΦ σε επίπεδο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των δυνητικά ωφελούμενων γυναικών στο πλαίσιο υλοποίησης των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ.

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το επιμέρους ερώτημα Δ2 απευθύνεται μόνο στη ΓΠΦ

Όπως διατείνεται ο φορέας, είναι σκόπιμο να αναλάβει κεντρικό ρόλο στα θέματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των γυναικών άμεσα/έμμεσα ωφελούμενων των δράσεων ΕΚΤ του ΕΣΠΑ και προβαίνει σε σχετικές προτάσεις που παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Δ.1 Έργα / δράσεις στο πλαίσιο των οποίων θα πρέπει να δοθεί έμφαση ή/και κίνητρα με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων και είδος των κινήτρων αυτών

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα απευθύνεται στην ΕΥΕ-ΕΚΤ και στον ΟΑΕΔ και παρατίθεται με την αρίθμηση που φέρει στα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν για τους φορείς αυτούς.

Ο **Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού** θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο Πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα ανέργων γυναικών ηλικίας 22-64», το οποίο απευθύνεται σε νέες ελεύθερες επαγγελματίες ηλικίας 22-64 ετών (4.000 ωφελούμενες).

Η **Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το ΕΚΤ** αναφέρει ότι στα Έργα «Κατάρτιση ανέργων σε πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης με υποχρεωτική απασχόληση σε θέσεις συναφείς με θέματα αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης (πράσινα επαγγέλματα)» και «Κατάρτιση ανέργων σε πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης με υποχρεωτική απασχόληση σε θέσεις συναφείς με θέματα κατασκευαστικών/τεχνικών έργων», επειδή από τα αντικείμενα κατάρτισης του έργου προκύπτει ότι απευθύνεται κυρίως στο αντρικό φύλο, θα πρέπει να γίνει κατάλληλος σχεδιασμός, ώστε να προκύψουν ειδικότητες που να απευθύνονται και σε γυναίκες, συμβάλλοντας έτσι στην κατάργηση των φυλετικών στερεοτύπων. Στο έργο «Κατάρτιση σε δεξιότητες Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας» προτείνει σχεδιασμό και εφαρμογή δράσης αντίστοιχη με την δράση της τηλε-κατάρτισης των 7000 γυναικών της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2000-2006), ώστε να προωθηθεί η ισότητα των δύο φύλων. Τέλος, στις δράσεις κατάρτισης ευπαθών κοινωνικά ομάδων προτείνει τη σύνδεση της ισότητας των φύλων με την ισότητα των ευκαιριών μέσω του σχεδιασμού δράσεων κατάρτισης ή/και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για γυναίκες των ευπαθών κοινωνικά ομάδων (π.χ. μετανάστριες, τσιγγάνες και γυναικών όλων των ηλικιών) με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, που πλήττονται ιδιαίτερα από κοινωνικό αποκλεισμό.

Δ.2 Στόχευση προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών που υλοποιούνται εντός πλαισίου εφαρμογής ΕΣΠΑ

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το συγκεκριμένο επιμέρους ερώτημα απευθύνεται μόνο στον ΟΑΕΔ και παρατίθεται με την αρίθμηση που φέρει στο ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για το φορέα αυτό

Όπως εκτιμά ο φορέας, τα προγράμματα ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση θα πρέπει να είναι περισσότερο στοχευμένα προσμετρώντας βασικές παραμέτρους όπως το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, την ηλικία, την εθνικότητα κλπ και παρατηρεί σχετικά:

Προτεραιότητα στην κάλυψη των θέσεων (και τουλάχιστον το 30% των συνολικών θέσεων) έχουν οι άνεργοι που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, ήτοι:

- ✓ Άνεργες γυναίκες, μητέρες ανηλίκων τέκνων
- ✓ Άνεργοι άνω των 50 ετών.
- ✓ Άτομα που είναι μακροχρόνια άνεργα (ήτοι για 12 από τους 16 προηγούμενους μήνες πριν την πρόσληψή τους, αν είναι άνω των 25 ετών ή για 6 από τους 8 τελευταίους μήνες στην περίπτωση ατόμων κάτω των 25 ετών).
- ✓ Άνεργοι που ολοκλήρωσαν μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- ✓ Άτομα κάτω των 25 ετών που δεν έχουν απασχοληθεί καθόλου και έχουν παρέλθει τουλάχιστον δύο (2) έτη από την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους.

2.2.3. Έρευνα Πεδίου σε Φορείς Υλοποίησης

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης και κατόπιν συμφωνίας με την Αναθέτουσα Αρχή διερευνήθηκαν εις βάθος τα ακόλουθα δύο Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006»:

- **Μέτρο 1.6:** Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων
- **Μέτρο 5.3:** Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση/πληροφόρηση φορέων και δομών)

Στις ανωτέρω επιλεγείσες παρεμβάσεις διερευνήθηκαν τα αποτελέσματα και οι βασικές επιπτώσεις από την υλοποίησή τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της διενέργειας Έρευνας Πεδίου στις ΜΚΟ / φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 και στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων του Μέτρου 5.3.

Τα συμπεράσματα / ευρήματα των ανωτέρω ερευνών παρατίθενται στην Ενότητα 5.1 «Αξιολόγηση επιλεγμένων δράσεων ως προς την ισότητα των φύλων» και αναλυτικότερα παρουσιάζονται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΕΠ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα, οι εργασίες της αξιολόγησης επικεντρώνονται στην αναλυτική διερεύνηση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ακόλουθων αξιολογητικών γενικών ερωτημάτων:

1. Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων;
(Ερώτημα Α1)
2. Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά την υλοποίηση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων;
(Ερώτημα Α2)
3. Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων;
(Ερώτημα Α3)

Το επίπεδο ανάλυσης των ανωτέρω γενικών ερωτημάτων και των επιμέρους ειδικών ερωτημάτων που περιλαμβάνουν, διαφοροποιείται ανά ειδικό ερώτημα. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα συμπεράσματα - ευρήματα της αξιολόγησης παρουσιάζονται συνολικά για τα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η ανάλυση προχωράει στο επίπεδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, του Μέτρου, ακόμα και της δράσης/έργου, όπου αυτό απαιτείται για την τεκμηρίωση των ευρημάτων και των συμπερασμάτων.

3.1. Αξιολόγηση του Προγραμματικού σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ

Κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο (2000-2006) η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτέλεσε βασική προτεραιότητα, η οποία σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς θα έπρεπε να διέπει το σύνολο των πολιτικών και παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ειδικών μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας αποτέλεσαν βασικά συστατικά του Γ' ΚΠΣ. Ενδεικτικό είναι ότι ως βασικός στόχος της Εθνικής πολιτικής για την ισότητα των φύλων τέθηκε η αύξηση του ποσοστού της γυναικείας απασχόλησης, ώστε να πλησιάσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 50%, καθώς και η αντίστοιχη μείωση του ποσοστού της ανεργίας και μακροχρόνιας ανεργίας των γυναικών. Εξάλλου, η πολιτική της ΕΕ (Κανονισμός 1260/1999 για τα Διαρθρωτικά Ταμεία) προσδιόρισε τους ακόλουθους τομείς που θεωρούνται σημαντικοί για τη μείωση των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων:

- ο Πρόσβαση και συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα στην αγορά εργασίας
- ο Εκπαίδευση και Κατάρτιση, ιδίως σε ό,τι αφορά επαγγελματικά προσόντα και δεξιότητες
- ο Δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων
- ο Συνύπαρξη επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής
- ο Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων

Η προώθηση της εφαρμογής της αρχής ισότητας στους ανωτέρω τομείς επιδιώχθηκε, αφενός μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων σε όλες τις πολιτικές (εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming) και αφετέρου με θετικές δράσεις για τις γυναίκες στις παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης υποστήριξε τη διττή στρατηγική για την ισότητα – ένταξη της διάστασης του φύλου στο σύνολο των πολιτικών, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των θετικών δράσεων - ως εξής¹:

- ♦ «Η προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί οριζόντια αρχή η οποία διαπνέει ολόκληρο το ΚΠΣ. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, θα διαμορφωθεί μια στρατηγική ισότητας των δύο φύλων, στρατηγική η οποία δεν θα περιορίζεται σε εξειδικευμένα μέτρα αρωγής των γυναικών, αλλά θα επιφέρει κινητοποίηση όλων των γενικών πολιτικών και μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη ενεργά, ήδη από το στάδιο κατάρτισής τους, τις επιπτώσεις τις οποίες πιθανόν να έχει η υλοποίησή τους ως προς τη σχετική θέση των γυναικών και των ανδρών. Θα τεθούν ποσοτικοποιημένοι στόχοι, θα συλλεχθούν στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τα δύο φύλα και θα χρησιμοποιηθούν οι κατάλληλοι δείκτες παρακολούθησης».
- ♦ «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, της πρόσβασης σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης και της δυνατότητάς τους να συστήνουν νέες επιχειρήσεις, αλλά και της μείωσης των οριζόντιων και κάθετων διακρίσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας».

Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Γ' ΚΠΣ στο πεδίο πολιτικής 5 «Συγκεκριμένα μέτρα για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» αποφασίστηκε να δοθεί προτεραιότητα στις ακόλουθες δράσεις²:

- ο Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών παροχής συμβουλών και εξατομικευμένης υποστήριξης, ώστε να διευκολυνθεί η ένταξη, ή η επανένταξη, των γυναικών στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης και της πρόσβασης σε θέσεις εργασίας, της υποστήριξης εντός της εργασίας και της προαγωγής της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση προβλέφθηκε να δοθεί στη δημιουργία επιχειρήσεων από γυναίκες, καθώς και στην προώθηση της αυτοαπασχόληση των γυναικών.
- ο Αύξηση της δυναμικότητας και βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας και διευκόλυνσης για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, τόσο σε επίπεδο δήμων και κοινοτήτων, όσο και σε επίπεδο επιχειρήσεων, προκειμένου να διευκολυνθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου.
- ο Προκειμένου να αντιμετωπισθεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου σε μειονεκτούσες περιοχές, αλλά και ως μέτρο άρσης των εμποδίων στην απασχόληση των γυναικών, προβλέφθηκε η συγχρηματοδότηση της δημιουργίας και λειτουργίας ολοήμερων σχολείων, μέσω του ΕΠ Εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση.
- ο Συγκεκριμένες δράσεις με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των προοπτικών επαγγελματικής ανέλιξης των γυναικών. Υποστήριξη της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων, καθώς και στον τομέα των επιστημών.
- ο Μέτρα με στόχο την ενημέρωση και την αύξηση της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης σε θέματα ισότητας των δύο φύλων, την προώθηση της δικτύωσης μεταξύ γυναικείων οργανώσεων. Επίσης, μέτρα με στόχο την ευαισθητοποίηση, ως προς τη διάσταση του φύλου, των πολιτικών απασχόλησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

¹ Αρχικό Προγραμματικό Κείμενο Γ' ΚΠΣ, Κεφάλαιο 2, Παράγραφος 2.1 & 2.3.1.6

² Αρχικό Προγραμματικό Κείμενο Γ' ΚΠΣ, Κεφάλαιο 2, Παράγραφος 2.3.1.6

Για το Πεδίο Πολιτικής 5 «Συγκεκριμένα μέτρα για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» προβλέφθηκε χρηματοδότηση ύψους 11,8% του συνόλου των κονδυλίων του ΕΚΤ.

Η στρατηγική που τέθηκε για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ -και οι πόροι που δεσμεύτηκαν στο ανώτερο επίπεδο για την υλοποίησή της- όφειλε να ενσωματωθεί στο σχεδιασμό των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ.

Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται στη συνέχεια η ενσωμάτωση της διττής στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ και αναλύονται οι πόροι που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση της.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο συνολικός αρχικός προϋπολογισμός που διατέθηκε στα Μέτρα ΕΚΤ των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ο οποίος αναλύεται σε κοινοτική συμμετοχή και εθνική συμμετοχή (δημόσια & ιδιωτική). Η ανάλυση βασίζεται στα αντίστοιχα στοιχεία των **126 Μέτρων ΕΚΤ** που προέκυψαν από την επισκόπηση των αρχικών προγραμματικών κειμένων των 18 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Πίνακας 3.1 | Αρχικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ

	Τομεακά ΕΠ		Περιφερειακά ΕΠ		Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ	
	Αρχικός Π/Υ (€)	%	Αρχικός Π/Υ (€)	%	Αρχικός Π/Υ (€)	%
Κοινοτική Συμμετοχή	3.694.123.348	71,5%	531.162.168	72,4%	4.225.285.516	71,6%
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	1.231.362.447	23,9%	177.053.389	24,1%	1.408.415.836	23,9%
Ιδιωτική Συμμετοχή	237.903.327	4,6%	25.445.963	3,5%	263.349.290	4,5%
Συνολικός Προϋπολογισμός	5.163.389.122	100,0%	733.661.520	100,0%	5.897.050.642	100,0%

Πηγή: Αρχικά Προγραμματικά Κείμενα των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, το 87,4% των πόρων του ΕΚΤ (και το 87,6% των συνολικών πόρων) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο των πέντε Τομεακών Προγραμμάτων, ενώ αντίστοιχη ήταν και η δέσμευση εθνικών πόρων. Σε ότι αφορά την ιδιωτική συμμετοχή, το 90,3% αυτής προγραμματίστηκε για την υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ των τομεακών Προγραμμάτων, ενώ τόσο για τα τομεακά ΕΠ, όσο και για τα ΠΕΠ, η ιδιωτική συμμετοχή αποτελεί μικρό ποσοστό των συνολικών πόρων που δεσμεύθηκαν με βάση τον αρχικό προγραμματισμό (4,6 % για τα ΤΕΠ και 3,5% για τα ΠΕΠ).

Επισημαίνεται ότι, δύο Τομεακά ΕΠ (ΕΠΑΕΚ & ΕΠΕΑΕΚ) συγκεντρώνουν πάνω από το 67% των αρχικά προγραμματισμένων πόρων για την υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ, γεγονός που υποδηλώνει και τη βαρύτητα των συγκεκριμένων προγραμμάτων σε ότι αφορά την επιτυχή, ή μη, εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

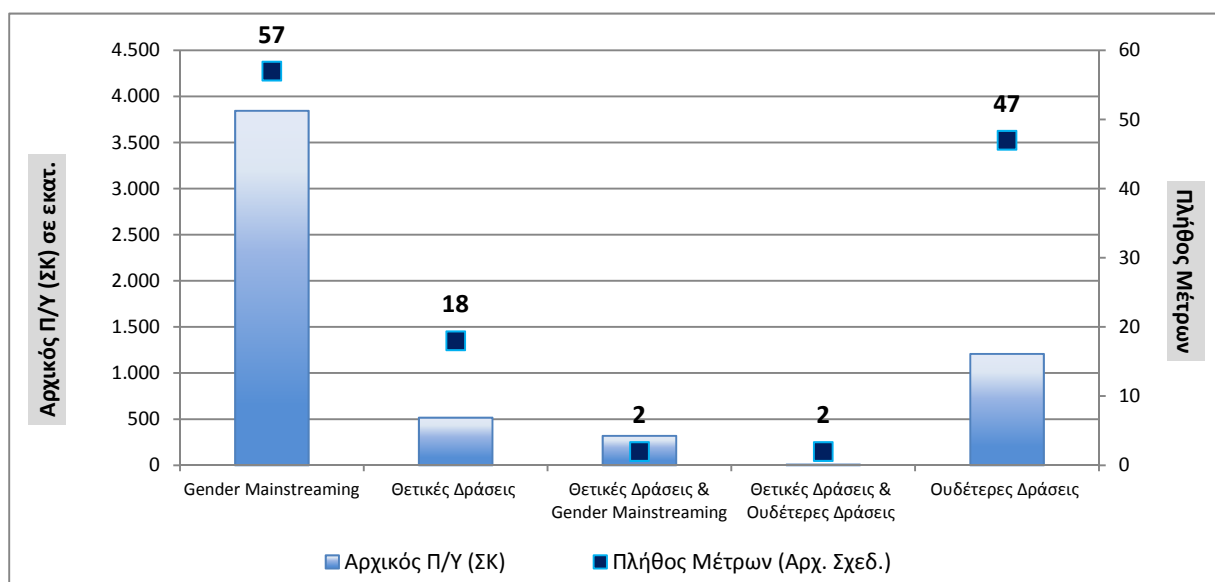
Η κατηγοριοποίηση των Μέτρων ΕΚΤ που περιλαμβάνονται στον αρχικό σχεδιασμό των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ως προς το βαθμό συμβολής τους στην ισότητα των φύλων (θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις) παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα, με ανάλυση σε Τομεακά & Περιφερειακά ΕΠ, ενώ στο Διάγραμμα 3.1 παρατίθεται και ο αρχικός προϋπολογισμός ανά κατηγορία παρεμβάσεων. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κατηγοριοποίηση των Μέτρων ΕΚΤ πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 1^{ου} Παραδοτέου του Έργου «Μεθοδολογία Εκπόνησης της Μελέτης» με βάση συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση και για λόγους πληρότητας του παρόντος Παραδοτέου παρατίθεται στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Πίνακας 3.2

Κατηγοριοποίηση Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων (Αρχικός Σχεδιασμός)

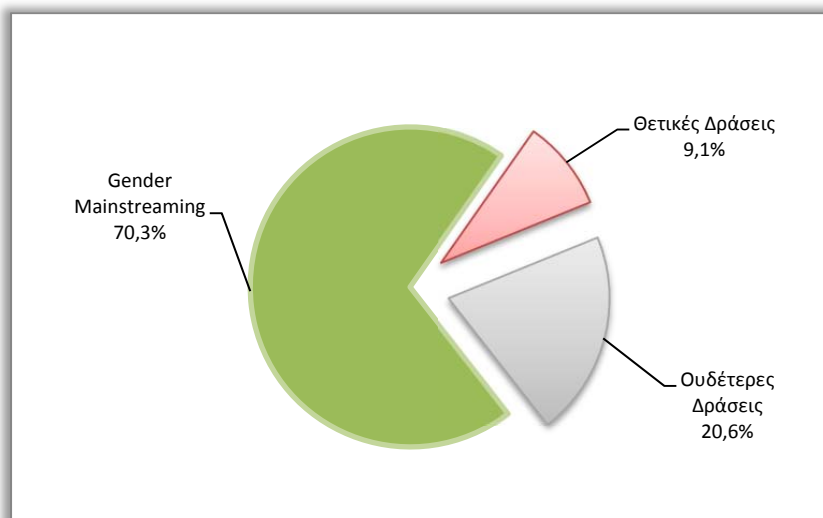
	Αριθμός Μέτρων ΕΚΤ	Αριθμός Θετικών Μέτρων ή Μέτρων που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις	Αριθμός Μέτρων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (Gender Mainstreaming)	Αριθμός Ουδέτερων Μέτρων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ)	48	7	22	19
Ποσοστό (%)		14,6%	45,8%	39,6%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)	78	15	35	28
Ποσοστό (%)		19,2%	44,9%	35,9%
Σύνολο Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ	126	22	57	47
Ποσοστό (%)		17,5%	45,2%	37,3%

Διάγραμμα 3.1 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από το σύνολο των 126 Μέτρων ΕΚΤ του αρχικού σχεδιασμού των ΕΠ, τα 18 Μέτρα περιλαμβάνουν αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών και αντιστοιχούν στο 8,8% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ. Επιπλέον, 4 Μέτρα περιλαμβάνουν κατά ένα ποσοστό και θετικές δράσεις με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων να ανέρχεται σε 9,1% (βλ. Διάγραμμα 3.2).

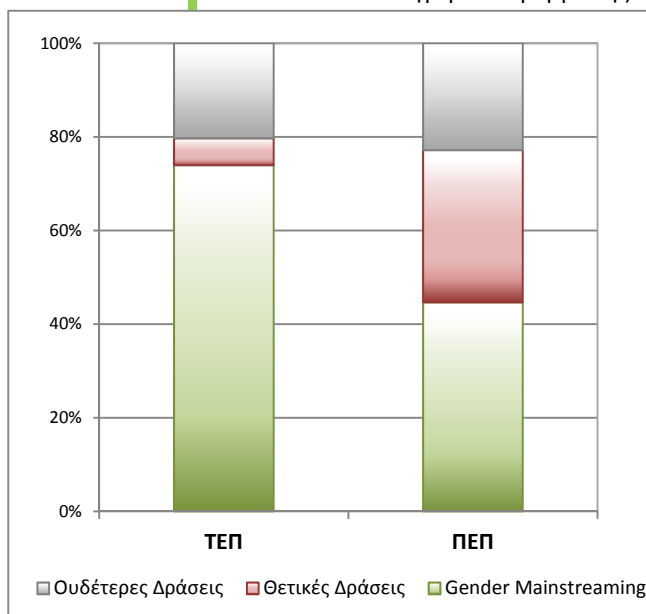

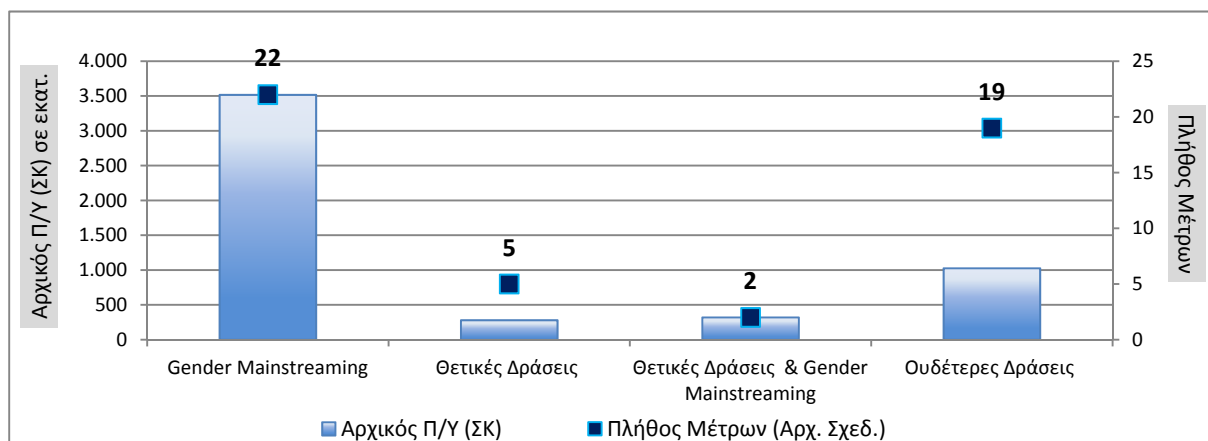
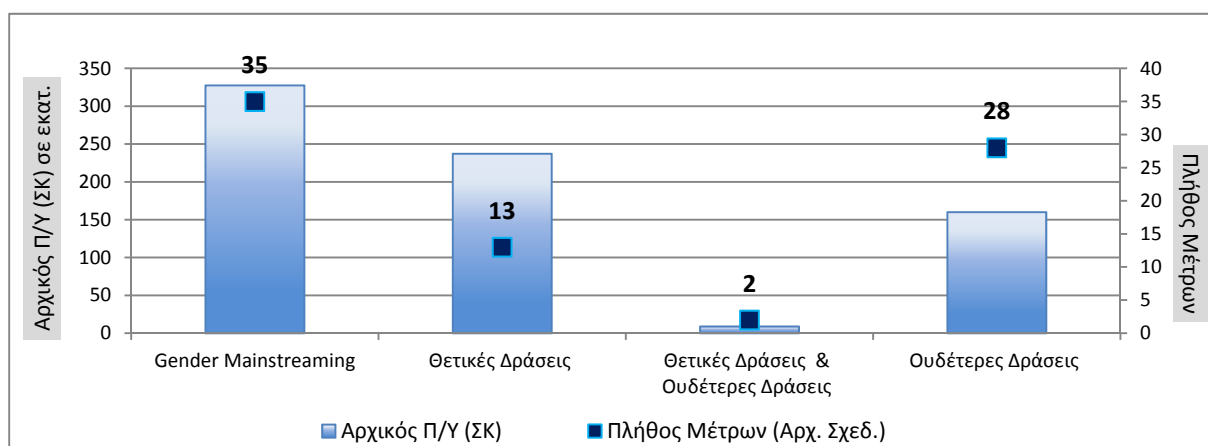
Διάγραμμα 3.2 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό των συνολικών πόρων του ΕΚΤ, που ανέρχεται στο 70,3%, δεσμεύθηκε σε Μέτρα που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό τους.

Σε ότι αφορά την κατανομή θετικών & προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων στα Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ (βλ. Διαγράμματα 3.3, 3.4 & 3.5) επισημαίνονται τα εξής:

- ♦ Στα ΠΕΠ, το 1/3 περίπου των πόρων του ΕΚΤ (32,5%) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, με το αντίστοιχο ποσοστό στα Τομεακά ΕΠ να ανέρχεται σε 5,8%, αν και σε απόλυτους αριθμούς η διαφορά είναι μικρότερη και υπέρ των Τομεακών (298 εκατ. € στα ΤΕΠ και 238,5 εκατ. € στα ΠΕΠ).
- ♦ Στα Τομεακά ΕΠ το 74% περίπου των πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΠΕΠ ανέρχεται σε 44,6%.
- ♦ Τη μικρότερη χρηματοδοτική βαρύτητα, τόσο για τα Τομεακά, όσο και για τα Περιφερειακά ΕΠ, παρουσιάζουν τα ουδέτερα Μέτρα (20,3% και 22,8% αντίστοιχα).

Διάγραμμα 3.3 Κατανομή αρχικού π/ύ Μέτρων ΕΚΤ ΤΕΠ & ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Διάγραμμα 3.4 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ Τομεακών ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης**Διάγραμμα 3.5** Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ Περιφερειακών ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

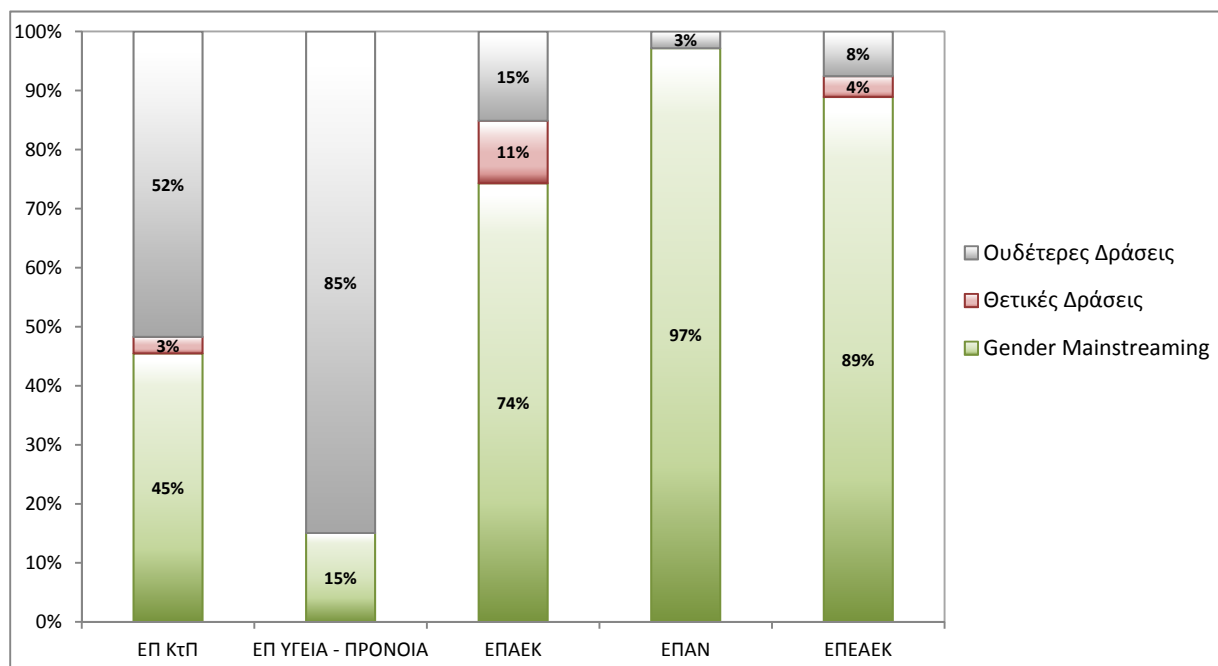
Παρά την υποχρέωση για ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στο σύνολο των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, ένας σημαντικός αριθμός Μέτρων (47 σε σύνολο 126) χαρακτηρίζονται ουδέτερα ως προς την ισότητα των φύλων με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των ΕΠ. Αν προστεθούν σε αυτά και 2 επιπλέον Μέτρα, στα οποία αν και περιλαμβάνονται κατά ένα ποσοστό θετικές δράσεις, οι υπόλοιπες δράσεις τους είναι ουδέτερες ως προς την ισότητα των φύλων, προκύπτει ότι το 1/5 περίπου των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ δεν ήταν επαρκώς προσανατολισμένοι στην επίτευξη του στόχου ισότητας των φύλων και στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στα Τομεακά ΕΠ είναι ελαφρά υψηλότερος από ότι στα ΠΕΠ, δεδομένου ότι το 79,7% των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ των τομεακών ΕΠ δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών και προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων δράσεων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στα ΠΕΠ ανέρχεται σε 77,2%.

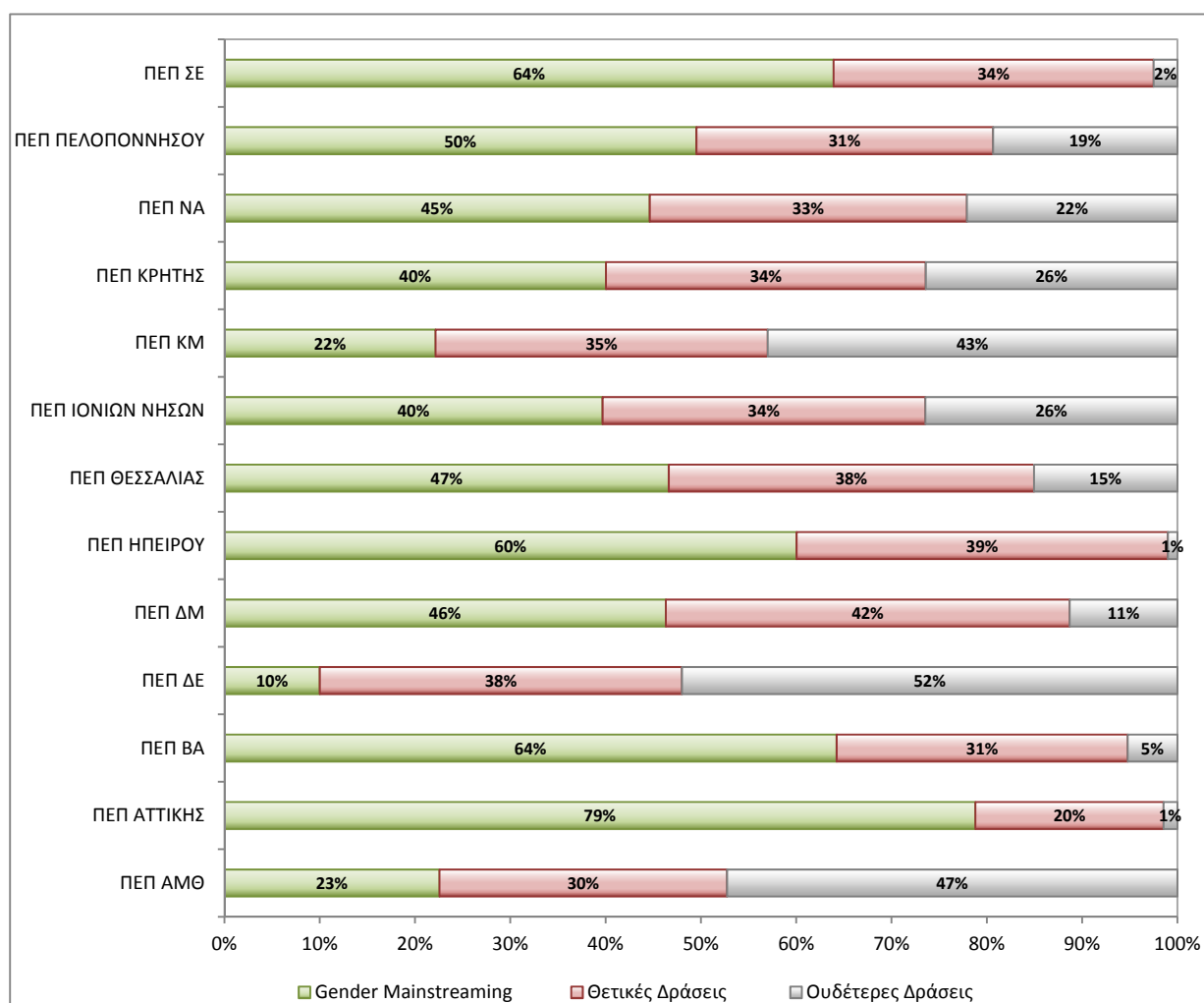
Το ως άνω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία των ερευνών πεδίου, σύμφωνα με τα οποία συνολικά ο αρχικός επιχειρησιακός σχεδιασμός των Τομεακών Προγραμμάτων διέθετε μεγαλύτερη εξειδίκευση από αυτή των ΠΕΠ. Σημειώνεται ότι αυτό το συμπέρασμα προκύπτει τόσο από την έρευνα μεταξύ των ΕΥΔ και των Υπηρεσιών Συντονισμού, όσο και από αυτή μεταξύ των Βασικών Τελικών Δικαιούχων (ΓΓΙΦ & ΚΕΘΙ).

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ, ανά κατηγορία παρέμβασης για τα Τομεακά & Περιφερειακά Προγράμματα.

Διάγραμμα 3.6 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ Τομεακών ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Διάγραμμα 3.7 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Στα περισσότερα ΕΠ, οι προτεραιότητες για την ισότητα των φύλων στον αρχικό τους σχεδιασμό επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και στη βελτίωση του συνδυασμού της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, ενώ απουσιάζουν παρεμβάσεις για την προώθηση γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων, ή για τη μείωση της διαφοράς στην αμοιβή ανδρών - γυναικών.

Η πλειοψηφία των Μέτρων που αφορούν στη συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση στοχεύουν στην αύξηση της απασχολησιμότητας των άνεργων γυναικών και στην εξάλειψη των εμποδίων από πλευράς δεξιοτήτων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που εισέρχονται, ή επανέρχονται στην αγορά εργασίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις προβλέφθηκαν δράσεις κατάρτισης και παροχής συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών για γυναίκες, καθώς και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.

Παράλληλα, σε όλα τα ΠΕΠ και στα δύο βασικότερα τομεακά Προγράμματα του ΕΚΤ (ΕΠΑΕΚ & ΕΠΕΑΕΚ) προβλέφθηκαν Μέτρα με στόχο τον καλύτερο συνδυασμό της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, τα οποία περιλαμβάνουν κυρίως την παροχή υποστήριξης για τη λειτουργία δομών κοινωνικής φροντίδας για παιδιά, ηλικιωμένους και άλλα εξαρτώμενα άτομα (ΠΕΠ & ΕΠΑΕΚ), καθώς και την επέκταση του θεσμού των ολοήμερων σχολείων (ΕΠΕΑΕΚ).

Ειδικότερα, οι **θετικές δράσεις** που προβλέφθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνουν:

ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

- ♦ Δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών (Μ4.1)
- ♦ Δράσεις υποστήριξης γυναικών στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές - Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες (Μ4.2)

ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση

- ♦ Θετικές δράσεις για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις (Μ5.1)
- ♦ Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας (Μ5.2)
- ♦ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση/ πληροφόρηση φορέων και δομών) (Μ5.3)

ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας

- ♦ Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (Μ3.4 - 10% θετικές δράσεις)
- ♦ Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας (Μ3.5 – κατά ένα ποσοστό θετικές δράσεις, το οποίο όμως δεν προσδιορίστηκε στον αρχικό σχεδιασμό)

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Στο πλαίσιο των 13 ΠΕΠ σχεδιάστηκαν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, μέσω των Μέτρων ενίσχυσης των δομών κοινωνικών υπηρεσιών, στο πλαίσιο των οποίων προβλέφθηκε η χρηματοδότηση της λειτουργίας βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Ατόμων με Αναπηρίες (ΑΜΕΑ), καθώς και η ενέργεια “Βοήθεια στο Σπίτι” και τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ), με βασικό στόχο τη στήριξη των γυναικών και της οικογένειας γενικότερα, έτσι ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον, στο ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου δεσμεύτηκαν πόροι για την υλοποίηση θετικών δράσεων στο πλαίσιο των Μέτρων:

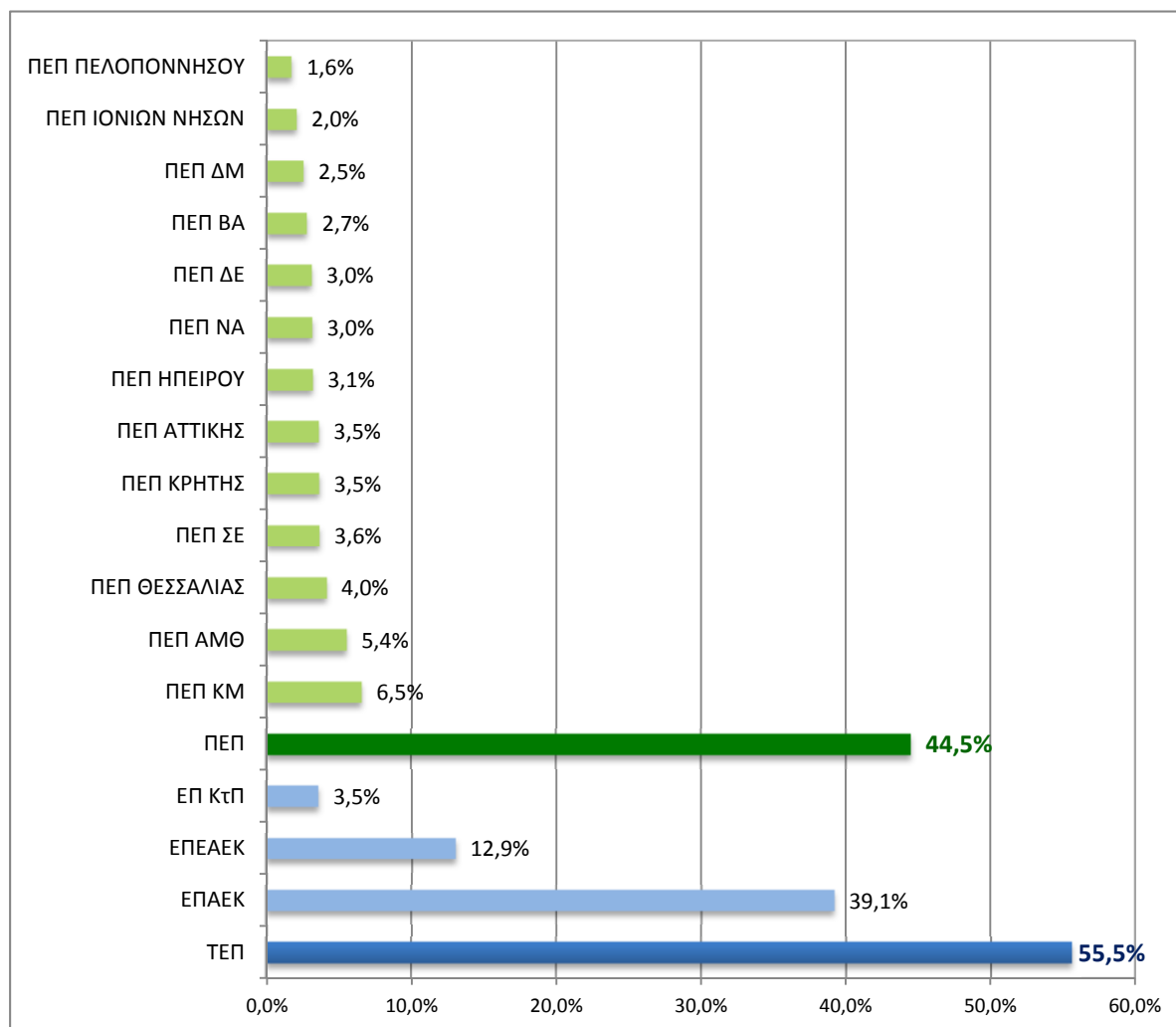
- ◆ Μ4.8: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης (5%)
- ◆ Μ5.8: Δράσεις προώθησης της απασχόλησης (20%)

χωρίς όμως περαιτέρω εξειδίκευσή τους.

Οι συνολικοί πόροι ΕΚΤ που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση των ανωτέρω θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών ανέρχονταν σε 536.631.855 € και η κατανομή τους στα επιμέρους ΕΠ παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα και του αντίστοιχου Διαγράμματος, περισσότερο από το 50% των πόρων σχεδιάσθηκε να διατεθούν μέσω των 2 τομεακών ΕΠ: *Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση* (39%) και *Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση* (13%). Το 44,5% των πόρων των θετικών δράσεων σχεδιάσθηκε να διατεθούν μέσω των ΠΕΠ, με το ποσοστό να κυμαίνεται ανά επιμέρους Πρόγραμμα από 1,6% στο ΠΕΠ *Πελοποννήσου*, έως 6,5% στο ΠΕΠ *Κεντρικής Μακεδονίας*.

Πίνακας 3.3 ■ Αρχικός προϋπολογισμός θετικών δράσεων στα ΕΠ - ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα	Προϋπολογισμός Θετικών Δράσεων	Ποσοστό (%) στο συνολικό π/ύ των Θετικών Δράσεων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	298.097.406	55,5%
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	210.000.000	39,1%
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	69.469.233	12,9%
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	18.628.173	3,5%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	238.534.449	44,5%
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	34.629.505	6,5%
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	29.114.024	5,4%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	21.716.800	4,0%
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	19.075.568	3,6%
ΠΕΠ Κρήτης	18.999.997	3,5%
ΠΕΠ Αττικής	18.872.977	3,5%
ΠΕΠ Ηπείρου	16.573.000	3,1%
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	16.309.336	3,0%
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	16.140.552	3,0%
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	14.526.690	2,7%
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	13.206.000	2,5%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	10.570.000	2,0%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	8.800.000	1,6%
Σύνολο	536.631.855	100,0%

Διάγραμμα 3.8 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού θετικών δράσεων στα ΕΠ-ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Η **ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming)** στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ πραγματοποιήθηκε:

α) με την πρόβλεψη ειδικών μέτρων, ή κινήτρων, στα αρχικά προγραμματικά κείμενα, για την προώθηση της ισότητας των φύλων, τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις αφορούσαν στην ύπαρξη συγκεκριμένης αναφοράς σε γυναίκες ως ομάδας, ή υποομάδας στόχου των προβλεπόμενων δράσεων των Μέτρων των ΕΠ, ή /και περιγραφής των προτεινόμενων ενεργειών / δράσεων που τις αφορούν.

β) με την ύπαρξη συγκεκριμένων ποσοτικοποιημένων στόχων που αφορούν τις γυναίκες.

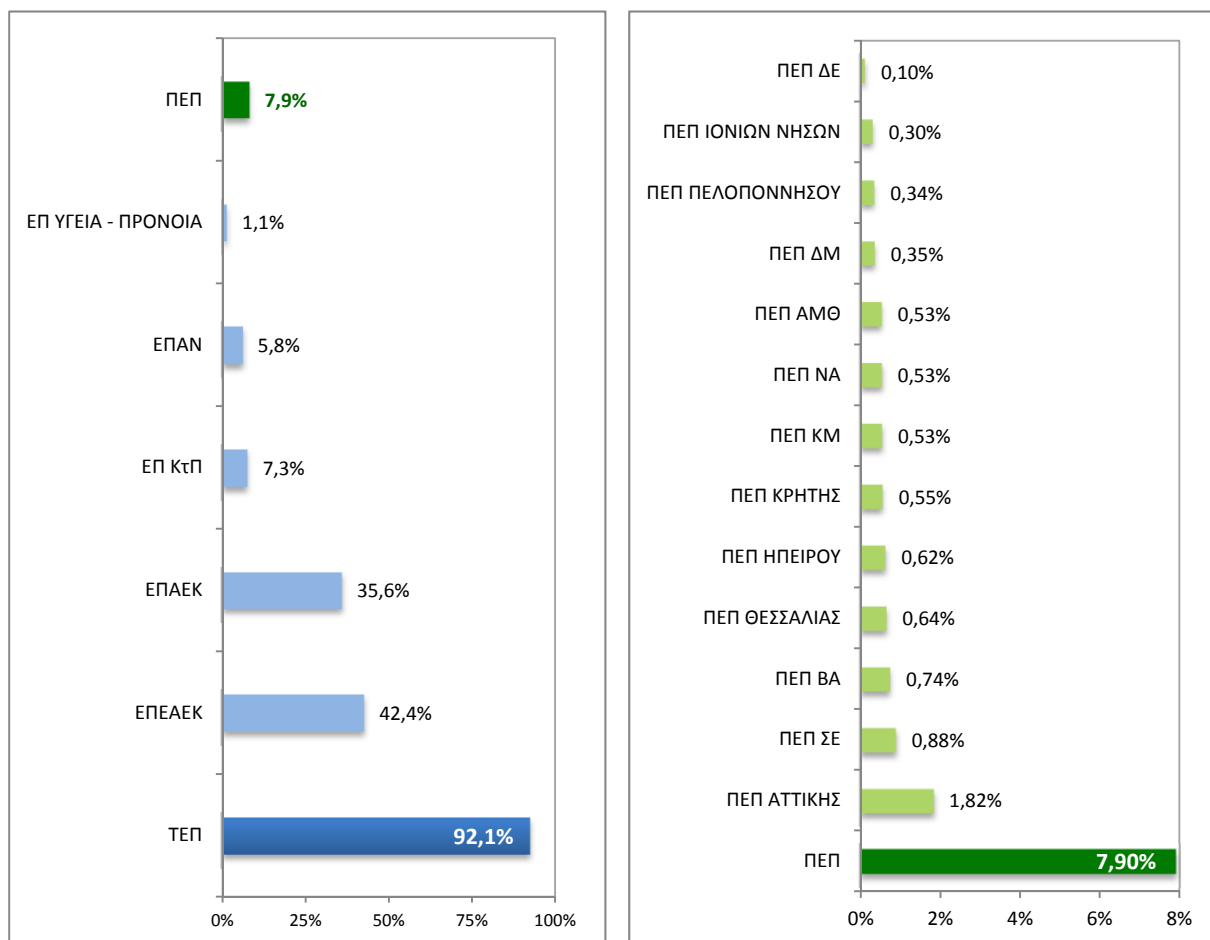
Αναλυτική παρουσίαση των δράσεων gender mainstreaming που προβλέφθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ παρατίθεται αναλυτικά ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην Ενότητα 3.4.1.

Οι συνολικοί πόροι ΕΚΤ που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων ανέρχονταν σε 4.144.958.806 € και η κατανομή τους στα επιμέρους ΕΠ παρουσιάζεται στον Πίνακα και στο Διάγραμμα που ακολουθούν. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα και του αντίστοιχου Διαγράμματος, το 92% των πόρων σχεδιάστηκε να διατεθούν μέσω των τομεακών ΕΠ και κυρίως μέσω του ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση (42,4%) και ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (35,6%), ενώ μόλις το

7,9% διατέθηκε μέσω των ΠΕΠ, με το ποσοστό να κυμαίνεται ανά επιμέρους Πρόγραμμα από 0,1% στο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, έως 1,8% στο ΠΕΠ Αττικής.

Πίνακας 3.4 ■ Αρχικός προϋπολογισμός gender mainstreaming δράσεων στα ΕΠ-ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα	Προϋπολογισμός gender mainstreaming δράσεων	Ποσοστό (%) στο συνολικό π/ύ των gender mainstreaming δράσεων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	3.817.458.615	92,1%
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	1.755.926.796	42,4%
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	1.475.561.852	35,6%
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	300.868.622	7,3%
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	240.848.012	5,8%
ΕΠ Υγεία - Πρόνοια	44.253.333	1,1%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	327.500.191	7,9%
ΠΕΠ Αττικής	75.307.433	1,8%
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	36.308.410	0,9%
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	30.548.696	0,7%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	26.423.200	0,6%
ΠΕΠ Ηπείρου	25.536.000	0,6%
ΠΕΠ Κρήτης	22.667.004	0,5%
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	22.010.293	0,5%
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	21.865.662	0,5%
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	21.770.202	0,5%
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	14.434.000	0,3%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	14.000.000	0,3%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	12.380.000	0,3%
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	4.249.291	0,1%
Σύνολο	4.144.958.806	100,0%

Διάγραμμα 3.9 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού gender mainstreaming δράσεων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Με βάση τα ανωτέρω, είναι φανερό ότι ο αρχικός σχεδιασμός των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν χαρακτηρίστηκε από την ένταξη της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές και παρεμβάσεις του ΕΚΤ, όπως προκύπτει από το πλήθος των ουδέτερων Μέτρων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Ακόμα και στις περιπτώσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όπου καταβλήθηκαν προσπάθειες για την εφαρμογή της διττής προσέγγισης θετικών & προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων στο σύνολο των προγραμματικών παρεμβάσεων, αυτό δεν κατέστη δυνατό. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση του ΕΠΑΕΚ, στο οποίο η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτέλεσε ένα από τους βασικούς στρατηγικούς στόχους του, αλλά παρόλα αυτά δεν ενσωματώθηκε η αρχή της ισότητας των φύλων στο σύνολο των παρεμβάσεων του (βλ. Ενότητα 3.4.1.1).

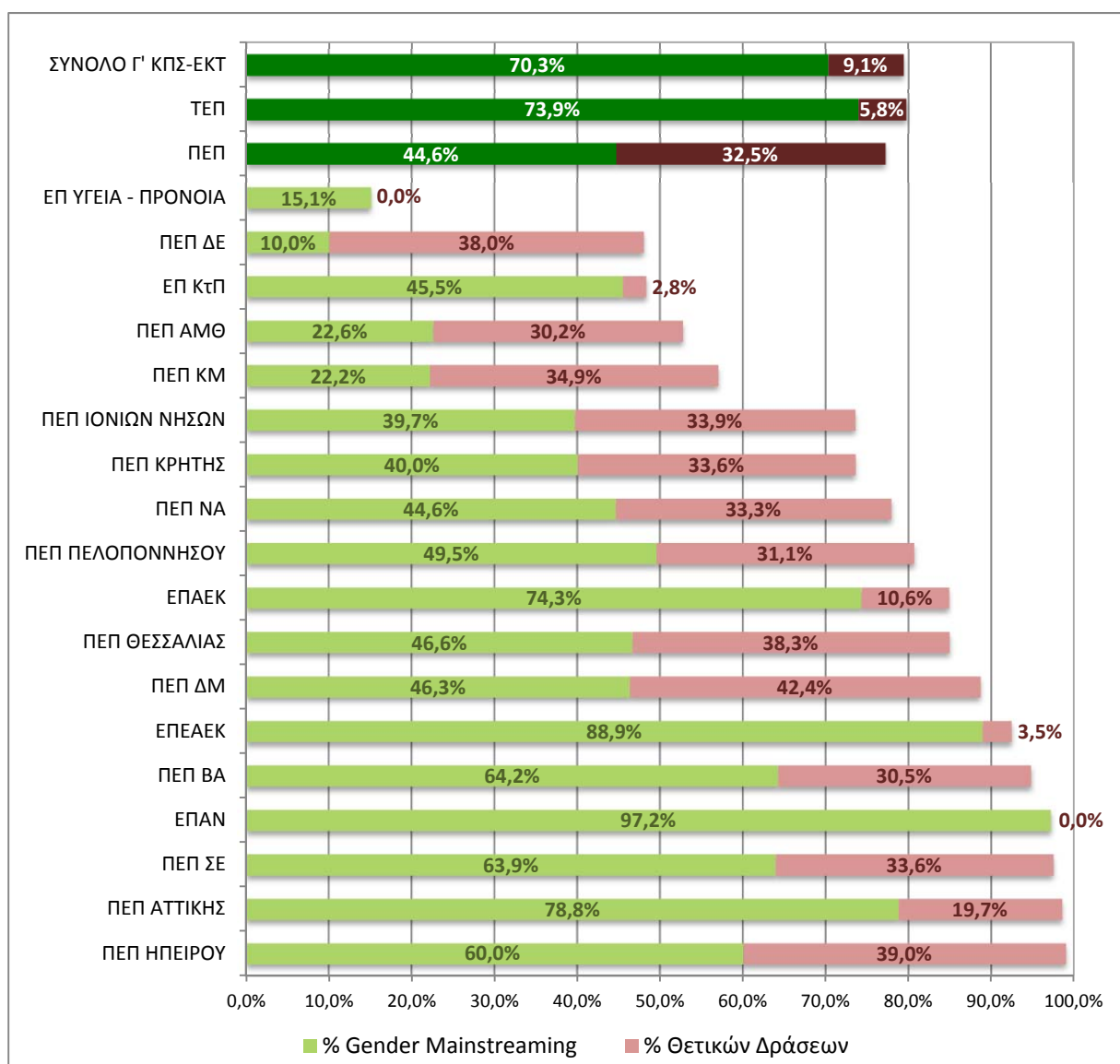
Ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, μέσω της διττής προσέγγισης θετικών δράσεων & gender mainstreaming παρουσιάζει διαφοροποίηση ανάμεσα στα τομεακά και περιφερειακά ΕΠ.

Αν ως κριτήριο ένδειξης του βαθμού ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, θεωρηθεί το ποσοστό των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών και προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming) δράσεων, ως ποσοστό στους συνολικούς διαθέσιμους πόρους των Μέτρων ΕΚΤ (βλ. Διάγραμμα 3.10) διαπιστώνονται τα εξής:

- Ο βαθμός εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανέρχεται στο 79,4%.

- Τα τομεακά ΕΠ εμφανίζουν ισχυρότερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό τους σε σχέση με τα ΠΕΠ, με τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων να αντιπροσωπεύουν το 79,7% των συνολικών διαθέσιμων πόρων των Μέτρων ΕΚΤ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΠΕΠ ανήλθε στο 77,2%. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγουν όπως ήδη αναφέρθηκε και τα ευρήματα της έρευνας πεδίου που πραγματοποιήθηκε μεταξύ των ΕΥΔ των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, των Υπηρεσιών Συντονισμού και των Τελικών Δικαιούχων.
- Ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων παρουσιάζει διαφοροποίηση και κυμαίνεται από 15,1% στο ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, έως 99% στο ΠΕΠ Ηπείρου, το οποίο παρουσιάζει τον υψηλότερο βαθμό εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του.

Διάγραμμα 3.10 Ποσοστό δεσμευμένων πόρων ΕΚΤ σε θετικές δράσεις & gender mainstreaming (Αρχικός Σχεδιασμός)

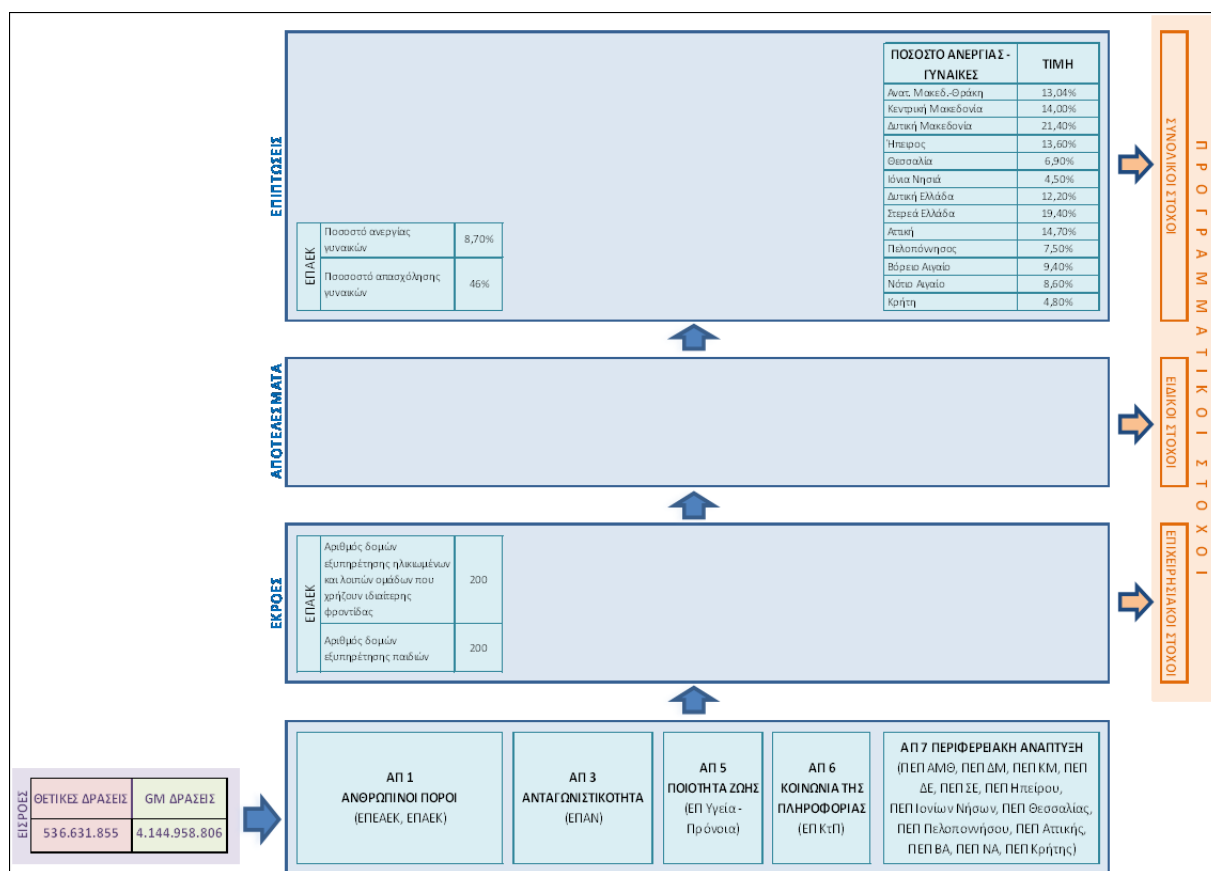

Παράλληλα με την ανωτέρω ανάλυση, η οποία εξετάζει κυρίως τη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, δηλαδή τις «εισροές» που διατέθηκαν για την υλοποίηση των προγραμματικών δράσεων, είναι ιδιαίτερα σημαντικός ο προσδιορισμός και αποτίμηση των σχετικών προβλεπόμενων «εκροών»,

των «αποτελεσμάτων» στους ωφελούμενους από τις παρεμβάσεις, καθώς και των «επιπτώσεων», δηλαδή των προβλεπόμενων μακροπρόθεσμων και διατηρήσιμων επενεργειών των Παρεμβάσεων, που συνδέονται με τους συνολικούς – στρατηγικούς στόχους.

Η ανωτέρω προσέγγιση ενσωματώνεται στο **σχήμα λογικής παρέμβασης του Γ' ΚΠΣ** στον τομέα της ισότητας των φύλων, που παρατίθεται στη συνέχεια (βλ. Σχήμα 3.1). Στο Σχήμα αυτό αποτυπώνεται η στρατηγική που ακολουθήθηκε για την προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της διττής προσέγγισης των θετικών δράσεων και της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, σε όλους τους τομείς πολιτικής που καλύπτουν οι παρεμβάσεις (gender mainstreaming), με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό του Γ' ΚΠΣ.

Σχήμα 3.1 Λογική Παρέμβασης Γ' ΚΠΣ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός Σχεδιασμός)

Μια βασική διαπίστωση που προκύπτει από τα ανωτέρω, αφορά στον ελλιπή αρχικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, για την υλοποίηση των οποίων δεσμεύθηκε ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ (περίπου το 80%) και ειδικότερα:

- Σημαντικές ελλείψεις και κενά παρατηρούνται στον καθορισμό ποσοτικοποιημένων δεικτών και στόχων για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε θέματα ισότητας των φύλων, στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ. Συγκεκριμένοι στόχοι για τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών τέθηκαν μόνο σε 2 Άξονες Προτεραιότητας του Γ' ΚΠΣ: ΑΠ1- Ανθρώπινοι Πόροι & ΑΠ7- Περιφερειακή Ανάπτυξη, ενώ παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις ή/και gender mainstreaming) προβλέφθηκαν σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ.
- Είναι φανερό ότι, το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, δεν συνδέθηκαν στο σύνολό τους με

ποσοτικούς στόχους παρακολούθησης και μέτρησης της αποτελεσματικότητάς τους. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι δεν προβλέφθηκε δείκτης για τη μέτρηση των δομών κοινωνικής φροντίδας που χρηματοδοτούνται από τα ΠΕΠ στον ΑΠ 7, ενώ υπάρχει αντίστοιχος δείκτης που ποσοτικοποιεί τις σχετικές δράσεις του ΕΠΑΕΚ.

- ο Απουσιάζουν δείκτες για την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των θετικών παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών, καθώς και της αποτελεσματικότητας των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων με την οπτική του φύλου.

Παρόλα αυτά, ο προσδιορισμός επιμέρους στόχων μείωσης της ανεργίας των γυναικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο αξιολογείται θετικά δεδομένου ότι, αποτελεί ένα βασικό τομέα ανισότητας γυναικών και ανδρών.

Αναλυτική αποτίμηση του αρχικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων παρατίθεται στην Ενότητα 3.4.1, ενώ στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν συνολικά τα εξής:

- ♦ Η απουσία μιας εκ των προτέρων αποτίμησης των συνεπειών των σχεδιαζόμενων πολιτικών και παρεμβάσεων στην ισότητα των φύλων, σε οριζόντιο επίπεδο, κατά το σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ, σε συνδυασμό με το χαμηλό βαθμό ένταξης της ισότητας των φύλων στις ex ante αξιολογήσεις των ΕΠ (βλ. Ενότητα 3.4.2), περιόρισε το σχεδιασμό της ενδεδειγμένης στρατηγικής στον τομέα ισότητας των φύλων, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του τομέα, ή περιοχής, παρέμβασης του εκάστοτε ΕΠ και κατά συνέπεια και την μετέπειτα επιτυχία των πολιτικών αυτών. Με το παραπάνω συμπέρασμα εμμέσως συνηγορεί και το πόρισμα των ερευνών πεδίου περί ύπαρξης δυσκολιών/προβλημάτων στον επαρκή προγραμματικό σχεδιασμό λόγω έλλειψης μελετών.
- ♦ Σε πολλά Επιχειρησιακά Προγράμματα υπάρχει σαφές κενό ανάμεσα στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του τομέα, ή της περιοχής παρέμβασης του Προγράμματος και της στρατηγικής προγραμματισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρείται στα έγγραφα προγραμματισμού ανάλυση των διαφορών στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, έτσι ώστε να εντοπιστούν τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από τις έρευνες που διενεργήθηκαν με τον εντοπισμό σε σειρά ΕΠ προβλημάτων στο σχεδιασμό λόγω μη επαρκούς τεκμηρίωσης των προβλημάτων ισότητας των φύλων. Όμως, ακόμα και στις περιπτώσεις που η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης οδηγεί στη διαπίστωση συγκεκριμένων ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων, η στρατηγική που υιοθετείται για τη μείωση αυτών των διαφορών και για την επίτευξη ισότητας δεν συνδέεται πάντα με την αρχική ανάλυση. Για παράδειγμα, σοβαρές αδυναμίες και ανισότητες σε ότι αφορά την κατάσταση των γυναικών στην αγορά εργασίας και στην οικονομική ζωή που εντοπίζονται στα στοιχεία, συχνά δεν αντιμετωπίζονται στη στρατηγική, στις προτεραιότητες και τα Μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Η ανάλυση στα προγράμματα δεν οδηγεί πάντοτε στον καθορισμό στρατηγικών στόχων για την ισότητα των φύλων, ή σε συγκεκριμένα Μέτρα στο συμπληρωματικό προγραμματισμό. Πολλές είναι οι περιπτώσεις απλής φραστικής αναφοράς στην ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων, χωρίς να αναφέρονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις και στόχοι για την μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε και σε συνδυασμό με τα συμπεράσματα των ερευνών πεδίου που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης είναι σημαντικό να αναφερθούν τα εξής πρόσθετα στοιχεία:

- ♦ Η εκτίμηση των ΕΥΔ για τη συνολική αποτίμηση του επιπέδου εξειδίκευσης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ είναι συνολικά θετική, με τις ΕΥΔ των ΠΕΠ να εντοπίζουν και περιπτώσεις χαμηλού βαθμού εξειδίκευσης. Αντίθετα, ικανοποιητικός βαθμός εξειδίκευσης από την ΕΥΣΕΚΤ, την ΓΓΙΦ και το ΚΕΘΙ αποδίδεται σε ορισμένα μόνο Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα,

άποψη με την οποία συνηγορούν και τα ανωτέρω συμπεράσματα. Τέλος, η Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ αξιολογεί ως μέτριο το βαθμό εξειδίκευσης του αρχικού επιχειρησιακού σχεδιασμού των ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, καθώς και των ΠΕΠ, ενώ μεταξύ των κενών / αστοχιών / ελλείψεων που εντοπίζει στον αρχικό επιχειρησιακό προγραμματισμό, χαρακτηρίζει ως μέτρια σημαντικά προβλήματα: τη μη επαρκή τεκμηρίωση των προβλημάτων ισότητας των φύλων στους τομείς ή στις περιοχές παρέμβασης των ΕΠ, το μη επαρκή προγραμματικό σχεδιασμό σε θέματα ισότητας των φύλων λόγω έλλειψης μελετών-σχεδίου δράσης, την απουσία ή μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των Μέτρων ΕΚΤ των ΕΠ, την απουσία δεικτών με ανάλυση κατά φύλο, τη μη επαρκή ενημέρωση και κατανόηση των προβλημάτων ισότητας των φύλων.

- ♦ Στο επίπεδο της εξειδίκευσης της αρχικής στρατηγικής των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ συνέβαλαν μεταξύ των άλλων, οι κεντρικές οδηγίες/κατευθύνσεις που δόθηκαν από την ΕΥΣΕΚΤ και τη ΓΓΙΦ, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τις έρευνες πεδίου που διενεργήθηκαν μεταξύ των ΕΥΔ των ΕΠ και βασικών Τελικών Δικαιούχων των ΕΠ, με σημαντικότερη συμβολή να αποδίδεται στις κατευθύνσεις/οδηγίες της ΕΥΣΕΚΤ.
- ♦ Σχετικά με τις μεθόδους στις οποίες στηρίχθηκε ο σχεδιασμός των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφορικά με τη διάγνωση των προβλημάτων στον τομέα ισότητας των φύλων, υψηλή σημαντικότητα αποδίδεται από τους εμπλεκόμενους φορείς στην Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας προηγούμενων προγραμμάτων – Ανατροφοδότηση και στη Διαβούλευση με φορείς προώθησης της ισότητας (ΓΓΙΦ, ΚΕΘΙ, γυναικείες οργανώσεις, άλλοι φορείς).

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται, επίσης, σε συνολικό επίπεδο:

Α) ο βαθμός συμμετοχής των γυναικείων οργανώσεων και των Φορέων Ισότητας στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Β) ο βαθμός σχεδιασμού ειδικών εργαλείων, διαδικασιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων

Ο βαθμός συμμετοχής των γυναικείων οργανώσεων και των Φορέων Ισότητας στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, εξετάζεται μέσω:

- της αποτύπωσης της συμμετοχής των γυναικείων οργανώσεων και των Φορέων Ισότητας στις Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, και
- της αποτίμησης του βαθμού συμβολής τους στη βελτίωση του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, με βάση τα συμπεράσματα της Έρευνας Πεδίου που πραγματοποιήθηκε στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης.

Σύμφωνα με τις αποφάσεις συγκρότησης των Επιτροπών Παρακολούθησης (ΕΠΠΑ) των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ, ως μέλος με δικαίωμα ψήφου των ΕΠΠΑ καθορίστηκε εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Η συμμετοχή λοιπών φορέων ισότητας ή γυναικείων οργανώσεων στις Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ περιορίζεται στα εξής:

- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Κρήτης συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος του «Συνδέσμου Γυναικείων Σωματείων»
- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος του «Περιφερειακού Κέντρου Ισότητας»
- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Θεσσαλίας συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος της «Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας».

Από την ανασκόπηση στοιχείων που αντλήθηκαν από επιμέρους συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς και της Επιτροπής Παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ, προκύπτει ότι στην πλειοψηφία των συνεδριάσεων παρίσταται εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων³, με εξαίρεση τα ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας και Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, όπου σε μέρος των συνεδριάσεων απουσιάζει εκπρόσωπος της ΓΓΙΦ. Η γενικότερη διαπίστωση που προκύπτει είναι ότι σε γενικές γραμμές **η σύνθεση των ΕΠΠΑ δεν περιλαμβάνει τη συμμετοχή άλλων φορέων ισότητας** (γυναικείων οργανώσεων, λοιπών ΜΚΟ) με τυπικό, ή άτυπο τρόπο. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί η παρουσία στις συνεδριάσεις του ΠΕΠ Κρήτης εκπροσώπου του «Συνδέσμου Γυναικείων Σωματείων» και στις συνεδριάσεις του ΠΕΠ Θεσσαλίας, καθώς και σε δύο εκ των συνεδριάσεων του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, εκπροσώπου του Περιφερειακού Κέντρου Ισότητας.

Στα ως άνω συναινεί και ο σχετικός σχολιασμός εκ μέρους της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ στο ερώτημα «Κατά την άποψή σας και με βάση την εμπειρία σας από τα άλλα Κ-Μ, το θέμα της ισότητας των φύλων αποτελούσε αντικείμενο συζήτησης στην Ελλάδα στο πλαίσιο των Επιτροπών Παρακολούθησης των ΕΠ-ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ έχοντας τη δέουσα βαρύτητα/σημασία;» ως ακολούθως: *το θέμα της ισότητας των φύλων ήταν θέμα συζήτησης το οποίο προέκυπτε κανονιστικά (ως απόρροια των υποχρεώσεων της χώρας), παρά ουσιαστικά.*

Ο **βαθμός σχεδιασμού ειδικών εργαλείων, διαδικασιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων** εξετάζεται μέσω της Έρευνας Πεδίου που πραγματοποιήθηκε στις ΕΥΔ των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Βάσει των σχετικών ευρημάτων, σημαντικός αριθμός Διαχειριστικών Αρχών ΠΕΠ, καθώς και το σύνολο των ΕΥΔ των ΤΕΠ που χρηματοδοτήθηκαν κατά κύριο λόγο από το ΕΤΠΑ (ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια και ΕΠ Ανταγωνιστικότητα) απάντησε ότι δεν προβλέφθηκαν / σχεδιάστηκαν ειδικά εργαλεία ή/και διαδικασίες για την προώθηση της ισότητας των φύλων, γεγονός που οδηγεί με τη σειρά του στο συμπέρασμα ότι η μη πρόβλεψη/σχεδιασμός εργαλείων/μηχανισμών συνιστά απολογιστικά οριζόντια διαπίστωση.

Οι ερωτηθέντες που απάντησαν θετικά στο συγκεκριμένο ερώτημα παρείχαν την κάτωθι πληροφόρηση:

ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση:

- ♦ Εκπονήθηκε Σχέδιο Δράσης από την ΕΥΔ για τις κατηγορίες πράξεων 4.1.1.β και 4.1.1.στ
- ♦ Χρηματοδοτήθηκε η δημιουργία και λειτουργία του Παρατηρητηρίου Ισότητας στην Εκπαίδευση
- ♦ Στο πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων από τους Δικαιούχους εκπονήθηκαν ειδικά εργαλεία / διαδικασίες και Οδηγοί Εφαρμογής και υλοποίησης.

ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση:

- ♦ Μέσω του ΚΕΘΙ, στο πλαίσιο του Μέτρου 5.3 δημιουργήθηκαν βασικοί οδηγοί-εργαλεία.

ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

- ♦ Υλοποιήθηκε οδηγός εφαρμογής για τη δράση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

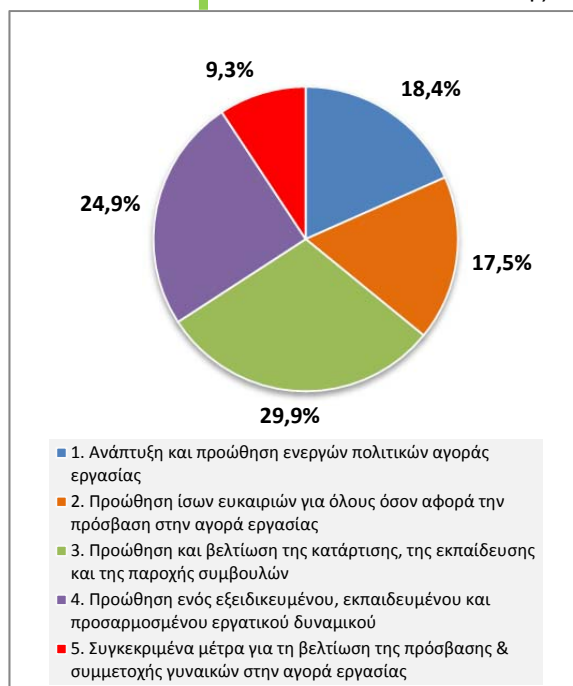
ΠΕΠ Θεσσαλίας

- ♦ Καταρτίστηκε οδηγός υλοποίησης του Προγράμματος της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- ♦ Καταρτίστηκε Κανονισμός υλοποίησης για το Πρόγραμμα «Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης και επιχειρηματικότητας».

³ Επισημαίνεται ότι η παρουσία της ΓΓΙΦ στις συνεδριάσεις των ΕΠΠΑ ήταν υποχρεωτική.

3.2. Παρουσίαση της λογικής και της δομής των παρεμβάσεων ανά Πεδίο Πολιτικής του ΕΚΤ⁴

Κατά την έναρξη της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, το **9,3%** των πόρων του ΕΚΤ (με εξαίρεση τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας) δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση «συγκεκριμένων δράσεων για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (πεδίο πολιτικής 5). Στο διπλανό διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα πέντε πεδία πολιτικής του ΕΚΤ. Όπως είναι φανερό από τα στοιχεία του διαγράμματος, οι παρεμβάσεις «προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών» δέσμευσαν ένα σημαντικό ποσοστό (29,9%) των πόρων του ΕΚΤ, ενώ ακολουθούν σε χρηματοδοτική βαρύτητα οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ που εμπίπτουν στο 4^ο πεδίο πολιτικής: «προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού».

Διάγραμμα 3.11 Κατανομή αρχικού π/ύ Μέτρων ΕΚΤ-Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο πολιτικής

Παρεμβάσεις υπέρ της ισότητας ανδρών και γυναικών προβλέφθηκαν εκτός από το πεδίο πολιτικής 5 και στα υπόλοιπα πεδία πολιτικής του ΕΚΤ. Η κατανομή των πόρων των προανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων, καθώς και των ουδέτερων Μέτρων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στα πεδία πολιτικής ΕΚΤ παρουσιάζεται στον Πίνακα και στο Διάγραμμα που ακολουθούν.

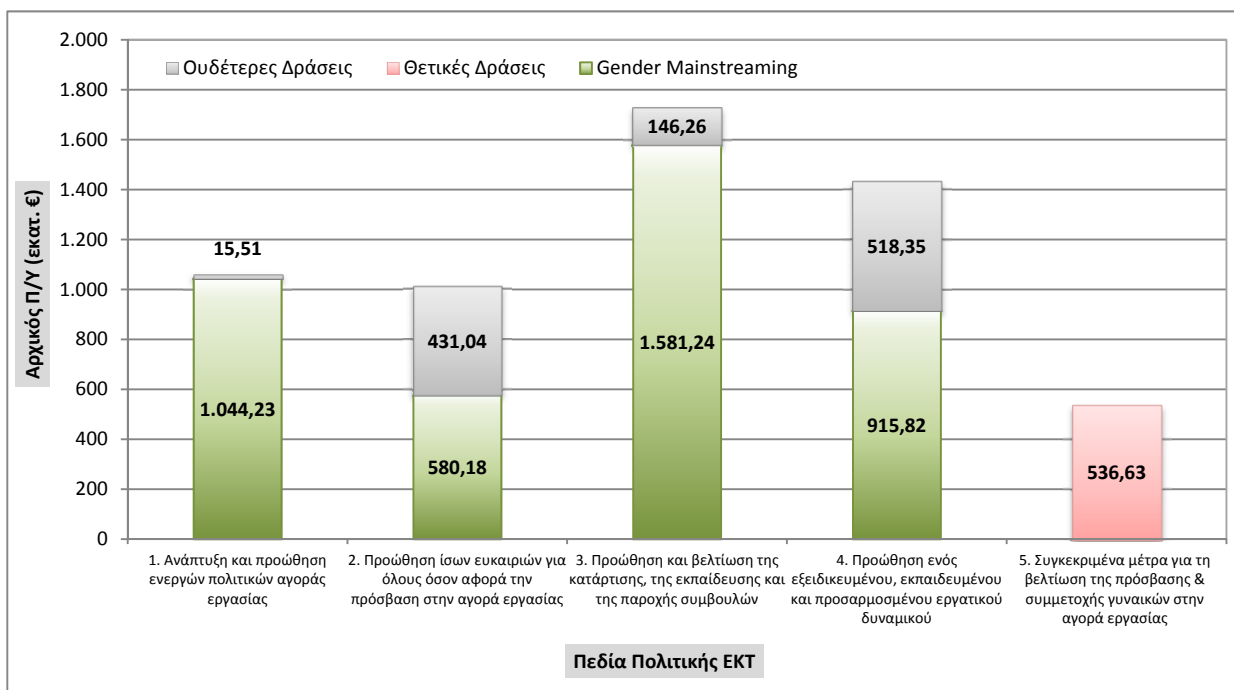
Πίνακας 3.5 Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης (δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας)

Πεδία Πολιτικής ΕΚΤ	Προϋπολογισμός Gender Mainstreaming Δράσεων	Προϋπολογισμός Θετικών Δράσεων	Προϋπολογισμός Ουδέτερων Δράσεων	ΣΥΝΟΛΟ
1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας	1.044.225.908		15.510.000	1.059.735.908
2. Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας	580.178.859		431.040.340	1.011.219.199
3. Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών	1.581.243.375		146.258.088	1.727.501.463
4. Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού	915.818.812		518.347.540	1.434.166.352
5. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας		536.631.855		536.631.855

⁴ Στην παρούσα ανάλυση δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ.

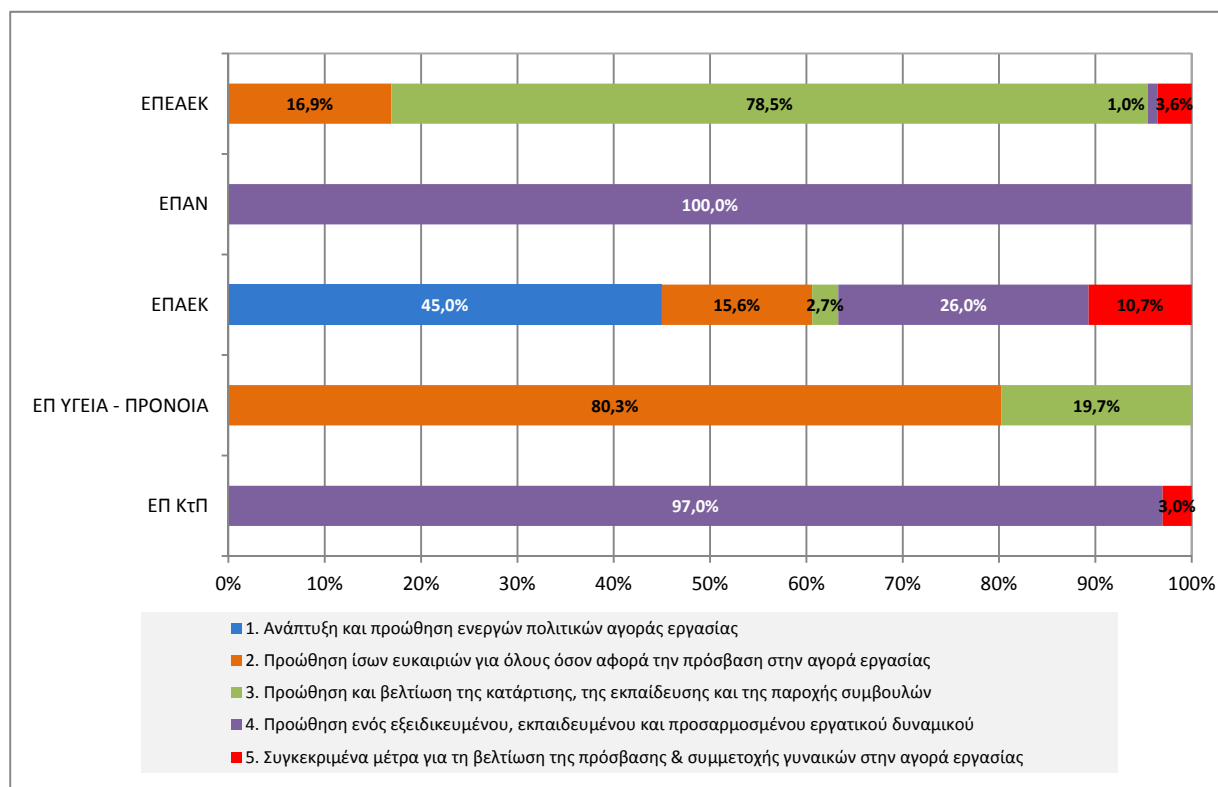
ΣΥΝΟΛΟ	4.121.466.954	536.631.855	1.111.155.968	5.769.254.777

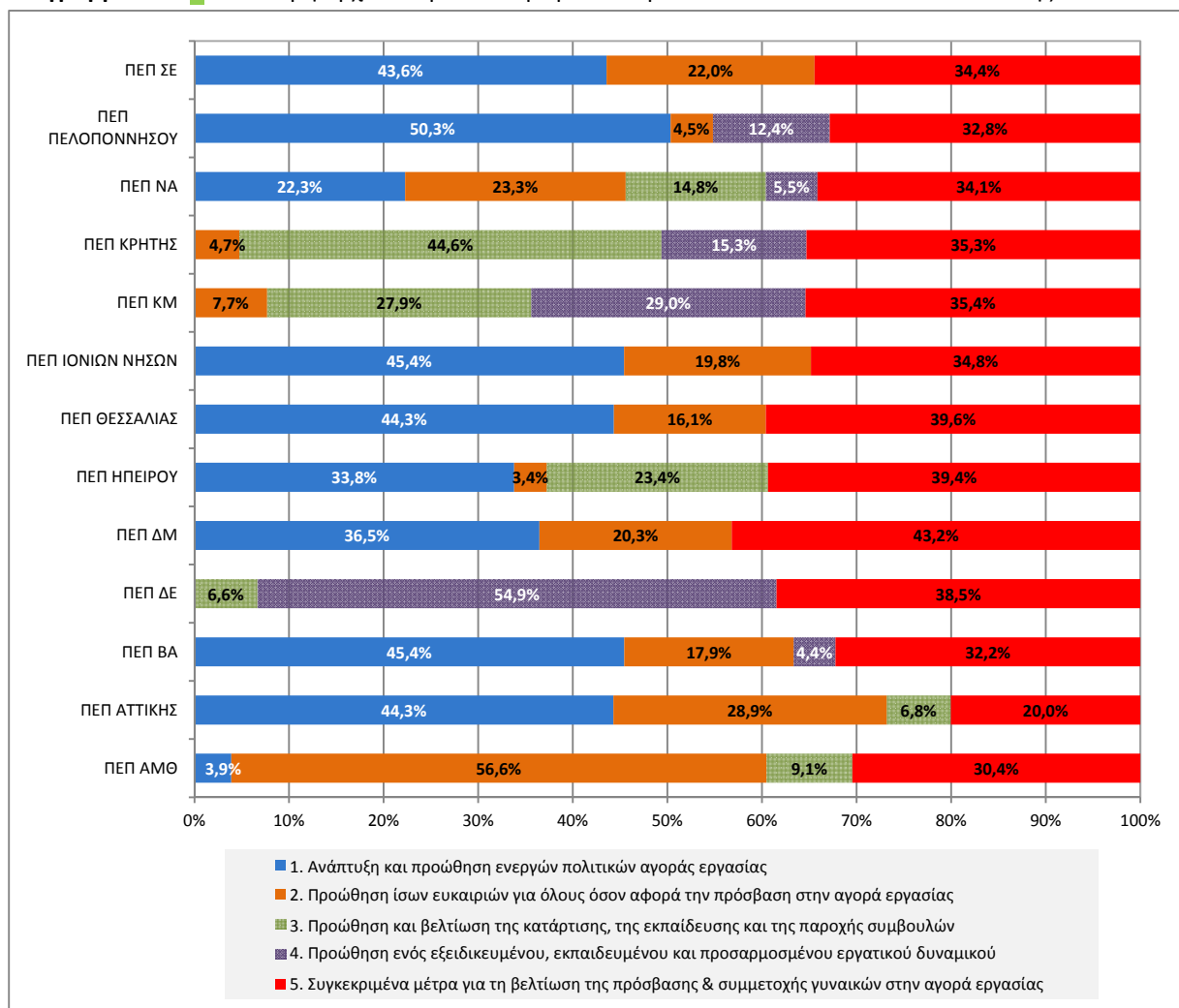
Διάγραμμα 3.12 Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

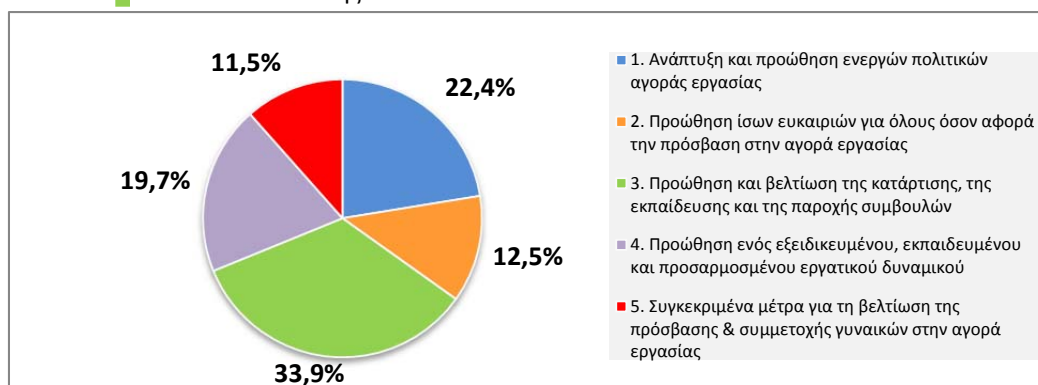
Η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα πέντε πεδία πολιτικής διαφοροποιείται στα επιμέρους Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ του Γ' ΚΠΣ όπως προκύπτει από τα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.13 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών ΕΠ ανά Πεδίο Πολιτικής

Διάγραμμα 3.14 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά Πεδίο Πολιτικής

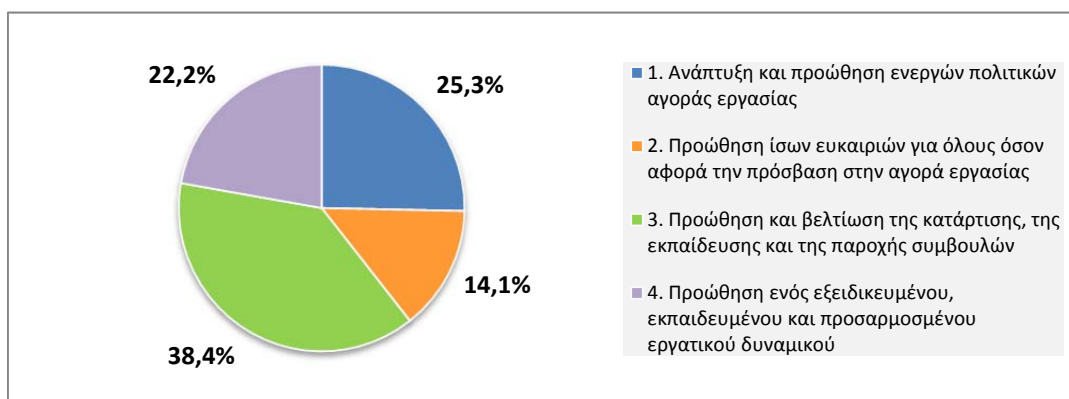
Σε επίπεδο συνολικών πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming), η κατανομή τους στα 5 πεδία πολιτικής παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.15 Κατανομή προϋπολογισμού παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής

Το 11,5 % των πόρων του ΕΚΤ, που δεσμεύτηκε με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ για την υλοποίηση «συγκεκριμένων μέτρων βελτίωσης της πρόσβασης & συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (Πεδίο Πολιτικής 5) αντιστοιχεί, όπως είναι φυσικό, στις θετικές δράσεις που

συμπεριελήφθησαν στον αρχικό σχεδιασμό των επιμέρους ΕΠ, ενώ το υπόλοιπο **88,5%** των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων κατανέμεται στα 4 Πεδία Πολιτικής του ΕΚΤ όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

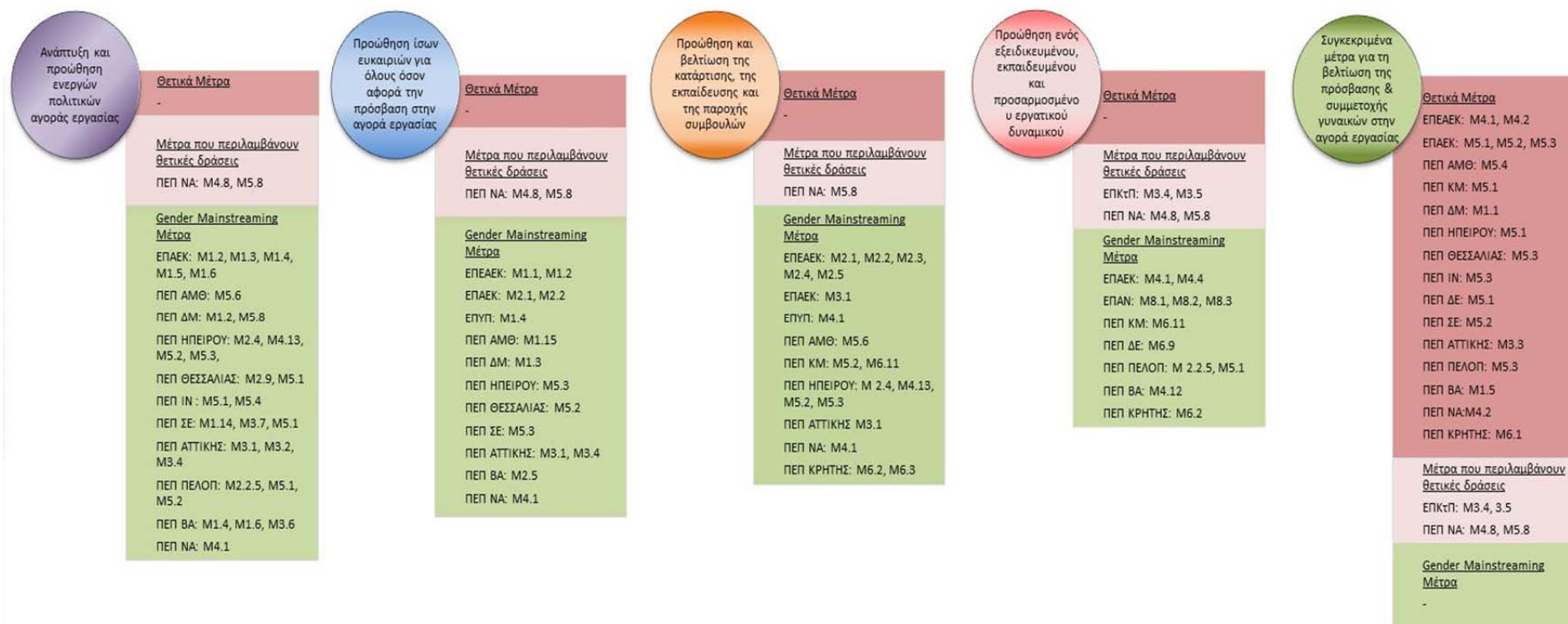
Διάγραμμα 3.16 Κατανομή προϋπολογισμού παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής ΕΚΤ

Η συμβολή των επιμέρους Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στα πεδία πολιτικής ΕΚΤ παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα και αναλύεται ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ ακολούθως.

Σχήμα 3.2

Αποτύπωση των Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ στο οποίο συμβάλουν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Πεδίο Πολιτικής 1: : Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας για την πρόληψη και καταπολέμηση της ανεργίας, την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια άνεργων στην αγορά εργασίας και την υποστήριξη της επαγγελματικής ενσωμάτωσης των νέων και των ατόμων που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας μετά από ένα διάστημα απουσίας.

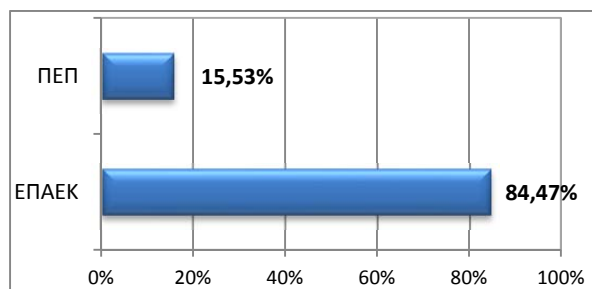
Οι παρεμβάσεις που σχεδιάστηκαν στο Πεδίο Πολιτικής 1 για την προώθηση της ισότητας των φύλων επικεντρώθηκαν σε δράσεις:

- ♦ Βελτίωσης των ικανοτήτων των ανέργων γυναικών με στόχο την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας
- ♦ Προώθησης ανέργων γυναικών στην αγορά εργασίας

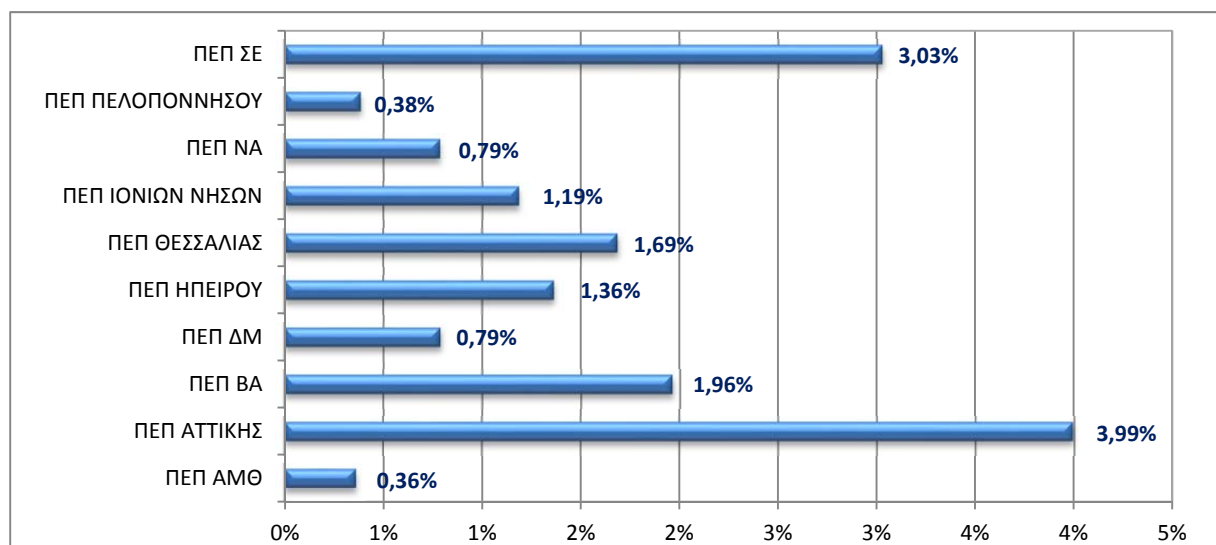
Ο συνολικός προϋπολογισμός των αντίστοιχων Μέτρων ΕΚΤ ανήλθε σε 1.044.225.908 €, αποτελώντας το 25,3% του συνολικού προϋπολογισμού των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών & Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Πεδίο Πολιτικής 1 παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα.

Διάγραμμα 3.17 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ στο Πεδίο Πολιτικής 1

Διάγραμμα 3.18 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ στο Πεδίο Πολιτικής 1

Το 84,5% περίπου των πόρων του ΕΚΤ στο πεδίο πολιτικής 1, προβλεπόταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό να διατεθούν μέσω του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση – ΕΠΑΕΚ και το υπόλοιπο 15,5% μέσω των ΠΕΠ.

Στο **ΕΠΑΕΚ** οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων δράσεις που συνεισφέρουν στο Πεδίο Πολιτικής 1 περιλαμβάνονται στα Μέτρα ΕΚΤ του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ανεργίας, για την αποφυγή της μακροχρόνιας ανεργίας και τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια άνεργων» και ειδικότερα στα Μέτρα 1.3, 1.4 & 1.5, όπου προβλέφθηκε να δοθεί προτεραιότητα στη συμμετοχή των γυναικών στις δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, σε αντικείμενα προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και ανάλογα των αναγκών κάθε άνεργου (Μ1.3), στις δράσεις προώθησης στην απασχόληση – ΝΘΕ & Stage (Μ1.4), καθώς και στις δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης ανέργων στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού (Μ1.5).

Στα **ΠΕΠ**, δράσεις ανάπτυξης και προώθησης ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας σχεδιάσθηκαν σε Μέτρα ΕΚΤ των 10 από τα 13 συνολικά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούσαν δράσεις κατάρτισης & προώθησης στην απασχόληση, με πρόβλεψη να ληφθούν ειδικά μέτρα ή κίνητρα για τη συμμετοχή των γυναικών ή/και με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους αναφορικά με τη συμμετοχή γυναικών.

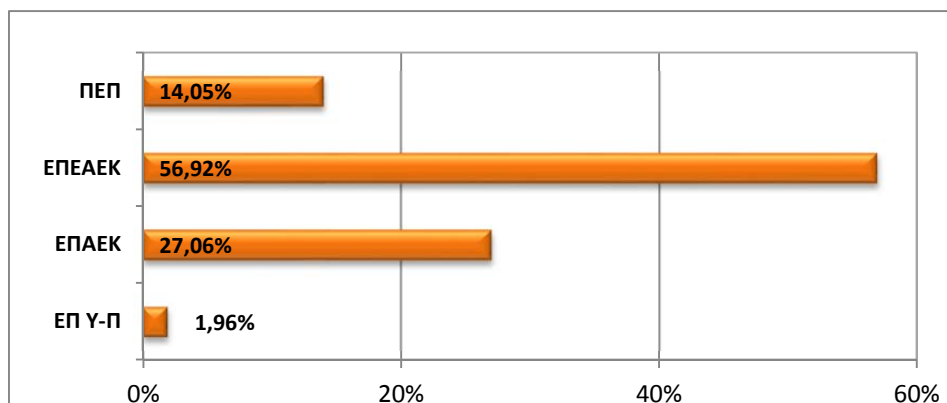
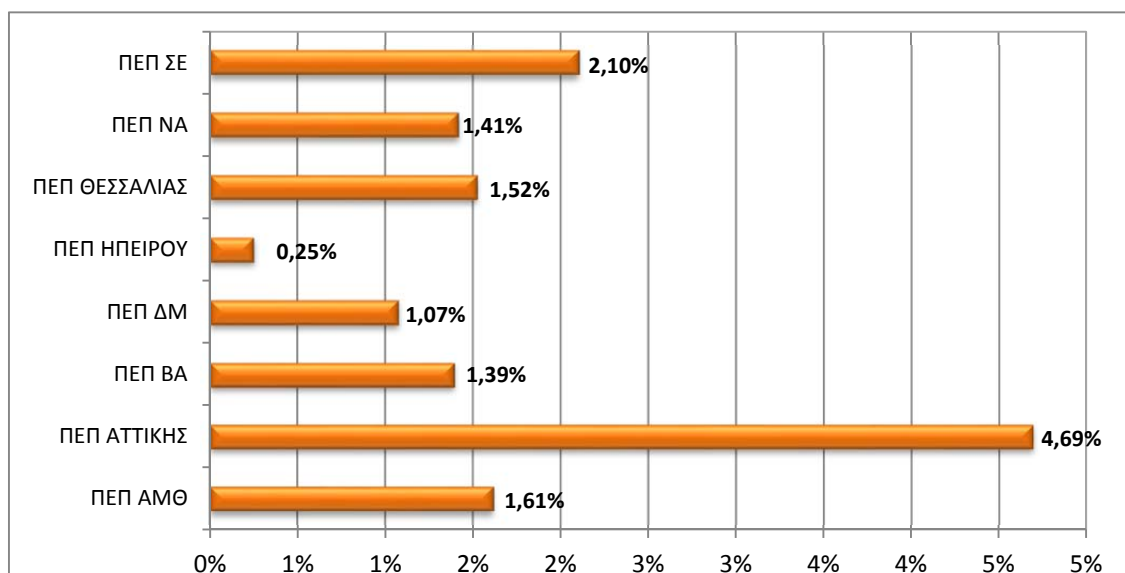
Πεδίο Πολιτικής 2: Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους είναι εκτεθειμένοι στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι παρεμβάσεις που σχεδιάσθηκαν στο Πεδίο Πολιτικής 2 για την προώθηση της ισότητας των φύλων επικεντρώθηκαν σε δράσεις:

- ♦ δημιουργίας κατάλληλων συνθηκών και προϋποθέσεων για την ένταξη και επανένταξη ειδικών κατηγοριών γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό στην αγορά εργασίας
- ♦ προώθησης της απασχόλησης ειδικών κατηγοριών γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
- ♦ ανάπτυξης προπαρασκευαστικών ενεργειών (προκατάρτιση), καθώς και ανάπτυξης και παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ειδικές κατηγορίες γυναικών, που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
- ♦ βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών σε βασικές υπηρεσίες, όπως η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η δια βίου μάθηση και ο επαγγελματικός προσανατολισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός των αντίστοιχων Μέτρων ΕΚΤ ανήλθε σε 580.178.859 €, αποτελώντας το **14,1%** του συνολικού προϋπολογισμού των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Πεδίο Πολιτικής 2 παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.19 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ στο Πεδίο Πολιτικής 2**Διάγραμμα 3.20** Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ στο Πεδίο Πολιτικής 2

Το 85,9% περίπου των πόρων του ΕΚΤ στο πεδίο πολιτικής 2 για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, προβλεπόταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό να διατεθούν μέσω των τομεακών ΕΠ: Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση – ΕΠΑΕΚ, Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση – ΕΠΕΑΕΚ και Υγεία-Πρόνοια, ενώ το υπόλοιπο 14,1% περίπου μέσω των ΠΕΠ.

Το **ΕΠΕΑΕΚ** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 2 (57% περίπου) και με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του, οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων δράσεις, που συνεισφέρουν στο συγκεκριμένο Πεδίο Πολιτικής περιλαμβάνονται στα Μέτρα 1.1 και 1.2 του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Προώθηση της Ισότητας Ευκαιριών Πρόσβασης στην Αγορά Εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με Κοινωνικό Αποκλεισμό».

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Μέτρου 1.1 «Βελτίωση των Συνθηκών Ένταξης στο Εκπαιδευτικό Σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών» συμπεριελήφθησαν, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, δράσεις παροχής πολλαπλών δυνατοτήτων για μάθηση σε ενήλικες, που στερούνται βασικών εκπαιδευτικών προσόντων, με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητάς τους -Σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, με ειδικό στόχο για τις ωφελούμενες γυναίκες από την επιμόρφωση.

Στο Μέτρο 1.2 «Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής και ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής διάστασης του σχολείου» προβλέφθηκε η δράση «Ολοήμερο Σχολείο», με στόχο

μεταξύ άλλων τη διευκόλυνση των μητέρων που παραδοσιακά στην Ελλάδα έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης των παιδιών.

Σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 2 για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (περίπου 27%) διατέθηκαν μέσω του **ΕΠΑΕΚ** και ειδικότερα μέσω των Μέτρων 2.1 και 2.2 του Άξονα Προτεραιότητας 2 «*Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό*».

Στο Μ2.1 προβλέφθηκαν δράσεις ανάπτυξης προπαρασκευαστικών ενεργειών (προκατάρτιση), καθώς και δράσεις ανάπτυξης και παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών, με ωφελούμενους μεταξύ άλλων και ειδικών κατηγοριών γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Επίσης, στο Μ2.2 «*Προώθηση στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων*» προβλέφθηκαν δράσεις επιχορήγησης νέων θέσεων εργασίας και νέων ελεύθερων επαγγελματιών που απευθύνονταν μεταξύ άλλων και σε ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που προβλέφθηκαν στο Μέτρο 1.4 του **ΕΠ Υγεία-Πρόνοια** συνεισφέρουν με 2% περίπου στο Πεδίο Πολιτικής 2. Στο πλαίσιο του Μ1.4 «*Ανάπτυξη Δημόσιας Υγείας*» σχεδιάσθηκαν ενέργειες αγωγής υγείας για τα άτομα που εξυπηρετούνται από τις παρεμβάσεις των Αξόνων 2 και 5 του ΕΠΑΕΚ.

Στα **ΠΕΠ**, δράσεις προώθησης ίσων ευκαιριών για όλους, σε ότι αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους είναι εκτεθειμένοι στον κοινωνικό αποκλεισμό, σχεδιάσθηκαν σε 8 από τα 13 συνολικά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, μέσω κυρίως των Μέτρων *Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων*, στα οποία ενσωματώθηκε η αρχή της ισότητας των φύλων με την πρόβλεψη ειδικών θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, ή με τον προσδιορισμό των γυναικών ως μιας πληθυσμιακής ομάδας υψηλής ανεργίας στην οποία στόχευαν οι ενέργειες του Μέτρου.

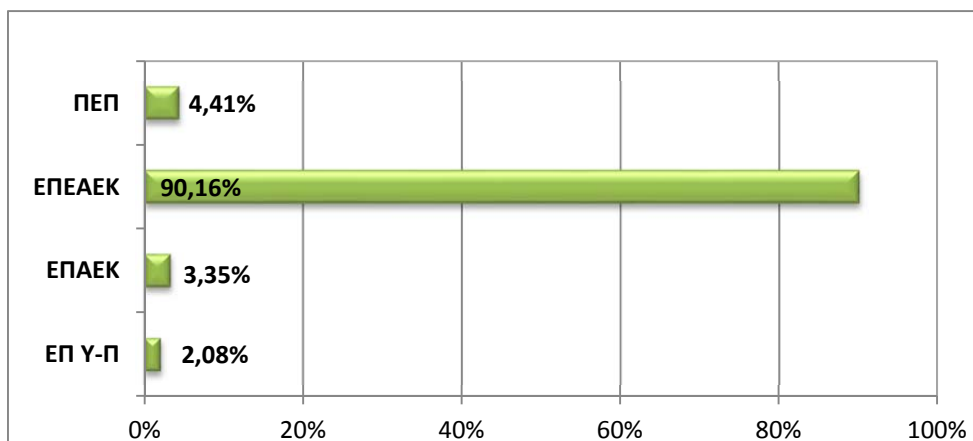
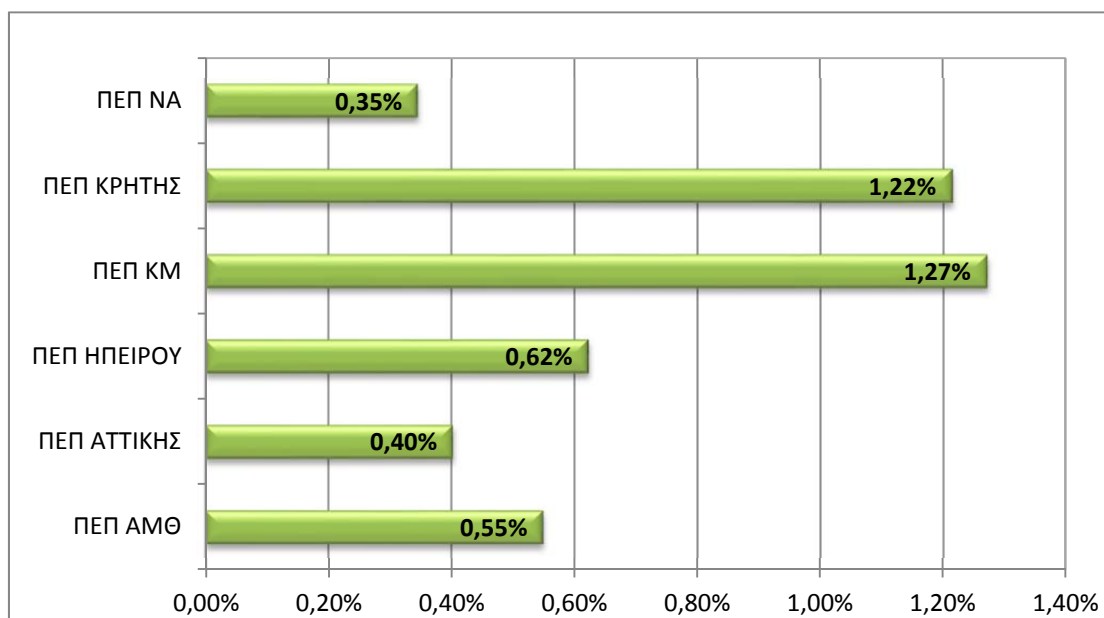
Πεδίο Πολιτικής 3: Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών, ως συνιστώσα μιας πολιτικής δια βίου μάθησης, ώστε να διευκολυνθεί και να βελτιωθεί η πρόσβαση και η ένταξη στην αγορά εργασίας, να βελτιωθεί και να διατηρηθεί η απασχολησιμότητα και να προαχθεί η εργασιακή κινητικότητα.

Οι παρεμβάσεις που σχεδιάσθηκαν στο Πεδίο Πολιτικής 3 του ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων επικεντρώθηκαν σε δράσεις:

- ♦ αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης και αρχικής κατάρτισης
- ♦ σύνδεσης των συστημάτων εκπαίδευσης, αρχικής και συνεχούς κατάρτισης, τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- ♦ διεύρυνσης της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε τομείς που συνδέονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- ♦ πιστοποίησης της προσφερόμενης κατάρτισης και των αποκτηθέντων επαγγελματικών προσόντων, καθώς και ανάπτυξης ολοκληρωμένης στρατηγικής δια βίου κατάρτισης

Ο συνολικός προϋπολογισμός των αντίστοιχων Μέτρων ΕΚΤ ανήλθε σε 1.581.243.375 €, αποτελώντας το **38,4%** του συνολικού προϋπολογισμού των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών & Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Πεδίο Πολιτικής 3 παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.21 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ στο Πεδίο Πολιτικής 3**Διάγραμμα 3.22** Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ στο Πεδίο Πολιτικής 3

Το 95,6% περίπου των πόρων του ΕΚΤ στο πεδίο πολιτικής 3, προβλεπόταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό να διατεθούν μέσω των τομεακών ΕΠ και κυρίως μέσω του ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση και το υπόλοιπο 4,4% μέσω των ΠΕΠ.

Το **ΕΠΕΑΕΚ** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 3 (90,16%) και με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του, οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων δράσεις που συνεισφέρουν στο συγκεκριμένο Πεδίο Πολιτικής περιλαμβάνονται στα Μέτρα 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 & 2.5 του Άξονα Προτεραιότητας 2 «Προώθηση και Βελτίωση της Εκπαίδευσης και της αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στο πλαίσιο της δια βίου Μάθησης».

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Μέτρου 2.1 «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης» σχεδιάστηκαν δράσεις επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, όπου ένα σημαντικό ποσοστό των επιμορφούμενων θα ήταν γυναίκες, που θα αναβάθμιζαν τα επαγγελματικά τους εφόδια.

Στο Μέτρο 2.2 «Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Διεύρυνση ανώτατης εκπαίδευσης» συμπεριελήφθησαν, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, δράσεις αναμόρφωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με

σημαντικό στοιχείο της αναμόρφωσης την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών.

Στο Μέτρο 2.3 «Αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση» προβλέφθηκε η ανάπτυξη προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, κυρίως για εργαζόμενους φοιτητές ή γυναίκες που είναι υποχρεωμένες να παραμένουν στο σπίτι.

Στο Μέτρο 2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός & σύνδεση με αγορά εργασίας» σχεδιάσθηκαν προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού, προγράμματα ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και δράσεις σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, γραφεία διασύνδεσης, κλπ), στα οποία ιδιαίτερη έμφαση προβλεπόταν να δοθεί στην κάλυψη των αναγκών των γυναικών.

Στο Μέτρο 2.5 «Διά βίου εκπαίδευση» προβλέφθηκε η ανάπτυξη του ΕΑΠ, με βασικό στόχο τη κάλυψη των αναγκών των εργαζόμενων ή μη γυναικών, να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες ακολουθώντας τους δικούς τους ρυθμούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους.

Μέσω του Μέρους 3.1 του **ΕΠΑΕΚ** διατέθηκε το 3,35% των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 3 για την υλοποίηση δράσεων πιστοποίησης (μονάδων, φορέων, προγραμμάτων και εκπαιδευτών κατάρτισης), καθώς και υπηρεσιών δημιουργίας και τυποποίησης προγραμμάτων κατάρτισης, στο πλαίσιο των οποίων προβλέφθηκε η ευαισθητοποίηση σε θέματα ισότητας των ευκαιριών των εκπαιδευτών/τριών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, καθώς και η εκπαίδευσή τους σε τεχνικές που θα τους αποτρέψουν να αναπαράγουν παραδοσιακούς ρόλους, στερεότυπα και στάσεις.

Οι δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που προβλέφθηκαν στο Μέτρο 4.1 του **ΕΠ Υγεία – Πρόνοια** συνεισφέρουν με 2% περίπου στο Πεδίο Πολιτικής 3. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Μ4.1 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού του Τομέα της Υγείας» σχεδιάσθηκαν ενέργειες κατάρτισης στις οποίες σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό τους, προτεραιότητα θα δίδονταν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας.

Στα **ΠΕΠ**, δράσεις προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών, σχεδιάσθηκαν σε Μέτρα ΕΚΤ των 6 ΠΕΠ από τα 13 συνολικά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούσαν δράσεις προώθησης στην απασχόληση με ειδική στόχευση σε άνεργες γυναίκες.

Πεδίο Πολιτικής 4: Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού, προώθηση της καινοτομίας και προσαρμοστικότητας στην οργάνωση της εργασίας, της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και προώθηση των συνθηκών διευκόλυνσης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της βελτίωσης των δεξιοτήτων και της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού στην έρευνα, στην επιστήμη και στην τεχνολογία.

Οι παρεμβάσεις που σχεδιάσθηκαν στο Πεδίο Πολιτικής 4 του ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων επικεντρώθηκαν σε δράσεις:

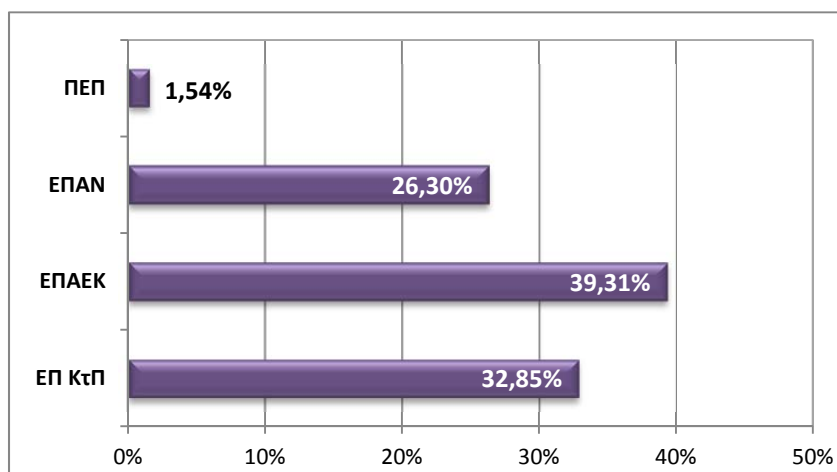
- ♦ προώθησης της προσαρμοστικότητας στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας μέσω της κατάρτισης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και ειδικότερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- ♦ βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης σε επιλεγμένους τομείς ενδιαφέροντος κυρίως μέσω της συνεχούς κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων
- ♦ προώθησης της επιχειρηματικότητας με στόχο τη διευκόλυνση της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- ♦ ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου στην έρευνα, στην τεχνολογία και στην καινοτομία

Ο συνολικός προϋπολογισμός των αντίστοιχων Μέτρων ΕΚΤ ανήλθε σε 915.818.812 €, αποτελώντας το **22,2%** του συνολικού προϋπολογισμού των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών & Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Πεδίο Πολιτικής 4 παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

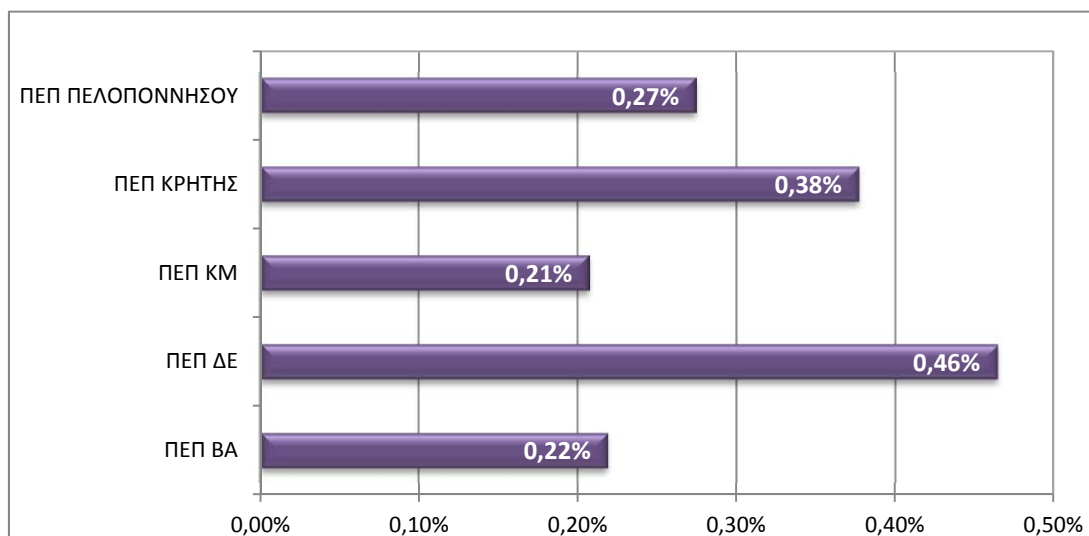
Διάγραμμα 3.23

Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ στο Πεδίο Πολιτικής 4

Διάγραμμα 3.24

Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ στο Πεδίο Πολιτικής 4

Το 98,5% περίπου των πόρων του ΕΚΤ στο πεδίο πολιτικής 4, προβλεπόταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό να διατεθούν μέσω 3 τομεακών ΕΠ και συγκεκριμένα μέσω του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα & του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας και το υπόλοιπο 1,5/% μέσω των ΠΕΠ.

Το **ΕΠΑΕΚ** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 4 (39,31%) και με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του, οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων δράσεις που συνεισφέρουν στο συγκεκριμένο Πεδίο Πολιτικής περιλαμβάνονται στα Μέτρα 4.1 και 4.4 του Άξονα Προτεραιότητας 4 «Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού».

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Μέτρου 4.1 «Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων Επιχειρήσεων» σχεδιάστηκαν ειδικά προγράμματα επανένταξης των γυναικών στην αγορά

εργασίας και ολοκληρωμένες ενέργειες για τη στήριξη γυναικών μελών ειδικών κοινωνικών κατηγοριών.

Στο Μέτρο 4.4 «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στο Δημόσιο Τομέα» συμπεριελήφθησαν, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, δράσεις προεισαγωγικής εκπαίδευσης για τη δημιουργία εξειδικευμένων στελεχών ταχείας εξέλιξης στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αρχική κατάρτιση νεοεισερχόμενων Δημοσίων Υπαλλήλων και υπαλλήλων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης Δημοσίων Υπαλλήλων, στις οποίες δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση της συμμετοχής των γυναικών - υπαλλήλων δημόσιας διοίκησης, με σκοπό την ανέλιξή τους στη διοικητική ιεραρχία.

Σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 4 διατέθηκε μέσω του **ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας** (32,85%) και ειδικότερα μέσω των Μέτρων 3.4 και 3.5.

Στο Μέτρο 3.4 του ΕΠ ΚτΠ «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού» συμπεριελήφθησαν, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, δράσεις κατάρτισης γυναικών σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ, ενώ στο πλαίσιο του Μέρους 3.5 «Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας» προβλέφθηκε ειδικό πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (stage) για γυναίκες.

Ένα επίσης σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 4 διατέθηκε μέσω του **ΕΠΑΝ** (26,3%) και ειδικότερα μέσω των Μέτρων του Άξονα Προτεραιότητας 8 «Ανθρώπινοι Πόροι».

Στο Μέτρο 8.1 «Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του τουρισμού» προβλέφθηκε δράση αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη των γυναικών και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη βάση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας.

Στο Μέτρο 8.2 «Ανθρώπινοι πόροι στη μεταποίηση, το εμπόριο και τις υπηρεσίες» προβλέφθηκαν ενέργειες κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας για τους ωφελούμενους του Μέρους 2.8 του ΕΠΑΝ στο πλαίσιο του οποίου συμπεριελήφθη και η δράση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας.

Τέλος, στο Μέτρο 8.3 «Ανθρώπινο ερευνητικό και τεχνολογικό δυναμικό» προβλέφθηκε η δράση "Τοποθέτηση Ερευνητικού Προσωπικού στις Επιχειρήσεις (ΗΡΩΝ)" με ειδικά κίνητρα στην περίπτωση που οι προσλαμβανόμενοι είναι γυναίκες, καθώς και η δράση «Παρακολούθηση των κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και εντοπισμός ελλείψεων σε Ε & Τ ειδικότητες», με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης της εγχώριας αγοράς εργασίας για ΕΤΑ και την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στον τομέα της ΕΤΑ.

Πεδίο Πολιτικής 5: Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, της πρόσβασης σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης και της δυνατότητάς τους να συστήσουν νέες επιχειρήσεις αλλά και της μείωσης των οριζόντιων και κάθετων διακρίσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας

Οι παρεμβάσεις που σχεδιάστηκαν στο Πεδίο Πολιτικής 5 του ΕΚΤ αποτελούν τις θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, οι οποίες παρουσιάστηκαν αναλυτικά στην Ενότητα 3.1, αλλά για λόγους ολοκληρωμένης παρουσίασης των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά πεδίο πολιτικής, παρατίθενται στη συνέχεια τα βασικά τους χαρακτηριστικά.

Οι θετικές δράσεις που σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ επικεντρώθηκαν σε δράσεις:

- ♦ βελτίωσης της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας
- ♦ προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- ♦ εισαγωγής της ισότητας των φύλων στη σχολική διαπαιδαγώγηση

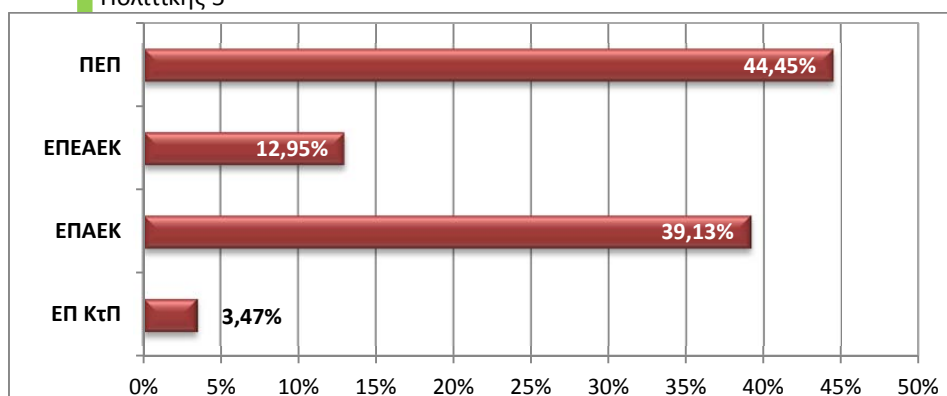
- ♦ ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση προσφέροντας ειδικά κίνητρα και αξιοποιώντας τις δράσεις για τον επαγγελματικό προσανατολισμό
- ♦ υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές - Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες
- ♦ βελτίωσης, ή/και δημιουργίας κοινωνικών υπηρεσιών υπέρ ομάδων πληθυσμού που χρήζουν ιδιαίτερης υποστήριξης, με στόχο τη δημιουργία ευκαιριών ένταξης στην αγορά εργασίας, προώθησης σε θέσεις απασχόλησης και επαγγελματικής εξέλιξης κυρίως των γυναικών.

Ο αρχικός προϋπολογισμός των θετικών Μέτρων ΕΚΤ ανήλθε σε 536.631.855 €, αποτελώντας το **11,5%** του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών & Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Πεδίο Πολιτικής 5 παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

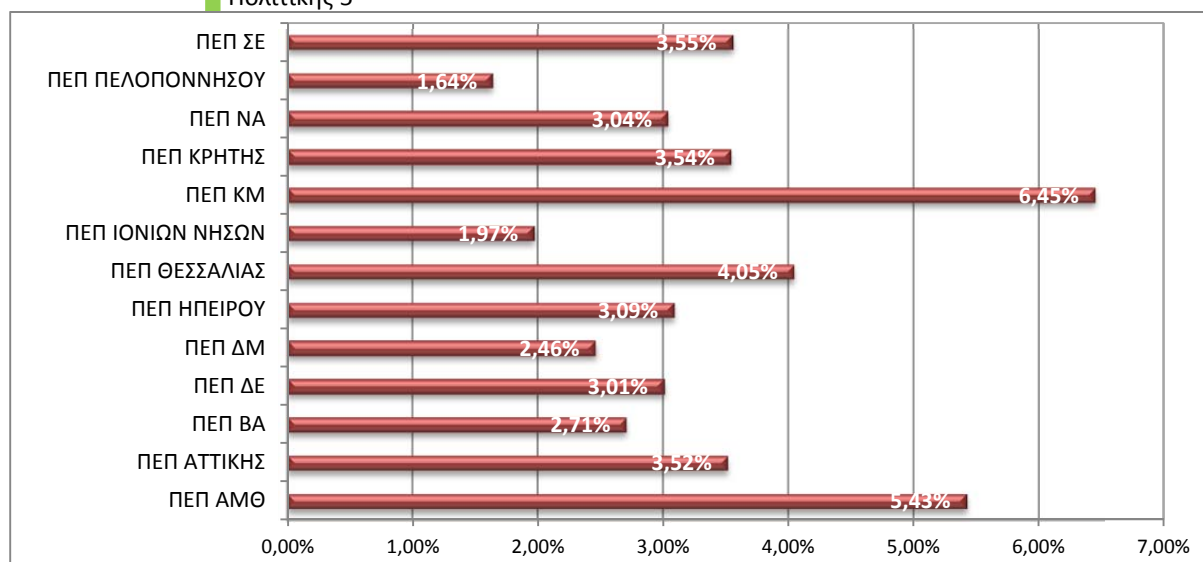
Διάγραμμα 3.25

Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ στο Πεδίο Πολιτικής 5

Διάγραμμα 3.26

Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ στο Πεδίο Πολιτικής 5

3.3. Παρουσίαση των βασικών κατευθύνσεων πολιτικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων

Στην παρούσα ενότητα αποτυπώνονται οι σημαντικότερες κατευθύνσεις πολιτικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων, όπως αυτές ενσωματώθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ, οι οποίες ταυτίζονται ουσιαστικά με τους βασικούς κοινοτικούς στόχους σχετικά με τις ίσες ευκαιρίες μεταξύ γυναικών και ανδρών, όπως αυτοί προδιαγράφονται στο Τεχνικό Έγγραφο 3⁵:

- Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας
- Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση
- Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων
- Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής
- Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

Στη συνέχεια αποτιμάται η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming) που περιελήφθησαν στον αρχικό σχεδιασμό των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ στους ανωτέρω τομείς παρέμβασης /στόχους ισότητας του ΕΚΤ και συγκεκριμένα εξετάζεται η συμβολή τους στους τέσσερις πρώτους στόχους, ενώ για τον πέμπτο στόχο ισότητας «Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων», η συμβολή των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ εξετάζεται μέσα από την εφαρμογή του ευρύτερου πλαισίου διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και συγκεκριμένα μέσα από την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στις επιτροπές παρακολούθησης και στις εταιρικές σχέσεις που έχουν την ευθύνη διαχείρισης των προγραμματικών εγγράφων (βλ. Ενότητα 3.3.5)

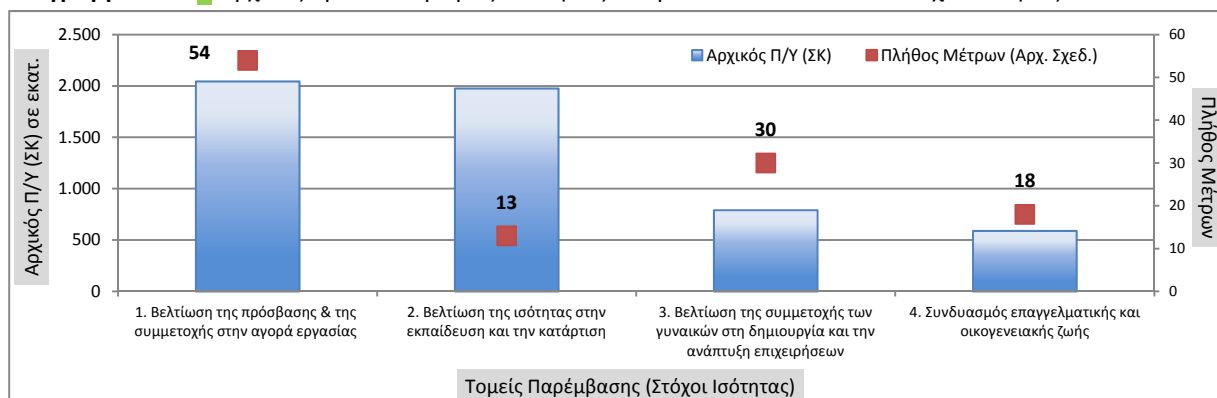
Η κατηγοριοποίηση των Μέτρων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, τα οποία συμβάλλουν με θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών ή με ένταξη της διάστασης της ισότητας στους τέσσερις στόχους ισότητας, πραγματοποιήθηκε με βάση τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου και στηρίχθηκε στην αναλυτική αποτύπωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του αρχικού προγραμματικού σχεδιασμού των Μέτρων ΕΚΤ των ΕΠ (βλ. Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»).

Η κατάταξη των 79 Μέτρων ΕΚΤ τα οποία με βάση τον αρχικό τους σχεδιασμό συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην προώθηση της ισότητας των φύλων παρατίθενται στον Πίνακα και στο Διάγραμμα που ακολουθούν, όπου παρουσιάζεται συγκεντρωτικά το πλήθος των Μέτρων και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός τους ανά στόχο ισότητας. **Επισημαίνεται ότι η αντιστοίχιση των θετικών ή gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ με τους στόχους ισότητας δεν είναι μονοσήμαντη, δηλαδή ένα Μέτρο μπορεί να συμβάλει σε περισσότερους από 1 στόχους ισότητας**, και σε αυτό οφείλεται ότι το άθροισμα των Μέτρων ανά στόχο ισότητας είναι 115 και όχι 79. Αναλυτική αποτύπωση των Μέτρων των ΕΠ ανά στόχο ισότητας παρατίθεται στην Ενότητα 3.4.1.

Πίνακας 3.6 ■ Αρχικός Προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά στόχο ισότητας

Στόχοι Ισότητας	Πλήθος Μέτρων	Αρχικός Π/Υ σε € (ΣΚ)
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	54	2.044.312.958
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση	13	1.975.656.459
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων	30	791.205.851
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	18	589.142.767
	115	5.400.318.035

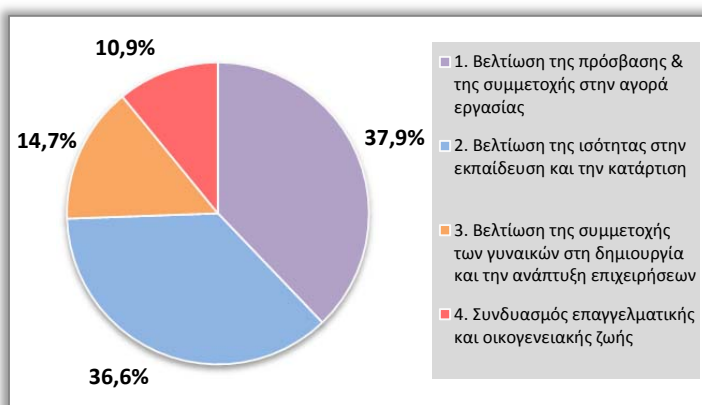
⁵ Τεχνικό έγγραφο 3 "Ενσωμάτωση των ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες στα προγράμματα και τα σχέδια των διαρθρωτικών ταμείων", Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μάρτιος 2000.

Διάγραμμα 3.27 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά στόχο ισότητας

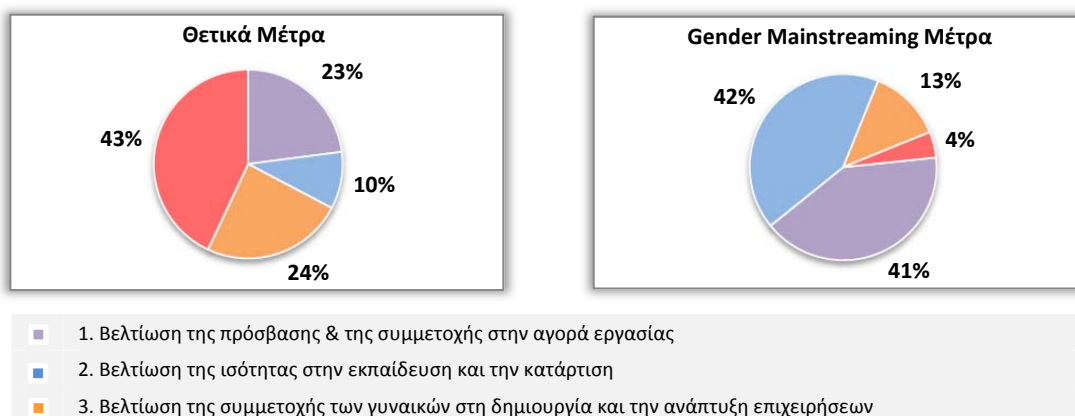
Με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων που προωθούνταν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα την αρχή της ισότητας των φύλων και την αντίστοιχη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίησή τους, προκύπτει ότι η πλειοψηφία των Μέτρων (54) συνέβαλε στη «βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας» (στόχος ισότητας 1), δεσμεύοντας το 37,9% των σχετικών πόρων. Αντίστοιχη χρηματοδοτική βαρύτητα παρουσίασε και ο στόχος ισότητας 2 (36,6%) με 13 Μέτρα να περιλαμβάνουν στον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό τους δράσεις βελτίωσης της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση.

Διάγραμμα 3.28

Κατανομή αρχικού π/ύ παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στους στόχους ισότητας

Η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαφοροποιείται μεταξύ των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming). Όπως φαίνεται και από τα Διαγράμματα που ακολουθούν, οι θετικές δράσεις συμβάλλουν κυρίως στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (43%), ενώ οι προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις συμβάλλουν κυρίως στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (42%), καθώς και στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας (41%).

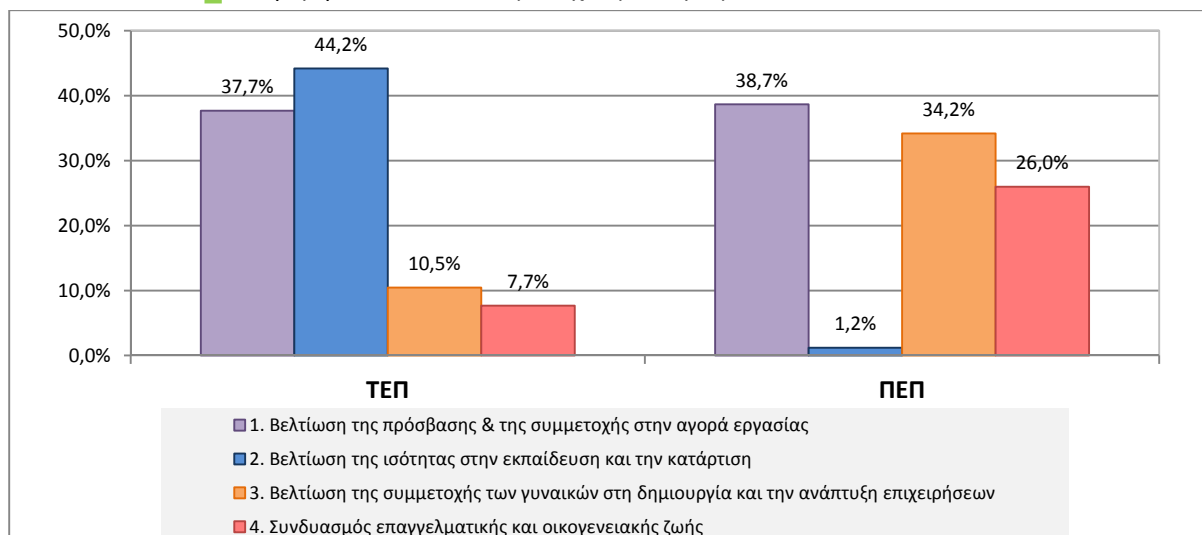
Διάγραμμα 3.29 Κατανομή αρχικού π/ύ θετικών & gender mainstreaming Μέτρων στους στόχους ισότητας

4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής

Αντίστοιχα, η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στους στόχους ισότητας διαφοροποιείται ανάμεσα στα Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Όπως φαίνεται και από το ακόλουθο διάγραμμα, οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που προβλέφθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό των τομεακών ΕΠ, συμβάλλουν κυρίως στη «βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση» (κυρίως λόγω του ΕΠΕΑΕΚ) και στη «βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας» (κυρίως λόγω του ΕΠΑΕΚ) και δευτερευόντως στη «βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων» (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ) και στο «συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΕΑΕΚ).

Σε ότι αφορά τα ΠΕΠ, οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που προβλέφθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό τους, συμβάλλουν σημαντικά στους στόχους ισότητας 1, 3 & 4, ενώ περιορισμένη είναι η συμβολή τους στη «βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση» (στόχος ισότητας 2).

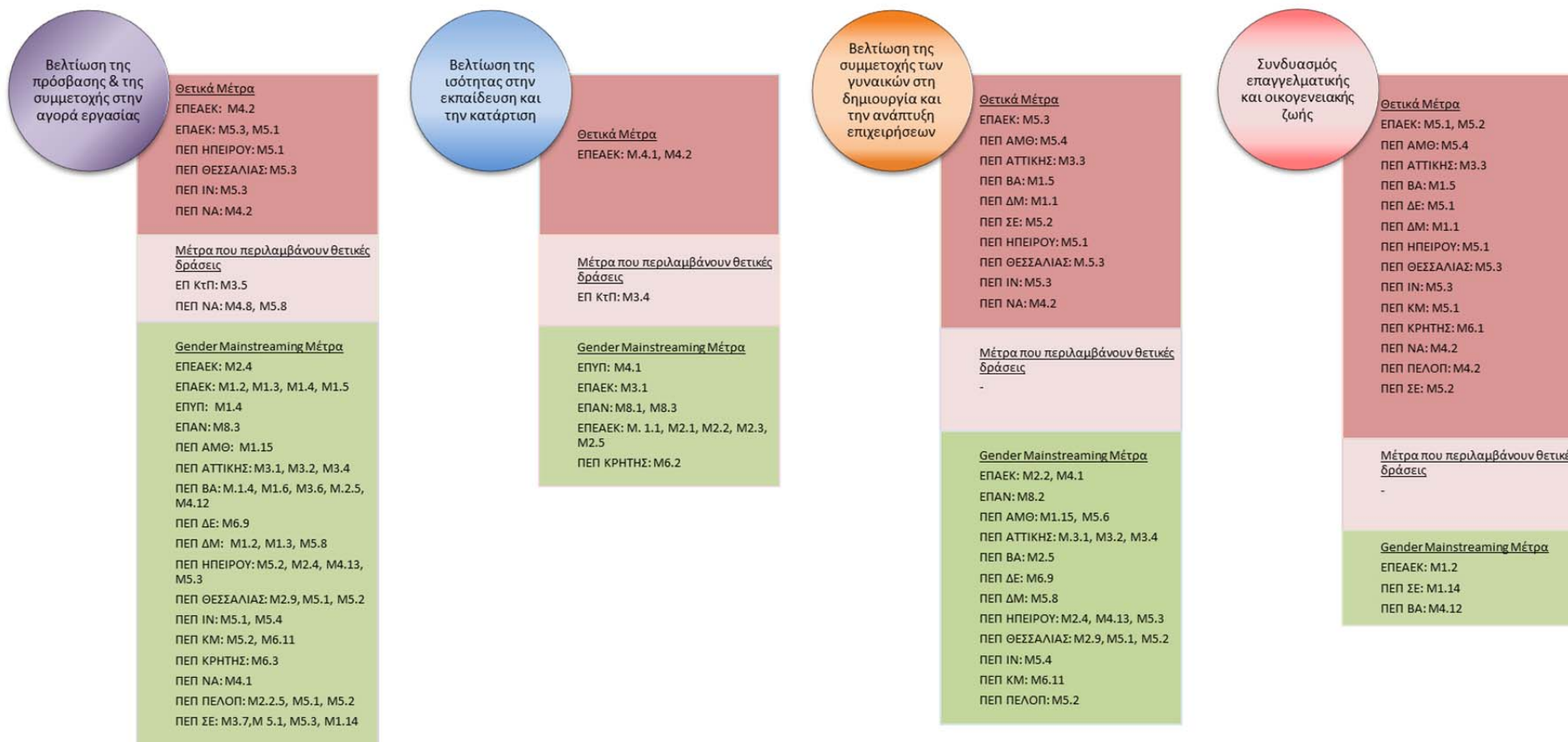
Διάγραμμα 3.30 Κατανομή αρχικού π/ύ παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των Τομεακών & Περιφερειακών ΕΠ στους στόχους ισότητας

Η συμβολή των επιμέρους Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στους στόχους ισότητας παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα και αναλύεται ανά στόχο ισότητας στις ενότητες που ακολουθούν.

Σχήμα 3.3

Αποτύπωση των Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά στόχο ισότητας στον οποίο συμβάλουν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους

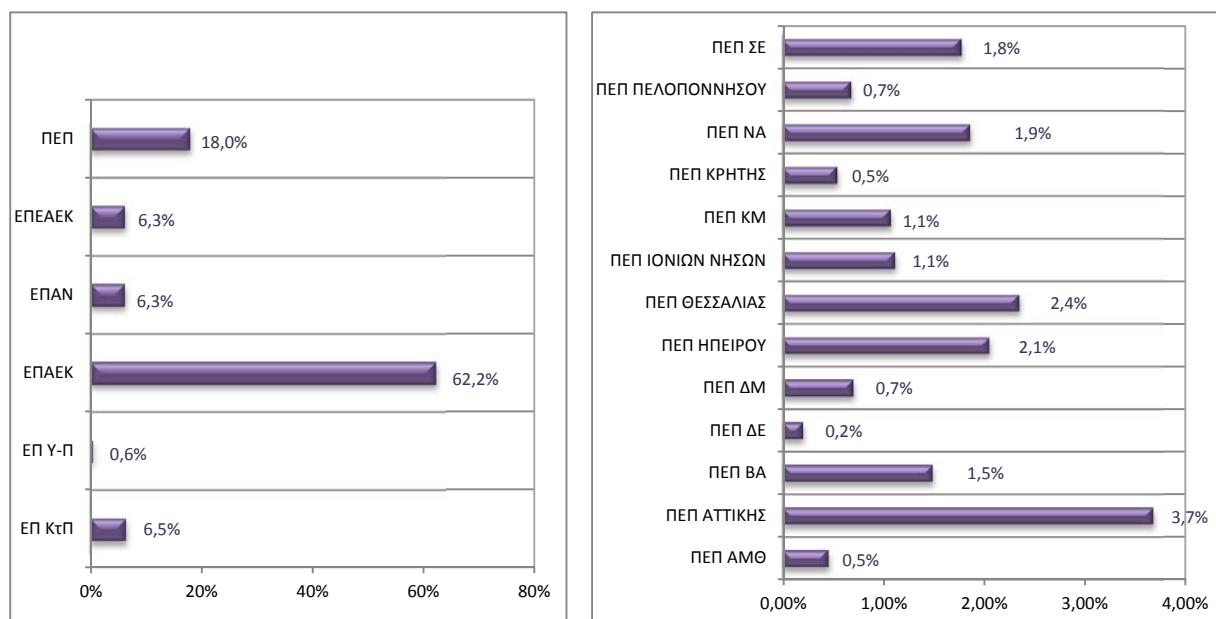
3.3.1. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Στόχος Ισότητας 1)

Η βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, αντιστοιχεί με τον 1^ο στόχο ισότητας και συγκεντρώνει το 37,9% των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Στο συγκεκριμένο πεδίο παρέμβασης συμβάλουν κυρίως οι δράσεις προώθησης στην απασχόληση (stage, ΝΘΕ, ΝΕΕ) που προβλέφθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ, οι δράσεις προώθησης της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας (ΕΠ ΚτΠ), οι δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού και σύνδεσης με την αγορά εργασίας του ΕΠΕΑΕΚ, καθώς και δράσεις που περιλαμβάνονται στα ακόλουθα Μέτρα των ΠΕΠ:

- Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
- Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων
- Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης
- Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας και προώθηση της ισότητας ευκαιριών των δύο φύλων

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Στόχο Ισότητας 1 παρουσιάζεται στα ακόλουθα Διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.31 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στο Στόχο Ισότητας 1

Όπως φαίνεται και από τα ανωτέρω στοιχεία, το 82% των πόρων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, που προβλεπόταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους να συμβάλουν στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, δεσμεύθηκαν μέσω των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και κυρίως μέσω του ΕΠΑΕΚ (62,2%). Στο συγκεκριμένο στόχο ισότητας συμβάλουν επίσης και τα 13 ΠΕΠ, ενώ η χρηματοδοτική τους βαρύτητα στους συνολικούς πόρους των παρεμβάσεων του Στόχου Ισότητας 1 κυμαίνεται από 0,2% (ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας) έως 3,7% (ΠΕΠ Αττικής).

3.3.2. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση (Στόχος Ισότητας 2)

Οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ με στόχο τη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση, δέσμευσαν το 36,6% των συνολικών πόρων για τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Στο στόχο ισότητας 2 συμβάλουν σχεδόν αποκλειστικά δράσεις που σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των τομεακών ΕΠ (βλ. Διάγραμμα 3.32), ενώ από τα ΠΕΠ παρεμβάσεις που συμβάλουν στη μείωση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης και συγκεκριμένα στο Μέτρο 6.2 «Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων» σχεδιάσθηκαν δράσεις κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας που απευθύνονταν κυρίως σε μειονεκτικές ομάδες ατόμων (άνεργων, ανειδίκευτων εργατών, γυναικών κτλ.).

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι παρεμβάσεις του ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση παρουσίασαν τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στον τομέα βελτίωσης της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση, δεσμεύοντας το 76,8% των πόρων που διατέθηκαν στο στόχο ισότητας 2.

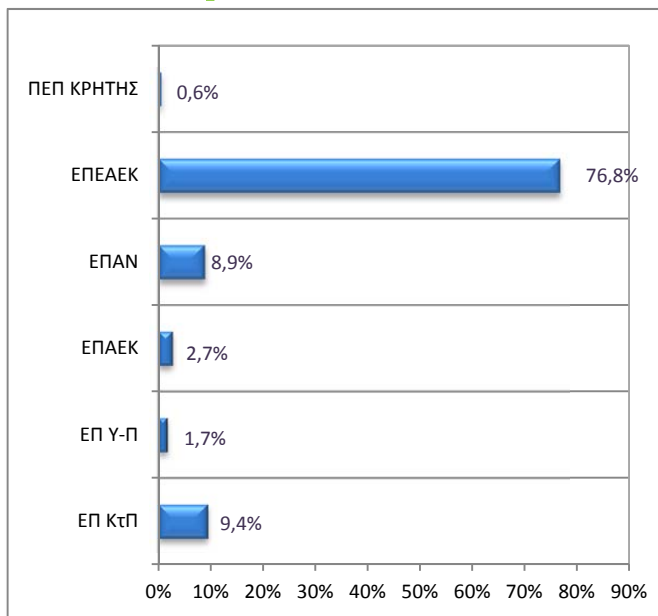
Δράσεις που συμβάλουν στο Στόχο Ισότητας 2 σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο τόσο θετικών Μέτρων, όσο και Μέτρων gender mainstreaming του ΕΠΕΑΕΚ και συγκεκριμένα:

- ♦ M1.1: Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών
- ♦ M2.1: Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης
- ♦ M2.2: Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Διεύρυνση ανώτατης εκπαίδευσης
- ♦ M2.3: Αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
- ♦ M2.5: Διά βίου εκπαίδευση
- ♦ M4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών
- ♦ M4.2: Προγράμματα υποστήριξης γυναικών στις προπτυχιακές & μεταπτυχιακές σπουδές – Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες

Επίσης, δράσεις προώθησης της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση προβλέφθηκαν και στα ακόλουθα Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- ♦ ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας: στο πλαίσιο του Μέρους 3.4 «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού» σχεδιάσθηκαν προγράμματα κατάρτισης σε βασικές

Διάγραμμα 3.32 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στο Στόχο Ισότητας 2

Οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* παρουσίασαν τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στον τομέα βελτίωσης της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων, δεσμεύοντας το 50,6% των πόρων που διατέθηκαν στο στόχο ισότητας 3 και σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των ακόλουθων Μέτρων:

- ◆ M5.3: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση / πληροφόρηση φορέων και δομών)
- ◆ M2.2: Προώθηση στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων
- ◆ M4.1: Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων Επιχειρήσεων

Επίσης, δράσεις βελτίωσης της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων προβλέφθηκαν και στο πλαίσιο του Μέτρου 8.2 του ΕΠΑΝ «Ανθρώπινοι πόροι στη μεταποίηση, το εμπόριο και τις υπηρεσίες», στο οποίο σχεδιάσθηκαν προγράμματα κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας του Μέτρου 2.8 (Δράση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας).

Στο συγκεκριμένο στόχο ισότητας συμβάλουν επίσης και τα 13 ΠΕΠ, ενώ η χρηματοδοτική τους βαρύτητα στους συνολικούς πόρους των παρεμβάσεων του Στόχου Ισότητας 3 κυμαίνεται από 0,51% (ΠΕΠ Πελοποννήσου) έως 11,9% (ΠΕΠ Αττικής). Οι δράσεις προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας συμπεριελήφθησαν σε αρκετά ΠΕΠ στα θετικά Μέτρα.

3.3.4. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στην εξισορρόπηση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (Στόχος Ισότητας 4)

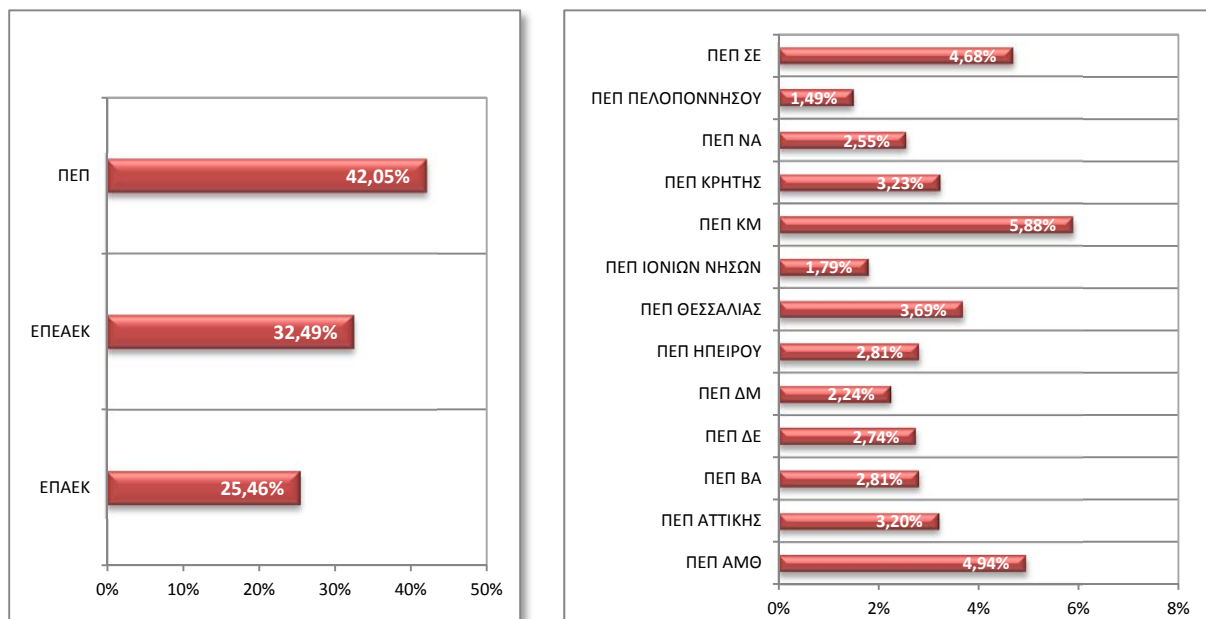
Οι παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ που συμβάλουν στην εξισορρόπηση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής αφορούσαν κατά κύριο λόγο την ανάπτυξη και ενίσχυση δομών κοινωνικής φροντίδας. Τέτοιου είδους δράσεις συμπεριελήφθησαν στον αρχικό σχεδιασμό όλων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς και στο Μέτρο 5.2 του ΕΠΑΕΚ «Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας».

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1 του ΕΠΑΕΚ «Θετικές δράσεις για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις» προβλέφθηκε η δημιουργία βρεφονηπιακών σταθμών στις επιχειρήσεις.

Το ΕΠΑΕΚ συμβάλει στο Στόχο Ισότητας 4 μέσω του Μέτρου 1.2 «Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής και ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής διάστασης του σχολείου» στο πλαίσιο του οποίου σχεδιάστηκε η δράση ενίσχυσης του θεσμού του ολοήμερου σχολείου.

Η συνεισφορά των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο Στόχο Ισότητας 4 παρουσιάζεται στα ακόλουθα Διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.34 Συνεισφορά παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στο Στόχο Ισότητας 4

3.3.5. Συμβολή των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ στην ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων (Στόχος Ισότητας 5)

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η συμβολή των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ στο Στόχο Ισότητας 5 «Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων», εξετάζεται μέσα από την εφαρμογή του ευρύτερου πλαισίου διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και συγκεκριμένα μέσα από την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στις Επιτροπές Παρακολούθησης και στις εταιρικές σχέσεις που έχουν την ευθύνη διαχείρισης των προγραμματικών εγγράφων.

Ειδικότερα, η συμβολή των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ στο στόχο ισότητας 5, κατά τον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ, αποτιμάται μέσω:

- ο Της συμμετοχής γυναικών στις Επιτροπές Παρακολούθησης που πραγματοποιήθηκαν στα πρώτα χρόνια υλοποίησης των Προγραμμάτων (1^η – 3^η Συνεδρίαση)
- ο Της συμμετοχής φορέων προώθησης της ισότητας και γυναικείων οργανισμών στις Επιτροπές Παρακολούθησης
- ο Της συμμετοχής των γυναικών στη στελέχωση των Υπηρεσιών Διαχείρισης και Συντονισμού κατά τα τρία πρώτα χρόνια υλοποίησης των Προγραμμάτων (2001-2003).

Η συμμετοχή των γυναικών στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του Γ' ΚΠΣ συνιστά βασικό στοιχείο της αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη αφενός μεν ότι αποτελεί ένα παράγοντα μέτρησης της συμβολής των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ στο στόχο ισότητας 5 «Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων», αφετέρου δε ότι ο Κανονισμός 1260/1999 αναφέρει ρητά: «τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις ΕΠΠΑ» (αρ. 35, παρ.1).

Στο πλαίσιο αυτό αποτυπώθηκε η παρουσία των γυναικών στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του Γ' ΚΠΣ, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των επιμέρους συνεδριάσεων των ΕΠΠΑ, από τα οποία προκύπτει υποεκπροσώπηση των γυναικών στις πρώτες τρεις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης, τόσο των Τομεακών ΕΠ, όσο και των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ, με το μέσο όρο συμμετοχής τους να ανέρχεται στο **19,2%**, ποσοστό εξαιρετικά χαμηλό και με μεγάλη απόκλιση από τον στόχο του **50%**.

Σε ότι αφορά τη συμμετοχή φορέων προώθησης της ισότητας και γυναικείων οργανισμών στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όπως έχει ήδη αναφερθεί, αυτή περιορίστηκε στη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας στις ΕΠΠΑ και των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ, καθώς και στη συμμετοχή λοιπών φορέων ισότητας / γυναικείων οργανώσεων στις Επιτροπές Παρακολούθησης 3 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και συγκεκριμένα:

- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Κρήτης συμμετείχε ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος του «Συνδέσμου Γυναικείων Σωματείων»
- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων συμμετείχε ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος του «Περιφερειακού Κέντρου Ισότητας»
- ο Στην ΕΠΠΑ του ΠΕΠ Θεσσαλίας συμμετείχε ως μέλος με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας.

Τέλος σε ότι αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στη στελέχωση των Υπηρεσιών Διαχείρισης και Συντονισμού, κατά τα πρώτα χρόνια υλοποίησης των Προγραμμάτων, επισημαίνονται τα εξής:

- ♦ Το ποσοστό συμμετοχής γυναικών στη στελέχωση των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης, με βάση τα σχετικά στοιχεία που συλλέχθηκαν από την Έρευνα Πεδίου στις ΕΥΔ, ανήλθε τα τρία πρώτα χρόνια υλοποίησης των Προγραμμάτων στο 41%, ποσοστό σχετικά ικανοποιητικό.
- ♦ Υψηλότερο ήταν το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην ΕΥΣΕΚΤ, με το μέσο όρο γυναικών στο σύνολο του προσωπικού της Υπηρεσίας κατά τα έτη 2001 – 2003 να ανέρχεται στο 62%. *Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τη στελέχωση της ΕΥΣΣΑΑΠ κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.*

Τα ανωτέρω οδηγούν στη διαπίστωση ότι η συμβολή των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ στο Στόχο Ισότητας 5 «Ισόρροπη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων», ήταν αρκετά περιορισμένη στην αρχή της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου.

3.4. Αναλυτική αποτύπωση και αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού και του προφίλ των παρεμβάσεων ανά ΕΠ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται αναλυτικά το Γενικό Ερώτημα Α1 *[Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων;]* με βάση τα δύο επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

3.4.1. Ειδικό Ερώτημα Α1.1. Πώς σχεδιάστηκε η διττή προσέγγιση του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του ΕΚΤ 2000-2006; Κατά πόσον υπήρχε συγκεκριμένη επίσημη στρατηγική με στόχους και κατευθύνσεις ανά τομέα/πεδίο πολιτικής; Σε ποιο βαθμό ακολουθήθηκε άτυπη προσέγγιση;

Για την αξιολόγηση του σχεδιασμού της διττής προσέγγισης του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του ΕΚΤ 2000-2006, εξετάζονται ανά ΕΠ τα ακόλουθα:

- Αναφέρεται σαφώς η πρόθεση να εξασφαλιστεί ότι οι χρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις θα συμβάλουν στην εξάλειψη των ανισοτήτων και στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών;
- Με ποιο τρόπο ενσωματώθηκε η αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) στο σχεδιασμό των παρεμβάσεων του ΕΚΤ;
- Τι είδους θετικές δράσεις σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του ΕΚΤ 2000-2006; Σε ποιους τομείς πολιτικής / παρέμβασης στόχευαν οι θετικές ως προς την ισότητα δράσεις;
- Υπάρχουν ποσοτικοποιημένοι στόχοι - δείκτες για τη μείωση των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών;
- Τι ποσοστό των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming);
- Ποιος ήταν ο βαθμός εμπλοκής γυναικείων οργανώσεων και Φορέων Ισότητας στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του ΕΚΤ; Σε ποιο βαθμό συμπεριελήφθησαν στις εταιρικές σχέσεις; *[εξετάζεται σε συνολικό επίπεδο στην Ενότητα 3.1]*
- Προβλέφθηκαν ειδικά εργαλεία ή διαδικασίες για την προώθηση της ισότητας των φύλων; *[εξετάζεται σε συνολικό επίπεδο στην Ενότητα 3.1]*

3.4.1.1. ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

Λογική Παρέμβασης του ΕΠΑΕΚ – Προφίλ και Δομή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Στο πλαίσιο του ΕΠ **Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση**, ως κυρίαρχος στόχος τέθηκε η προώθηση της απασχόλησης και η άμβλυνση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας, προς την κατεύθυνση της πρόληψης της ανεργίας, της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και της ενσωμάτωσης των μειονεκτούσων ομάδων. Ιδιαίτερη δε έμφαση δόθηκε στην ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, με δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς και την εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

Η δομή του ΕΠΑΕΚ αντιστοιχεί πλήρως στους στόχους / πεδία πολιτικής του ΕΚΤ, υπό την έννοια ότι οι Άξονες Προτεραιότητας με τους οποίους δομήθηκε το Πρόγραμμα συμπίπτουν απόλυτα με τα

αντίστοιχα πεδία πολιτικής του Ταμείου, όπως αυτά εκφράζονται στον κανονισμό (ΕΚ) 1784/99, της 12ης Ιουλίου 1999.

Το ΕΠΑΕΚ περιλάμβανε τους εξής άξονες προτεραιότητας.

- ♦ ΑΠ1: «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ανεργίας, για την αποφυγή της μακροχρόνιας ανεργίας και τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια άνεργων». Ο Άξονας, περιέλαβε δράσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για την ομαλή ένταξη και επανένταξη στο εργασιακό περιβάλλον όλων των ειδικών κατηγοριών των ανέργων, (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι).
- ♦ ΑΠ2: «Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό». Περιλάμβανε δράσεις που απευθύνονταν αποκλειστικά σε πληθυσμιακές ομάδες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, δηλαδή σε άτομα τα οποία είτε είναι αποκλεισμένα, είτε κινδυνεύουν να αποκλεισθούν από την αγορά εργασίας.
- ♦ ΑΠ3: «Προώθηση και βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης και της παροχής συμβουλών». Περιλάμβανε δράσεις βελτίωσης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης με επίκεντρο διαδικασίες πιστοποίησης, οι οποίες σχετίζονταν με την ανάπτυξη τριών βασικών (υπο)συστημάτων ήτοι: Σύστημα Πιστοποίησης Φορέων και Δομών Σ.Ε.Κ, Σύστημα Ανθρώπινου Δυναμικού και Σύστημα Επαγγελματικών Περιγραμμάτων Σ.Ε.Κ, με επιτελικό φορέα το ΕΚΕΠΙΣ.
- ♦ ΑΠ4: «Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού». Ο Άξονας περιλάμβανε παρεμβάσεις υπέρ της ανάπτυξης δεξιοτήτων των εργαζομένων σε μικρές κυρίως ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε δημόσιες επιχειρήσεις και Οργανισμούς, καθώς και δράσεις αυτοαπασχόλησης και ίδρυσης νέων επιχειρήσεων με την επιπρόσθετη ενίσχυση της απασχόλησης.
- ♦ ΑΠ5: «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας». Ο Άξονας περιλάμβανε στο σύνολό του θετικές δράσεις υπέρ του γυναικείου πληθυσμού, με σκοπό την ένταξή του στην αγορά εργασίας και την υποστήριξη των γυναικών στην ένταξη και στην παραμονή τους στην αγορά εργασίας.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων στηρίχθηκε σε μία ολοκληρωμένη ανάλυση των προβλημάτων και αναγκών του τομέα, η οποία τεκμηριώνεται στα προγραμματικά κείμενα με την αξιοποίηση στατιστικών και ποσοτικών στοιχείων πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας, εργατικού δυναμικού, απασχόλησης, ανεργίας και μακροχρόνιας ανεργίας με ανάλυση ανά φύλο.

Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, ο σχεδιασμός του Προγράμματος για τη διάγνωση των προβλημάτων στον τομέα ισότητας των φύλων, στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προηγούμενου προγράμματος (Β' ΚΠΣ), σε σημαντικό βαθμό αξιοποιήθηκαν μελέτες και εμπειρογνώμονες σε θέματα ισότητας, καθώς και διαβουλεύσεις με φορείς προώθησης της ισότητας (ΓΓΙΦ, ΚΕΘΙ, γυναικείες οργανώσεις, άλλοι φορείς), ενώ σε μικρότερο βαθμό αξιοποιήθηκαν Μελέτες και δεδομένα άλλων φορέων.

Επίσης, ως βασικά προβλήματα στον τομέα παρέμβασης του ΕΠ ως προς την ισότητα των φύλων, τα οποία κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις του Προγράμματος, κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο, εκτιμήθηκαν με υψηλή βαρύτητα η Δυσκολία πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και η Έλλειψη δομών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης οικογενειακής & επαγγελματικής ζωής, ενώ σημαντική βαρύτητα αποδόθηκε στη Μειωμένη συμμετοχή γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων και στην Έλλειψη συμβουλευτικής απασχολούμενων και επιχειρηματιών

γυναικών και χαμηλή βαρύτητα στις *Ανισότητες στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα*.

Στο ΕΠΑΕΚ, η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων αποτέλεσε σημαντική στρατηγική, η οποία διατρέχει σχεδόν το σύνολο του Προγράμματος, άμεσα, ή έμμεσα. Ειδικότερα:

- ♦ Έμμεση Προώθηση της Ισότητας των Φύλων (mainstreaming): Στη συντριπτική τους πλειοψηφία, τα Μέτρα του ΕΠΑΕΚ ενσωμάτωναν τη διάσταση της ισότητας των φύλων. Η ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις του ΕΠΑΕΚ εκφράστηκε σε πρώτη φάση μέσα από την ποσόστωση 60% υπέρ των γυναικών, που προβλέφθηκε μέσω σχετικών δεικτών στα Μέτρα 1.3 και 1.4 του Άξονα Προτεραιότητας 1, και το αντίστοιχο προβάδισμα που τους δόθηκε για την ένταξή τους σε θέσεις κατάρτισης, απασχόλησης κλπ., καθώς και μέσα από την πρόβλεψη ειδικών μέτρων, ή κινήτρων για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις των επιμέρους Μέτρων.
- ♦ Άμεση Προώθηση της Ισότητας Ευκαιριών (θετικές δράσεις): Οι δράσεις υπέρ των γυναικών εντάχθηκαν σε συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Άξονας 5). Ο Άξονας αυτός περιλάμβανε «**Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των Γυναικών**» - Μέτρο 5.3, «**Θετικές Δράσεις για την Ισότητα Ευκαιριών στις Μικρομεσαίες και Μεγάλες Επιχειρήσεις**» - Μέτρο 5.1», καθώς και το Μέτρο 5.2, μέσω του οποίου χρηματοδοτήθηκαν δομές κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας, με στόχο να συμβάλλουν στην εναρμόνιση της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής των γυναικών και να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στις λοιπές δράσεις του ΕΠΑΕΚ.

Ειδικότερα, οι θετικές δράσεις στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ ανέρχονταν προγραμματικά στο 11% του διαθέσιμου προϋπολογισμού του Προγράμματος για δράσεις ΕΚΤ και ήταν οι εξής:

- ο Μέτρο 5.1: Το Μέτρο περιελάμβανε την ανάπτυξη ολοκληρωμένων σχεδίων από τις επιχειρήσεις, για την ισότητα των δύο φύλων στην εργασία τους. Τα σχέδια αυτά περιλάμβαναν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών με στόχο την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην ανέλιξη στην επαγγελματική ιεραρχία και στην ανάληψη θέσεων ευθύνης, τη συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης, καθώς και σε οργανωτικές αλλαγές (ωράρια εργασίας), που στόχευαν στη διευκόλυνση ανδρών και γυναικών στο συνδυασμό απασχόλησης στο σπίτι και εργασίας.
- ο Μέτρο 5.2: Στο πλαίσιο του Μέτρου προβλέπονταν η ενίσχυση / επέκταση της λειτουργίας των ήδη υπάρχουσών δομών εξυπηρέτησης βρεφών, νηπίων, παιδιών και μονάδων παροχής υπηρεσιών προς άτομα που χρήζουν βοήθειας και υποστήριξης (ηλικιωμένοι και λοιπές πληθυσμιακές ομάδες που χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα), οι οποίες δημιουργήθηκαν και ξεκίνησαν τη λειτουργία τους κατά την δεύτερη Προγραμματική Περίοδο (Β' ΚΠΣ), καθώς και η δημιουργία νέων δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών στην Περιφέρεια Αττικής.
- ο Μέτρο 5.3: Οι δράσεις του Μέτρου αφορούσαν σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών, άνεργων και εργαζόμενων, στις οποίες περιλαμβάνονταν ενέργειες στήριξης των γυναικών που επιθυμούν να ενταχθούν / επανενταχθούν στην απασχόληση, ή να αναπτύξουν τη δική τους επιχείρηση, καθώς επίσης και ενέργειες πληροφόρησης και συμβουλευτικής των γυναικών σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης, μέσω της ανάπτυξης των συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων στις δράσεις του Προγράμματος πραγματοποιείται με τους ακόλουθους τρόπους:

- ♦ Πρόβλεψη ειδικών μέτρων, ή κινήτρων για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις του Προγράμματος, ή/και μέσω δράσεων που συμπεριέλαβαν τις γυναίκες ως

ομάδα ή υποομάδα στόχο. Ειδικότερα, η πρόβλεψη ειδικών μέτρων αφορά σε όλα τα Μέτρα του Άξονα Προτεραιότητας 1, τα Μέτρα 2.1 και 2.2 του Άξονα 2, το Μέτρο 3.1 του Άξονα Προτεραιότητας 3, καθώς και τα Μέτρα 4.1 και 4.4 του Άξονα 4 που αφορούν ενέργειες κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων και εργαζομένων.

- ♦ Πρόβλεψη συγκεκριμένων δεικτών για τη διασφάλιση ενισχυμένης συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις του Προγράμματος και συγκεκριμένα μέσω της πρόβλεψης για ποσόστωση 60% υπέρ της συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις των Μέτρων 1.3 και 1.4 του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Επισημαίνεται ότι ο χαρακτηρισμός των Μέτρων ως «gender mainstreaming» με «τυπικό τρόπο» δεν περιλαμβάνεται στα προγραμματικά κείμενα του ΕΠΑΕΚ και στηρίχθηκε στη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του 1ου Παραδοτέου του Έργου και παρατίθεται στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Με βάση τα ανωτέρω, τα 10 από τα 13 Μέτρα ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ (αν εξαιρέσουμε τα 3 θετικά Μέτρα του Άξονα Προτεραιότητας 5) κατά τον αρχικό σχεδιασμό τους εξυπηρετούσαν την πολιτική για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και υποστηρίζονταν από το 74% της συνολικών πόρων ΕΚΤ του Προγράμματος.

Τα Μέτρα του ΕΠΑΕΚ που χαρακτηρίζονται ως προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους είναι τα εξής:

- ο Μέτρο 1.2 «Ενίσχυση της λειτουργίας, ή/και δράσεων των υπηρεσιών απασχόλησης, παρακολούθησης και υποστήριξης των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας»: Προβλέφθηκε ένταξη στο ανθρώπινο δυναμικό υποστήριξης κάθε ΚΠΑ, Συμβούλου Ισότητας, προκειμένου αφενός να δοθεί η διάσταση της ισότητας των ευκαιριών, μεταξύ ανδρών και γυναικών και αφετέρου να εφαρμοστούν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, σε συνδυασμό με τους γενικότερους στόχους της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- ο Μέτρο 1.3 «Ενίσχυση και αναβάθμιση των παρεμβάσεων και ενεργειών υπέρ των ανέργων για την προσαρμογή των δεξιοτήτων τους στις ανάγκες της αγοράς εργασίας»: Στις δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων προβλέφθηκε η ενισχυμένη συμμετοχή των γυναικών σε ποσοστό 60%, μέσω της κατάρτισης σχετικού δείκτη και της πρόβλεψης ειδικών διατάξεων / υποχρεώσεων στις υπουργικές αποφάσεις, ή σε άλλου είδους πλαίσια εφαρμογής των επιμέρους δράσεων του Μέτρου.
- ο Μέτρο 1.4 «Ενίσχυση και αναβάθμιση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης ανέργων»: Στις δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων και ενίσχυση ανέργων για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (stage), μέσω συγκεκριμένης διάρκειας απασχόλησής τους σε επιχειρήσεις, προβλέφθηκε η ενισχυμένη συμμετοχή των γυναικών σε ποσοστό 60%, μέσω της κατάρτισης σχετικού δείκτη και της πρόβλεψης ειδικών διατάξεων / υποχρεώσεων στις υπουργικές αποφάσεις, ή σε άλλου είδους πλαίσια εφαρμογής των επιμέρους δράσεων του Μέτρου.
- ο Μέτρο 1.5 «Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος»: Προβλέπεται η ένταξη δράσεων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης ανέργων στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού. Με στόχο τη μείωση της ανεργίας των γυναικών, θα ληφθεί μέριμνα, ώστε να δίνεται προτεραιότητα στην πρόσβασή τους στις δράσεις του Μέτρου.
- ο Μέτρο 2.1 «Υποστηρικτικές και προπαρασκευαστικές (προκατάρτιση), καθώς και συνοδευτικές ενέργειες προώθησης της ισότητας των ευκαιριών»: Προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων ανάπτυξης προπαρασκευαστικών ενεργειών (προκατάρτιση), καθώς

και δράσεις ανάπτυξης και παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών. Ωφελοούμενοι των δράσεων είναι, μεταξύ άλλων, ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό

- Μέτρο 2.2 «Προώθηση στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων»: Προβλέπεται η υλοποίηση Προγραμμάτων επιχορήγησης νέων θέσεων εργασίας που συμμετείχαν σε ενέργειες (προκατάρτιση, κατάρτιση, συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες) στο πλαίσιο του Β' ΚΠΣ. Η σκοπιμότητα της συγκεκριμένης δράσης έγκειται, μεταξύ άλλων, στην αποδέσμευση του οικογενειακού περιβάλλοντος από τη φροντίδα και τη συντήρηση των ατόμων αυτών. Επιπλέον, προβλέπεται η υλοποίηση Προγραμμάτων επιχορήγησης νέων θέσεων εργασίας που ωφελούνται από άλλα Μέτρα του ΕΠ. Οι δράσεις απευθύνονται μεταξύ άλλων και σε ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Μέτρο 3.1 «Ενίσχυση δράσεων πιστοποίησης (μονάδων, φορέων, προγραμμάτων και εκπαιδευτών κατάρτισης), καθώς και υπηρεσιών δημιουργίας και τυποποίησης προγραμμάτων κατάρτισης»: Προβλέπεται η δημιουργία Μητρώου Εκπαιδευτών/τριών Σ.Ε.Κ., η εκπαίδευσή τους και η πιστοποίησή τους, δράσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα ισότητας των ευκαιριών των εκπαιδευτών/τριών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, καθώς και η εκπαίδευσή τους σε τεχνικές που θα τους αποτρέψουν να αναπαράγουν παραδοσιακούς ρόλους, στερεότυπα και στάσεις.
- Μέτρο 4.1 «Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων Επιχειρήσεων»: Θα δοθεί υψηλή προτεραιότητα στη συμμετοχή στις ενέργειες του Μέτρου των νέων επιχειρηματιών γυναικών. Για τον σκοπό αυτό θα υπάρξει κατ' αρχήν δέσμευση αριθμού θέσεων, οι οποίες θα καταβληθεί προσπάθεια να διατεθούν σε γυναίκες, ενώ θα είναι δυνατή η αναδιανομή τους σε Εθνικό επίπεδο για την πλήρη κάλυψη της ζήτησης. Παράλληλα θα υπάρξει στενή συνεργασία με φορείς ενημέρωσης, που απευθύνονται σε γυναίκες (ΚΕΘΙ, Γραφεία Ισότητας), προκειμένου να υπάρξει ευρεία δημοσιότητα και ενημέρωση σχετικά με τις προτεραιότητες του προγράμματος.
- Μέτρο 4.4 «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στο Δημόσιο Τομέα»: Προβλέπεται προεισαγωγική εκπαίδευση για τη δημιουργία εξειδικευμένων στελεχών ταχείας εξέλιξης στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, καθώς και αρχική κατάρτιση νεοεισερχόμενων Δημοσίων Υπαλλήλων και υπαλλήλων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συνεχιζόμενη Κατάρτιση Δημοσίων Υπαλλήλων. Η προώθηση της συμμετοχής των γυναικών – υπαλλήλων δημόσιας διοίκησης στις ενέργειες του Μέτρου αποτελεί προτεραιότητα, με σκοπό την ανέλιξή τους στη διοικητική ιεραρχία.
- Μέτρο 6.1 «Υποστήριξη της εφαρμογής του ΕΠ»: Προβλέπεται η υλοποίηση ενεργειών εκπόνησης μελετών και εμπειρογνομосυνών για εξειδίκευση ενεργειών του Προγράμματος, που αφορούν συγκεκριμένες ομάδες - στόχους, μεταξύ των οποίων και γυναίκες.

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠΑΕΚ αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, η οποία αποτυπώνεται στο σχήμα που ακολουθεί, οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

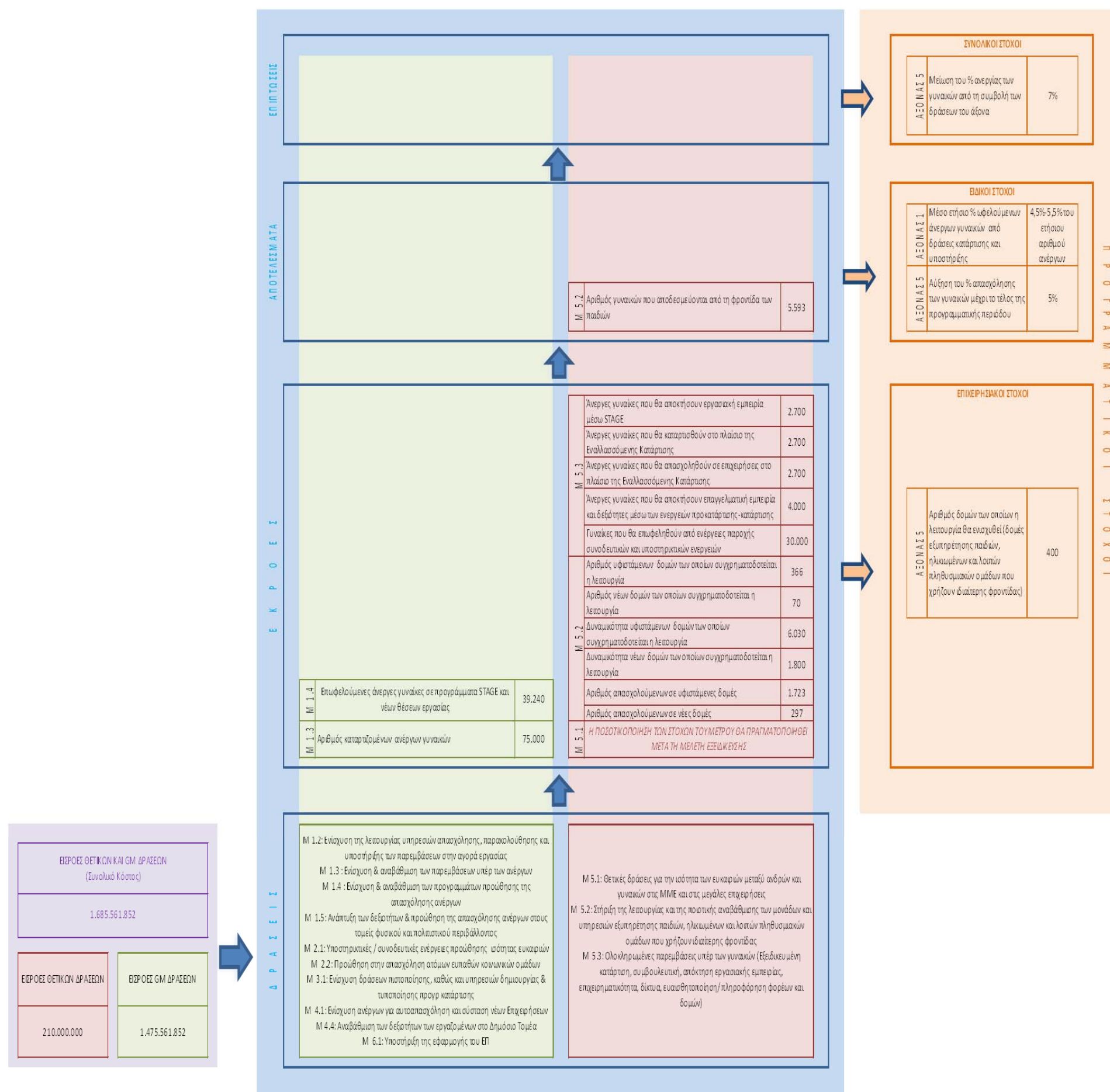
- ◆ Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, η οποία αποτέλεσε σημαντική στρατηγική του Προγράμματος, δεν ποσοτικοποιήθηκε κατάλληλα μέσω στόχων – δεικτών ισότητας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι μόνο για τα 2 από τα 10 Μέτρα ΕΚΤ που χαρακτηρίζονται ως gender mainstreaming, προβλέφθηκαν δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- ◆ Οι στόχοι που τέθηκαν στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΕΚ δεν κάλυπταν το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Προγράμματος.

Συγκεκριμένα, οι στόχοι που τέθηκαν καλύπτουν μόνο του 2 από τους 5 Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΕΚ (ΑΠ 1 και ΑΠ5).

- ♦ Οι θετικές δράσεις του Προγράμματος (Μ5.1, Μ5.2 και Μ5.3) ποσοτικοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά με δείκτες πραγματοποίησης (εκροών), ενώ απουσιάζουν από τον αρχικό σχεδιασμό δείκτες επιπτώσεων.

Να σημειωθεί στα ως άνω ότι, με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος δεν εντοπίζονται εν γένει ελλείψεις, κενά ή αστοχίες αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις).

Σχήμα 3.4 Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Αρχικός Σχεδιασμός

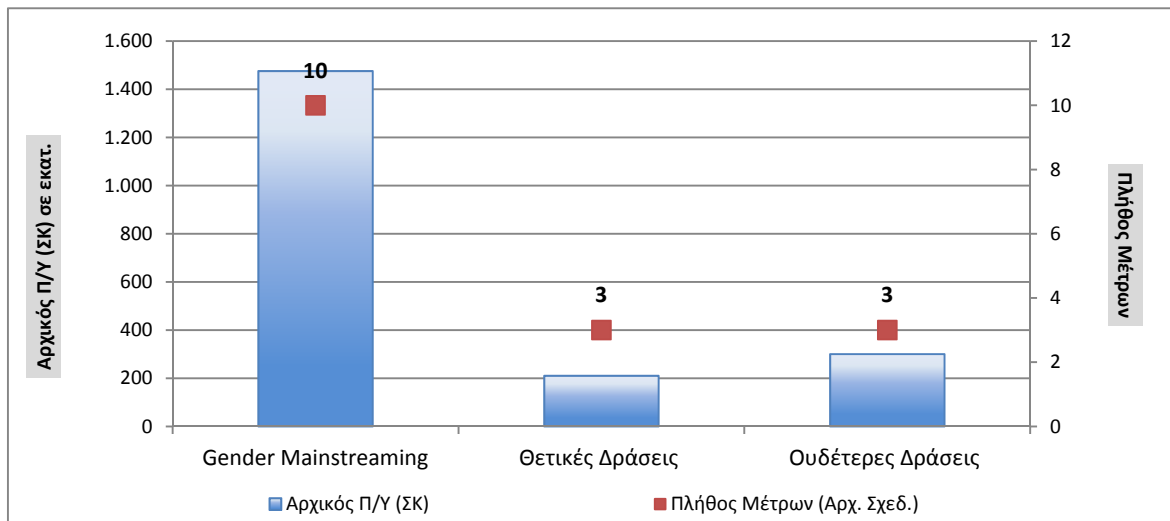

Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

Χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η αρχική χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος σε θετικές δράσεις και δράσεις που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

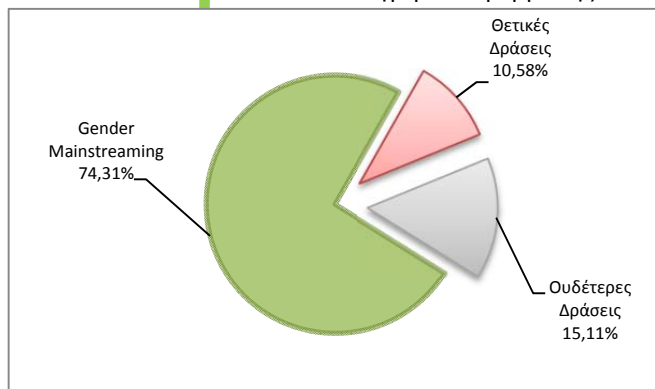
Διάγραμμα 3.35 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από τα στοιχεία του ανωτέρω διαγράμματος, σε συνδυασμό με την κατανομή του αρχικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ ανά κατηγορία παρέμβασης (βλ. Διάγραμμα 3.36), προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων διατέθηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα (που εμπίπτουν σε 10 εκ των 16 συνολικά Μέτρων ΕΚΤ) και ανήλθε στο 74,31% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ, ενώ ικανοποιητικό μέρος του συνολικού προϋπολογισμού (περίπου 11%) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση των θετικών υπέρ των γυναικών παρεμβάσεων, που προβλέφθηκαν στο πλαίσιο των 3 Μέτρων του Άξονα Προτεραιότητα 5.

Διάγραμμα 3.36

Κατανομή αρχικού π/υ Μέτρων ΕΚΤ ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

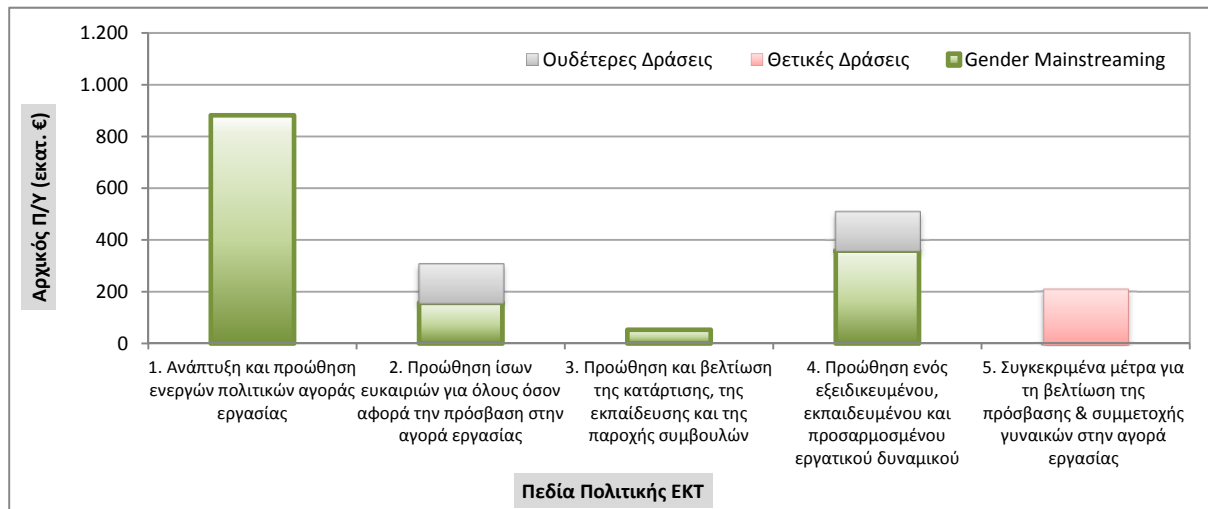

Το συνολικό ποσοστό των πόρων που κατευθύνθηκαν σε δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (άμεσες ή έμμεσες) ανέρχεται με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό στο 85% περίπου, ποσοστό που κρίνεται απόλυτα ικανοποιητικό, αν ληφθεί υπόψη και το γεγονός ότι αποτέλεσε ένα πρόγραμμα που κάλυπτε μεγάλο πληθυσμό του ανθρωπίνου δυναμικού και είχε δεσμεύσει πάνω από το 50% των πόρων του για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και δράσεις καταπολέμησης της ανεργίας.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά πεδίο πολιτικής, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του. *Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη ανάλυση δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας.*

Διάγραμμα 3.37

Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

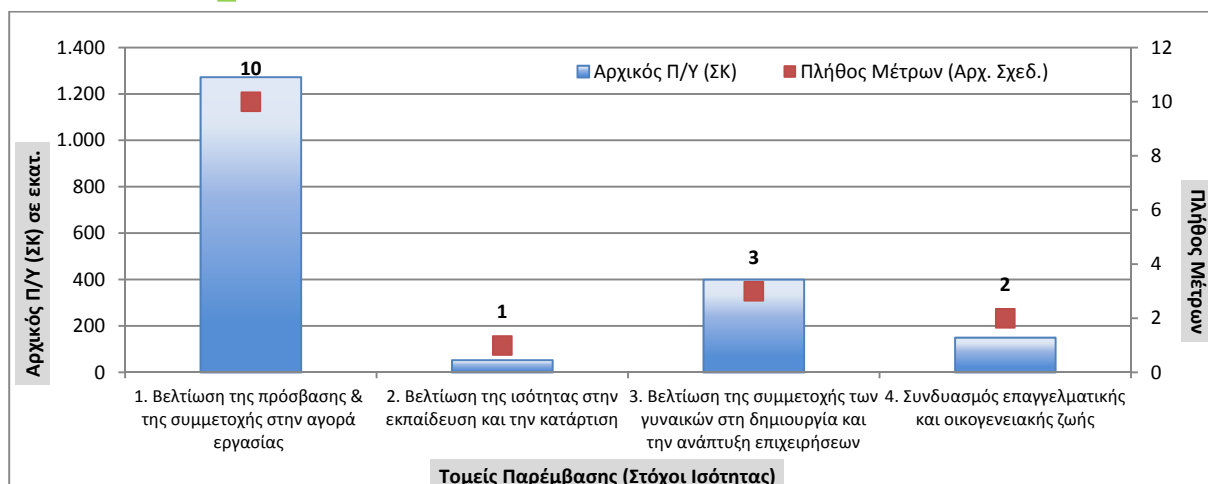
Όπως προκύπτει από το ανωτέρω Διάγραμμα, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων δεσμεύτηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα, που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 1 του ΕΚΤ «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας». Σημαντικό μέρος των πόρων δεσμεύτηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα, που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 4 του ΕΚΤ «Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού», ενώ τρίτο σε χρηματοδοτική βαρύτητα κατατάσσεται το πεδίο πολιτικής 5 «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας», στο οποίο εμπίπτουν οι παρεμβάσεις που υποστηρίζουν στην πράξη την ενίσχυση της αρχής της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις).

Ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων του ΕΠΑΕΚ που προωθούνταν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα, την αρχή της ισότητας των φύλων, υπηρετούσε τους τέσσερις στόχους στους οποίους επιδιώχθηκε να μειωθούν οι ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 3.38.

Επισημαίνεται ότι, με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠΑΕΚ, οι παρεμβάσεις ΕΚΤ ανά Μέτρο εμπίπτουν σε έναν, ή/και περισσότερους τομείς παρέμβασης / στόχους ισότητας. Η κατηγοριοποίηση των επιμέρους Μέτρων του Προγράμματος στους στόχους ισότητας και η σχετική τεκμηρίωση παρατίθεται στα Παραρτήματα Γ.

Διάγραμμα 3.38

Αρχικός προϋπολογισμός και πλήθος θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Όπως παρατηρείται, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων δεσμεύτηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας» και αντιστοιχούν σε συνολικά 10 Μέτρα ΕΠΑΕΚ, ενώ ικανοποιητικό μέρος των πόρων διατέθηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων, που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 «Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων». Μειωμένη διάθεση πόρων παρουσιάστηκε στο στόχο ισότητας 2 «Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση», ενώ επαρκείς ήταν οι πόροι, που διατέθηκαν για παρεμβάσεις που εξυπηρετούν το στόχο ισότητας 4 «Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής», στον οποίο συνέβαλαν τα θετικά Μέτρα 5.1 και 5.2.

Μεταξύ των προδιαγραφόμενων παρεμβάσεων, που εμπίπτουν στους ως άνω στόχους ισότητας ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, σε αντικείμενα προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας
- ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων
- ✓ Ενίσχυση για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (stage), με δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης ανέργων στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού
- ✓ Δράσεις ανάπτυξης προπαρασκευαστικών ενεργειών (προκατάρτιση), και δράσεις ανάπτυξης και παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών
- ✓ Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων θέσεων εργασίας
- ✓ Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών
- ✓ Υποστήριξη της λειτουργίας δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών και ΚΔΑΠ και μονάδων παροχής υπηρεσιών προς άτομα χρήζοντα βοήθειας
- ✓ Ενέργειες ποιοτικής αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών από τις δομές υπηρεσιών
- ✓ Μερική ενίσχυση της λειτουργίας δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών από επιχειρήσεις
- ✓ Δράσεις εναλλασσόμενης κατάρτισης – απασχόλησης
- ✓ Παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης

3.4.1.2. ΕΠ «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»

Λογική Παρέμβασης του ΕΠΕΑΕΚ – Προφίλ και Δομή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Βασικό στρατηγικό στόχο του ΕΠΕΑΕΚ αποτέλεσε ο εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, τόσο σε δευτεροβάθμιο όσο και σε τριτοβάθμιο επίπεδο, ώστε να αποκτήσουν οι νέοι την ευελιξία και προσαρμοστικότητα που απαιτεί η σύγχρονη αγορά εργασίας.

Το ΕΠΕΑΕΚ δομήθηκε γύρω από εκείνα τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, τα οποία, κυρίως, καλύπτουν το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, ώστε να αποτελέσουν τους Άξονες Προτεραιότητάς του. Από τα πέντε πεδία πολιτικής της ΕΕ για το ΕΚΤ, το ΕΠΕΑΕΚ προωθεί Μέτρα για τα τέσσερα τελευταία, δηλαδή τα πεδία: 2, 3, 4 και 5, μέσω των 4 πρώτων Αξόνων Προτεραιότητάς του, ως εξής:

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος στηρίχθηκε σε μία ολοκληρωμένη ανάλυση των προβλημάτων και αναγκών στον τομέα της ισότητας των φύλων, η οποία τεκμηριώνεται στα προγραμματικά κείμενα με την αξιοποίηση στατιστικών και ποσοτικών στοιχείων, σε σχέση με την αρχική εκπαίδευση του κορμού του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα, και την αύξηση του χρόνου παραμονής σε αυτή για τους άνδρες και τις γυναίκες, καθώς και σε σχέση με τα ποσοστά ανεργίας των νέων αποφοίτων, μετά την έξοδό τους από το εκπαιδευτικό σύστημα.

Ο τέταρτος Άξονας Προτεραιότητας του ΕΠ «Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας» αντιστοιχεί με το πέμπτο πεδίο πολιτικής ΕΚΤ «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας» και περιλαμβάνει 2 θετικά, ως προς την ισότητα των φύλων, Μέτρα:

- **M4.1** «Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών»: Ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την προώθηση της ισότητας των φύλων, Προγράμματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Μελέτη διδακτικού υλικού / διδακτικών βιβλίων, Παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία, Δομές για τον έλεγχο και την προώθηση της εκπαιδευτικής πολιτικής για την ισότητα: Παρατηρητήριο παρακολούθησης και αξιολόγησης, Θετικές Ενέργειες υπέρ των γυναικών.
- **M4.2** «Προγράμματα υποστήριξης γυναικών στις προπτυχιακές & μεταπτυχιακές σπουδές – Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες»: Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών σε θέματα φύλου και ισότητας, Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών για θέματα φύλου και ισότητας, Ερευνητικά προγράμματα για την μελέτη θεμάτων φύλου και

ισότητας στην επιστήμη και την τεχνολογία, Ειδικό πρόγραμμα των γυναικών ως ερευνητριών, Ενίσχυση της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας σε θέματα φύλου και ισότητας, Δια βίου εκπαίδευση γυναικών.

Στους Άξονες 1 και 2 του ΕΠ, τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Με την πρόβλεψη ειδικών μέτρων, ή κινήτρων για την προώθηση ίσων ευκαιριών, μέσω ειδικών δράσεων οι οποίες αποσκοπούσαν στα εξής:
 - ✓ Διευκόλυνση των μητέρων, που παραδοσιακά στην Ελλάδα έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης των παιδιών, μέσω του θεσμού των ολοήμερων σχολείων
 - ✓ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών γυναικών, για την αναβάθμιση των επαγγελματικών τους προσόντων.
 - ✓ Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών.
 - ✓ Ανάπτυξη προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για γυναίκες που είναι υποχρεωμένες να παραμένουν στο σπίτι.
 - ✓ Προγράμματα ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και δράσεις σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, γραφεία διασύνδεσης, κλπ), στα οποία ιδιαίτερη έμφαση προβλεπόταν να δοθεί στην κάλυψη των αναγκών των γυναικών.
 - ✓ Ανάπτυξη του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), στο πλαίσιο των προγραμμάτων του οποίου, θα μπορούσαν οι γυναίκες να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες ακολουθώντας τους δικούς τους ρυθμούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους.
2. Με την πρόβλεψη συγκεκριμένων δεικτών μείωσης των ανισοτήτων και βελτίωσης της ισότητας ανδρών και γυναικών, σε περιορισμένο όμως βαθμό.

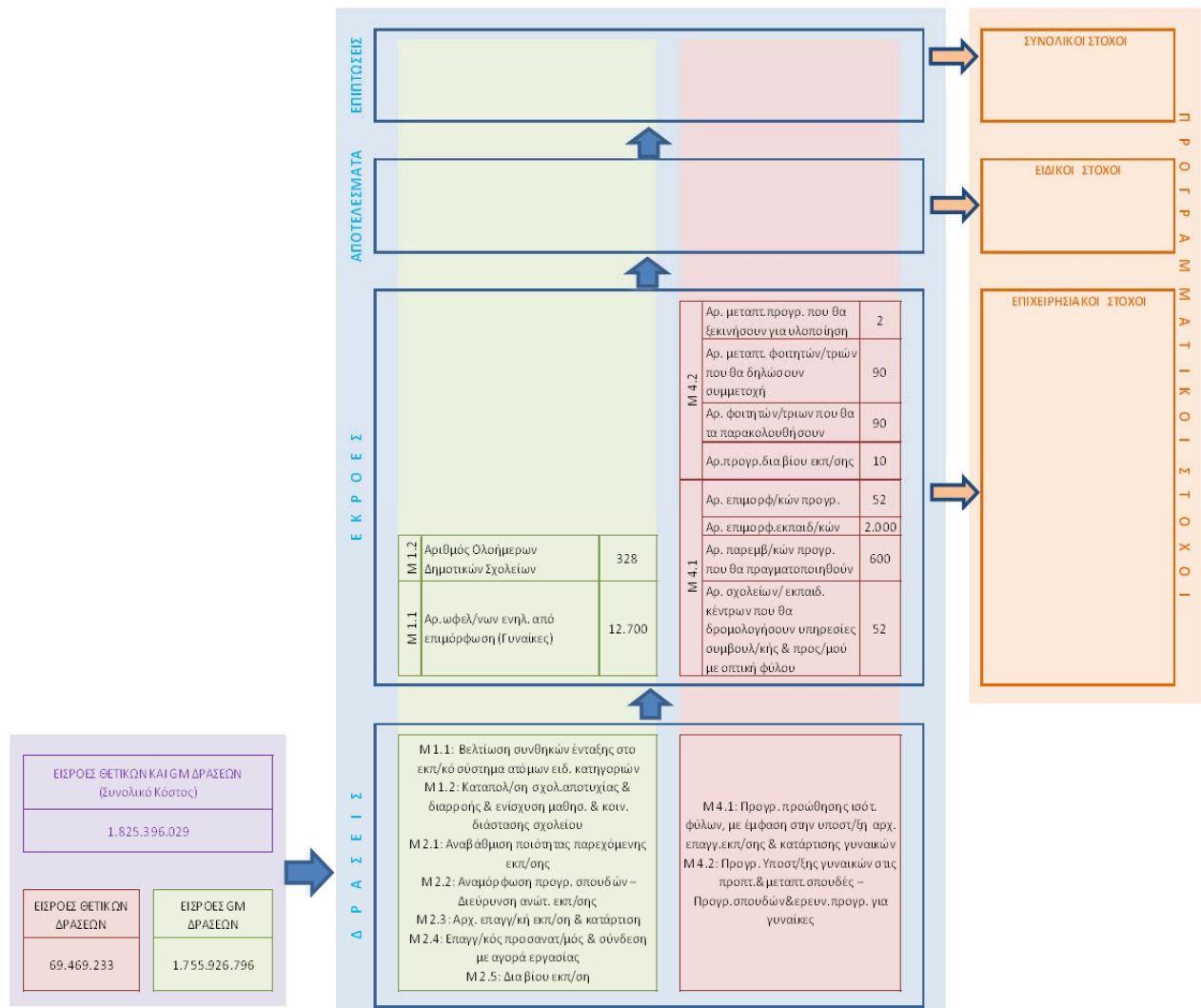
Τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) με τους προαναφερθέντες τρόπους, σε επίπεδο αρχικού σχεδιασμού ήταν 7, ονομαστικά τα εξής:

- M1.1: «Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών»
- M1.2: «Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής και ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής διάστασης του σχολείου»
- M2.1: «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης»
- M2.2: «Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Διεύρυνση ανώτατης εκπαίδευσης»
- M2.3: «Αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση»
- M2.4: «Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση με αγορά εργασίας»
- M2.5: «Διά βίου εκπαίδευση»

Επισημαίνεται ότι ο χαρακτηρισμός των Μέτρων ως «gender mainstreaming» με τυπικό τρόπο δεν περιλαμβάνεται στα προγραμματικά κείμενα του ΕΠΕΑΕΚ, αλλά στηρίζεται στη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου και παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠΕΑΕΚ αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.5 Λογική Παρέμβασης ΕΠΕΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Από το εν λόγω σχήμα λογικής παρέμβασης του ΕΠΕΑΕΚ, προκύπτουν τα εξής βασικά συμπεράσματα σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας:

- ♦ Η ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Προγράμματος δεν ποσοτικοποιήθηκε κατάλληλα μέσω στόχων – δεικτών ισότητας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι μόνο για 2 από τα 7 Μέτρα ΕΚΤ που χαρακτηρίζονται ως gender mainstreaming, προβλέφθηκαν δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού (M1.1 και M1.2).
- ♦ Δεν υπάρχει στοχοθεσία στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας.
- ♦ Οι θετικές δράσεις του προγράμματος (M4.1 και M4.2) ποσοτικοποιούνται αποκλειστικά με δείκτες πραγματοποίησης (εκρικών), ενώ απουσιάζουν συνολικά από τον αρχικό σχεδιασμό δείκτες επιπτώσεων και αποτελέσματος.

Στα ως άνω είναι σκόπιμο να περιληφθούν τα στοιχεία που προέρχονται από την ΕΥΔ του ΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α, σύμφωνα με τα οποία ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠ αποτιμάται ως ιδιαίτερα εξειδικευμένος ως προς τη διαμόρφωση της στρατηγικής της ισότητας στον τομέα παρέμβασής του

και στον καθορισμό και την ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας τόσο σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος όσο και σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού τεκμηριώνοντας ως ακολούθως: στο ΕΠΕΑΕΚ προβλέφθηκε ο Άξονας Προτεραιότητας 4 του οποίου οι στόχοι ικανοποιούνται μέσα από την υλοποίηση των Μέτρων 4.1 και 4.2. Επιπρόσθετα και μέσα από δράσεις των Μέτρων 1.2, 2.1, 2.4, 2.5 και 2.6, ικανοποιείται ταυτόχρονα και η πολιτική βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, εκτός από το καθαρά εκπαιδευτικό αποτέλεσμα των δράσεων. Τα Μέτρα 4.1 και 4.2 εξειδικεύτηκαν αναλυτικότερα στη συνέχεια στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού: το Μέτρο 4.1 σε οκτώ Κατηγορίες Πράξεων 4.1.1.α – 4.1.1.η και για τις πέντε από αυτές 4.1.1.β- 4.1.1.στ εκπονήθηκε Σχέδιο Δράσης (Action Plan) πριν την προκήρυξή τους και το Μέτρο 4.2. σε πέντε (5) Κατηγορίες Πράξεων 4.2.1.α – 4.2.1.ε.

Επιπλέον, αξιολογεί θετικά τη συμβολή των φορέων συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ, ΓΓΙΦ) στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ αναφορικά με τις μεθόδους στις οποίες στηρίχθηκε ο σχεδιασμός του ΕΠ για τη διάγνωση των προβλημάτων στον τομέα ισότητας των φύλων, ως υψηλής σημαντικότητας αποτιμάται η Εκπόνηση μελετών - παροχή εμπειρογνωμοσύνης σε θέματα ισότητας.

Μεταξύ των προς αντιμετώπιση προβλημάτων στους τομείς παρέμβασης του ΕΠ ως προς την ισότητα των φύλων, ως σημαντικότερα αποτιμήθηκαν τα κάτωθι με αντίστοιχο σχολιασμό εκ μέρους του φορέα:

- Δυσκολία πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί μέσω παρεμβάσεων ενίσχυσης Δομών Επαγγελματικού Προσανατολισμού της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των Γραφείων Διασύνδεσης της Τριτοβάθμιας με μεθοδολογία και υλικό σχετικό με τη συμβουλευτική, με οπτική του φύλου. Η ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας ενισχύθηκε με την πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης μαθητριών / σπουδαστριών. Η χορήγηση υποτροφιών αποτέλεσε σημαντικό κίνητρο στον προσανατολισμό μαθητριών / σπουδαστριών σε ανδροκρατούμενα επαγγέλματα).
- Ανισότητες στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα (καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί με την υλοποίηση Παρεμβατικών Προγραμμάτων σε Δομές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, με τον εμπλουτισμό των γνώσεων και των βιωμάτων λόγω ενεργούς συμμετοχής των μαθητών /τριων, σπουδαστών/τριων, σε θέματα ισότητας φύλων, την εισαγωγή αρχών ισότητας στις αντιλήψεις των αγοριών όχι μόνο των κοριτσιών, την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών. Επίσης θετικά συνέβαλλε η λειτουργία νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στα ΑΕΙ και η διδασκαλία νέων μαθημάτων σε προπτυχιακό επίπεδο με την οπτική του φύλου).
- Έλλειψη δομών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί μέσω της λειτουργίας των Ολοήμερων σχολείων / νηπιαγωγείων, καθώς με την επιπρόσθετη δημιουργική απασχόληση των παιδιών δόθηκε μεγαλύτερη ευχέρεια στις εργαζόμενες να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις σε συνδυασμό με την εξισορρόπηση της οικογενειακής ζωής).
- Συμβουλευτική υποστήριξη των μαθητριών / σπουδαστριών (καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιμετωπιστεί με την εφαρμογή προγραμμάτων συμβουλευτικής σε δομές ΣΕΠ Δευτεροβάθμιας και ΙΕΚ και την κατάρτιση των στελεχών ΣΕΠ με ενσωμάτωση οπτικής φύλου. Ενισχύθηκε η συμβουλευτική υποστήριξη των μαθητριών/σπουδαστριών στο πλαίσιο δράσεων Επαγγελματικού προσανατολισμού, πρακτικής άσκησης και υποτροφιών).

Κατά την οριστικοποίηση του αρχικού σχεδιασμού του ΕΠΕΑΕΚ, συνέβαλε σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό η **Ex ante Αξιολόγηση**, στο πλαίσιο της οποίας εκτιμήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση, καθώς

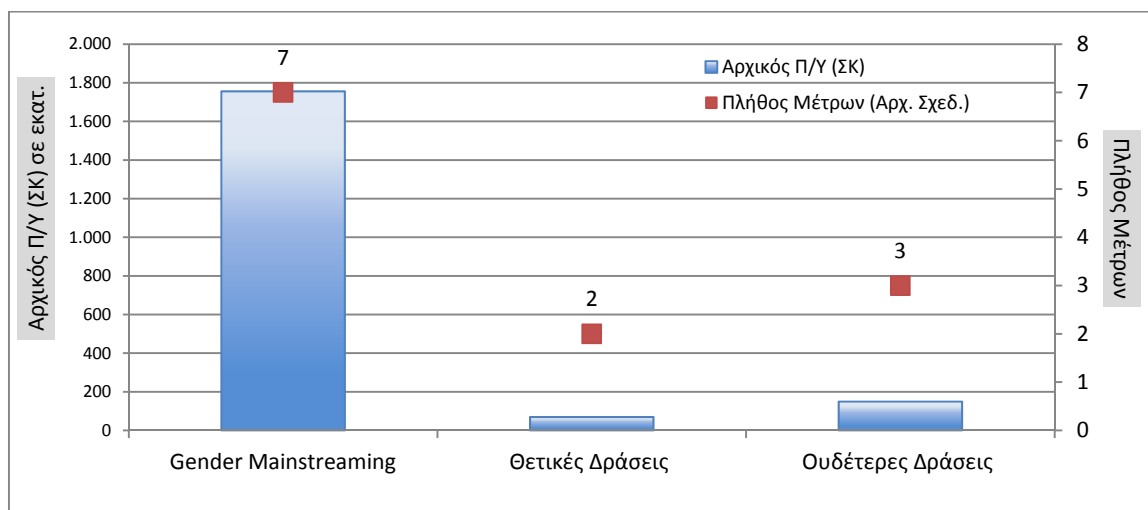
αποτιμήθηκαν οι αναμενόμενες επιπτώσεις της στρατηγικής του ΕΠΕΑΕΚ στη βελτίωση της κατάστασης στη χώρα, ενώ εντοπίστηκαν επίσης οι αδυναμίες του Προγράμματος και διατυπώθηκε συγκεκριμένη πρόταση βελτίωσης της στρατηγικής του Προγράμματος ως προς την επαρκή ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων. Ειδικότερα, η πρόταση της Ex ante Αξιολόγησης αφορούσε στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των προτεινόμενων ενεργειών και δράσεων του Προγράμματος, ειδικά για τα θέματα ισότητας μεταξύ των φύλων, μέσω της υλοποίησης προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων για γυναίκες. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργούνταν οι συνθήκες, ώστε οι γυναίκες να καταστούν πιο ανταγωνιστικές και να διεκδικήσουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στις βαθμίδες της εκπαίδευσης όπου φαίνεται να υστερεί η γυναικεία απασχόληση (τριτοβάθμια, τεχνική & επαγγελματική εκπαίδευση), καθώς και να διεκδικήσουν μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης σε υψηλόβαθμες διοικητικές θέσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα. Όπως φαίνεται από τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, η εν λόγω πρόταση ελήφθη υπόψη, καθώς προβλέπεται σχετικό Μέτρο.

Τέλος, αποτιμά ως εν γένει ικανοποιητικό το βαθμό επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών μέσα από τις δράσεις δημοσιότητας του Προγράμματος σχολιάζοντας, ωστόσο, χαρακτηριστικά: ... Δεν γνωρίζουμε όμως, σε ποιο βαθμό ο/η εκπαιδευτικός ευαισθητοποιήθηκαν ως προς την επίδραση του παράγοντα «φύλου» στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων, και στο πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος τους καθώς και στη φιλοσοφία που διέπει την διαφυλική και μη σεξιστική εκπαίδευση. Επομένως τίθεται το ερώτημα, κατά πόσον είναι εφικτά και ρεαλιστικά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα των δράσεων αυτών εντός του πλαισίου της καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας των σχολικών μονάδων..... Έχει γίνει πλέον σαφές ότι δεν είναι αρκετό να αλλάξουν μόνο οι γυναίκες και τα κορίτσια, καθώς η έρευνα αποδεικνύει ότι η ισότητα των φύλων δεν μπορεί να στηρίζεται στην μεταβολή αξιών, πεποιθήσεων και τρόπου ζωής μόνο του μισού πληθυσμού.

Χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠΕΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η αρχική χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων, Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) και Θετικών Δράσεων, παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα:

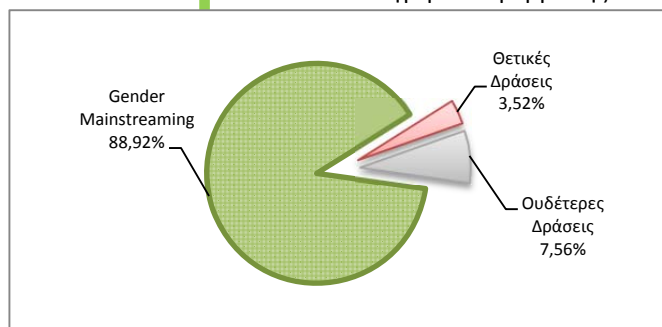
Διάγραμμα 3.39 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Είναι εμφανής η υπεροχή των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων (88,92%), έναντι τόσο των Ουδέτερων, όσο και των Θετικών. Από το σύνολο των 12 Μέτρων ΕΚΤ του αρχικού σχεδιασμού του ΕΠΕΑΕΚ, τα 2 Μέτρα περιλαμβάνουν αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών. Ενδιαφέρουσα διαπίστωση αποτελεί το γεγονός ότι ενώ προβλέπεται διακριτός Άξονας Προτεραιότητας για την υλοποίηση θετικών δράσεων (ΑΠ 4), οι δράσεις αυτές αντιπροσώπευαν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος μόνο το 3,52% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ. Το μεγαλύτερο μέρος των πόρων δεσμεύθηκε, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, για την υλοποίηση Μέτρων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (Gender Mainstreaming), και ανήλθε στο 88,92% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (7 Μέτρα).

Διάγραμμα 3.40

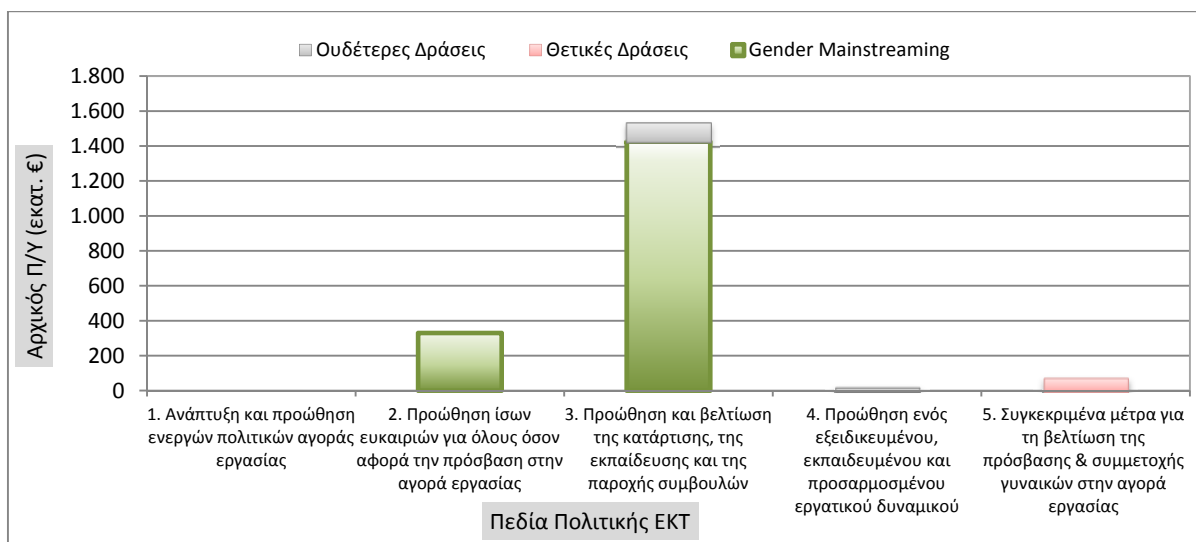
Κατανομή αρχικού π/ϋ Μέτρων ΕΚΤ ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Οι πόροι που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών και προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming) δράσεων, αποτελούν κριτήριο ένδειξης του υψηλότερου βαθμού ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, καθώς οι πόροι ανήλθαν στο 92,44%, επί του συνόλου των διαθέσιμων πόρων για παρεμβάσεις ΕΚΤ. Παρ' όλα αυτά, ο υψηλός αυτός βαθμός οφείλεται κυρίως στην υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων GM, και όχι των θετικών Μέτρων υπέρ των γυναικών.

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του διαγράμματος που ακολουθεί, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων ΕΚΤ, όπως ήταν αναμενόμενο με βάση τον τομέα παρέμβασης του Προγράμματος και την σχετική στρατηγική του, δεσμεύτηκε για την υλοποίηση Μέτρων τα οποία περιλάμβαναν δράσεις προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών (Πεδίο Πολιτικής 3 - 78,51%). Το μεγαλύτερο μέρος των πόρων που αντιστοιχούσαν στα εν λόγω Μέτρα, δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (93% έναντι 7% ουδέτερων). *Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη ανάλυση δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας.*

Διάγραμμα 3.41 Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

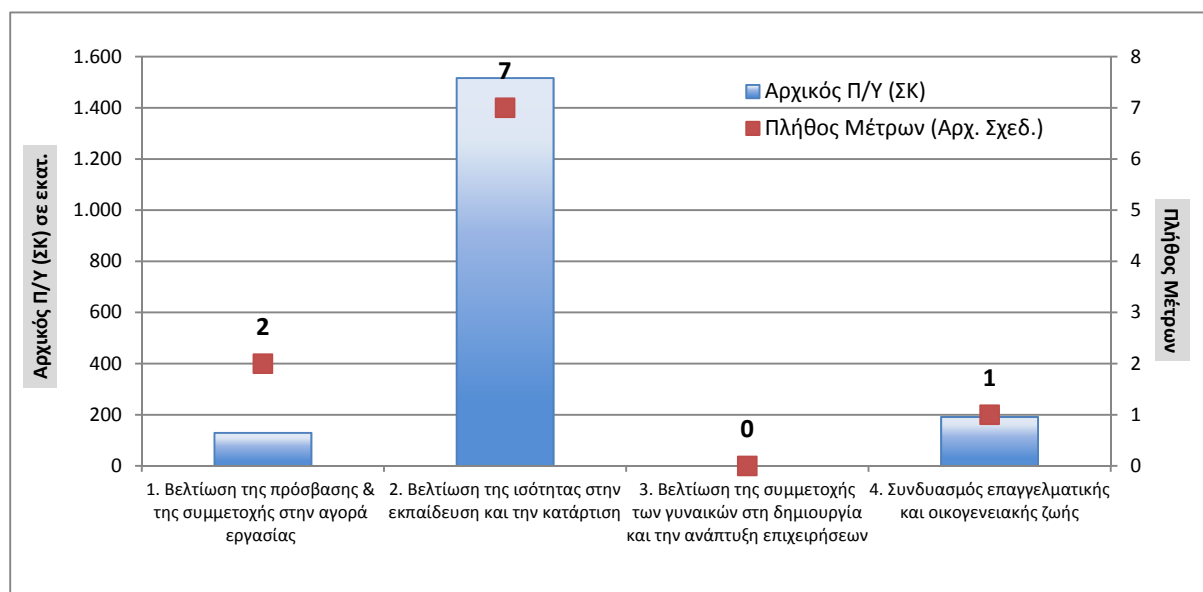

Όπως παρατηρείται στο ανωτέρω διάγραμμα, σε χρηματοδοτική βαρύτητα ακολουθούν οι παρεμβάσεις προώθησης ίσων ευκαιριών για όλους σε ότι αφορά την προώθηση στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 2 - 16,92%), οι οποίες αποτελούν στο σύνολό τους δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming). Η χρηματοδοτική βαρύτητα των θετικών Μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας (Μέτρα που εμπίπτουν στο Πεδίο Πολιτικής 5), ανήλθε μόλις στο 3,56% των συνολικών πόρων ΕΚΤ, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι κατά τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος δεν δόθηκε μεγάλη έμφαση στην υλοποίηση δράσεων υπέρ των γυναικών.

Με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ, οι παρεμβάσεις ΕΚΤ ανά Μέτρο εμπίπτουν σε έναν ή/και περισσότερους τομείς παρέμβασης / στόχους ισότητας. Η κατηγοριοποίηση των Μέτρων σε στόχους ισότητας και η σχετική τεκμηρίωση παρατίθεται στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των μέτρων στους 4 στόχους ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά:

Διάγραμμα 3.42 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ, οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming) συμβάλλουν κατά κύριο λόγο στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (στόχος ισότητας 2) και κατ' επέκταση στο στόχο αυτό αντιστοιχεί το μεγαλύτερο μέρος των πόρων (7 Μέτρα και 82,6% των πόρων). Η παρατήρηση αυτή είναι λογική, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του ΕΠ, το οποίο προσανατολίζεται -όπως προαναφέρθηκε- στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, με σκοπό να αποκτήσουν οι νέοι την ευελιξία και προσαρμοστικότητα που απαιτεί η σύγχρονη αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται χαρακτηριστικές παρεμβάσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην ένταξη των σχετικών μέτρων στον εν λόγω στόχο ισότητας:

- ✓ Δράσεις καθιέρωσης Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας και Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- ✓ Δράση Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών
- ✓ Δράση αναμόρφωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- ✓ Ανάπτυξη προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- ✓ Ανάπτυξη του ΕΑΠ
- ✓ Υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης γυναικών (θετική δράση)
- ✓ Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών σε θέματα φύλου και ισότητας, Ερευνητικά προγράμματα για την μελέτη θεμάτων φύλου και ισότητας στην επιστήμη και την τεχνολογία, Ειδικό πρόγραμμα των γυναικών ως ερευνητριών, Ενίσχυση της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας σε θέματα φύλου και ισότητας (θετική δράση).

Εκτός από τον προαναφερθέντα στόχο ισότητας, το ΕΠΕΑΕΚ μέσω των παρεμβάσεων του συμβάλλει και στους στόχους 1 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας» (7% των συνολικών πόρων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων) και 4 «Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» (10,4% των συνολικών πόρων).

Ειδικότερα, οι δράσεις που προβλέφθηκαν στο πλαίσιο του αρχικού σχεδιασμού του Προγράμματος και συμβάλλουν στο στόχο ισότητας 1 είναι ενδεικτικά οι εξής:

- ✓ Προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού, προγράμματα ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και δράσεις σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας
- ✓ Υλοποίηση προγραμμάτων Δια βίου εκπαίδευσης γυναικών, με στόχο την παροχή εναλλακτικών μορφών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιμόρφωσης σε γυναίκες (θετική δράση)

Επίσης, το Πρόγραμμα προέβλεπε μία δράση η οποία εμπίπτει στο στόχο ισότητας 4 και αφορούσε στην καθιέρωση του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου.

3.4.1.3. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»

Λογική Παρέμβασης του ΕΠΑΝ – Προφίλ και Δομή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Βασικό στρατηγικό στόχο του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα» αποτέλεσε η ενίσχυση της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, με κυριότερους συντελεστές για την επίτευξη του στόχου αυτού την τόνωση της επιχειρηματικότητας, καθώς και την απλοποίηση και τον εξορθολογισμό του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Για την επίτευξη του γενικού στρατηγικού στόχου, το ΕΠΑΝ έθεσε μια σειρά από ειδικούς στόχους, καλύπτοντας όλους τους βασικούς τομείς (μεταποίηση, υπηρεσίες, τουρισμός), αλλά και αυτούς που λειτουργούν ως καταλύτες της ανταγωνιστικότητας (Ε & Τ, ενέργεια). Οι ειδικοί στόχοι κατά τομέα παρέμβασης ήταν οι εξής:

- ♦ Στον τομέα της Μεταποίησης, Υπηρεσιών και Εμπορίου: Παραγωγική ανασυγκρότηση και τεχνολογική αναβάθμιση, μέσω της ενίσχυσης των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των επιχειρήσεων που λειτουργούν και της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων με αξιοποίηση της καινοτομίας και χρήση των νέων τεχνολογιών.
- ♦ Στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας: Ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ενίσχυση της ανάδειξης νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με βάση συνεκτικά τεχνο-οικονομικά δίκτυα.
- ♦ Στον τομέα του Τουρισμού: Ανασυγκρότηση και εμπλουτισμός των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα, οικοδομώντας παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα.

- ♦ Στον τομέα της Ενέργειας και Φυσικών Πόρων: *Βελτίωση της συνεισφοράς τους ως εργαλείων αύξησης της ανταγωνιστικότητας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας.*

Για να ανταποκριθεί στους στρατηγικούς στόχους του, το ΕΠΑΝ δομήθηκε σε 9 Άξονες Προτεραιότητας, εκ των οποίων οι Άξονες 1 έως 7 και τα Μέτρα 9.1 και 9.3 του Άξονα 9 συγχρηματοδοτήθηκαν αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ, ενώ ο Άξονας 8 «Ανθρώπινοι Πόροι» και το Μέτρο 9.2 «Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ» του Άξονα 9 από το ΕΚΤ.

Με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό, στον Άξονα 8 του ΕΠΑΝ εντάχθηκαν όλες οι απαιτούμενες παρεμβάσεις που αφορούσαν στο ανθρώπινο δυναμικό και στόχευαν στην υλοποίηση της επιδιωκόμενης μέσω του Προγράμματος βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης, του τουρισμού και της έρευνας και τεχνολογίας.

Η Δομή του Άξονα 8 με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος ήταν η εξής:

- ♦ **Μέτρο 8.1:** Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του Τουρισμού
- ♦ **Μέτρο 8.2:** Ανθρώπινοι πόροι στην Βιομηχανία και την Ενέργεια
- ♦ **Μέτρο 8.3:** Ανθρώπινο Ερευνητικό και Τεχνολογικό δυναμικό

Από την επισκόπηση των αρχικών προγραμματικών κειμένων του ΕΠΑΝ προκύπτει ότι δε δόθηκε η απαιτούμενη έμφαση στον τομέα της ισότητας ανδρών και γυναικών. Ο αρχικός προγραμματικός σχεδιασμός δε στηρίχθηκε σε μία ολοκληρωμένη ανάλυση των προβλημάτων και αναγκών των γυναικών στους επιμέρους τομείς παρέμβασης του Προγράμματος και οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που περιελάμβανε στο σχεδιασμό του, δε συνοδεύτηκαν από την διαμόρφωση ειδικών στόχων για την ισότητα των φύλων.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι: *ακόμα και σήμερα, μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος, η αρμόδια Υπηρεσία που διαχειρίστηκε το Πρόγραμμα δεν είναι σε θέση να επισημάνει τα κυριότερα προβλήματα αναφορικά με την ισότητα των φύλων, τα οποία κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ παρεμβάσεις του, επισημαίνοντας, στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, ότι δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία, ούτε είχαν εκπονηθεί σχετικές Μελέτες.*

Εκτιμά, ωστόσο, ότι ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠ στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στις κεντρικές κατευθύνσεις-οδηγίες των φορέων συντονισμού του ΕΠ (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ, ΓΓΙΦ), καθώς και στην Εκ των προτέρων Αξιολόγηση και τις προτάσεις των γυναικείων οργανώσεων και ΜΚΟ.

Με βάση τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του 1^{ου} Παραδοτέου για την κατηγοριοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ αναφορικά με τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων (Θετικές δράσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις & ουδέτερες δράσεις), το σύνολο των μέτρων ΕΚΤ που περιλαμβάνει το ΕΠΑΝ χαρακτηρίζονται ως gender mainstreaming (βλ. Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»), εκτός του Μέτρου τεχνικής βοήθειας το οποίο χαρακτηρίζεται ως ουδέτερο.

Τα τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ του Άξονα 8 του ΕΠ, ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) μέσω της πρόβλεψης ειδικών δράσεων για την προώθηση ίσων ευκαιριών, οι οποίες αποσκοπούσαν στα εξής:

- παροχή ίσων ευκαιριών κατάρτισης σε όλες τις κατηγορίες των νέων και εργαζομένων, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη των γυναικών και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη βάση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας,
- κατάρτιση σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση γυναικείας επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- τοποθέτηση Ερευνητικού Προσωπικού στις Επιχειρήσεις, με ειδική πρόβλεψη για τις γυναίκες προσλαμβανόμενες,

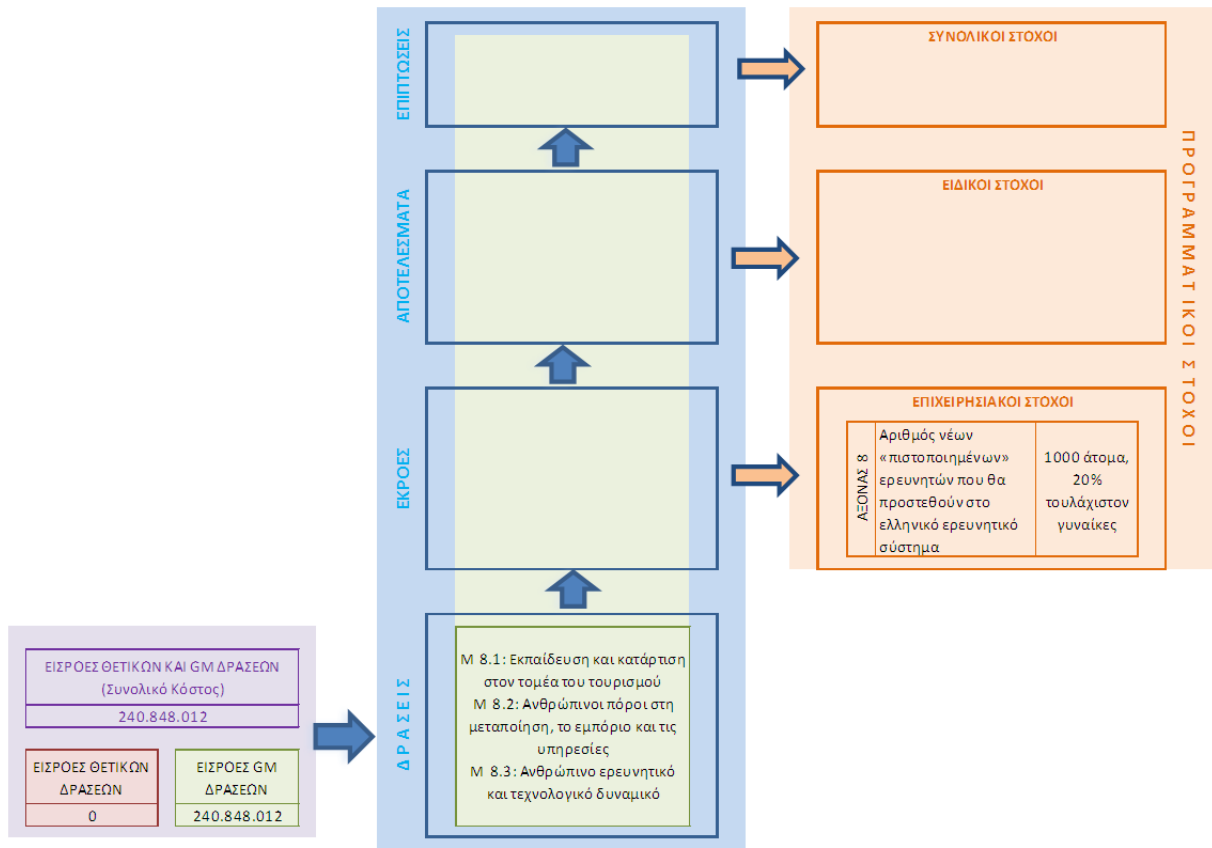
- παρακολούθηση κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και εντοπισμός ελλείψεων σε ειδικότητες, με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης της εγχώριας αγοράς εργασίας για Ε & Τ και την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στον τομέα αυτό.

Επισημαίνεται στο σημείο αυτό, πως το Μέτρο 8.2, ειδικά μέσω της δράσης 8.2.2, προέβλεπε ενέργειες κατάρτισης - μεταφοράς τεχνογνωσίας που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας του Μέρους 2.8, το οποίο αφορά την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ. Ειδικότερα, η Δράση 2.8.2 «Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας των Γυναικών» είχε ως ομάδα – στόχο τις γυναίκες μέχρι 55 ετών που είχαν τις προϋποθέσεις (ικανότητα, επιχειρηματική ιδέα, ίδια συμμετοχή) για τη δημιουργία δικής τους επιχείρησης και επιδίωκε να τις βοηθήσει να πάρουν την πρωτοβουλία ενισχύοντας την επιχειρηματική τους ιδέα, με επιμέρους στόχους:

- την ενίσχυση μέσω κινήτρων των γυναικών για την έναρξη άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητά τους.
- τη δημιουργία νέων σύγχρονων και βιώσιμων επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών που σχετίζονται με την μεταποίηση.
- την αξιοποίηση του ταλέντου των γυναικών το οποίο δεν έχει αναδειχθεί σε πολλούς τομείς της επιχειρηματικής αρένας.
- την υποστήριξη της ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, καθώς και την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης, για την παραγωγή και εμπορία έξυπνων προϊόντων και υπηρεσιών.

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠΑΝ αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.6 Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΝ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

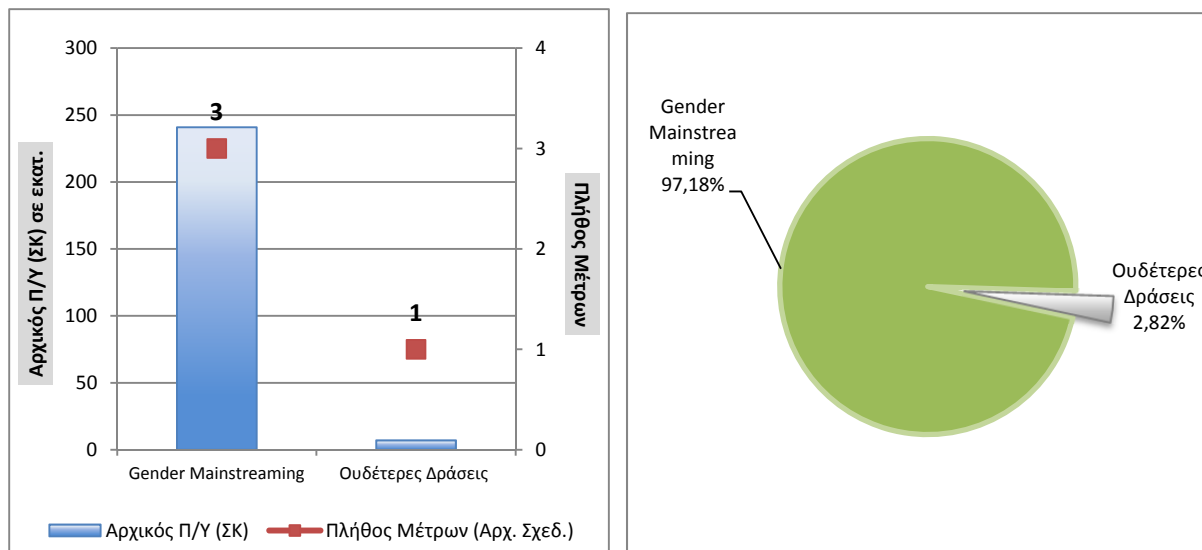
Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

Από το εν λόγω σχήμα λογικής παρέμβασης του ΕΠΑΝ, προκύπτουν τα εξής βασικά συμπεράσματα σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας, κατά τον αρχικό σχεδιασμό:

- Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων δεν ποσοτικοποιήθηκε μέσω στόχων – δεικτών ισότητας. Για κανένα από τα 3 Μέτρα ΕΚΤ που χαρακτηρίζονται ως gender mainstreaming, δεν προβλέφθηκαν δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- Στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος προβλέφθηκε ένας στόχος ισότητας στο επίπεδο του Άξονα Προτεραιότητας 8, ο οποίος όμως δεν καλύπτει το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, όπως αυτές σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των 3 Μέτρων του Άξονα Προτεραιότητας 8.

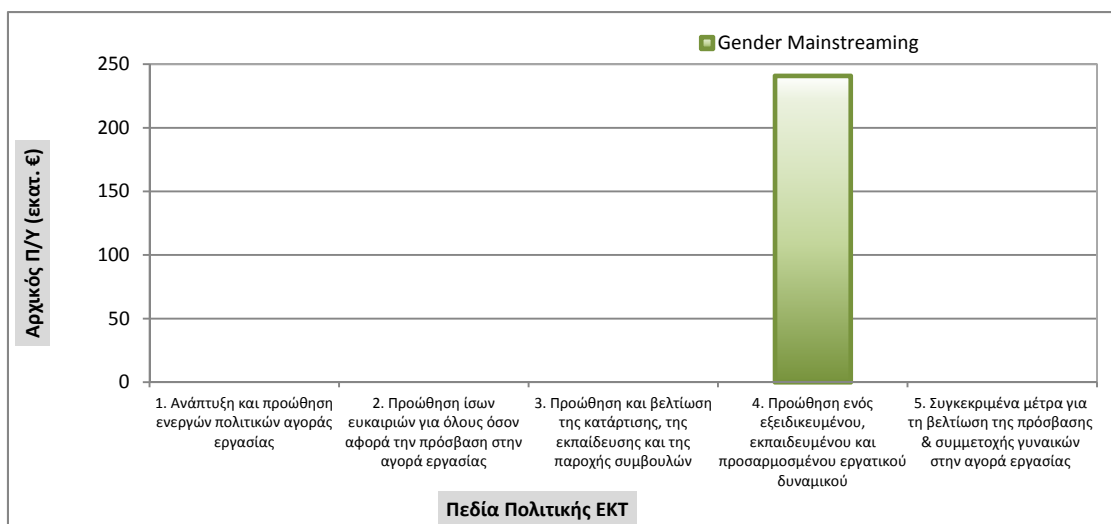
Χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠΑΝ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η αρχική χρηματοδοτική ποσοστιαία κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων και Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.43 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά κατηγορία παρέμβασης

Οι προς διάθεση πόροι για μέτρα ΕΚΤ, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό αντιστοιχούσαν σχεδόν αποκλειστικά σε μέτρα GM (97,18%), με μία μικρή εξαίρεση το ποσοστό των πόρων που αφορούσαν το Μέτρο Τεχνικής Βοήθειας (ουδέτερο Μέτρο – 2,82% των συνολικών πόρων).

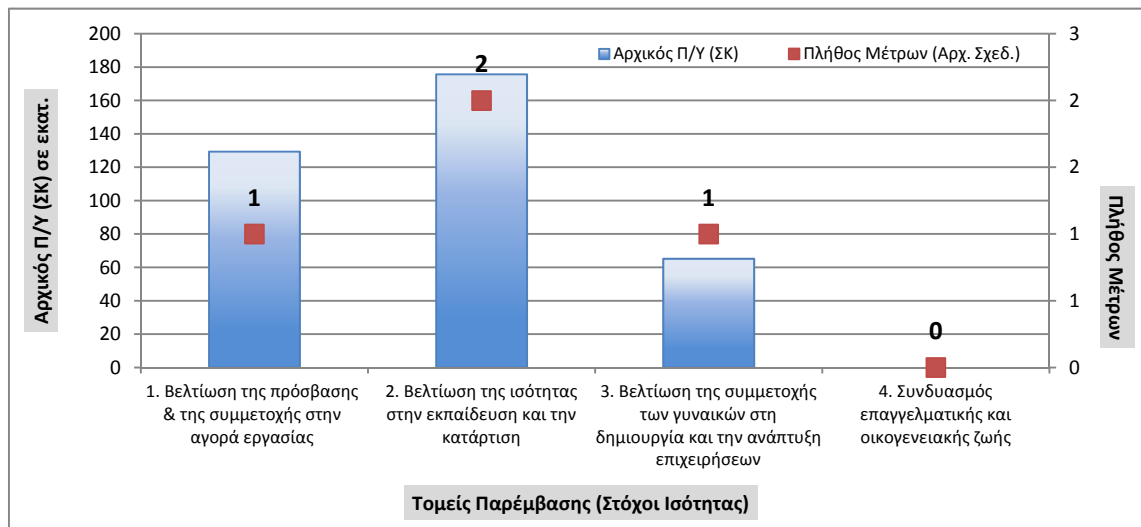
Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠΑΝ ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται (εκτός των Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας):

Διάγραμμα 3.44 Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

Παρατηρούμε ότι με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, το σύνολο του προϋπολογισμού για Μέτρα ΕΚΤ δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προώθησης εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού (Πεδίο Πολιτικής 4), γεγονός αναμενόμενο δεδομένου του αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 8, ο οποίος όπως προαναφέρθηκε στοχεύει στην ενίσχυση της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, μέσω δράσεων κατάρτισης σε όλες τις κατηγορίες των νέων και εργαζομένων, παρακολούθησης της εγχώριας αγοράς εργασίας για Ε & Τ, κλπ.

Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά:

Διάγραμμα 3.45 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά στόχο ισότητας

- ✓ Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον αρχικό σχεδιασμό οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας συμβάλλουν στους στόχους ισότητας 1, 2 και 3, με το μεγαλύτερο μέρος των πόρων να αντιστοιχεί σε παρεμβάσεις οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (Στόχος Ισότητας 2), συγκεντρώνοντας το 47,46% των πόρων. Οι παρεμβάσεις αυτές, είναι οι εξής:
- ✓ Μ 8.1: Δράση αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- ✓ Μ 8.2: Δράση παρακολούθησης των κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και εντοπισμός ελλείψεων σε Ε & Τ ειδικότητες, με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης της εγχώριας αγοράς εργασίας για Ε & Τ και την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στον τομέα αυτό.

Εκτός από τον προαναφερθέντα στόχο ισότητας, το ΕΠΑΝ μέσω των παρεμβάσεών του συμβάλλει και στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Στόχος ισότητας 1), μέσω δράσεων τοποθέτησης Ερευνητικού Προσωπικού στις Επιχειρήσεις (34,94% των πόρων), καθώς και στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (Στόχος ισότητας 3), μέσω δράσεων κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας του Μέτρου 2.8 του ίδιου ΕΠ «Δράσεις Γυναικείας Επιχειρηματικότητας» (17,6% των πόρων).

3.4.1.4. ΕΠ «Υγεία -Πρόνοια»

Λογική Παρέμβασης του ΕΠ Υγεία - Πρόνοια – Προφίλ και Δομή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Το ΕΠ «Υγεία Πρόνοια 2000-2006» ήταν σε μεγάλο βαθμό προσανατολισμένο στην υλοποίηση σημαντικού τμήματος των στόχων της Μεταρρύθμισης του Εθνικού Συστήματος Υγείας (με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της ψυχικής υγείας), καθώς και του Συστήματος παροχής υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στην Ελλάδα.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος ήταν προσανατολισμένος στην εξυπηρέτηση των εξής στόχων:

- ♦ Ανάπτυξη της Δημόσιας Υγείας και βελτίωση της Υγείας και της Κοινωνικής Προστασίας του πληθυσμού.
- ♦ Αναβάθμιση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας.
- ♦ Ενίσχυση της αυτοδυναμίας των Περιφερειών, με την άρση των περιφερειακών ανισοτήτων στην κατανομή και παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας.
- ♦ Άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας στους πολίτες.
- ♦ Σημαντική βελτίωση του επιπέδου ικανοποίησης των πολιτών από την παροχή υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών που είναι φιλικές προς τους χρήστες και προσιτές σε όλους.

Τα Μέτρα του ΕΠ που χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) ήταν τα κάτωθι:

- ♦ Μ 1.4 Ανάπτυξη Δημόσιας Υγείας
- ♦ Μ 2.1 Αποασυλοποίηση και κοινωνικό οικονομική επανένταξη ψυχικά ασθενών
- ♦ Μ 2.3 Ενέργειες πρόληψης - ενίσχυσης της κοινωνικής αλληλεγγύης και κοινωνικοοικονομικής επανένταξης
- ♦ Μ 2.4 Κατάρτιση προσωπικού για τη στήριξη της αποασυλοποίησης της κοινωνικοοικονομικής επανένταξης και της συνεχούς υποστήριξης
- ♦ Μ 3.1 Ενέργειες υποστήριξης ατόμων που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας στο πλαίσιο των δράσεων του Δικτύου κοινωνικών-υποστηρικτικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο
- ♦ Μ 3.2 Σταδιακή επανένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνική οικονομική ζωή και προώθηση στην αυτόνομη διαβίωση
- ♦ Μ 4.1 Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού του τομέα υγείας
- ♦ Μ 4.2 Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού του τομέα πρόνοιας
- ♦ Μ 5.1 Υποστήριξη εφαρμογής του ΕΠ

Η προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων στο ΕΠ (με εξαίρεση δυο Μέτρα στα οποία εφαρμόστηκε η αρχή του gender mainstreaming: Μέτρο 1.4 και Μέτρο 4.1) δεν αποτέλεσε κεντρικό στόχο πολιτικής του Προγράμματος. Στο ΕΠ δεν περιλαμβάνονταν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, ενώ η αρχή της ισότητας των φύλων ενσωματώνονταν σε 2 από τα 9 Μέτρα ΕΚΤ.

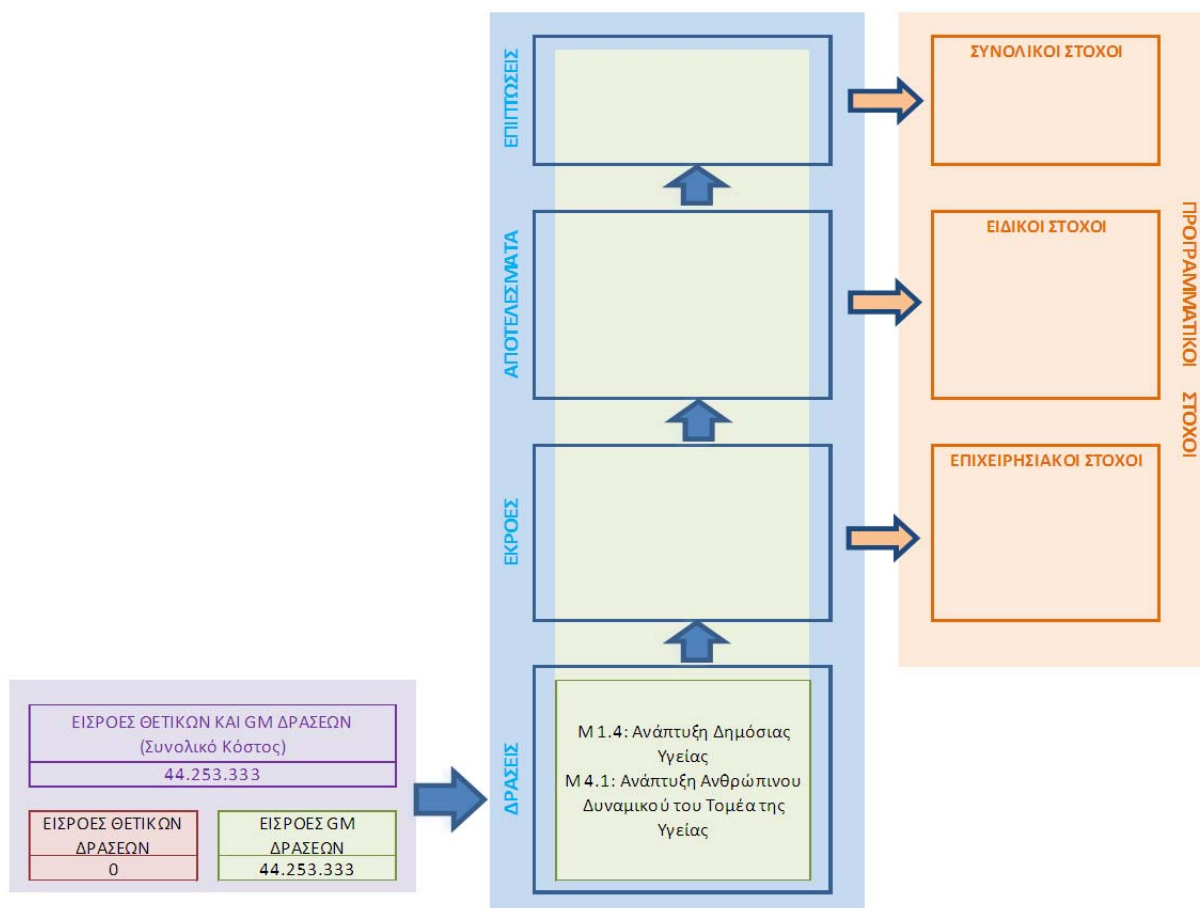
Τα Μέτρα που περιλάμβαναν δράσεις gender mainstreaming ήταν τα εξής:

- ο Μέτρο 1.4 «Ανάπτυξη Δημόσιας Υγείας»: Περιλάμβανε δράσεις σύγχρονων πρακτικών προαγωγής και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και επίσης σε ομάδες στόχους των οποίων οι συνθήκες διαβίωσης έχουν υποστεί απότομες μεταβολές. *Στο πλαίσιο του Μέτρου, προβλεπόταν και η ανάπτυξη ενεργειών πρόληψης και αγωγής της υγείας σε άτομα που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας - ενέργειες αγωγής υγείας στα ίδια άτομα που εξυπηρετούνται από τις παρεμβάσεις των Αξόνων 2 και 5 του ΕΠ ΑΕΚ.*
- ο Μέτρο 4.1 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού του Τομέα της Υγείας»: Το Μέτρο περιλάμβανε την κατάρτιση του υπηρετούντος προσωπικού και των νεοπροσλαμβανομένων του τομέα της υγείας, με βασικό στόχο την ομαλή λειτουργία και

τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των υγειονομικών μονάδων, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Περιλαμβάνονταν ενέργειες όπως: κατάρτιση σε όλες τις κατηγορίες προσωπικού του ΕΣΥ, του ΕΚΑΒ και του ΟΠΑΔ, κατάρτιση στελεχών της κεντρικής και περιφερειακής Διοίκησης του Υπουργείου ΥΚΑ σε θέματα διοίκησης, εφαρμογής των πολιτικών εκσυγχρονισμού, ενέργειες κατάρτισης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας άνεργων επαγγελματιών υγείας (πτυχιούχοι Ιατρικής, Νοσηλευτικής, Διοίκησης Μονάδων Υγείας & Πρόνοιας κλπ.). *Στο πλαίσιο του Μέτρου, προβλέπονταν και δράσεις κατάρτισης, με προτεραιότητα στην υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας (π.χ. εξέταση μαστού, οστεοπόρωση αλλά και κακοποίηση, μητρικός θηλασμός κλπ).*

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.7 Λογική Παρέμβασης ΕΠ Υ-Π στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Από το εν λόγω σχήμα λογικής παρέμβασης του ΕΠ-ΥΠ, προκύπτει ότι κατά τον αρχικό σχεδιασμό η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων δεν ποσοτικοποιείται μέσω στόχων – δεικτών ισότητας, σε κανένα από τα δύο επίπεδα (επίπεδο Μέτρων και επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας).

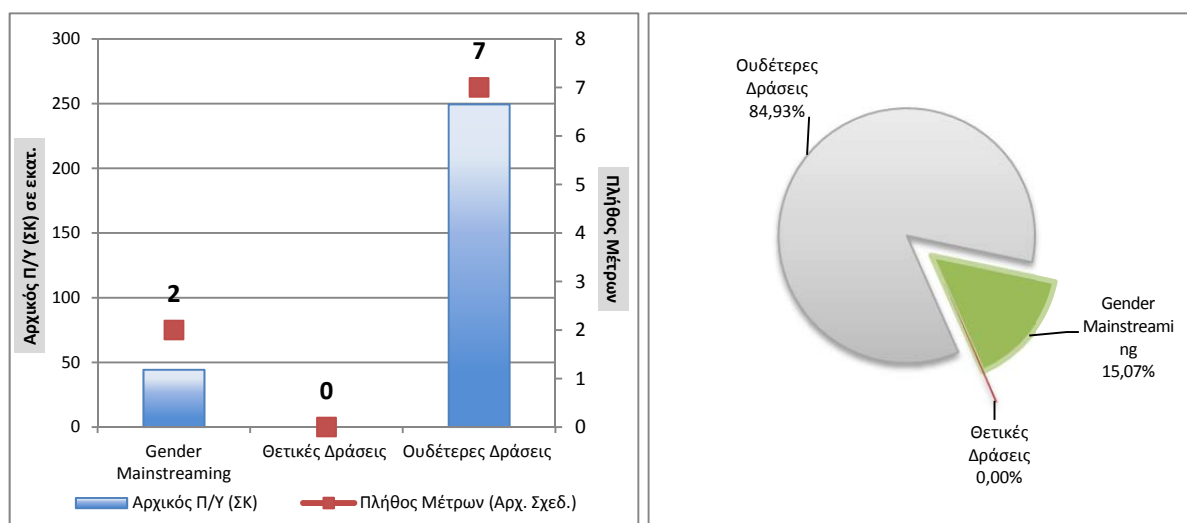
Στα ως άνω αντιπαράτιθενται τα στοιχεία που προέρχονται από την ΕΥΔ του ΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α, κατά την εκτίμηση της οποίας ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠ εξειδικεύτηκε αρκετά ως προς τον καθορισμό και την ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας τόσο σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος όσο και σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού, επισημαίνοντας παράλληλα τον μη εντοπισμό ελλείψεων ή κενών / αστοχιών στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος

αναφορικά με την αρχή της ισότητας των φύλων, ενώ εκτιμά μεταξύ των κυριότερων προς αντιμετώπιση προβλημάτων στον τομέα παρέμβασης του ΕΠ ως προς την ισότητα των φύλων τις *Ανισότητες στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα*.

Χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ Υγεία - Πρόνοια σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

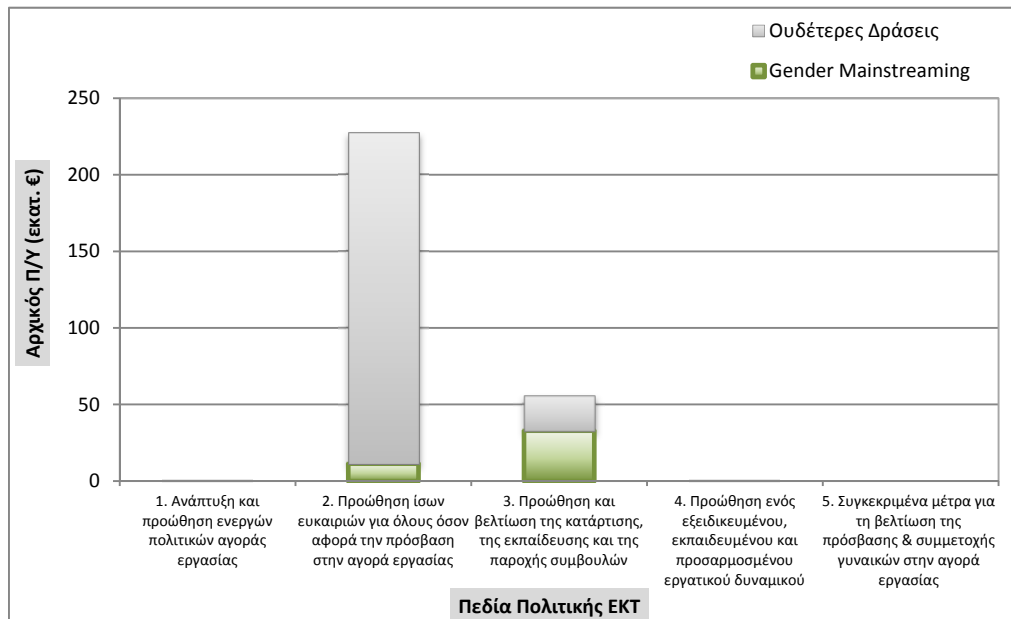
Η αρχική χρηματοδοτική ποσοστιαία κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων και Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.46 Κατανομή αρχικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΥΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

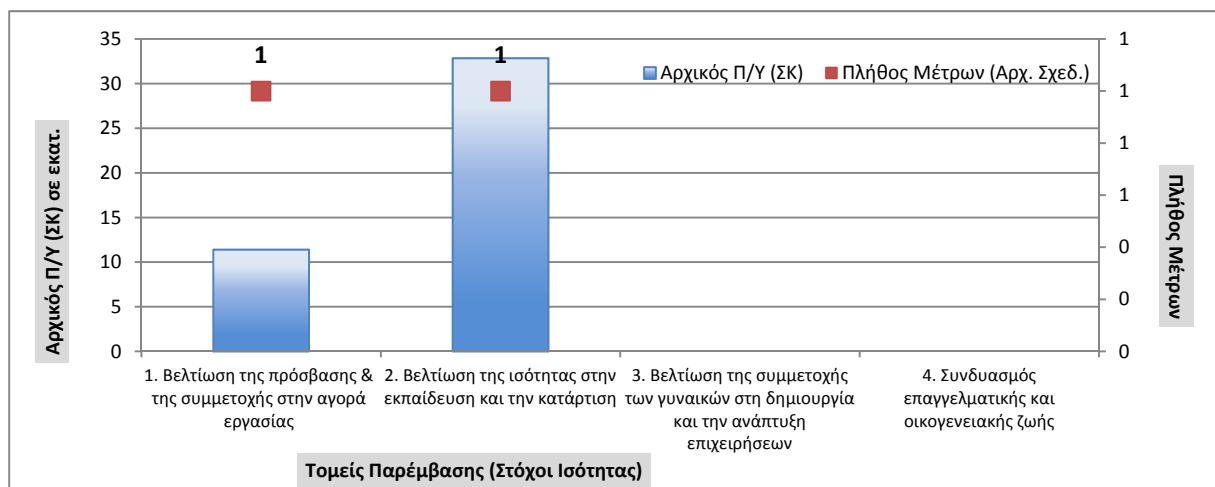
Το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων πόρων για Μέτρα ΕΚΤ, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό αντιστοιχούσε στις ουδέτερες δράσεις, οι οποίες συγκέντρωσαν το 84,93% του συνόλου (7 Μέτρα - 249,45 εκατ. €), ενώ το υπόλοιπο 15,07% αντιστοιχούσε στα GM Μέτρα 1.4 «Ανάπτυξη Δημόσιας Υγείας» και 4.2 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού του Τομέα της Υγείας» (2 Μέτρα - 44,23 εκατ. €).

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠ Υ-Π ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, με βάση τις δράσεις που περιλαμβάνονται στα χρηματοδοτούμενα Μέτρα (εκτός των Μέτρων Τεχνικής Βοήθειας):

Διάγραμμα 3.47 Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

Παρατηρούμε ότι με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού για Μέτρα ΕΚΤ, δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προώθησης ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 2), γεγονός αναμενόμενο δεδομένης της στόχευσης του Προγράμματος. Για την υλοποίηση των δράσεων που ενέπιπταν στο εν λόγω πεδίο δεσμεύθηκε περίπου το 80% των πόρων, ενώ η πλειονότητα των ουδέτερων Μέτρων και το Μέτρο 1.4 (δράσεις προώθησης της απασχόλησης) ενέπιπταν στο εν λόγω πεδίο πολιτικής. Το Μέτρο 4.1 (δράσεις κατάρτισης) ενέπιπτε στο πεδίο πολιτικής 3, το οποίο συνολικά συγκέντρωσε το υπόλοιπο 20% περίπου των πόρων.

Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά:

Διάγραμμα 3.48 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον αρχικό σχεδιασμό οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των Μέτρων 1.4 και 4.1, συμβάλλουν στους στόχους ισότητας 1 και 2, αντίστοιχα, με το μεγαλύτερο μέρος των πόρων να αντιστοιχεί στις παρεμβάσεις του Μ 4.1 οι

οποίες συνέβαλαν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (Στόχος Ισότητας 2), συγκεντρώνοντας το 74,24% των πόρων, για την υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας. Το Μ1.4 συνέβαλε στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Στόχος ισότητας 1), μέσω δράσεων πρόληψης και αγωγής της υγείας σε άτομα που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας (25,76% των πόρων).

3.4.1.5. ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Λογική Παρέμβασης του ΕΠ ΚτΠ – Προφίλ και Δομή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Γενικούς στρατηγικούς στόχους του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας αποτέλεσαν (α) η εξυπηρέτηση και η βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής του πολίτη μέσα από παρεμβάσεις σε μία σειρά από κρίσιμους τομείς, όπως η Δημόσια Διοίκηση, η υγεία, οι μεταφορές και το περιβάλλον και (β) η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της δημιουργίας συνθηκών κατάλληλων για την ενίσχυση μιας διαδικασίας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, όπου η τεχνολογία και η γνώση αποτελούν τον κύριο μοχλό αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, των εισοδημάτων, της απασχόλησης και της ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος όπως αποτυπώνεται μέσα από τα προγραμματικά κείμενα αναφέρεται στον τομέα της ισότητας των φύλων αντιμετωπίζοντάς τον ως οριζόντιο ζήτημα, χωρίς ωστόσο να δίνει την προσήκουσα βαρύτητα με την αξιοποίηση και ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων και δεδομένων.

Σε αυτό συναινούν και τα σχετικά στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος, βάσει των οποίων εντοπίζονται εν γένει ελλείψεις, κενά και αστοχίες αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις), όπως η Μη επαρκής τεκμηρίωση των προβλημάτων ισότητας των φύλων στους τομείς παρέμβασης ΕΚΤ του ΕΠ, η Απουσία ή μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ, καθώς και η Απουσία δεικτών με ανάλυση κατά φύλο, τα οποία ωστόσο χαρακτηρίζονται ως χαμηλής σημαντικότητας.

Στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας, το Πρόγραμμα διαρθρώθηκε στη βάση των γενικότερων πολιτικών προτεραιότητας σε κοινοτικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με έμφαση στην Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Απασχόληση και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση. Από το σύνολο των 7 Μέτρων ΕΚΤ που συμπεριέλαβε στον αρχικό σχεδιασμό του, δύο Μέτρα που εμπίπτουν στον Άξονα Προτεραιότητας 3: «Ανάπτυξη και Απασχόληση στην Ψηφιακή Οικονομία» ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων, ενώ παράλληλα συμπεριέλαβαν εν μέρει και θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, δεσμεύοντας μέρος του προβλεπόμενου προϋπολογισμού για την υλοποίηση των δράσεων αυτών:

- ♦ Μ3.4: «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού»
- ♦ Μ3.5: «Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας»

Τα Μέτρα ΕΚΤ του Άξονα Προτεραιότητας 3 ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Περιλαμβάνουν ειδικά μέτρα ή/και κίνητρα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών μέσω ειδικών δράσεων που συνίστανται στα κάτωθι:

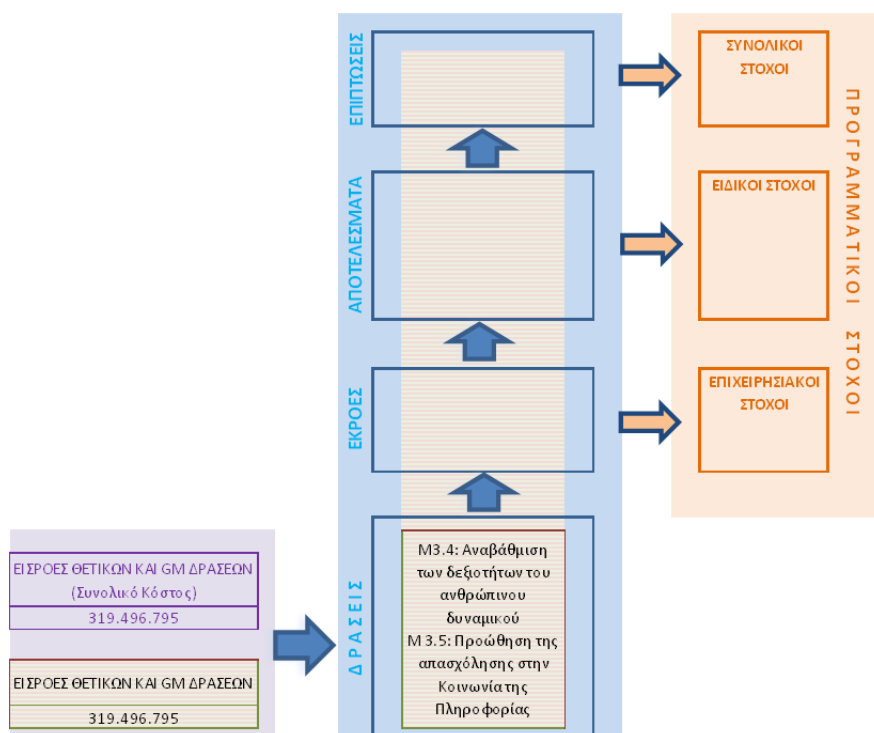
- ✓ Προγράμματα Κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ για γυναίκες
- ✓ Προώθηση της χρήσης ευέλικτων μορφών κατάρτισης, με ειδική μέριμνα στην προώθηση της τηλε-κατάρτισης, μεταξύ άλλων και σε γυναίκες

- ✓ Υλοποίηση δράσεων για την προώθηση της τηλε-εργασίας και τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών της σε συγκεκριμένους τομείς, με προτεραιότητα σε επιχειρηματικά σχέδια που θα διευκολύνουν την αύξηση της απασχόλησης σε περιοχές με δυσκολίες πρόσβασης σε παραγωγικά κέντρα, καθώς επίσης και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και γυναίκες
- ✓ Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Stage) σε ειδικότητες ΤΠΕ για άνεργους πτυχιούχους για την απόκτηση δεξιοτήτων και επαγγελματικής εμπειρίας στους νέους τομείς της ΚτΠ και διευκόλυνση της εσόδου τους στην αγορά εργασίας, με πρόβλεψη για την υλοποίηση ειδικού stage για τη διευκόλυνση της ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας των ΤΠΕ

Ο χαρακτηρισμός των Μέτρων ως «gender mainstreaming» με τυπικό τρόπο δεν περιλαμβάνεται στα προγραμματικά κείμενα του ΕΠ και στηρίζεται στη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου και παρατίθεται στο Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.8 Λογική Παρέμβασης ΕΠ ΚτΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από το ανωτέρω σχήμα λογικής παρέμβασης του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, σχετικά με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω της χρήσης συστήματος στόχων – δεικτών ισότητας συνοψίζονται στις κάτωθι παρατηρήσεις:

- ♦ Ο προγραμματικός σχεδιασμός του ΕΠ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα – Συμπλήρωμα Προγραμματισμού) δεν προδιαγράφει σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας, προκειμένου για την εξαγωγή μετρήσιμων στοιχείων παρακολούθησης της πορείας των παρεμβάσεων ΕΚΤ, τόσο σε επίπεδο προγραμματικών στόχων (δείκτες σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας), όσο και σε επίπεδο στοχοθέτησης ανά Μέτρο.

- ♦ Η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων καθιστά ιδιαίτερα επισφαλή την παρακολούθηση της πορείας των παρεμβάσεων ΕΚΤ, δεδομένου ότι τα συγκεκριμένα Μέτρα του ΕΠ περιλαμβάνουν, τόσο δράσεις που ενσωματώνουν την διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), όσο και θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών.

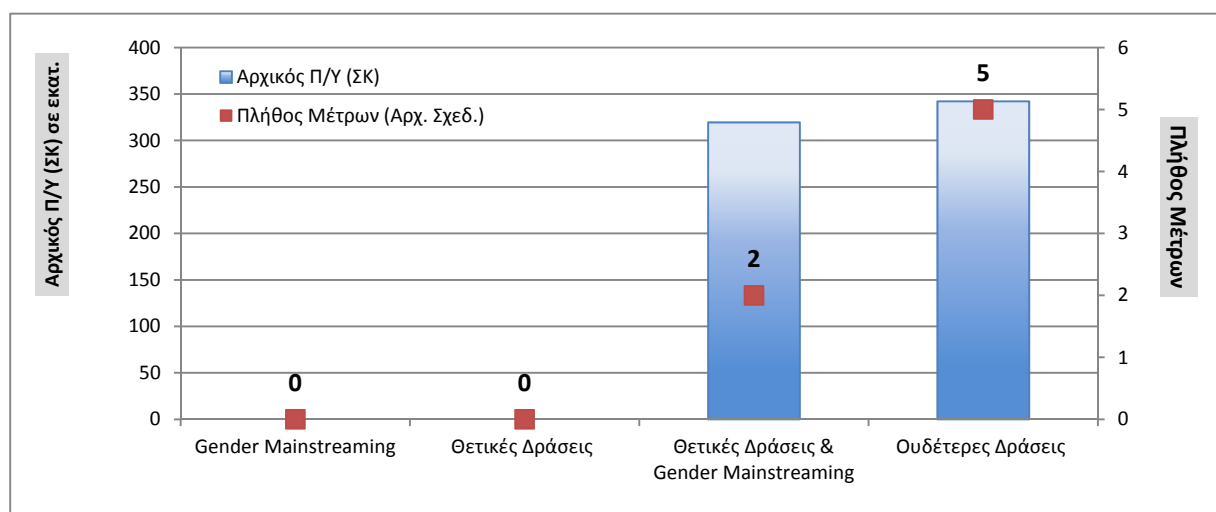
Σε αντίθεση με τα ως άνω, και με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της έρευνας Α, από το φορέα διαχείρισης του ΕΠ εκτιμάται ότι εν γένει ο αρχικός σχεδιασμός του ΕΠ εξειδικεύτηκε σε ικανοποιητικό βαθμό τόσο ως προς τη διαμόρφωση της στρατηγικής της ισότητας στον τομέα παρέμβασής του όσο και τον καθορισμό και την ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος και ακόμη περισσότερο σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού. Αναφέρεται επίσης ότι αξιοποιήθηκαν Μελέτες και δεδομένα άλλων φορέων, ενώ σημαντική υπήρξε και η συμβολή της Διαβούλευσης με φορείς προώθησης της ισότητας (ΓΓΙΦ, ΚΕΘΙ, γυναικείες οργανώσεις, άλλοι φορείς) ως μεθόδου για τη διάγνωση των προβλημάτων στον τομέα της ισότητας των φύλων. Τέλος, αποτιμάται ως ικανοποιητική η συμβολή των *κεντρικών κατευθύνσεων - οδηγιών της ΓΓΙΦ, της ΕΥΣΣΑΑΠ, της ΕΥΣΕΚΤ και της Εκ των προτέρων Αξιολόγησης* στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων.

Κατά την εκτίμηση του φορέα, τα κυριότερα προς αντιμετώπιση προβλήματα ως προς την ισότητα των φύλων υπήρξαν η *Δυσκολία πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας*, στις *Ανισότητες στην εκπαίδευση και κατάρτιση*, ιδίως όσον αφορά τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα, η *Μειωμένη συμμετοχή γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων*, η *Έλλειψη δομών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής* και η *Έλλειψη συμβουλευτικής απασχολούμενων και επιχειρηματιών γυναικών*.

Χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ ΚτΠ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η αρχική χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος σε θετικές δράσεις και δράσεις που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

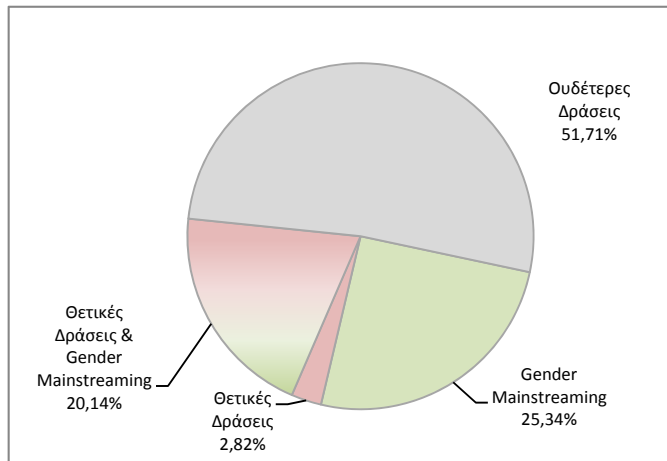
Διάγραμμα 3.49 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από τα στοιχεία του ανωτέρω διαγράμματος, σε συνδυασμό με την κατανομή του αρχικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ ανά κατηγορία παρέμβασης (βλ. Διάγραμμα 3.50), παρατηρούμε σχετική ισοκατανομή του διαθέσιμου προϋπολογισμού μεταξύ ουδέτερων δράσεων και δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Συγκεκριμένα, για την υλοποίηση των ουδέτερων ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεων ΕΚΤ (ουδέτερες δράσεις που εμπίπτουν σε 5 εκ των 7 συνολικά Μέτρων του ΕΠ) διατέθηκαν πόροι που αντιστοιχούν στο 51,71% του προϋπολογισμού, ενώ για την υλοποίηση παρεμβάσεων ΕΚΤ που ενσωματώνουν στις δράσεις τους την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) και θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών (και που εμπίπτουν σε 2 εκ των 7 Μέτρων του ΕΠ) διατέθηκαν πόροι που αντιστοιχούν στο 48,29% του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ. Ωστόσο, παρατηρείται ότι το προβλεπόμενο για θετικές δράσεις ποσοστό χρηματοδότησης δεν ξεπερνά το 3% για το Μέτρο 3.4, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό χρηματοδότησης θετικών δράσεων για το Μέτρο 3.5 δε προσδιορίσθηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό⁶.

Διάγραμμα 3.50

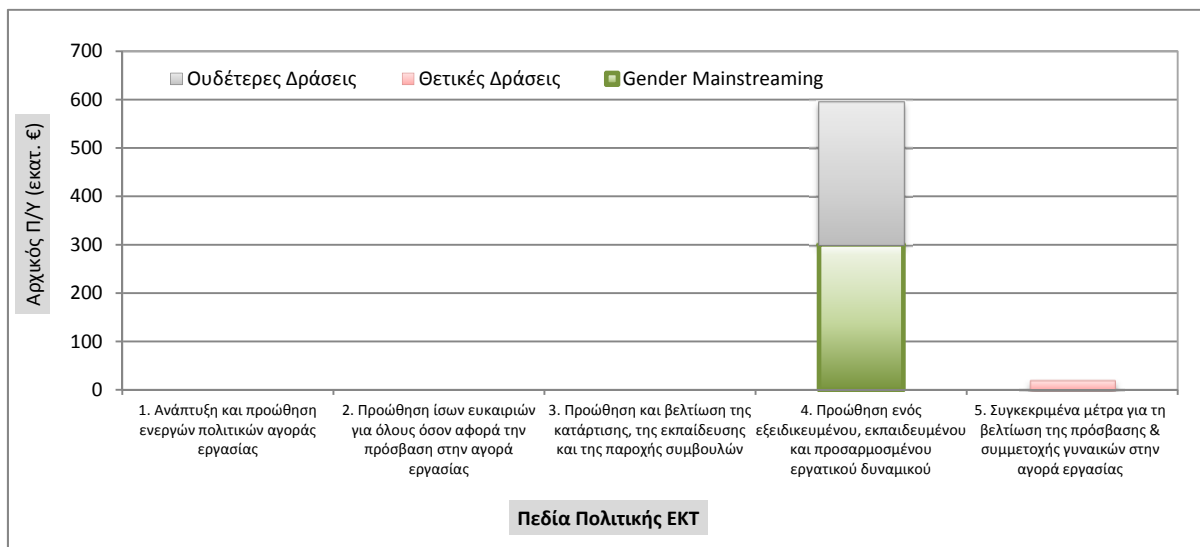
Κατανομή αρχικού π/ϋ Μέτρων ΕΚΤ ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά πεδίο πολιτικής, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του. *Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη ανάλυση δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας.*

Διάγραμμα 3.51

Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

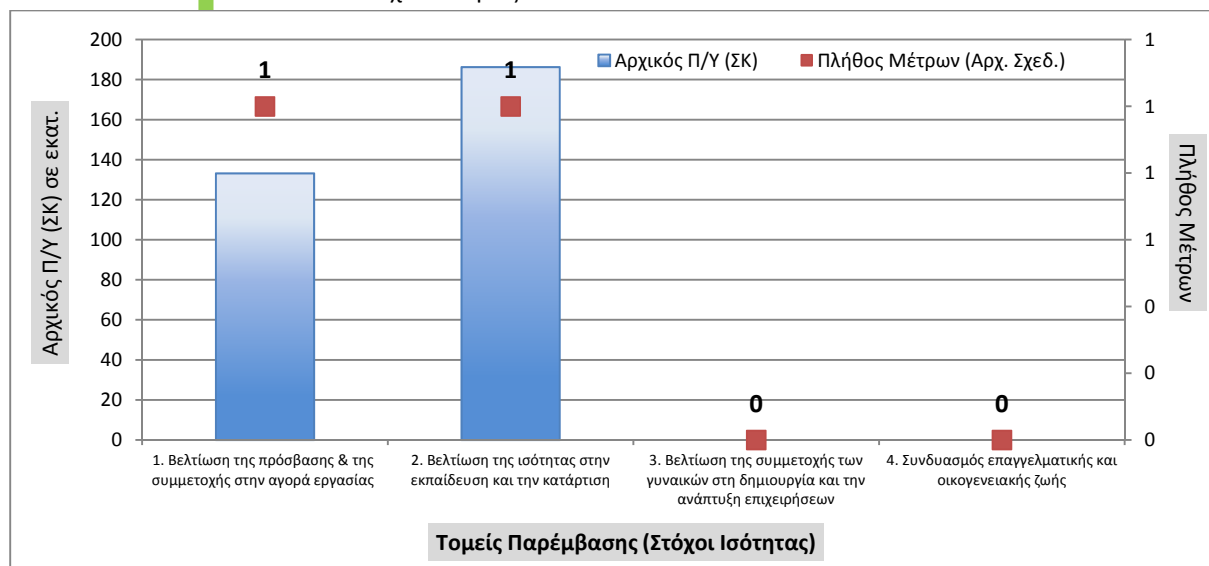

⁶ Στο Κεφάλαιο 4 προσεγγίζεται το ποσοστό αυτό μέσα από τα έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου 3.5

Παρατηρούμε ότι μόνο ένα μικρό μέρος των πόρων δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5 του ΕΚΤ «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας»⁷, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των πόρων προορίστηκε για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 4 του ΕΚΤ «Πρωώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού» και κατανέμεται σχεδόν ομοιόμορφα μεταξύ ουδέτερων παρεμβάσεων και παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming).

Με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, οι παρεμβάσεις ΕΚΤ ανά Μέτρο εμπίπτουν σε έναν ή/και περισσότερους τομείς παρέμβασης / στόχους ισότητας, όπως αυτοί προδιαγράφονται στο Τεχνικό Έγγραφο 3. Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των προαναφερόμενων στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά:

Διάγραμμα 3.52 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά στόχο ισότητας

Όπως παρατηρείται, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων ΕΚΤ των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ ΚτΠ διατέθηκε για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 2 «Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση», ενώ εξίσου σημαντικό μέρος των πόρων δεσμεύτηκε για την υλοποίηση των δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Αντιθέτως, παρουσιάστηκε μηδενική διάθεση πόρων για την υλοποίηση παρεμβάσεων αναφορικά με τους στόχους ισότητας 3 και 4 αντίστοιχα.

Μεταξύ των προδιαγραφόμενων παρεμβάσεων που εμπίπτουν στους ως άνω στόχους ισότητας 1 και 2 ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Προώθηση της τηλε-εργασίας: δράσεις για την προώθηση της τηλε-εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς
- ✓ Προώθηση της τηλε-εργασίας: δράσεις για τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών τηλε-εργασίας

⁷ Στο σχετικό διάγραμμα αποτυπώνεται μόνο το ποσοστό των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5 του ΕΚΤ και αφορούν θετικές δράσεις στο πλαίσιο του Μέτρου 3.4. Το αντίστοιχο ποσοστό για το Μέτρο 3.5 δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, καθώς το ποσοστό χρηματοδότησης θετικών δράσεων για το Μέτρο αυτό δεν προσδιορίστηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό.

- ✓ Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Stage) σε ειδικότητες ΤΠΕ για άνεργους πτυχιούχους: απόκτηση δεξιοτήτων και επαγγελματικής εμπειρίας στους νέους τομείς της ΚτΠ και διευκόλυνση της εσόδου τους στην αγορά εργασίας
- ✓ Προγράμματα Κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ για γυναίκες
- ✓ Προώθηση της χρήσης ευέλικτων μορφών κατάρτισης

3.4.1.6. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ

Λογική Παρέμβασης των ΠΕΠ – Προφίλ και Δομή των Παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων

Στον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων εφαρμόστηκε η αρχή της ισότητας των φύλων μέσω της διττής προσέγγισης του συνδυασμού του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών. Η στρατηγική αυτή εφαρμόστηκε σχεδιαστικά με όμοιο τρόπο σε όλα τα ΠΕΠ, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις στη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Ο σχεδιασμός των Μέτρων σε όλα τα ΠΕΠ είχε οριζόντιο χαρακτήρα με την έννοια ότι οι κατωτέρω περιγραφόμενες δράσεις περιλαμβάνονταν με μικρές αποκλίσεις σε όλες τις Περιφέρειες και είχαν συγκεκριμένα μοναδιαία κόστη υλοποίησης, τα οποία ήταν διοικητικά προσδιορισμένα από τις σχετικές ΚΥΑ.

Τα Μέτρα ΕΚΤ των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατηγοριοποιούνται με βάση το είδος των παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν ως εξής:

- **«Συνέργεια Ανθρωπίνων Πόρων»:** Περιλάμβαναν δράσεις κατάρτισης που είχαν ως στόχο την παροχή ποιοτικής επαγγελματικής κατάρτισης σε συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας και εξειδικευμένης κλίμακας παρεμβάσεις. Επίσης, είχαν ως στόχο την αειφόρο ανάπτυξη, καθώς και τη στήριξη των ευρύτερων αναπτυξιακών στόχων των Προγραμμάτων.
- **«Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης»:** Περιλάμβαναν ενέργειες που αναφέρονται σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Οι ωφελούμενοι από την εφαρμογή του Μέτρου, ήταν άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι.
- **«Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης ΕΚΤ»:** Περιλάμβαναν ενέργειες που αναφέρονται σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης ανέργων και Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων σε τοπικές ζώνες αστικών και ημιαστικών κέντρων σε επίπεδο Δήμου.
- **«Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις ανάπτυξης υπαίθρου / ανάπτυξης ειδικών αγροτικών περιοχών / αγροτικής ανάπτυξης (ΕΚΤ)»:** Περιλάμβαναν ενέργειες που αναφέρονται σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης ανέργων υποαπασχολούμενων και Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.
- **«Κοινωνικές Υπηρεσίες»:** Περιλάμβαναν την ανάπτυξη και ενίσχυση της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας (Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί, Κέντρα Ημερήσιας φροντίδας Ηλικιωμένων - ΚΗΦΗ, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών - ΚΔΑΠ, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες - ΚΔΑΠ/ΑΜΕΑ), καθώς και την υλοποίηση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι».
- **«Τεχνική Βοήθεια»:** Περιλάμβαναν δράσεις υποστήριξης των προγραμματικών αρχών και των αρχών εφαρμογής για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των μέτρων που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ, καθώς και ενημέρωσης των χρηστών και του κοινού γενικότερα για τις δράσεις ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΠΕΠ, μέσω της εκπόνησης μελετών, της παροχής

συμβουλευτικών υπηρεσιών, δαπανών αξιολόγησης και ελέγχων, λειτουργικών δαπανών και εξοπλισμού των προγραμματικών αρχών και ενεργειών ενημέρωσης και δημοσιότητας.

Στον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων συμπεριελήφθησαν 78 Μέτρα ΕΚΤ, τα οποία κατανέμονται στις κάτωθι κατηγορίες ως ακολούθως:

Πίνακας 3.7 Κατηγοριοποίηση Μέτρων ΕΚΤ των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

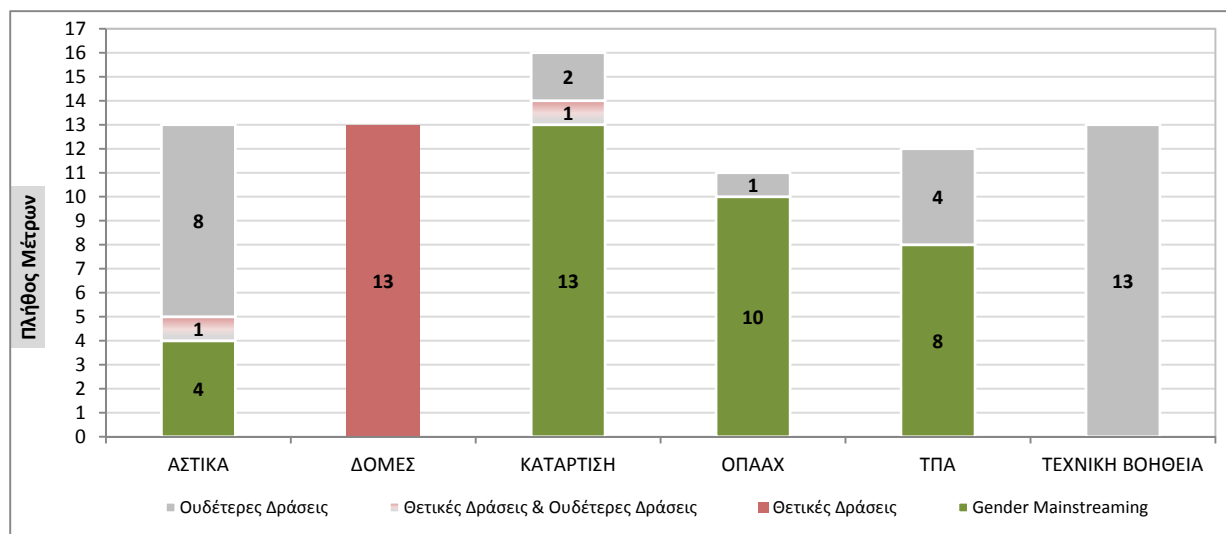
Κατηγορία	Πλήθος Μέτρων
ΑΣΤΙΚΑ	13
ΔΟΜΕΣ	13
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	16
ΟΠΑΑΧ	11
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	13
ΤΠΑ	12
Σύνολο	78

Παρεμβάσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming) συμπεριελήφθησαν -με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΠΕΠ- στις ακόλουθες κατηγορίες Μέτρων:

- «Συνέργεια Ανθρωπίνων Πόρων»
- «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης»
- «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης ΕΚΤ»
- «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις ανάπτυξης υπαίθρου / ανάπτυξης ειδικών αγροτικών περιοχών / αγροτικής ανάπτυξης (ΕΚΤ)»

Αντίστοιχα, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΠΕΠ, θετικές δράσεις περιελήφθησαν αμιγώς στα Μέτρα «Κοινωνικών Υπηρεσιών», ενώ συμπεριελήφθησαν και σε Μέτρα «Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης ΕΚΤ» και σε Μέτρα «Συνέργειας Ανθρωπίνων Πόρων», τα οποία συνδύαζαν ποσοστό θετικών και ουδέτερων δράσεων. Οι θετικές δράσεις στα Μέτρα αυτά αφορούσαν δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης και ενδυνάμωσης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των υποβαθμισμένων αστικών ή ημιαστικών περιοχών με κοινωνικές υπηρεσίες φροντίδας και υποστήριξης, καθώς και ανάπτυξη (οργάνωση και λειτουργία) δράσεων και υπηρεσιών κοινωνικής βοήθειας και αλληλεγγύης που απευθύνονται σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού.

Ουδέτερες δράσεις περιλαμβάνονταν σε όλες τις κατηγορίες Μέτρων, με εξαίρεση τα αμιγώς θετικά Μέτρα «Κοινωνικών Υπηρεσιών». Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο αριθμός Μέτρων των ΠΕΠ ανά κατηγορία Μέτρου (Αστικά, ΤΠΑ, ΟΠΑΑΧ, Δομές κλπ) και είδος παρέμβασης αναφορικά με τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων (θετικές δράσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και Ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις).

Διάγραμμα 3.53 Πλήθος Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία Μέτρου / παρέμβασης

Τα ακόλουθα Μέτρα ΕΚΤ των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ενσωμάτωσαν την διάσταση του φύλου (gender mainstreaming) στον αρχικό σχεδιασμό τους:

Πίνακας 3.8 Κατηγοριοποίηση Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming) των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Κατηγορία Μέτρων ΠΕΠ	ΠΕΠ	Μέτρο
ΑΣΤΙΚΑ	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΤΡΟ 3.1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΒΑ	ΜΕΤΡΟ 2.5: Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης σε Τοπικές Ζώνες Μικρής Κλίμακας – ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 2.4: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 3.7: Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού σε τοπικές ζώνες αστικών και ημιαστικών κέντρων
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΕΠ ΑΜΘ	ΜΕΤΡΟ 5.6: Ανάπτυξη και προσαρμοστικότητα Ανθρώπινου δυναμικού
	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΤΡΟ 3.2: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
	ΠΕΠ ΒΑ	ΜΕΤΡΟ 1.4: Αντιμετώπιση της Ανεργίας
	ΠΕΠ ΔΜ	ΜΕΤΡΟ 3.6: Ενέργειες Αναβάθμισης του Ανθρώπινου Δυναμικού – Προώθηση της Απασχόλησης
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 1.2: Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΕΤΡΟ 5.2: Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
	ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων
	ΠΕΠ ΚΜ	ΜΕΤΡΟ 5.2: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων
	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	ΜΕΤΡΟ 6.2: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων
	ΠΕΠ ΝΑ	ΜΕΤΡΟ 4.1: Δράσεις προώθησης της απασχόλησης και ενέργειες κατάρτισης
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Ανάπτυξη / Βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους τομείς προτεραιότητας του ΠΕΠ
ΟΠΑΑΧ	ΠΕΠ ΑΜΘ	ΜΕΤΡΟ 1.15: Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις ανάπτυξης ειδικών περιοχών – ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΒΑ	ΜΕΤΡΟ 4.12: Δράσεις ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΔΕ	ΜΕΤΡΟ 6.9: Ενίσχυση Ανθρώπινου Δυναμικού της Υπαίθρου
	ΠΕΠ ΔΜ	ΜΕΤΡΟ 5.8: Ολοκληρωμένη παρέμβαση και ανάπτυξη σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 4.13: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας σε τοπικές ζώνες του αγροτικού χώρου
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΕΤΡΟ 2.9: Ειδικές δράσεις ανάπτυξης υπαίθρου
	ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΜΕΤΡΟ 5.4: Ολοκληρωμένες δράσεις αγροτικής ανάπτυξης - ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΚΜ	ΜΕΤΡΟ 6.11: Ειδικές δράσεις αγροτικής ανάπτυξης - ΕΚΤ
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΜΕΤΡΟ 2.2.5: Ανάπτυξη και υποστήριξη ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων (ΕΚΤ)
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 1.14: Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού για την ανάπτυξη της υπαίθρου
ΤΠΑ	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΤΡΟ 3.4: Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
	ΠΕΠ ΒΑ	ΜΕΤΡΟ 1.6: Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης

Κατηγορία Μέτρων ΠΕΠ	ΠΕΠ	Μέτρο
	ΠΕΠ ΔΜ	ΜΕΤΡΟ 1.3: Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 5.3: Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΕΤΡΟ 5.2: Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης για άνεργους και ειδικές κοινωνικές ομάδες - τοπικά σύμφωνα απασχόλησης
	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	ΜΕΤΡΟ 6.3: Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΜΕΤΡΟ 5.2: Τοπικές Πρωτοβουλίες προώθησης της Απασχόλησης σε περιοχές που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα ανεργίας
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 5.3: Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης

Σε όλες τις ανωτέρω παρεμβάσεις, επιδιώκονταν η βελτίωση των ευκαιριών κατάρτισης και απασχόλησης για γυναίκες, μέσα από την υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών που αίρουν τα εμπόδια στην πρόσβαση σε δομές και υπηρεσίες και δίνουν ειδικά κίνητρα. Η ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε όλες τις ανωτέρω δράσεις εκφράζεται σε πρώτη φάση μέσα από την εφαρμογή ρήτρας ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών και στο αντίστοιχο προβάδισμα που τους δίνεται για την ένταξή τους σε θέσεις κατάρτισης, απασχόλησης κλπ.

Ο χαρακτηρισμός των Μέτρων ως «gender mainstreaming» με τυπικό τρόπο δεν περιλαμβάνεται στα προγραμματικά κείμενα των ΠΕΠ, αλλά στηρίζεται στη μεθοδολογία που παρουσιάστηκε στο 1ο Παραδοτέο του Έργου. Με βάση την μεθοδολογία της μελέτης, στο σύνολο των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ -εξαιρουμένων των θετικών Μέτρων- η ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων πραγματοποιείται με τους ακόλουθους τρόπους:

- Λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση οι διαφορετικές ανάγκες ανδρών και γυναικών.
- Περιλαμβάνονται ειδικές δράσεις ή κίνητρα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών.
- Ενυπάρχει συμβολή στη μείωση των ανισοτήτων και στη βελτίωση της ισότητας ανδρών και γυναικών, όπως εκφράζεται μέσα από το σύστημα ποσοτικοποιημένων δεικτών.

Θετικές δράσεις ΕΚΤ στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα προβλέφθηκαν στα ακόλουθα Μέτρα:

Πίνακας 3.9

Κατηγοριοποίηση Μέτρων ΕΚΤ (θετικές δράσεις) των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Κατηγορία Μέτρου ΠΕΠ	Επιχειρησιακά Προγράμματα	Μέτρα ΕΚΤ
ΔΟΜΕΣ	ΠΕΠ ΑΜΘ	ΜΕΤΡΟ 5.4: Δράσεις κοινωνικής υποστήριξης
	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΤΡΟ 3.3: Προώθηση της Ισότητας των Δύο Φύλων: Ανάπτυξη δομών κοινωνικής φροντίδας, Προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας
	ΠΕΠ ΒΑ	ΜΕΤΡΟ 1.5: Υπηρεσίες Φροντίδας για την Προώθηση των Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ των Δύο Φύλων
	ΠΕΠ ΔΕ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης
	ΠΕΠ ΔΜ	ΜΕΤΡΟ 1.1: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Προώθηση των κοινωνικών υπηρεσιών και της ισότητας των ευκαιριών
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΕΤΡΟ 5.3: Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας και προώθηση της ισότητας ευκαιριών των δύο φύλων
	ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΜΕΤΡΟ 5.3: Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - προώθηση της ισότητας των φύλων
	ΠΕΠ ΚΜ	ΜΕΤΡΟ 5.1: Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης
	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	ΜΕΤΡΟ 6.1: Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών
	ΠΕΠ ΝΑ	ΜΕΤΡΟ 4.2: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΜΕΤΡΟ 5.3: Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 5.2: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών

Πέρα από τα ανωτέρω αμιγώς θετικά Μέτρα, θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών σχεδιάστηκαν και στο πλαίσιο Μέτρων που είχαν δεσμεύσει ένα μέρος μόνο των πόρων τους προς το σκοπό αυτό και συγκεκριμένα στα εξής:

- ο ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου, Μέτρο 5.8 « Δράσεις προώθησης της απασχόλησης»: το 20% του αρχικού σχεδιασμού του δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων.
- ο ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου, Μέτρο 4.8 «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης –ΕΚΤ»: το 5% του αρχικού σχεδιασμού του δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων.

Οι **θετικές δράσεις ΕΚΤ** που σχεδιάσθηκαν στο πλαίσιο των Μέτρων «Κοινωνικών Υπηρεσιών των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αφορούσαν τα προγράμματα: α) «Βοήθεια στο Σπίτι» το οποίο συγκεντρώνει και την πλειονότητα των δομών β) «Κέντρα Ημερήσιας φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)», γ) Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, δ) Παιδικοί Σταθμοί, ε) Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών (ΚΔΑΠ), καθώς και στ) Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ /ΑΜΕΑ). Τα ανωτέρω έργα ανάπτυξης και ενδυνάμωσης των κοινωνικών υπηρεσιών στόχευαν ουσιαστικά στην επίτευξη της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών (με έμφαση στις γυναίκες), μέσω της εναρμόνισης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών και αύξησης της πρόσβασής τους σε λοιπές δράσεις των ΠΕΠ, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Επίσης και στα Μέτρα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής και Αγροτικής Ανάπτυξης δεσμεύθηκε μέρος του προϋπολογισμού και σχεδιάσθηκαν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών σε επίπεδο περιοχής, ζώνης, Δήμου, που αφορούσαν τη χρηματοδότηση της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας στις περιοχές που επιλέχθηκαν κατόπιν έγκρισης της χρηματοδότησης καταρτισθέντων επιχειρησιακών σχεδίων. Συγκεκριμένα, τέτοιου είδους δράσεις προβλέπονταν στα εξής ΠΕΠ:

- **ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας - Μ 1.14 «Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού για την ανάπτυξη της υπαίθρου»:** Προβλέφθηκαν «Δομές Στήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού» με στόχο τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας και την άρση της κοινωνικής απομόνωσης των γυναικών και των ειδικών ομάδων πληθυσμού, όπως για παράδειγμα η λειτουργία Κέντρων Κοινωνικής Φροντίδας.
- **ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου - Μ 4.12 «Δράσεις ΕΚΤ»:** Προβλέφθηκαν ενέργειες παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε παιδιά και ηλικιωμένους, οι οποίες ταυτόχρονα στόχευαν στην προώθηση της απασχόλησης ή/και επανένταξης ανέργων στην αγορά εργασίας, και ιδιαίτερα των γυναικών, λόγω της υψηλής συμμετοχής αυτών σε ειδικότητες που απαιτούν οι δημιουργούμενες κοινωνικές υπηρεσίες (νηπιαγωγών, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, επισκεπτριών υγείας, νοσηλευτριών και βοηθητικού προσωπικού, κλπ.) - Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ.

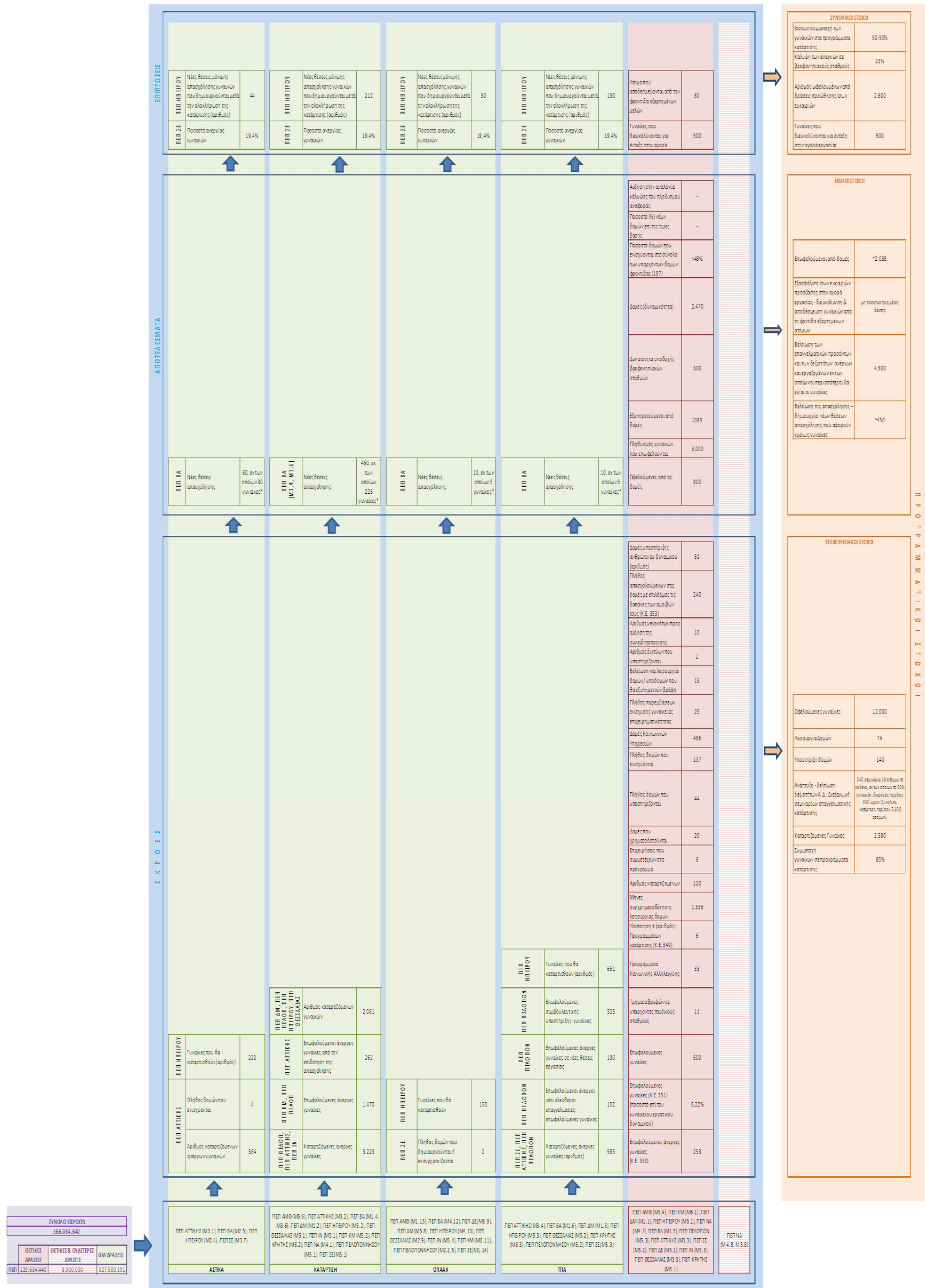
Η ένταξη θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων φαίνεται ότι αποτελούσε ζητούμενο σε επίπεδο Περιφέρειας, καθώς με βάση τα στοιχεία που παρείχαν οι ΕΥΔ των ΠΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α, μεταξύ των προβλημάτων που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων αποτιμήθηκαν ως υψηλής σημαντικότητας προβλήματα τόσο η *Έλλειψη δομών που υποστηρίζουν τις γυναίκες στο πλαίσιο εξισορρόπησης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής*, όσο και η *Δυσκολία πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας*. Ως εξίσου σημαντικά προβλήματα συνεκτιμήθηκαν η *Μειωμένη συμμετοχή γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων*, καθώς και η *Έλλειψη συμβουλευτικής απασχολούμενων και επιχειρηματιών γυναικών*.

Η συνολική λογική της παρέμβασης του αρχικού σχεδιασμού των ΠΕΠ αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, αποτυπώνεται στο σχήμα που ακολουθεί. Προκειμένου να απεικονισθεί η λογική της παρέμβασης συνολικά για τα ΠΕΠ, οι δείκτες ισότητας έχουν ομαδοποιηθεί σε ομοειδείς κατηγορίες και έχει υπολογισθεί αθροιστικά η τιμή επίτευξής τους για το σύνολο των ΠΕΠ.

Αναλυτικά σχήματα λογικής παρέμβασης ανά ΠΕΠ παρατίθενται στο Παράρτημα Θ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Σχήμα 3.9

Λογική Παρέμβασης ΠΕΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

*Η αναλογία 50% προκύπτει από το εγκεκριμένο ΠΕΠ ΒΑ. Οι θέσεις αυτές εμπεριέχονται ήδη στα άλλα Μέτρα του Άξονα και δεν είναι προσθετικές.

Το ανωτέρω σχήμα οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα σχετικά με την λογική της παρέμβασης των ΠΕΠ στην ισότητα των φύλων:

- ♦ Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων η οποία αποτέλεσε σημαντική στρατηγική των ΠΕΠ, ποσοτικοποιήθηκε σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό μέσω στόχων – δεικτών ισότητας. Με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφηκε πιο πάνω, προέκυψαν 12 συνολικά δείκτες για την ποσοτικοποίηση των μέτρων gender mainstreaming και αντίστοιχα 29 δείκτες ισότητας για τα αμιγώς θετικά Μέτρα. Για τα Μέτρα που περιείχαν συνδυασμό θετικών και ουδέτερων δράσεων, δεν προβλεπόταν δείκτης ισότητας.
- ♦ Όπως φαίνεται και στο ακόλουθο σχήμα, το 61% των δεικτών ισότητας των μέτρων gender mainstreaming ήταν δείκτες εκροών, το 17% δείκτες αποτελέσματος και το 22% ήταν δείκτες επιπτώσεων. Αντίστοιχα για τα αμιγώς θετικά Μέτρα, περίπου το 71% ήταν δείκτες εκροών, το 25% δείκτες αποτελέσματος και μόλις το 4% δείκτες επιπτώσεων.

Διάγραμμα 3.54 Κατανομή δεικτών ισότητας ανά κατηγορία

- ♦ Δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού προβλέφθηκαν για όλα τα θετικά Μέτρα των ΠΕΠ, ενώ για τα gender mainstreaming Μέτρα, σε δύο εκ των δεκατριών ΠΕΠ (συγκεκριμένα για τα ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου) δεν καταρτίσθηκαν δείκτες ισότητας.
- ♦ Οι δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας καλύπτουν τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων όλων των ΠΕΠ, με εξαίρεση τα ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, Πελοποννήσου και Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η θετική αξιολόγηση της ποσοτικοποίησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, που προκύπτει εξετάζοντας το κάθε ΠΕΠ διακριτά, δεν διατηρείται στην περίπτωση που εξετάζει κανείς συνολικά τα ΠΕΠ, δεδομένου ότι αντίστοιχες δράσεις των ΠΕΠ ποσοτικοποιήθηκαν με διαφορετικούς δείκτες – στόχους, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή ούτε η άθροισή τους σε συνολικό επίπεδο, ούτε και η σύγκριση μεταξύ των επιμέρους Προγραμμάτων. Επιπλέον, η έλλειψη ενιαίου σχεδιασμού του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων - δεικτών, καθιστά αυτόματα ανέφικτη και οποιαδήποτε προσπάθεια υπολογισμού επιμέρους στόχων – δεικτών σε επίπεδο Γ' ΚΠΣ.

Στα ως άνω κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν και τα στοιχεία που παρείχαν οι ΕΥΔ των ΠΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α, βάσει των οποίων η εξειδίκευση του αρχικού σχεδιασμού των ΠΕΠ αναφορικά με τον καθορισμό και την ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας, τόσο σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, όσο και σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού, αποτιμήθηκε ως μερικώς ικανοποιητική. Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία της έρευνας, οι ΕΥΔ των ΠΕΠ εκτιμούν ότι μεταξύ των θεμάτων στα οποία εντοπίστηκαν ελλείψεις, κενά και αστοχίες στον αρχικό σχεδιασμό συγκαταλέγονται ο *Μη επαρκής προγραμματικός σχεδιασμός σε θέματα ισότητας των φύλων λόγω έλλειψης Μελετών-σχεδίου δράσης*, καθώς και η *Απουσία ή μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των Μέτρων ΕΚΤ*, παράγοντες τους οποίους θεωρούν ιδιαίτερα

κρίσιμους για την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων. Τέλος, για τη διάγνωση των προβλημάτων στον τομέα ισότητας των φύλων, οι φορείς διαχείρισης των ΠΕΠ στηριχτήκαν κατά κύριο λόγο στην Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας προηγούμενων προγραμμάτων - Ανατροφοδότηση, αποδίδοντας μικρότερη βαρύτητα στη συμβολή των κατευθυντήριων οδηγιών της ΓΓΙΦ, της ΕΥΣΕΚΤ, της ΕΥΣΣΑΑΠ, καθώς και της Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης.

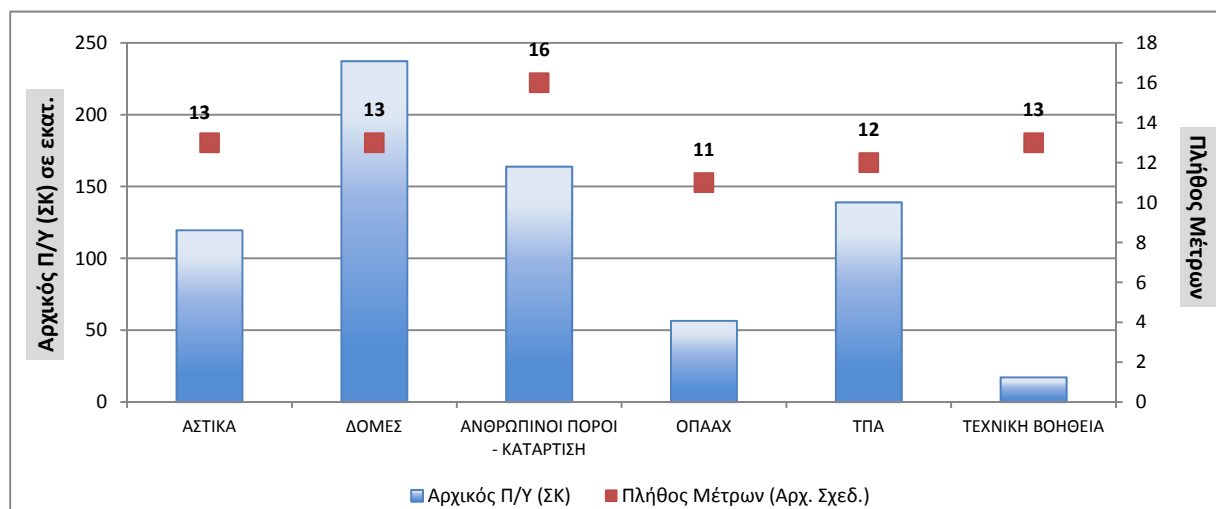
Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων των ΠΕΠ

Για την εκτίμηση και αξιολόγηση της πολιτικής για την επίτευξη της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΠΕΠ εξετάζονται μια σειρά από θέματα όπως:

- ♦ Η χρηματοδοτική βαρύτητα τόσο των θετικών δράσεων, όσο και των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων κατά τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των ΠΕΠ.
- ♦ Η χρηματοδοτική βαρύτητα των δράσεων ΕΚΤ των ΠΕΠ που κατευθύνονταν στην εξυπηρέτηση του 5ου πεδίου πολιτικής ΕΚΤ κατά τον αρχικό σχεδιασμό τους.
- ♦ Η χρηματοδοτική βαρύτητα των δράσεων που ενίσχυαν την ισότητα των φύλων ως προς τους στόχους ισότητας κατά τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των ΠΕΠ.

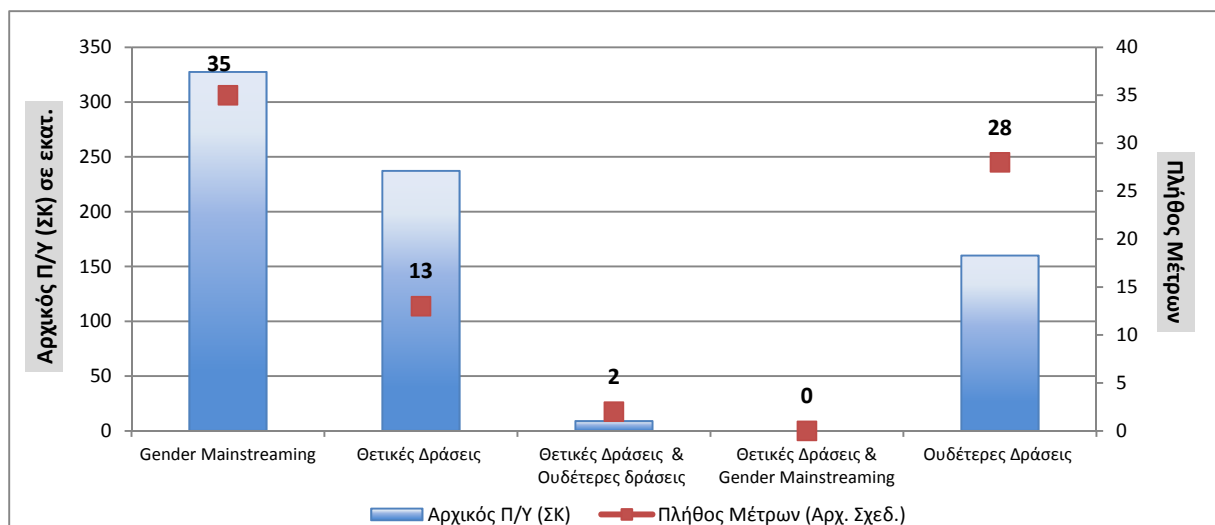
Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων και του πλήθους των Μέτρων ανά κατηγορία βασικών δράσεων ΕΚΤ συνολικά για τα ΠΕΠ, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους. Σημειώνεται πως λαμβάνονται υπόψη μόνο οι Δράσεις που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων και όχι οι Ουδέτερες Δράσεις.

Διάγραμμα 3.55 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία Μέτρων

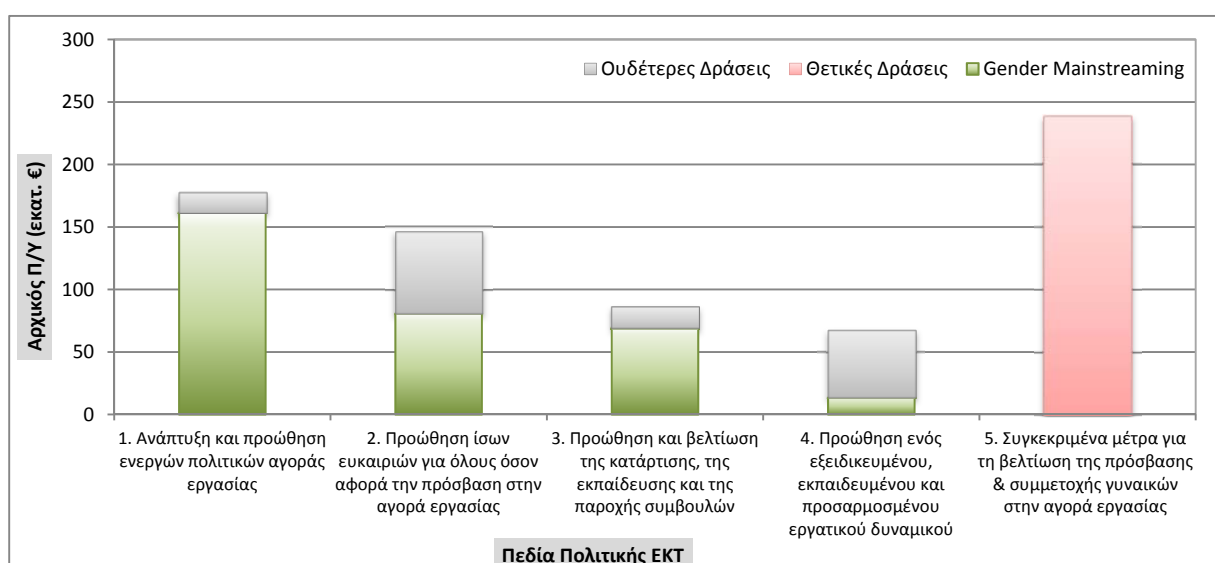
Όπως προκύπτει από το ανωτέρω διάγραμμα, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων «Κοινωνικών Υπηρεσιών», μέσω της ανάπτυξης δομών κοινωνικής φροντίδας, με σημαντικότερη συμβολή στην επίτευξη της ισότητας μεταξύ των φύλων (41,36% των πόρων).

Η αρχική χρηματοδοτική κατανομή των πόρων των ΠΕΠ σε θετικές δράσεις και δράσεις που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (GM) παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.56 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από την ανάγνωση του διαγράμματος αναφορικά με τη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτών διατέθηκε για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων ΕΚΤ (που εμπίπτουν σε 35 εκ των 78 συνολικά Μέτρων ΕΚΤ) και ανήλθε στο 44,64% του προϋπολογισμού. Ικανοποιητικό μέρος του συνολικού προϋπολογισμού (32,34%) διατέθηκε και για την υλοποίηση θετικών παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών, όπως εκφράζονται μέσα από τις δράσεις 13 Μέτρων ΕΚΤ. Παρ' όλα αυτά, αξίζει να σημειωθεί πως σε σημαντικό αριθμό Μέτρων (28 σε σύνολο 78 Μέτρων), τα οποία δέσμευσαν το 1/5 περίπου των πόρων του ΕΚΤ (21,81%) δεν ενσωματώθηκε στον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό τους η αρχή της ισότητας των φύλων.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός των ΠΕΠ συνολικά, ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται *(εκτός των μέτρων Τεχνικής Βοήθειας)*.

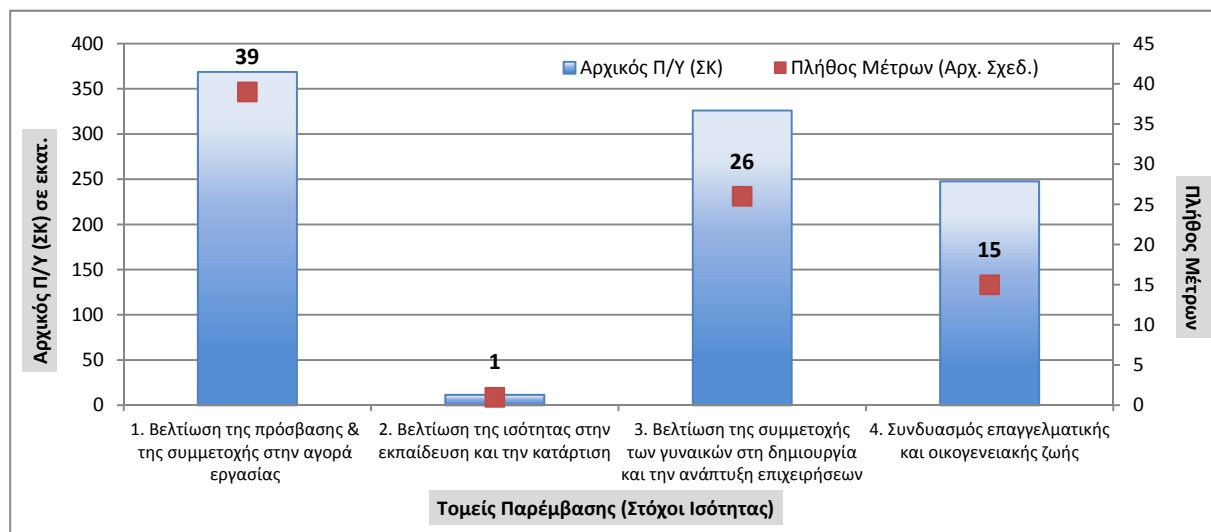
Διάγραμμα 3.57 Αρχικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά Πεδίο Πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

Όπως προκύπτει από το διάγραμμα, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων ΕΚΤ δεσμεύτηκε για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του πεδίου πολιτικής 5 «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής γυναικών στην αγορά

εργασίας», στο οποίο εμπίπτουν οι παρεμβάσεις που υποστηρίζουν στην πράξη την ενίσχυση της αρχής της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις). Δεύτερο σε χρηματοδοτική βαρύτητα, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΠΕΠ, έρχεται το πεδίο πολιτικής 1 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας» με την πλειοψηφία των Μέτρων που εμπίπτουν σε αυτό να είναι Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα (gender mainstreaming).

Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων των ΠΕΠ συνολικά μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά:

Διάγραμμα 3.58 Αρχικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον αρχικό σχεδιασμό οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των ΠΕΠ συμβάλλουν κατά κύριο λόγο στο στόχο ισότητας 1 «Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας», τόσο σε όρους χρηματοδοτικής βαρύτητας, όσο και από άποψη πλήθους Μέτρων που εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία (39 Μέτρα ΕΚΤ - 38,7% των συνολικών σχετικών πόρων που δεσμεύθηκαν για παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων).

Η παρατήρηση αυτή είναι λογική, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι -όπως προαναφέρθηκε- τα περισσότερα Μέτρα εμπίπτουν στην κατηγορία «Συνέργεια Ανθρωπίνων Πόρων», ενώ οι περισσότεροι πόροι διατέθηκαν για την υλοποίηση Μέτρων ανάπτυξης δομών κοινωνικής φροντίδας, συνεπώς είναι φανερό η προσπάθεια βελτίωσης της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, τόσο μέσω δράσεων κατάρτισης, όσο και μέσω της δημιουργίας γενικότερα των απαραίτητων προϋποθέσεων για την επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Εκτός από τον προαναφερθέντα στόχο ισότητας, τα ΠΕΠ μέσω των παρεμβάσεών τους συμβάλλουν σημαντικά και στους στόχους 3 «Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων» (26 μέτρα-34,2% των συνολικών σχετικών πόρων) και 4 «Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» (15 μέτρα-26% των συνολικών πόρων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων).

3.4.2. Ειδικό Ερώτημα Α1.2. Ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις της ex ante αξιολόγησης αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ex ante Αξιολόγησης αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και αποτιμάται ο βαθμός συμβολής της στη βελτίωση του σχεδιασμού, στις ακόλουθες βασικές κατευθύνσεις:

- Εντοπισμός αδυναμιών στη στρατηγική των ΕΠ σχετικά με την ισότητα των φύλων και διατύπωση προτάσεων ενίσχυσης της στρατηγικής όσον αφορά στις ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών.
- Εντοπισμός αδυναμιών στο προτεινόμενο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και διατύπωση προτάσεων βελτίωσής του.

Προς το σκοπό αυτό διερευνώνται τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Η Ex ante Αξιολόγηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ συμπεριέλαβε, στην ανάλυση της, περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, σε ότι αφορά στην ισότητα των φύλων στον τομέα, ή περιοχή παρέμβασης του κάθε ΕΠ;
- Ελήφθησαν υπόψη τα συμπεράσματα – προτάσεις της Ex ante Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σχετικά με την ισότητα των φύλων;

Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε για την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης») στηρίχθηκε στις ειδικές απαιτήσεις που τέθηκαν από τους Κανονισμούς και τις σχετικές οδηγίες - κατευθύνσεις της ΕΕ.

Με βάση το άρθρο 41.2γ του Κανονισμού 1260/99⁸ η Εκ των προτέρων Αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων περιλαμβάνει «αξιολόγηση της κατάστασης από άποψης ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας και ίσης μεταχείρισης κατά την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών περιορισμών κάθε ομάδας, εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων της στρατηγικής και των παρεμβάσεων, ιδίως για την ένταξη ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, την προώθηση γυναικών επιχειρηματιών και τη συνύπαρξη οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».

Οι βασικές απαιτήσεις του Κανονισμού περιελήφθησαν και στο Έγγραφο Εργασίας 2 της ΕΕ «Η Εκ των προτέρων Αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων», όπου γίνεται ειδική αναφορά στην εκτίμηση της προώθησης ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών μέσω της Εκ των προτέρων Αξιολόγησης των παρεμβάσεων.

Παράλληλα, το Τεχνικό Έγγραφο 3 «Ένταξη της διάστασης της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών στα προγράμματα και τα έργα των Διαρθρωτικών Ταμείων» προσδιορίζει ενδεικτικά ορισμένα στοιχεία που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην Εκ των προτέρων Αξιολόγηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών:

- Ευκαιρίες για τη βελτίωση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Προσδιορισμός των περιορισμών στην πλήρη συμμετοχή των γυναικών και των ανδρών στην αγορά εργασίας
- Εκτίμηση του πιθανού αντίκτυπου της προτεινόμενης στρατηγικής και ενίσχυσης στη βελτίωση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) 1260/199 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 «περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία».

Σύμφωνα με το ανωτέρω κανονιστικό πλαίσιο προσδιορίστηκαν τα ακόλουθα αναγκαία στοιχεία και απαιτούμενες πληροφορίες, στη βάση των οποίων αποτιμήθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ:

- **Εκτίμηση της κατάστασης από άποψη ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών:** εξετάζεται ο βαθμός αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης ως προς το θέμα της ισότητας των φύλων με στοιχεία αναφορικά με τις διαφορές στη συμμετοχή ανδρών και γυναικών (α) στην αγορά εργασίας, στις οικονομικές δραστηριότητες και στη λήψη αποφάσεων, στο πλαίσιο των επιχειρήσεων, της απασχόλησης και των μέτρων ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης, (β) σε επίπεδο προσόντων και ικανοτήτων, εκπαίδευσης και κατάρτισης και ζήτησης στην αγορά εργασίας και (γ) στην πρόσβαση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας.
- **Προσδιορισμός των περιορισμών στην πλήρη συμμετοχή των γυναικών και των ανδρών στην αγορά εργασίας:** εξετάζεται ο βαθμός παρουσίας των αιτιωδών διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τα επίπεδα των προσόντων και δεξιοτήτων τους και των εμποδίων που εγείρονται αναφορικά με τη βελτιστοποίηση των προσόντων τους και τη διατήρηση των θέσεων απασχόλησης, την προαγωγή των γυναικών σε επαγγέλματα υψηλότερου επιπέδου και σε θέσεις λήψης αποφάσεων, τις αιτίες της περιορισμένης γυναικείας συμμετοχής στη δημιουργία, ανάπτυξη και αποδοτικότητα επιχειρήσεων, τους ειδικούς φραγμούς στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας μειονεκτικών ομάδων ανδρών και γυναικών.
- **Εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων της στρατηγικής στη βελτίωση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών:** εξετάζεται ο βαθμός αποτίμησης των επιπτώσεων της προγραμματικής στρατηγικής αναφορικά με (α) τη βελτίωση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και στα αποκτηθέντα προσόντα και δεξιότητες, στη δημιουργία και ενίσχυση επιχειρήσεων, στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, (β) την καταλληλότητα των διαθέσιμων για τη βελτίωση της ισότητας μέσων, (γ) την καταλληλότητα των προβλεπόμενων ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών στη διαχείριση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- **Εντοπισμός αδυναμιών στη στρατηγική του Προγράμματος σχετικά με την ισότητα των φύλων - Διατύπωση προτάσεων ενίσχυσης της στρατηγικής σε θέματα ισότητας των φύλων:** εξετάζεται ο βαθμός αποτίμησης της καταλληλότητας της στρατηγικής του Προγράμματος για την βελτίωση της ισότητας των δύο φύλων, ο εντοπισμός σχετικών ελλείψεων/κενών στο σχεδιασμό, καθώς και ο βαθμός ενσωμάτωσης προτάσεων για την ενίσχυση του προγραμματικού σχεδιασμού ως προς το θέμα της ισότητας των φύλων.
- **Εντοπισμός αδυναμιών στο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων - δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και διατύπωση προτάσεων βελτίωσής του:** εξετάζεται ο βαθμός αποτίμησης της καταλληλότητας της στοχοθέτησης - ποσοτικοποίησης της στρατηγικής του Προγράμματος αναφορικά με την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων, ο εντοπισμός ενδεχόμενων αδυναμιών, καθώς και ο βαθμός ενσωμάτωσης προτάσεων για τη βελτίωσή της.

Η επισκόπηση των Ex ante Αξιολογήσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων με βάση τα ανωτέρω κριτήρια, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά ανά ΕΠ στο Παράρτημα Δ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», κατέδειξε τα κάτωθι:

- Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με την ισότητα των φύλων στον τομέα / περιοχή παρέμβασης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ, είναι αρκετά περιορισμένη στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Ειδικότερα σε 10 από

τα 18 ΕΠ, οι Ex ante Αξιολογητές προέβησαν σε εκτίμηση της κατάστασης από άποψη ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών με χρήση «διαγνωστικών» στατιστικών και ποσοτικών στοιχείων και συγκεκριμένα στα ΕΠ: ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου. Συνολικά, η εν λόγω απαίτηση καλύπτεται κατά 56%, ποσοστό που κρίνεται χαμηλό, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκτίμηση της κατάστασης αναφορικά με την ισότητα των δύο φύλων αποτελεί προϋπόθεση για την αποτίμηση της καταλληλότητας της στρατηγικής και την εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων των παρεμβάσεων στο τομέα αυτό (παράγοντες που ενσωματώνονται στα υπόλοιπα κριτήρια /απαιτήσεις).

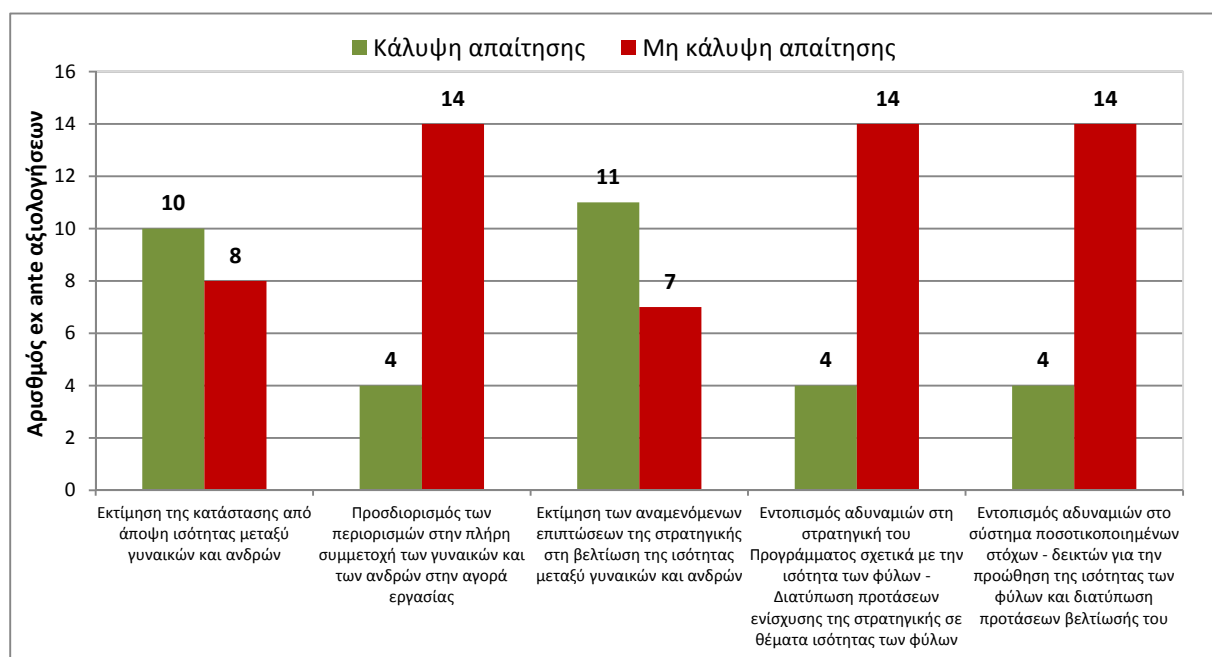
- Σημαντική υστέρηση διαπιστώνεται στην κάλυψη της απαίτησης για προσδιορισμό των παραγόντων εκείνων που εμποδίζουν την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή των γυναικών, αφού στις περισσότερες περιπτώσεις Ex ante Αξιολογήσεων δε φαίνεται να διερευνώνται επί της ουσίας οι αιτίες που περιορίζουν άνδρες και γυναίκες από την ισότιμη και πλήρη πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό κάλυψης της συγκεκριμένης απαίτησης ανέρχεται στο 22% (4 από τα 18 ΕΠ). Συγκεκριμένα, σε προσδιορισμό των παραγόντων που περιορίζουν την πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας προέβησαν μόνο οι Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠΑΕΚ, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας και ΠΕΠ Θεσσαλίας.
- Βελτιωμένη εικόνα παρουσιάζουν οι Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σε ότι αφορά την εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων της στρατηγικής των Προγραμμάτων στη βελτίωση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Στο συγκεκριμένο κριτήριο παρατηρείται κάλυψη κατά 61%, ήτοι στις Ex ante Αξιολογήσεις 11 ΕΠ (σε σύνολο 18) συμπεριελήφθησαν εκτιμήσεις (ποιοτικές στις περισσότερες περιπτώσεις) σχετικά με τις αναμενόμενες επιπτώσεις της στρατηγικής στη βελτίωση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, μεταξύ των οποίων οι Αξιολογήσεις των ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Ηπείρου, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου. Στις Ex ante Αξιολογήσεις των υπόλοιπων 7 ΕΠ δεν περιλαμβάνεται εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων της στρατηγικής στην ισότητα των φύλων.
- Αναφορικά με τον εντοπισμό αδυναμιών στη στρατηγική του Προγράμματος σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη διατύπωση προτάσεων ενίσχυσής της, το ποσοστό κάλυψης ανέρχεται στο 22%, ποσοστό σημαντικά χαμηλό αφού μόνο οι Αξιολογήσεις των ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας και ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας αποφάνθηκαν επί της επιχειρησιακής στρατηγικής, εντοπίζοντας αδυναμίες και διατυπώνοντας προτάσεις ενίσχυσής της σε σχέση με την ισότητα των φύλων.
- Τέλος, σχετικά με τον εντοπισμό αδυναμιών στο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων - δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και τη διατύπωση προτάσεων βελτίωσής του, παρατηρείται εξίσου χαμηλό ποσοστό κάλυψης που ανέρχεται στο 22%, καθώς μόνο οι Αξιολογήσεις των ΕΠΑΝ, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Ηπείρου και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου προέβησαν σε αποτίμηση της ποσοτικοποίησης της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, εντοπίζοντας σχετικές αδυναμίες και διατυπώνοντας αντίστοιχες βελτιωτικές προτάσεις.

Γενικά, η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ κατέδειξε σημαντικά κενά και ελλείψεις, τα οποία εστιάζονται στην περιορισμένη εκτίμηση των παραγόντων εκείνων που εμποδίζουν την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, στην έλλειψη -σε αρκετές περιπτώσεις- ουσιαστικής αποτίμησης του προγραμματικού σχεδιασμού αναφορικά με την ισότητα των φύλων, καθώς και

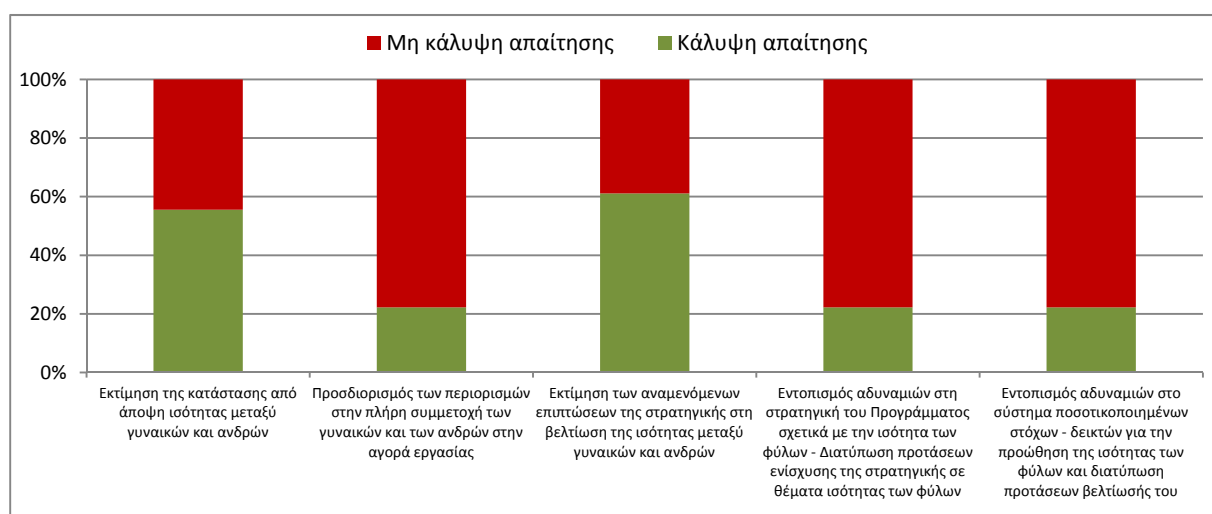
στον περιορισμένο αριθμό προτάσεων βελτίωσης της στρατηγικής των προγραμμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Ελάχιστα σημαντική αποδείχτηκε, τέλος, η συμβολή των Ex ante Αξιολογήσεων στη βελτίωση της ποσοτικοποίησης της στρατηγικής των Προγραμμάτων στον τομέα της ισότητας των φύλων, αφού περιορισμένες ήταν οι περιπτώσεις αξιολογήσεων που εντόπισαν σχετικές αδυναμίες στο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και διατύπωσαν προτάσεις βελτίωσής του.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται ο βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ ανά απαίτηση / κριτήριο (σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά).

Διάγραμμα 3.59 Βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex Ante αξιολογήσεις των ΕΠ

Διάγραμμα 3.60 Ποσοστό ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex Ante Αξιολογήσεις των ΕΠ

Στην αποτίμηση του βαθμού ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις συνεκτιμήθηκε και ο προσδιορισμός, ή μη, συναφών με το θέμα της ισότητας προτάσεων βελτίωσης της στρατηγικής των Προγραμμάτων και του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.

Αναλυτικά, η βασική διαπίστωση που προκύπτει από την επισκόπηση των Ex ante Αξιολογήσεων συνίσταται στην πλημμελή ανταπόκριση ως προς τη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της στρατηγικής και της στοχοθεσίας αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων. Μεμονωμένες προτάσεις διατυπώνονται στις αξιολογήσεις των ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας και ΠΕΠ Ηπείρου, ενώ στις Ex ante Αξιολογήσεις των υπόλοιπων ΕΠ δεν περιλαμβάνονται σχετικές προτάσεις. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην αναγκαιότητα / σκοπιμότητα διατύπωσης, ή μη, σχετικών προτάσεων προσμετράται και ο βαθμός πληρότητας του προγραμματικού σχεδιασμού ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σε σχέση με το θέμα της ισότητας των φύλων. Αυτό πρακτικά συνεπάγεται ότι για τις περιπτώσεις που η εκπόνηση προγραμματικών σχεδίων ενσωμάτων (σύμφωνα με την Ex ante Αξιολόγηση) επαρκώς την αρχή της ισότητας των φύλων, η διατύπωση αντίστοιχων προτάσεων θα θεωρούνταν πλεονασμός.

Αναφορικά με τον βαθμό ενσωμάτωσης των προτάσεων των Ex ante Αξιολογήσεων στο σχεδιασμό των ΕΠ, η κύρια διαπίστωση που προκύπτει είναι ότι αξιοποιήθηκαν κατά περίπτωση. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις που διατυπώθηκαν για τα ΕΠΕΑΕΚ και ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, δεν ελήφθησαν υπόψη στην οριστικοποίηση του αρχικού σχεδιασμού οι προτάσεις για το ΕΠΑΝ και το ΠΕΠ Ηπείρου, ενώ η ενσωμάτωση, ή μη, της πρότασης για αύξηση του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί λόγω έλλειψης σχετικών στοιχείων.

Η γενική διαπίστωση που συνάγεται πάντως ως προς το θέμα διατύπωσης και ενσωμάτωσης προτάσεων στον οριστικοποιημένο αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό, ενισχυμένη και από τη μέχρι τώρα αποτίμηση των Ex ante Αξιολογήσεων των ΕΠ-ΕΚΤ, έγκειται στο ότι κατά κανόνα οι αξιολογήσεις δεν προέβησαν σε μια σε βάθος διερεύνηση του θέματος της ισότητας των φύλων, γεγονός που περιορίσε τις δυνατότητες προσδιορισμού προτάσεων που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την στρατηγική των Προγραμμάτων στο τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων.

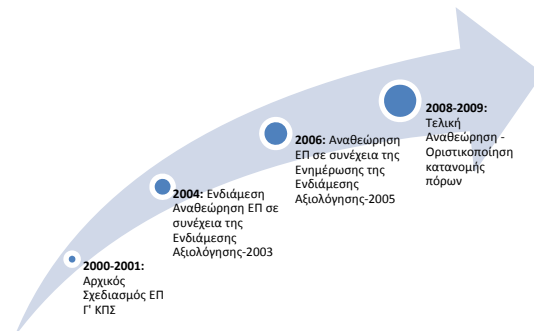
Ωστόσο, τα ανωτέρω συμπεράσματα (στο ποιοτικό τους μέρος) έρχονται σε αντίθεση με τα αντίστοιχα ευρήματα της Έρευνας Πεδίου που πραγματοποιήθηκε στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ (Έρευνα Α) και τα σχετικά στοιχεία με τα οποία τροφοδοτήθηκε το επιμέρους ερώτημα αναφορικά με το βαθμό συμβολής της Εκ των προτέρων Αξιολόγησης. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της διενεργηθείσας έρευνας, το 50% των ερωτηθέντων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης εκτίμησε ότι η Εκ των προτέρων Αξιολόγηση συνέβαλε **από αρκετά έως πολύ** στην εξειδίκευση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό, ενώ βάσει των συμπερασμάτων της αξιολόγησης, ο βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Εκ των προτέρων Αξιολογήσεις δεν ξεπερνά το 39% (βλ. Ενότητα 3.8.1).

Η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ-ΕΚΤ σε επίπεδο κάλυψης απαιτήσεων και διατύπωσης προτάσεων παρατίθεται στο Παράρτημα Δ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

3.5. Αξιολόγηση των τροποποιήσεων της στρατηγικής των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ

Η αποτίμηση των τροποποιήσεων του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και της διαχρονικής μεταβολής τους, επιτυγχάνεται μέσω της αναλυτικής εξέτασης του προγραμματικού σχεδιασμού στους ακόλουθους ενδιάμεσους χρονικούς «σταθμούς», πέρα από τον αρχικό και τελικό σχεδιασμό τους, κατά τους οποίους υπήρξαν τροποποιήσεις στρατηγικής:

- ο **2004:** ενδιάμεση αναθεώρηση των ΕΠ σε συνέχεια της ενδιάμεσης αξιολόγησής τους το 2003 και κατανομή αποθεματικού επίδοσης
- ο **2006:** αναθεώρηση των ΕΠ σε συνέχεια της ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησής τους το 2005

Στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας εξετάζεται η διαχρονική μεταβολή του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και του μίγματος πολιτικής (Gender mainstreaming - Θετικές Δράσεις) στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ, ενώ η διαχρονική μεταβολή της στρατηγικής των επιμέρους ΕΠ αναφορικά με την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων κατά τη τρίτη Προγραμματική Περίοδο, αποτιμάται αναλυτικά ανά ΕΠ στην Ενότητα 3.7.

Ένα από τα βασικά στοιχεία της στρατηγικής σε θέματα ισότητας των φύλων -για τα οποία εξετάζεται η διαχρονική μεταβολή του- αποτελεί η διάρθρωση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ αναφορικά με το είδος – περιεχόμενο των δράσεων υπέρ της ισότητας (διάκριση παρεμβάσεων: θετικές δράσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις και ουδέτερες δράσεις). Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η ανωτέρω κατηγοριοποίηση πραγματοποιήθηκε στις εξεταζόμενες χρονικές στιγμές με βάση τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου. Στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης» παρατίθεται η συγκεκριμένη μεθοδολογία κατηγοριοποίησης των παρεμβάσεων ΕΚΤ ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων, καθώς και η εφαρμογή της στον αρχικό και τελικό σχεδιασμό των ΕΠ. Για τα ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα, παρουσιάζονται και τεκμηριώνονται αντίστοιχα οι τυχόν μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν στο χαρακτηρισμό των παρεμβάσεων – Μέτρων, στην Ενότητα 3.7.

3.5.1. Ενδιάμεση Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - 2004

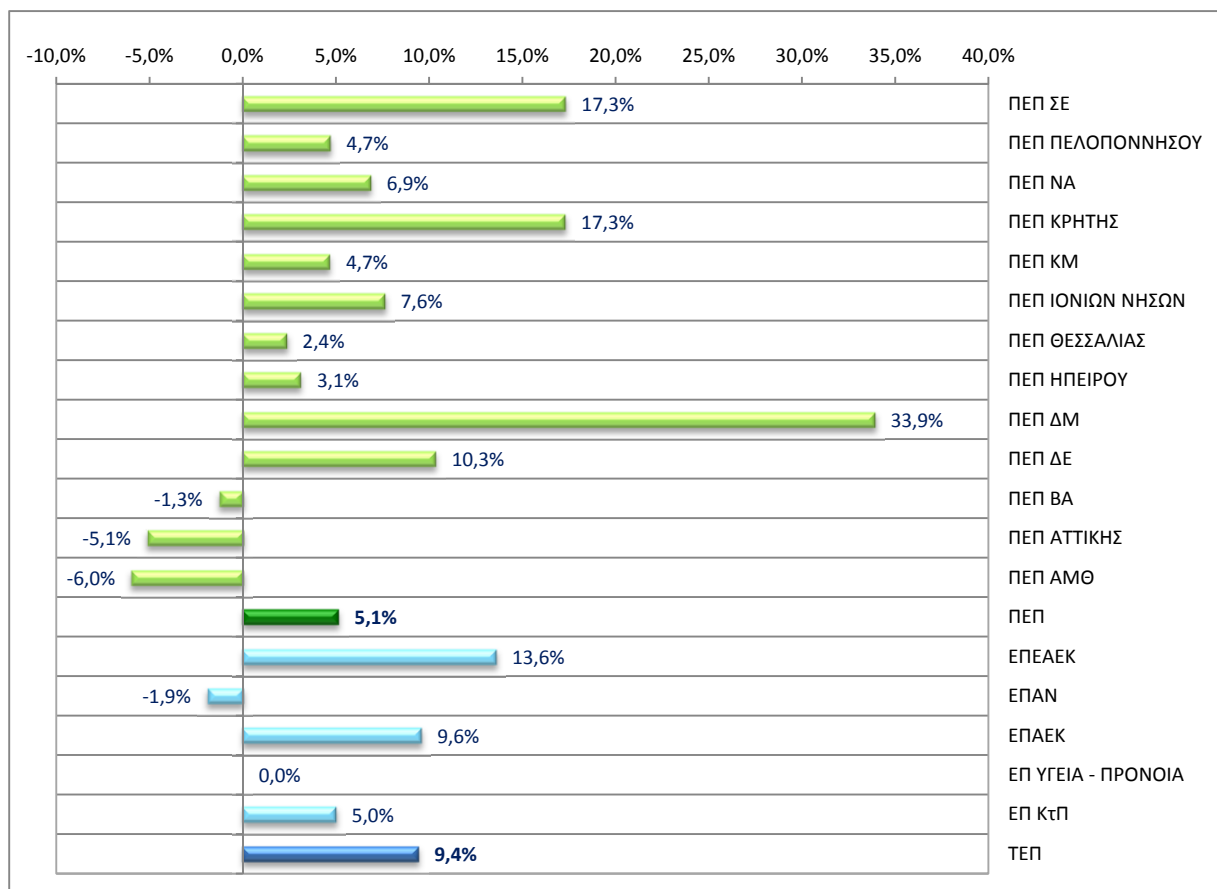
Κατά το 2004 το ΚΠΣ 2000-2006 υπέστη την πρώτη, ενδιάμεση, αναθεώρησή του. Σε οικονομικό επίπεδο αυτό σήμαινε:

- ♦ σειρά αλλαγών στο εσωτερικό των επί μέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων,
- ♦ την κατανομή των αποθεματικών επίδοσης και προγραμματισμού στα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα, μαζί με την παρελκόμενη εθνική συμμετοχή,
- ♦ ορισμένες μετακινήσεις πόρων μεταξύ Προγραμμάτων, όπως από τα ΠΕΠ στην Τεχνική Βοήθεια.

Σε ότι αφορά τα 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ, η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ ανά ΕΠ κατά την αναθεώρηση του 2004 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 3.61

Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά την αναθεώρηση του 2004

Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ ενισχύθηκε με 524,4 εκατ. €, παρουσιάζοντας αύξηση **8,9%** μετά την αναθεώρηση του 2004. Τα Μέτρα ΕΚΤ των τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ενισχύθηκαν με 486,7 περίπου εκατ. € (αύξηση της τάξης του 9,4%) ενώ τα Μέτρα ΕΚΤ των ΠΕΠ ενισχύθηκαν με 37,7 εκατ. € (αύξηση της τάξης του 5,1%).

Οι πόροι που διατέθηκαν από το Γ' ΚΠΣ για την υλοποίηση **θετικών δράσεων** υπέρ των γυναικών αυξήθηκαν με την αναθεώρηση του 2004 κατά **9,3%**, σημειώνοντας αύξηση λίγο μεγαλύτερη από την συνολική αύξηση του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (8,9%).

Σε σχέση με την κατανομή των επιπλέον πόρων (περίπου 50 εκατ. €) σε θετικές δράσεις ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το 61,8% των πόρων διατέθηκαν στα ΠΕΠ (κυρίως στα ΠΕΠ Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου και Κρήτης) και το υπόλοιπο 38,2% στα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (κυρίως στο ΕΠΑΕΚ). Συνολικά τα θετικά Μέτρα των ΠΕΠ ενισχύθηκαν με **12,9%** επιπλέον πόρους, ενώ η αντίστοιχη ενίσχυση των θετικών Μέτρων των τομεακών ΕΠ ανήλθε σε **6,4%**.

Αντίθετα, **μείωση** της τάξης του **12,4%** παρατηρείται στο συνολικό προϋπολογισμό των **προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ** (gender mainstreaming), η οποία όμως δεν μπορεί να συσχετισθεί άμεσα με συγκεκριμένη στρατηγική επιλογή στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, δεδομένου του ότι δεν υπήρξε στον αρχικό σχεδιασμό, ούτε και στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του, συγκεκριμένη δέσμευση πόρων για δράσεις gender mainstreaming, ως αποτέλεσμα και της έλλειψης σχετικής κατηγοριοποίησης των παρεμβάσεων αναφορικά με τη συμβολή τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων στα προγραμματικά κείμενα (με εξαίρεση τις θετικές δράσεις).

Η μείωση του προϋπολογισμού των δράσεων gender mainstreaming που παρατηρείται κατά την αναθεώρηση του 2004 σχετίζεται με την αναθεώρηση των επιμέρους τομεακών προγραμμάτων και

ειδικότερα με την μεταβολή της κατανομής των δεσμευμένων πόρων ανά Μέτρο ΕΚΤ, καθώς και με την αλλαγή του σχεδιασμού τους αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων (μεταβολή της στρατηγικής, των προβλεπόμενων δράσεων, του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών, παράμετροι που συσχετίζονται με τα κριτήρια χαρακτηρισμού των Μέτρων ως gender mainstreaming, σύμφωνα με την μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου). Αναλυτική παρουσίαση των αλλαγών που επήλθαν στο χαρακτηρισμό των Μέτρων παρατίθεται στην Ενότητα 3.7.1, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, και τεκμηριώνεται στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

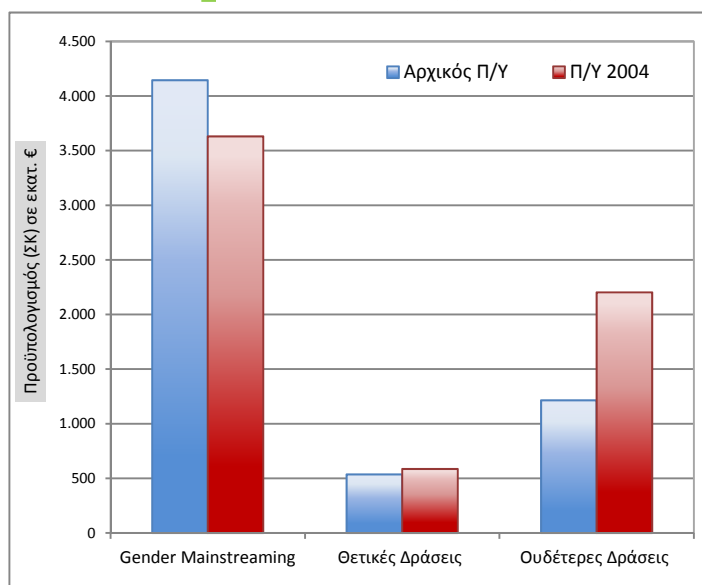
Στο διπλανό Διάγραμμα παρουσιάζεται συγκριτικά ο αρχικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά κατηγορία και ο προϋπολογισμός τους έτσι όπως διαμορφώθηκε μετά την ενδιάμεση αναθεώρηση του 2004.

Η σημαντική μείωση του προϋπολογισμού των δράσεων gender mainstreaming που παρατηρείται με την αναθεώρηση του 2004 οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μεταβολή του χαρακτηρισμού των Μέτρων 2.1 «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης», 2.3 «Αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση» και 2.5 «Δια Βίου εκπαίδευση» του ΕΠΕΑΕΚ από gender mainstreaming σε ουδέτερα.

Οι αλλαγές που σημειώθηκαν στον χαρακτηρισμό των Μέτρων αναφορικά με τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων σε συνδυασμό με την μεταβολή των προϋπολογισμών των Μέτρων επηρέασαν, όπως είναι φυσικό, και τη χρηματοδοτική βαρύτητα των τριών κατηγοριών παρεμβάσεων (θετικές, gender mainstreaming, ουδέτερες) στο σύνολο του προϋπολογισμού που διατέθηκε για την υλοποίηση δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ.

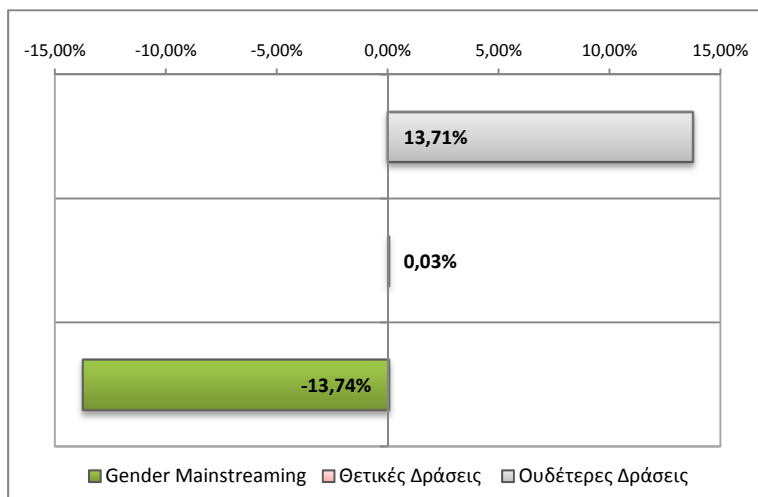
Διάγραμμα 3.62

Μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά την αναθεώρηση του 2004 ανά κατηγορία παρεμβάσεων

Διάγραμμα 3.63

Ποσοστιαία μεταβολή χρηματοδοτικής βαρύτητας ανά κατηγορία παρεμβάσεων – Αναθεώρηση 2004

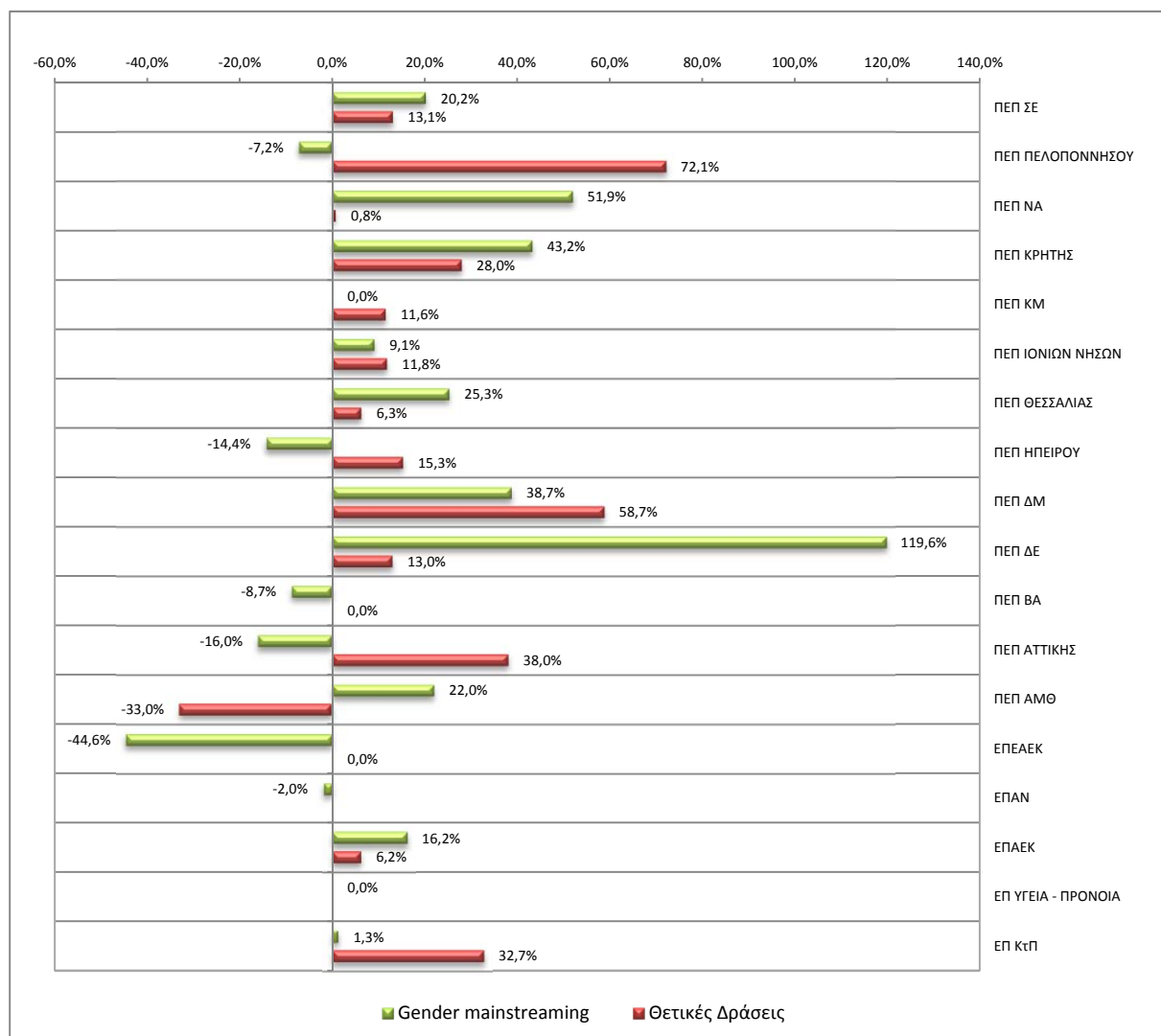
Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του διπλανού διαγράμματος, η βαρύτητα των θετικών δράσεων παρέμεινε στα ίδια σχεδόν επίπεδα με αυτά πριν την αναθεώρηση, παρουσιάζοντας μια μικρή αύξηση της τάξης του 0,03% (από 9,10% του συνολικού προϋπολογισμού προ αναθεώρησης, σε 9,13% του συνολικού προϋπολογισμού μετά την αναθεώρηση). Σημαντική μεταβολή επήλθε στη χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων gender mainstreaming, όπου η μείωση ήταν της τάξης του 13,7%, με αντίστοιχη αύξηση της

χρηματοδοτικής βαρύτητας των ουδέτερων ως προς την ισότητα των φύλων δράσεων.

Με εξαίρεση το ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, όπου μειώθηκε ο διαθέσιμος προϋπολογισμός των θετικών δράσεων (Μέτρο 5.4) κατά 33%, με ταυτόχρονη μείωση του φυσικού αντικειμένου (το πλήθος δομών κοινωνικής φροντίδας που ενισχύονται μειώθηκε από 90 σε 80 και ταυτόχρονα αφαιρέθηκε η δράση ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας), σε όλα τα υπόλοιπα ΠΕΠ παρατηρείται ενίσχυση των πόρων για την υλοποίηση θετικών δράσεων. Αντίστοιχα, αύξηση παρατηρείται και στους πόρους που διατέθηκαν στα τομεακά Προγράμματα ΕΠΑΕΚ και ΕΠ ΚτΠ για την υλοποίηση θετικών δράσεων. Στο ΕΠΕΑΕΚ δεν μεταβλήθηκαν οι πόροι των θετικών Μέτρων με την αναθεώρηση του 2004.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming - θετικές δράσεις) με την αναθεώρηση του 2004, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Διάγραμμα 3.64 Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων ανά ΕΠ και κατηγορία παρέμβασης - Αναθεώρηση 2004

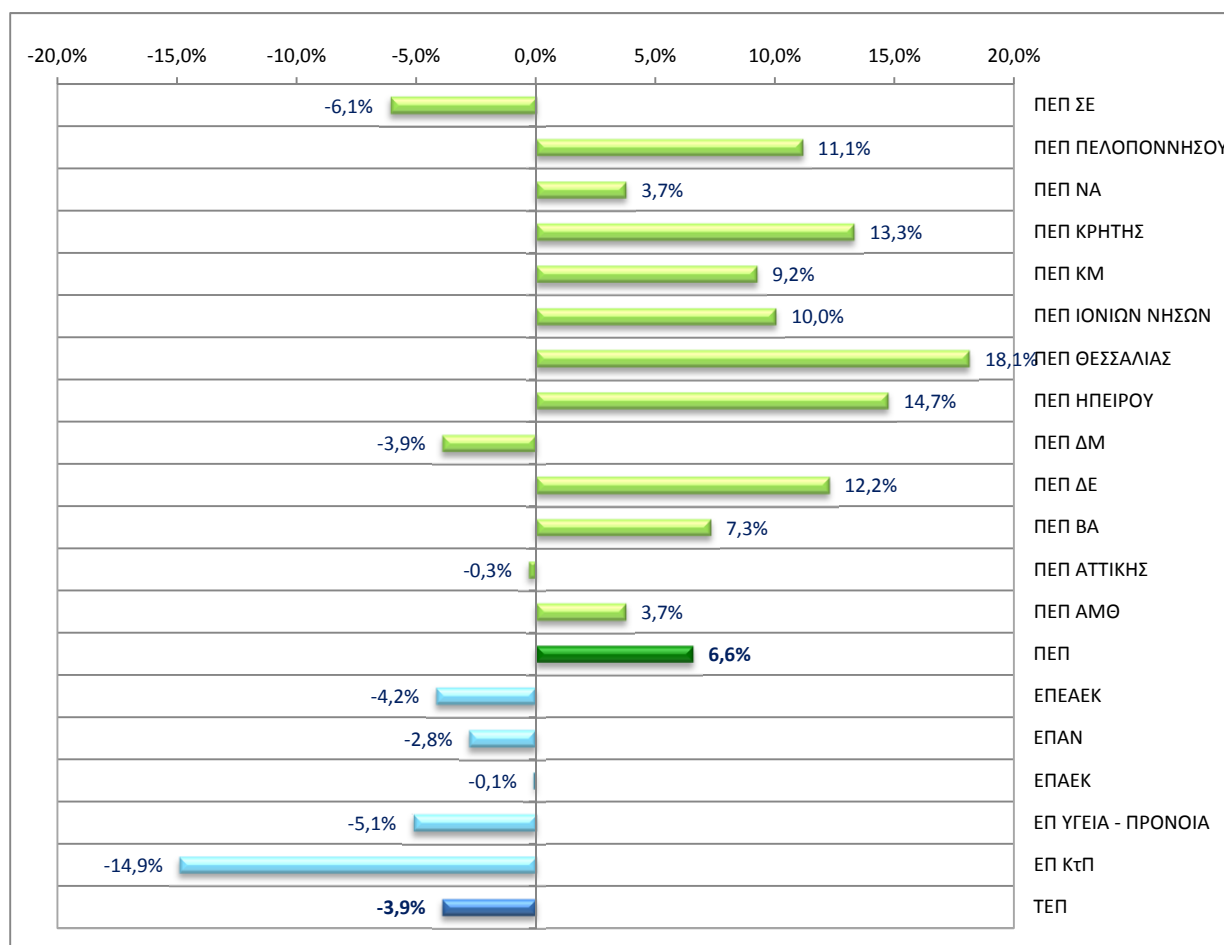

3.5.2. Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - 2006

Κατόπιν της ενδιάμεσης αναθεώρησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ του 2004, πραγματοποιήθηκε η ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης των Προγραμμάτων (2005) η οποία αποτέλεσε βασικό εργαλείο για την προσαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στις τελικές φάσεις υλοποίησης, με σκοπό την επίτευξη των συνολικών στόχων σε επίπεδο ΑΠ και ΕΠ, μέσω της αναθεώρησής τους που πραγματοποιήθηκε τέλη 2005 - αρχές 2006.

Σε ότι αφορά τα 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ, η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ ανά ΕΠ κατά την αναθεώρηση του **2006** παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 3.65 Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά την αναθεώρηση του 2006

Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε κατά 171 εκατ. € περίπου, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του **2,7%** μετά την αναθεώρηση του 2006. Ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ των τομεακών ΕΠ μειώθηκε κατά 221,6 εκατ. € (μείωση της τάξης του 3,9%) ενώ τα Μέτρα ΕΚΤ των ΠΕΠ ενισχύθηκαν με 50,6 εκατ. € (αύξηση της τάξης του 6,6%).

Οι πόροι που διατέθηκαν από το Γ' ΚΠΣ για την υλοποίηση **θετικών δράσεων** υπέρ των γυναικών αυξήθηκαν με την αναθεώρηση του 2006 κατά **7,8%**, σε αντίθεση με τη συνολική μείωση του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (-2,7%).

Σε σχέση με την κατανομή των επιπλέον πόρων (περίπου 45,5 εκατ. €) σε θετικές δράσεις ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το σύνολο σχεδόν των πόρων (99,1%) διατέθηκαν στα ΠΕΠ (κυρίως στα ΠΕΠ Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Κρήτης).

Συνολικά τα θετικά Μέτρα των ΠΕΠ ενισχύθηκαν με **16,8%** επιπλέον πόρους, ενώ η αντίστοιχη ενίσχυση των θετικών Μέτρων των τομεακών ΕΠ ανήλθε μόλις σε **0,1%**.

Παράλληλα, αύξηση της τάξης του **4,7%** παρατηρείται στο συνολικό προϋπολογισμό των **προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ** (gender mainstreaming), η οποία οφείλεται εν μέρει και στην αλλαγή στο χαρακτηρισμό κάποιων Μέτρων από ουδέτερα σε gender mainstreaming (Βλ. Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»).

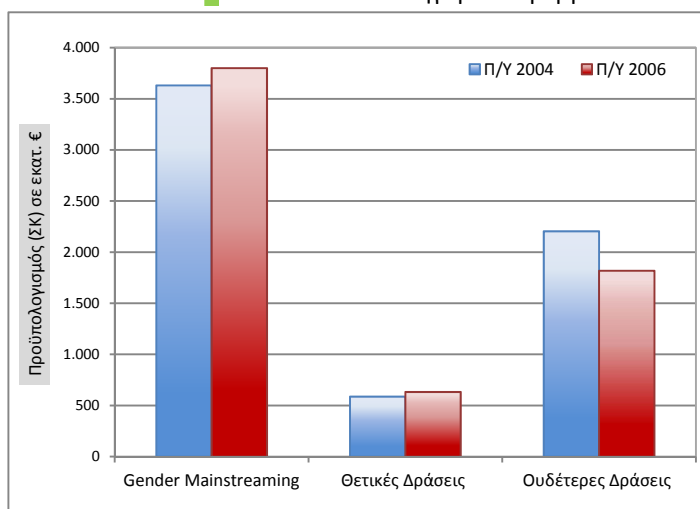
Η αύξηση του προϋπολογισμού των δράσεων gender mainstreaming, που παρατηρείται κατά την αναθεώρηση του 2006, είναι μεγαλύτερη σε ότι αφορά τα ΠΕΠ (26,2%), ενώ στα Τομεακά ΕΠ η αύξηση ήταν πολύ μικρή (ανήλθε σε 2,3%).

Στο διπλανό Διάγραμμα παρουσιάζεται συγκριτικά ο προϋπολογισμός των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά κατηγορία το 2004 και ο προϋπολογισμός τους έτσι όπως διαμορφώθηκε μετά την αναθεώρηση του 2006.

Οι αλλαγές που σημειώθηκαν στον χαρακτηρισμό των Μέτρων αναφορικά με τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων, σε συνδυασμό με τη μεταβολή των προϋπολογισμών των Μέτρων, επηρέασαν όπως είναι φυσικό και τη χρηματοδοτική βαρύτητα των τριών κατηγοριών παρεμβάσεων (θετικές, gender mainstreaming, ουδέτερες) στο σύνολο του προϋπολογισμού που διατέθηκε για την υλοποίηση δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ.

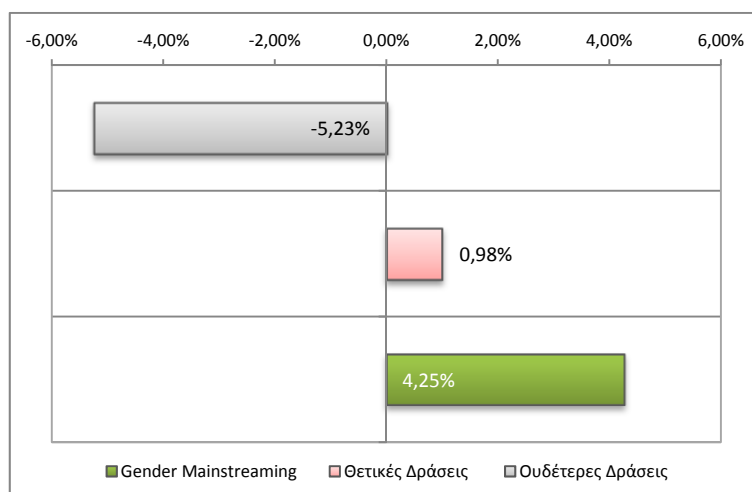
Διάγραμμα 3.66

Μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά την αναθεώρηση του 2006 ανά κατηγορία παρεμβάσεων

Διάγραμμα 3.67

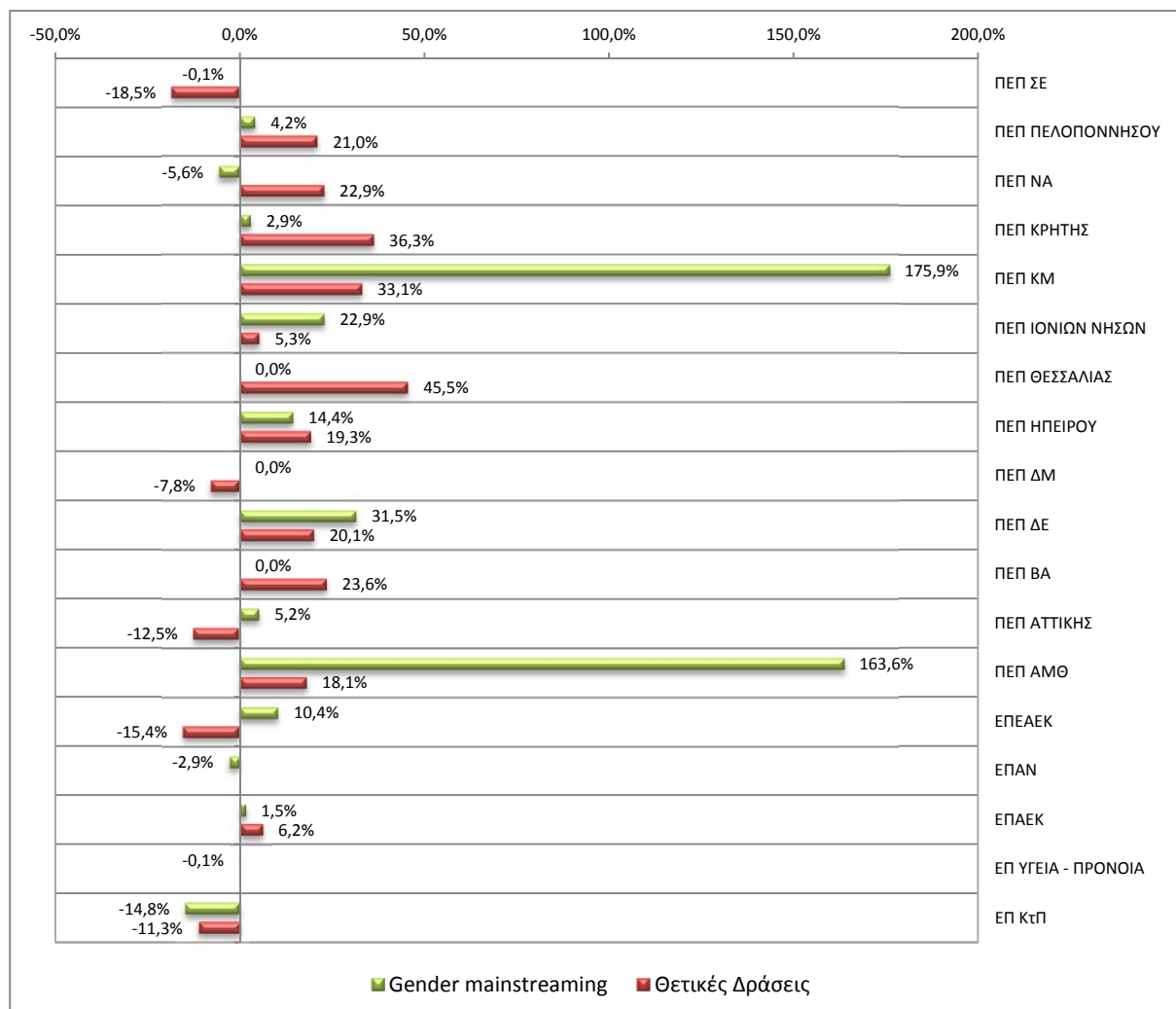
Ποσοστιαία μεταβολή χρηματοδοτικής βαρύτητας ανά κατηγορία παρεμβάσεων – Αναθεώρηση 2006

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του διπλανού διαγράμματος, η βαρύτητα των θετικών δράσεων ενισχύθηκε κατά 1% περίπου, ενώ παράλληλα ενίσχυση επήλθε και στη χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων gender mainstreaming, όπου η αύξηση ήταν της τάξης του 4%, με αντίστοιχη συνολική μείωση της χρηματοδοτικής βαρύτητας των ουδέτερων ως προς την ισότητα των φύλων δράσεων.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της

ισότητας των φύλων (gender mainstreaming – θετικές δράσεις) με την αναθεώρηση του 2006, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

Διάγραμμα 3.68 Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων ανά ΕΠ και κατηγορία παρέμβασης - Αναθεώρηση 2006

Από τα ανωτέρω στοιχεία, παρατηρείται μείωση του διαθέσιμου προϋπολογισμού των θετικών δράσεων στα ΕΠ ΚτΠ, ΕΠΕΑΕΚ, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας και ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

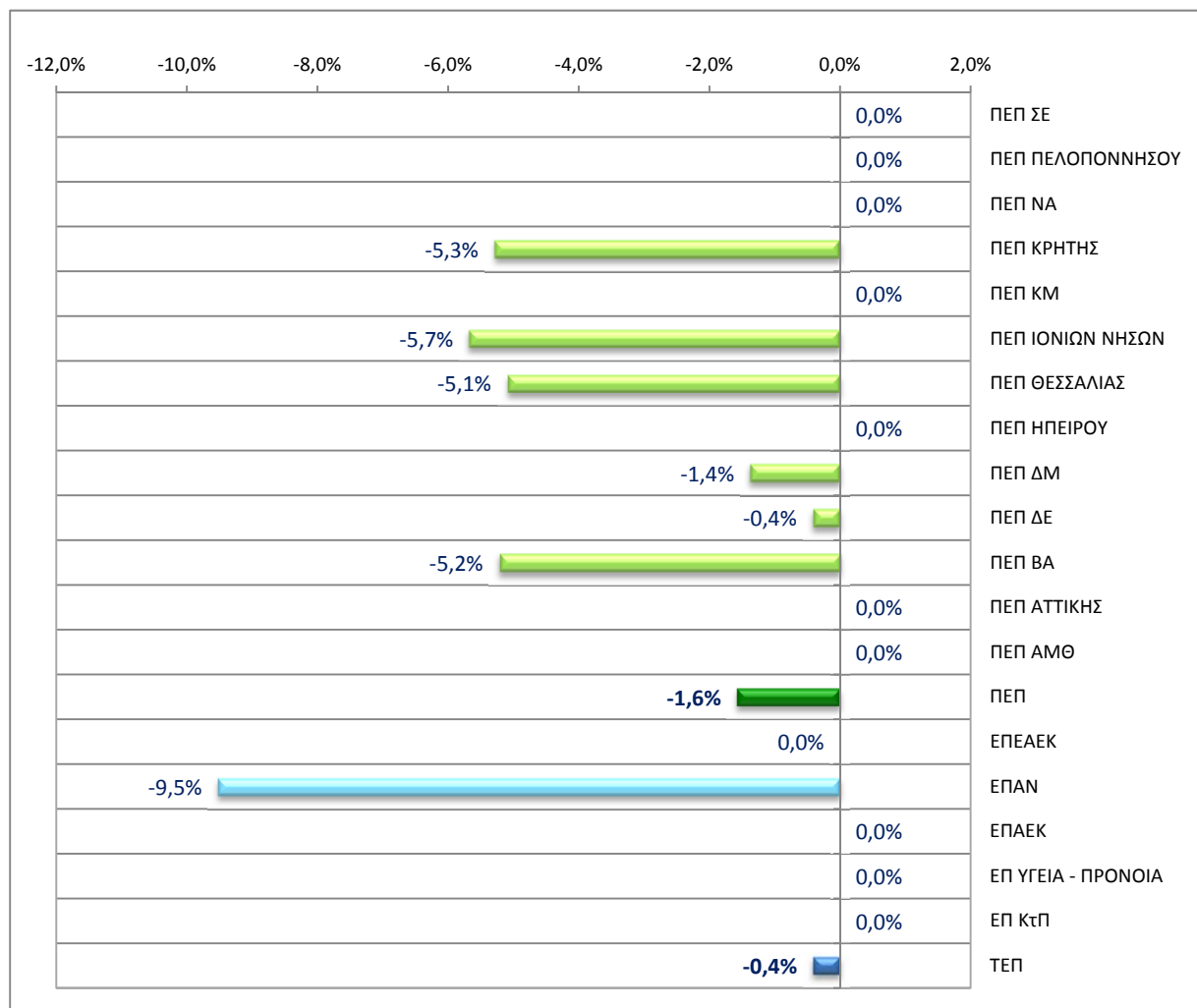
Οι πόροι των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων αυξάνονται με την αναθεώρηση του 2006 σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, με εξαίρεση το ΕΠ ΚτΠ, όπου παρατηρείται μείωση της τάξης του 14,8%, λόγω μείωσης του προϋπολογισμού των Μέτρων 3.4 και 3.5, το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου (μείωση 5,6%), το ΕΠΑΝ (μείωση 2,9%) και το ΕΠ Υγεία - Πρόνοια με μικρή μείωση της τάξης του 0,1%.

3.5.3. Τελική Αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Με τις τελικές αναθεωρήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και την οριστικοποίηση του σχεδιασμού τους, διαμορφώθηκε και ο τελικός προϋπολογισμός των Μέτρων τους. Σε ότι αφορά τα 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ, η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ ανά ΕΠ κατά την **τελική αναθεώρησή** τους σε σχέση με τους προϋπολογισμούς που είχαν διαμορφωθεί με την αναθεώρηση του 2006, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 3.69

Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά τον τελική αναθεώρησή τους

Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε κατά 35,5 εκατ. € περίπου με την τελική αναθεώρηση των ΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση **0,6%** σε σχέση με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό μετά την αναθεώρηση του 2006. Μεγαλύτερη μείωση προϋπολογισμού παρατηρείται στα Μέτρα ΕΚΤ των ΠΕΠ (1,6%), ενώ η αντίστοιχη μείωση στα τομεακά ΕΠ ανέρχεται σε 0,4%.

Οι πόροι που διατέθηκαν από το Γ' ΚΠΣ για την υλοποίηση **θετικών δράσεων** υπέρ των γυναικών αυξήθηκαν με την τελική αναθεώρηση των ΕΠ κατά **2,3%**, σε αντίθεση με τη συνολική μείωση του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (-0,6%).

Σε σχέση με την μεταβολή του προϋπολογισμού των θετικών δράσεων των Τομεακών και Περιφερειακών ΕΠ, η εικόνα διαφοροποιείται, με τα ΠΕΠ να παρουσιάζουν αύξηση της τάξης του 5,7%, ενώ στα τομεακά ο προϋπολογισμός των θετικών δράσεων παρουσιάζει μείωση της τάξης του 1,1%, λόγω της μείωσης του προϋπολογισμού του Μέτρου 3.4 του ΕΠ ΚτΠ που με βάση το

σχεδιασμό του είχε δεσμευτεί το 10% των πόρων του για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών.

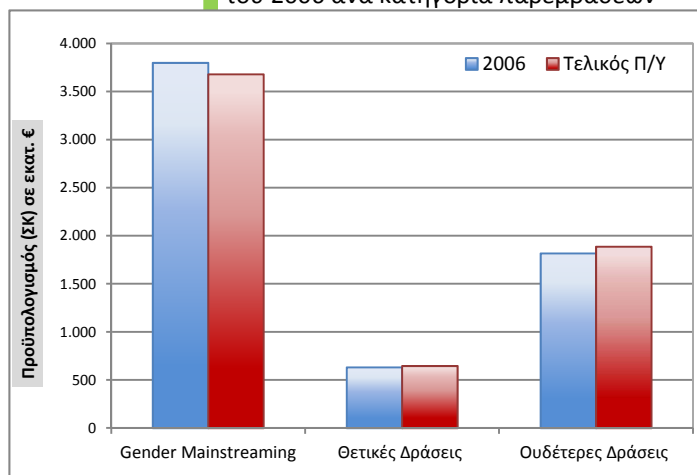
Αντίθετα, μείωση της τάξης του 3,1% παρατηρείται στο συνολικό προϋπολογισμό των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming), η οποία σχετίζεται εν μέρει με τις μειώσεις προϋπολογισμών επιμέρους Μέτρων, τόσο των τομεακών ΕΠ, όσο και των ΠΕΠ, καθώς και με την μεταβολή στη κατηγορία των Μέτρων από gender mainstreaming σε ουδέτερα (π.χ. Μ1.1 και Μ1.2 του ΕΠΕΑΕΚ).

Στο διπλανό Διάγραμμα παρουσιάζεται συγκριτικά ο προϋπολογισμός των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά κατηγορία το 2006 και ο προϋπολογισμός τους έτσι όπως διαμορφώθηκε μετά την τελική αναθεώρησή τους.

Οι αλλαγές που σημειώθηκαν με την τελική αναθεώρηση των ΕΠ στον χαρακτηρισμό των Μέτρων αναφορικά με τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων, σε συνδυασμό με την μεταβολή των προϋπολογισμών των Μέτρων, επηρέασαν όπως είναι φυσικό και τη χρηματοδοτική βαρύτητα των τριών κατηγοριών παρεμβάσεων (θετικές, gender mainstreaming, ουδέτερες) στο σύνολο του προϋπολογισμού που διατέθηκε για την υλοποίηση δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ.

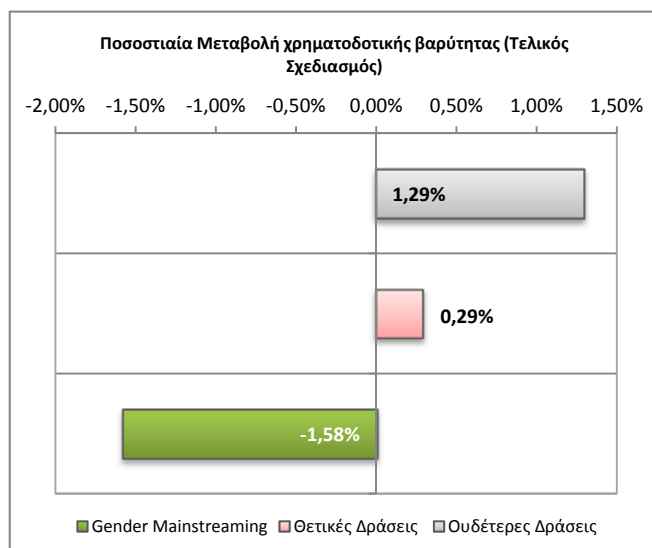
Διάγραμμα 3.70

Μεταβολή του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ κατά την αναθεώρηση του 2006 ανά κατηγορία παρεμβάσεων

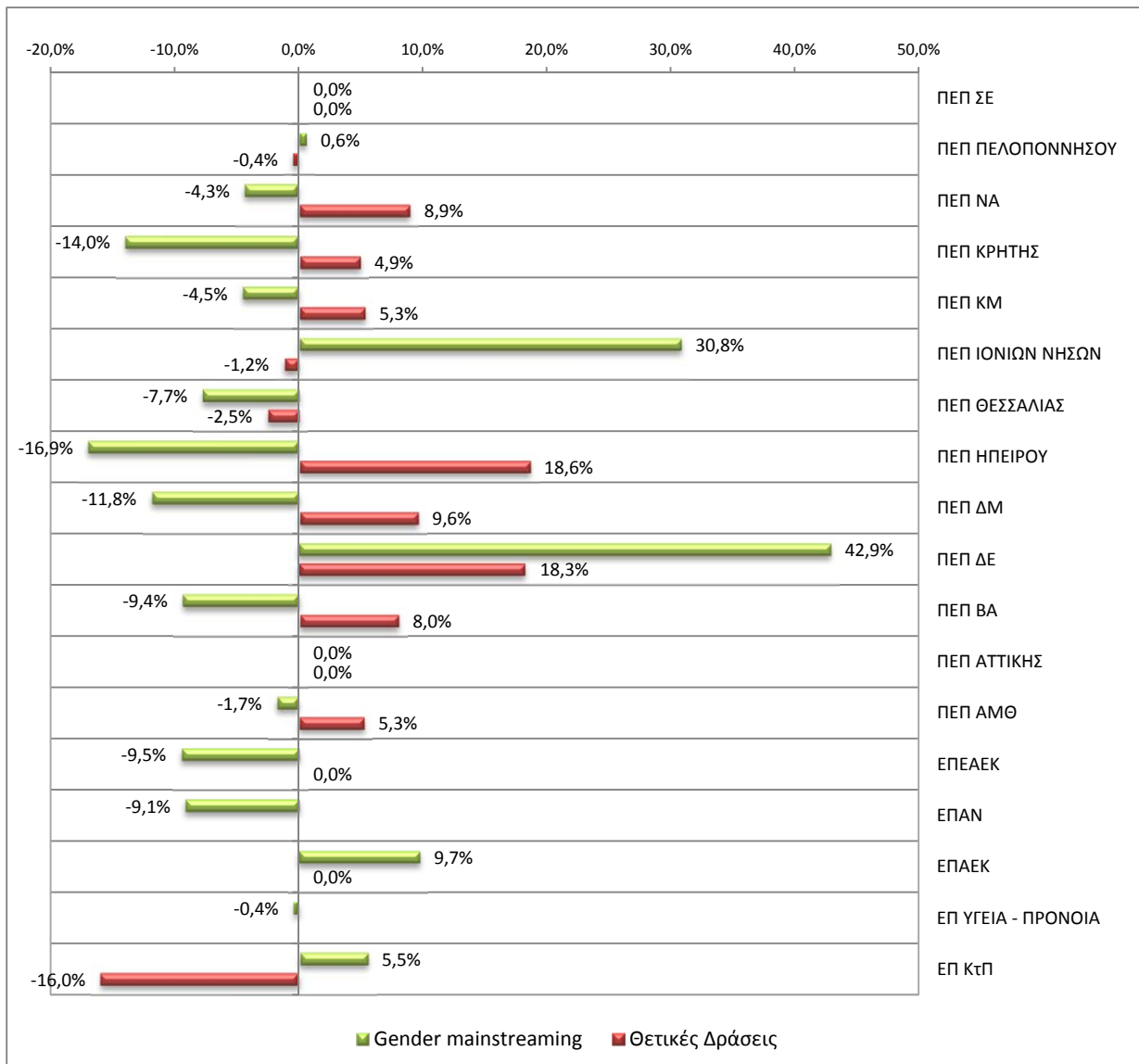
Διάγραμμα 3.71

Ποσοστιαία μεταβολή χρηματοδοτικής βαρύτητας ανά κατηγορία παρεμβάσεων – Τελικός Σχεδιασμός

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του διπλανού διαγράμματος, η βαρύτητα των θετικών δράσεων ενισχύθηκε ελαφρώς, κατά 0,3% περίπου, ενώ αντίθετα μειώθηκε η χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων gender mainstreaming κατά 1,6% περίπου, με αντίστοιχη αύξηση της χρηματοδοτικής βαρύτητας των ουδέτερων ως προς την ισότητα των φύλων δράσεων.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming – θετικές δράσεις) με την τελική αναθεώρηση των ΕΠ, σε σύγκριση με τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς των Μέτρων ΕΚΤ το 2006, ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Διάγραμμα 3.72 Ποσοστιαία μεταβολή του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων ανά ΕΠ και κατηγορία παρέμβασης – Τελικός Σχεδιασμός

Από τα ανωτέρω στοιχεία, παρατηρείται περαιτέρω μείωση του διαθέσιμου προϋπολογισμού των θετικών δράσεων στο ΕΠ ΚτΠ κατά 16% (μείωση του προϋπολογισμού του Μέτρου 3.4) και μικρή μείωση στα ΠΕΠ Θεσσαλίας, Ιονίων Νήσων και Πελοποννήσου.

Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση του προϋπολογισμού των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, κατά 18,3% και 42,9%, λόγω αύξησης του προϋπολογισμού του θετικού Μέτρου 5.1 «Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης» και αλλαγής του χαρακτηρισμού του Μέτρου 5.3 «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» από ουδέτερο σε gender mainstreaming.

Συνοψίζοντας, καθ' όλη την τρίτη Προγραμματική Περίοδο, με τις αναθεωρήσεις των ΕΠ ενισχύονται διαχρονικά οι **θετικές δράσεις**, με ταυτόχρονη **αύξηση της χρηματοδοτικής τους βαρύτητας** στο σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ.

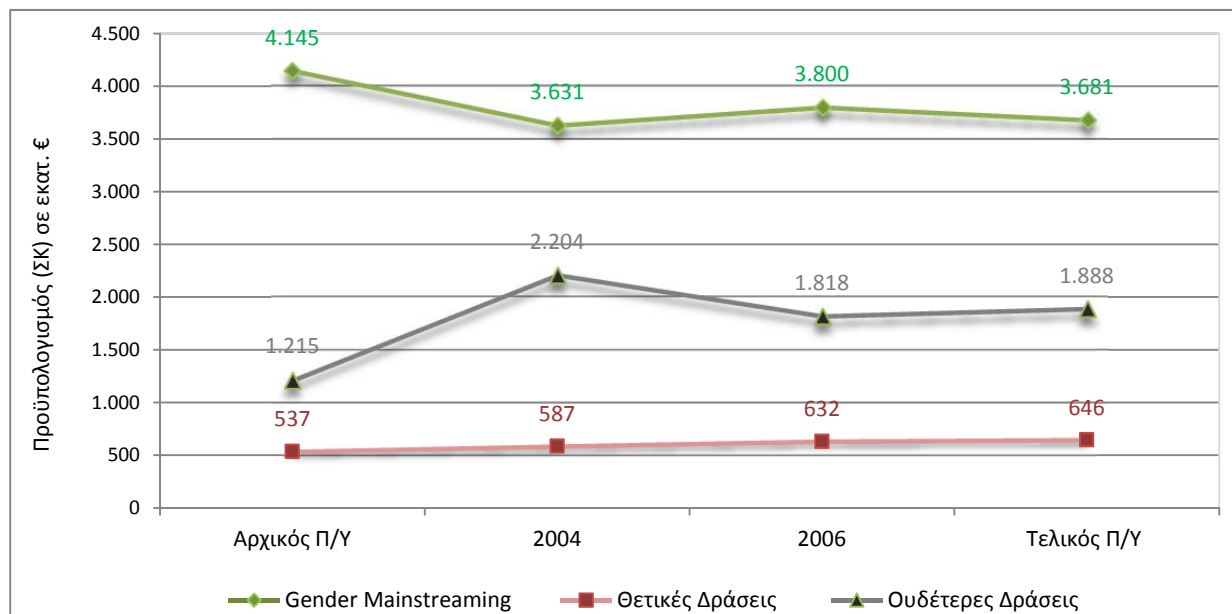
Η ενίσχυση των Μέτρων του ΕΚΤ από το αποθεματικό επίδοσης και προγραμματισμού το 2004, κατευθύνθηκε, κυρίως, σε ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με τις εσωτερικές μετακινήσεις πόρων μεταξύ Μέτρων, είχε ως αποτέλεσμα **τη μείωση**

της χρηματοδοτικής βαρύτητας των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων του ΕΚΤ.

Με τις αναθεωρήσεις των ΕΠ το 2006, ενισχύονται ελαφρώς οι πόροι και η χρηματοδοτική βαρύτητα των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων, με αντίστοιχη μείωση των πόρων των ουδέτερων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων του ΕΚΤ

Τα ανωτέρω αποτυπώνονται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 3.73 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Η διαχρονική εξέλιξη των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση **Μέτρων με προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις** (gender mainstreaming) δεν μπορεί να συσχετισθεί άμεσα με συγκεκριμένη στρατηγική επιλογή στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, δεδομένου του ότι δεν υπήρξε στον αρχικό σχεδιασμό, ούτε και στις μετέπειτα αναθεωρήσεις των ΕΠ, συγκεκριμένη δέσμευση πόρων για δράσεις gender mainstreaming, ως αποτέλεσμα και της έλλειψης σχετικής κατηγοριοποίησης των παρεμβάσεων σε σχέση με τη συμβολή τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων στα προγραμματικά κείμενα (με εξαίρεση τις θετικές δράσεις).

Η ανωτέρω διαπίστωση ενισχύεται και από το γεγονός ότι βασική παράμετρο των αναθεωρήσεων των προγραμμάτων και της κατανομής των πόρων του αποθεματικού το 2004, αποτέλεσε η μέχρι το εκάστοτε χρονικό σημείο πρόοδος της υλοποίησης των επιμέρους δράσεων.

3.6. Αποτύπωση του τελικού σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται ο τελικός σχεδιασμός των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ, έτσι όπως διαμορφώθηκε με τις ενδιάμεσες τροποποιήσεις του, οι οποίες παρουσιάστηκαν στην Ενότητα 3.5. Σε αρκετές περιπτώσεις, τα σχετικά στοιχεία παρατίθενται σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία του αρχικού σχεδιασμού.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο συνολικός τελικός προϋπολογισμός που διατέθηκε στα Μέτρα ΕΚΤ των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ο οποίος αναλύεται σε κοινοτική συμμετοχή και εθνική συμμετοχή (δημόσια & ιδιωτική). Η ανάλυση βασίζεται στα αντίστοιχα στοιχεία των **130 Μέτρων ΕΚΤ** που προέκυψαν από την επισκόπηση των τελικών προγραμματικών κειμένων των 18 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Πίνακας 3.10 | Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ

	Τομεακά ΕΠ		Περιφερειακά ΕΠ		Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ	
	Τελικός Π/Υ (€)	%	Τελικός Π/Υ (€)	%	Τελικός Π/Υ (€)	%
Κοινοτική Συμμετοχή	4.127.229.028	76,3%	630.795.367	78,0%	4.758.024.395	76,6%
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	1.154.252.512	21,4%	178.174.362	22,0%	1.332.426.874	21,4%
Ιδιωτική Συμμετοχή	124.575.241	2,3%	0	0,0%	124.575.241	2,0%
Συνολικός Προϋπολογισμός	5.406.056.781	100,0%	808.969.729	100,0%	6.215.026.510	100,0%

Πηγή: Τελικά Προγραμματικά Κείμενα των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, το 86,7% της κοινοτικής συνδρομής - ΕΚΤ (και το 87% των συνολικών πόρων) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο των πέντε Τομεακών Προγραμμάτων, ενώ αντίστοιχη ήταν και η δέσμευση εθνικών πόρων. Σε ότι αφορά την ιδιωτική συμμετοχή, το σύνολο αυτής δεσμεύθηκε για την υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ των τομεακών Προγραμμάτων.

Επισημαίνεται ότι τα δύο τομεακά Προγράμματα: ΕΠΑΕΚ και ΕΠΕΑΕΚ συνεχίζουν να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος των δεσμευμένων πόρων για την υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, το ποσοστό από 67,15%, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, διαμορφώθηκε σε 69,55%, διατηρώντας την σημανίονσα βαρύτητα των δύο Προγραμμάτων, σε ότι αφορά την επιτυχή ή μη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

Στα 126 Μέτρα ΕΚΤ, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, προστέθηκαν 4 Μέτρα και συγκεκριμένα: το Μέτρο 6.2 «Μελέτες ωρίμανσης και προετοιμασίας Δ' Προγραμματικής Περιόδου» στο ΕΠΕΑΕΚ, τα Μέτρα 1.6 «Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων» και 6.2 «Μελέτες ωρίμανσης και προετοιμασίας Δ' Προγραμματικής Περιόδου» στο ΕΠΑΕΚ, καθώς και το Μέτρο 4.6 «Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού των ΕΛΤΑ».

Η κατηγοριοποίηση των Μέτρων ΕΚΤ που περιλαμβάνονται στον τελικό σχεδιασμό των 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ως προς το βαθμό συμβολής τους στην ισότητα των φύλων (θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις) παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα, με ανάλυση σε Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ, ενώ στο αντίστοιχο Διάγραμμα παρατίθεται και ο τελικός προϋπολογισμός ανά κατηγορία παρεμβάσεων. Αναλυτικά, η κατηγοριοποίηση των Μέτρων και η σχετική τεκμηρίωσή της παρατίθεται στο Παράρτημα Γ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

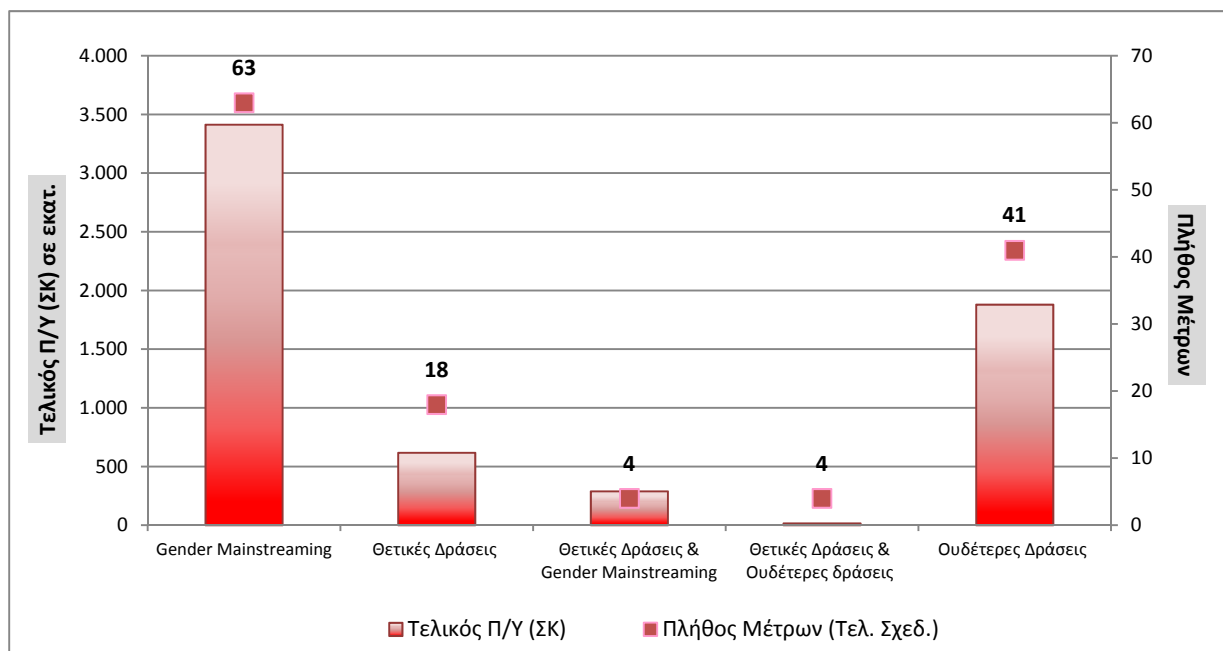
Πίνακας 3.11

Κατηγοριοποίηση Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός)

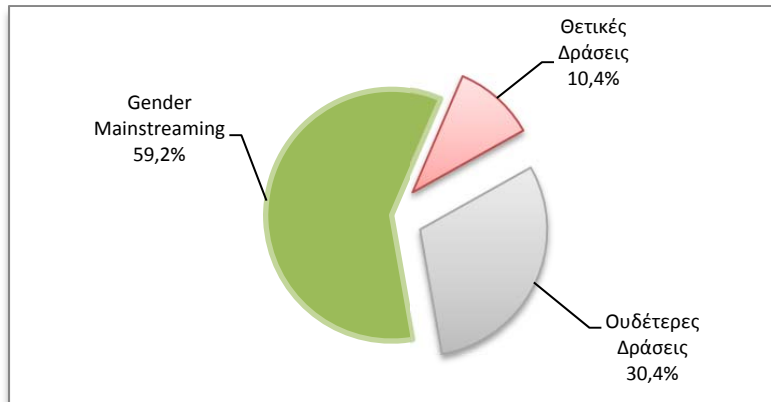
	Αριθμός Μέτρων ΕΚΤ	Αριθμός Θετικών Μέτρων ή Μέτρων που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις	Αριθμός Μέτρων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (Gender Mainstreaming)	Αριθμός Ουδέτερων Μέτρων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ)	52	7	20	25
Ποσοστό (%)		13,5%	38,5%	48,1%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)	78	19	43	16
Ποσοστό (%)		24,4%	55,1%	20,5%
Σύνολο Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ	130	26	63	41
Ποσοστό (%)		20,0%	48,5%	31,5%

Διάγραμμα 3.74

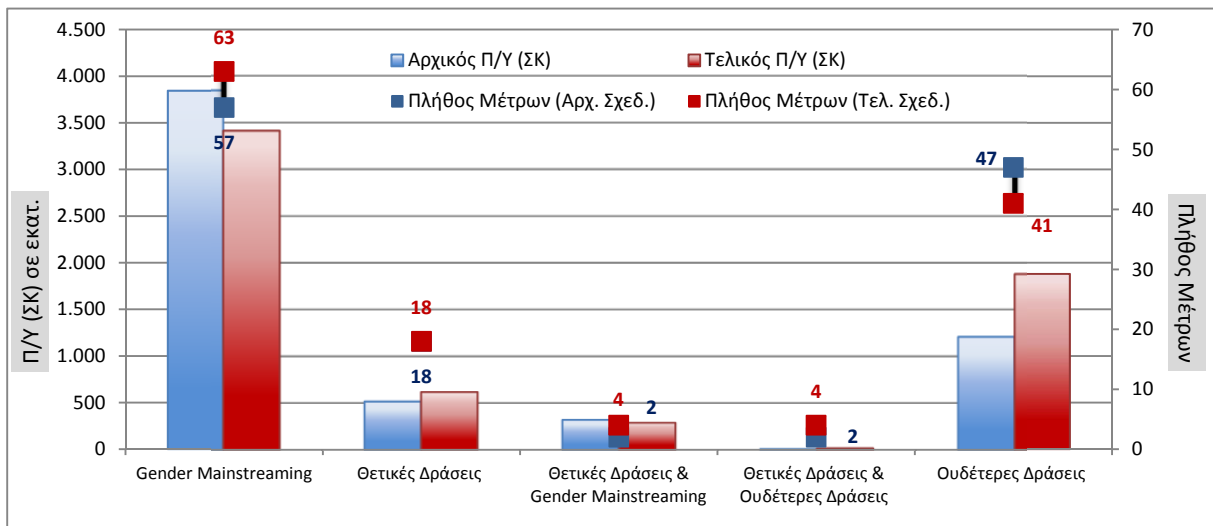
Τελικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από το σύνολο των 130 Μέτρων ΕΚΤ του τελικού σχεδιασμού των ΕΠ, τα 18 Μέτρα περιλαμβάνουν αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών και αντιστοιχούν στο 9,9% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (έναντι 8,8% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό). Επιπλέον, 8 Μέτρα περιλαμβάνουν κατά ένα ποσοστό και θετικές δράσεις, με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων να ανέρχεται σε **10,4%** (βλ. Διάγραμμα 3.75).

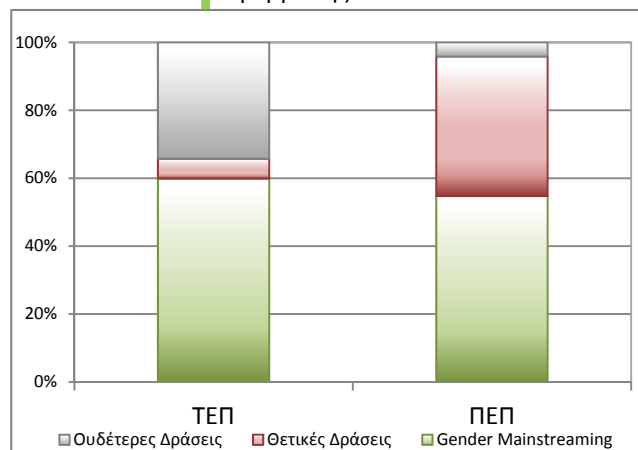
Διάγραμμα 3.75 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ, που ανέρχεται στο 59,2%, δεσμεύθηκε σε Μέτρα που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους.

Διάγραμμα 3.76 Μεταβολές στη Κατανομή των πόρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Σε ότι αφορά την κατανομή θετικών δράσεων και παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων στα Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, επισημαίνονται τα εξής:

- ♦ Στα ΠΕΠ, το 41% περίπου των πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, με το αντίστοιχο ποσοστό στα Τομεακά ΕΠ να ανέρχεται σε 5,8%, αν και σε απόλυτους αριθμούς η διαφορά είναι μικρότερη (314 εκατ. € στα ΤΕΠ και 332 εκατ. € στα ΠΕΠ).
- ♦ Στα Τομεακά ΕΠ το 60% περίπου των πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε σε Μέτρα

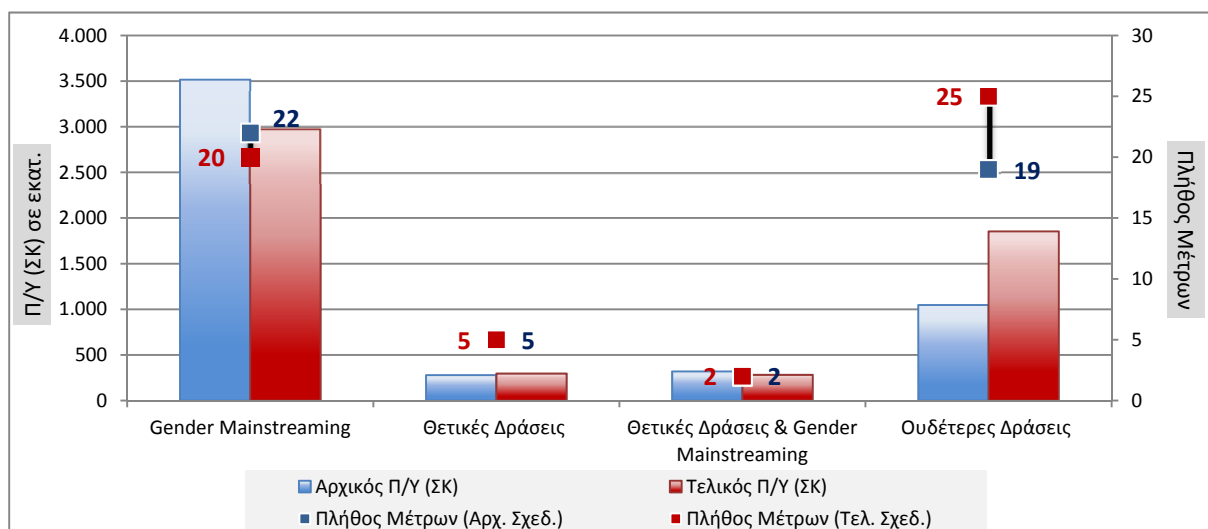
Διάγραμμα 3.77 Κατανομή τελικού π/ύ Μέτρων ΕΚΤ ΤΕΠ & ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΠΕΠ ανέρχεται σε 54,7%.

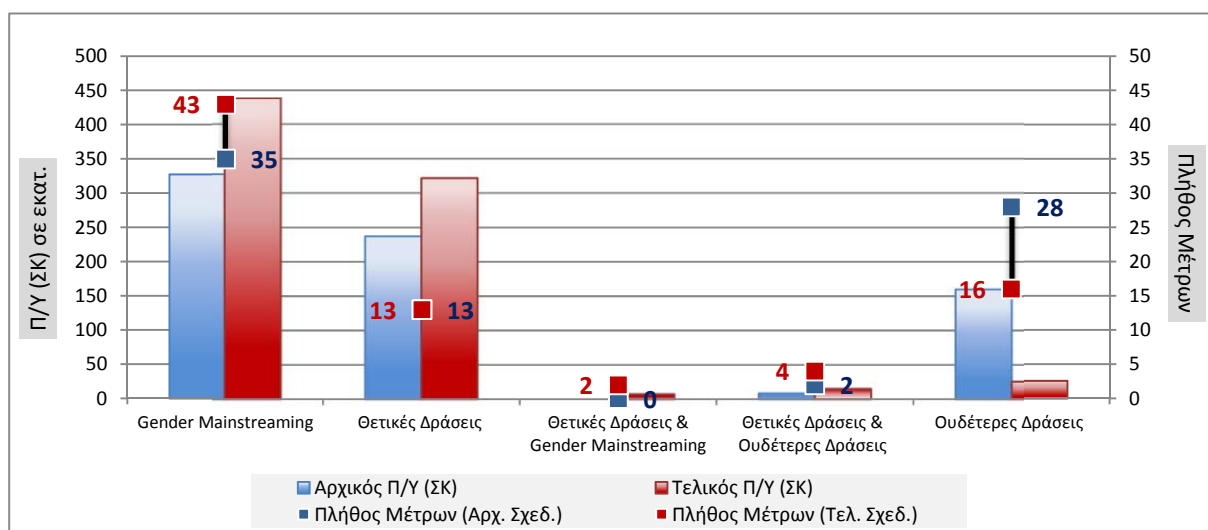
- ♦ Μόλις το 4,8% των πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε σε ουδέτερα Μέτρα στα ΠΕΠ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα Τομεακά ανέρχεται σε 34,3%.
- ♦ Συνολικά στα ΠΕΠ το 95,8% των πόρων δεσμεύθηκε με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό στον αρχικό σχεδιασμό τους (77%), ενώ αντίθετα στα Τομεακά ΕΠ το ποσοστό των πόρων που δεσμεύθηκε με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων παρουσίασε μείωση και από 79,7% διαμορφώθηκε σε 65,7%.

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται ο αρχικός και τελικός προϋπολογισμός ανά κατηγορία παρεμβάσεων στα Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ, καθώς και ο αντίστοιχος αριθμός Μέτρων με βάση τον αρχικό και τελικό σχεδιασμό των ΕΠ.

Διάγραμμα 3.78 Μεταβολές στη Κατανομή των πόρων ΕΚΤ των Τομεακών ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Διάγραμμα 3.79 Μεταβολές στη Κατανομή των πόρων ΕΚΤ των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

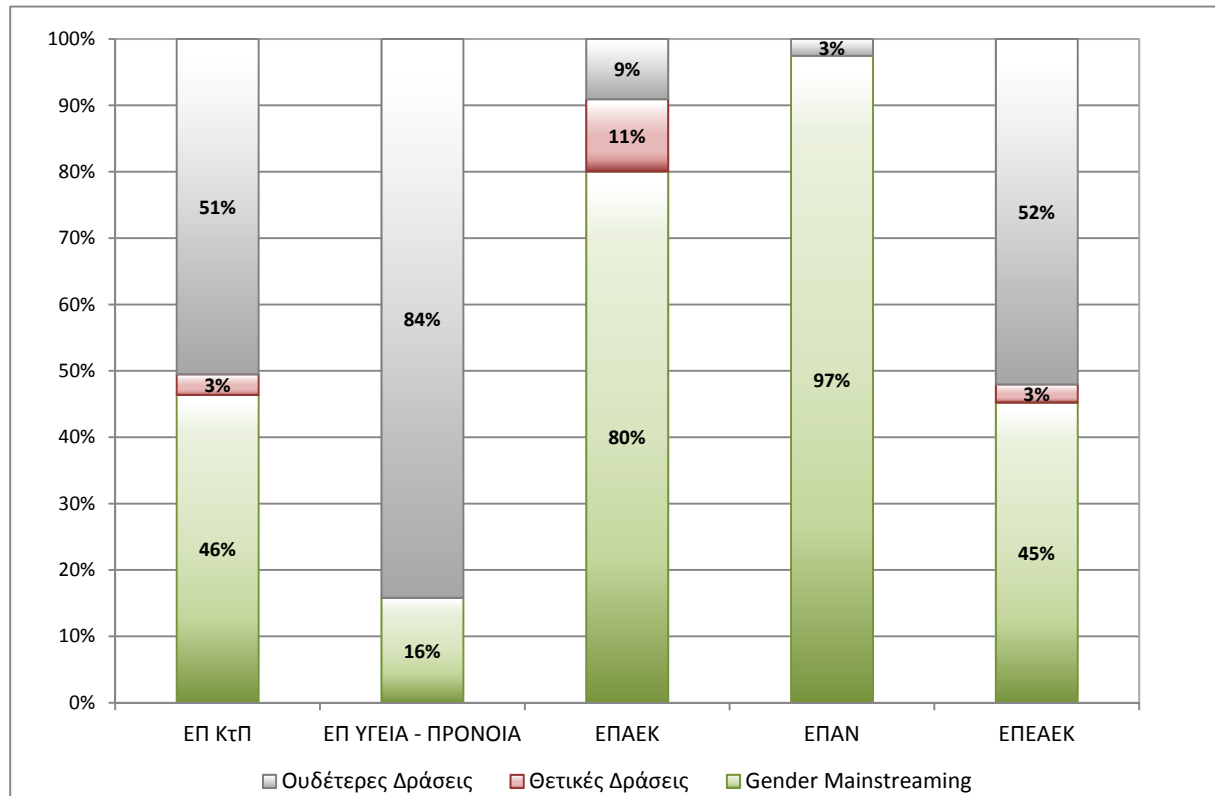

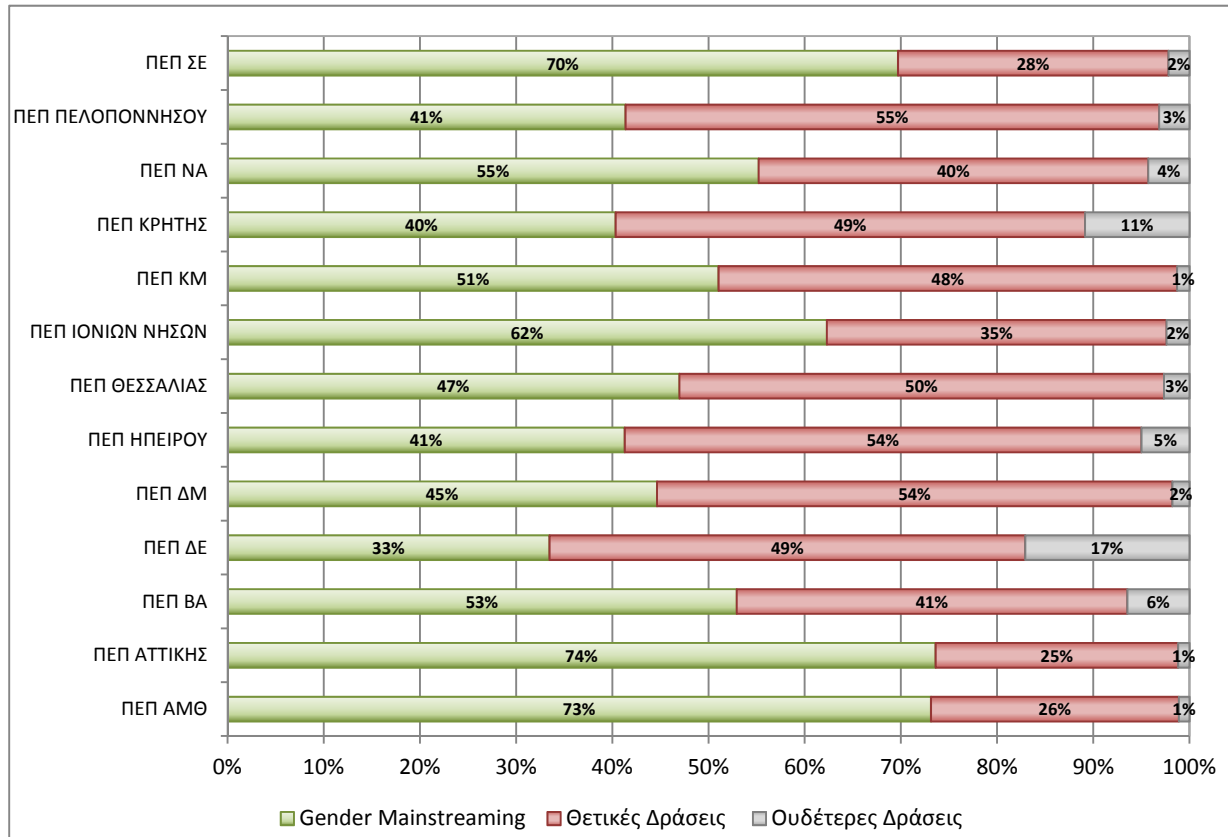
Η βασική διαπίστωση που προκύπτει από τα ανωτέρω είναι ότι, η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων βελτιώθηκε σημαντικά στα ΠΕΠ, με ένα μικρό ποσοστό πόρων να αντιστοιχεί σε Μέτρα τα οποία χαρακτηρίζονται με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους ως ουδέτερα. Συγκεκριμένα, 16 Μέτρα με προϋπολογισμό που αντιστοιχεί στο 4,18% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ, χαρακτηρίζονται ουδέτερα ως προς την ισότητα των φύλων, από τα οποία μάλιστα τα 13 είναι τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας ΕΚΤ.

Αντίθετα, στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις τους, φαίνεται ότι μειώθηκε διαχρονικά, με αποτέλεσμα στον τελικό σχεδιασμό τους το 34,3% περίπου των πόρων ΕΚΤ να αντιστοιχούν σε παρεμβάσεις ουδέτερες ως προς την ισότητα των φύλων.

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ ανά κατηγορία παρέμβασης για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα, με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους.

Διάγραμμα 3.80 Κατανομή πόρων ΕΚΤ των Τομεακών ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης (Τελικός Σχεδιασμός)

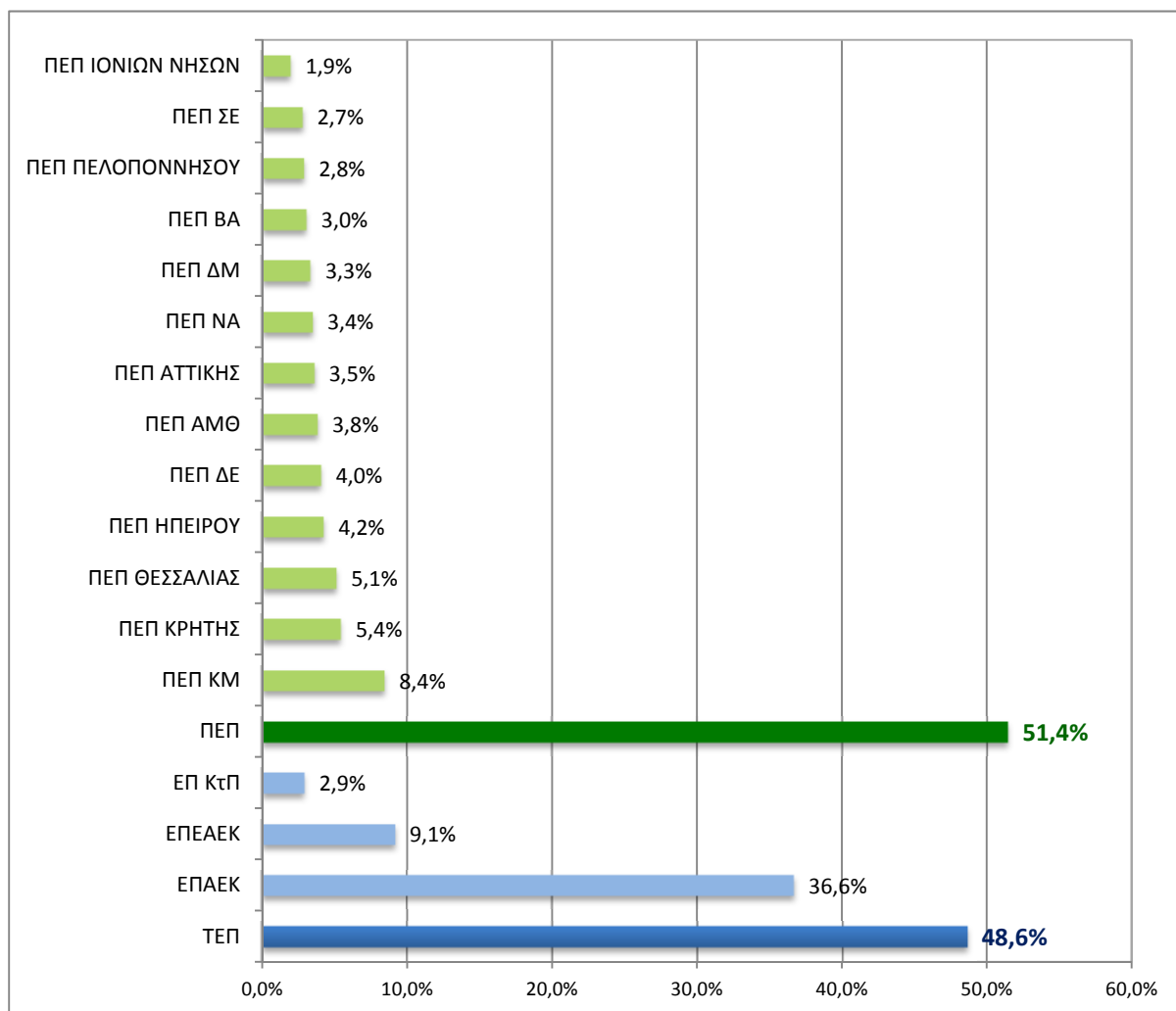
Διάγραμμα 3.81 Κατανομή πόρων ΕΚΤ των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης (Τελικός Σχεδιασμός)

Οι συνολικοί πόροι που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών με βάση τον τελικό σχεδιασμό ανέρχονταν σε **646.442.597 €** και η κατανομή τους στα επιμέρους ΕΠ παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα και του αντίστοιχου Διαγράμματος, τα δύο τομεακά ΕΠ: *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* και *Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση* συνεχίζουν να δεσμεύουν σημαντικό ποσοστό των πόρων για θετικές δράσεις, αν και το ποσοστό αυτό μειώθηκε σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των θετικών δράσεων που αντιστοιχεί στα 2 ΕΠ ανέρχεται σε 45,7% (ΕΠΑΕΚ: 36,6% & ΕΠΕΑΕΚ: 9,1%), ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους ανέρχονταν σε 52,1%.

Αύξηση παρουσιάζει το ποσοστό των πόρων των θετικών δράσεων που με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ προβλεπόταν να διατεθούν μέσω των ΠΕΠ και από 44,5% ανήλθε σε 51,4%. Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται ανά επιμέρους ΠΕΠ από 1,9% στο ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, έως 8,4% στο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

Πίνακας 3.12 ■ Τελικός προϋπολογισμός θετικών δράσεων στα ΕΠ - ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα	Προϋπολογισμός Θετικών Δράσεων	Ποσοστό (%) στο συνολικό π/ύ των Θετικών Δράσεων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	314.083.355	48,6%
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	236.868.890	36,6%
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	58.779.175	9,1%
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	18.435.290	2,9%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	332.359.242	51,4%
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	54.157.262	8,4%
ΠΕΠ Κρήτης	34.773.528	5,4%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	32.752.059	5,1%
ΠΕΠ Ηπείρου	27.032.183	4,2%
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	25.904.441	4,0%
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	24.248.158	3,8%
ΠΕΠ Αττικής	22.783.655	3,5%
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	22.000.000	3,4%
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	21.181.578	3,3%
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	19.388.420	3,0%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	18.245.755	2,8%
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	17.589.255	2,7%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	12.302.949	1,9%
Σύνολο	646.442.597	100,0%

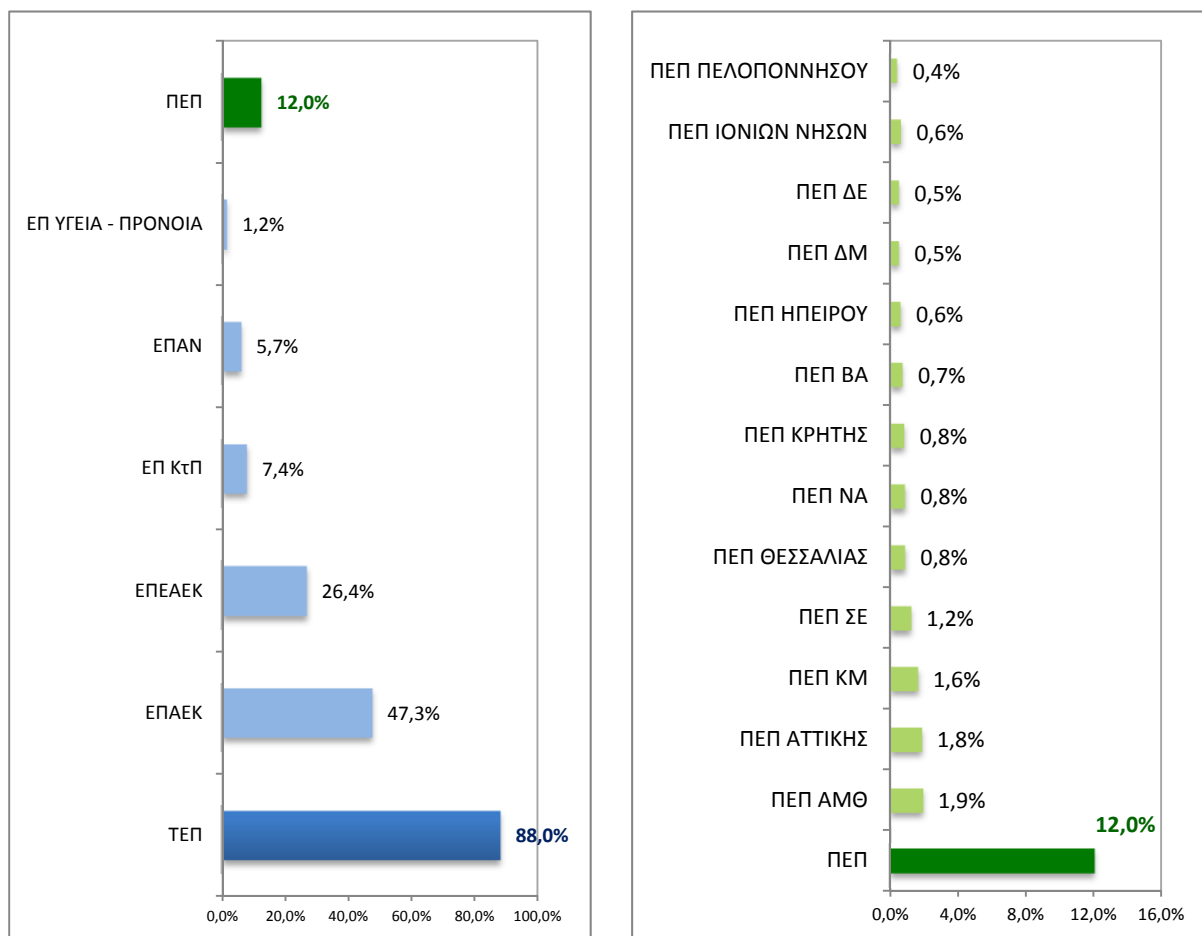
Διάγραμμα 3.82 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού θετικών δράσεων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Αντίστοιχα, οι συνολικοί πόροι που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων **προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων**, ανήλθαν με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ σε **3.680.821.664 €** και η κατανομή τους στα επιμέρους ΕΠ παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα και του αντίστοιχου Διαγράμματος, το 88% των πόρων σχεδιάστηκε να διατεθούν μέσω των τομεακών ΕΠ και κυρίως μέσω του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* (47,3%) & ΕΠ *Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση* (26,4%), ενώ μόλις το 12% διατέθηκε μέσω των ΠΕΠ, με το ποσοστό να κυμαίνεται ανά επιμέρους Πρόγραμμα από 0,4% στο ΠΕΠ Πελοποννήσου, έως 1,9% στο ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

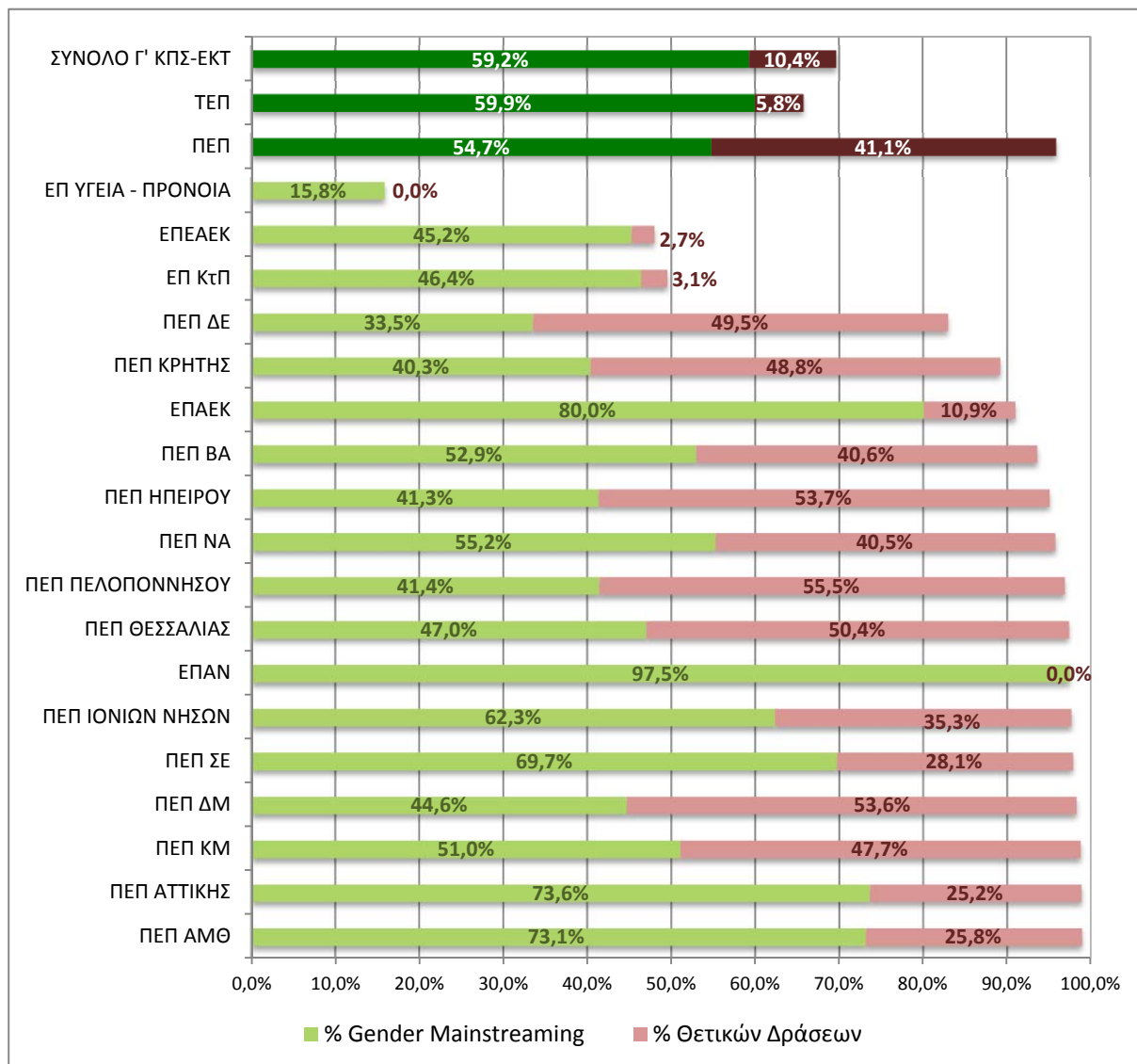
Πίνακας 3.13 ■ Τελικός προϋπολογισμός gender mainstreaming δράσεων στα ΕΠ-ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα	Προϋπολογισμός gender mainstreaming δράσεων	Ποσοστό (%) στο συνολικό π/ύ των gender mainstreaming δράσεων
Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	3.238.038.666	88,0%
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	1.739.782.504	47,3%
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	971.792.148	26,4%
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	274.078.338	7,4%
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	208.369.009	5,7%
ΕΠ Υγεία - Πρόνοια	44.016.667	1,2%
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	442.782.998	12,0%
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	68.820.634	1,9%
ΠΕΠ Αττικής	66.533.199	1,8%
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	57.987.927	1,6%
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	43.600.483	1,2%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	30.544.373	0,8%
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	29.994.326	0,8%
ΠΕΠ Κρήτης	28.746.294	0,8%
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	25.269.193	0,7%
ΠΕΠ Ηπείρου	20.780.306	0,6%
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	17.650.648	0,5%
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	17.533.819	0,5%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	21.709.409	0,6%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	13.612.387	0,4%
Σύνολο	3.680.821.664	100,0%

Διάγραμμα 3.83 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού gender mainstreaming δράσεων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Με κριτήριο ένδειξης του βαθμού ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων τους πόρους που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών και παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming), ως ποσοστό στους συνολικούς διαθέσιμους πόρους των Μέτρων ΕΚΤ (βλ. Διάγραμμα 3.84) διαπιστώνονται τα εξής:

- Ο βαθμός εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μειώθηκε στον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και ανήλθε σε 69,6% (έναντι 79,4% στον αρχικό σχεδιασμό), λόγω της μείωσης του βαθμού εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα οποία δέσμευσαν και το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ.
- Τα τομεακά ΕΠ εμφανίζουν μείωση στο βαθμό εφαρμογής της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες (από 79,7% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό μειώθηκε σε 65,7%), ενώ αντίθετα στα ΠΕΠ βελτιώθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων κατά 18,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 77,1% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό αυξήθηκε σε 95,8%).

Διάγραμμα 3.84 Ποσοστό δεσμευμένων πόρων ΕΚΤ σε θετικές δράσεις & gender mainstreaming (Τελικός Σχεδιασμός)

Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζονται τα Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ, κατά φθίνουσα σειρά, ως προς το βαθμό ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων, με βάση το ποσοστό των πόρων των θετικών και gender mainstreaming παρεμβάσεων, όπως αυτό διαμορφώθηκε με τον τελικό σχεδιασμό τους. Δίνεται επίσης για κάθε ΕΠ ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους και στις δυο τελευταίες στήλες η θέση του κάθε ΠΕΠ ή ΤΕΠ στη σχετική κατάταξη αντίστοιχα.

Αν κρίνουμε από την εικόνα του τελικού σχεδιασμού, σε συγκριτικά καλύτερη θέση βρίσκονται τα ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ιονίων Νήσων, Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου.

Σε μικρότερο βαθμό ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων με βάση το ποσοστό των πόρων των θετικών και gender mainstreaming παρεμβάσεων, όπως αυτό διαμορφώθηκε στον τελικό σχεδιασμό τους:

- από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, το ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση και το ΕΠ Ανταγωνιστικότητα

- από τα ΠΕΠ, το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, το ΠΕΠ Ηπείρου, το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και το ΠΕΠ Κρήτης

Τέλος, δεν μεταβλήθηκε η σειρά κατάταξης σε 4 ΤΕΠ/ΠΕΠ και συγκεκριμένα στο ΠΕΠ Αττικής, στο ΠΕΠ Θεσσαλίας, στο ΕΠ ΚτΠ και στο ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, αν και παρουσίασαν αύξηση του βαθμού ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους.

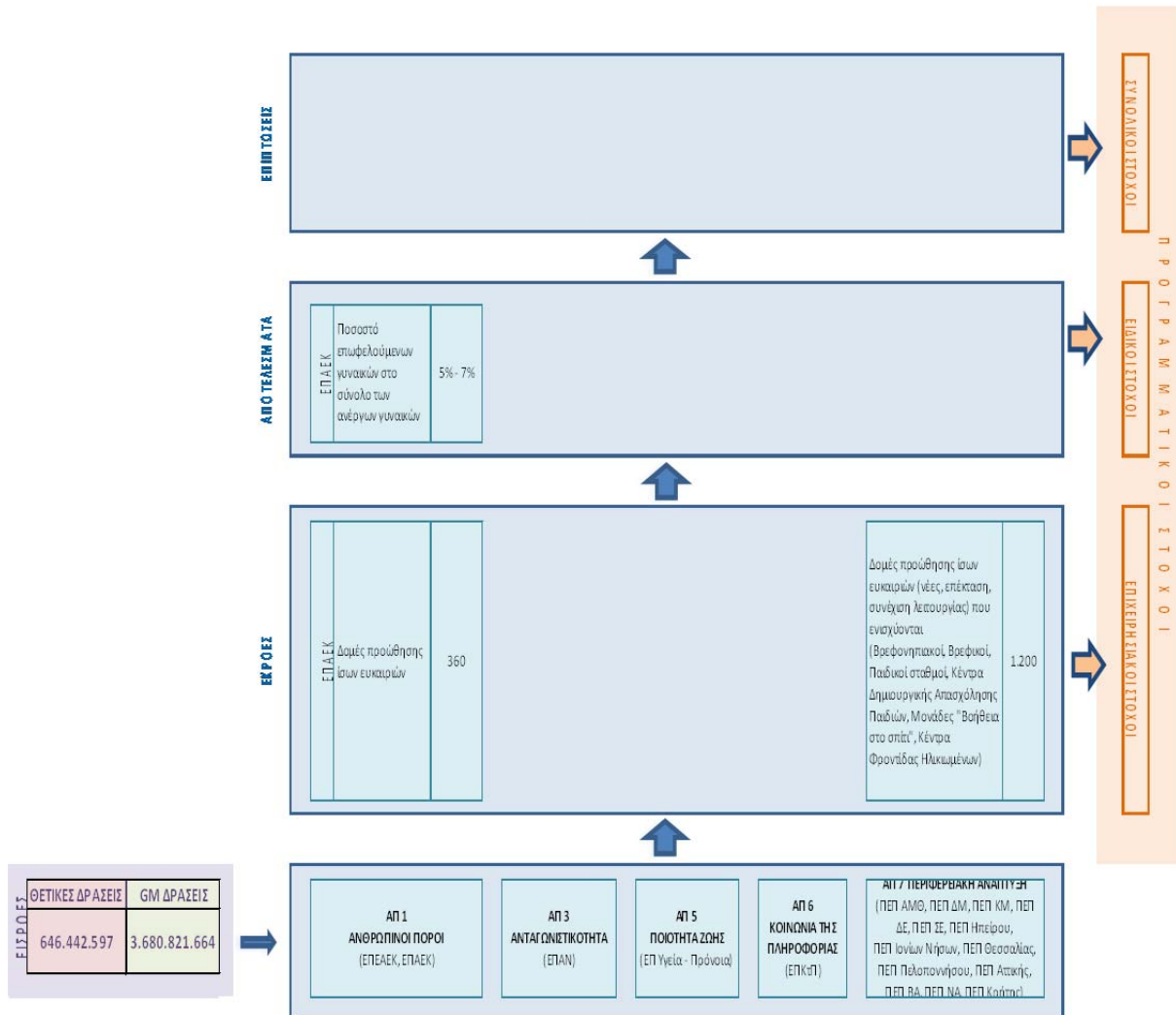
Πίνακας 3.14 ■ Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα	% Gender Mainstreaming & Θετικά (Αρχ. Σχεδ.)	% Gender Mainstreaming & Θετικά (Τελ. Σχεδ.)	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΕΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
ΠΕΠ ΑΜΘ	52,7%	98,9%	15	1
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	98,5%	98,8%	2	2
ΠΕΠ ΚΜ	57,0%	98,7%	14	3
ΠΕΠ ΔΜ	88,7%	98,2%	7	4
ΠΕΠ ΣΕ	97,5%	97,8%	3	5
ΕΠΑΝ	97,2%	97,5%	4	7
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	85,0%	97,3%	8	8
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	80,7%	96,8%	10	9
ΠΕΠ ΝΑ	77,9%	95,7%	11	10
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	99,0%	95,0%	1	11
ΠΕΠ ΒΑ	94,8%	93,5%	5	12
ΕΠΑΕΚ	84,9%	90,9%	9	13
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	73,6%	89,1%	12	14
ΠΕΠ ΔΕ	48,0%	82,9%	17	15
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	73,6%	97,6%	13	6
ΕΠ ΚτΠ	48,3%	49,5%	16	16
ΕΠΕΑΕΚ	92,4%	48,0%	6	17
ΕΠ ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	15,1%	15,8%	18	18

Η λογική παρέμβασης του Γ' ΚΠΣ στον τομέα της ισότητας των φύλων, όπως αυτή διαμορφώθηκε με τον τελικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, παρατίθεται στο Σχήμα 3.9 που ακολουθεί.

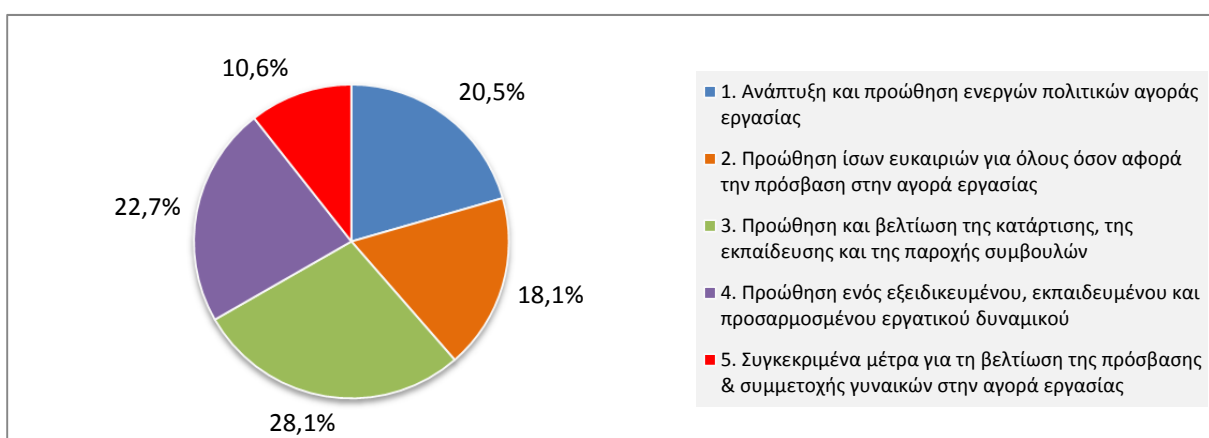
Σχήμα 3.10

Λογική Παρέμβασης Γ' ΚΠΣ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός)

Με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ το **10,6%** των πόρων του ΕΚΤ (με εξαίρεση τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας) δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο πολιτικής 5). Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα πέντε πεδία πολιτικής του ΕΚΤ. Όπως είναι φανερό από τα στοιχεία του διαγράμματος, οι παρεμβάσεις προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών (3^ο Πεδίο Πολιτικής) δέσμευσαν ένα σημαντικό ποσοστό (28,1%) των πόρων του ΕΚΤ, ενώ ακολουθούν σε χρηματοδοτική βαρύτητα (22,7%) οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ που εμπίπτουν στο 4^ο πεδίο πολιτικής «Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού». Συγκριτικά με τον αρχικό σχεδιασμό, η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα 5 πεδία πολιτικής δε διαφοροποιήθηκε σε ότι αφορά την κατάταξη των επιμέρους πεδίων πολιτικής με βάση τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα.

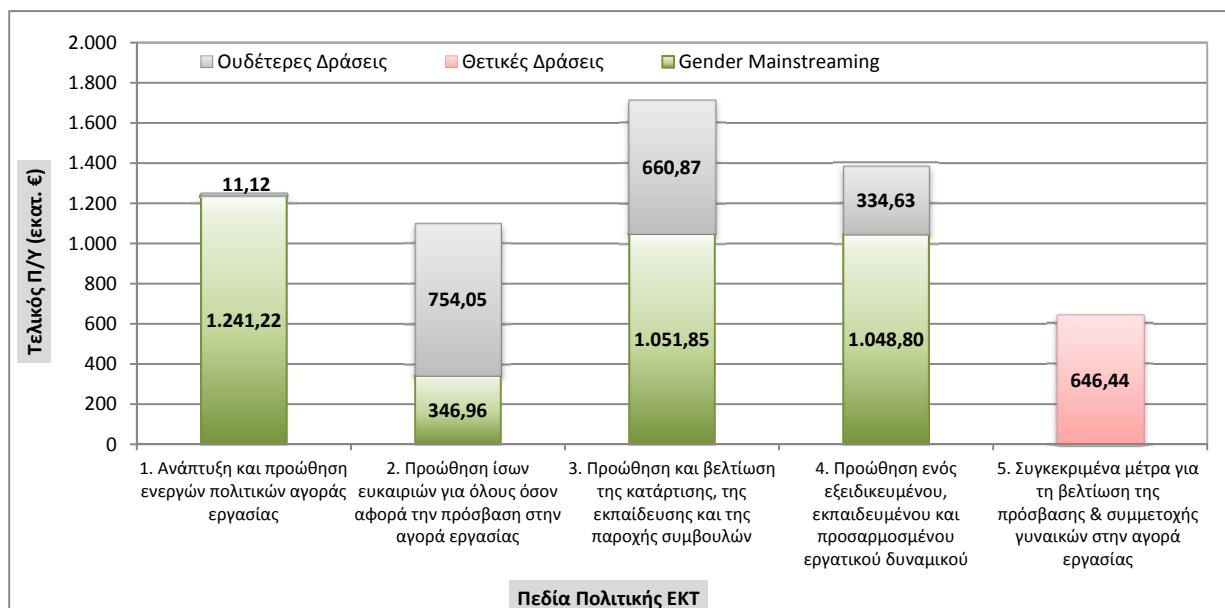
Διάγραμμα 3.85 Κατανομή τελικού π/ϋ Μέτρων ΕΚΤ - Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο πολιτικής

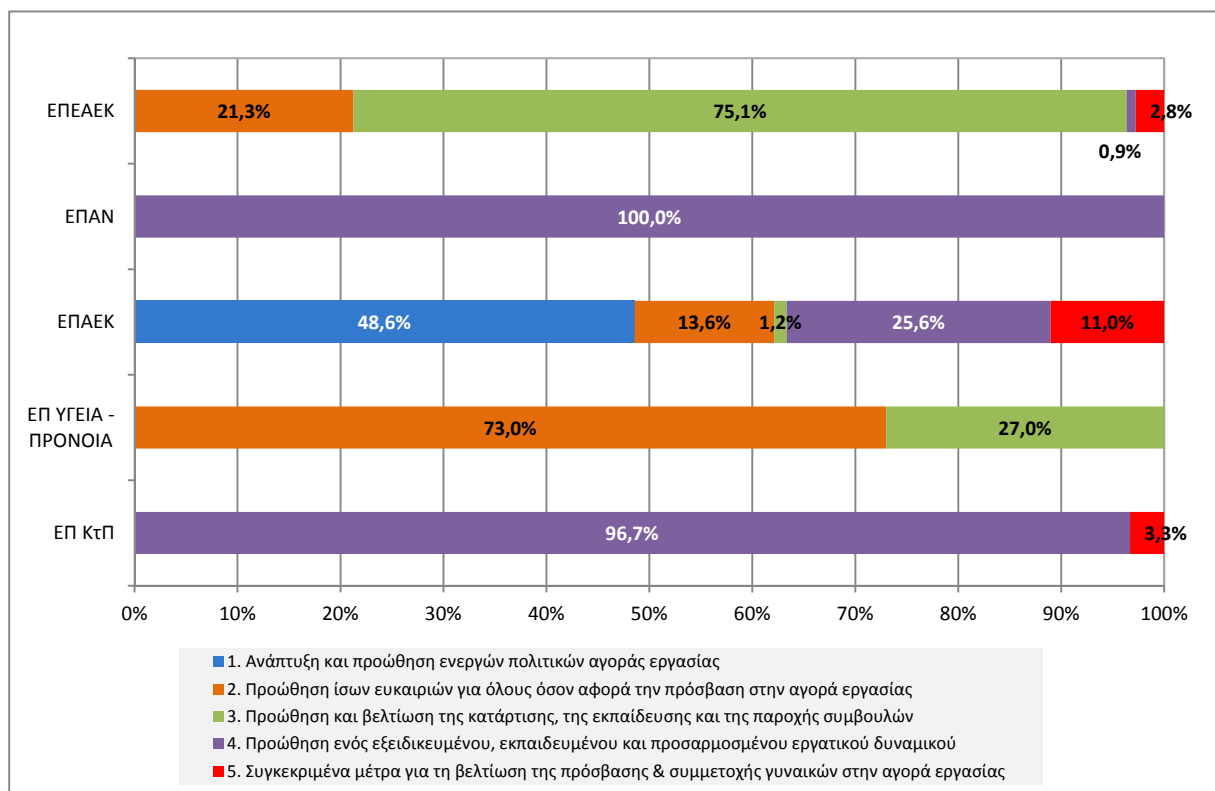
Η κατανομή των πόρων των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων, καθώς και των ουδέτερων Μέτρων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στα πεδία πολιτικής ΕΚΤ παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

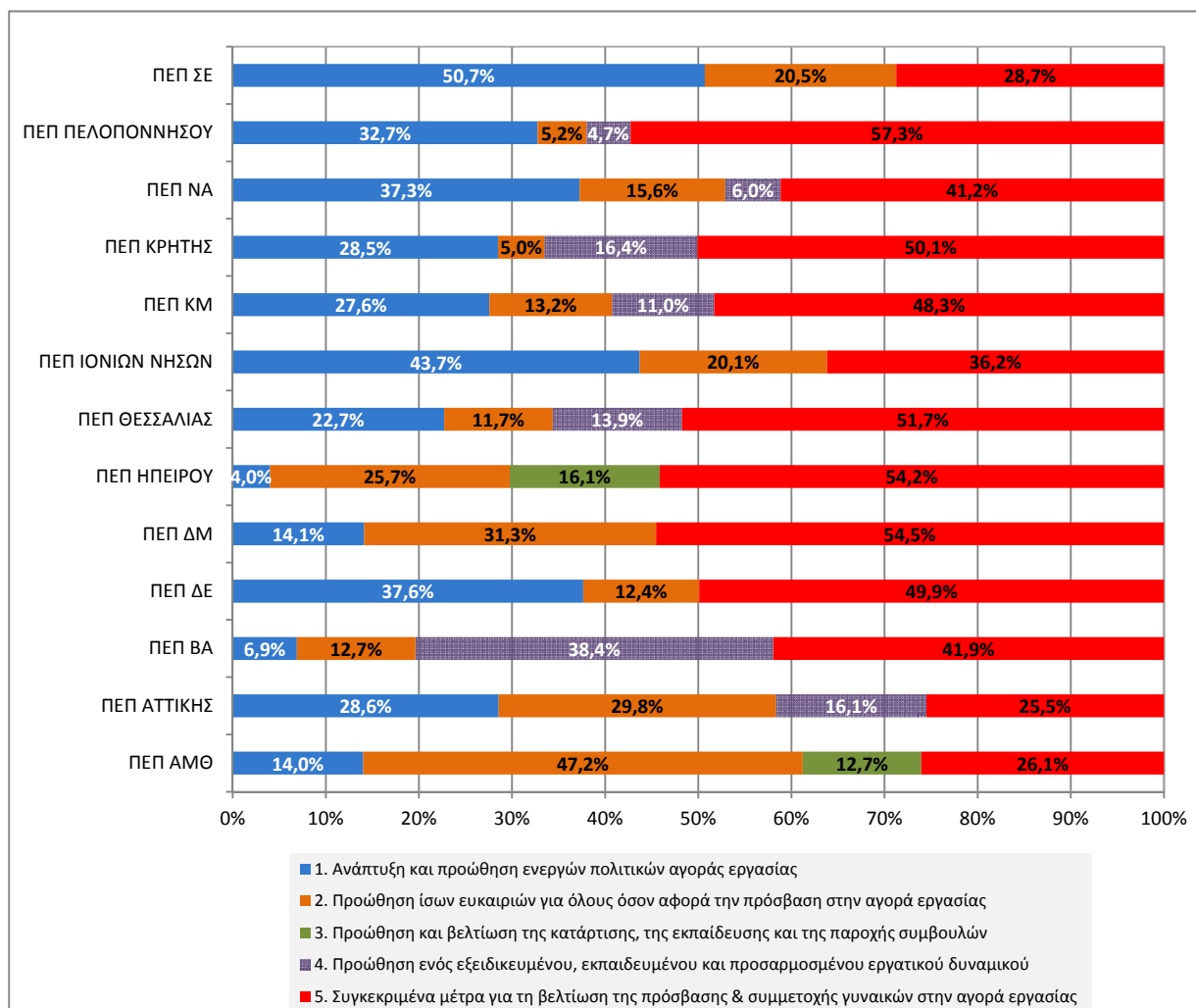
Πίνακας 3.15 Τελικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης (δεν περιλαμβάνονται τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας)

Πεδία Πολιτικής ΕΚΤ	Προϋπολογισμός Gender Mainstreaming Δράσεων	Προϋπολογισμός Θετικών Δράσεων	Προϋπολογισμός Ουδέτερων Δράσεων	ΣΥΝΟΛΟ
1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας	1.241.223.251		11.124.434	1.252.347.685
2. Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας	346.964.313		754.053.394	1.101.017.707
3. Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών	1.051.853.423		660.871.045	1.712.724.468
4. Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού	1.048.795.264		334.633.143	1.383.428.407
5. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας		646.442.597		646.442.597
ΣΥΝΟΛΟ	3.688.836.251	646.442.597	1.760.682.016	6.095.960.864

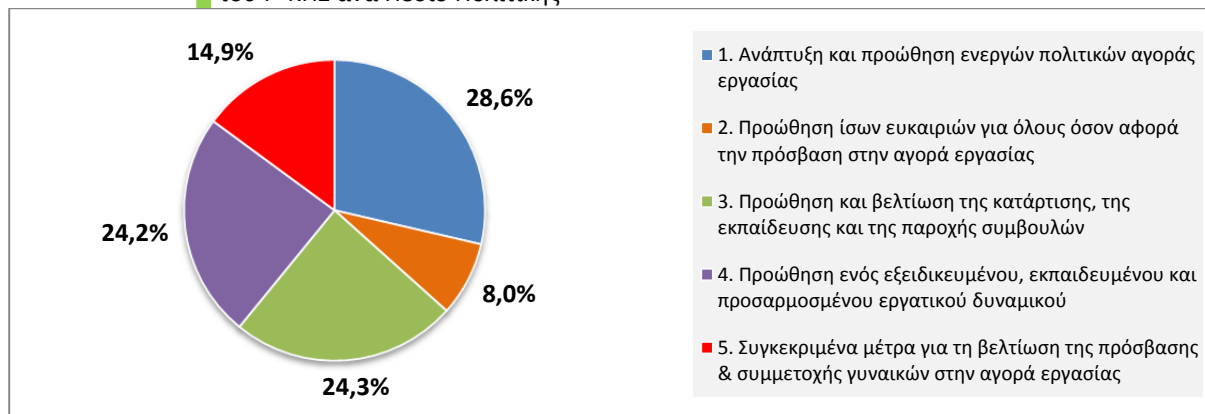
Διάγραμμα 3.86 Τελικός προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής & κατηγορία παρέμβασης

Η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα πέντε πεδία πολιτικής για τα επιμέρους Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ του Γ' ΚΠΣ παρουσιάζεται στα Διαγράμματα 3.87 και 3.88, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 3.87 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών ΕΠ ανά Πεδίο Πολιτικής

Διάγραμμα 3.88 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά Πεδίο Πολιτικής

Από την εστίαση της ανωτέρω ανάλυσης στους πόρους του ΕΚΤ, που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ, η κατανομή τους στα 5 πεδία πολιτικής απεικονίζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 3.89 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής

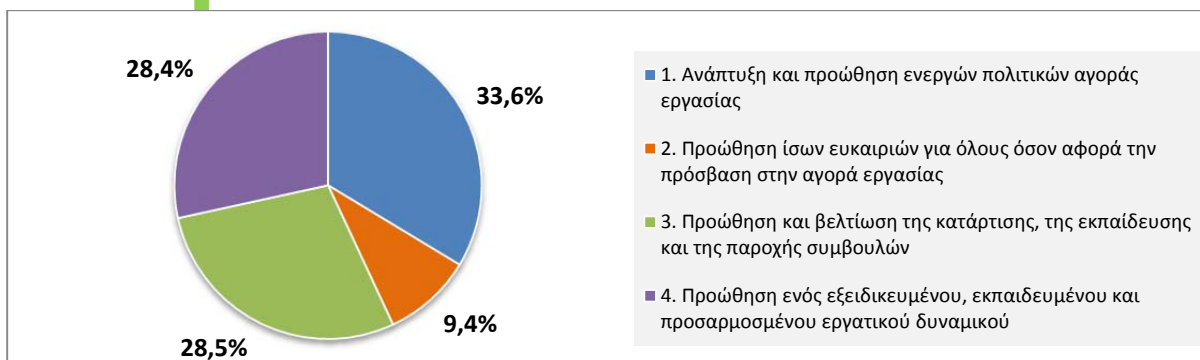
Από τα ανωτέρω στοιχεία παρατηρείται αύξηση των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκαν, με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ, για την υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων βελτίωσης της πρόσβασης και

συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 5). Το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 14,9% από 11,5% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων.

Το υπόλοιπο 85,1% των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων κατανέμεται στα 4 Πεδία Πολιτικής του ΕΚΤ όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.90

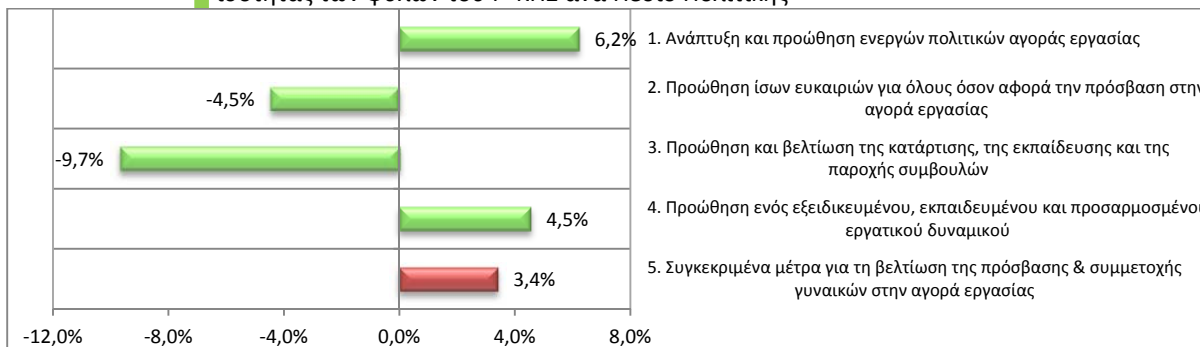
Κατανομή τελικού προϋπολογισμού παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η μεταβολή της χρηματοδοτικής βαρύτητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, συγκρίνοντας τις επιμέρους βαρύτητες του αρχικού και τελικού σχεδιασμού, ενώ στο Διάγραμμα 3.92 παρατίθεται οι αντίστοιχες μεταβολές μόνο για τις gender mainstreaming δράσεις στα 4 πεδία πολιτικής ΕΚΤ.

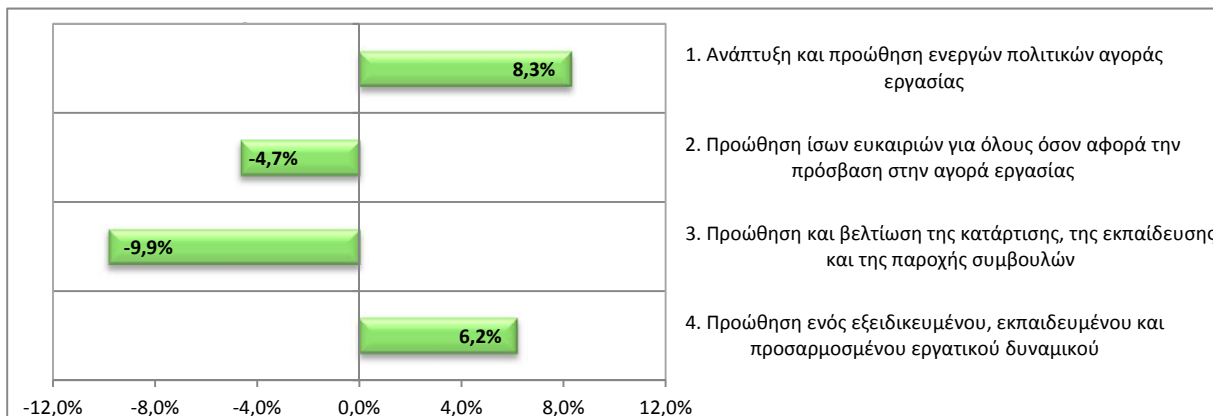
Διάγραμμα 3.91

Ποσοστιαία μεταβολή χρηματοδοτικής βαρύτητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής

Διάγραμμα 3.92

Ποσοστιαία μεταβολή χρηματοδοτικής βαρύτητας των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ ανά Πεδίο Πολιτικής

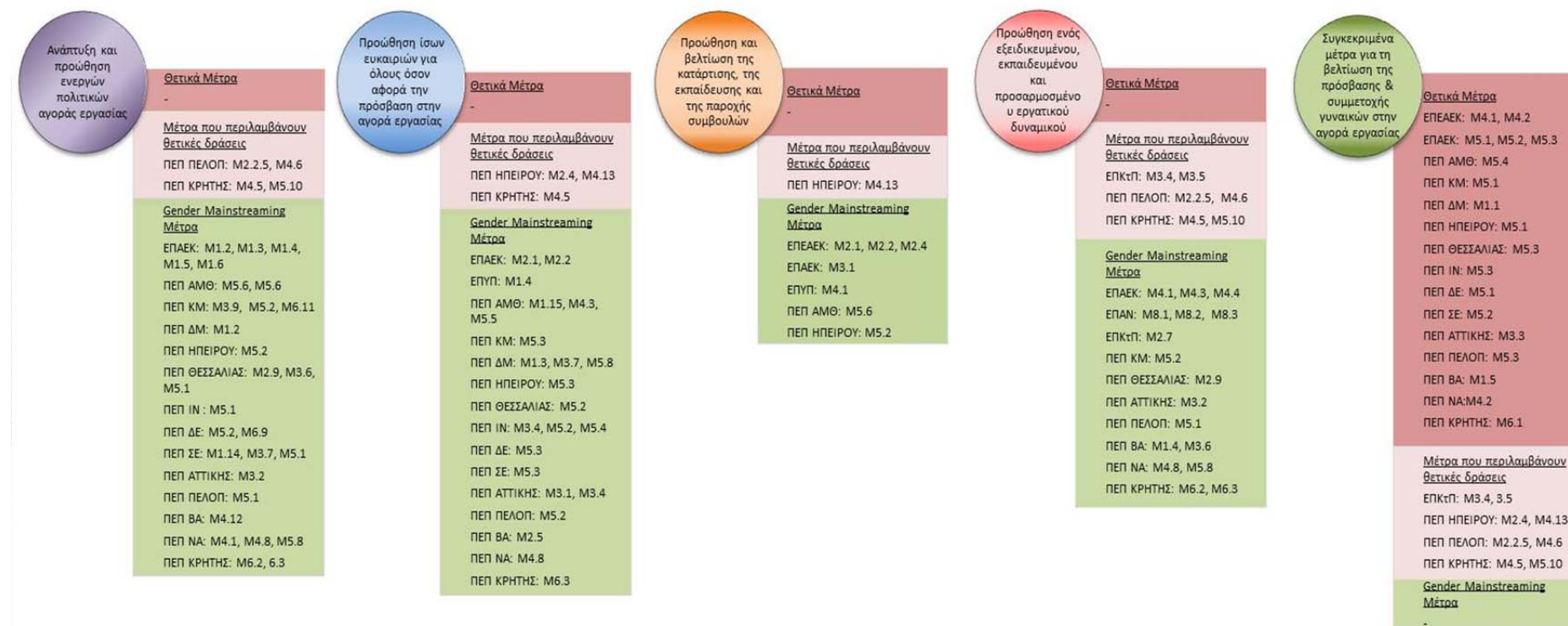
Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω Διαγράμματα, η χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων βελτίωσης της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 5) ενισχύθηκε κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες κατά τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ, ως αποτέλεσμα εν μέρει της επιτυχούς εφαρμογής των δράσεων «δομές κοινωνικής φροντίδας». Ενίσχυση της χρηματοδοτικής βαρύτητας παρατηρείται και για τις παρεμβάσεις που εμπίπτουν στον Πεδίο Πολιτικής 1 «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας» κατά 6,2%.

Σε ότι αφορά τις δράσεις gender mainstreaming, για αυτές που εμπίπτουν στο Πεδίο Πολιτικής 1, καθώς και στο Πεδίο Πολιτικής 4, παρατηρείται αύξηση της χρηματοδοτικής τους βαρύτητας, κατά 8,3% & 6,2% αντίστοιχα, ενώ μείωση παρατηρείται στη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που εμπίπτουν στα Πεδία Πολιτικής 2 και 3.

Η συμβολή των επιμέρους Μέτρων ΕΚΤ στα πεδία πολιτικής ΕΚΤ, με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους, παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Σχήμα 3.11

Αποτύπωση των Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ στο οποίο συμβάλουν με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους

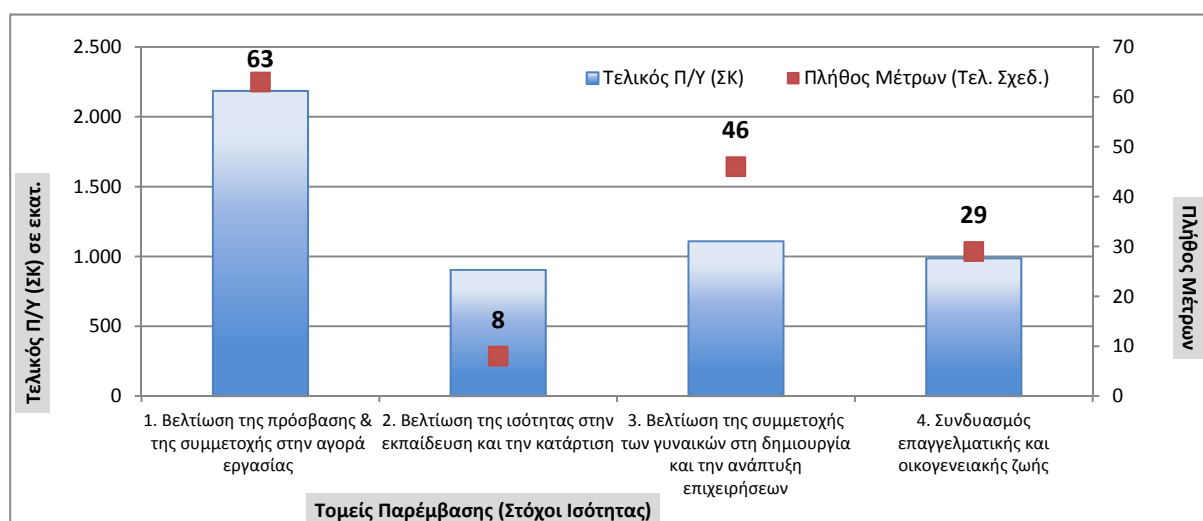
Η κατάταξη των 89 Μέτρων ΕΚΤ, τα οποία με βάση τον τελικό τους σχεδιασμό αποτελούν θετικές ή προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις, παρατίθεται στον Πίνακα και στο Διάγραμμα που ακολουθούν, όπου παρουσιάζεται συγκεντρωτικά το πλήθος των Μέτρων και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός τους ανά στόχο ισότητας.

Επισημαίνεται εκ νέου ότι η αντιστοίχιση των θετικών ή gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ με τους στόχους ισότητας δεν είναι μονοσήμαντη, δηλαδή ένα Μέτρο μπορεί να συμβάλει σε περισσότερους από 1 στόχους ισότητας.

Πίνακας 3.16 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά στόχο ισότητας

Στόχοι Ισότητας	Πλήθος Μέτρων	Τελικός Π/Υ σε € (ΣΚ)
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	63	2.186.010.754
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση	8	903.755.958
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων	46	1.108.942.240
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	29	986.972.103
Σύνολο	143	5.185.681.054

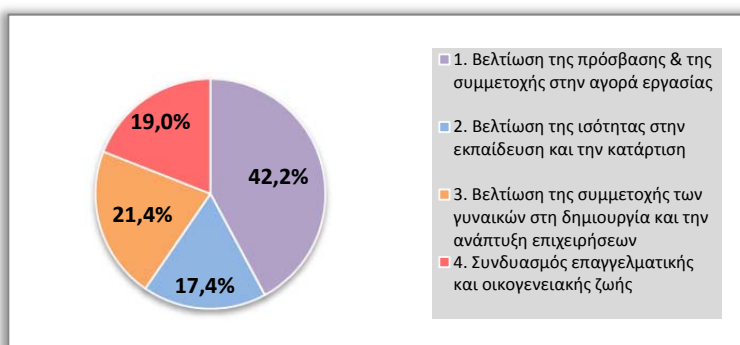
Διάγραμμα 3.93 Τελικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά στόχο ισότητας

Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων που προωθούν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα την αρχή της ισότητας των φύλων και την αντίστοιχη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίησή τους, προκύπτει ότι η πλειοψηφία των Μέτρων (63) συνέβαλε στη βελτίωση της πρόσβασης και

Διάγραμμα 3.94

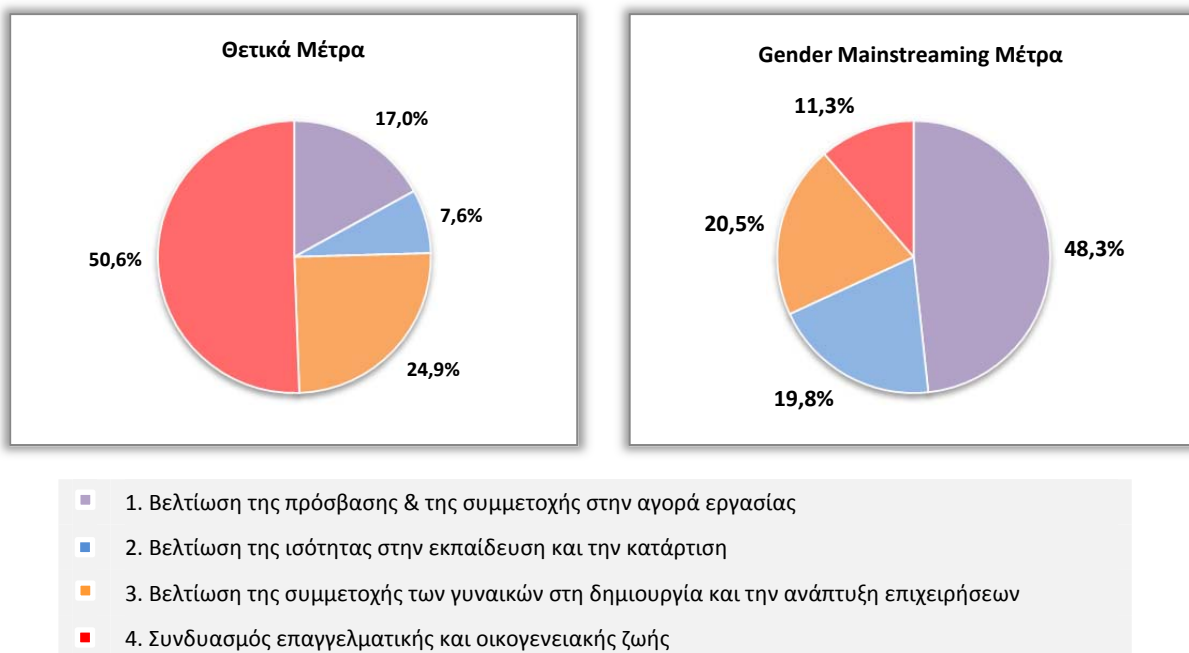
Κατανομή τελικού π/ϋ παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στους στόχους ισότητας

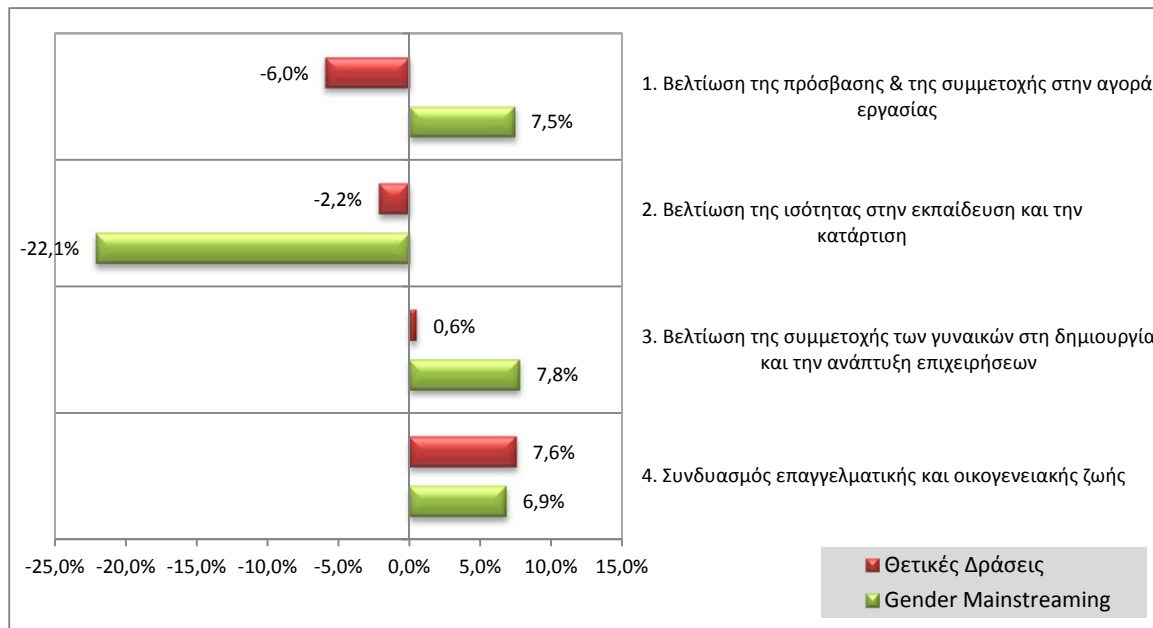
συμμετοχής στην αγορά εργασίας (στόχος ισότητας 1), δεσμεύοντας το 42,2% των σχετικών πόρων.

Η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαφοροποιείται μεταξύ των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming). Όπως φαίνεται και από τα ακόλουθα Διαγράμματα, οι θετικές δράσεις συμβάλλουν κυρίως στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (50,6%) και στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (24,9%), ενώ οι προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις συμβάλλουν κυρίως στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας (48,3%) και δευτερευόντως στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (20,5%).

Διάγραμμα 3.95 Κατανομή τελικού π/ύ θετικών & gender mainstreaming Μέτρων στους στόχους ισότητας

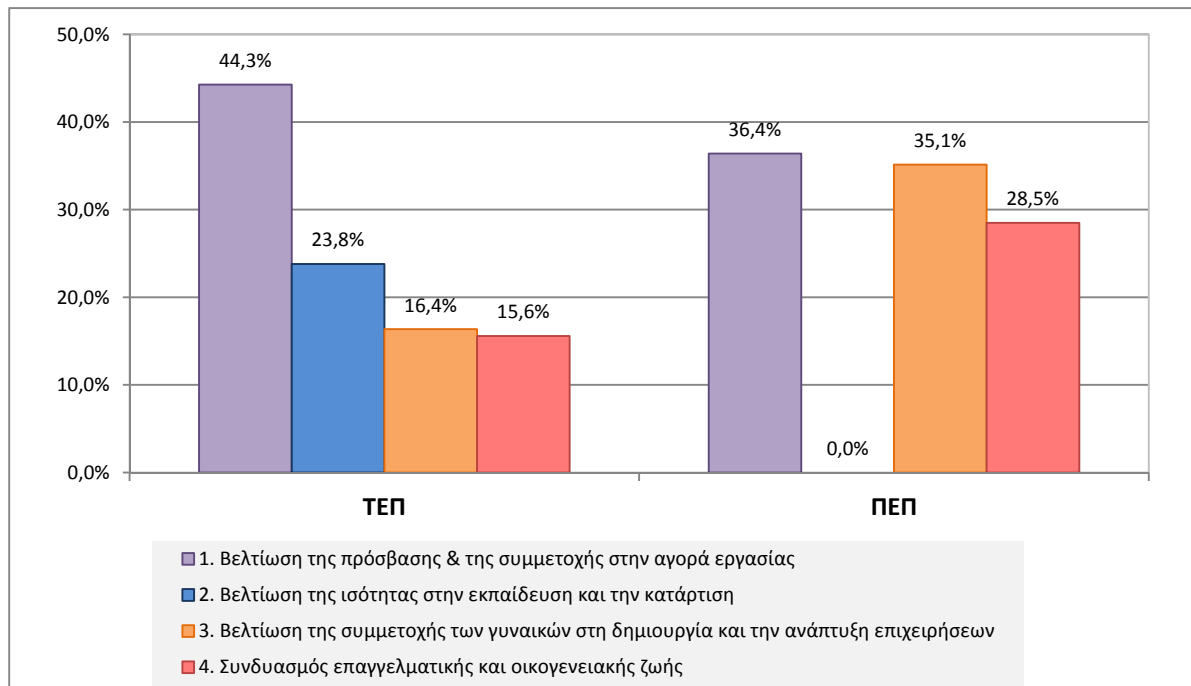

Η ποσοστιαία μεταβολή της χρηματοδοτικής βαρύτητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων κατά τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα, όπου παρατηρείται σημαντική ενίσχυση της χρηματοδοτικής βαρύτητας των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (στόχος ισότητας 4), τόσο των θετικών δράσεων (αύξηση 7,9%), όσο και των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων (αύξηση 6,9%). Αντίστοιχα, ενίσχυση παρατηρείται και στη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στο στόχο ισότητας 3 «Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων». Ταυτόχρονα, σημαντική μείωση παρατηρείται στη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση (στόχος ισότητας 2), με μείωση 22,1% για τις δράσεις gender mainstreaming και 2,2% για τις θετικές δράσεις.

Διάγραμμα 3.96 Ποσοστιαία μεταβολή της χρηματοδοτικής των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στους στόχους ισότητας

Αντίστοιχα, η συμβολή στους στόχους ισότητας διαφοροποιείται ανάμεσα στα Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Όπως φαίνεται και από το ακόλουθο διάγραμμα οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που συμπεριελήφθησαν στον τελικό σχεδιασμό των τομεακών ΕΠ συμβάλλουν κυρίως στην βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας (κυρίως λόγω του ΕΠΑΕΚ) και στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (κυρίως λόγω του ΕΠΕΑΕΚ) και δευτερευόντως στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ) και στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΕΑΕΚ).

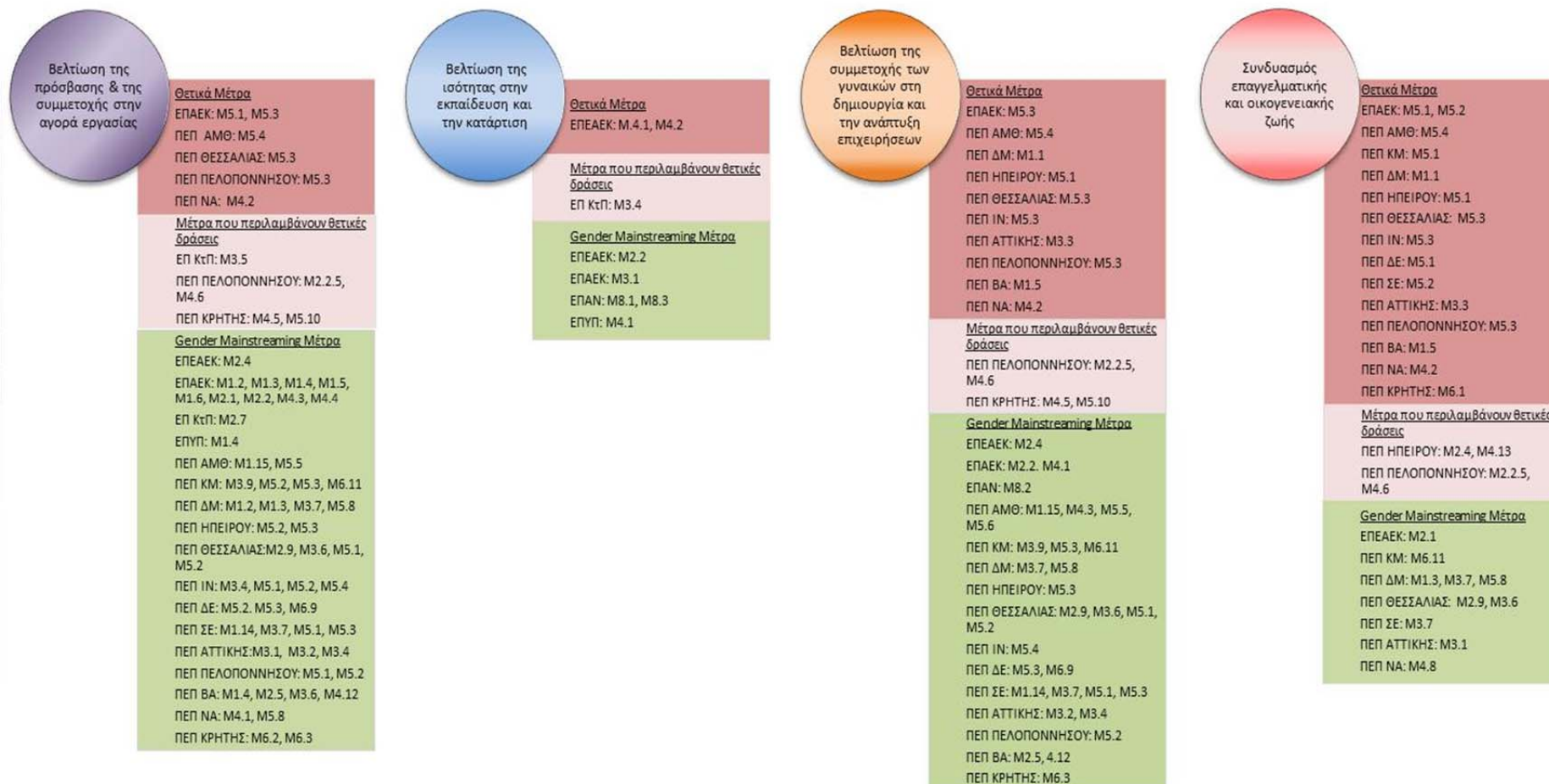
Σε ότι αφορά τα ΠΕΠ, οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που συμπεριελήφθησαν στον τελικό σχεδιασμό τους συμβάλλουν αποκλειστικά στους στόχους ισότητας 1, 3 & 4.

Διάγραμμα 3.97 Κατανομή τελικού π/ϋ παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των Τομεακών & Περιφερειακών ΕΠ στους στόχους ισότητας

Η συμβολή των επιμέρους Μέτρων ΕΚΤ στους στόχους ισότητας, με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους, παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Σχήμα 3.12

Αποτύπωση των Μέτρων ΕΚΤ των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά στόχο ισότητας στον οποίο συμβάλουν με βάση τον τελικό σχεδιασμό τους

3.7. Αναλυτική Αποτίμηση των τροποποιήσεων στρατηγικής κατά την περίοδο της υλοποίησης και των σημαντικότερων προβλημάτων που ανέκυψαν ανά ΕΠ και Πεδίο Πολιτικής ΕΚΤ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το Γενικό Ερώτημα Α2 *[Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά την υλοποίηση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων;]* με βάση τα πέντε επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

3.7.1. Ειδικό Ερώτημα Α2.1. Πώς μεταβλήθηκε η στρατηγική των ΕΠ αναφορικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η διαχρονική μεταβολή της λογικής παρέμβασης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων και προσδιορίζεται ο βαθμός κάλυψης των ελλείψεων / κενών που παρατηρήθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό του μέσω των αναθεωρήσεων.

Ειδικότερα, για την αποτίμηση της διαχρονικής μεταβολής της στρατηγικής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, εξετάζονται ανά ΕΠ τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Σε ποιο βαθμό αναθεωρήθηκε η στρατηγική των ΕΠ αναφορικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την υλοποίηση των Προγραμμάτων;
- Πώς μεταβλήθηκε η καταλληλότητα των δεικτών για την παρακολούθηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων;
- Πώς μεταβλήθηκε το ύψος των δεσμευμένων πόρων για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming);

3.7.1.1. ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»**Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης του ΕΠΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων**

Η διαχρονική μεταβολή της λογικής παρέμβασης του ΕΠΑΕΚ, αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, εξετάζεται στη συνέχεια μέσω των αλλαγών μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού των Μέτρων ΕΚΤ, είτε ως προς τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας δράσεων (ουδέτερο, θετική δράση, gender mainstreaming), είτε ως προς το στόχο ισότητας, ή το πεδίο πολιτικής ΕΚΤ που εξυπηρετούν.

Μέτρο	4.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 4.3 ενέπιπτε στην κατηγορία «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004, διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming). Το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης που απευθύνονταν σε εργαζομένους περισσότερων της μίας επιχειρήσεων, δράσεις που συμβάλουν στο στόχο ισότητας 1 (βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της συμμετοχής σε όλα τα επίπεδά της), ενώ περιλαμβάνει και ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: Καταρτιζόμενες εργαζόμενες γυναίκες.

Μέτρο	6.1
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 6.1 ενέπιπτε στην κατηγορία «Gender Mainstreaming». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004, διαπιστώθηκε μεταβολή στις προβλεπόμενες δράσεις και συγκεκριμένα η πρόβλεψη του αρχικού σχεδιασμού για την υλοποίηση μελετών για εξειδίκευση των ενεργειών του Προγράμματος, που αφορούσαν συγκεκριμένες ομάδες – στόχους, μεταξύ των οποίων και οι γυναίκες, αφαιρέθηκε με την ενδιάμεση αναθεώρηση του Προγράμματος, με αποτέλεσμα το Μέτρο να εμπίπτει πλέον στην κατηγορία των ουδέτερων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων.

Πλέον των ως άνω αναφερθέντων, αλλαγές σημειώθηκαν και στα κάτωθι Μέτρα ως ακολούθως:

Μέτρο 1.4 (προσθήκη ρήτρας τήρησης ποσόστωσης)

Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 1.4, στη δράση *Ενίσχυση για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας* καθιερώνονται ελάχιστα ποσοστά, ως εφαρμογή πρόληψης της μακροχρόνιας ανεργίας και ισότητας των φύλων -σύμφωνα με τους ποσοτικοποιημένους στόχους του ΕΠ- τα οποία πρέπει υποχρεωτικά να τηρούνται για την ένταξη των ωφελουμένων εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία στην πράξη.

Μέτρο 1.6 (προσθήκη Μέρους στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠ)

Κατά την αναθεώρηση του 2004 του ΕΠ προστέθηκε το Μέτρο 1.6 «Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων» το οποίο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων δημιουργίας θέσεων εργασίας και ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας από ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

Μέτρο 4.1 (τροποποίηση περιεχομένου δράσεων και προσθήκη δείκτη ισότητας)

Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο 4.1 προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων προώθησης στην απασχόληση μέσω της ένταξης ανέργων σε προγράμματα νέων ελεύθερων επαγγελματιών που περιελάμβανε: (α) ειδικά προγράμματα επανένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας και (β) ολοκληρωμένες ενέργειες για τη στήριξη γυναικών μελών ειδικών κοινωνικών κατηγοριών. Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 4.1, τροποποιείται το περιεχόμενο των δράσεων περιλαμβάνοντας: (α) δράσεις που αφορούν την επιχορήγηση ανέργων για δημιουργία προσωπικών και εταιρικών ανεξάρτητων επιχειρήσεων στους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας και (β) δράσεις που αφορούν την επιχορήγηση ανέργων για δημιουργία προσωπικών και εταιρικών ανεξάρτητων επιχειρήσεων στους τομείς του πολιτισμού και του περιβάλλοντος, ενώ προστίθεται και ποσοτικοποιημένος στόχος – δείκτης ισότητας: *Επωφελούμενοι νέες γυναίκες ελεύθεροι επαγγελματίες.*

Μέτρο 5.1 (τροποποίηση περιεχομένου δράσεων στο στόχο ισότητας 4 και προσθήκη δεικτών ισότητας)

Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο 5.1 προδιέγραφε την υλοποίηση και δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 4 (συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής) και έγκεινται στην εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας για τη λειτουργία δομών στήριξης (Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Βρεφονηπιακών σταθμών κ.α.) προκειμένου να διευκολυνθεί η εργαζόμενη γυναίκα, ώστε να μπορέσει να συνδυάσει την οικογενειακή και επαγγελματική ζωή αρμονικά. Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 5.1, παρατηρήθηκε τροποποίηση του περιεχομένου των δράσεων του συγκεκριμένου στόχου ισότητας ως ακολούθως: *προβλέπεται η ενίσχυση της λειτουργίας δομών φύλαξης παιδιών στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων ή η κάλυψη μέρους του κόστους φύλαξης των παιδιών των εργαζομένων γυναικών, προκειμένου να διευκολυνθούν οι εργαζόμενες γυναίκες, ώστε να μπορέσουν να συνδυάσουν την οικογενειακή και*

επαγγελματική ζωή αρμονικά. Επιπλέον, προστέθηκαν οι ακόλουθοι ποσοτικοποιημένοι στόχοι δείκτες ισότητας: (α) γυναίκες ωφελούμενες από θετικές δράσεις για την ισότητα, (β) γυναίκες ωφελούμενες από δράσεις Συμβουλευτικής και (γ) αριθμός ωφελούμενων από το Μέτρο γυναικών που έχουν βελτιώσει την εργασιακή τους κατάσταση 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων.

Μέτρο 5.2 (τροποποίηση περιεχομένου δράσεων στο στόχο ισότητας 4)

Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 5.2, παρατηρήθηκε τροποποίηση των δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 4 (συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής) ως ακολούθως: στη δράση «υποστήριξη της λειτουργίας δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών και ΚΔΑΠ και μονάδων παροχής υπηρεσιών προς άτομα χρήζοντα βοήθειας» προστέθηκε και η ενέργεια «υποστήριξης της λειτουργίας τους», ενώ αναφορικά με τη δράση «συνέχιση της χρηματοδότησης για δύο επιπλέον χρόνια (β' φάση) της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας», τροποποιήθηκε το χρηματοδοτικό σχήμα ως εξής: μειώθηκε η κοινοτική συμμετοχή στο 65% (από 75%) και αυξήθηκε η Εθνική Δημόσια Δαπάνη στο 35% (από 25%). Τέλος, σε ό,τι αφορά τη δράση «υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας», στρατηγικός στόχος πλέον θα είναι η στοχευμένη (εξατομικευμένη) ενίσχυση γυναικών στη βάση κριτηρίων και προϋποθέσεων που συνδέονται με την κοινωνική υστέρησή τους και με την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, με σκοπό την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους.

Μέτρο 5.3 (τροποποίηση περιεχομένου δράσεων στους στόχους ισότητας 1 και 3 και τροποποίηση δεικτών ισότητας)

Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 5.3 παρατηρήθηκε τροποποίηση των δράσεων που εμπίπτουν στους στόχους ισότητας 1 (Βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της συμμετοχής σε όλα τα επίπεδά της) και 3 (Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων). Αναφορικά με τις δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1, αυτές ενισχύθηκαν με την προσθήκη των κάτωθι δράσεων: (α) ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης, (β) δράσεις κατάρτισης οι οποίες προκύπτουν ως αναγκαιότητα από την εφαρμογή της εξατομικευμένης παρέμβασης και σε εξειδικευμένα αντικείμενα και (γ) επιστημονικός σύμβουλος (στις δράσεις των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων). Αναφορικά με τις δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3, αυτές ενισχύθηκαν με την προσθήκη δράσεων που αφορούν την *επιδότηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών και απευθύνονται σε γυναίκες που διαθέτουν τυπικά προσόντα, είναι αποστασιοποιημένες από την αγορά εργασίας και έχουν ωφεληθεί από συμβουλευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες ή / και κατάρτιση.*

Επιπλέον, τροποποιήθηκαν οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι - δείκτες του Μέρους ως ακολούθως: (α) γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, (β) άνεργες γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, (γ) άνεργες γυναίκες που θα ωφεληθούν από δράσεις προώθησης στην απασχόληση, (δ) γυναίκες που θα επωφεληθούν από ενέργειες παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών ενεργειών και (ε) ποσοστό ανέργων γυναικών επωφελούμενων από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που απασχολούνται σε θέσεις πλήρους απασχόλησης ή ασκούν επιτήδευμα 6 μήνες μετά την ολοκλήρωσή τους.

Συνοψίζοντας, ο συσχετισμός αρχικού και τελικού σχεδιασμού έδειξε ότι επί συνόλου παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση δύο Μέτρα (Μ4.3 και Μ6.1) μεταβλήθηκαν ως προς την κατηγορία παρέμβασης στην οποία εμπίπτουν, ένα επιπλέον Μέτρο (Μ1.6) προστέθηκε στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠ, ενώ τα υπόλοιπα Μέτρα ΕΚΤ διατήρησαν το χαρακτηρισμό τους.

Συγκεκριμένα, μεταβολή της κατηγορίας παρέμβασης (από ουδέτερο Μέτρο γίνεται Μέτρο gender mainstreaming) διαπιστώνουμε στο:

- Μέτρο 4.3: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις

Μεταβολή της κατηγορίας παρέμβασης (από Μέτρο gender mainstreaming γίνεται ουδέτερο Μέτρο) διαπιστώνουμε και στο:

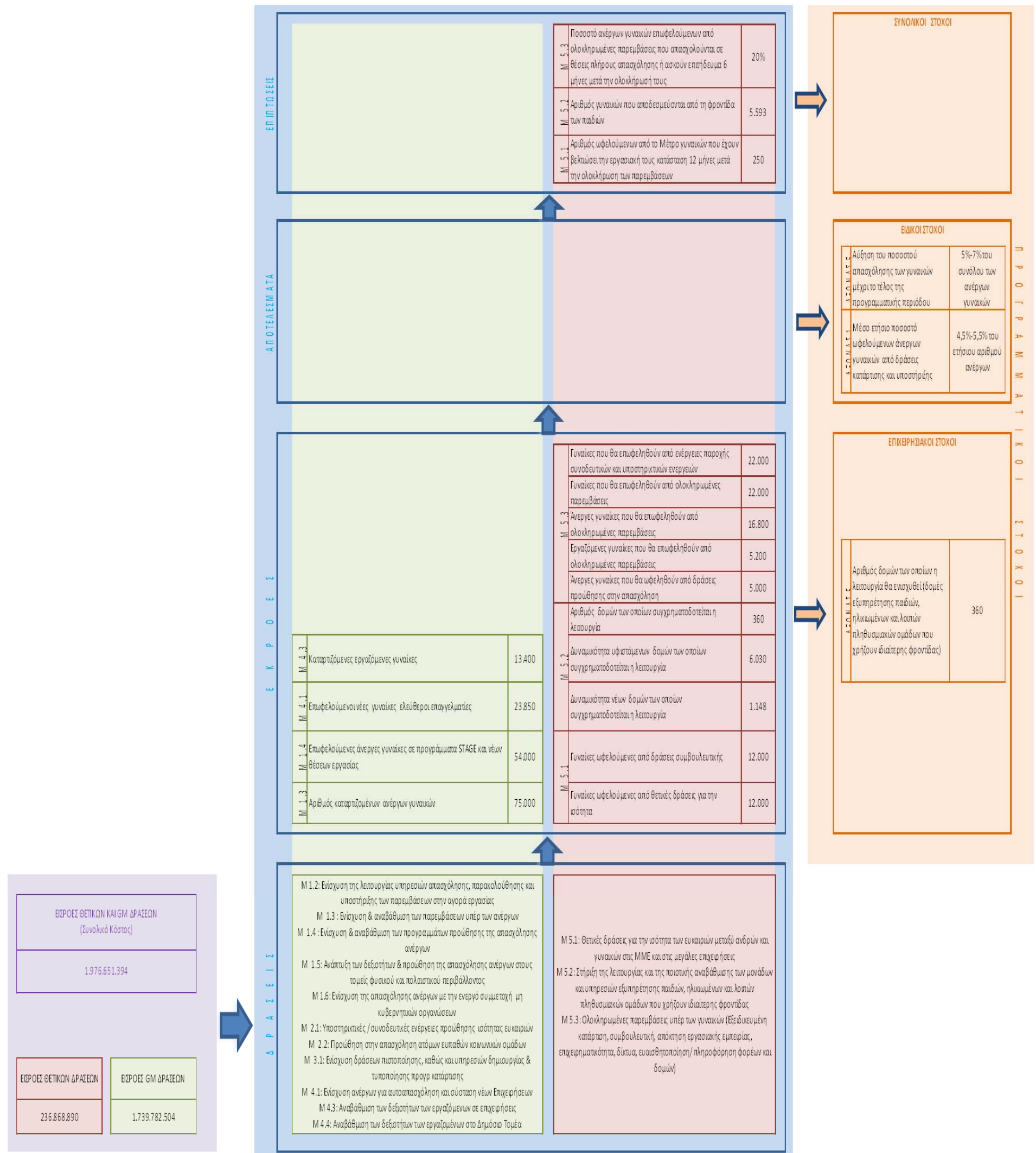
- Μέτρο 6.1: Υποστήριξη της εφαρμογής του ΕΠ

Προσθήκη Μέτρου διαπιστώνουμε στον Άξονα Προτεραιότητας 1:

- Μέτρο 1.6 «Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων»

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* στον τελικό σχεδιασμό αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Σχήμα 3.13 | Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχέτισμό με το αντίστοιχο του αρχικού σχεδιασμού, προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων - δεικτών ισότητας:

- ♦ Οι προγραμματικοί στόχοι εξακολουθούν να μην καλύπτουν το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Προγράμματος, εφόσον οι στόχοι που τέθηκαν στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας, καλύπτουν μόνο του 2 από τους 5 ΑΠ του ΕΠΑΕΚ (ΑΠ1 και ΑΠ5).
- ♦ Η ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντική υστέρηση αναφορικά με τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις. Ωστόσο συγκριτικά με τον αρχικό σχεδιασμό παρουσιάζεται βελτιωμένη, καθώς έχουν περιληφθεί στόχοι – δείκτες ισότητας σε δύο επιπλέον Μέτρα (Μ4.1 και Μ4.3) πλέον των αρχικά προβλεπόμενων.
- ♦ Ενισχυμένοι παρουσιάζονται οι δείκτες ισότητας των θετικών δράσεων του προγράμματος (Μ5.1, Μ5.2 και Μ5.3), εφόσον προστίθενται δείκτες εκροών στο Μ5.1 και δείκτες επιπτώσεων στο σύνολο των θετικών στην ισότητα παρεμβάσεων (Μ5.1, Μ5.2 και Μ5.3). Ωστόσο έλλειμμα διαπιστώνεται στους αντίστοιχους δείκτες αποτελέσματος.
- ♦ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού εντοπίζεται στα Μέτρα 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.2 και 5.3 ως ακολούθως:
 - ο Αύξηση τιμών-στόχων παρουσιάζουν τα Μέτρα: 1.4, 4.1, 4.3, 4.4.
 - ο Μείωση τιμών-στόχων παρουσιάζουν τα Μέτρα: 2.1, 2.3, 4.2, 5.3.
 - ο Αυξομείωση τιμών-στόχων ανά κατηγορία παρέμβασης παρουσιάζουν τα Μέτρα: 1.5, 2.2, 4.3, 5.2.

Να σημειωθεί στα ως άνω ότι με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, δεν εντοπίζονται εν γένει ελλείψεις, κενά ή αστοχίες στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Προγράμματος αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις), ενώ αποτιμάται θετικά ο βαθμός συμβολής του *Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ* στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων.

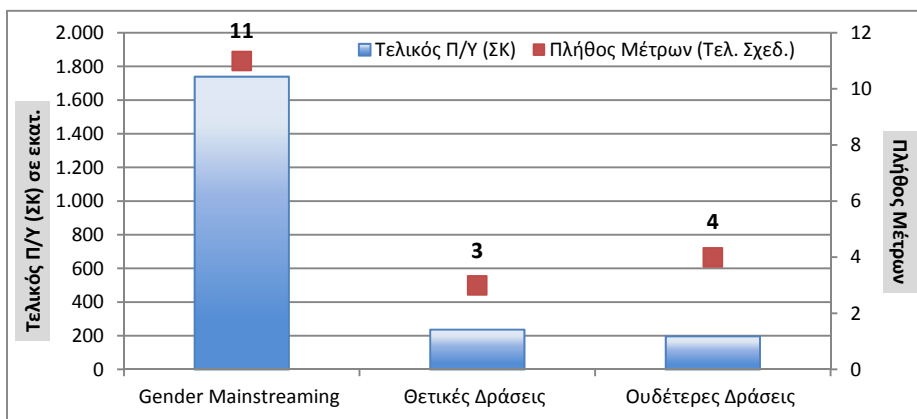
Πλέον των ως άνω γενικών επισημάνσεων, θα πρέπει να αναφερθεί η συμβολή της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠ και οι σχετικές προτάσεις που διατύπωσε σε επίπεδο τροποποίησης του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών, μέρος των οποίων αξιοποιήθηκε κατά την αναθεώρηση του Προγραμματισμού και που αφορά στα κάτωθι:

- ♦ Μέτρο 5.2: Προτείνεται τροποποίηση της τιμής στόχου για το 2008 του δείκτη «Αριθμός νέων δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία» από 70 σε 42.
- ♦ Μέτρο 5.2: Προτείνεται τροποποίηση της τιμής στόχου για το 2008 του δείκτη «Δυναμικότητα νέων δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία».
- ♦ Μέτρο 5.2: Για την αποτίμηση τόσο της στοχοθεσίας όσο και της χρονικής εξέλιξης του δείκτη επιπτώσεων «Αριθμός γυναικών που αποδεδειγμένα αποφορτίζονται από τη φροντίδα των παιδιών», προτείνεται μεν η διατήρησή του στο πλέγμα των δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του Μέρους, αλλά για τη μέτρησή του προτείνεται η αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας του Προγράμματος για την εκπόνηση εξειδικευμένης μελέτης για την διερεύνηση των επιπτώσεων από την λειτουργία τέτοιων δομών στο ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μιας περιοχής.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η τελική χρηματοδοτική ποσοστιαία κατανομή των πόρων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

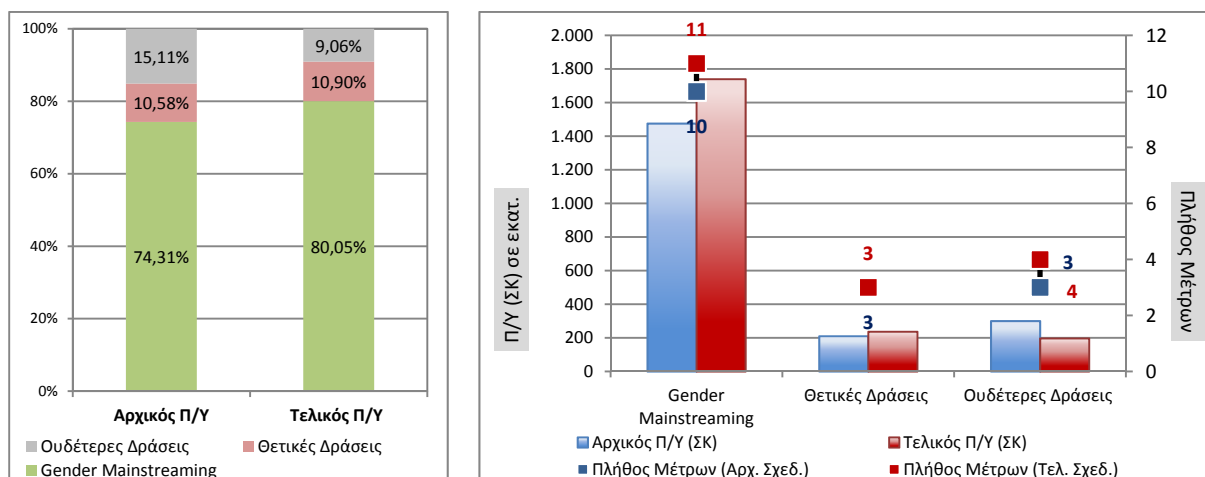
Διάγραμμα 3.98 Τελικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από την ανάγνωση των γραφημάτων ως προς τη χρηματοδοτική κατανομή παρατηρούμε ότι και κατά τον τελικό σχεδιασμό το μεγαλύτερο μέρος των πόρων που αντιστοιχεί στο 80% περίπου του προϋπολογισμού διατέθηκε για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων ΕΚΤ, με τον αριθμό των αντίστοιχων Μέτρων ΕΚΤ να αυξάνεται από 10 σε 11. Οι πόροι που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων ανήλθαν στο 10,90% του συνολικά διαθέσιμου προϋπολογισμού, ενώ οι πόροι που διατέθηκαν για την υλοποίηση ουδέτερων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων ανήλθαν στο 9,06% με τον αριθμό των αντίστοιχων Μέτρων να αυξάνεται από 3 σε 4.

Στα ακόλουθα διαγράμματα, συγκρίνεται ο αρχικός και τελικός σχεδιασμός του ΕΠΑΕΚ σε όρους χρηματοδότησης για τις τρεις κατηγορίες παρεμβάσεων ΕΚΤ:

Διάγραμμα 3.99 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Από τα ανωτέρω Διαγράμματα προκύπτει αύξηση των πόρων (σε 80,05% από 74,31% κατά τον αρχικό σχεδιασμό) και παράλληλη αύξηση των Μέτρων (από 10 σε 11 σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό), αναφορικά με τις προσανατολισμένες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις. Αύξηση του ποσοστού του συνολικά διαθέσιμου προϋπολογισμού παρατηρείται και για την υλοποίηση θετικών

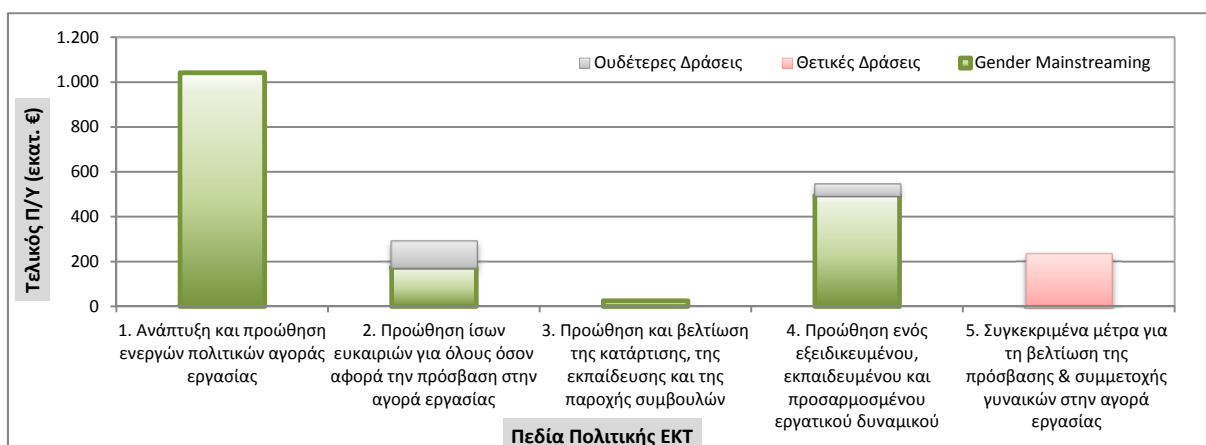
ως προς την ισότητα παρεμβάσεων (από 10,58% κατά τον αρχικό σχεδιασμό ανήλθε σε 10,90%), με αποτέλεσμα το σύνολο των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των πόρων (άμεσα ή έμμεσα) να αποτελεί το 90,9% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ με βάση τον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος, έναντι ποσοστού 84,9% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό.

Αντίθετα, όπως είναι αναμενόμενο, αισθητή μείωση παρουσιάζουν οι πόροι που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση ουδέτερων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων, ειδικότερα αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τα ουδέτερα Μέτρα ΕΚΤ του ΕΠ αυξήθηκαν κατά τον τελικό σχεδιασμό από 3 σε 4 (από 15,11% του π/ύ κατά τον αρχικό σχεδιασμό σε 9,06% του π/ύ στον τελικό σχεδιασμό).

Σε επίπεδο καθαρής αύξησης πόρων προκύπτει ότι τα Μέτρα που προωθούσαν την αρχή gender mainstreaming ενισχύθηκαν κατά 18%, ενώ ο αρχικά δεσμευμένος προϋπολογισμός για τις θετικές δράσεις ενισχύθηκε κατά 13% σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, ήτοι κατά €26.868.890.

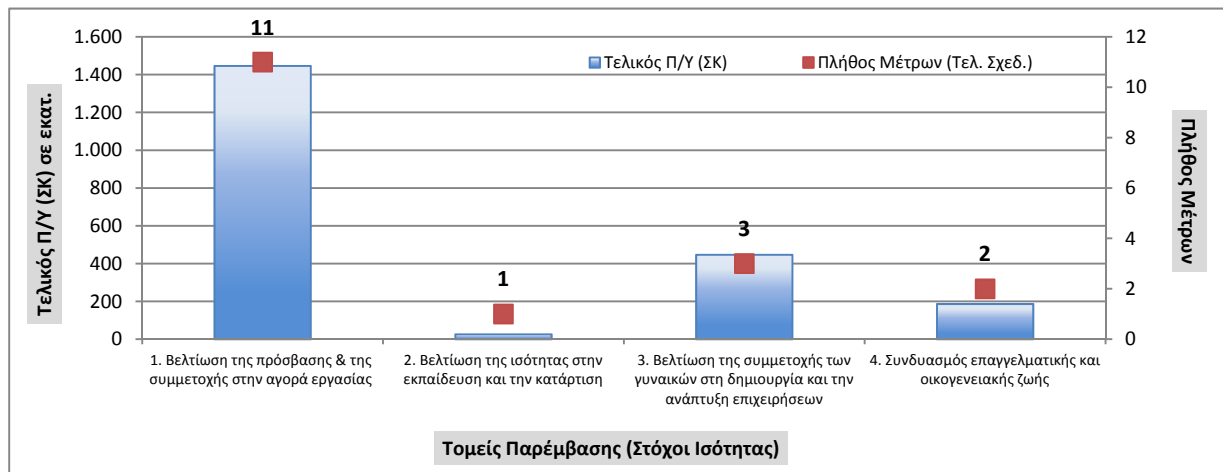
Με βάση τον τελικό σχεδιασμό του ΕΠΑΕΚ, το 48,5% των πόρων του ΕΚΤ (με εξαίρεση τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας) δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων για την ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας (πεδίο πολιτικής 1), όπως φαίνεται και από το διάγραμμα που ακολουθεί, όπου παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ του Προγράμματος στα πέντε πεδία πολιτικής, με βάση τον τελικό σχεδιασμό του.

Διάγραμμα 3.100 Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά πεδίο πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

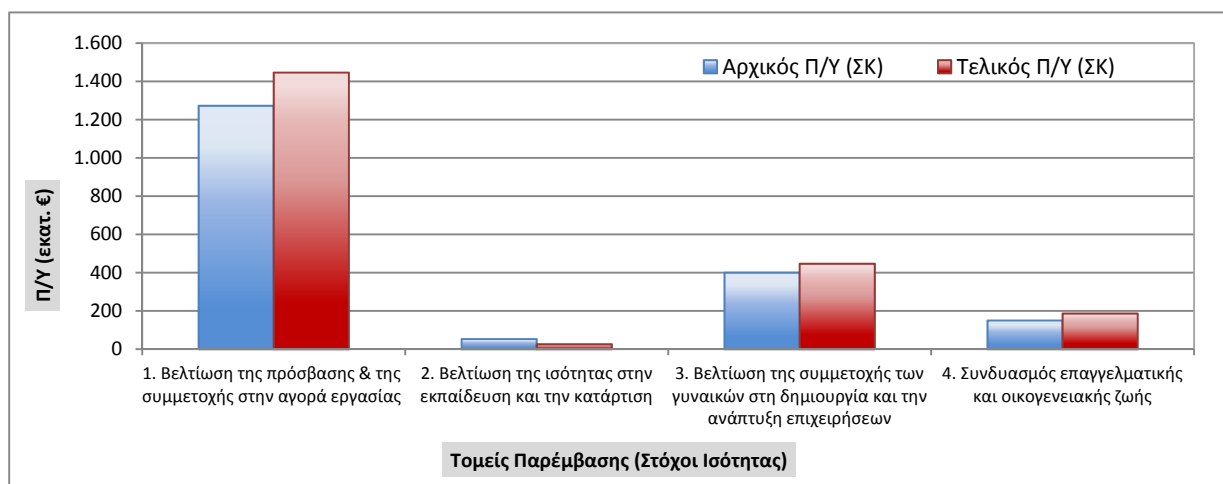
Ο συσχετισμός κατανομής των πόρων και πεδίου πολιτικής ΕΚΤ κατά τον τελικό σχεδιασμό παρουσιάζει σχετική διαφοροποίηση συγκριτικά με εκείνον του αρχικού αναφορικά με το πεδίο πολιτικής 1, κυρίως λόγω της αύξησης των συνολικά διαθέσιμων πόρων (από 44,96% σε 48,57%) για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο εν λόγω πεδίο πολιτικής. Σημαντική μεταβολή παρατηρείται και στον προϋπολογισμό των παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 4, με αύξηση των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων από 18,35% σε 23,16%. Αντίθετα, δεν παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με τα αρχικά προβλεπόμενα αναφορικά με τα πεδία πολιτικής 2, 3 και 5 του ΕΚΤ. Συγκριτικά με τον αρχικό σχεδιασμό, η κατανομή των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ του Προγράμματος στα 5 πεδία πολιτικής δεν διαφοροποιήθηκε σε ότι αφορά την κατάταξη των επιμέρους πεδίων πολιτικής με βάση τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα.

Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των θετικών και gender mainstreaming Μέτρων στους στόχους ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων / παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.101 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Όπως παρατηρείται, κατά τον τελικό σχεδιασμό (κατ' αντιστοιχία με τον αρχικό) το μεγαλύτερο μέρος των πόρων διατέθηκε για δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1, με το στόχο ισότητας 3 να ακολουθεί. Περιορισμένος εμφανίζεται ο προϋπολογισμός για τους στόχους ισότητας 2 και 4, με το ποσοστό του πρώτου να παρουσιάζει περαιτέρω μείωση (από 2,83% σε 1,23%) κατά τον τελικό σχεδιασμό και το αντίστοιχο ποσοστό για το δεύτερο να παρουσιάζει μικρή αύξηση και να ανέρχεται στο 8,85% (από 8,00% κατά τον αρχικό σχεδιασμό).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαφοροποίηση μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού αναφορικά με τη συμβολή των μέτρων του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* στους στόχους ισότητας, η οποία απεικονίζεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.102 Αρχικός & τελικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Όπως προκύπτει, ο τελικός σχεδιασμός γενικά δεν παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση συγκριτικά με τον αρχικό ως προς το συσχετισμό κατανομής πόρων και στόχων ισότητας. Σχετικές αυξομειώσεις ως προς τους διαθέσιμους πόρους παρατηρούνται και στους τέσσερις προδιαγραφόμενους στόχους ισότητας, χωρίς ωστόσο να επιφέρουν σημαντικές αλλαγές σε σχέση με τα αρχικά προδιαγραφόμενα.

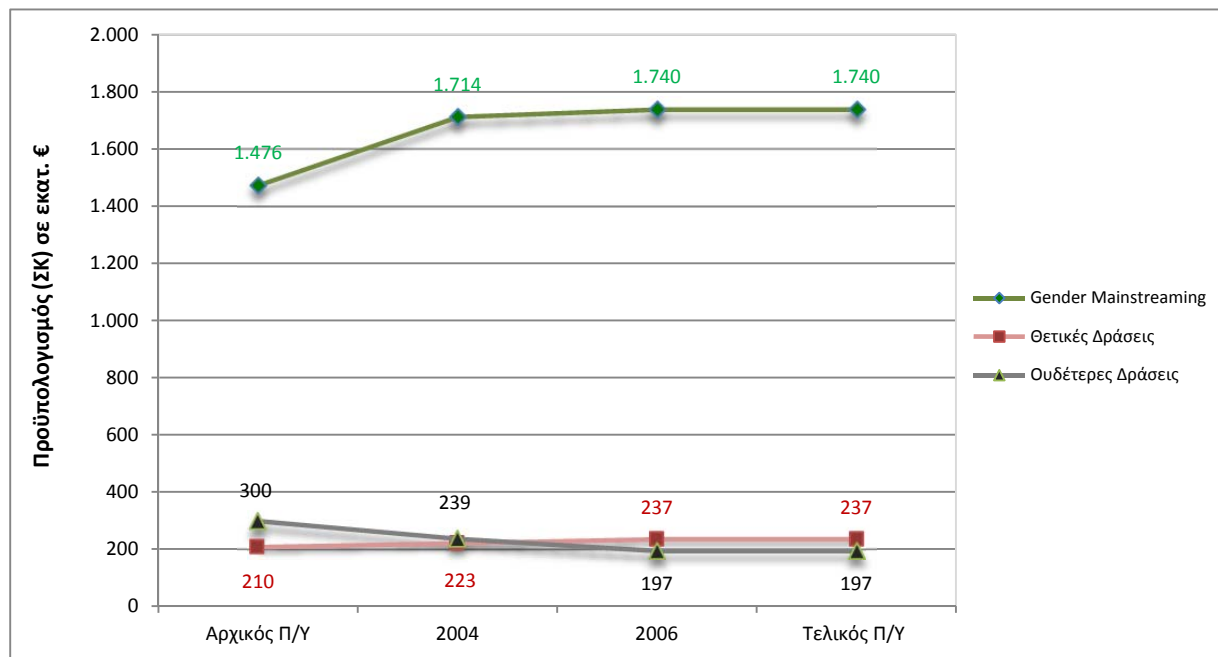
Συνοψίζοντας, καθ' όλη την τρίτη Προγραμματική Περίοδο, με τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις του ΕΠΑΕΚ ενισχύονται διαχρονικά οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις του

προγράμματος, με ταυτόχρονη αύξηση της χρηματοδοτικής τους βαρύτητας στο σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ.

Στο επόμενο διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά είδος δράσεων που ενισχύουν την ισότητα των φύλων (Μέτρα που προωθούν το gender mainstreaming, Μέτρα που αποτελούν αμιγώς θετικές δράσεις & Ουδέτερα ως προς την ισότητα των φύλων Μέτρων), με σημείο έναρξης τον αρχικό προγραμματισμό και σημείο λήξης τον τελικό προϋπολογισμό των μέτρων όπως διαμορφώθηκε στην αναθεώρηση του 2006.

Διάγραμμα 3.103

Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία

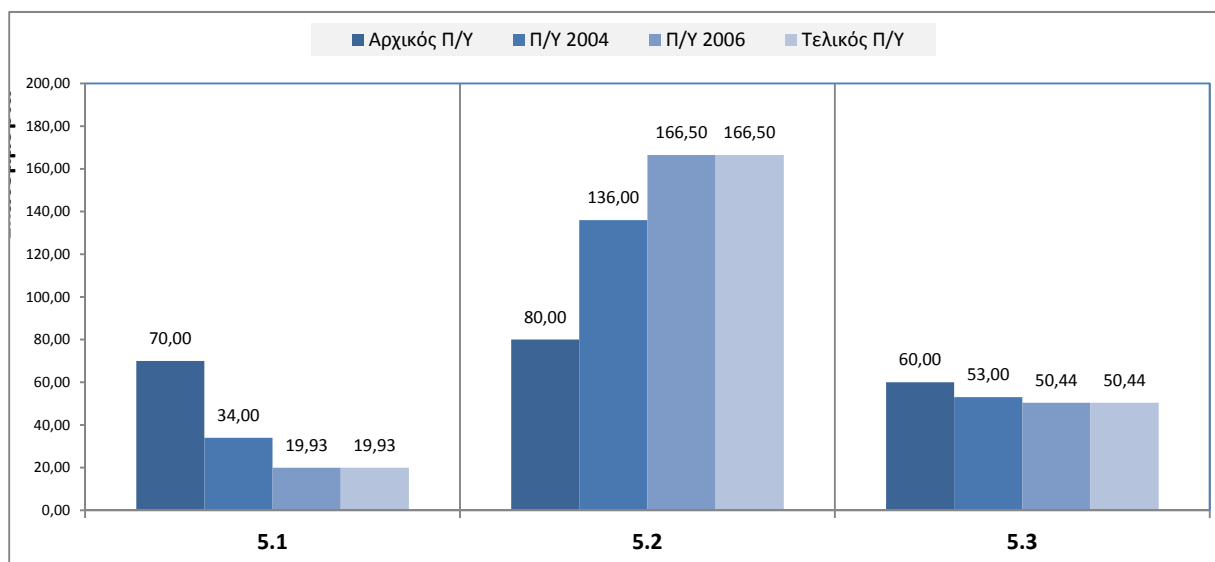

Η ενίσχυση των Μέτρων του ΕΚΤ από το αποθεματικό επίδοσης και προγραμματισμού το 2004, κατευθύνθηκε κυρίως σε Μέτρα gender mainstreaming και ειδικότερα στα Μέτρα: **M1.3**: «Ενίσχυση και αναβάθμιση των παρεμβάσεων και ενεργειών υπέρ των ανέργων για την προσαρμογή των δεξιοτήτων τους στις ανάγκες της αγοράς εργασίας», **M1.4**: «Ενίσχυση και αναβάθμιση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης ανέργων», **M2.2**: «Προώθηση στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικά ομάδων», **M2.3**: «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ ειδικών μειονεκτουσών ομάδων και υπέρ των ανέργων σε περιοχές ή τομείς υψηλής ανεργίας» & **M4.1**: «Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων επιχειρήσεων», καθώς και στο θετικό Μέτρο **5.2**: «Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας».

Με την τελική αναθεώρηση του προϋπολογισμού των Μέτρων το 2006 ενισχύονται εκ νέου οι προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις του Προγράμματος, με την διάθεση επιπλέον πόρων στα Μέτρα 1.3, 1.6, 2.1, 4.1 & 4.4., με αντίστοιχη μείωση των πόρων των ουδέτερων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων του ΕΚΤ.

Η διαχρονική μεταβολή του συνολικού προϋπολογισμού που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση των θετικών δράσεων του ΕΠΑΕΚ είναι μικρή, παρουσιάζοντας μια μικρή αύξηση του προϋπολογισμού της τάξης του 6% στην ενδιάμεση αναθεώρηση του 2004 και αντίστοιχη αύξηση στην αναθεώρηση του 2006. Εντούτοις, σημειώθηκαν σημαντικές αυξομειώσεις στους προϋπολογισμούς των επιμέρους θετικών Μέτρων (βλ. Διάγραμμα 3.96) και ειδικότερα:

- Ο προϋπολογισμός του Μέτρου 5.1 μειώθηκε κατά 72% σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό (από 70 εκατ. € ανήλθε σε 34 εκατ. € το 2004 και σε 19,93 εκατ. € το 2006) γεγονός που σχετίζεται με την καινοτομικότητα και την δυσκολία εφαρμογής του. Το Μέτρο αυτό περιλάμβανε ιδιωτική συμμετοχή (50%) η οποία λειτούργησε σε ένα βαθμό ως αντικίνητρο ως προς την ελκυστικότητα τους για τους φορείς υλοποίησης.
- Ο προϋπολογισμός του Μέτρου 5.2 «Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας» αυξήθηκε κατά 108% σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό (από 80 εκατ. € ανήλθε σε 136 εκατ. € το 2004 και σε 166,5 εκατ. € το 2006).
- Το Μέτρο 5.3 παρουσίασε μείωση προϋπολογισμού κατά 9,56 εκατ. € (16%).

Διάγραμμα 3.104 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των θετικών Μέτρων του ΕΠΑΕΚ

Επισημαίνεται ότι κατά τις αναθεωρήσεις του Προγράμματος και σε ότι αφορά τις μεταβολές της χρηματοδοτικής βαρύτητας των Μέτρων υιοθετήθηκαν οι προτάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΕΠ που αφορούσαν τροποποιήσεις στρατηγικής και αντίστοιχες μεταφορές προϋπολογισμών μεταξύ των Μέτρων του Άξονα 5 (θετικές δράσεις). Οι προτάσεις αυτές βασίζονταν στην ρεαλιστική αποτίμηση της πορείας υλοποίησης των Μέτρων, με βάση αντίστοιχη εκτίμηση επιτευξιμότητας των στόχων. Οι τροποποιήσεις που τελικώς έγιναν στις θετικές δράσεις αφορούσαν κυρίως στην ενίσχυση, από τους προσδοκώμενους πόρους των αποθεματικών επίδοσης και προγραμματισμού, Μέτρων που παρουσίαζαν αυξημένη ωριμότητα και δυναμική και όπου εντοπιζόταν υψηλός βαθμός ανταπόκρισης από τους τελικούς ωφελούμενους των παρεμβάσεων.

3.7.1.2. ΕΠ «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»

Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης του ΕΠΕΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Η διαχρονική μεταβολή της λογικής παρέμβασης του ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, εξετάζεται στη συνέχεια μέσω των αλλαγών μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού των Μέτρων ΕΚΤ, είτε ως προς τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας δράσεων (ουδέτερο, θετική δράση, gender mainstreaming), είτε ως προς το στόχο ισότητας, ή το πεδίο πολιτικής ΕΚΤ που εξυπηρετούν.

Μέτρο	1.1
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2009
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming, δεδομένου του ότι στην προβλεπόμενη δράση εκπαίδευσης ενηλίκων, υπήρχε ειδική στόχευση σε ότι αφορά τον αριθμό ωφελουμένων γυναικών ενηλίκων από την επιμόρφωση, μέσω κατάρτισης σχετικού δείκτη «αριθμός ωφελουμένων ενηλίκων από την επιμόρφωση» με ανάλυση ανά φύλο. Στον τελικό σχεδιασμό, αφαιρέθηκε η ειδική στόχευση σε γυναίκες - ωφελούμενες επιμόρφωσης, καθώς και οποιαδήποτε άλλη αναφορά (φραστική) σχετικά με τη διάσταση της ισότητας των φύλων. Επομένως, με βάση τη μεθοδολογία κατηγοριοποίησης των Μέτρων ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων, το παρόν Μέτρο μετατρέπεται σε Ουδέτερο στον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος.
Μέτρο	1.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2009
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming, δεδομένου του ότι προέβλεπε τη Δράση εξάπλωσης του Ολοήμερου Σχολείου για τη διευκόλυνση κυρίως των μητέρων που παραδοσιακά στην Ελλάδα έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης των παιδιών. Στον τελικό σχεδιασμό, η δράση αυτή έχει μεταφερθεί στο Μέτρο 2.1, και δεν γίνεται καμία άλλη αναφορά στη διάσταση της ισότητας μεταξύ των φύλων, συνεπώς το Μ1.2 μετατρέπεται σε Ουδέτερο ⁹ .
Μέτρο	2.1
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming, δεδομένου του ότι εμπεριείχε τη Δράση επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, στο πλαίσιο της οποίας ένα σημαντικό ποσοστό των επιμορφούμενων προβλεπόταν να αφορά γυναίκες. Στον τελικό σχεδιασμό, έχει αφαιρεθεί η σχετική αναφορά από την ανάλυση της Δράσης, ενώ αντιθέτως έχει προστεθεί η επέκταση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου με πρόβλεψη επίσης παρεμβάσεων αναβάθμισης της λειτουργίας των Ολοήμερων Νηπιαγωγείων. Δεδομένης της αλλαγής του περιεχομένου του, το Μέτρο πλέον εξυπηρετεί το στόχο ισότητας 4 «Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής».
Μέτρο	2.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming, δεδομένου του ότι εμπεριείχε τη Δράση ανάπτυξης προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για γυναίκες που είναι υποχρεωμένες να παραμένουν στο σπίτι. Στην ενδιάμεση αναθεώρηση, έχει αφαιρεθεί η σχετική αναφορά από την ανάλυση της Δράσης, επομένως το Μέτρο εφεξής χαρακτηρίζεται ως Ουδέτερο.

⁹ Σημειώνεται ότι η μεταβολή κατηγορίας δράσεων του Μέτρου 1.2 (από Μέτρο Gender Mainstreaming σε ουδέτερο Μέτρο) αποτελεί προϊόν της εφαρμοσθείσας μεθοδολογίας αξιολόγησης. Οι εκροές / αποτελέσματα του Μέτρου, καθώς και οι δαπάνες του, αποτυπώνονται και προσμετρώνται στην υλοποίηση του Μέτρου 2.1 στο οποίο και μεταφέρθηκε η δράση εξάπλωσης του Ολοήμερου Σχολείου. Ειδικότερα, κατά τον αρχικό σχεδιασμό του Μέτρου 1.2 προβλέπονταν δείκτης «αριθμός ολοήμερων δημοτικών σχολείων» με τιμή-στόχο: 328 (βλ. Σχήμα 3.5), ο οποίος μεταφέρθηκε στο Μέτρο 2.1 κατά τον τελικό σχεδιασμό (βλ. Σχήμα 3.14) με τιμή-στόχο: 4.300 και μετρήθηκε στην υλοποίηση του ίδιου Μέτρου σημειώνοντας μάλιστα υπερεπίτευξη στόχου (από 4.300 (τιμή-στόχος) σε 4.327 (τιμή επίτευξης)).

Μέτρο	2.4
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση την ενδιάμεση αναθεώρηση, οι ενισχυόμενες δομές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ), εκτός από εκπαιδευτικές δραστηριότητες πληροφόρησης, συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, θα εκτελούν και προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας γυναικών. Ο στόχος ισότητας επομένως είναι διττός: Βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της συμμετοχής σε όλα τα επίπεδά της (1) και Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (3).
Μέτρο	2.5
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο προέβλεπε την ανάπτυξη του ΕΑΠ, στο πλαίσιο των προγραμμάτων του οποίου θα μπορούσαν εργαζόμενοι ή μη, άνδρες και κυρίως γυναίκες, να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες ακολουθώντας τους δικούς τους ρυθμούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους. Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, γίνεται μεν φραστική αναφορά στην ειδική μέριμνα για δημιουργία συνθηκών για την προσέλκυση γυναικών σε τομείς όπου η παρουσία τους είναι περιορισμένη, χωρίς όμως αυτό να εξειδικεύεται μέσα από κάποια δράση. Επομένως, το Μέτρο με βάση τον τελικό σχεδιασμό χαρακτηρίζεται ως Ουδέτερο.
Μέτρο	4.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, εκτός από δράσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών σε προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και ερευνητικά προγράμματα, το Μέτρο περιελάμβανε και δράσεις Δια βίου εκπαίδευσης γυναικών (στόχοι ισότητας 1 και 2). Κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση, οι δράσεις δια βίου μάθησης αφαιρέθηκαν επομένως το μέτρο από το 2004 και μετά εξυπηρετούσε μόνο το στόχο ισότητας 2.

Συνολικά, αξίζει να σημειωθεί πως σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό, ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Προγράμματος μειώθηκε διαχρονικά. Με βάση τον τελικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ 4 από τα 7 μέτρα gender mainstreaming χαρακτηρίζονται πλέον ως «ουδέτερα», έχει προστεθεί ένα νέο ουδέτερο μέτρο (τεχνικής βοήθειας), ενώ κατά τα λοιπά η σύνθεση των μέτρων του ΕΠ έχει παραμείνει ως είχε.

Συγκεκριμένα, οι θετικές δράσεις εξακολουθούν να αντιπροσωπεύονται από τα ίδια μέτρα του ΑΠ 4, ονομαστικά τα Μ4.1 και Μ4.2. Στις δράσεις του Μ4.1 περιλαμβάνονταν εν γένει προγράμματα υποστήριξης αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης γυναικών, στα οποία εκτός των δράσεων που προβλέπονταν με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, προβλέφθηκε επιπλέον και η εφαρμογή προγραμμάτων που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία, καθώς και η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων μέσα από τον πολιτισμό. Το Μ4.2 εξακολούθησε να περιλαμβάνει ενέργειες διευκόλυνσης της πρόσβασης των γυναικών σε Προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και ερευνητικά προγράμματα και δράσεις υποτροφιών Έρευνας σε θέματα φύλου και ισότητας με προτεραιότητα στη βασική έρευνα, ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων στα Πανεπιστήμια σε θέματα φύλου και ισότητας και ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων στα Τ.Ε.Ι. σε θέματα φύλου και ισότητας.

Αντίστοιχα, τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) με βάση τον τελικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ συμπεριελήφθησαν αποκλειστικά στον Άξονα Προτεραιότητας 2 και προέβλεπαν ειδικά μέτρα ή κίνητρα για την προώθηση ίσων ευκαιριών, μέσω ειδικών δράσεων οι οποίες αποσκοπούν στα εξής:

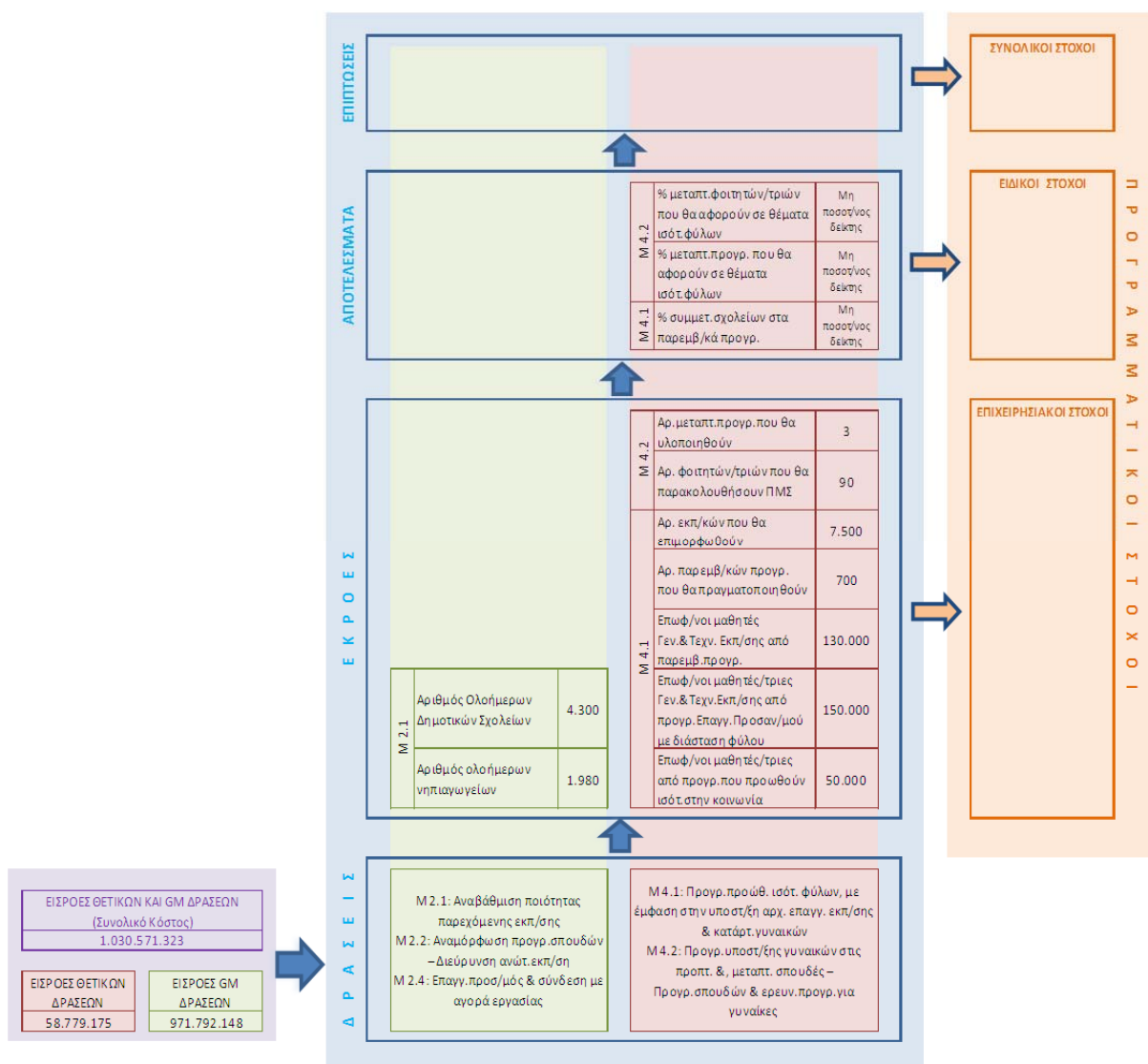
- Μ2.1 «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης»: Απελευθέρωση των γονέων και κυρίως της μητέρας από τη φροντίδα και την υποβοήθηση της μελέτης των παιδιών, ώστε απερίσπαστοι να μπορούν να ανταποκριθούν στις εργασιακές τους

υποχρεώσεις και, παράλληλα, να είναι σε θέση να βελτιώσουν την επαγγελματική τους ζωή (Δράσεις Ολοήμερου Σχολείου και Νηπιαγωγείου)

- M2.2 «Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Διεύρυνση ανώτατης εκπαίδευσης»: Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ώστε να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση της ισότητας των δύο φύλων.
- M2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός & σύνδεση με αγορά εργασίας»: Ενίσχυση των δομών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ, ΓΡΑΣΕΠ) ώστε να εκτελούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες πληροφόρησης, συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, συμβουλευτικής στήριξης γυναικών και προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας γυναικών.

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠΕΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων με βάση τον τελικό σχεδιασμό του αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Σχήμα 3.14 Λογική Παρέμβασης ΕΠΕΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχετισμό με το αντίστοιχο του αρχικού σχεδιασμού, προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων - δεικτών ισότητας:

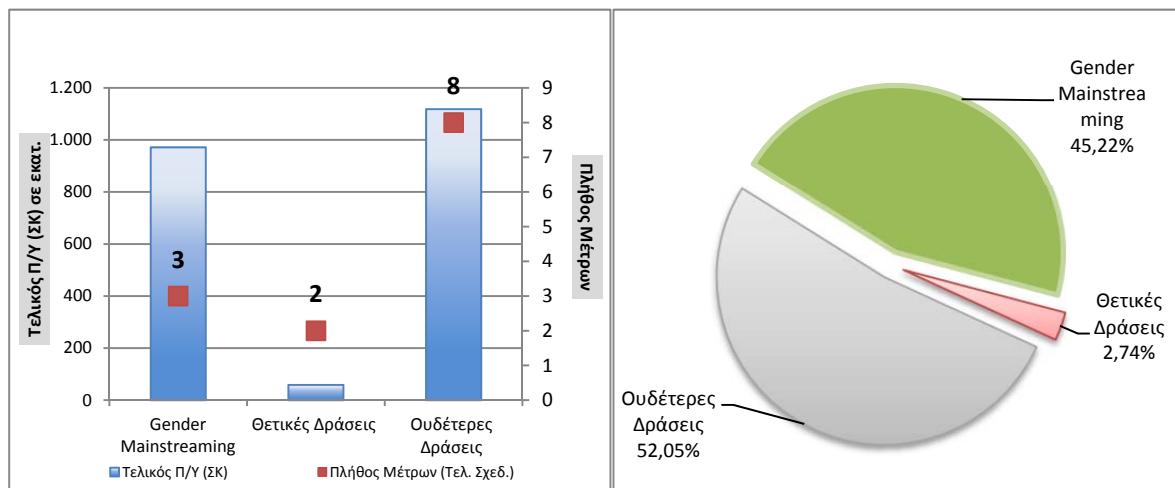
- ◆ Η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας εξακολουθεί να αποτελεί προβληματικό σημείο στον τελικό σχεδιασμό, ιδίως για τα Μέτρα που χαρακτηρίζονται πλέον ως gender mainstreaming. Χαρακτηριστικά, μόνο σε ένα εξ αυτών προβλέπονται δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- ◆ Για την ποσοτικοποίηση των Μέτρων που χαρακτηρίζονται πλέον ως gender mainstreaming εξακολουθούν να προβλέπονται μόνο δείκτες εκροών (για το ένα μόνο εκ των τριών Μέτρων).
- ◆ Για τα θετικά Μέτρα η κατάσταση είναι κάπως βελτιωμένη σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό, καθώς και για τα δύο Μέτρα εκτός από δείκτες εκροών προβλέπονται πλέον και δείκτες αποτελέσματος. Αξίζει να αναφερθεί παρ' όλα αυτά πως σε επίπεδο τελικού ΣΠ οι εν λόγω δείκτες αποτελέσματος δεν ήταν ποσοτικοποιημένοι.
- ◆ Οι δείκτες επιπτώσεων απουσιάζουν πλήρως από όλα τα επίπεδα σχεδιασμού του Προγράμματος.
- ◆ Η κατάσταση στον τελικό σχεδιασμό σε σχέση με τους στόχους σε επίπεδο Αξόνων, εξακολουθεί να είναι προβληματική, καθώς δεν καλύπτουν καμία από τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων.
- ◆ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού εντοπίζεται στα Μέτρα 2.1, 2.2, 2.4, 4.1 και 4.2 ως ακολούθως:
 - Καταργούνται 4 δείκτες εκροών και προστίθενται 2 νέοι, ενώ παράλληλα προστίθενται 2 δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι όμως δεν ποσοτικοποιούνται καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Μέτρου 2.1
 - Καταργούνται 3 δείκτες εκροών και προστίθενται 2 νέοι, ενώ παράλληλα ο υφιστάμενος δείκτης αποτελέσματος δεν ποσοτικοποιείται καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Μέτρου 2.2
 - Καταργούνται 2 δείκτες εκροών, ενώ παράλληλα οι υφιστάμενοι δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων δεν ποσοτικοποιούνται καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Μέτρου 2.4
 - Καταργούνται 2 δείκτες εκροών και προστίθενται 3 νέοι, ενώ παράλληλα οι υφιστάμενοι δείκτες αποτελέσματος δεν ποσοτικοποιούνται καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Μέτρου 4.1
 - Καταργούνται 2 δείκτες εκροών, ενώ παράλληλα προστίθενται 3 δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι όμως δεν ποσοτικοποιούνται καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Μέτρου 4.2
 - Αύξηση τιμών-στόχων για συγκεκριμένες κατηγορίες παρεμβάσεων παρουσιάζουν τα Μέτρα: 2.1, 2.4 και 4.1
 - Διατήρηση της στοχοθεσίας για συγκεκριμένες κατηγορίες παρεμβάσεων παρουσιάζουν τα Μέτρα 2.2 και 4.2

Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία που προέρχονται από την ΕΥΔ του ΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α, ο φορέας δεν εντοπίζει ελλείψεις, κενά ή αστοχίες στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Προγράμματος αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ αποτιμά ως σημαντικό το βαθμό συμβολής της *Ενδιάμεσης Αξιολόγησης* και της *Ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΕΠ*, καθώς και του *Οδηγού Εφαρμογής του ΚΕΘΙ* στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΕΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

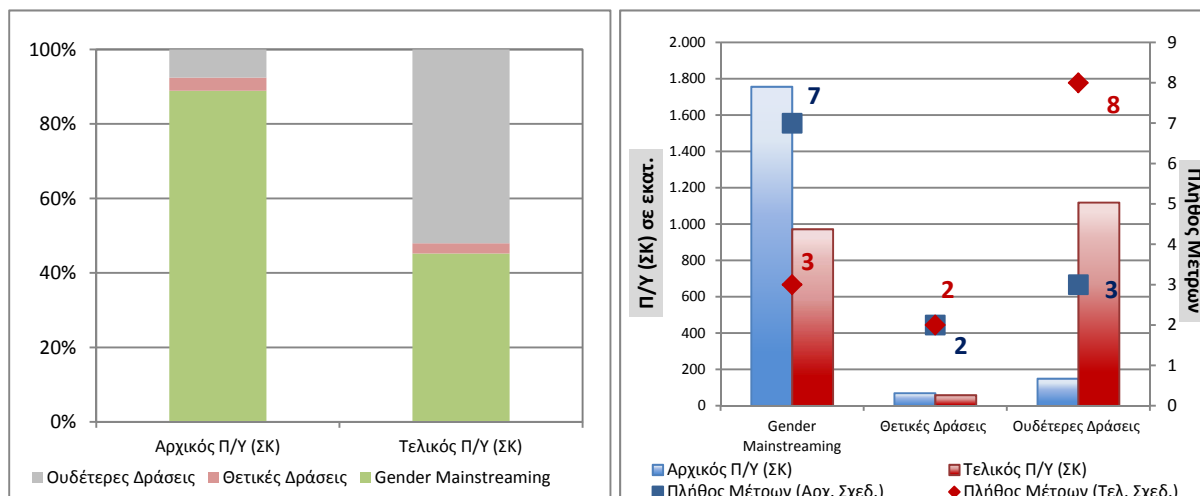
Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος, η κατανομή των πόρων ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων, Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) και Θετικών Δράσεων, παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

Διάγραμμα 3.105 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί σε ουδέτερα Μέτρα είναι μεγαλύτερος από τον προϋπολογισμό τόσο των Gender Mainstreaming, όσο και από των θετικών Μέτρων (52,05% των πόρων για ουδέτερες δράσεις, 45,22% για Gender Mainstreaming και 2,74% για θετικές). Στον τελικό σχεδιασμό όπως και στον αρχικό, ενώ προβλέπεται διακριτός Άξονας Προτεραιοτήτων για τα Μέτρα που αποτελούν θετικές δράσεις (ΑΠ4), οι πόροι που δεσμεύονται για αυτές αντιπροσωπεύουν πολύ μικρό ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού για δράσεις ΕΚΤ, ακόμη μικρότερο σε σχέση με τον αρχικό. Στα ακόλουθα διαγράμματα, συγκρίνεται αρχικός και τελικός σχεδιασμός σε όρους χρηματοδότησης των 3 κατηγοριών Μέτρων ΕΚΤ:

Διάγραμμα 3.106 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΕΑΕΚ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

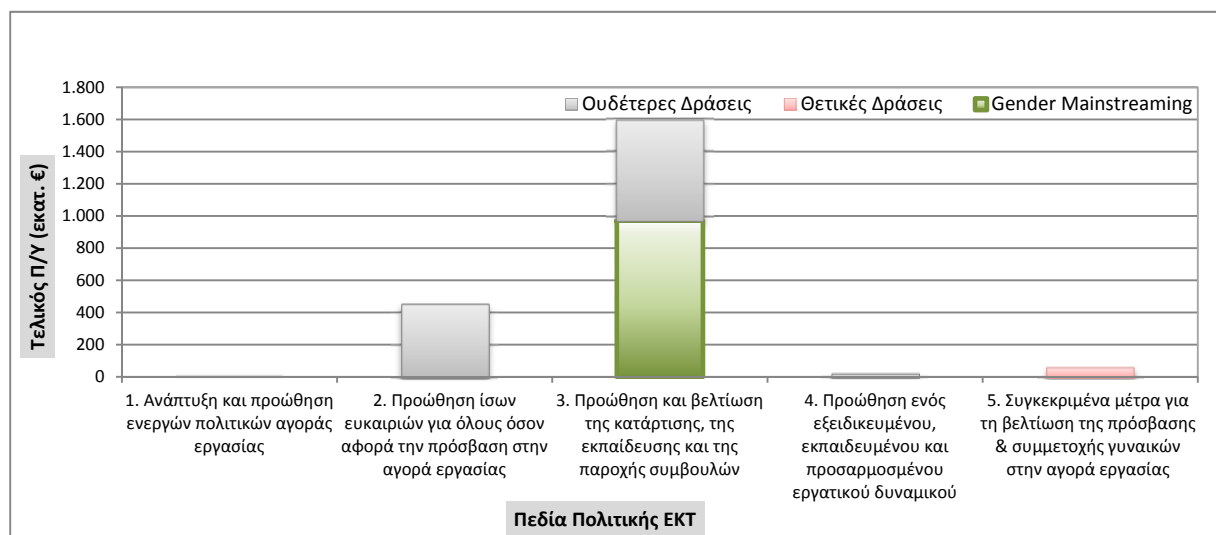

Αρχικά παρατηρείται μείωση των πόρων που αντιστοιχούν σε θετικές δράσεις κατά 15,39%. Ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί στα μέτρα Gender Mainstreaming, παρουσίασε σημαντική μείωση της τάξης του 44,66% σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό. Σημειώνεται πως ο συνολικός

προϋπολογισμός για την υλοποίηση παρεμβάσεων ΕΚΤ στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, αυξήθηκε κατά 8,83% μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού.

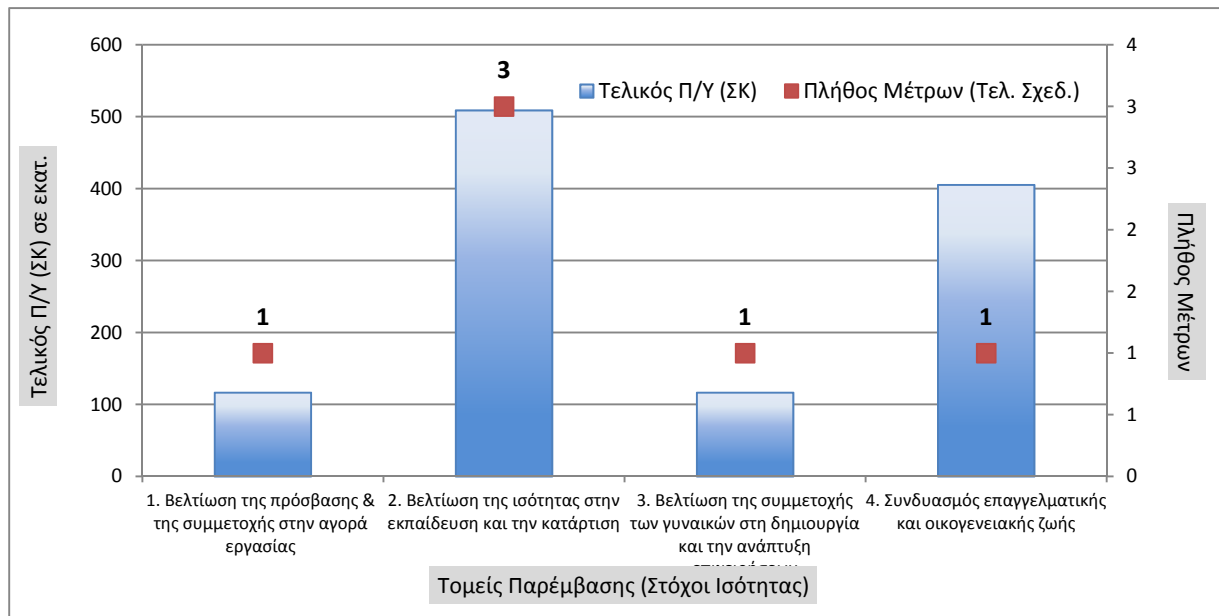
Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο τελικός σχεδιασμός του ΕΠΕΑΕΚ, ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται (εκτός των Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας):

Διάγραμμα 3.107 Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά πεδίο πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

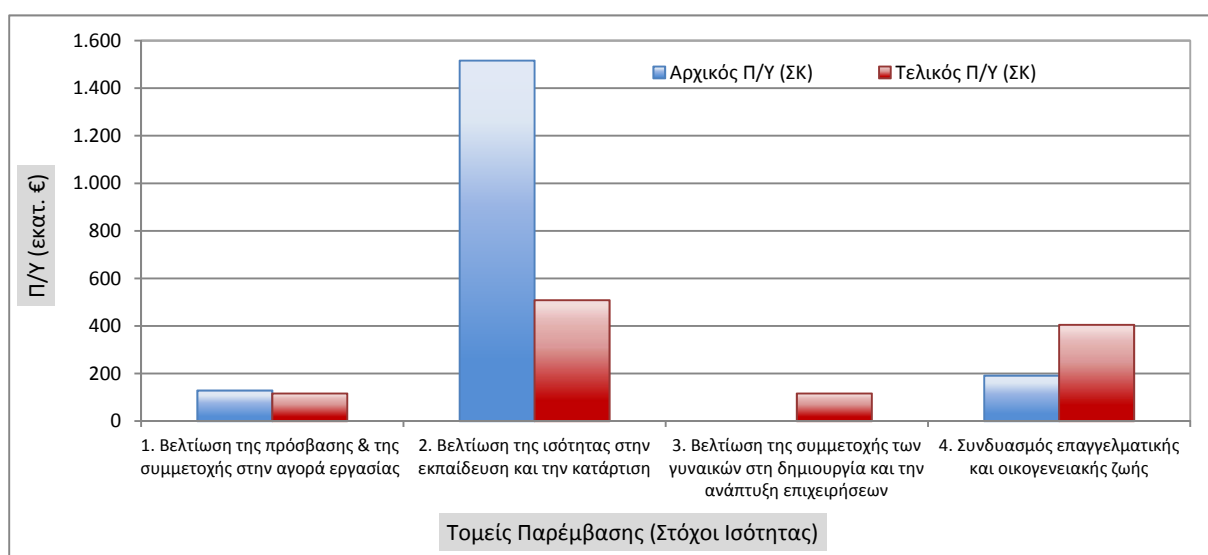

Παρατηρούμε ότι και πάλι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων αντιστοιχούσε σε δράσεις προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών (πεδίο πολιτικής 3) σε ποσοστό 75,07%, με τους πόρους των Μέτρων Gender Mainstreaming να είναι περίπου διπλάσιοι από τους πόρους των ουδέτερων 60,94% έναντι 39,06%. Στη συνέχεια, από άποψη χρηματοδοτικής βαρύτητας, και πάλι ακολουθούσαν οι δράσεις προώθησης ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την προώθηση στην αγορά εργασίας (πεδίο πολιτικής 2) σε ποσοστό 21,27%, το οποίο αντιστοιχούσε αποκλειστικά σε ουδέτερα Μέτρα. Η χρηματοδοτική βαρύτητα των θετικών δράσεων για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο πολιτικής 5), ήταν συγκριτικά πολύ χαμηλότερη σε σχέση με τα ποσοστά των προαναφερόμενων πεδίων (2,77%).

Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ, η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.108 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον τελικό σχεδιασμό η πλειοψηφία των Μέτρων και το μεγαλύτερο μέρος των πόρων, ενέπιπτε στο στόχο ισότητας 2 «Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση» (3 μέτρα – 44,36% των πόρων). Επίσης, το ΕΠΕΑΕΚ μέσω των παρεμβάσεων του συμβάλλει και στους υπόλοιπους στόχους ισότητας, με ένα Μέτρο να συμβάλλει στον στόχο 4 (35,33% των συνολικών πόρων για μέτρα ΕΚΤ), και ένα Μέτρο να συμβάλλει στους στόχους 1 και 3 (10,15% των συνολικών πόρων για μέτρα ΕΚΤ σε καθέναν από τους 2 στόχους αντίστοιχα). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού αναφορικά με τη συμβολή των Μέτρων του ΕΠΕΑΕΚ στους στόχους ισότητας, η οποία απεικονίζεται και στο παρακάτω διάγραμμα:

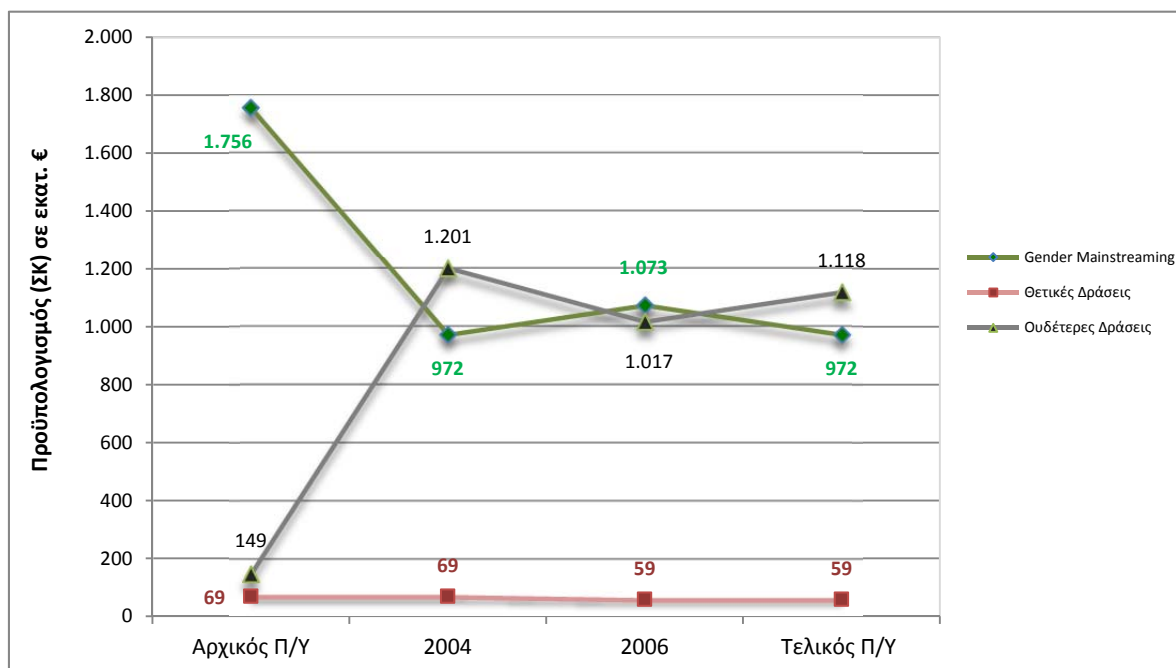
Διάγραμμα 3.109 Αρχικός & τελικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΕΑΕΚ ανά στόχο ισότητας

Αξιοσημείωτη παρατήρηση αποτελεί το γεγονός ότι στον τελικό σχεδιασμό τα Μέτρα είναι περισσότερο ομοιόμορφα καταναμεμημένα μεταξύ του συνόλου των 4 στόχων ισότητας, ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό κανένα Μέτρο δεν ενέπιπτε στο στόχο 3. Η πλειοψηφία των μέτρων (και των

πόρων) εξακολουθεί να αντιστοιχεί στο στόχο 2 (δεδομένης και της βασικής σκοπιμότητας του ΕΠ), με τη διαφορά πως ενώ στον αρχικό σχεδιασμό η κατανομή των πόρων ήταν υπερβολικά ανισομερής, εις βάρος των στόχων 1, 3 και 4 (το 82,56% των συνολικών πόρων αντιστοιχούσε στο στόχο 2).

Η διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.110 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία

Στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Προγράμματος (2003), διατυπώθηκαν προτάσεις που αφορούσαν επί το πλείστον την τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων δεικτών και την τροποποίηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των παρεμβάσεων. Οι εν λόγω προτάσεις αξιοποιήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό κατά τις αναθεωρήσεις του Προγράμματος. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η πρόταση για νέα τιμή στόχο για τη λειτουργία των ολοήμερων δημοτικών σχολείων και νηπιαγωγείων, σε συνδυασμό με την προτεινόμενη ενίσχυση από το αποθεματικό επίδοσης - χωρίς τη μεταφορά πόρων εσωτερικά- της δράσης του Ολοήμερου Σχολείου. Σύμφωνα με την ενδιάμεση αναθεώρηση του Προγράμματος το 2004 δεσμεύτηκαν €138,9 εκατ. για το εν λόγω Μέτρο.

Αναλυτικά, κατά την πρώτη αναθεώρηση του ΕΠΕΑΕΚ το 2004, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ, ενισχύθηκε με 268,3 εκατ. € παρουσιάζοντας αύξηση 13,58% σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό. Οι πόροι που διατέθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών δεν παρουσίασαν καμία μεταβολή. Οι πόροι που διατέθηκαν για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων μειώθηκαν σημαντικά, κατά 783,6 εκατ. € (μείωση κατά 44,63%), ενώ αντιθέτως οι πόροι για ουδέτερες δράσεις αυξήθηκαν περισσότερο από 1 δις €. Η μείωση του προϋπολογισμού των δράσεων gender mainstreaming, συνδυασμό με την αύξηση του προϋπολογισμού των ουδέτερων δράσεων, οφείλεται κυρίως στην εσωτερική μεταφορά πόρων λόγω της αλλαγής του σχεδιασμού των Μέτρων αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων με αποτέλεσμα τον αποχαρακτηρισμό πλήθους μέτρων GM και τη μετατροπή τους σε ουδέτερα.

Κατόπιν της ενδιάμεσης αναθεώρησης των ΕΠ του ΕΠΕΑΕΚ το 2004, εκπονήθηκε η ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησής του (2005), η οποία αποτέλεσε βασικό εργαλείο για την αναθεώρηση του

Προγράμματος το 2006 με σκοπό την προσαρμογή του στις τελικές φάσεις υλοποίησης, και κατ' επέκταση την επίτευξη των συνολικών στόχων. Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε κατά 93,8 εκατ. € σε σχέση με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα του 2004 (μείωση κατά 4,18%). Οι πόροι που διατέθηκαν από το ΕΠΕΑΕΚ για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών μειώθηκαν με την αναθεώρηση του 2006 κατά 10,7 εκατ. € (μείωση κατά 15,39%). Αντιθέτως, ο συνολικός προϋπολογισμός των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming), παρουσίασε αύξηση κατά 101 εκατ. € (αύξηση κατά 10,4%), γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με τη μείωση του συνολικού προϋπολογισμού των ουδέτερων δράσεων κατά 184,2 εκατ. € (μείωση κατά 15,34%) οφείλεται εν μέρει στην εσωτερική μεταφορά πόρων από ουδέτερα σε GM Μέτρα.

Με την τελική αναθεώρηση και την οριστικοποίηση του σχεδιασμού του ΕΠΕΑΕΚ, διαμορφώθηκε και ο τελικός προϋπολογισμός των Μέτρων του. Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ κατά την τελική αναθεώρηση παρέμεινε αμετάβλητος σε σχέση με την αναθεώρηση του 2006. Παρ' όλα αυτά, μεταξύ των κατηγοριών των παρεμβάσεων, με εξαίρεση τις θετικές δράσεις, παρατηρήθηκαν μεταβολές, και συγκεκριμένα ισόποση ανταλλαγή πόρων μεταξύ ουδέτερων και GM Μέτρων, με τους πόρους των GM Μέτρων να μειώνονται κατά 101,6 εκατ. € (μείωση 9,46%) και τους πόρους των ουδέτερων να αυξάνονται κατ' αντιστοιχία (αύξηση 9,99%).

Παρατηρώντας το Διάγραμμα της διαχρονικής εξέλιξης του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης, προκύπτει το εξής ενδιαφέρον συμπέρασμα: Ενώ η χρηματοδοτική βαρύτητα των θετικών δράσεων φαίνεται να ακολουθεί ανεξάρτητη πορεία στο χρόνο, οι διακυμάνσεις του προϋπολογισμού για τις ουδέτερες και GM δράσεις ακολουθούν αντίθετη πορεία, παρουσιάζοντας έντονη αρνητική συσχέτιση, η οποία ερμηνεύεται ως ανταλλαγή πόρων μεταξύ των αντίστοιχων κατηγοριών παρέμβασης.

3.7.1.3. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»

Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης του ΕΠΑΝ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού δεν υπήρξαν μεταβολές στον χαρακτηρισμό των Μέτρων ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των φύλων. Η μοναδική αλλαγή που παρατηρήθηκε, αφορούσε το Μέτρο 8.3, το οποίο στον αρχικό σχεδιασμό εξυπηρετούσε, τόσο τον στόχο ισότητας 1 «Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας», όσο και τον στόχο ισότητας 2 «Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση», ενώ με βάση τον τελικό σχεδιασμό του, συνέβαλε μόνο στο στόχο ισότητας 2. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι αρχικά η δράση *τοποθέτησης ερευνητικού προσωπικού στις επιχειρήσεις (ΗΡΩΝ)*, είχε χαρακτηριστεί ως δράση προώθησης της ισότητας στην αγορά εργασίας, δεδομένου ότι προέβλεπε αύξηση της δημόσιας δαπάνης για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους, αν οι προσλαμβανόμενοι ήταν γυναίκες. Κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση του Προγράμματος το 2004, η πρόβλεψη αυτή αφαιρέθηκε από τον σχεδιασμό.

Τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) κατά τον τελικό σχεδιασμό εξακολουθούσαν να εμπίπτουν αποκλειστικά στον Άξονα 8 του ΕΠ και να προβλέπουν ειδικές δράσεις, οι οποίες προωθούσαν την ισότητα μεταξύ των φύλων. Οι δράσεις αυτές, όπως έχει προαναφερθεί στην ενότητα αξιολόγησης του αρχικού σχεδιασμού, αφορούσαν:

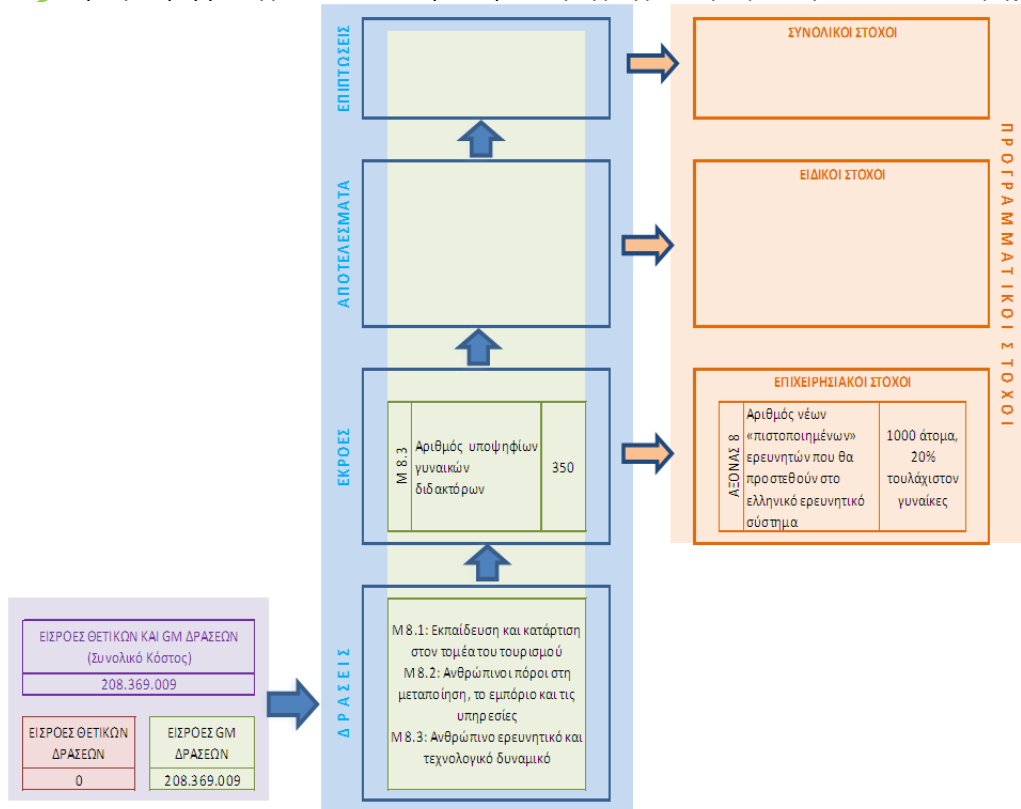
- Μ 8.1: Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και πιλοτικές εφαρμογές, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη των γυναικών και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη βάση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας.
- Μ 8.2: Κατάρτιση σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας του Μέρους 2.8 (Δράση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας)

- Μ 8.3: Παρακολούθηση των κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και τον εντοπισμό ελλείψεων σε Ε & Τ ειδικότητες και χρηματοδότηση λειτουργίας Δικτύου Γυναικών Ερευνητριών για την προώθηση του θέματος των ίσων ευκαιριών στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Η στρατηγική του Προγράμματος στον τομέα ισότητας των φύλων δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά κατά την περίοδο υλοποίησής του, ούτε βελτιώθηκε το σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών του για την παρακολούθηση της μείωσης των ανισοτήτων και της προώθησης της ισότητας.

Η μόνη σχετική μεταβολή που σημειώθηκε αφορά στην προσθήκη του δείκτη εκροών «Αριθμός γυναικών υποψηφίων διδακτόρων» στο Μέτρο 8.3, όπως αποτυπώνεται και στο Σχήμα λογικής παρέμβασης που ακολουθεί:

Σχήμα 3.15 Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΝ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

Από το εν λόγω σχήμα λογικής παρέμβασης του ΕΠΑΝ, προκύπτουν τα εξής βασικά συμπεράσματα σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας, κατά τον τελικό σχεδιασμό:

- Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων δεν ποσοτικοποιήθηκε μέσω στόχων – δεικτών ισότητας καθόλη η διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού. Με εξαίρεση την προσθήκη του δείκτη εκροών «Αριθμός γυναικών υποψηφίων διδακτόρων» στο Μέτρο 8.3, όπως προαναφέρθηκε, για κανένα από τα 3 χαρακτηρισμένα ως gender mainstreaming Μέτρα ΕΚΤ δεν προβλέφθηκαν δείκτες ισότητας στο επίπεδο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- Ο προβλεπόμενος στόχος ισότητας στο επίπεδο του Άξονα Προτεραιότητας 8, εξακολουθεί να καλύπτει το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του

Προγράμματος, καθώς και τα 3 Μέτρα εμπίπτουν στον εν λόγω Άξονα.

- ♦ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος εντοπίζεται σε παρεμβάσεις και των 3 Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ως ακολούθως:
 - ο Καταργούνται 11 δείκτες εκροών και ενοποιούνται 6 δείκτες αποτελέσματος σε έναν στο πλαίσιο του Μέτρου 8.1
 - ο Προστίθενται 7 δείκτες εκροών στο πλαίσιο του Μέτρου 8.3
 - ο Αύξηση τιμών-στόχων για συγκεκριμένες κατηγορίες παρεμβάσεων παρουσιάζει το Μέτρο 8.3
 - ο Μείωση τιμών-στόχων για συγκεκριμένες κατηγορίες παρεμβάσεων παρουσιάζουν τα Μέτρα 8.1 και 8.2

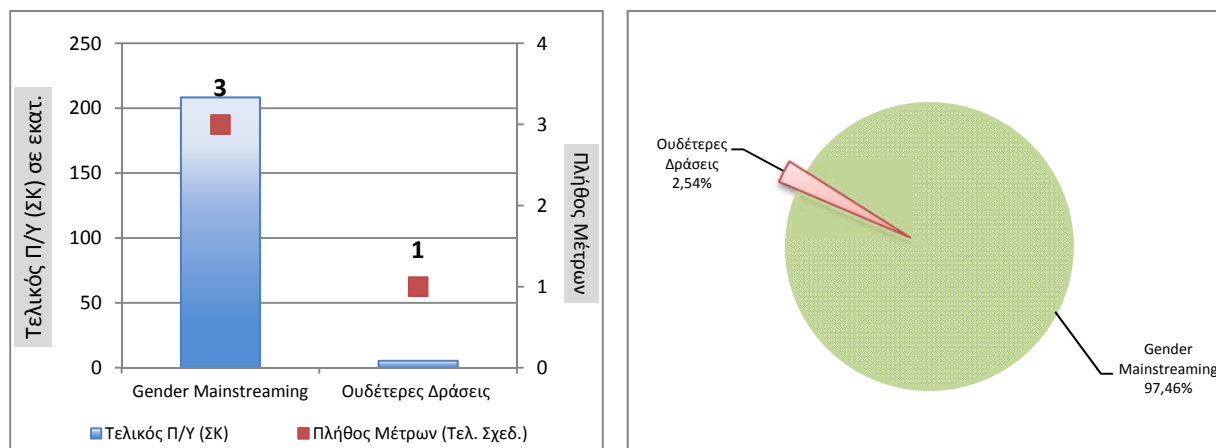
Ωστόσο, με βάση τα συλλεχθέντα στοιχεία στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α αναφέρεται ότι στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων του Προγράμματος στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων, συνέβαλαν κατά πολύ τόσο η Ενδιάμεση Αξιολόγηση του ΕΠ μέσω παροχής στοιχείων και προτάσεων, όσο και η Ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΕΠ και ο Οδηγός Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΑΝ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Κατά τον τελικό σχεδιασμό, η χρηματοδοτική ποσοστιαία κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων και Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

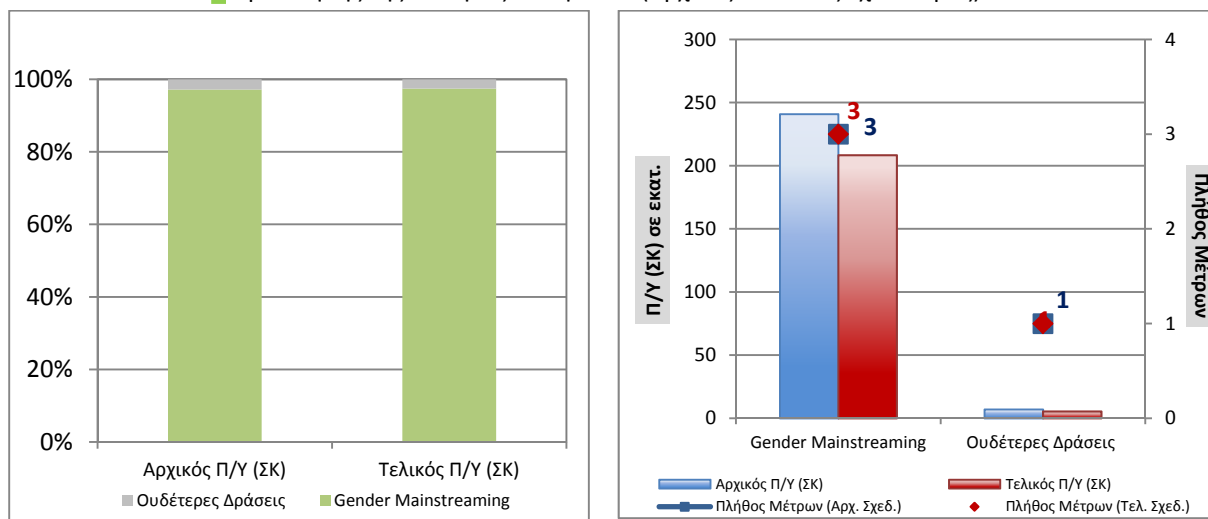
Διάγραμμα 3.111

Κατανομή τελικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά κατηγορία παρέμβασης

Στον τελικό σχεδιασμό του ΕΠΑΝ, η σύνθεση των μέτρων ΕΚΤ παραμένει ως είχε. Το Πρόγραμμα περιελάμβανε 4 μέτρα ΕΚΤ, εκ των οποίων τα 3 χαρακτηρίζονται ως gender mainstreaming και το τέταρτο ως ουδέτερο (Μέτρο Τεχνικής Βοήθειας), ενώ ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί στα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων Μέτρα ανήλθε στο 97,46%.

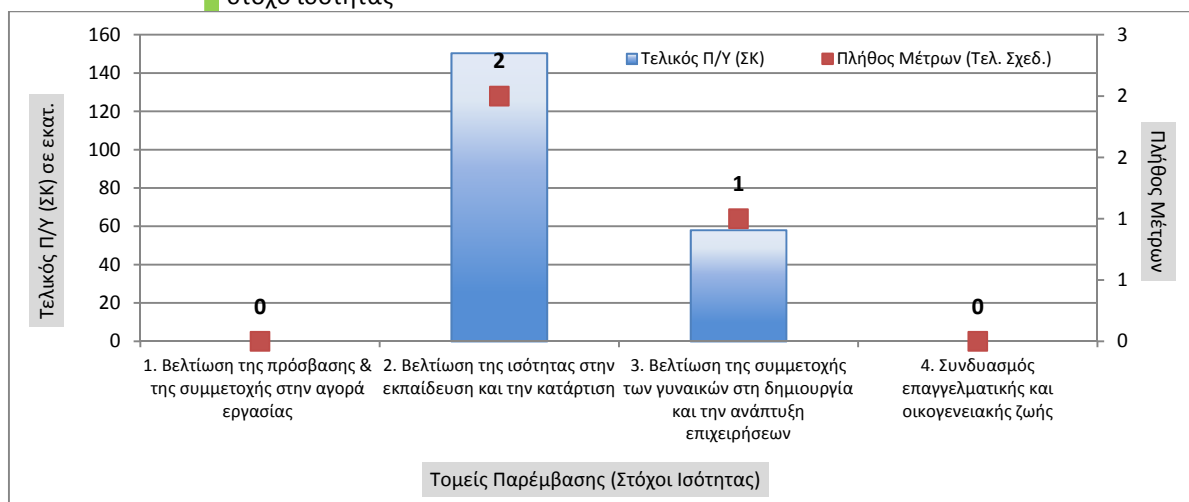
Στα ακόλουθα διαγράμματα, συγκρίνεται αρχικός και τελικός σχεδιασμός σε όρους χρηματοδότησης των μέτρων ΕΚΤ:

Διάγραμμα 3.112 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠΑΝ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι η χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων δεν μεταβλήθηκε διαχρονικά, δεσμεύοντας μέχρι και τον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος το 97% περίπου των συνολικών πόρων ΕΚΤ.

Το σύνολο των πόρων των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων του ΕΠΑΝ στόχευε και με βάση τον τελικό σχεδιασμό του στην προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού (Πεδίο Πολιτικής 4).

Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠΑΝ, η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

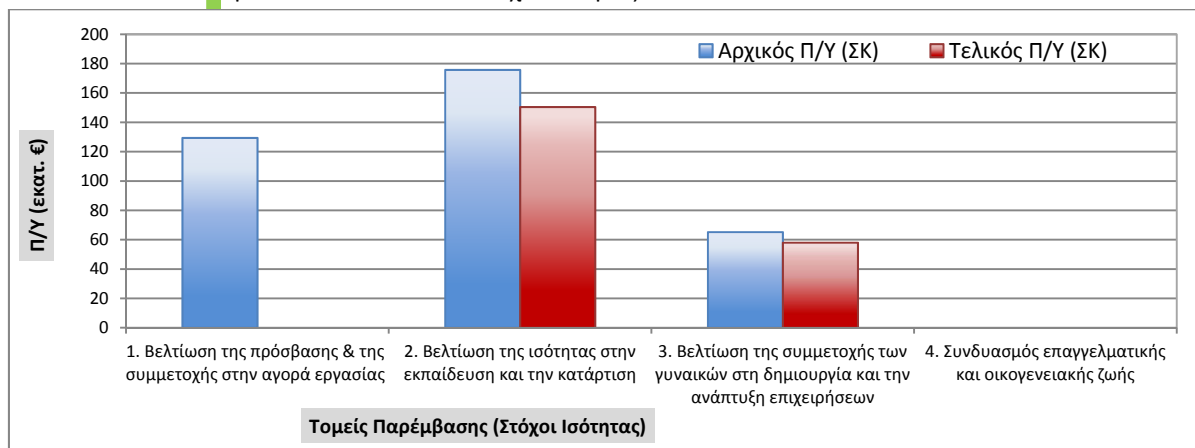
Διάγραμμα 3.113 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον τελικό σχεδιασμό, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων (72,17%), εξακολουθούσε να δεσμεύεται για την υλοποίηση δράσεων που συνέβαλλαν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (2 Μέτρα εμπίπτουν στο Στόχο Ισότητας 2). Δευτερευόντως, δεσμεύθηκαν πόροι (της τάξης του 27,83% επί του συνόλου) για την υλοποίηση δράσεων με στόχο τη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (1 Μέτρο στο στόχο ισότητας 3). Η εξέλιξη μεταξύ αρχικού και τελικού

σχεδιασμού αναφορικά με τη συμβολή των Μέτρων του ΕΠΑΝ στους στόχους ισότητας, απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.114

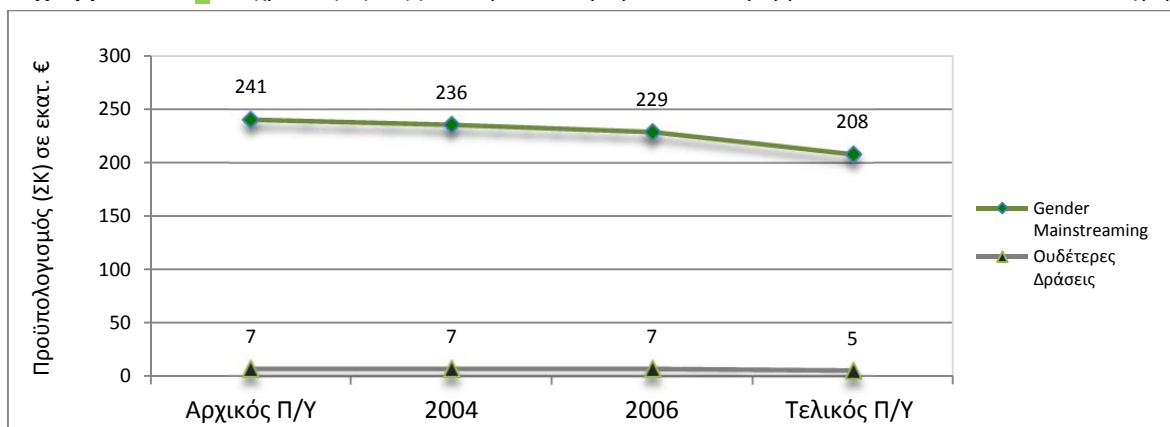
Αρχικός & τελικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΑΝ ανά στόχο ισότητας

Αξιοσημείωτη παρατήρηση αποτελεί το γεγονός ότι στον τελικό σχεδιασμό ο στόχος 1 δεν καλύπτεται από κανένα Μέτρο, ενώ οι πόροι που μέχρι τώρα αντιστοιχούσαν στο στόχο αυτό έχουν κατανεμηθεί μεταξύ των στόχων 2 και 3, με την αναλογία να βαρύνει προς το στόχο 2 (αύξηση πόρων κατά 24,72%). Αυτό οφείλεται, όπως προαναφέρθηκε, στην μεταβολή που επήλθε στη δράση τοποθέτησης ερευνητικού προσωπικού στις επιχειρήσεις (ΗΡΩΝ).

Η διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά κατηγορία παρέμβασης, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.115 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά κατηγορία

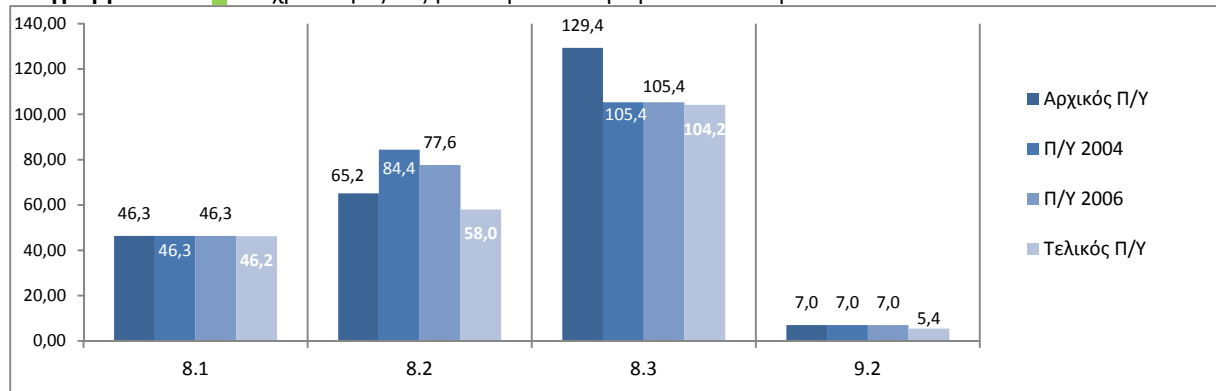
Κατά την πρώτη αναθεώρηση του ΕΠΑΝ το 2004, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ, μειώθηκε κατά 4,7 εκατ. € (μείωση 1,9% σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό). Η μείωση στο συνολικό προϋπολογισμό οφείλεται αποκλειστικά στη μείωση των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων, καθώς οι πόροι για ουδέτερες δράσεις παρέμειναν ακριβώς στο ίδιο επίπεδο με τον αρχικό σχεδιασμό.

Στη συνέχεια, κατά την αναθεώρηση του 2006 ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε περαιτέρω κατά 6,8 εκατ. € σε σχέση με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα του 2004 (μείωση κατά 2,8%). Η μείωση αυτή, και πάλι οφείλεται αποκλειστικά στη μείωση των πόρων που διατέθηκαν από το ΕΠΑΝ για την υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων, καθώς και πάλι οι πόροι των ουδέτερων δράσεων παρέμειναν αμετάβλητοι.

Κατά την τελική αναθεώρηση του ΕΠΑΝ, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε εκ νέου κατά 22,5 εκατ. € σε σχέση με την αναθεώρηση του 2006 (μείωση της τάξης του 9,53%). Αυτή τη φορά σημειώθηκε μείωση και στις δύο κατηγορίες Μέτρων, και συγκεκριμένα κατά 22,4% στα ουδέτερα και κατά 9,1% στα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων Μέτρα, αντίστοιχα. Συμπερασματικά, όπως επιβεβαιώνεται και από το ανωτέρω Διάγραμμα ο προϋπολογισμός των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ακολουθεί διαχρονικά φθίνουσα πορεία.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι διαχρονικές διακυμάνσεις των πόρων ανά Μέτρο ΕΚΤ, οι οποίες απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.116 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, οι διαδοχικές αρνητικές μεταβολές στον συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος για μέτρα ΕΚΤ, οφείλονται στα gender mainstreaming Μέτρα και ιδίως στα 8.2 και 8.3 (τα Μέτρα 8.1 και 9.2 παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα διαχρονικά).

Και στα δύο προαναφερόμενα Μέτρα κατά τον τελικό σχεδιασμό παρουσιάζεται μείωση των πόρων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό, με μόνη διαφορά ότι το Μ 8.2 κατά την αναθεώρηση του 2004 εμφανίζεται ενισχυμένο, και στη συνέχεια υφίσταται διαδοχικές μειώσεις ως τον τελικό σχεδιασμό, ενώ το Μ 8.3 παρουσιάζει συνεχή μείωση πόρων μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού.

Η παραπάνω παρατήρηση ερμηνεύεται, εν μέρει, από το γεγονός ότι ο βαθμός απορρόφησης των πόρων για το Μ8.2 ήταν σχετικά υψηλός κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση το 2003 (7,46%). Αντιθέτως, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος πραγματοποιήθηκε μείωση της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Μ8.3, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στη σημαντική μείωση της δημόσιας δαπάνης για την υλοποίηση της δράσης 8.3.2 (ΗΡΩΝ) λόγω μικρής ζήτησης¹⁰, η οποία συνοδεύθηκε από ενίσχυση της δημόσιας δαπάνης για την υλοποίηση λοιπών δράσεων του Μ8.3 (8.3.1-ΠΕΝΕΔ, 8.3.5-Εκπαίδευση στην διαχείριση Ε&Τα & 8.3.6 -Ειδικά τεχνολογικά ζητήματα) που παρουσίαζαν δυνατότητες απορρόφησης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Συμβούλου Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Προγράμματος «η μείωση αυτή κρίθηκε πιθανώς ως αναγκαία από την άποψη της επίτευξης της μεγαλύτερης δυνατής απορρόφησης, αλλά γενικά αποτελεί αρνητική εξέλιξη, που φανερώνει σχεδιαστική «ένδεια», ιδίως σε τομέα που στηρίζεται καίρια στο ανθρώπινο δυναμικό, καθώς η μείωση των πόρων σε δράση στρατηγικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα δεν ενδείκνυται».

¹⁰ Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση επεσήμανε σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση της Δράσης 8.3.2 (ΗΡΩΝ), η οποία, με βάση το εφαρμοστικό της πλαίσιο, παρουσίαζε σημαντικά αντικίνητρα για την συμμετοχή επιχειρήσεων, με την μορφή υπερβολικά αυστηρών όρων συμμετοχής που θα έπρεπε να τροποποιηθούν.

3.7.1.4. ΕΠ «Υγεία -Πρόνοια»

Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της Έρευνας Α, στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων, συνέβαλε σε αρκετά σημαντικό βαθμό η Ενδιάμεση Αξιολόγηση και η Ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΕΠ, και δευτερευόντως ο Οδηγός Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ.

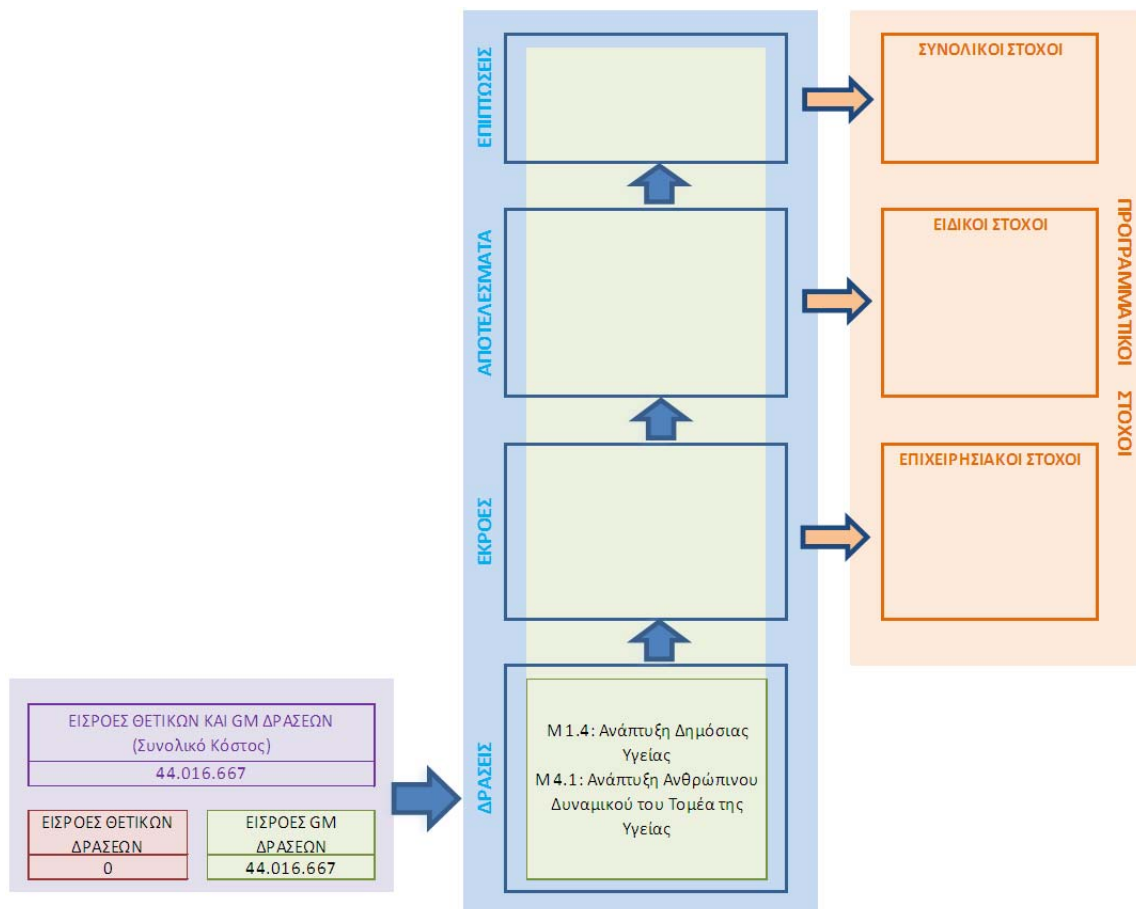
Μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού δεν υπήρξαν μεταβολές στον χαρακτηρισμό των Μέτρων ως GM και ουδέτερων ή ως προς το πεδίο πολιτικής ΕΚΤ στο οποίο αυτά ενέπυταν. Η μοναδική μεταβολή που σημειώθηκε ήταν κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέτρου 4.1, όπου παρατηρήθηκε ενίσχυση του περιεχομένου των προδιαγραφόμενων δράσεων του με σαφή αναφορά στην *προτεραιότητα που θα δοθεί στην προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των δύο φύλων*.

Τα σχετικά Μέτρα ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) κατά τον τελικό σχεδιασμό εξακολουθούσαν να είναι τα Μ1.4 και Μ4.1 στο πλαίσιο των οποίων προβλέπονταν ειδικές δράσεις που μέσω ειδικών ενεργειών συνέβαλλαν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ των φύλων. Οι δράσεις αυτές, όπως έχει προαναφερθεί στην ενότητα αξιολόγησης του αρχικού σχεδιασμού, αφορούσαν:

- Την ανάπτυξη ενεργειών πρόληψης και αγωγής της υγείας σε άτομα που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας: πρόκειται για ενέργειες αγωγής υγείας στα ίδια άτομα που εξυπηρετούνται από τις παρεμβάσεις των Αξόνων 2 & 5 του ΕΠΑΕΚ. (Μ1.4)
- Την υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας (π.χ. εξέταση μαστού, οστεοπόρωση αλλά και κακοποίηση, μητρικός θηλασμός κλπ). (Μ 4.1)

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ *Υγεία-Πρόνοια* αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων με βάση τον τελικό σχεδιασμό, αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.16 | Λογική Παρέμβασης ΕΠΥΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

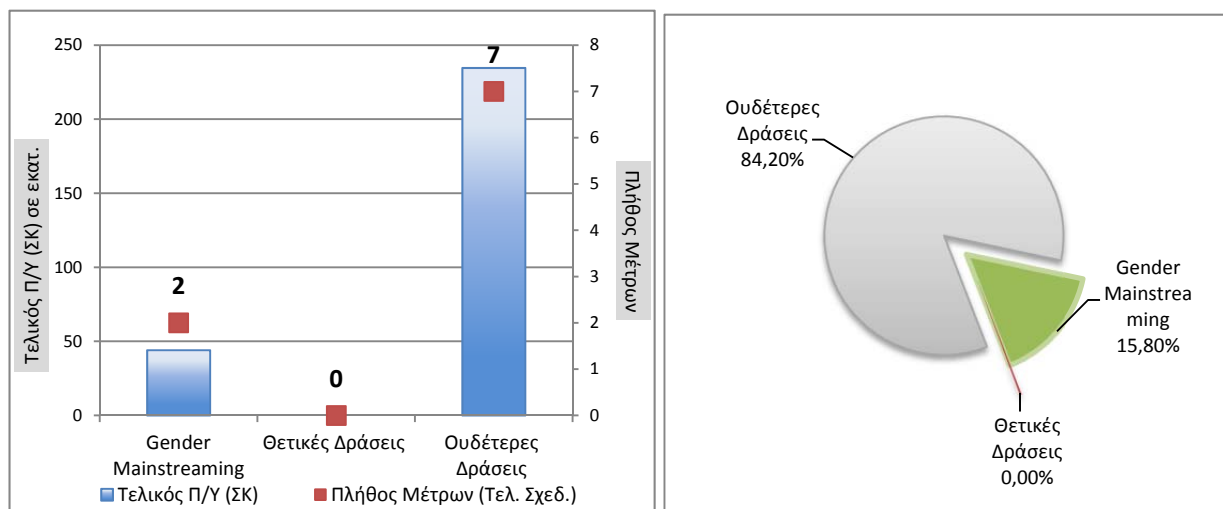
- ♦ Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Προγράμματος, εξακολουθούν να μην προβλέπονται δείκτες ισότητας για την ποσοτικοποίηση, μέτρηση και αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας.
- ♦ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού εντοπίζεται στα Μέτρα 1.4, και 4.1 ως ακολούθως:
 - ο Καταργείται 1 δείκτης αποτελέσματος στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6, ενώ 1 ακόμη δείκτης αποτελέσματος δεν ποσοτικοποιήθηκε καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού.
 - ο Σημαντική μείωση τιμών-στόχων σε 3 από τους 4 προδιαγραφόμενους δείκτες εκρών παρουσιάζει το Μέτρο: 1.4
 - ο Διατήρηση των τιμών-στόχων στους δείκτες εκρών καθόλη τη διάρκεια του προγραμματικού σχεδιασμού με παράλληλη μείωση των τιμών-στόχων στους δείκτες αποτελέσματος παρατηρείται στο Μέτρο 4.1

Παρόλα αυτά ο φορέας διαχείρισης του ΕΠ (ΕΥΔ) στο πλαίσιο της διενεργηθείσας έρευνας Α, αποφαίνεται τον μη εντοπισμό ελλείψεων, κενών ή αστοχιών στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Προγράμματος αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η τελική χρηματοδοτική ποσοστιαία κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων και Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), παρουσιάζεται στα ακόλουθα διαγράμματα:

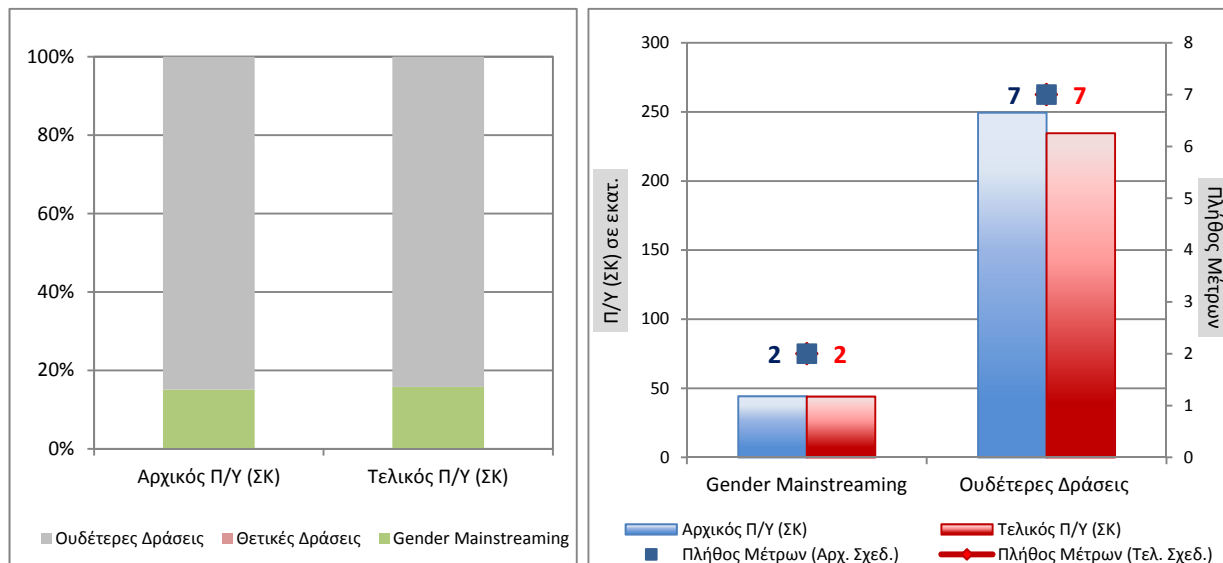
Διάγραμμα 3.117 Κατανομή τελικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά κατηγορία παρέμβασης

Στον τελικό σχεδιασμό, η σύνθεση των Μέτρων παραμένει ως είχε. Το Πρόγραμμα εξακολουθεί να περιλαμβάνει 9 Μέτρα ΕΚΤ, εκ των οποίων τα 2 χαρακτηρίζονται ως GM και τα υπόλοιπα 7 ως ουδέτερα, ενώ ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί στα ουδέτερα Μέτρα αγγίζει το 84,2% έναντι 15,8% για τα Μέτρα GM.

Στα ακόλουθα διαγράμματα, συγκρίνεται αρχικός και τελικός σχεδιασμός σε όρους χρηματοδότησης των μέτρων ΕΚΤ:

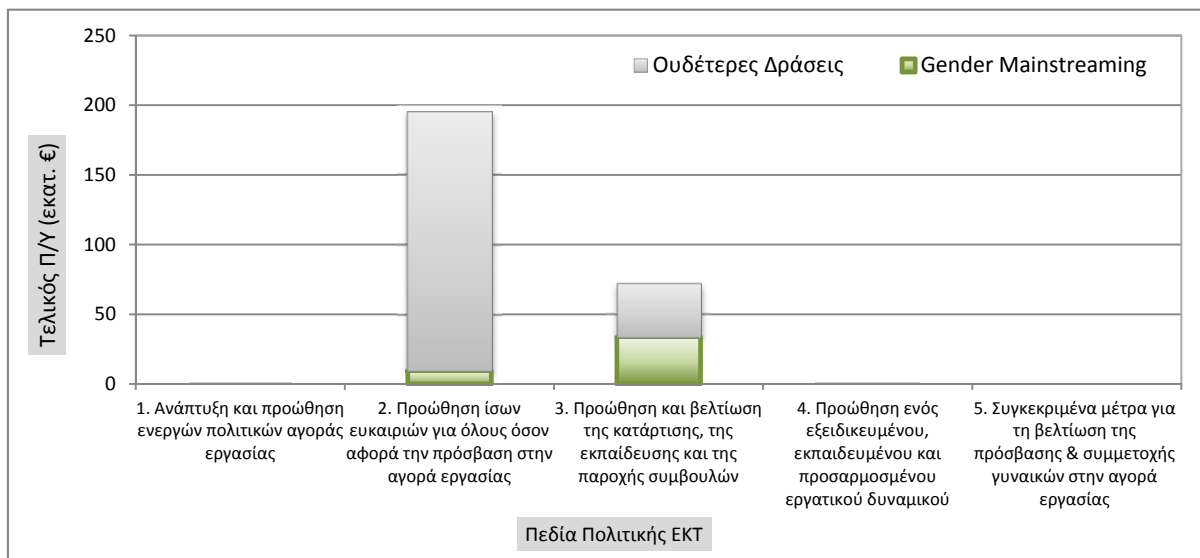
Διάγραμμα 3.118 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠ Υ-Π σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Παρατηρείται μία μικρή μείωση της τάξης του 5,96% στην αναλογία των πόρων που αντιστοιχούν σε ουδέτερα Μέτρα, σε σχέση με τα Μέτρα GM στα οποία παρατηρείται παράλληλη, αμελητέα σχεδόν, μείωση της τάξης του 0,53% στο ποσοστό που αναλογεί στα Μέτρα GM.

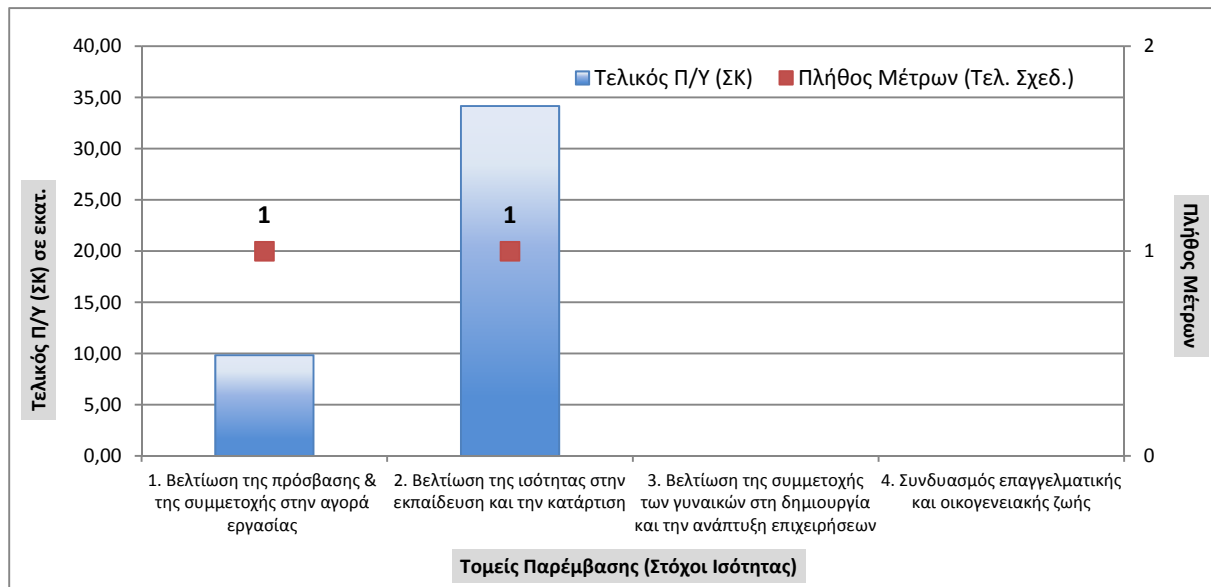
Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο τελικός σχεδιασμός του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται (εκτός των Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας):

Διάγραμμα 3.119 Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά πεδίο πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

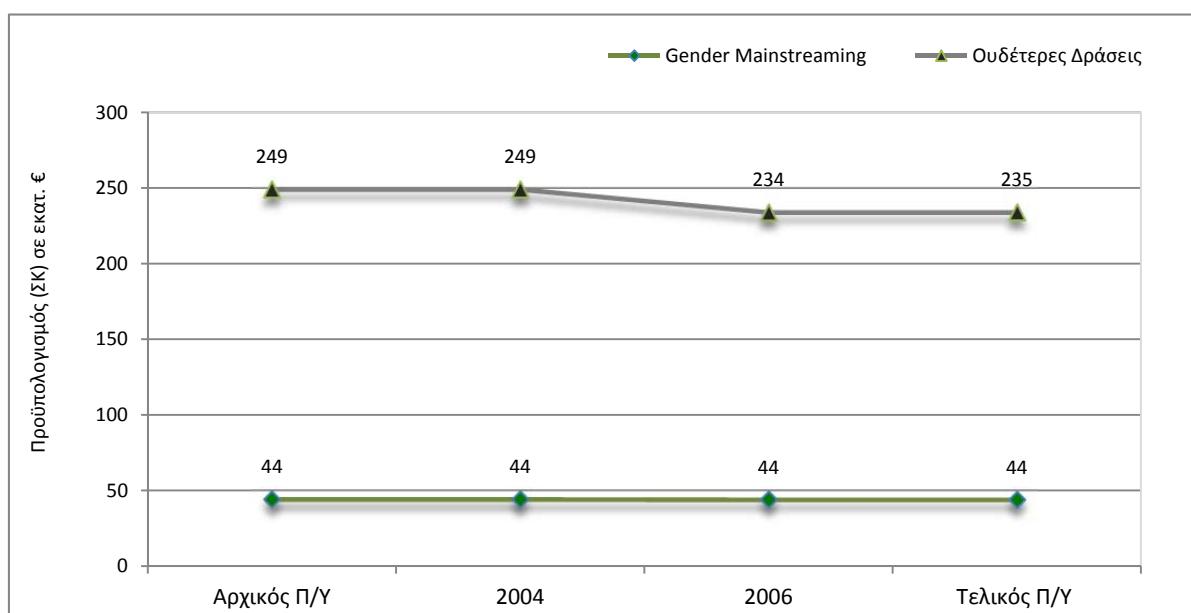
Παρατηρούμε ότι και πάλι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων ΕΚΤ, δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προώθησης ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 2), συγκεντρώνοντας το 70% περίπου του συνόλου των πόρων, ενώ για την υλοποίηση δράσεων που συνέβαλαν στην προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών, δεσμεύθηκε το υπόλοιπο 30% περίπου των πόρων. Συνολικά, παρότι δεν υπάρχουν μεταβολές μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού στο πεδίο πολιτικής στο οποίο εμπίπτουν τα Μέτρα, παρατηρείται μία μικρή μεταβολή της τάξης του 10% στην αναλογία των πόρων που αντιστοιχούν στα επιμέρους πεδία, με αύξηση στο πεδίο 3 και ισόποση μείωση στο πεδίο 2. Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί, δεδομένης της μείωσης του συνολικού προϋπολογισμού για ουδέτερες δράσεις, σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος.

Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων / παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.120 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον τελικό σχεδιασμό, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων (77,64%) εξακολουθούσε να δεσμεύεται για την υλοποίηση δράσεων που συνέβαλλαν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, μέσω της υλοποίησης δράσεων κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας, στο πλαίσιο του Μ4.1. Το Μ1.4 συνέβαλε στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Στόχος ισότητας 1), μέσω δράσεων πρόληψης και αγωγής της υγείας σε άτομα που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας (22,36% των πόρων).

Η διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια ανά κατηγορία παρέμβασης, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.121 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π ανά κατηγορία παρέμβασης

Κατά την πρώτη αναθεώρηση του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια το 2004, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ, παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με τον αρχικό σχεδιασμό, καθώς δεν υπήρξαν επιμέρους αυξομειώσεις στους πόρους για ουδέτερες ή GM δράσεις.

Στη συνέχεια, κατά την αναθεώρηση του 2006 ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ μειώθηκε κατά 15,1 εκατ. € σε σχέση με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα του 2004 (μείωση κατά 5,14%). Η μείωση αυτή οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη μείωση των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση ουδέτερων δράσεων (μείωση της τάξης του 6,03%), καθώς οι πόροι των προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων παρέμειναν πρακτικά αμετάβλητοι (αμελητέα μείωση της τάξης των 60 χιλ. €).

Κατά την τελική αναθεώρηση του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με αυτά της αναθεώρησης του 2006, καθώς υπήρξε μεταφορά πόρων της τάξης των 170 χιλ. €, από τις Gender Mainstreaming στις ουδέτερες δράσεις, εις βάρος αποκλειστικά του Μέτρου 4.1.

3.7.1.5. ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης του ΕΠ ΚτΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Η διαχρονική μεταβολή της λογικής παρέμβασης του ΕΠ ΚτΠ, αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, εξετάζεται στη συνέχεια μέσω των αλλαγών μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού των Μέτρων ΕΚΤ, είτε ως προς τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας δράσεων (ουδέτερο, θετική δράση, gender mainstreaming), είτε ως προς το στόχο ισότητας, ή το πεδίο πολιτικής ΕΚΤ που εξυπηρετούν. Ακολουθώντας αποτυπώνονται οι αλλαγές ανά Μέτρο, για τα Μέτρα τα οποία τροποποιήθηκαν μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού¹¹:

Μέτρο	2.7
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2009
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο ενέπιπτε στην κατηγορία «ουδέτερες δράσεις», δεδομένου του ότι περιελάμβανε παρεμβάσεις των οποίων η διάσταση δεν θα συνέβαλε στη μείωση των ανισοτήτων ή/και στη βελτίωση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ωστόσο, κατά τον τελικό σχεδιασμό, διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming) υπό την έννοια του ότι οι προδιαγραφόμενες δράσεις λάμβαναν σοβαρά υπόψη τις διάφορες ανάγκες και συμφέροντα των γυναικών και των ανδρών. Το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων αναβάθμισης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με επιστημονικό υπόβαθρο στους τομείς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε νέες μορφές οργάνωσης και λειτουργίας Μονάδων Υγείας με χρήση εργαλείων ΤΠΕ, με ιδιαίτερο στόχο την ενίσχυση της πρόσβασης των ανέργων στην αγορά εργασίας και με έμφαση στις γυναίκες.

Η γενική παρατήρηση στην οποία καταλήγει ο συσχετισμός αρχικού και τελικού σχεδιασμού έγκειται στο ότι επί συνόλου παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ένα (1) μόνο Μέτρο (Μ2.7) μεταβλήθηκε ως προς την κατηγορία παρέμβασης στην οποία εμπίπτει ενσωματώνοντας στις δράσεις του τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), δύο (2) Μέτρα (Μ3.4 και 3.5) δεν υπέστησαν ουσιαστική μεταβολή, ενώ τα υπόλοιπα Μέτρα ΕΚΤ παρέμειναν ουδέτερα.

Συγκεκριμένα, μεταβολή της κατηγορίας παρέμβασης (από ουδέτερο Μέτρο γίνεται Μέτρο gender mainstreaming) διαπιστώνουμε στο:

- Μέτρο 2.7: Κατάρτιση και θεσμικά μέτρα στην Υγεία και Πρόνοια

Διατήρηση της τυπολογίας τους παρουσιάζουν τα:

- Μέτρο 3.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και
- Μέτρο 3.5: Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας

Προσθήκη Μέτρου παρουσιάζεται στον Άξονα Προτεραιότητας 4:

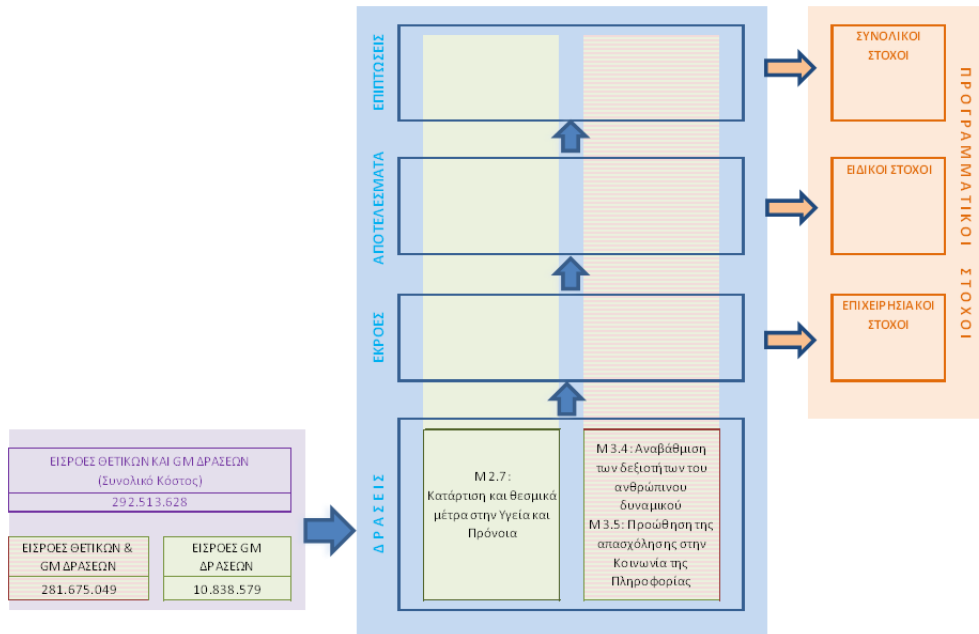
- Μέτρο 4.6 «Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού των ΕΛΤΑ»

¹¹ Το Μέτρο 3.5 του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας δεν εμπίπτει στα ως άνω κριτήρια προκειμένου να αποτυπωθούν οι αλλαγές του στο σχετικό πίνακα. Ωστόσο, είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι κατά τον τελικό σχεδιασμό, παρατηρήθηκε τροποποίηση του περιεχομένου των δράσεων του με σαφή αναφορά στην ενισχυμένη ποσόστωση για την συμμετοχή των γυναικών στα προγράμματα.

Ειδικότερα ως προς το Μέτρο 2.7, παρατηρείται ότι ενώ ενσωματώνει εν τέλει προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων δράσεις, αυτή η μεταβολή πραγματοποιείται προς το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου (2009).

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας στον τελικό σχεδιασμό αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Σχήμα 3.17 Λογική Παρέμβασης ΕΠ ΚτΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχέτισμό με το αντίστοιχο του αρχικού σχεδιασμού, προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας:

- ♦ Η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων-δεικτών ισότητας που χαρακτηρίζει το ΕΠ επί συνόλου Μέτρων σε επίπεδο σχεδιασμού συνιστά προβληματικό σημείο ειδικά για την παρακολούθηση / αξιολόγηση της πορείας των Μέτρων ΕΚΤ που ενσωματώνουν τόσο θετικές (M3.4 και 3.5), όσο και προσανατολισμένες (M2.7, 3.4 και 3.5) στην ισότητα παρεμβάσεις.
- ♦ Η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων-δεικτών ισότητας χαρακτηρίζει την πορεία του ΕΠ και σε επίπεδο προγραμματικών στόχων, επιβεβαιώνοντας τη μη ποσοτικοποίηση της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας και σε επίπεδο ΕΠ.
- ♦ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού εντοπίζεται στα Μέτρα 2.7, 3.4 και 3.5 και έγκειται κατά βάση στη μείωση τιμών-στόχων παρουσιάζουν και τα τρία Μέτρα που εξυπηρετούν στόχους ισότητας στο πλαίσιο του ΕΠ.

Πλέον των ως άνω γενικών επισημάνσεων, ειδικότερες διαπιστώσεις ως προς την ποσοτικοποίηση

της εφαρμογής της αρχής της ισότητας σε επίπεδο Μέτρων αφορούν τα κάτωθι:

- ♦ Μέτρο 1.2, κατηγορία πράξεων 1.2.2 «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών»: η Ενδιάμεση Αξιολόγηση είχε προτείνει την τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹², ωστόσο το Μέτρο παρέμεινε ουδέτερο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ.
- ♦ Μέτρο 2.5, κατηγορίες πράξεων 2.5.1 «Ανάπτυξη διοικητικής εργασίας σε ψηφιακό περιβάλλον ΤΠΕ» και 2.5.2 «Κατάρτιση χρηστών πληροφοριακών συστημάτων»: είχε προταθεί η τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹³, ωστόσο το Μέτρο παρέμεινε ουδέτερο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ.
- ♦ Μέτρο 2.7: πλέον της χρονικής υστέρησης που εκδήλωσε το Μέτρο ως προς τη μεταβολή της κατηγορίας δράσεων, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι για το εν λόγω Μέτρο και ειδικότερα για την κατηγορία Πράξεων 2.7.2 «Εκπαίδευση προσωπικού φορέων-κατάρτιση χρηστών συστημάτων ΤΠΕ» είχε προταθεί η τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹⁴, πρόταση που ωστόσο δεν αξιοποιήθηκε.
- ♦ Μέτρο 3.4, κατηγορία πράξεων 3.4.3 «Προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτών και ανάπτυξης εργαλείων κατάρτισης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων»: είχε προταθεί εξίσου η τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹⁵, πρόταση που δεν λήφθηκε υπόψη.
- ♦ Μέτρο 3.5, κατηγορία πράξεων 3.5.5 «Πρωώθηση της απασχόλησης νέων ερευνητών σε επιχειρήσεις»: είχε προταθεί εξίσου η τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹⁶, πρόταση που δεν αξιοποιήθηκε.
- ♦ Μέτρο 4.5, κατηγορία πράξεων 4.5.1 «Εκπαίδευση/κατάρτιση φορέων σε θέματα Επικοινωνιών» και Μέτρο 4.6, κατηγορία πράξεων 4.6.1 «Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού του ΕΛΤΑ»: είχε προταθεί η τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών¹⁷, ωστόσο τα Μέτρα παρέμειναν ουδέτερα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ.

Να σημειωθεί στα ως άνω ότι με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α, δεν εντοπίζονται εν γένει ελλείψεις, κενά ή αστοχίες στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Προγράμματος αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις), ενώ αποτιμάται θετικά ο βαθμός συμβολής της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠ, όσο και της Ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης και του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠ ΚτΠ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η τελική κατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά κατηγορία Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων, Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) και διπλών μέτρων (gender mainstreaming και θετικών δράσεων), παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

¹² Συγκεκριμένα, η Ενδιάμεση Αξιολόγηση είχε προτείνει να περιληφθεί δείκτης παρακολούθησης της διάστασης της ισότητας (δείκτης που καταγράφει τον αριθμό των γυναικών ως προς το σύνολο των ωφελουμένων).

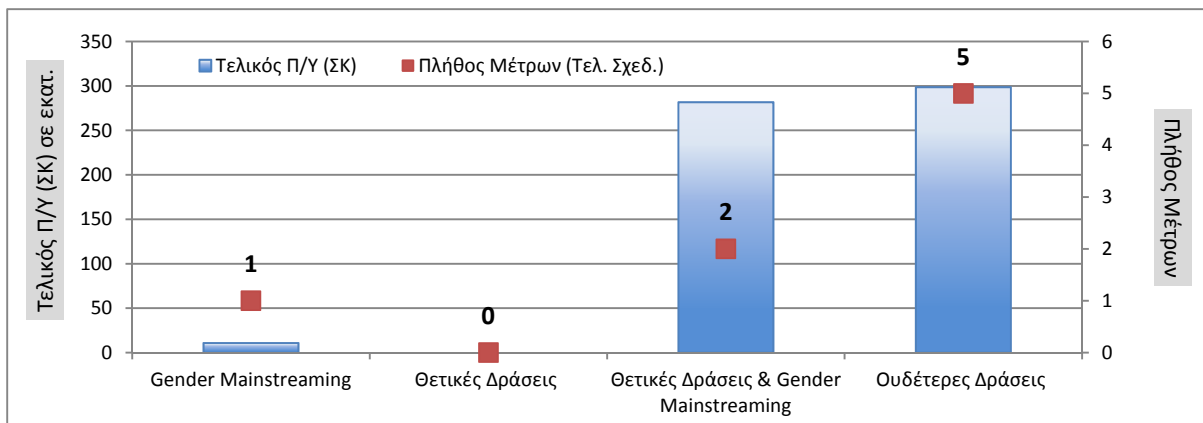
¹³ Ομοίως με σημείωση 11.

¹⁴ Ομοίως με σημείωση 11.

¹⁵ Ομοίως με σημείωση 11.

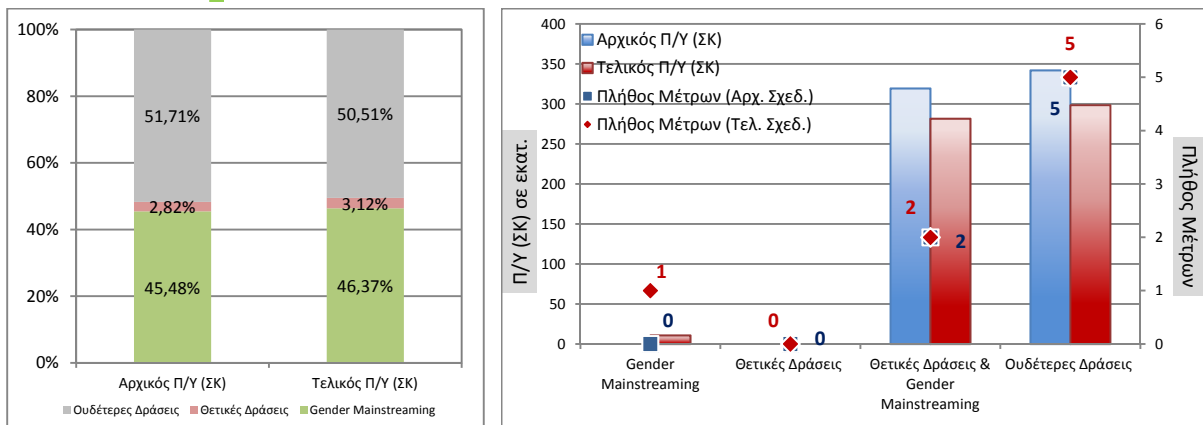
¹⁶ Ομοίως με σημείωση 11.

¹⁷ Ομοίως με σημείωση 11.

Διάγραμμα 3.122 Τελικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Από την ανάγνωση του ανωτέρω διαγράμματος ως προς την τελική χρηματοδοτική κατανομή των πόρων παρατηρούμε και πάλι σχετική ισοκατανομή του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Συγκεκριμένα, για την υλοποίηση των ουδέτερων ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεων ΕΚΤ (ουδέτερες δράσεις που εμπίπτουν σε 5 εκ των 8 συνολικά Μέτρων του ΕΠ¹⁸) διατέθηκαν πόροι που αντιστοιχούν στο 50,51% του προϋπολογισμού, ενώ για την υλοποίηση παρεμβάσεων ΕΚΤ που ενσωματώνουν στις δράσεις τους την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) και θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών (και που εμπίπτουν σε 2 εκ των 8 Μέτρων του ΕΠ) διατέθηκαν πόροι που αντιστοιχούν στο 49,49% του προϋπολογισμού. Επιπλέον, και ως προς τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται ότι ακριβώς επισημάνθηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό αναφορικά με το ποσοστό χρηματοδότησης που δεσμεύτηκε για την υλοποίηση αμιγώς θετικών δράσεων. Συγκεκριμένα, το προβλεπόμενο για θετικές δράσεις ποσοστό χρηματοδότησης που κυμαίνεται στο 3,12% των συνολικών πόρων ΕΚΤ και αντιστοιχεί στο 10% του προϋπολογισμού του Μέτρου 3.4, δεν είναι αντιπροσωπευτικό, δεδομένου του ότι το αντίστοιχο ποσοστό χρηματοδότησης θετικών δράσεων για το Μέτρο 3.5 δε διευκρινίστηκε σε καμιά από τις αναθεωρήσεις των προγραμματικών κειμένων και παρέμεινε μη ποσοτικοποιημένο μέχρι τη λήξη του ΕΠ.

Στα ακόλουθα διαγράμματα, συγκρίνεται αρχικός και τελικός σχεδιασμός σε όρους χρηματοδότησης των 3 κατηγοριών δράσεων ΕΚΤ:

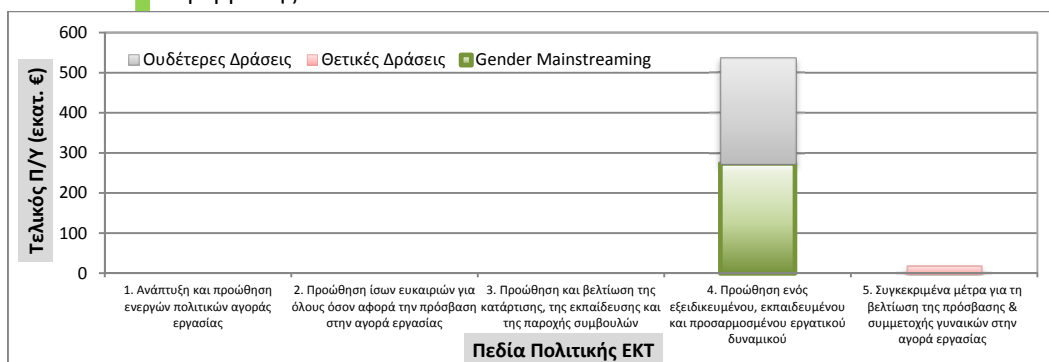
Διάγραμμα 3.123 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων του ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

¹⁸ Σημειώνεται ότι το Μέτρο 4.6 προστέθηκε στο ΕΠ κατά την τροποποίηση του 2003, αυξάνοντας τον αριθμό των Μέτρων ΕΚΤ από 7 σε 8.

Με βάση τα ως άνω στοιχεία δεν παρατηρείται σημαντική μεταβολή στη χρηματοδοτική κατανομή του προϋπολογισμού ούτε ουσιαστική διαφοροποίηση στην αναλογία πόρων / Μέτρων ανά κατηγορία δράσεων. Η προσθήκη του Μέτρου 4.6 κατά την τροποποίηση του 2003, δεν φαίνεται να επηρέασε ουσιαστικά την κατανομή των πόρων δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός που διατέθηκε για την υλοποίησή του δεν ήταν υψηλός.

Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο τελικός σχεδιασμός του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται (εκτός των Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας):

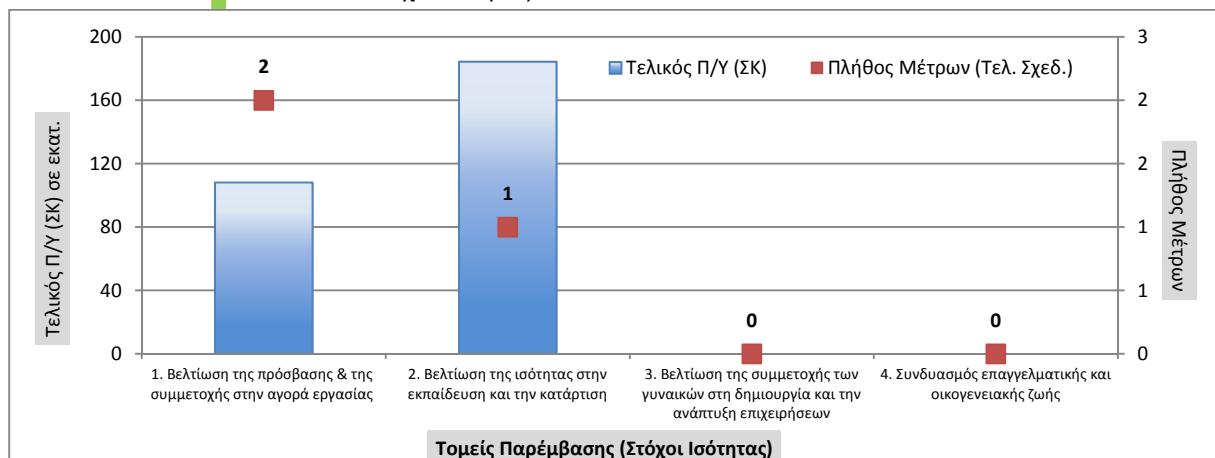
Διάγραμμα 3.124 Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά πεδίο πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

Σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό, ο συσχετισμός κατανομής πόρων και πεδίου πολιτικής ΕΚΤ στον τελικό σχεδιασμό δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις ούτε ως προς το πεδίο πολιτικής 4, ούτε ως προς το πεδίο πολιτικής 5 του ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι και κατά τον τελικό σχεδιασμό οι πόροι που διατέθηκαν για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5 του ΕΚΤ (θετικές δράσεις) εξακολουθούν να αποτελούν ένα μικρό ποσοστό των συνολικά διατεθέντων πόρων για δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (3,32% έναντι 3,03% του αρχικού σχεδιασμού)¹⁹, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των πόρων προορίστηκε για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 4 του ΕΚΤ, με τις ουδέτερες δράσεις να καταλαμβάνουν το 47,34% (έναντι του 48,01% του αρχικού σχεδιασμού) και τις προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις το 49,34% (έναντι του 48,96% του αρχικού σχεδιασμού) αντίστοιχα.

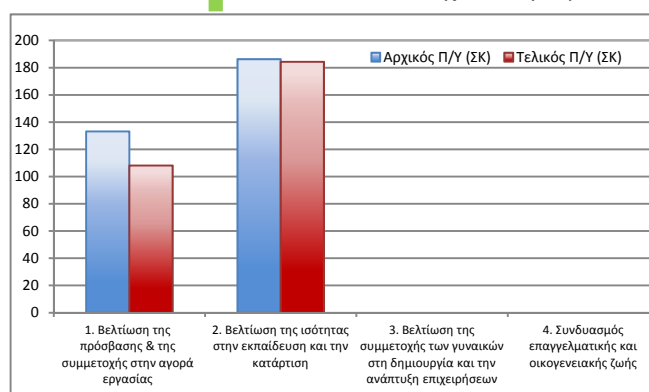
Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, η κατανομή των πόρων αλλά και του πλήθους των Μέτρων στους στόχους ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

¹⁹ Στο σχετικό διάγραμμα αποτυπώνεται μόνο το ποσοστό των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5 του ΕΚΤ και αφορούν θετικές δράσεις στο πλαίσιο του Μέτρου 3.4. Το αντίστοιχο ποσοστό για το Μέτρο 3.5 δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, καθώς το ποσοστό χρηματοδότησης θετικών δράσεων για το Μέτρο αυτό δε ποσοτικοποιήθηκε ούτε κατά τον τελικό σχεδιασμό.

Διάγραμμα 3.125 Τελικός Προϋπολογισμός & πλήθος θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά στόχο ισότητας

Όπως παρατηρείται, κατά τον τελικό σχεδιασμό (κατ' αντιστοιχία με τον αρχικό) το μεγαλύτερο μέρος των πόρων διατέθηκε για δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 2, με το στόχο ισότητας 1 να ακολουθεί, ενώ μηδενικός εμφανίζεται και πάλι ο προϋπολογισμός για τους στόχους ισότητας 3 και 4. Συγκριμένα, για το στόχο ισότητας 2 διατέθηκε συνολικά το 63,02% των πόρων (αντί του 58,30% κατά τον αρχικό σχεδιασμό), ενώ για το στόχο ισότητας 1 διατέθηκε το 36,98% (αντί του 41,70% του αρχικού σχεδιασμού) αντίστοιχα.

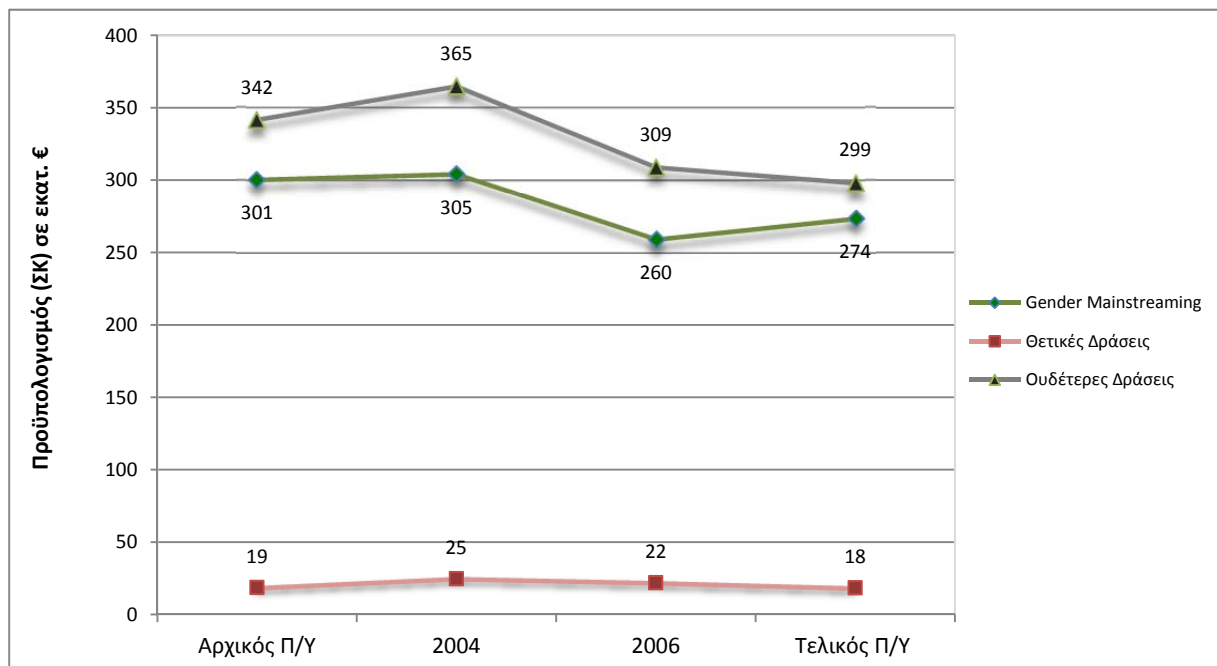
Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαχρονική εξέλιξη μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού αναφορικά με τη συμβολή των μέτρων του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας στους στόχους ισότητας, η οποία απεικονίζεται και στο διπλανό διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.126 Αρχικός & τελικός π/υ παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ ΚτΠ ανά στόχο ισότητας

Όπως παρατηρούμε ο τελικός σχεδιασμός δεν παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση από τον αρχικό ως προς το στόχο ισότητας 2, τόσο αναφορικά με το πλήθος των Μέτρων που εμπίπτουν σε αυτόν, όσο και αναφορικά με το ποσοστό των δεσμευμένων πόρων. Περισσότερο διαφοροποιημένος εμφανίζεται σε σχέση με το στόχο ισότητας 1. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε αύξηση του αριθμού των Μέτρων που εμπίπτουν σε αυτόν (δύο Μέτρα αντί ενός κατά τον αρχικό σχεδιασμό) και παράλληλα σχετική μείωση των πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση των αντίστοιχων δράσεων.

Συνοψίζοντας, καθ' όλη την τρίτη Προγραμματική Περίοδο, με τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις του ΕΠ ΚτΠ μειώνονται οι πόροι που διατέθηκαν για την υλοποίηση δράσεων που προωθούν άμεσα ή έμμεσα την ισότητα των φύλων, με εξαίρεση το 2004 όπου παρατηρείται μικρή ενίσχυσή τους.

Στο επόμενο διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά είδος δράσεων που ενισχύουν την ισότητα των φύλων (Μέτρα που προωθούν το gender mainstreaming, Θετικές δράσεις & Ουδέτερα ως προς την ισότητα των φύλων Μέτρων), με σημείο έναρξης τον αρχικό προγραμματισμό και σημείο λήξης τον τελικό προϋπολογισμό των Μέτρων όπως διαμορφώθηκε στην αναθεώρηση του 2008.

Διάγραμμα 3.127 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία

Η ενίσχυση των Μέτρων του ΕΚΤ από το αποθεματικό προγραμματισμού το 2004²⁰, κατευθύνθηκε κυρίως σε Ουδέτερα Μέτρα και ειδικότερα στο Μέτρο 1.2 «Εισαγωγή και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση», ενώ παράλληλα ενισχύθηκαν και τα Μέτρα: 2.7 «Κατάρτιση και θεσμικά μέτρα στην Υγεία και Πρόνοια» και 3.4 «Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του Ανθρώπινου δυναμικού». Οι πόροι που είχαν δεσμευτεί για την υλοποίηση θετικών δράσεων (μέσω της δέσμευσης του 10% του προϋπολογισμού του Μέρους 3.4) σημείωσαν σημαντική αύξηση της τάξης του 32,7%, αν και σε απόλυτους αριθμούς η αύξηση ανήλθε σε 6 εκατ. € περίπου. Μικρή αύξηση σημειώθηκε και στους πόρους των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων (1,3%), καθώς και στους πόρους των ουδέτερων δράσεων (6,7%).

Με την αναθεώρηση του προϋπολογισμού των Μέτρων το 2006 μειώθηκαν οι συνολικοί πόροι των Μέτρων ΕΚΤ κατά 14,9% σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2004. Μείωση προϋπολογισμού σημειώθηκε και στις τρεις κατηγορίες παρεμβάσεων, με τους διαθέσιμους πόρους για θετικές δράσεις να μειώνονται κατά 11,3%, ενώ η μείωση των πόρων των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων ανήλθε στο 14,8%.

Με την αναθεώρηση του 2008 πραγματοποιήθηκαν εσωτερικές μεταφορές πόρων, που είχαν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των πόρων των gender mainstreaming Μέτρων κατά 5,5% και την μείωση των διαθέσιμων πόρων για θετικές δράσεις κατά 16%. Αντίστοιχα, μείωση της τάξης του 3,5% σημειώθηκε και στον προϋπολογισμό των ουδέτερων Μέτρων.

Αναλυτικά οι διαχρονικές μεταβολές του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ παρατίθενται στο Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

²⁰ Στο ΕΠ ΚτΠ δεν διατέθηκαν πρόσθετοι πόροι όσον αφορά το αποθεματικό επίδοσης, λόγω μη εκπλήρωσης των τεθέντων αντίστοιχων κριτηρίων, αλλά πόροι σύμφωνα με το αποθεματικό προγραμματισμού.

3.7.1.6. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ

Διαχρονική Μεταβολή της Λογικής Παρέμβασης των ΠΕΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων

Η διαχρονική μεταβολή της λογικής παρέμβασης των ΠΕΠ, αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, εξετάζεται στη συνέχεια μέσω των αλλαγών μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού των Μέτρων ΕΚΤ, είτε ως προς τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας δράσεων (ουδέτερο, θετική δράση, gender mainstreaming), είτε ως προς το στόχο ισότητας, ή το πεδίο πολιτικής ΕΚΤ που εξυπηρετούν.

ΠΕΠ	Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
Μέτρο	4.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό του, το Μέτρο περιλάμβανε υποστηρικτικές δράσεις όπως συμβουλευτική, ευαισθητοποίηση – δικτύωση, προκατάρτιση-κατάρτιση, ΣΥΥ, για την ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας. Επομένως, χαρακτηρίζεται ως Gender Mainstreaming (ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό ήταν Ουδέτερο).
Μέτρο	5.4
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, το Μέτρο εκτός από δράσεις ανάπτυξης γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3) και δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας δομών κοινωνικής μέριμνας (τομέας παρέμβασης 4), συμπεριέλαβε και δράσεις ανάπτυξης γυναικείας απασχόλησης (τομέας παρέμβασης 1).
Μέτρο	5.5
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, στο πλαίσιο του Μέτρου προβλέφθηκαν δράσεις ανάπτυξης γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, οι οποίες καθιστούν το Μέτρο Gender Mainstreaming, ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό είχε χαρακτηριστεί ως Ουδέτερο.
ΠΕΠ	Κεντρικής Μακεδονίας
Μέτρο	3.9
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Στον τελικό σχεδιασμό εισάγονται Δείκτες ισότητας (Πλήθος άμεσα ωφελουμένων, αριθμός καταρτιζομένων γυναικών, πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση), συνεπώς οι οριζόντιες δράσεις που προβλέφθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου (δράσεις προώθησης της απασχόλησης) αφορούν δράσεις Gender Mainstreaming. Σημειώνεται ότι το Μέτρο με βάση τον αρχικό σχεδιασμό είχε χαρακτηριστεί ως ουδέτερο, καθώς δεν περιείχε καμία αναφορά στη διάσταση της ισότητας μεταξύ των φύλων.
Μέτρο	5.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Στον τελικό σχεδιασμό εισάγονται Δείκτες ισότητας (Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών, πλήθος καταρτιζομένων γυναικών, πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση), ενώ αναφέρεται ότι στο πλαίσιο του Μέτρου δύνανται να υλοποιηθούν οριζόντιες δράσεις προώθησης της απασχόλησης και ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία χαρακτηρισμού των Μέτρων, το παρόν από Ουδέτερο μεταβάλλεται σε Gender Mainstreaming.

Μέτρο	6.11
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Στον τελικό σχεδιασμό εκτός από οριζόντιες δράσεις απασχόλησης (τομέας παρέμβασης 1) και ενέργειες ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3), συμπεριελήφθησαν και ενέργειες Κοινωνικών υπηρεσιών (τομέας παρέμβασης 4).
ΠΕΠ	Δυτικής Μακεδονίας
Μέτρο	3.7
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό εισάγονται στο Μέτρο δράσεις κατάρτισης, συμβουλευτικής, δημοσιοποίησης, ευαισθητοποίησης, προώθησης της απασχόλησης, οριζόντιες δράσεις γυναικείας επιχειρηματικότητας, καθώς και δράσεις δημιουργίας υπηρεσιών, μέσω των οποίων παρέχονται κοινωνικές υπηρεσίες σε παιδιά και ηλικιωμένους. Στο Μέτρο προστίθενται επίσης δείκτες ισότητας (Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση, πλήθος καταρτιζομένων γυναικών). Τα παραπάνω καθιστούν το Μέτρο Gender Mainstreaming, ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό είχε χαρακτηριστεί ως Ουδέτερο.
Μέτρο	5.8
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Στον τελικό σχεδιασμό, το Μέτρο εκτός από δράσεις προώθησης στην Απασχόληση (τομέας παρέμβασης 1) και οριζόντιες δράσεις γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3), περιλαμβάνει και δράσεις δημιουργίας δομών μέσω των οποίων παρέχονται κοινωνικές υπηρεσίες σε παιδιά και ηλικιωμένους (τομέας παρέμβασης 4).
ΠΕΠ	Ηπείρου
Μέτρο	2.4
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 2.4 ενέπιπτε στην κατηγορία «Gender Mainstreaming». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004, διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των θετικών ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεων (Θετικές Δράσεις) κατά 57,06%. Το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων ενίσχυσης των κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης, μέσω της προώθησης της γυναικείας απασχόλησης για την υποστήριξη της λειτουργίας δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών για άτομα νεαρής ηλικίας (βρέφη, νήπια, παιδιά κλπ), συμπεριλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες.
Μέτρο	4.13
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 4.13 ενέπιπτε στην κατηγορία «Gender Mainstreaming». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004, διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των θετικών ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεων (Θετικές Δράσεις) κατά 53,07%. Το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων ενίσχυσης των κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης και μέριμνας, μέσω ενεργειών προώθησης της γυναικείας απασχόλησης για την υποστήριξη της λειτουργίας δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών για άτομα νεαρής ηλικίας και για άτομα προχωρημένης ηλικίας (ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΜΕΑ, βοήθεια στο σπίτι).
ΠΕΠ	Θεσσαλίας
Μέτρο	2.9
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004

Περιγραφή Μεταβολής	Στον τελικό σχεδιασμό εκτός από δράσεις προώθησης της γυναικείας απασχόλησης (τομέας παρέμβασης 1) και ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3), το Μέτρο περιλαμβάνει και δράσεις ανάπτυξης δομών παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών όπως Μονάδες "Βοήθεια στο Σπίτι" και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών ή/και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία (τομέας παρέμβασης 4).
Μέτρο	3.6
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό το Μέτρο περιλαμβάνει Δράσεις προώθησης της γυναικείας απασχόλησης και ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, ενώ επίσης προβλέπεται και η δημιουργία δομών παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών. Στο Μέτρο επίσης προστίθενται δείκτες ισότητας (Αριθμός καταρτιζομένων γυναικών, ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα παιδιών/ηλικιωμένων, δομές που δημιουργούνται εκσυγχρονίζονται επεκτείνονται). Συνεπώς, σύμφωνα με τον τελικό σχεδιασμό το μέτρο χαρακτηρίζεται ως Gender Mainstreaming. Σημειώνεται πως στον αρχικό σχεδιασμό το Μέτρο δεν ενσωμάτωνε με κανέναν τρόπο τη διάσταση της ισότητας των φύλων.
ΠΕΠ	Ιονίων Νήσων
Μέτρο	3.4
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2008
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, το Μέτρο περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις απασχόλησης (όπως ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE), ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων. Συνεπώς, σύμφωνα με τον τελικό σχεδιασμό το Μέτρο χαρακτηρίζεται ως Gender Mainstreaming. Σημειώνεται πως στον αρχικό σχεδιασμό το Μέτρο δεν ενσωμάτωνε με κανέναν τρόπο τη διάσταση της ισότητας των φύλων.
Μέτρο	5.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2008
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, το Μέτρο περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις απασχόλησης (όπως ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE), ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων. Συνεπώς, σύμφωνα με τον τελικό σχεδιασμό το Μέτρο χαρακτηρίζεται ως Gender Mainstreaming. Σημειώνεται πως στον αρχικό σχεδιασμό το Μέτρο δεν ενσωμάτωνε με κανέναν τρόπο τη διάσταση της ισότητας των φύλων.
Μέτρο	5.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004 και 2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό εκτός από δράσεις προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3) και δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και ΑΜΕΑ, μονάδων «Βοήθεια στο Σπίτι» και Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (τομέας παρέμβασης 4), προβλέπονταν και δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας Δομών ενίσχυσης της γυναικείας απασχόλησης, επιδότησης της απασχόλησης και κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση κατά κύριο λόγο στις ηλικίες που πλήττονται ιδιαίτερα από την ανεργία (τομέας παρέμβασης 1). Μετά την ενδιαμέσια αναθεώρηση του 2004 το Μέτρο ενέπιπτε μόνο στον τομέα 4, ενώ κατόπιν αναθεώρησης του 2006 ενέπιπτε στους τομείς παρέμβασης 3 και 4.
ΠΕΠ	Βορείου Αιγαίου

Μέτρο	1.6
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό το Μέτρο είχε χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming, καθώς στις βασικές δράσεις του περιλαμβάνονταν δράσεις συμβουλευτικής και προώθησης στην απασχόληση, ενώ υπήρχε και δείκτης καταμερισμένος ανά φύλο (νέες θέσεις απασχόλησης, εκ των οποίων 5 άνδρες και 5 γυναίκες). Στον τελικό σχεδιασμό δεν περιλαμβάνεται καμία αναφορά που να ενσωματώνει με οποιονδήποτε τρόπο τη διάσταση της ισότητας μεταξύ των φύλων, επομένως το Μέτρο χαρακτηρίζεται ως Ουδέτερο.
Μέτρο	4.12
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Αρχικά το Μέτρο προέβλεπε ενέργειες συμβουλευτικής και προώθησης στην απασχόληση (τομέας παρέμβασης 1) και ενέργειες παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε παιδιά και ηλικιωμένους - Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ (τομέας παρέμβασης 4). Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, στο πλαίσιο του Μέρους συμπεριλήφθηκαν δράσεις ανάπτυξης γυναικείας απασχόλησης (τομέας παρέμβασης 1) και δράσεις ανάπτυξης γυναικείας επιχειρηματικότητας (τομέας παρέμβασης 3).
ΠΕΠ	Νοτίου Αιγαίου
Μέτρο	4.8
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων, Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε ως πεδίο παρέμβασης εν μέρει το 25 (Θετική δράση), ενώ κατά τα λοιπά δεν είχε καμία αναφορά στη διάσταση της ισότητας, επομένως είχε χαρακτηριστεί ως διττό (Θετική Δράση/ Ουδέτερη Δράση). Το ίδιο Μέτρο με βάση τον τελικό σχεδιασμό δεν εμπίπτει στο πεδίο παρέμβασης 25, ωστόσο προβλέπει δράσεις παροχής κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης καθώς και δράσεις ανάπτυξης (οργάνωσης και λειτουργίας) υπηρεσιών κοινωνικής βοήθειας και αλληλεγγύης που απευθύνονται σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού. Κατά συνέπεια, το Μέτρο χαρακτηρίζεται πλέον ως Gender Mainstreaming.
Μέτρο	5.8
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων, Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο είχε ως πεδίο παρέμβασης εν μέρει το 25 (Θετική δράση), ενώ κατά τα λοιπά δεν εμπεριείχε καμία αναφορά στη διάσταση της ισότητας, επομένως είχε χαρακτηριστεί ως διττό (Θετική Δράση/ Ουδέτερη Δράση). Το ίδιο Μέτρο με βάση τον τελικό σχεδιασμό δεν εμπίπτει στο πεδίο παρέμβασης 25, ωστόσο προβλέπει δράσεις πρόληψης, καταπολέμησης της ανεργίας και συγκράτησης του πληθυσμού, κατάρτισης και εξειδίκευσης εργαζομένων και ανέργων στις νέες τεχνολογίες και στη χρήση πολυμέσων και δράσεις προώθησης ίσων ευκαιριών, ενώ ταυτόχρονα εισάγεται δείκτης ισότητας (Ωφελούμενες γυναίκες). Επομένως, καλύπτει επαρκώς τα κριτήρια ώστε να χαρακτηριστεί ως Gender Mainstreaming Μέτρο.
ΠΕΠ	Στερεάς Ελλάδας
Μέτρο	1.14
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέρους 1.14, παρατηρείται μεταβολή στους στόχους ισότητας στους οποίους αυτό εμπίπτει. Συγκεκριμένα, διατηρούνται οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1, ενώ οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 αντικαθίστανται από δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 4 και συνίστανται στα κάτωθι: (α) δράσεις ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας με την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία και τη στήριξη ΜΜΕ, ΠΜΕ και γυναικείων συνεταιρισμών με παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα σχεδιασμού, υλοποίησης και διαχείρισης και (β) ενέργειες εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης, επιδότησης της απασχόλησης και

	αυτοαπασχόλησης για την υποστήριξη και ενίσχυση φορέων, δομών και δικτύων για τη βελτίωση και αύξηση της απασχόλησης των γυναικών. Επιπλέον, προβλέπεται και ποσοτικοποιημένος στόχος - δείκτης ισότητας: Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών.
Μέτρο	3.7
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004 και 2009
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό του Μέτρου 3.7, παρατηρείται μεταβολή στους στόχους ισότητας στους οποίους αυτό εμπίπτει. Συγκεκριμένα, με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1, ενώ κατά τον τελικό σχεδιασμό περιλαμβάνει δράσεις που εμπίπτουν και στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: (α) την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας με την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία και τη στήριξη ΜΜΕ, ΠΜΕ και γυναικείων συνεταιρισμών με την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα σχεδιασμού, υλοποίησης και διαχείρισης και (β) ενέργειες εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης, επιδότησης της απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης για την υποστήριξη και ενίσχυση φορέων, δομών και δικτύων για τη βελτίωση και αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, καθώς και στο στόχο ισότητας 4 και αφορούν: (α) δημιουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών: ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, ΚΗΦΗ, Παιδικοί Σταθμοί. Επιπλέον, το Μέτρο προβλέπει ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών.
Μέτρο	5.1
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέτρου 5.1 με προσθήκη δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: (α) δράσεις κατάρτισης (συνεχιζόμενη, εναλλασσόμενη κλπ) ανέργων κατά προτεραιότητα και εργαζομένων συμπληρωματικά και (β) δράσεις προώθησης στην απασχόληση (επιδότηση Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών). Επιπλέον, το Μέτρο συμπεριέλαβε στο σχεδιασμό του ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες ισότητας: (α) πλήθος καταρτιζομένων γυναικών και (β) πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση.
Μέτρο	5.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέτρου 5.2. Συγκεκριμένα, ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση δράσεων που εμπίπτουν στους στόχους ισότητας 3 και 4, με βάση τον τελικό σχεδιασμό, περιλαμβάνει δράσεις που άπτονται αμιγώς του στόχου ισότητας 4 και αφορούν: (α) την ενίσχυση της λειτουργίας δομών για την φύλαξη, εξυπηρέτηση, προστασία βρεφών, νηπίων, παιδιών καθώς και (β) την ενίσχυση δομών κοινωνικής στήριξης σε εξαρτώμενα άτομα και ειδικές ομάδες πληθυσμού. Το Μέτρο συμπεριέλαβε στο σχεδιασμό του και τους κάτωθι ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες ισότητας: (α) αριθμός Δομών, (β) πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές, (γ) πλήθος ωφελουμένων γυναικών από υποστηρικτικές δράσεις ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας, (δ) πλήθος άμεσα ωφελουμένων από τις δομές και (ε) άτομα που αποδεσμεύονται από την φροντίδα εξαρτημένων μελών.
Μέτρο	5.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέτρου 5.3. με προσθήκη δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν την υλοποίηση: (α) δράσεων ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας με την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία και τη στήριξη ΜΜΕ, ΠΜΕ και γυναικείων συνεταιρισμών με την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα σχεδιασμού, υλοποίησης και διαχείρισης και (β) ενέργειες εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης, επιδότησης της απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης για την υποστήριξη και ενίσχυση φορέων, δομών και δικτύων για τη βελτίωση και αύξησης απασχόλησης των γυναικών. Επιπλέον, συμπεριέλαβε στο

	σχεδιασμό του το δείκτη ισότητας: πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών (Ωφελούμενες γυναίκες από υπηρεσίες Συμβουλευτικής Υποστήριξης).
ΠΕΠ	Δυτικής Ελλάδας
Μέτρο	5.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 5.2 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004 διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming). Το Μέτρο προέβλεπε την υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης ανέργων στον τομέα Υγείας Πρόνοιας, προκειμένου να απασχοληθούν στον συγκεκριμένο τομέα με κύριες κατευθύνσεις τα επαγγέλματα υγείας και να υποστηρίξουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία δομών Κοινωνικών Υπηρεσιών στήριξης.
Μέτρο	5.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2009
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 5.3 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά τον τελικό σχεδιασμό (2009) διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming). Το Μέτρο προβλέπει την υλοποίηση δράσεων (ολοκληρωμένων παρεμβάσεων) που περιλαμβάνουν ενέργειες για την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας.
ΠΕΠ	Αττικής
Μέτρο	3.1
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέρους 3.1. Συγκεκριμένα, διατηρούνται οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1, ενώ οι δράσεις του στόχου ισότητας 3 αντικαθίστανται από δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 4 και έγκινται στη δημιουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών. Το Μέτρο προβλέπει ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: ωφελούμενες γυναίκες από τη δημιουργία δομών κοινωνικής φροντίδας.
ΠΕΠ	Πελοποννήσου
Μέτρο	2.2.5
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων, Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 2.2.5 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Gender Mainstreaming». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2004 διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν εν μέρει τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming) και σε ποσοστό 50% δράσεις θετικές ως προς την ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο της εν λόγω μεταβολής, παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέρους με προσθήκη δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: (α) συμβουλευτική, (β) προκατάρτιση / κατάρτιση και (γ) προώθηση στην απασχόληση, και στο στόχο ισότητας 4 και αφορούν: τη δημιουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΜΕΑ). Επιπλέον, το Μέτρο συμπεριέλαβε στο σχεδιασμό του ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες ισότητας: (α) αριθμός δομών κοινωνικής μέριμνας που δημιουργούνται και (β) πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών.

Μέτρο	4.6
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 4.6 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2006 διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν εν μέρει τη διάσταση του φύλου (Gender Mainstreaming) και σε ποσοστό 30% δράσεις θετικές ως προς την ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο της εν λόγω μεταβολής, παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέρους με προσθήκη δράσεων που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 και περιλαμβάνουν: (α) συμβουλευτική, (β) προκατάρτιση / κατάρτιση και (γ) προώθηση στην απασχόληση καθώς και στους στόχους ισότητας 3 και 4 και περιλαμβάνουν αντίστοιχα: δράσεις επιδότησης της αυτοαπασχόλησης και τη λειτουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών. Επιπλέον, το Μέτρο προβλέπει ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες ισότητας ως ακολούθως: (α) λειτουργία δομών υποστήριξης ατόμων που χρήζουν στήριξης και (β) πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών.
Μέτρο	5.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό, παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέρους 5.3. Συγκεκριμένα διατηρούνται οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 4, ενώ προστίθενται δράσεις που εμπίπτουν στους στόχους ισότητας 1 και 3 και περιλαμβάνουν αντίστοιχα: (α) δράσεις κατάρτισης ανέργων και προώθησης της απασχόλησής τους σε τομείς όπως: βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, υπηρεσίες εξυπηρέτησης ατόμων τρίτης ηλικίας, κοινωνικοί λειτουργοί στα σχολεία και (β) δράσεις προώθησης της αυτοαπασχόλησης. Το Μέτρο συμπεριέλαβε στο σχεδιασμό του ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες ισότητας: (α) αριθμός γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό, (β) αύξηση των γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό και (γ) ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων.
ΠΕΠ	ΚΡΗΤΗΣ
Μέτρο	4.5
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων, Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 4.5 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2006 διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν σε ποσοστό 32,3% δράσεις θετικές ως προς την ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο της εν λόγω μεταβολής, το Μέτρο συμπεριέλαβε δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 και αφορούν: (α) συμβουλευτική υποστήριξη, (β) προώθηση στην απασχόληση και (γ) κατάρτιση, προκατάρτιση και Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες, καθώς και στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: (α) δράσεις προώθησης της αυτοαπασχόλησης και (β) τη δημιουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών. Επιπλέον, το Μέτρο περιλαμβάνει τον ακόλουθο ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών.

Μέτρο	5.10
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Κατηγορίας Δράσεων, Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2006
Περιγραφή Μεταβολής	Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και την προσέγγιση που ακολουθήθηκε προκειμένου για τη διάκριση των παρεμβάσεων ΕΚΤ, το Μέτρο 5.10 ενέπιπτε στο χαρακτηρισμό «Ουδέτερες Δράσεις». Ωστόσο, κατά την αναθεώρηση 2006 διαπιστώθηκε μεταβολή στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του και συγκαταλέχθηκε μεταξύ των παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν σε ποσοστό 63% δράσεις θετικές ως προς την ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο της εν λόγω μεταβολής, το Μέτρο συμπεριέλαβε δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 και αφορούν: (α) συμβουλευτική υποστήριξη, (β) προώθηση στην απασχόληση, (γ) κατάρτιση, προκατάρτιση και Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες και (δ) τη δημιουργία Κοινωνικών Υπηρεσιών καθώς και στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: δράσεις ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Το Μέτρο περιλαμβάνει και ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών.
Μέτρο	6.2
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2004
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέτρου 6.2. Συγκεκριμένα, οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 2 αντικαθίστανται από δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 και αφορούν: την υλοποίηση δράσεων για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της κατάρτισης και επανακατάρτισης ανέργων και εργαζομένων με στόχο την προώθηση της απασχόλησης και τη διατήρηση θέσεων εργασίας. Το Μέτρο προβλέπει ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: πλήθος καταρτιζομένων γυναικών.
Μέτρο	6.3
Είδος Μεταβολής	Μεταβολή Τομέα Παρέμβασης
Έτος	2009
Περιγραφή Μεταβολής	Κατά τον τελικό σχεδιασμό παρατηρείται μεταβολή των στόχων ισότητας του Μέτρου 6.3. Συγκεκριμένα, διατηρούνται οι δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 1 και αφορούν: (α) συμβουλευτική υποστήριξη, (β) προώθηση στην απασχόληση, (γ) κατάρτιση, προκατάρτιση και Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες, ενώ προστίθενται και δράσεις που εμπίπτουν στο στόχο ισότητας 3 και αφορούν: δράσεις γυναικείας επιχειρηματικότητας. Το Μέτρο προέβλεπε ποσοτικοποιημένο στόχο - δείκτη ισότητας: πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών.

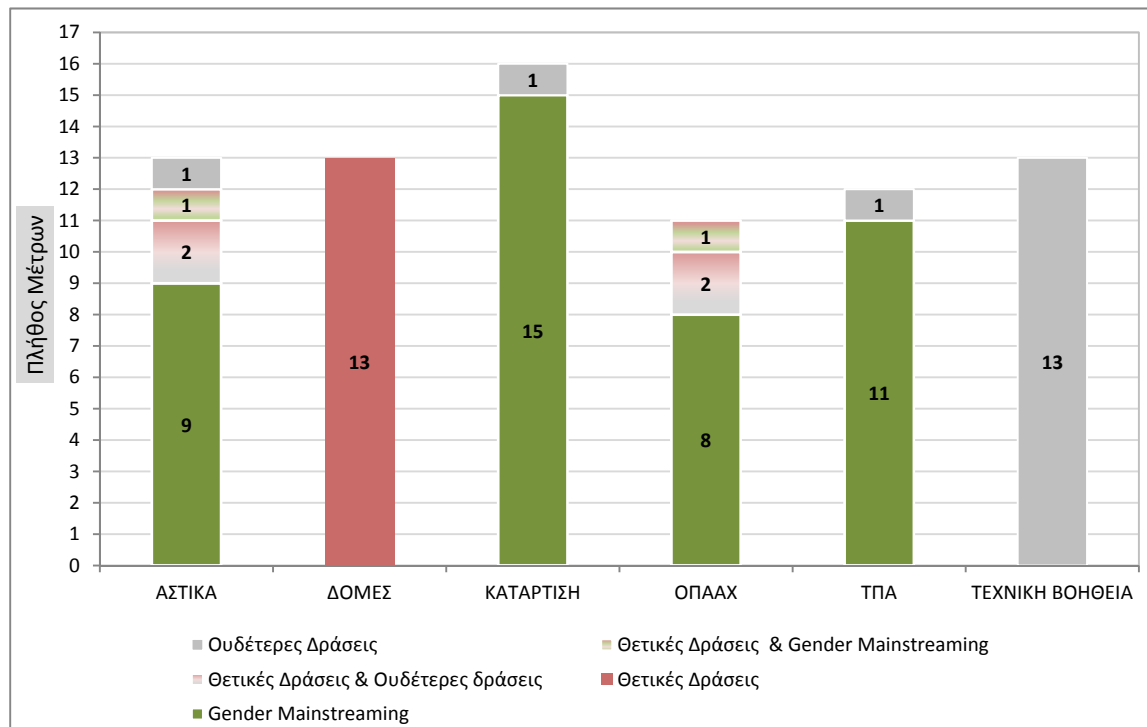
Συνολικά, αξίζει να σημειωθεί πως σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό παρατηρήθηκαν οι εξής μετατροπές ανά κατηγορία παρέμβασης των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ:

Πίνακας 3.17 | Μετατροπές ανά κατηγορία παρέμβασης των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ – Γ' ΚΠΣ

Αρχικός Σχεδιασμός		Τελικός Σχεδιασμός	
Κατηγορία Δράσης	Πλήθος	Κατηγορία Δράσης	Πλήθος
Gender Mainstreaming	4	Ουδέτερες Δράσεις	1
		Θετικές & Ουδέτερες Δράσεις (συνδυασμός)	2
		Θετικές & Gender Mainstreaming (συνδυασμός)	1
Θετικές Δράσεις	13	Θετικές Δράσεις	13
Θετικές & Ουδέτερες Δράσεις (συνδυασμός)	2	Gender Mainstreaming	2
Ουδέτερες Δράσεις	11	Gender Mainstreaming	8
		Θετικές & Gender Mainstreaming (συνδυασμός)	1
		Θετικές & Ουδέτερες Δράσεις (συνδυασμός)	2

Αναφορικά με την κατηγοριοποίηση των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ως προς το είδος των παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν, όπως προκύπτει και από το ακόλουθο διάγραμμα, παρέμεινε ως είχε, από άποψη πλήθους Μέτρων ανά κατηγορία, ενώ επιμέρους μεταβολές σημειώθηκαν, όπως έχει ήδη αναφερθεί, στις κατηγορίες παρεμβάσεων ανά κατηγορία/είδος Μέτρων.

Διάγραμμα 3.128 Είδος Παρεμβάσεων Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ – Γ' ΚΠΣ (Τελικός Σχεδιασμός)

Παρ' όλα αυτά, επισημαίνεται ότι με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΠΕΠ, ενσωματώθηκαν δράσεις ανάπτυξης και λειτουργίας δομών κοινωνικής μέριμνας και σε άλλα Μέτρα πέρα από τα 13 τυπικά Μέτρα «Κοινωνικών Υπηρεσιών», με συνέπεια τα Μέτρα που περιλαμβάνουν σχετικές δράσεις πλέον να ανέρχονται σε 26. Ειδικότερα, δράσεις ανάπτυξης και λειτουργίας δομών κοινωνικής μέριμνας προστέθηκαν σε 7 από τα 13 Μέτρα «Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης ΕΚΤ», σε 5 από τα 11 Μέτρα «Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ανάπτυξης υπαίθρου / ανάπτυξης ειδικών αγροτικών περιοχών / αγροτικής ανάπτυξης (ΕΚΤ)», καθώς και σε 1 από τα 12 Μέτρα «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης».

Αναλυτικά, ανά κατηγορία Μέτρων, τα Μέτρα που περιλαμβάνουν δράσεις ανάπτυξης και λειτουργίας δομών κοινωνικής μέριμνας με βάση τον τελικό σχεδιασμό είναι τα εξής:

Πίνακας 3.18 Μέτρα που περιλαμβάνουν δράσεις ανάπτυξης και λειτουργίας δομών κοινωνικής μέριμνας

Κατηγορία Μέτρου	ΠΕΠ	Μέτρα ΕΚΤ	Πλήθος Μέτρων
ΑΣΤΙΚΑ	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΜΕΤΡΟ 3.1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας- ΕΚΤ	7
	ΠΕΠ ΔΜ	ΜΕΤΡΟ 3.7: Βελτίωση αστικών υποδομών και υπηρεσιών «Ολοκληρωμένης παρέμβασης και ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ»	
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ 2.4: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΚΤ	
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΕΤΡΟ 3.6: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας ΕΚΤ	
	ΠΕΠ ΝΑ	ΜΕΤΡΟ 4.8: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης -ΕΚΤ	
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΜΕΤΡΟ 4.6: Ανάπτυξη και υποστήριξη ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων παρεμβάσεων	
	ΠΕΠ ΣΕ	ΜΕΤΡΟ 3.7: Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού σε τοπικές ζώνες αστικών και ημιαστικών κέντρων	

Κατηγορία Μέτρου	ΠΕΠ	Μέτρα ΕΚΤ	Πλήθος Μέτρων
ΔΟΜΕΣ	ΠΕΠ ΑΜΘ	METPO 5.4: Δράσεις κοινωνικής υποστήριξης	13
	ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	METPO 3.3: Προώθηση της Ισότητας των Δύο Φύλων: Ανάπτυξη δομών κοινωνικής φροντίδας, Προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας	
	ΠΕΠ ΒΑ	METPO 1.5: Υπηρεσίες Φροντίδας για την Προώθηση των Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ των Δύο Φύλων	
	ΠΕΠ ΔΕ	METPO 5.1: Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης	
	ΠΕΠ ΔΜ	METPO 1.1: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων	
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	METPO 5.1: Προώθηση των κοινωνικών υπηρεσιών και της ισότητας των ευκαιριών	
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	METPO 5.3: Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης & επιχειρηματικότητας και προώθηση της ισότητας ευκαιριών των δύο φύλων	
	ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	METPO 5.3: Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - προώθηση της ισότητας των φύλων	
	ΠΕΠ ΚΜ	METPO 5.1: Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης	
	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	METPO 6.1: Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών	
	ΠΕΠ ΝΑ	METPO 4.2: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών	
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	METPO 5.3: Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης	
	ΠΕΠ ΣΕ	METPO 5.2: Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών	
ΟΠΑΑΧ	ΠΕΠ ΔΜ	METPO 5.8: Ολοκληρωμένη παρέμβαση και ανάπτυξη σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ	5
	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	METPO 4.13: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας σε τοπικές ζώνες του αγροτικού χώρου	
	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	METPO 2.9: Ειδικές δράσεις ανάπτυξης υπαίθρου	
	ΠΕΠ ΚΜ	METPO 6.11: Ειδικές δράσεις αγροτικής ανάπτυξης - ΕΚΤ	
	ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	METPO 2.2.5: Ανάπτυξη και υποστήριξη ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων (ΕΚΤ)	
ΤΠΑ	ΠΕΠ ΔΜ	METPO 1.3: Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης	1
Σύνολο			26

Αναφορικά με τη λογική της παρέμβασης των ΠΕΠ σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας με βάση τον τελικό σχεδιασμό, αυτή απεικονίζεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 3.18 Λογική Παρέμβασης ΠΕΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων – Τελικός Σχεδιασμός

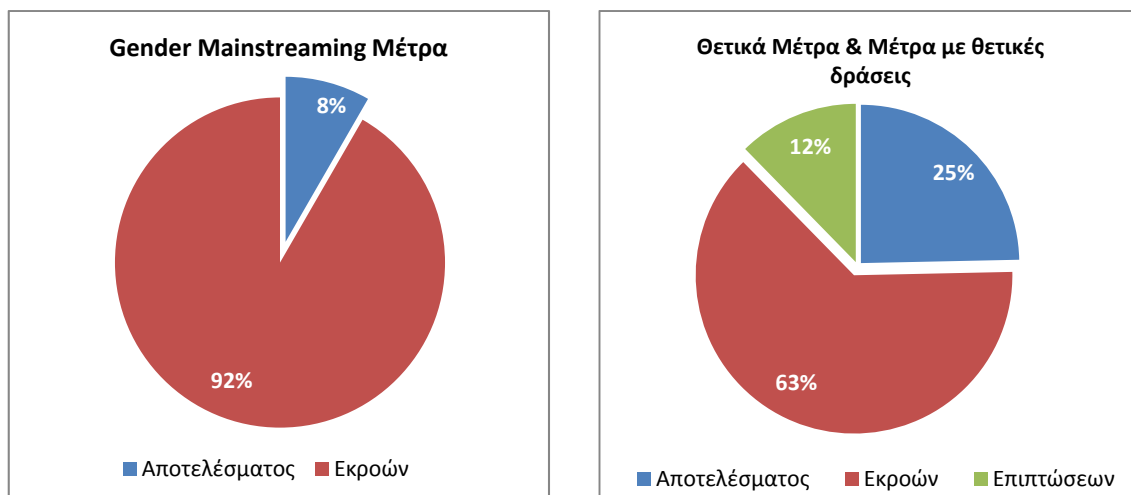
[illegible]

Παρατηρώντας το ανωτέρω σχήμα, και συγκρίνοντάς το με το αντίστοιχο σχήμα λογικής παρέμβασης του αρχικού σχεδιασμού, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- ♦ Όπως προαναφέρθηκε, εκτός από τις αμιγώς θετικές, gender mainstreaming και ουδέτερες δράσεις και εκτός από τα Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και ουδέτερες δράσεις, πλέον προβλέπονται και Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και gender mainstreaming δράσεις.
- ♦ Η ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας αναπτύσσεται ακόμη πιο αποτελεσματικά στον τελικό σχεδιασμό: πλέον προβλέπονται δείκτες ισότητας και για τα Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και ουδέτερες δράσεις, καθώς επίσης και για τα Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και gender mainstreaming δράσεις. Ωστόσο, οι εν λόγω κατηγορίες Μέτρων ποσοτικοποιούνται μόνο σε επίπεδο εκροών και όχι αποτελέσματος ή/και επιπτώσεων.
- ♦ Συνολικά με βάση τη μεθοδολογία ομαδοποίησης των δεικτών ισότητας σε ομοειδείς κατηγορίες, προβλέπονται 14 δείκτες σε Μέτρα gender mainstreaming και 21 δείκτες σε θετικά Μέτρα, ενώ προβλέπονται 2 δείκτες σε Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και ουδέτερες δράσεις και 3 δείκτες σε Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και gender mainstreaming δράσεις. Όλοι οι προαναφερθέντες δείκτες σε επίπεδο Συμπληρώματος Προγραμματισμού είναι πλέον ποσοτικοποιημένοι στον τελικό σχεδιασμό.
- ♦ Στον τελικό σχεδιασμό, όσον αφορά τις κατηγορίες δεικτών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των θετικών δράσεων του προγράμματος, οι δείκτες εκροών έχουν μειωθεί, όμως έχουν προστεθεί και δείκτες επιπτώσεων, οι οποίοι στον αρχικό σχεδιασμό απουσίαζαν εξ' ολοκλήρου. Παρομοίως έχουν αυξηθεί και οι δείκτες επιπτώσεων στις θετικές δράσεις, ενώ έχουν μειωθεί οι δείκτες των άλλων δύο κατηγοριών (εκροών και αποτελέσματος).
- ♦ Όσον αφορά τους δείκτες ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας, η εικόνα στον τελικό σχεδιασμό είναι αρκετά ικανοποιητική, καθώς προβλέπονται Επιχειρησιακοί, Ειδικοί και Συνολικοί Στόχοι, εκ των οποίων μόνο ένας δεν είναι ποσοτικοποιημένος.
- ♦ Τροποποίηση της στοχοθεσίας στις μετέπειτα αναθεωρήσεις του Επιχειρησιακού εντοπίζεται στα Μέτρα των ΠΕΠ ως ακολούθως:
 - ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης:
Προσθήκη δείκτη εκροών και αύξηση τιμών-στόχων παρουσιάζει το Μέτρο 5.4
 - ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας:
Προσθήκη δεικτών εκροών και αποτελέσματος παρουσιάζουν τα gender mainstreaming Μέτρα
Προσθήκη 1 δείκτη αποτελέσματος και 1 δείκτη επιπτώσεων παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 5.1
 - ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας
Προσθήκη δεικτών εκροών παρουσιάζουν τα gender mainstreaming Μέτρα
Μείωση δεικτών εκροών και προσθήκη 1 δείκτη αποτελέσματος παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 1.1
Προσθήκη δεικτών εκροών στους Άξονες 1, 3 και 5 του ΠΕΠ
Τροποποίηση δεικτών αποτελέσματος στον Άξονα 1 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Ηπείρου
Προσθήκη 1 δείκτη αποτελέσματος και κατάργηση των δεικτών επιπτώσεων παρουσιάζουν τα gender mainstreaming Μέτρα
Προσθήκη 1 δείκτη αποτελέσματος και 1 δείκτη επιπτώσεων παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 5.1

- Προθήκη δεικτών εκροών στον Άξονα 4 του ΠΕΠ
- ΠΕΠ Θεσσαλίας
Προσθήκη δεικτών εκροών και 1 δείκτη αποτελέσματος παρουσιάζουν τα gender mainstreaming Μέτρα
Τροποποίηση των δεικτών αποτελέσματος παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 5.3
Προσθήκη 1 δείκτη εκροών στον Άξονα 5 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Ιονίων Νήσων
Κατάργηση δεικτών εκροών και τροποποίηση δεικτών αποτελέσματος στο θετικό Μέτρο 5.3
Προσθήκη 1 δείκτη εκροών και 1 δείκτη αποτελέσματος στον Άξονα 5 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
Αύξηση τιμής-στόχου στο δείκτη εκροών του θετικού Μέρους 5.1
Τροποποίηση του δείκτη εκροών στον Άξονα 4 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας
Προσθήκη δεικτών εκροών και κατάργηση των δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων στα gender mainstreaming Μέτρα
Μείωση των δεικτών εκροών και αύξηση των δεικτών επιπτώσεων του θετικού Μέρους 5.2
 - ΠΕΠ Αττικής
Προσθήκη 1 δείκτη εκροών στα gender mainstreaming Μέτρα
Μείωση δεικτών εκροών, κατάργηση δείκτη αποτελέσματος και προσθήκη δείκτη επιπτώσεων στο θετικό Μέτρο 3.3
Μείωση τιμής-στόχου του δείκτη εκροών στον Άξονα 3 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Πελοποννήσου
Μείωση δεικτών εκροών παρατηρείται στα gender mainstreaming Μέτρα
Προσθήκη 2 δεικτών επιπτώσεων παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 5.3
Προσθήκη 2 δεικτών εκροών στους Άξονες 2 και 5 του ΠΕΠ αντίστοιχα
 - ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
Προσθήκη δεικτών εκροών και κατάργηση δεικτών αποτελέσματος στα gender mainstreaming Μέτρα
Αύξηση των δεικτών εκροών και προσθήκη 1 δείκτη αποτελέσματος και 1 δείκτη επιπτώσεων στο θετικό Μέτρο 1.5
Κατάργηση των δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων στους Άξονες 1 και 2 του ΠΕΠ αντίστοιχα
 - ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου
Προσθήκη 1 δείκτη εκροών και 1 δείκτη αποτελέσματος παρατηρείται στα gender mainstreaming Μέτρα
Αύξηση των δεικτών εκροών, μείωση των δεικτών αποτελέσματος και προσθήκη 1 δείκτη επιπτώσεων στο θετικό Μέτρο 4.2
Προσθήκη 1 δείκτη εκροών στον Άξονα 5, 2 δεικτών αποτελέσματος στους Άξονες 4 και 5 αντίστοιχα και 1 δείκτη επιπτώσεων στον Άξονα 4 του ΠΕΠ
 - ΠΕΠ Κρήτης
Κατάργηση των δεικτών εκροών παρουσιάζουν τα gender mainstreaming Μέτρα
Μείωση των δεικτών εκροών και αποτελέσματος και τροποποίηση του δείκτη επιπτώσεων παρουσιάζει το θετικό Μέτρο 6.1
Τροποποίηση των δεικτών εκροών και μείωση δεικτών αποτελέσματος στον Άξονα 6 του ΕΠ

Όπως φαίνεται και στο ακόλουθο σχήμα, το 92% των δεικτών ισότητας των Μέρων gender mainstreaming των ΠΕΠ ήταν δείκτες εκροών, ενώ το υπόλοιπο 8% δείκτες αποτελέσματος. Αντίστοιχα για τα αμιγώς θετικά Μέτρα και τα Μέτρα που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις, το 63% ήταν δείκτες εκροών, το 25% δείκτες αποτελέσματος και μόλις το 12% δείκτες επιπτώσεων.

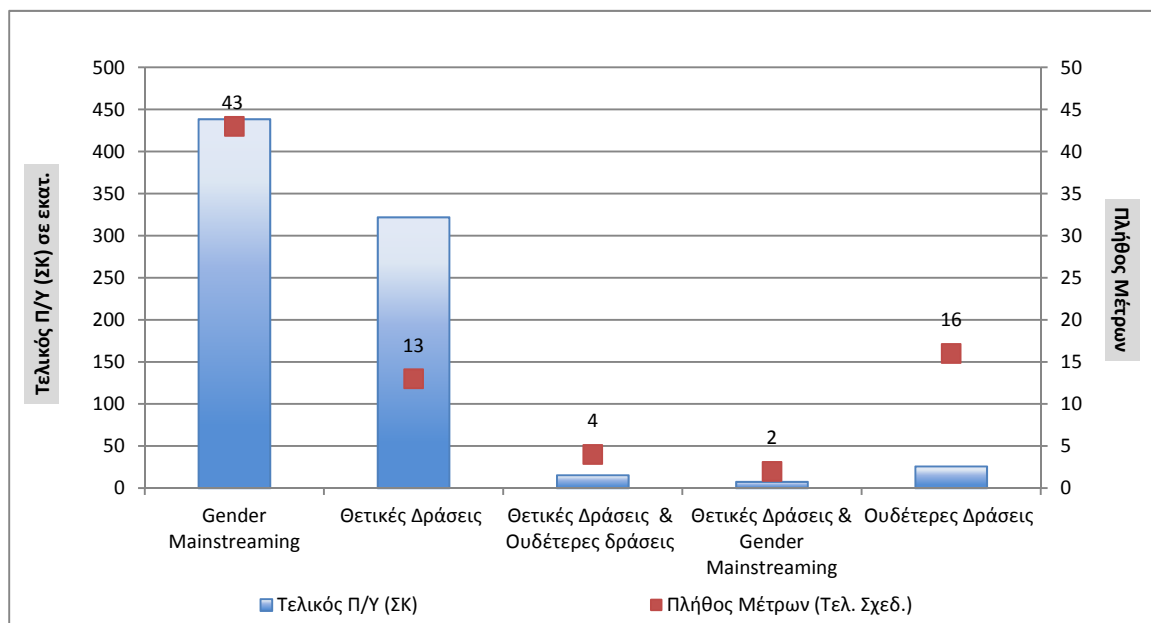
Διάγραμμα 3.129 Κατανομή δεικτών ισότητας ανά κατηγορία (ΠΕΠ)

Να σημειωθεί ότι με βάση τα στοιχεία που προέρχονται από τις ΕΥΔ των ΠΕΠ, οι ερωτηθέντες των φορέων διαχείρισης επεσήμαναν τον εντοπισμό ελλείψεων, κενών και αστοχιών και στις μετέπειτα αναθεωρήσεις των ΠΕΠ αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, παρόμοιων με τις αντίστοιχες του αρχικού σχεδιασμού. Παρόλα αυτά, αποτιμούν ως ικανοποιητική τη συνδρομή της *Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΠΕΠ, καθώς και του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ*, αναφορικά με την εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων.

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων των ΠΕΠ σε παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων

Η τελική κατανομή των πόρων των ΠΕΠ που διατέθηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων στα πλαίσια των Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ανά κατηγορία Μέτρων, ήτοι μεταξύ Ουδέτερων Δράσεων, Δράσεων που ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), Θετικών Δράσεων, και Μέτρων που συνδυάζουν θετικές δράσεις, είτε με ουδέτερες, είτε με gender mainstreaming δράσεις, παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.130 Τελικός προϋπολογισμός & πλήθος Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

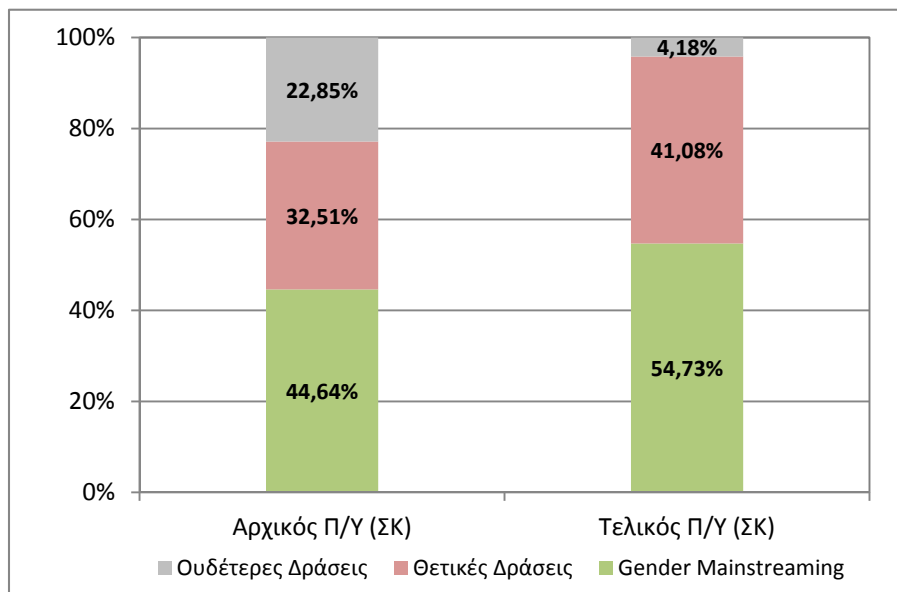

Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, οι θετικές δράσεις εξακολουθούν να αντιπροσωπεύονται από τα ίδια Μέτρα των ΠΕΠ, ενώ δεν παρατηρήθηκε καμία αλλαγή στον αριθμό τους (συνολικά προβλέπονταν 13 θετικές δράσεις). Οι δράσεις Gender Mainstreaming ανήλθαν στις 43 (αυξήθηκαν κατά 8), ενώ οι Ουδέτερες ανήλθαν στις 16 (μειώθηκαν κατά 12). Επίσης, ενώ στον αρχικό υπήρχαν 2 Μέτρα που συνδυάζαν θετικές και ουδέτερες δράσεις, στον τελικό τα εν λόγω Μέτρα έγιναν 4, ενώ τέλος προστέθηκαν και 2 Μέτρα που συνδυάζουν θετικές και Gender Mainstreaming δράσεις.

Σε όρους χρηματοδότησης, ο συνολικός προϋπολογισμός για μέτρα ΕΚΤ, στον τελικό σχεδιασμό έχει αυξηθεί κατά 10,26%. Ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί στις δράσεις Gender Mainstreaming είναι μεγαλύτερος από τον προϋπολογισμό που αντιστοιχεί στις υπόλοιπες κατηγορίες Μέτρων (54,2% των πόρων για Gender Mainstreaming, 39,79% για θετικές, 3,19% για ουδέτερες και 1,90% και 0,93% αντίστοιχα για μέτρα που συνδυάζουν θετικές με ουδέτερες δράσεις και θετικές με gender mainstreaming δράσεις). Στο ακόλουθο διάγραμμα, συγκρίνεται συνολικά για τα ΠΕΠ αρχικός και τελικός σχεδιασμός σε όρους χρηματοδότησης, για τις τρεις αμιγείς κατηγορίες δράσεων (ουδέτερες, θετικές, gender mainstreaming):

Διάγραμμα 3.131

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Από την ανάλυση του προγραμματικού σχεδιασμού των ΠΕΠ και την εξέταση των σημαντικότερων τροποποιήσεων στρατηγικής που επήλθαν κατά την πορεία υλοποίησής τους, διαπιστώνονται τα εξής συμπεράσματα:

- ♦ Παρατηρείται σημαντική αύξηση της αναλογίας των πόρων που αντιστοιχούν σε gender mainstreaming δράσεις (κατά 35,2%), και σε θετικές δράσεις (κατά 39,3%), ενώ σημαντική μείωση σημειώνεται στους πόρους που αντιστοιχούν σε ουδέτερες δράσεις (κατά 79,8%).
- ♦ Ο συνολικός Προϋπολογισμός των Μέτρων τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας μεταξύ των φύλων αυξήθηκε κατά 36,9%, καθώς πολλές Ουδέτερες Δράσεις μετατράπηκαν σε δράσεις που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming).
- ♦ Η κατανομή του πλήθους των Μέτρων ανά κατηγορία Μέτρων, δεν μεταβλήθηκε από τον αρχικό στον τελικό σχεδιασμό, ωστόσο οι επιπλέον πόροι έχουν ανακατανομηθεί μεταξύ των κατηγοριών, με συνέπεια να παρατηρούνται αυξομειώσεις στους προϋπολογισμούς. Τα Μέτρα «Συνέργεια Ανθρωπίνων Πόρων» παρουσίασαν αύξηση πόρων κατά 31%, ενώ μεγαλύτερη μεταβολή σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό παρατηρείται στον προϋπολογισμό των Μέτρων «Κοινωνικών Υπηρεσιών» ο οποίος αυξήθηκε κατά 35,7%. Η εν λόγω κατηγορία κατά τον τελικό σχεδιασμό εξακολουθεί να περιλαμβάνει 13 Μέτρα, ενώ σε αυτήν αντιστοιχεί το μεγαλύτερο ποσοστό πόρων (39,8% του συνολικού τελικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ). Στην κατηγορία των ΟΠΑΑΧ οι πόροι σημείωσαν μείωση της τάξης του 10,6%, ενώ σημαντική μείωση παρατηρείται και στον προϋπολογισμό των Μέτρων «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» (20,6%) και Αστικά (18,8%).
- ♦ Ο προγραμματικός σχεδιασμός των ΠΕΠ περιλάμβανε την ισότητα των φύλων ως ένα βασικό στόχο πολιτικής, τόσο οριζόντια (μέσω της εφαρμογής του mainstreaming) στα Μέτρα του ΠΕΠ (Συνέργεια, Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις –ΤΠΑ, Αστικά, Αγροτικά), όσο και στοχευμένα μέσω της δέσμευσης πόρων σε ένα ομοειδές για όλες τις Περιφέρειες Μέτρο Κοινωνικών Υπηρεσιών, που περιλάμβανε αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών και στο οποίο καταλυτικό ρόλο έπαιξαν οι δημοτικές αναπτυξιακές επιχειρήσεις των ΟΤΑ που συνέπραξαν ως Τελικοί Δικαιούχοι.

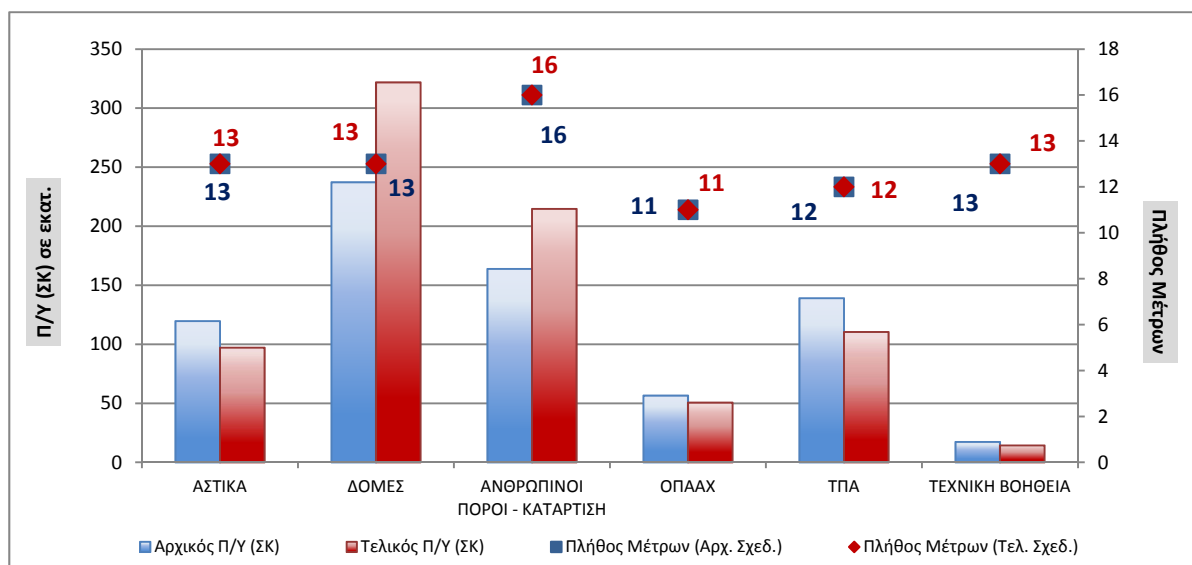
- ♦ Επίσης κατά το 2006 προστέθηκε στις θετικές δράσεις των ΠΕΠ άλλη μια οριζόντια δράση με τελικό δικαιούχο τον ΕΟΜΜΕΧ που αφορούσε στην ενίσχυση και ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων και στη διατήρηση της απασχόλησης σε υφιστάμενες γυναικείες επιχειρήσεις πανελλαδικά.
- ♦ Στις θετικές δράσεις επήλθαν σημαντικές αλλαγές στρατηγικής και προϋπολογισμών κατά τις αναθεωρήσεις των ΠΕΠ, με έμφαση στην αύξηση προϋπολογισμού σε όλα τα Μέτρα Κοινωνικών Υπηρεσιών, με εξαίρεση μόνο τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Στερεάς Ελλάδας.

Οι παραπάνω παρατηρήσεις σε σχέση με τον αρχικό και τελικό σχεδιασμό ανά κατηγορία Μέτρων, φαίνονται και στον Πίνακα και στο Διάγραμμα που ακολουθούν:

Πίνακας 3.19 | Αρχικός & Τελικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία

Κατηγορία Μέτρων	Αρχικός Π/Υ	Ποσοστό (%)	Τελικός Π/Υ	Ποσοστό (%)	% Μεταβολής
ΑΣΤΙΚΑ	119.640.128	16,3%	97.131.309	12,0%	-18,8%
ΔΟΜΕΣ	237.249.449	32,3%	321.859.352	39,8%	35,7%
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	163.873.283	22,3%	214.688.187	26,5%	31,0%
ΟΠΑΑΧ	56.572.943	7,7%	50.558.898	6,2%	-10,6%
ΤΠΑ	139.047.934	19,0%	110.408.601	13,6%	-20,6%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	17.277.783	2,4%	14.323.382	1,8%	-17,1%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΠ	733.661.520	100,0%	808.969.729	100,0%	10,3%

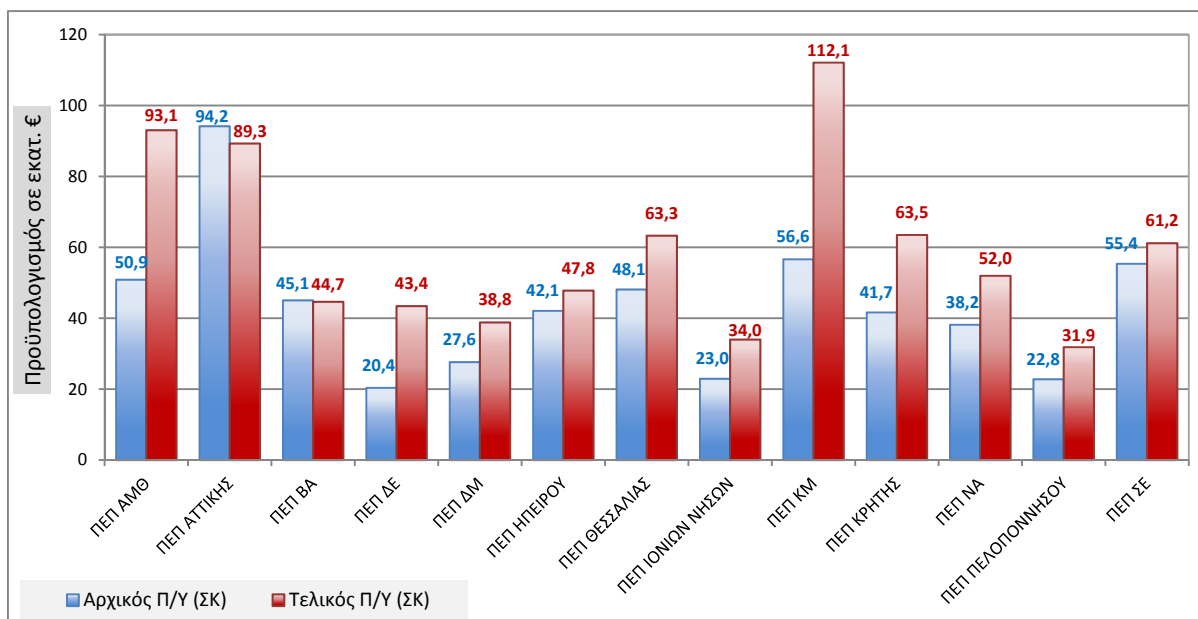
Διάγραμμα 3.132 | Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία Μέτρων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων που διατέθηκαν συνολικά ανά Περιφέρεια για παρεμβάσεις που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων και εντάσσονται σε Μέτρα που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, κατά τον αρχικό και τελικό σχεδιασμό αντίστοιχα, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

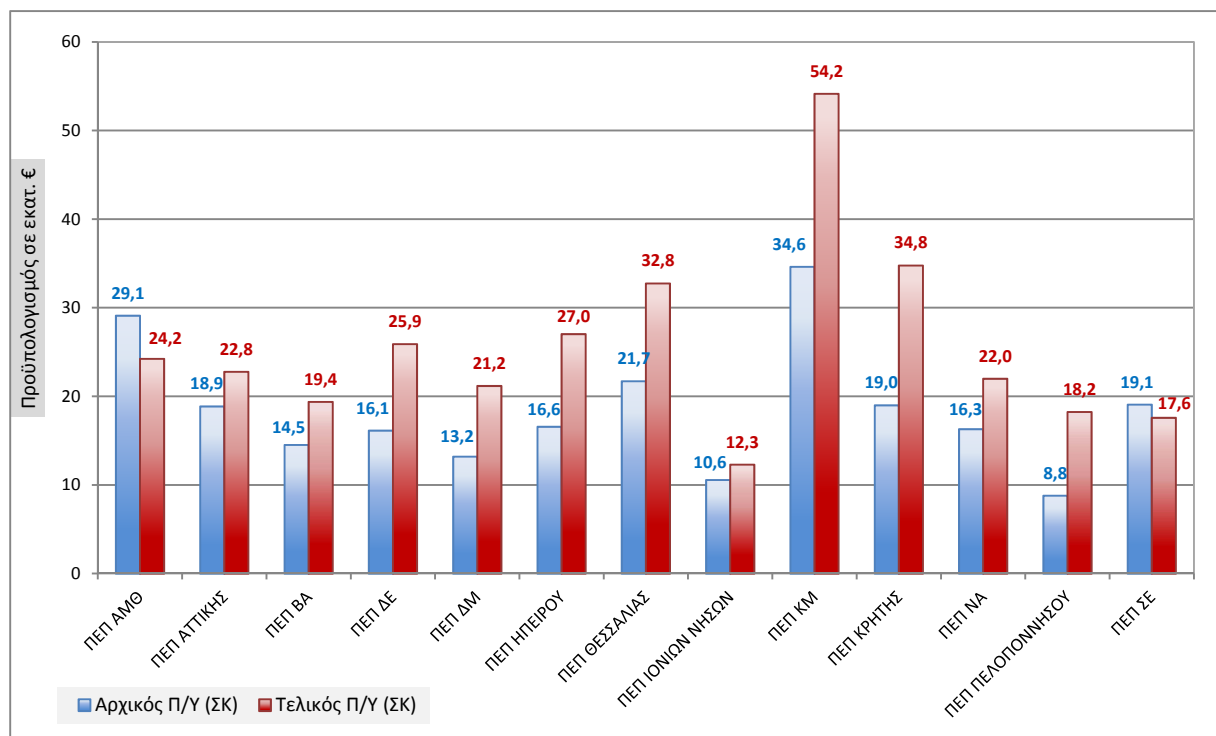
Διάγραμμα 3.133

Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων των ΠΕΠ σε παρεμβάσεις Θετικών Δράσεων και Gender Mainstreaming (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

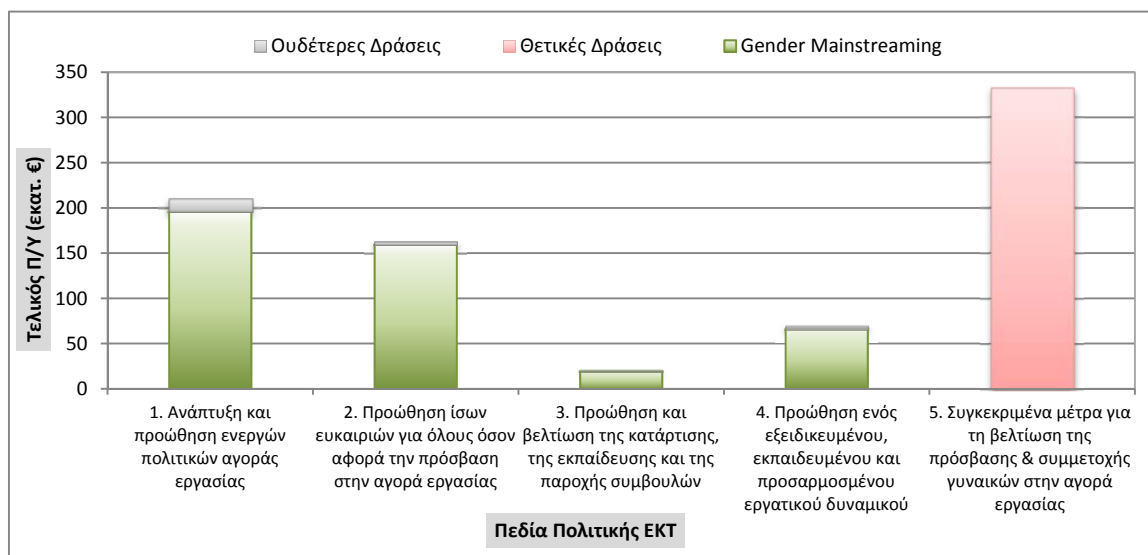

Εξετάζοντας την εξέλιξη των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών στο πλαίσιο των ΠΕΠ, όπως αποτυπώνεται και στο ακόλουθο Διάγραμμα, διαπιστώνουμε τα εξής:

- ♦ Στις θετικές δράσεις διαπιστώνουμε σημαντικές αυξήσεις στους προϋπολογισμούς όλων των ΠΕΠ (με εξαίρεση δύο ΠΕΠ: ΑΜΘ & Στερεάς Ελλάδας), γεγονός που συνδέθηκε με την διαπίστωση της αναγκαιότητας ενίσχυσης της κάλυψης του έμμεσα ωφελούμενου πληθυσμού (γυναίκες) από δομές και υπηρεσίες εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας.
- ♦ Οι μεγαλύτερες αυξήσεις προϋπολογισμού σε ποσοστιαία βάση εντοπίζονται στα ΠΕΠ Πελοποννήσου και Κρήτης (αυξήσεις 107% και 83% αντίστοιχα).
- ♦ Μόνο δυο ΠΕΠ, το ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, εμφανίζουν μείωση του προϋπολογισμού που διατέθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων (μειώσεις 16,7% και 7,8% αντίστοιχα). Στα συγκεκριμένα ΠΕΠ δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα σε δράσεις gender mainstreaming, όπως προκύπτει από την αύξηση του προϋπολογισμού που δεσμεύθηκε κατά τον τελικό σχεδιασμό τους σε Μέτρα που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων.

Διάγραμμα 3.134 Μεταβολές στη Χρηματοδοτική Κατανομή των πόρων των ΠΕΠ σε παρεμβάσεις Θετικών Δράσεων (Αρχικός – Τελικός Σχεδιασμός)

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων που προέβλεπε ο τελικός σχεδιασμός των ΠΕΠ, ανά πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ στο οποίο εμπίπτουν τα αντίστοιχα Μέτρα που χρηματοδοτούνται (εκτός των Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας):

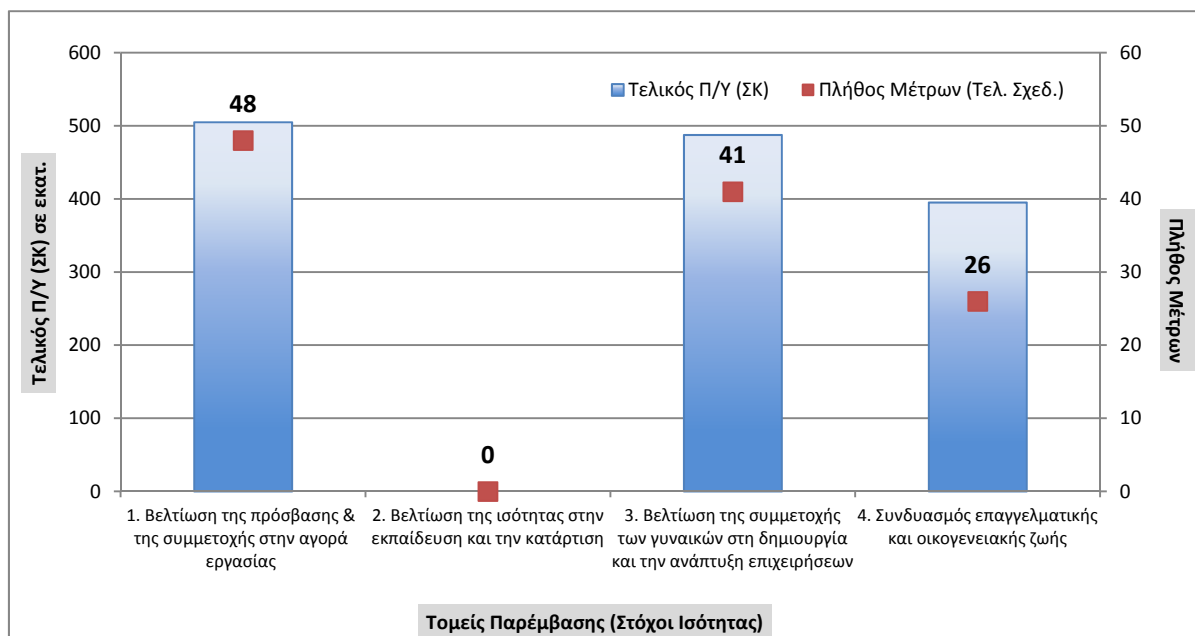
Διάγραμμα 3.135 Τελικός Προϋπολογισμός Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά πεδίο πολιτικής και κατηγορία παρέμβασης

Παρατηρούμε ότι και πάλι το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων αντιστοιχεί σε Μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5 «Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (41,82%). Ακολουθεί το πεδίο πολιτικής 1 «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας» (26,43%), στο οποίο αντιστοιχούν επί το πλείστον gender mainstreaming Μέτρα.

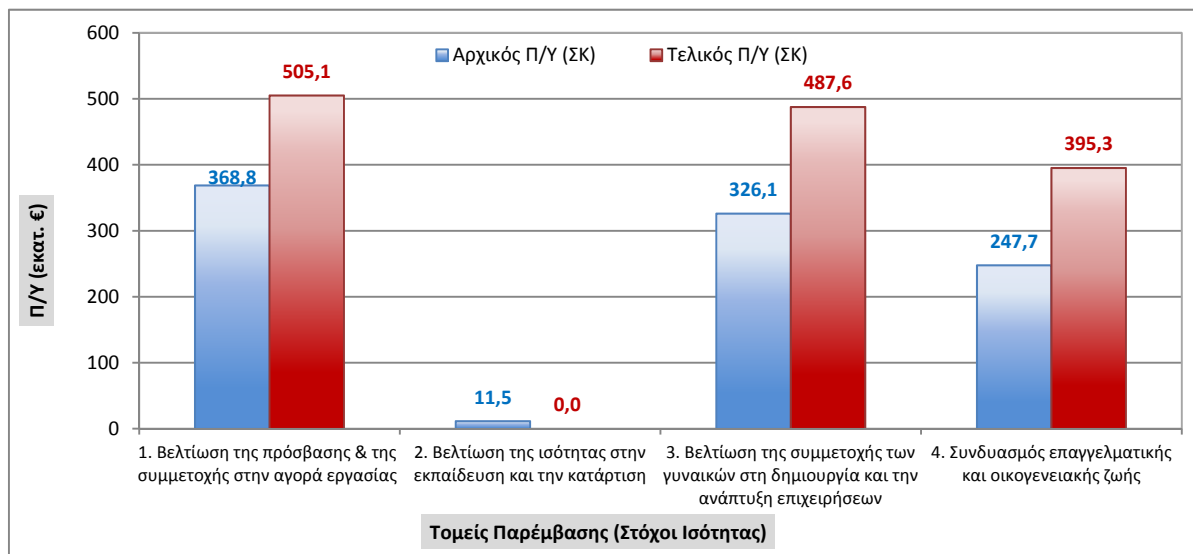
Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό των ΠΕΠ, η κατανομή των πόρων, αλλά και του πλήθους των Μέτρων μεταξύ των στόχων ισότητας, με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δράσεων/ παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.136

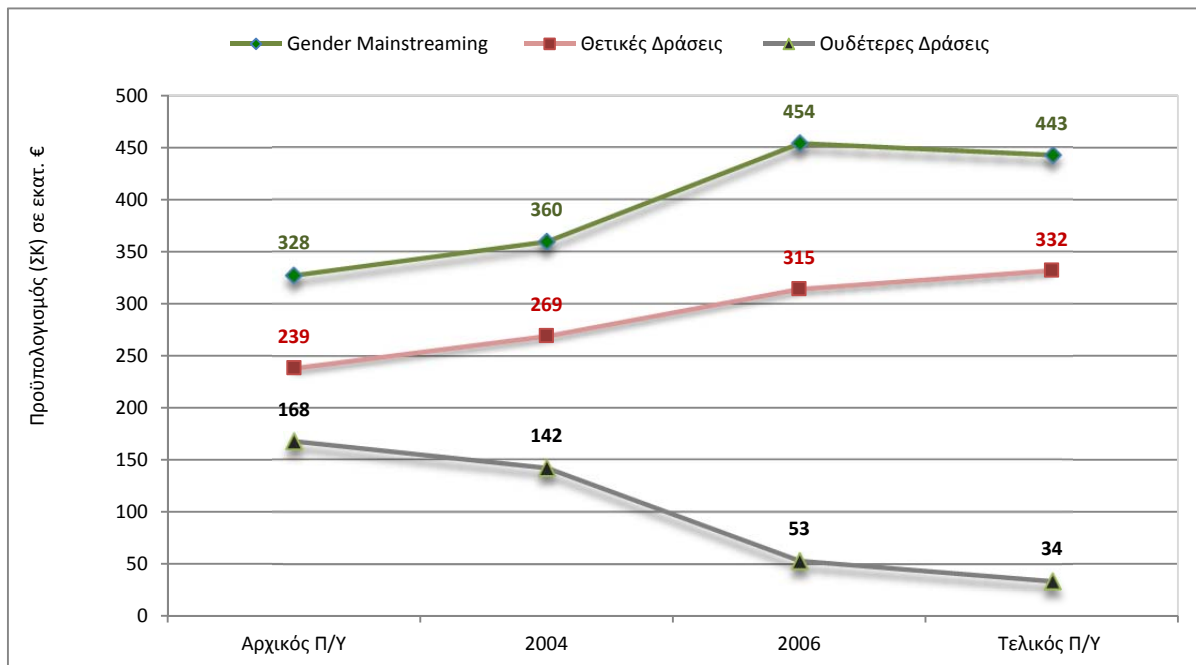
Τελικός Προϋπολογισμός και πλήθος θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά στόχο ισότητας

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρατηρείται πως με βάση τον τελικό σχεδιασμό η πλειοψηφία των Μέτρων, εμπίπτει στο στόχο ισότητας 1 «Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας» (48 μέτρα - 36,39% των πόρων). Εξίσου σημαντικός είναι και ο αριθμός των Μέτρων στο στόχο 3 «Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων» (41 μέτρα - 35,13% των συνολικών πόρων για μέτρα ΕΚΤ), και ακολούθως στο στόχο 4 «Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» (26 μέτρα - 28,48% των συνολικών πόρων για μέτρα ΕΚΤ). Αξιοσημείωτο είναι πως στον τελικό σχεδιασμό, όπως και στον αρχικό, δεν διατέθηκαν καθόλου πόροι για την υλοποίηση Μέτρων που να συμβάλλουν στο στόχο 2 «Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση». Η διαχρονική εξέλιξη μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού αναφορικά με τη συμβολή των Μέτρων των ΠΕΠ στους στόχους ισότητας, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 3.137 Αρχικός & τελικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ ανά στόχο ισότητας

Η διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ συνολικά για τα ΠΕΠ, ανά κατηγορία παρέμβασης, μεταξύ αρχικού και τελικού σχεδιασμού, με χρονικά ορόσημα τα έτη αναθεώρησης, ήτοι το 2004 και το 2006, απεικονίζεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί, ενώ αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τη διαχρονική εξέλιξη της χρηματοδοτικής κατανομής ανά ΠΕΠ και **ανά κατηγορία παρεμβάσεων, παρατίθενται σε πινακοποιημένη μορφή στο Παράρτημα Ι του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».**

Διάγραμμα 3.138 Διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των παρεμβάσεων ΕΚΤ των ΠΕΠ ανά κατηγορία

Αναλυτικά, κατά την πρώτη αναθεώρηση των ΠΕΠ το 2004, ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ, ενισχύθηκε με περίπου 38 εκατ. €, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 5%. Οι μεταβολές σχετίζονται με την αναθεώρηση των επιμέρους ΠΕΠ και ειδικότερα με την μεταβολή της κατανομής των δεσμευμένων πόρων ανά Μέτρο ΕΚΤ, καθώς και με την αλλαγή των παραμέτρων/κριτηρίων που χαρακτηρίζουν τα Μέτρα ως gender mainstreaming σύμφωνα με την μεθοδολογία

που αναπτύχθηκε στο 1^ο Παραδοτέο του Έργου (οι μεταβολές ανά ΠΕΠ και ανά Μέτρο παρουσιάστηκαν αναλυτικά στην αρχή της ενότητας).

Οι πόροι που διατέθηκαν από τα ΠΕΠ για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών αυξήθηκαν με την αναθεώρηση του 2004 κατά 13%, σημειώνοντας αύξηση μεγαλύτερη από την συνολική αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (5%).

Σε σχέση με την κατανομή των επιπλέον πόρων (περίπου 32 εκατ. €) σε θετικές δράσεις ανά ΠΕΠ, με εξαίρεση το ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, όπου μειώθηκε ο διαθέσιμος προϋπολογισμός των θετικών δράσεων κατά 33%, σε όλα τα υπόλοιπα ΠΕΠ παρατηρείται ενίσχυση των πόρων για την υλοποίηση θετικών δράσεων. Συνολικά τα θετικά Μέτρα των ΠΕΠ ενισχύθηκαν με 13% επιπλέον πόρους. Τα μεγαλύτερα ποσοστά αύξησης των πόρων παρουσιάστηκαν στα ΠΕΠ Πελοποννήσου (72%), Δυτικής Μακεδονίας (59%), Αττικής (38%) και Κρήτης (28%), αυξήσεις οι οποίες ανήλθαν συνολικά στο 86,1% των επιπλέον πόρων που διατέθηκαν στα ΠΕΠ.

Αύξηση της τάξης του 10% παρατηρείται και στο συνολικό προϋπολογισμό των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming). Η αύξηση του προϋπολογισμού των δράσεων gender mainstreaming, που παρατηρείται κατά την αναθεώρηση του 2004, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των πόρων που διατέθηκαν για το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας (120%) και δευτερευόντως για το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου (52%).

Το 2006 πραγματοποιήθηκε η εκ νέου αναθεώρηση των ΠΕΠ, η οποία οδήγησε στις εξής διαπιστώσεις:

- ♦ Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ αυξήθηκε κατά 51 εκατ. € περίπου, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 7% μετά την αναθεώρηση του 2006.
- ♦ Οι πόροι που διατέθηκαν από τα ΠΕΠ για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών αυξήθηκαν με την αναθεώρηση του 2006 κατά 19%, αύξηση μεγαλύτερη από τη συνολική αύξηση του προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (7%).
- ♦ Σε σχέση με την κατανομή των επιπλέον πόρων (περίπου 45 εκατ. €) σε θετικές δράσεις ανά ΠΕΠ, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων (71%) διατέθηκαν κυρίως στα ΠΕΠ Θεσσαλίας (48%), Κρήτης (45%) και Κεντρικής Μακεδονίας (37%). Μείωση του διαθέσιμου προϋπολογισμού των θετικών δράσεων σημειώθηκε στα ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας και ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.
- ♦ Παράλληλα, αύξηση της τάξης του 29% παρατηρείται στο συνολικό προϋπολογισμό των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming), η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των πόρων των GM μέτρων των ΠΕΠ ΑΜΘ (200%) και Κεντρικής Μακεδονίας (176%). Οι πόροι των προσανατολισμένων στην ισότητας Μέτρων αυξήθηκαν με την αναθεώρηση του 2006 σε όλα τα ΠΕΠ, με εξαίρεση το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου (μείωση 5,6%).
- ♦ Με τις τελικές αναθεωρήσεις των ΠΕΠ και την οριστικοποίηση του σχεδιασμού τους, διαμορφώθηκε και ο τελικός προϋπολογισμός των Μέτρων τους. Συνολικά ο προϋπολογισμός των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ μειώθηκε κατά 1,6%, σε σχέση με την αναθεώρηση του 2006.
- ♦ Οι πόροι που διατέθηκαν από τα ΠΕΠ για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 6%. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση του προϋπολογισμού των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, κατά 18% και 43%, αντίστοιχα, λόγω αύξησης του προϋπολογισμού του θετικού Μέρους 5.1 και αλλαγής του χαρακτηρισμού του Μέρους 5.3 από ουδέτερο σε gender mainstreaming. Μικρή μείωση του διαθέσιμου προϋπολογισμού των θετικών δράσεων παρατηρείται στα ΠΕΠ Θεσσαλίας, Ιονίων Νήσων και Πελοποννήσου.

- ♦ Παράλληλα, κατά την τελική αναθεώρηση των ΠΕΠ παρατηρήθηκε μείωση κατά 2% του προϋπολογισμού του συνόλου των δράσεων gender mainstreaming. Μείωση του προϋπολογισμού του συνόλου των δράσεων gender mainstreaming σημειώθηκε σε όλα τα ΠΕΠ, με εξαίρεση το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας το οποίο παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξης του 43%. Επίσης, σημαντική αύξηση στους πόρους των μέτρων GM σημειώθηκε στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (31%), λόγω της μετατροπής δύο Μέτρων (3.4 και 5.2) από ουδέτερα σε GM κατά τον τελικό σχεδιασμό.

3.7.2. Ειδικό Ερώτημα Α2.2. Ποιές λειτουργίες και διαδικασίες υλοποίησης εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της επίσημης ή/και της άτυπης προσέγγισης προώθησης της ισότητας των φύλων; Ποιοί μηχανισμοί και εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για την εφαρμογή της πολιτικής ισότητας και σε ποιους τομείς; Ποιά από αυτά υπήρξαν αποτελεσματικά και σε ποιά παρουσιάστηκαν δυσκολίες εφαρμογής;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα:

- Σε ποίο βαθμό εφαρμόστηκαν κριτήρια ισότητας στην επιλογή των συγχρηματοδοτούμενων έργων; Πως αξιολογείται η αποτελεσματικότητά τους;
- Ποιός ήταν ο βαθμός εμπλοκής γυναικείων οργανώσεων και Φορέων Ισότητας κατά την παρακολούθηση και υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων; *[εξετάζεται στην Ενότητα 3.1]*
- Οι φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των παρεμβάσεων διέθεταν επαρκή εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα ισότητας;
- Πώς αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων; Πώς αξιολογείται η οριζόντια δικτύωση, η επικοινωνία και ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σε θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων;
- Σε ποίο βαθμό σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ειδικές δράσεις διάχυσης και προβολής των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων; Με ποίο τρόπο λήφθηκε υπόψη το θέμα του φύλου στις οριζόντιες δράσεις δημοσιότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;

Κριτήρια ισότητας

Με βάση τις απαντήσεις των ΕΥΔ των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στο πλαίσιο της Έρευνας Α σχετικά με το βαθμό και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής κριτηρίων ισότητας στην επιλογή των συγχρηματοδοτούμενων έργων, προκύπτει ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δεν εφαρμόστηκαν ειδικά κριτήρια αξιολόγησης / επιλογής έργων. Χαρακτηριστικά παρατηρείται πως η συντριπτική πλειοψηφία των ΕΥΔ των ΠΕΠ (δέκα εκ των έντεκα ερωτηθέντων) απάντησε αρνητικά στο σχετικό ερώτημα. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν να εξαχθούν αξιόπιστα συμπεράσματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εν λόγω κριτηρίων. Επιπροσθέτως, μεταξύ των φορέων που απάντησαν καταφατικά (κυρίως ΕΥΔ των ΤΕΠ), όταν κλήθηκαν να αξιολογήσουν την αυστηρότητα των διαδικασιών επιλογής των έργων αναφορικά με τα εν λόγω ειδικά κριτήρια, παρατηρήθηκε σημαντική ανομοιογένεια μεταξύ των απαντήσεων που έδωσαν.

Προκειμένου να υπάρξει σαφέστερη εικόνα σχετικά με τις λειτουργίες και διαδικασίες υλοποίησης που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της επίσημης ή/και της άτυπης προσέγγισης προώθησης της ισότητας των φύλων, εξετάστηκε το διαθέσιμο υλικό (αρχικό και τελικό ΣΠ, Προσκλήσεις και διαδικτυακοί χώροι των ΕΥΔ), ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων προς χρηματοδότηση.

Από την επισκόπηση του ανωτέρου υλικού διαπιστώθηκε πως στις περισσότερες περιπτώσεις των ΕΠ, στο πλαίσιο της τήρησης της αρχής περί συμβατότητας της πράξης με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές, προβλέπονταν κριτήρια όπως:

- ◆ η ενίσχυση της ισότητας ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες,
- ◆ η αύξηση της απασχολησιμότητας των γυναικών,
- ◆ η απεμπλοκή τους από την φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων, κλπ.

με σκοπό την τεκμηρίωση της συνάφειας, συνέπειας και συνεκτικότητας των προτεινόμενων πράξεων με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και την τεκμηρίωση της κρισιμότητας του προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπιστεί από την εκάστοτε πράξη σε σχέση με τη διάσταση της ισότητας, τον προσδιορισμό των άμεσα και τυχόν έμμεσα ωφελούμενων της πράξης μεταξύ των οποίων και οι γυναίκες, κλπ.

Σε ορισμένες (λίγες) περιπτώσεις αναφέρονται ειδικά Κοινωνικά ή Οικονομικά κριτήρια όπως:

- ♦ η Συμμετοχή των γυναικών,
- ♦ οι Προοπτικές προώθησης της απασχόλησης των γυναικών στην περιοχή και
- ♦ η Ύπαρξη συνεταιρισμών ή άλλων συλλογικών φορέων γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Επίπεδο Εμπειρογνωμοσύνης

Στο πλαίσιο της ίδιας Έρευνας, οι ΕΥΔ ερωτήθηκαν σχετικά με το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης της Υπηρεσίας τους σε θέματα ισότητας των φύλων. Από τις απαντήσεις της πλειοψηφίας των ερωτηθέντων φορέων και κυρίως του υποσυνόλου των ερωτηθέντων εκπροσώπων των ΕΥΔ των Τομεακών ΕΠ, προκύπτει ότι το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης των Υπηρεσιών σε θέματα ισότητας των φύλων αποτιμάται ως ικανοποιητικό.

Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι, με βάση τα στοιχεία της ίδιας έρευνας, στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ σε καμία από τις συμμετέχουσες στην έρευνα Διαχειριστικές Αρχές δεν πραγματοποιήθηκαν ειδικά προγράμματα επιμόρφωσης των στελεχών της σε θέματα ισότητας των φύλων.

Στο ίδιο ερώτημα κλήθηκαν να απαντήσουν και οι φορείς συντονισμού ΕΥΣΕΚΤ και ΕΥΣΣΑΑΠ. Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει ότι η ΕΥΣΕΚΤ παρουσιάζει πολύ ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης, όπως αυτό τεκμηριώνεται ως ακολούθως:

Τα στελέχη της ΕΥΣΕΚΤ που ήταν αρμόδια για τα θέματα ισότητας των φύλων στα ΕΠ/ΕΚΤ και στο Γ' ΚΠΣ, είχαν άριστη γνώση των κοινοτικών και εθνικών αρχών για την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων. Η γνώση αυτή αποκτήθηκε τόσο μέσα από την άμεση συνεργασία με την αντίστοιχη οριζόντια μονάδα παρακολούθησης της ΕΕ όσο και από τη συνεχή παρακολούθηση συνεδριάσεων και σεμιναρίων σε θέματα ισότητας των φύλων.

Η ΕΥΣΣΑΑΠ, τέλος, εκτιμά ότι το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης της είναι εν γένει ικανοποιητικό.

Μηχανισμοί συντονισμού

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων, οι ΕΥΔ των ΕΠ στο πλαίσιο της Έρευνας Α ερωτήθηκαν σχετικά με την οριζόντια δικτύωση, την επικοινωνία και το βαθμό συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σε θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων. Όπως προκύπτει από την ανάλυση των απαντήσεων, στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και στη βελτίωση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων, σε μεγάλο βαθμό συνέβαλε εν γένει η συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ, σε αντίθεση με τη μέτρια συμβολή που αποδόθηκε στην συνεργασία με την ΕΥΣΣΑΑΠ για το αντίστοιχο θέμα.

Αναφορικά με τους φορείς συντονισμού -ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ- στους οποίους διατυπώθηκε αντίστοιχο ερώτημα, η ΕΥΣΣΑΑΠ περιορίστηκε στο να αξιολογήσει τη συνεργασία της με την ΕΥΣΕΚΤ, την οποία και αποτιμά ως σημαντική στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ η ΕΥΣΕΚΤ αποτιμά ως σημαντική την επικοινωνία και συνεργασία της με τη ΓΠΦ και τις ΕΥΔ των ΤΕΠ/ΠΕΠ, ενώ αποδίδει «μέτριο» βαθμό συμβολής της συνεργασίας της με την ΕΥΣΣΑΑΠ στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ/ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Ειδικότερα, η ΕΥΣΕΚΤ επισημαίνει ότι: ο ορισμός Υπευθύνων Ισότητας στις ΕΥΔ συνέβαλε στην αποτελεσματική παρακολούθηση των σχετικών παρεμβάσεων. Δημιουργήθηκε ένα δίκτυο

ανθρώπων που διευκόλυνε την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΕΥΣΕΚΤ στη παρακολούθηση των δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.

Σε ότι αφορά στη συνεργασία της με την ΓΓΙΦ επισημαίνεται ότι: Η άμεση συνεργασία των στελεχών της ΕΥΣΕΚΤ με τη ΓΓΙΦ εξασφάλισε το σωστό σχεδιασμό των προγραμμάτων ΕΚΤ ως προς την ενσωμάτωση των αρχών της ισότητας των φύλων στο περιεχόμενό τους.

Τέλος, η Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ αξιολόγησε σημαντική τη συμβολή της επικοινωνίας – συνεργασίας με τους φορείς συντονισμού (ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΣΣΑΑΠ, ΓΓΙΦ) στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ χαρακτήρισε μέτρια τη συμβολή των αρμόδιων Διαχειριστικών Αρχών των ΤΕΠ/ΠΕΠ.

Δημοσιότητα

Στο πλαίσιο της δημοσιότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, δεν σχεδιάσθηκαν ειδικές δράσεις για την διάχυση και προβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Οι δράσεις δημοσιότητας των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στις περισσότερες περιπτώσεις σχεδιάσθηκαν και υλοποιήθηκαν καλύπτοντας το σύνολο των παρεμβάσεων των προγραμμάτων (και σε ορισμένες περιπτώσεις και των παρεμβάσεων του ΕΚΤ διακριτά από τις λοιπές παρεμβάσεις), ενώ παράλληλα δράσεις δημοσιότητας υλοποιήθηκαν και για επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων (Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, ΟΠΑΑΧ).

ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση

Στο πλαίσιο της δημοσιότητας του προγράμματος δημιουργήθηκαν και προβλήθηκαν διαφημιστικά σποτ, καταχωρήσεις, μηνύματα, έντυπα κλπ αποκλειστικά για τις δράσεις που αφορούσαν στις γυναίκες.

Επίσης, στο πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠ (Μέτρο 6.1) υλοποιήθηκαν ειδικές δράσεις δημοσιότητας για το έργο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας στο Μέτρο 5.1 «Θετικές δράσεις για την Ισότητα των Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στις Μικρομεσαίες και Μεγάλες Επιχειρήσεις», με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δυνητικών Τελικών αποδεκτών (ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις), των ωφελουμένων (γυναίκες) και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα, σχετικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα του Μέτρου, τους στόχους του, τα αποτελέσματά του, τις καινοτομίες του και τις καλές πρακτικές του.

Επιπρόσθετα, από την Τεχνική Βοήθεια του ΕΠΑΕΚ (Μέτρο 6.2: Μελέτες ωρίμανσης & προετοιμασίας της Δ' Προγραμματικής Περιόδου) χρηματοδοτήθηκε και το έργο «Σύμβουλος Δημοσιότητας για τα "ΜΕΤΡΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ"» που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Έργο του Συμβούλου Δημοσιότητας ήταν ο σχεδιασμός επικοινωνιακής στρατηγικής για την προβολή της ΕΕ και του Σχεδίου Δράσης για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας, η υλοποίηση δράσεων επικοινωνίας με στόχο την ενημέρωση τόσο της κοινής γνώμης, όσο και των άμεσα εμπλεκόμενων στο Σχέδιο Δράσης και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προτεινόμενων επικοινωνιακών ενεργειών.

ΠΕΠ Ιονίων Νήσων

Στο πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας ΕΚΤ του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων υλοποιήθηκαν ειδικές ενέργειες δημοσιότητας για τη δράση «Γυναικεία Επιχειρηματικότητα» που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 5.3 «Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - προώθηση της ισότητας των φύλων» του ΠΕΠ.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ειδικές δράσεις δημοσιότητας – ευαισθητοποίησης πραγματοποιήθηκαν από Τελικούς Δικαιούχους (ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ "ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ" στο πλαίσιο του Μέτρου 6.3 του ΠΕΠ Κρήτης, ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ «ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΛΛΗΝΟΠΟΝΤΙΩΝ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ» στο πλαίσιο του Μέτρου 5.2 του ΠΕΠ Θεσσαλίας), καθώς και από Αναδόχους παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η ενέργεια «ενημέρωση-ευαισθητοποίηση» ήταν υποχρεωτική για κάθε Ανάδοχο-Επιχείρηση στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1 του ΕΠΑΕΚ, με δράσεις που αποσκοπούσαν *"στην ενημέρωση ανδρών και γυναικών της επιχείρησης, του κοινωνικού και επαγγελματικού τους περιγύρου και της κοινωνίας γενικότερα, για τις νέες δυνατότητες που παρουσιάζονται και αφορούν στην προετοιμασία, την προώθηση, αλλά και διευκόλυνση των εργαζομένων γυναικών στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία"*.

Σε παρόμοιο συμπέρασμα καταλήγουν και τα σχετικά ευρήματα στο πλαίσιο της διενεργηθείσας έρευνας στις ΕΥΔ των ΤΕΠ/ΠΕΠ αναφορικά με την ανάπτυξη εργαλείων ή/και μηχανισμών που αποσκοπούσαν στη διάδοση και προβολή των παρεμβάσεων της ισότητας των φύλων. Όπως προκύπτει σχετικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απέδωσε σχετικότητα στην ανάπτυξη των εν λόγω εργαλείων – πρακτικών καθώς και στο βαθμό συμβολής τους στην επίτευξη των τεθέντων ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων στόχων.

Με βάση τώρα τα ευρήματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε βασικούς Τελικούς Δικαιούχους των ΕΠ (έρευνα Β) αναφορικά με ίδιο ερώτημα, οι απαντήσεις παρουσιάζουν ουσιώδη απόκλιση, με τον καθένα από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να αποτιμά διαφορετικά το βαθμό εφαρμογής και συμβολής των μέσων προβολής και διάδοσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας. Χαρακτηριστικά, η ΓΠΦ τους αποδίδει σχετικότητα παρατηρώντας: *Τα πλάνα δημοσιότητας αφορούσαν στα επί μέρους έργα και τους επί μέρους δικαιούχους και χρηματοδοτήθηκαν από τους κωδικούς των έργων. Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση αφορούσε σε εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές για την Ισότητα, σε θέματα απασχόλησης και ένταξης έργων στο Γ'ΚΠΣ και ανάλυσης και παρουσίασης των δράσεων του υλοποιούμενου Έργου. Θετικά αποτίμησε την εφαρμογή και συμβολή τους ο ΟΑΕΔ, ενώ αρνητικά αποφάνθηκε η ΕΥΕ-ΕΚΤ επισημαίνοντας χαρακτηριστικά: *Δεν χρειάστηκε η ανάπτυξη ειδικών εργαλείων για την προβολή της πολιτικής για την ισότητα των φύλων κατά την εφαρμογή δράσεων δημοσιότητας των έργων, δεδομένου ότι η πολιτική αυτή ήταν εκ των προτέρων ενσωματωμένη οριζόντια από τα ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση και Κοινωνία της Πληροφορίας, τα οποία την συμπεριέλαβαν κατά τον σχεδιασμό των Αξόνων Προτεραιότητας όπου εντάχθηκαν τα εν λόγω έργα.**

3.7.3. Ειδικό Ερώτημα Α2.3. Πώς έγινε η παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής του gender mainstreaming στα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων; Πώς έγινε η παρακολούθηση των στόχων ισότητας σε επίπεδο Αξόνων / Μέτρων / Έργων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα:

- Σε ποιούς τομείς παρέμβασης σχεδιάστηκαν αποτελεσματικοί μηχανισμοί για την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming και θετικές δράσεις) στα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων;
- Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκαν ποσοτικοί στόχοι – δείκτες με τη διάσταση του φύλου στο επίπεδο των έργων;
- Σε ποιούς τομείς παρέμβασης σχεδιάστηκαν αποτελεσματικοί μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση των ωφελούμενων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο; Πού υπήρξαν ελλείψεις και κενά;
- Τι προβλήματα παρουσιάστηκαν με την παρακολούθηση των δεικτών ανά φύλο σε επίπεδο Αξόνων, Μέτρων και έργων και πώς αντιμετωπίστηκαν;

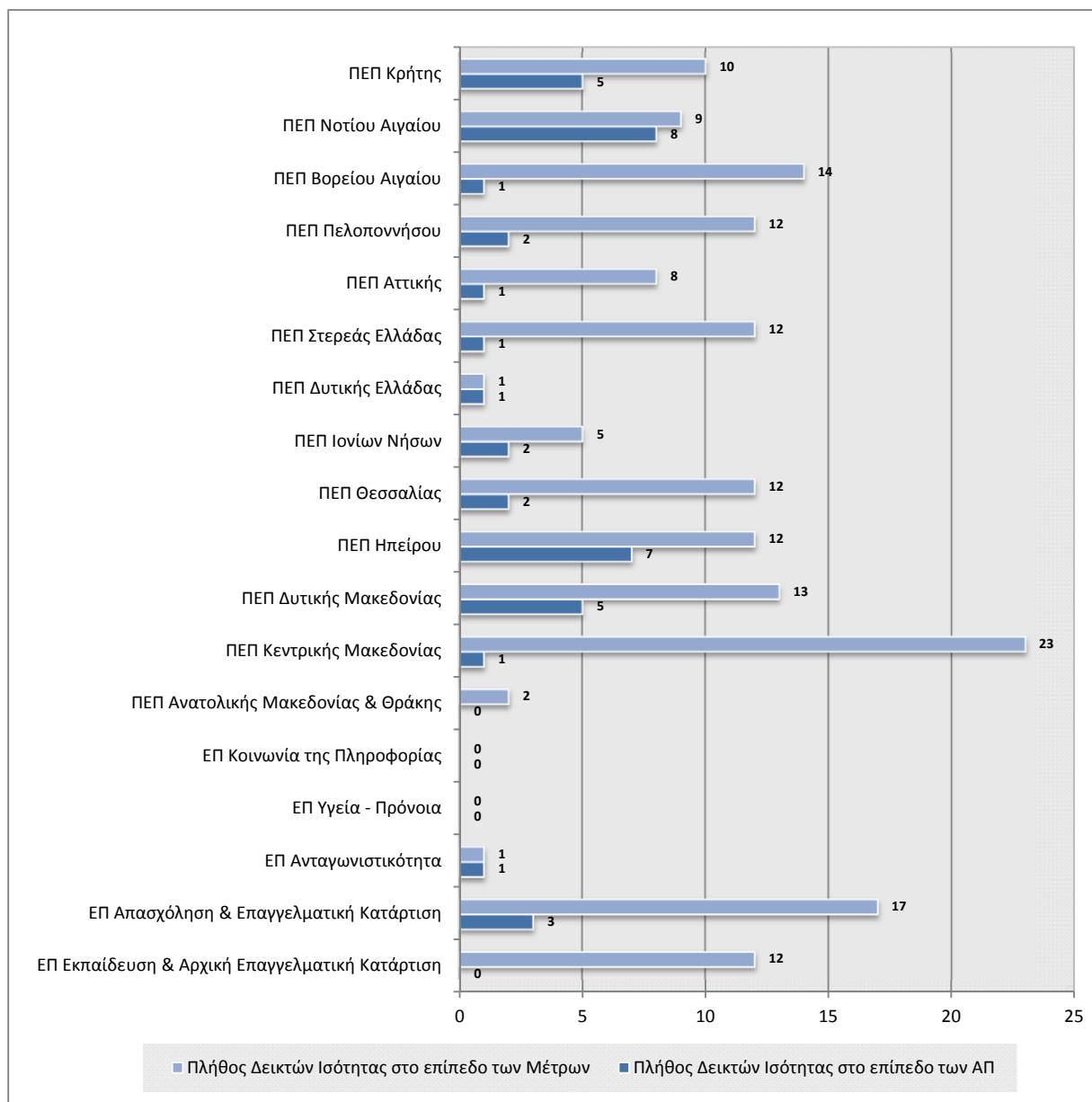
3.7.3.1. Σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ²¹

Το σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών που σχεδιάστηκε για την παρακολούθηση και αποτίμηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, εξετάστηκε αναλυτικά ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην Ενότητα 3.4.1., σε ότι αφορά στον αρχικό σχεδιασμό του και στην Ενότητα 3.7.1 σε ότι αφορά τον τελικό σχεδιασμό. Στο πλαίσιο αυτό, αναδείχθηκαν τα επιμέρους κενά/αστοχίες του προγραμματικού σχεδιασμού και προσδιορίστηκαν οι δυσχέρειες που προκάλεσαν στην παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming & θετικές δράσεις) στα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Εξετάζοντας συνολικά το σύστημα ποσοτικοποιημένων δεικτών ισότητας, εξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- ◆ Στα 18 ΕΠ του Γ' ΚΠΣ τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων αποτυπώνονται σε **40** δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας και σε **163** δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων.
- ◆ Οι ανωτέρω δείκτες δεν καλύπτουν το σύνολο των ΕΠ και των Μέτρων (θετικών & gender mainstreaming), όπως φαίνεται και στο ακόλουθο Διάγραμμα. Συγκεκριμένα, σε 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, ΕΠ ΚτΠ, ΠΕΠ ΑΜΘ) δεν έχουν προβλεφθεί δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας, ενώ σε 2 ΕΠ (ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, ΕΠ ΚτΠ) απουσιάζουν δείκτες ισότητας και από τα Μέτρα.

²¹ Με βάση τον τελικό σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Διάγραμμα 3.139 Πλήθος δεικτών ισότητας σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρου ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Από τα 89 Μέτρα των ΕΠ που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις ή δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων, στα **28 Μέτρα απουσιάζουν δείκτες ισότητας**. Η χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων που δεν περιλαμβάνουν δείκτες ισότητας ανέρχεται στο **40%** του προϋπολογισμού των θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ. Από το ανωτέρω συνάγεται ότι για ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, δεν υπήρξαν σχετικές προγραμματικές δεσμεύσεις και συγκεκριμένοι στόχοι για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών.

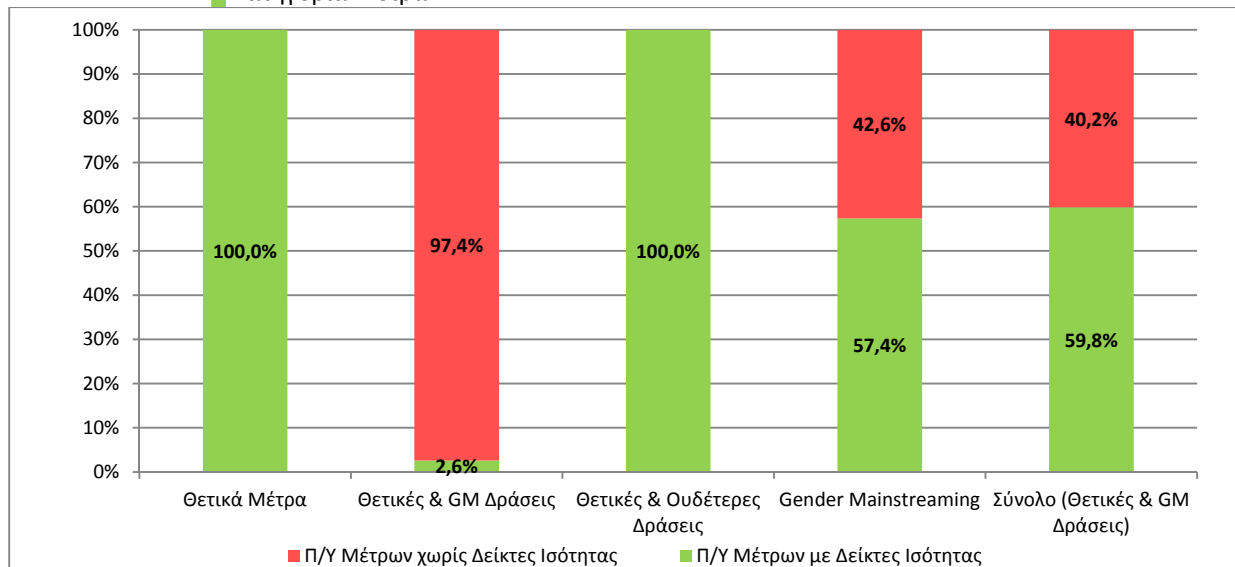
Η ανωτέρω διαπίστωση ισχύει σε μεγαλύτερο βαθμό για τα Μέτρα ΕΚΤ που περιλαμβάνουν δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων, σε σύγκριση με τα Μέτρα ΕΚΤ που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις. Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του Πίνακα και του διαγράμματος που ακολουθούν, τα 18 αμιγώς θετικά Μέτρα και τα 4 Μέτρα που περιλαμβάνουν θετικές & ουδέτερες δράσεις καλύπτονται στο σύνολό τους από δείκτες ισότητας. Αντίθετα, από τα 63 gender

mainstreaming Μέτρα, στα 26 Μέτρα (41,3% του αριθμού των Μέτρων και 42,6% των αντίστοιχων πόρων) απουσιάζουν δείκτες ισότητας.

Πίνακας 3.20 | Αριθμός & Προϋπολογισμός Μέτρων με δείκτες ισότητας ανά κατηγορία

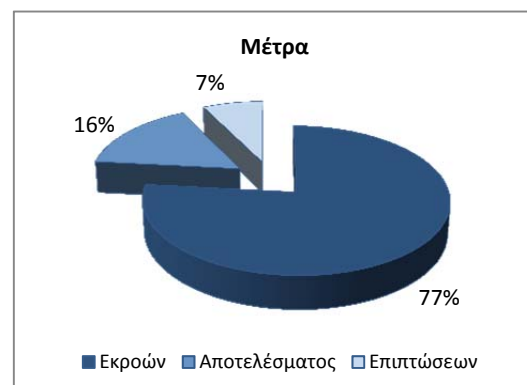
	Συνολικός Αριθμός Μέτρων	Συνολικός Π/Υ Μέτρων	Αριθμός Μέτρων με Δείκτες Ισότητας	Αριθμός Δεικτών Ισότητας	Π/Υ Μέτρων με Δείκτες Ισότητας
Θετικά Μέτρα	18	617.507.417	18	86	617.507.417
Θετικές & GM Δράσεις	4	289.160.972	2	4	7.485.923
Θετικές & Ουδέτερες Δράσεις	4	15.368.722	4	6	15.368.722
Gender Mainstreaming	63	3.577.330.309	37	67	2.052.309.807
ΣΥΝΟΛΟ	89	4.499.367.420	61	163	2.692.671.869

Διάγραμμα 3.140 | Κατανομή προϋπολογισμού Μέτρων ΕΚΤ με βάση την ύπαρξη ή μη δεικτών ισότητας ανά κατηγορία Μέτρων

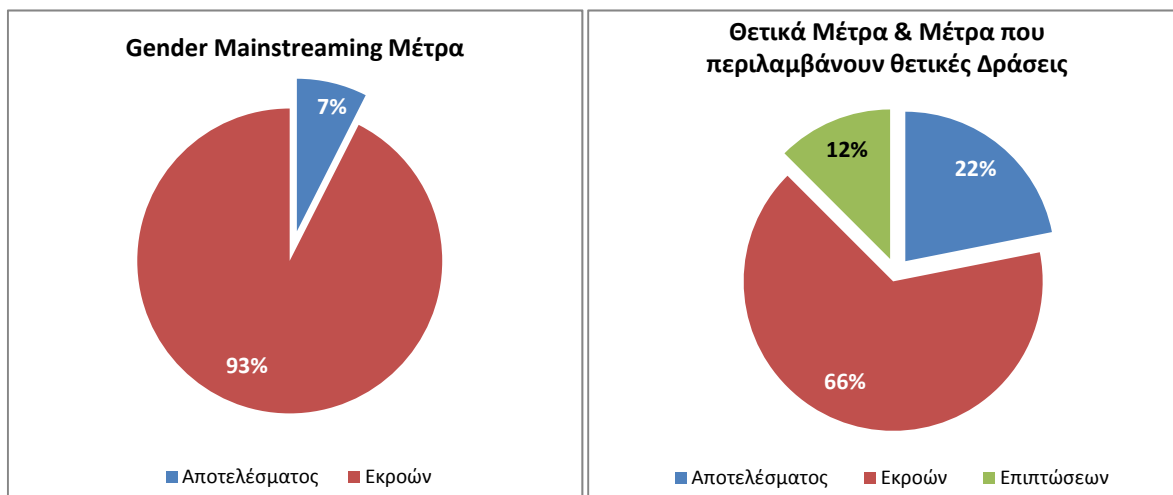
Σε ότι αφορά το είδος των δεικτών ισότητας, παρατηρείται ότι τόσο στο επίπεδο των ΑΠ, όσο και στο επίπεδο των Μέτρων, η πλειοψηφία τους είναι δείκτες εκροών (65% των δεικτών στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας και 77% των δεικτών στο επίπεδο των Μέτρων). Αντίστοιχα, περιορισμένο ποσοστό δεικτών ισότητας αποτελούν δείκτες μέτρησης των επιπτώσεων των παρεμβάσεων (8% των δεικτών στο επίπεδο των ΑΠ και 7% των δεικτών στο επίπεδο των Μέτρων).

Διάγραμμα 3.141 | Ποσοστιαία κατανομή δεικτών ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας και Μέτρων ανά κατηγορία (είδος) δείκτη

Όπως φαίνεται και στο ακόλουθο σχήμα, το 93% των δεικτών ισότητας των Μέτρων gender mainstreaming ήταν δείκτες εκροών, ενώ το υπόλοιπο 7% δείκτες αποτελέσματος. Αντίστοιχα για τα αμιγώς θετικά Μέτρα και τα Μέτρα που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις, το 66% ήταν δείκτες εκροών, το 22% δείκτες αποτελέσματος και μόλις το 12% δείκτες επιπτώσεων.

Διάγραμμα 3.142 Κατανομή δεικτών ισότητας ανά κατηγορία (είδος) δείκτη και κατηγορία παρεμβάσεων

Η δυνατότητα του υφιστάμενου συστήματος δεικτών ισότητας να παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση της απόδοσης, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, εξαρτάται άμεσα από το βαθμό συνάφειας των επιμέρους δεικτών στα διάφορα προγραμματικά επίπεδα (ΑΠ, Μέτρα, Έργα) και από τη δυνατότητα τροφοδότησης τους από το κατώτερο επίπεδο στο ανώτερο (bottom – up).

Στο πλαίσιο αυτό, στη συνέχεια αποτυπώνεται το σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων σε όλα τα προγραμματικά επίπεδα των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και η μεταξύ τους σύνδεση.

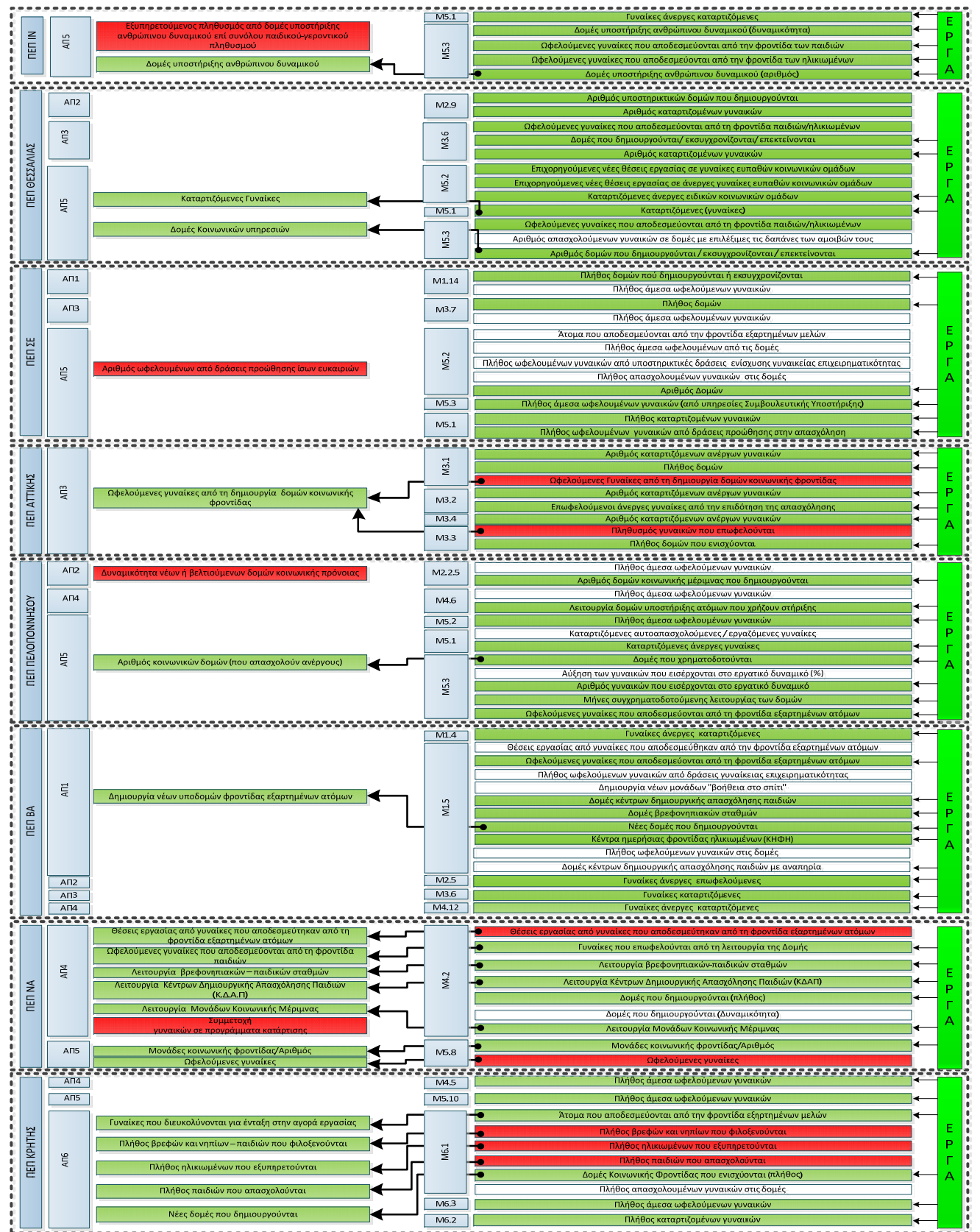
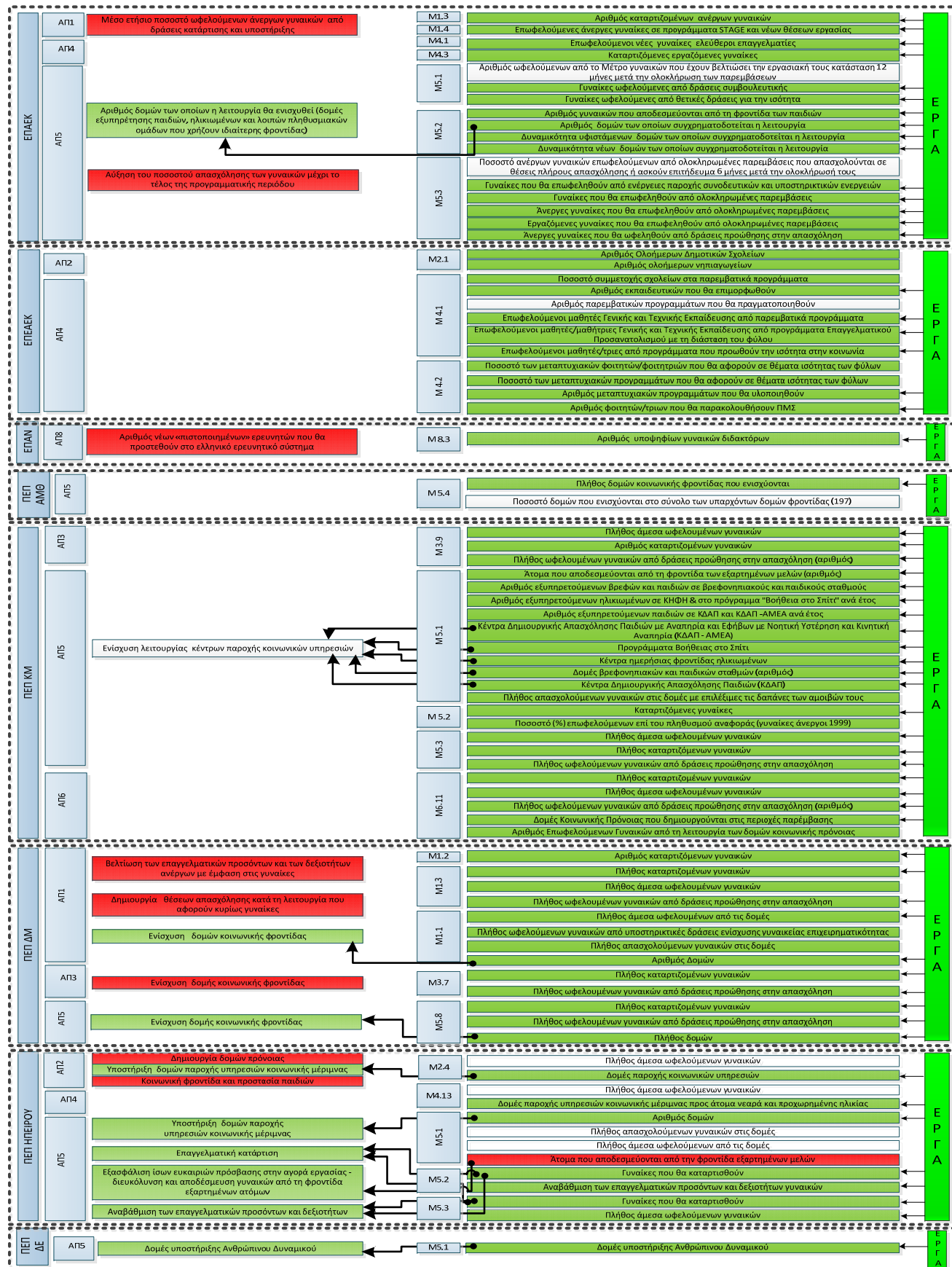
Από την αποτύπωση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας προκύπτουν τα ακόλουθα:

- 28 από τους 40 δείκτες ισότητας σε επίπεδο ΑΠ τροφοδοτούνται από αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο Μέτρων – ποσοστό 70% των δεικτών
- 23 από τους 40 δείκτες ισότητας σε επίπεδο ΑΠ τροφοδοτούνται από αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο Έργων (στους 23 δείκτες περιλαμβάνονται 21 δείκτες από την ανωτέρω κατηγορία και 2 δείκτες που τροφοδοτούνται απευθείας από τα έργα)
- 112 από τους 163 δείκτες ισότητας σε επίπεδο Μέτρων τροφοδοτούνται από αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο Έργων – ποσοστό 68,7% των δεικτών

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι ένα σημαντικό μέρος του συστήματος δεικτών ισότητας σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας (30% με βάση το πλήθος δεικτών ΑΠ που δεν τροφοδοτούνται από το αμέσως επόμενο προγραμματικό επίπεδο των Μέτρων) και Μέτρων (31,3% με βάση το πλήθος δεικτών Μέτρων που δεν τροφοδοτούνται από το αμέσως επόμενο προγραμματικό επίπεδο των Έργων) καθίσταται σε μεγάλο βαθμό ανενεργό.

Διάγραμμα 3.143

Σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας των φύλων Γ΄ ΚΠΣ

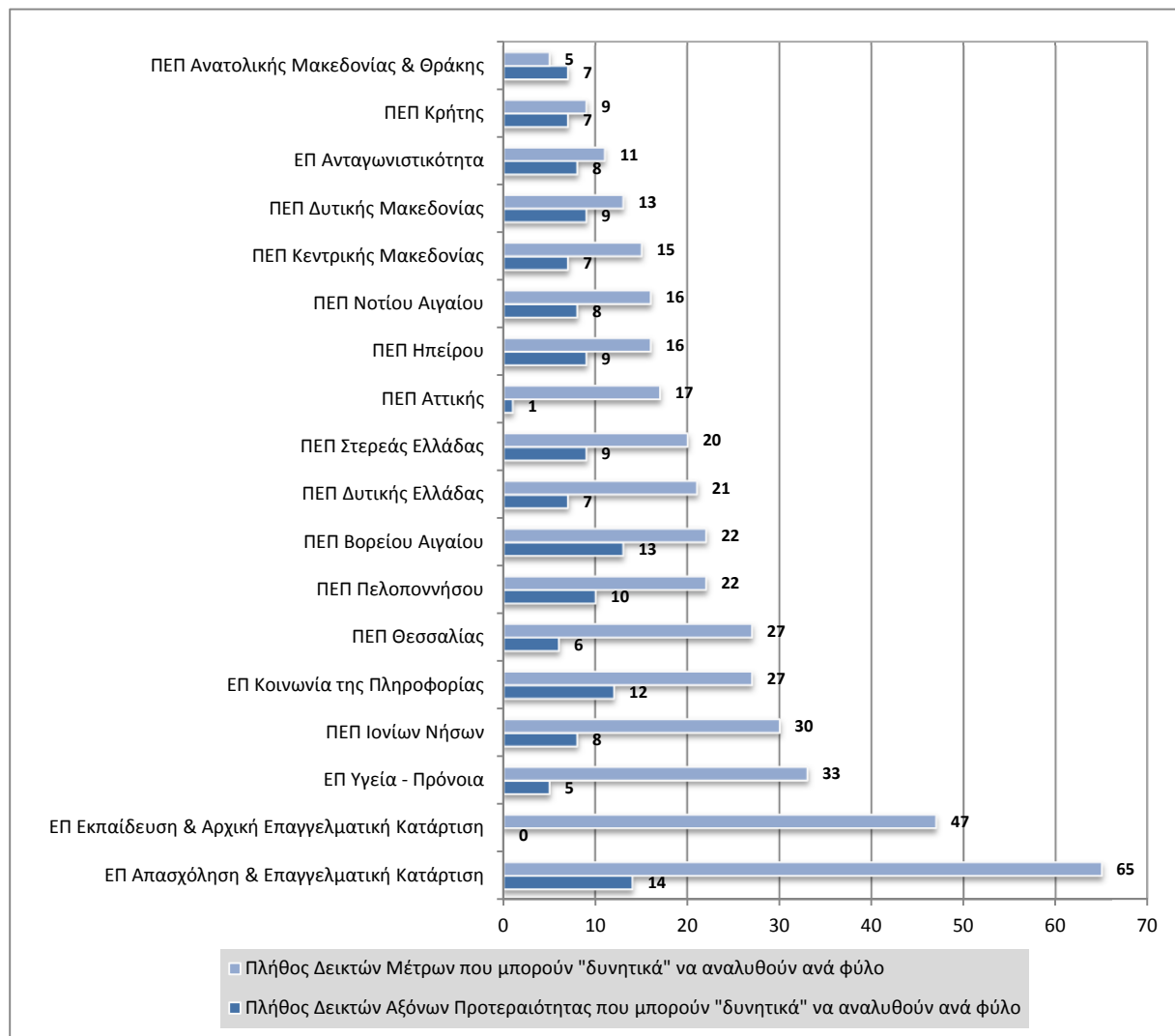
3.7.3.2. Δείκτες Αξόνων Προτεραιότητας & Μέτρων με «δυναμική» ανάλυση ανά φύλο

Σύμφωνα με το Άρθρο 36 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/99, όπου η φύση της παρέμβασης το επιτρέπει τα στοιχεία θα πρέπει να αναλύονται ανά φύλο. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ απευθύνονται άμεσα σε «άτομα», οπότε από την ίδια τη φύση τους είναι δυνατή η παρακολούθησή τους ανά φύλο, μέσω κατάλληλων δεικτών εκροών, στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η κάλυψη της συγκεκριμένης απαίτησης κατά το σχεδιασμό του συστήματος δεικτών στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ.

Το σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ συμπεριέλαβε μεγάλο αριθμό δεικτών, τόσο σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας όσο και σε επίπεδο Μέτρων, οι οποίοι δυναμικά μπορούσαν να αναλυθούν ανά φύλο.

Στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας συμπεριελήφθησαν 140 δείκτες οι οποίοι θα μπορούσαν να αναλυθούν ανά φύλο, ενώ στο επίπεδο των Μέτρων ο αριθμός των αντίστοιχων δεικτών σχεδόν τριπλασιάζεται (416 δείκτες). Η κατανομή των ανωτέρω δεικτών ανά ΕΠ παρατίθεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.144 Πλήθος δεικτών Αξόνων Προτεραιότητας και Μέτρων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που μπορούν «δυναμικά» να αναλυθούν ανά φύλο

Το ½ περίπου των δεικτών των Αξόνων Προτεραιότητας των ΕΠ οι οποίοι μπορούν «δυναμικά» να αναλυθούν ανά φύλο (72 στους 140 δείκτες), τροφοδοτούνται από αντίστοιχους δείκτες Μέτρων,

αλλά μόλις 9 δείκτες μπορούν να μετρηθούν ανά φύλο με βάση σχετικούς δείκτες στο επίπεδο των έργων (6,4% των δεικτών). Στο επίπεδο των Μέτρων η εικόνα βελτιώνεται και το ποσοστό των δεικτών που μπορούν να αναλυθούν ανά φύλο με βάση τα στοιχεία των έργων ανέρχεται σε 21,6% (90 δείκτες σε σύνολο 416).

Τα ανωτέρω στοιχεία παρουσιάζονται αναλυτικά ανά ΕΠ στον Πίνακα που ακολουθεί:

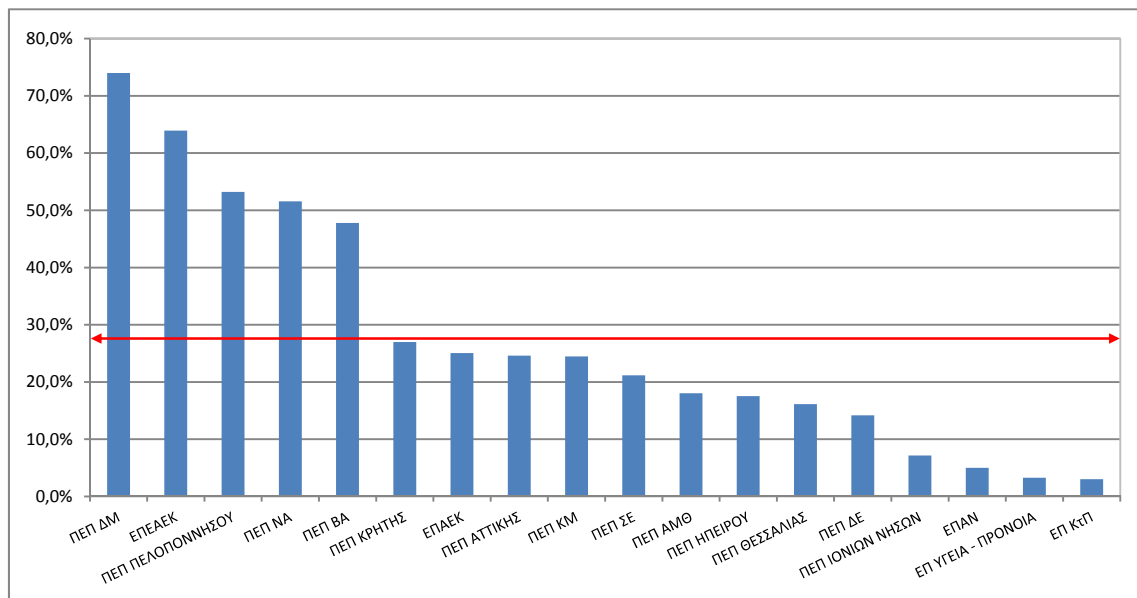
Πίνακας 3.21 Πλήθος δεικτών Αξόνων Προτεραιότητας και Μέτρων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που μπορούν «δυννητικά» να αναλυθούν ανά φύλο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πλήθος Δεικτών Αξόνων Προτεραιότητας που μπορούν "δυννητικά" να αναλυθούν ανά φύλο	Πλήθος Δεικτών Μέτρων που μπορούν "δυννητικά" να αναλυθούν ανά φύλο	Πλήθος Δεικτών Αξόνων Προτεραιότητας που μπορούν να αναλυθούν ανά φύλο με βάση τα στοιχεία των έργων	Πλήθος Δεικτών Μέτρων που μπορούν να αναλυθούν ανά φύλο με βάση τα στοιχεία των έργων
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	14	65	4	23
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	0	47		20
ΕΠ Υγεία - Πρόνοια	5	33		2
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	8	30	1	1
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	12	27	2	2
ΠΕΠ Θεσσαλίας	6	27		3
ΠΕΠ Πελοποννήσου	10	22		6
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	13	22		2
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	7	21		14
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	9	20		4
ΠΕΠ Αττικής	1	17		4
ΠΕΠ Ηπείρου	9	16	2	2
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	8	16		
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	7	15		1
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	9	13		2
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	8	11		1
ΠΕΠ Κρήτης	7	9		
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	7	5		3
Σύνολο	140	416	9	90

3.7.3.3. Δείκτες Έργων με ανάλυση ανά φύλο

Στο 1/3 περίπου των έργων ΕΚΤ που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ προβλέφθηκαν για την παρακολούθηση της υλοποίησής τους δείκτες με ανάλυση ανά φύλο, όπως προκύπτει από τη σχετική επεξεργασία των στοιχείων που αντλήθηκαν από το ΟΠΣ (βλ. Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»). Συγκεκριμένα, σε 2.660 έργα σε σύνολο 8.461²² (ποσοστό 31,4%) έχουν προβλεφθεί για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων τους, δείκτες με ανάλυση ανά φύλο. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται στα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα και κυμαίνεται από 3% στο ΕΠ ΚτΠ έως 74% στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο διάγραμμα:

²² Ο συνολικός αριθμός έργων ΕΚΤ που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των 18 εξεταζόμενων ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανέρχεται σε 8.627, από τα οποία μόνο για τα 8.461 έργα υπήρχαν απολογιστικά στοιχεία δεικτών στο ΟΠΣ (τελευταίο τριμηνιαίο δελτίο προόδου).

Διάγραμμα 3.145 Ποσοστό Έργων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με δείκτες ανά φύλο

Σημαντικό ποσοστό έργων με δείκτες ανά φύλο παρατηρείται και στα Επιχειρησιακά Προγράμματα: ΕΠΕΑΕΚ, ΠΕΠ Πελοποννήσου, ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου.

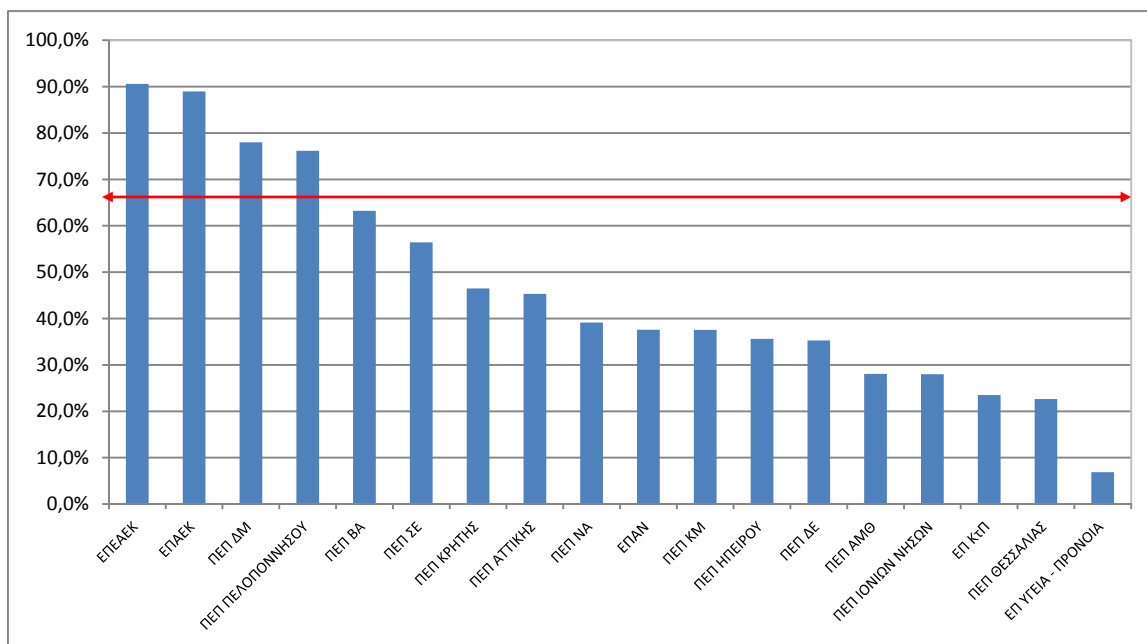
Αξιοσημείωτο είναι το χαμηλό ποσοστό έργων με δείκτες ανά φύλο στο ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση, όπου το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων του απευθύνονται σε ομάδες του πληθυσμού και με βάση το σχεδιασμό του ενσωματώθηκε η αρχή της ισότητας των φύλων στο σύνολο του Προγράμματος. Η εικόνα του Προγράμματος βελτιώνεται σημαντικά αν εξετάσουμε τη χρηματοδοτική βαρύτητα των έργων με δείκτες ανά φύλο, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Εξετάζοντας τη χρηματοδοτική βαρύτητα (σε όρους δαπανών) των έργων με δείκτες ανά φύλο στα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα, προκύπτουν τα ακόλουθα :

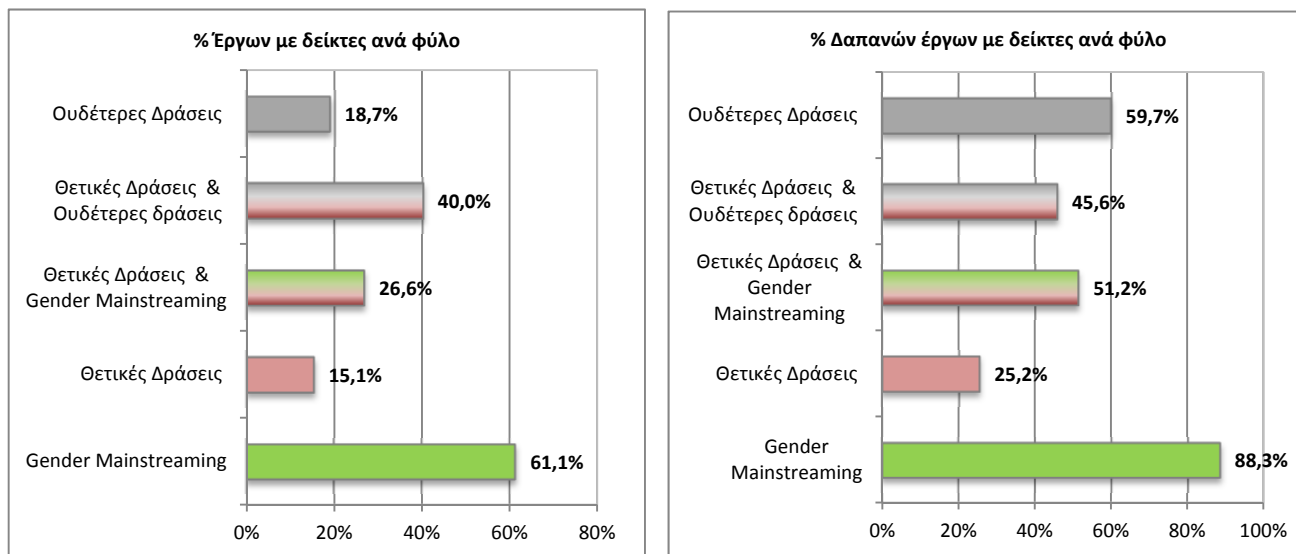
- Στο σύνολο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ οι δαπάνες των έργων με δείκτες ανά φύλο αντιπροσωπεύουν το 71,7% των συνολικών δαπανών. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται στα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα και κυμαίνεται από 6,9% στο ΕΠ Υγεία – Πρόνοια έως 90,6% στο ΕΠΕΑΕΚ, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.146

Ποσοστό Δαπανών Έργων με δείκτες ανά φύλο στο σύνολο των δαπανών ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

- Το ποσοστό των έργων (σε πλήθος και χρηματοδοτική βαρύτητα) που περιλαμβάνουν δείκτες ανά φύλο είναι αυξημένο στα Μέτρα των ΕΠ που έχουν χαρακτηριστεί ως προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming), καθώς και στα Μέτρα που περιλαμβάνουν κατά ένα ποσοστό θετικές δράσεις & gender mainstreaming ή ουδέτερες δράσεις.
- Το χαμηλότερο ποσοστό που παρατηρείται στα θετικά Μέτρα οφείλεται κατά κύριο λόγο στο είδος των δράσεων που περιλαμβάνονται σε αρκετά από αυτά και ειδικότερα στις δράσεις / έργα δημιουργίας ή / και υποστήριξης της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας στα οποία ως δείκτες ορίσθηκαν κατά κύριο λόγο ο αριθμός, η δυναμικότητα και ο αριθμός απασχολούμενων στις δομές (χωρίς ανάλυση του συγκεκριμένου δείκτη ανά φύλο στην πλειοψηφία των περιπτώσεων).

Διάγραμμα 3.147 ■ Ποσοστό Έργων και Δαπανών Έργων με δείκτες ανά φύλο (ανά κατηγορία δράσεων)

Η αξιοποίηση δεικτών με ανάλυση ανά φύλο σε δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα αποτελεί καλή πρακτική, η οποία φαίνεται ότι εφαρμόστηκε σε ικανοποιητικό βαθμό στο επίπεδο των έργων (σε αντίθεση με τα ανώτερα προγραμματικά επίπεδα των Μέτρων και των Αξόνων Προτεραιότητας), δεδομένου ότι συγκεκριμενοποιεί τους στόχους αναφορικά με την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και επιτρέπει την παρακολούθηση της επίτευξής τους.

3.7.3.4. Δείκτες Ισότητας Γ' ΚΠΣ (Σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ)

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο σύστημα ποσοτικών στόχων – δεικτών στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, οι δείκτες ισότητας περιορίστηκαν σε τρεις, από τους οποίους δύο δείκτες ισότητας στον Άξονα Προτεραιότητας «Ανθρώπινοι Πόροι» και ένας δείκτης στον Άξονα «Περιφερειακή Ανάπτυξη».

Πίνακας 3.22 Αναθεωρημένοι δείκτες ισότητας Γ' ΚΠΣ

Δείκτης	Πηγή	Έτος βάσης	Τιμή βάσης	Στόχος 2006	Παρατηρήσεις
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 – ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ					
Πεδίο Πολιτικής V					
Ποσοστό επωφελούμενων γυναικών στο σύνολο των ανέργων γυναικών				5%-7%	Νέος δείκτης που προκύπτει από θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΕΚ
Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών	Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας	2000	366	360 (ΕΠΑΕΚ)	Αφορά Βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, καθώς και Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας. Δεν προσμετράται η συμβολή των ΠΕΠ στον συγκεκριμένο δείκτη, αλλά σε σχετικό δείκτη στον Άξονα Προτεραιότητας 7
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ					
Δείκτες εκρών					
Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών (νέες, επέκταση, συνέχιση λειτουργίας) που ενισχύονται (Βρεφονηπιακοί, Βρεφικοί, Παιδικοί σταθμοί, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι», Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)	ΕΥΔ ΠΕΠ			1.200	

Το σύνολο των δεικτών ισότητας στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ ποσοτικοποιεί ένα μέρος μόνο των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ενώ απουσιάζουν εντελώς δείκτες μέτρησης του βαθμού εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming).

Παρόλα αυτά, στο σύστημα δεικτών του Γ' ΚΠΣ και κυρίως στον Άξονα Προτεραιότητας «Ανθρώπινοι Πόροι» που περιλαμβάνει τα ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση*, προβλέφθηκε ένα σημαντικός αριθμός δεικτών οι οποίοι δυνητικά θα μπορούσαν να αναλυθούν ανά φύλο και να αποτελέσουν ένα μέσο μέτρησης και αποτίμησης του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του ΕΚΤ.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, αναλύθηκε ο τρόπος σύνδεσης των δεικτών Γ' ΚΠΣ με τα επιμέρους συστήματα δεικτών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και καταβλήθηκε προσπάθεια εκτίμησης των τιμών επίτευξης των δεικτών ισότητας του Γ' ΚΠΣ, καθώς και μέτρησης της υλοποίησης των δεικτών ανά φύλο. Τα αποτελέσματα της εργασίας αυτής παρουσιάζονται στο Παράρτημα Η του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

3.7.3.5. Συστήματα – μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ισότητας των φύλων (των ωφελουμένων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο)

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα – ΟΠΣ του Γ' ΚΠΣ

Το ΟΠΣ – Γ' ΚΠΣ αποτέλεσε το βασικό μηχανισμό για την παρακολούθηση των ωφελουμένων των παρεμβάσεων του ΕΚΤ ανά φύλο. Η χρησιμότητα του, όμως, περιορίστηκε από το βαθμό που αυτό είχε προβλεφθεί με την ενσωμάτωση κατάλληλων δεικτών στο επίπεδο των έργων. Στην Ενότητα 3.7.3.3 αναφέρονται αναλυτικά στοιχεία για το βαθμό ένταξης δεικτών ανά φύλο στο επίπεδο των έργων, ο οποίος προσδιορίζει και το βαθμό αξιοποίησης του ΟΠΣ ως μηχανισμό παρακολούθησης των ωφελουμένων με ανάλυση ανά φύλο.

Ετήσιες Εκθέσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Εκ των υποχρεώσεων των Διαχειριστικών Αρχών, όπως απορρέει από τον Κανονισμό 1260/1999 της ΕΕ, ήταν η υποβολή στις Επιτροπές Παρακολούθησης²³ Ετήσιων Εκθέσεων εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι Ετήσιες Εκθέσεις περιελάμβαναν στοιχεία προόδου του φυσικού αντικείμενου των έργων, αναφορών σε προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν, της πορείας επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών, καθώς και στοιχεία για τις τροποποιήσεις του Συμπληρώματος Προγραμματισμού των ΕΠ. Επιπλέον, οι Διαχειριστικές Αρχές όφειλαν να αναφέρουν στις Ετήσιες Εκθέσεις τους τα μέτρα τα οποία είχαν ληφθεί για την εξασφάλιση της συμβατότητας με τις κοινοτικές πολιτικές, εκ των οποίων και η προώθηση της ισότητας των δύο φύλων.

Στο σύνολό τους οι Ετήσιες Εκθέσεις των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων περιλαμβάνουν ξεχωριστό κεφάλαιο, στο οποίο παρουσιάζεται συμβατότητα του Επιχειρησιακού με τις κοινοτικές πολιτικές. Ωστόσο, η πλειοψηφία των Εκθέσεων χαρακτηρίζεται από σύντομες και απλές αναφορές ως προς την πολιτική προώθησης της ισότητας των δύο φύλων και τις πολιτικές υπέρ των γυναικών, χωρίς παρουσίαση συγκεκριμένων στρατηγικών ή μέτρων και ανάλυση ποσοτικών στοιχείων.

Οι Ετήσιες Εκθέσεις που παρουσιάζουν αναλυτικά την πρόοδο της εφαρμογής των στρατηγικών προώθησης της ισότητας και των πολιτικών υπέρ των γυναικών με σαφείς αναφορές σε συγκεκριμένα Μέτρα και δράσεις και αναλυτική παρουσίαση ποσοτικών και στατιστικών στοιχείων είναι των ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια και ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Αττικής και ΠΕΠ Πελοποννήσου.

Στις Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας και των ΠΕΠ Ηπείρου, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου, ΠΕΠ Θεσσαλίας και ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου γίνεται σύντομη αναφορά σε δράσεις και μέτρα υπέρ των γυναικών που στοχεύουν στην προώθηση της πολιτικής της ισότητας των δύο φύλων, χωρίς περαιτέρω στοιχεία αναφορικά με την πορεία υλοποίησης ή τις ωφελούμενες γυναίκες των δράσεων αυτών. Τέλος, οι Ετήσιες Εκθέσεις των ΠΕΠ Κρήτης, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας και ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης περιορίζονται σε πολύ γενικευμένες και σύντομες φραστικές αναφορές περί υποχρέωσης τήρησης της αρχής της ισότητας των φύλων ως μίας εκ των οριζόντιων πολιτικών του Προγράμματος.

Κριτήρια Barnier

Με βάση το σύστημα παρακολούθησης των έργων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, στο τυποποιημένο Τεχνικό Δελτίο Έργου που χρησιμοποιήθηκε για την ένταξη και παρακολούθηση των έργων ΕΚΤ στο

²³ Εντός έξι μηνών από το τέλος κάθε ημερολογιακού έτους.

πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, μεταξύ των λοιπών τυποποιημένων στοιχείων των έργων προβλέφθηκε η συμπλήρωση του πεδίου «Συμβολή στη ισότητα των φύλων» όπου συμπληρώνονταν από τον Φορέα Υλοποίησης εάν το έργο: α) επικεντρώνεται κυρίως στην ισότητα ανδρών – γυναικών ή β) αποβαίνει προς όφελος της ισότητας ανδρών – γυναικών ή γ) είναι ουδέτερο ως προς την ισότητα ανδρών – γυναικών.

Από την ανάλυση των στοιχείων των έργων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ που αντλήθηκαν από το ΟΠΣ προέκυψε ότι, σε σύνολο 8.627 έργων, 2.312 έργα, ήτοι ποσοστό 23,8% δεν περιείχαν τη συγκεκριμένη πληροφορία στο Τεχνικό Δελτίο.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται συνοπτικά ανά κατηγορία μέτρου (με βάση τη μεθοδολογία που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης) τα στοιχεία που δηλώθηκαν στα Τεχνικά Δελτία των Έργων ΕΚΤ, αναφορικά με το συγκεκριμένο πεδίο.

Πίνακας 3.23 Δηλωθέντα στοιχεία στα ΤΔΕ ΕΚΤ στο πεδίο «Συμβολή στη ισότητα των φύλων»

Κατηγορία Μέτρου	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Gender Mainstreaming	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα Ανδρών/Γυναικών	1
	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα ανδρών/γυναικών	1187
	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα των δύο φύλων	1
	Επικεντρώνεται στην ισότητα ανδρών/γυναικών	163
	Ουδέτερο ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών	502
Σύνολο		1854
Θετικές Δράσεις	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα ανδρών/γυναικών	50
	Επικεντρώνεται στην ισότητα ανδρών/γυναικών	1505
	Ουδέτερο ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών	5
Σύνολο		1560
Θετικές Δράσεις & GM	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα ανδρών/γυναικών	14
	Επικεντρώνεται στην ισότητα ανδρών/γυναικών	3
	Ουδέτερο ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών	17
Σύνολο		34
Ουδέτερες Δράσεις	Αποβαίνει θετικό για την ισότητα ανδρών/γυναικών	970
	Επικεντρώνεται στην ισότητα ανδρών/γυναικών	18
	Θετικό ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών	3
	Ουδέτερο ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών	1875
	Πρωθεί την ισότητα ανδρών/γυναικών	1
Σύνολο		2867
Γενικό σύνολο		6315

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτουν τα ακόλουθα:

- ♦ Το 27% των έργων που υλοποιήθηκαν σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, με βάση το ΤΔΕ έχουν δηλωθεί ως «ουδέτερα ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών»
- ♦ Ένα μικρό ποσοστό (0,3%) των έργων που υλοποιήθηκαν σε θετικά Μέτρα, χαρακτηρίζονται ως «ουδέτερα ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών»
- ♦ Το 34,6% των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο ουδέτερων Μέτρων έχουν χαρακτηριστεί στο ΤΔΕ ως «θετικά ως προς την ισότητα ανδρών/γυναικών»

Είναι φανερό ότι το πεδίο των ΤΔΕ στο οποίο δηλώθηκε η συμβολή των έργων ΕΚΤ στις οριζόντιες πολιτικές (κριτήρια Barnier), μεταξύ των οποίων και η ισότητα των φύλων, δεν αποτέλεσε αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης για το βαθμό συμβολής των έργων στην ισότητα των φύλων.

Λοιποί μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση των ωφελουμένων ανά φύλο

Τέλος, στο πλαίσιο της έρευνας πεδίου που πραγματοποιήθηκε στις ΕΥΔ των ΕΠ/ΠΕΠ, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν αν αξιοποιήθηκαν συμπληρωματικά συστήματα / μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων, εκτός του ΟΠΣ - Γ' ΚΠΣ, για την παρακολούθηση των ωφελουμένων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο. Με βάση τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, προκύπτει σχετική διαφοροποίηση, καθώς αναφέρεται μεν από την πλειοψηφία των ερωτηθέντων ότι δεν αξιοποιήθηκαν συμπληρωματικά συστήματα, οι περισσότερες όμως εξ' αυτών προέρχονται από τις ΕΥΔ των ΠΕΠ. Αντιθέτως, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εκπροσώπων των ΕΥΔ των Τομεακών ΕΠ αποφάνθηκε θετικά στο συγκεκριμένο ερώτημα.

3.7.4. Ειδικό Ερώτημα Α2.4. Πώς αξιοποιήθηκαν οι προτάσεις του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του *Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ- 2003 (Αναθέτουσα Αρχή: ΕΥΣΕΚΤ)* στην αναθεώρηση της στρατηγικής των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και αποτιμάται ο βαθμός συμβολής τους στην καλύτερη εφαρμογή του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων.

Ειδικότερα, εξετάζονται τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Σε ποιά βαθμό αξιοποιήθηκαν οι προτάσεις του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ σε ότι αφορά το ΕΚΤ;
- Σε ποιο βαθμό συνέβαλλε ο οδηγός στην καλύτερη εφαρμογή του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων;

Ο στόχος του *Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ* ήταν η προώθηση της ένταξης της ισότητας των φύλων στα έργα του Γ' ΚΠΣ, μέσω της παροχής πληροφοριών και τεχνογνωσίας στους φορείς που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση του Γ' ΚΠΣ (Διαχειριστικές Αρχές), στην υλοποίηση (τελικοί δικαιούχοι και ανάδοχοι έργων), αλλά και στην αξιολόγηση (σύμβουλοι αξιολόγησης).

Στο πλαίσιο του Οδηγού, διατυπώθηκαν προτάσεις για την ενίσχυση της διάστασης της ισότητας στις παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ, καθώς και την ανάπτυξη ειδικών δεικτών για την ισότητα, βάσει των κριτηρίων και των διαπιστώσεων που προέκυψαν από την αναλυτική αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- ♦ παρεμβάσεις πρωταρχικής σημασίας που πρέπει να προηγούνται της χάραξης πολιτικής και που προτείνεται να διαρκούν σε όλες τις φάσεις εφαρμογής των πολιτικών,
- ♦ ενδεικτικές προτάσεις και καλές πρακτικές ανά ΕΠ που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις και παρεμβάσεις για την αποτελεσματική ένταξη της διάστασης του φύλου, με στόχο αφενός την ενίσχυση της πλήρους ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας με μέτρα που διευκολύνουν τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, την προώθηση της επιχειρηματικότητας, τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών και αφετέρου την προώθηση της ισότητας των φύλων στην ελληνική κοινωνία γενικότερα,
- ♦ προτάσεις για την αξιοποίηση των διαθέσιμων στοιχείων και την κατάρτιση ποσοτικοποιημένων στόχων και δεικτών ως προς την οπτική του φύλου.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στόχος της παρούσας ενότητας Αξιολόγησης είναι η αποτίμηση αφενός του βαθμού ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ στην αναθεώρηση της στρατηγικής των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και στον τρόπο εφαρμογής του, και αφετέρου ο προσδιορισμός του βαθμού συμβολής των προτάσεων του Οδηγού στη βελτίωση του σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και στην καλύτερη εφαρμογή του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων.

Αυτό επιτυγχάνεται αρχικά με την αναλυτική επισκόπηση του συνόλου των προτάσεων του Οδηγού και τον προσδιορισμό και καταγραφή εκείνων που σύμφωνα με την κρίση του αξιολογητή, αποτελούσαν τις σημαντικότερες προτάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, με βάση και τα κενά / προβλήματα του αρχικού σχεδιασμού που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης.

Στη συνέχεια, οι προτάσεις ταξινομούνται, με βάση το είδος τους, στις ακόλουθες κατηγορίες:

- ♦ τροποποίηση του περιεχομένου των δράσεων

- ♦ προσθήκη νέων δράσεων
- ♦ τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών
- ♦ τροποποίηση του τρόπου εφαρμογής του *gender mainstreaming*
- ♦ τροποποίηση των κριτηρίων ένταξης

Για τη διερεύνηση της υιοθέτησης, ή μη, των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ στο σχεδιασμό των Προγραμμάτων, εξετάστηκαν τα προγραμματικά κείμενα των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ έτσι όπως αυτά διαμορφώθηκαν μετά την ενδιάμεση αναθεώρησή τους το 2004 (δεδομένου ότι ο Οδηγός καταρτίστηκε το 2003).

Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε για την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ, στην αναθεώρηση της στρατηγικής των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και στην εφαρμογή της, παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα ΣΤ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

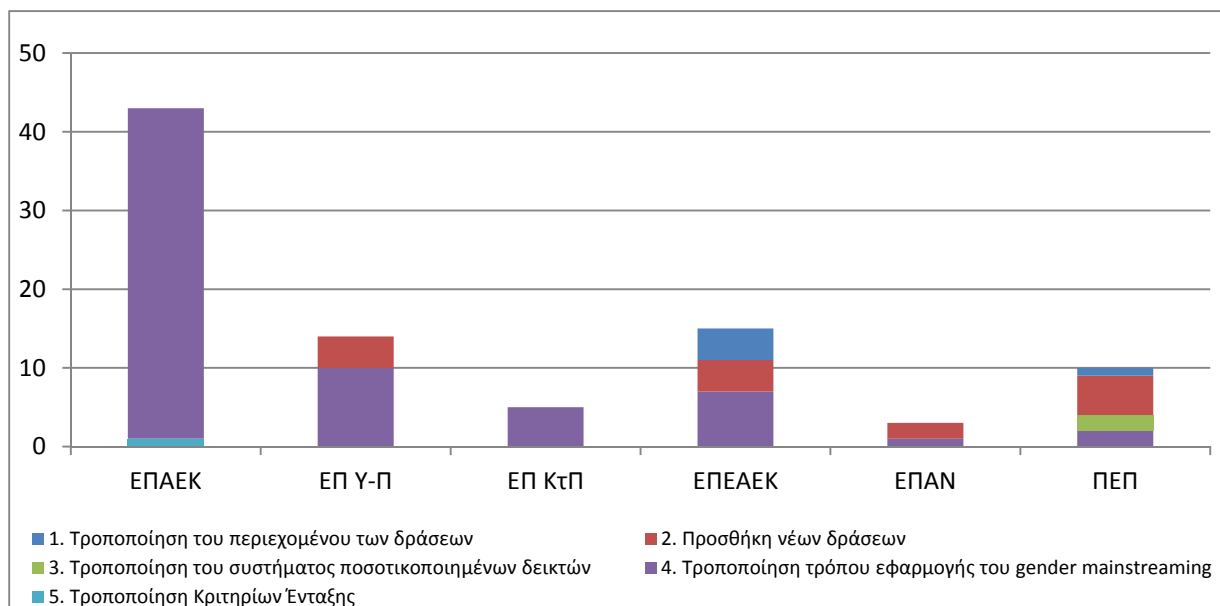
Αναφορικά με τα ΠΕΠ, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Οδηγού, σε όλα τα Μέτρα και τις Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ θα πρέπει να εξετάζεται η ισότιμη διάχυση της ωφέλειας και στα δύο φύλα, ως προς τέσσερις βασικές κατηγορίες επιπτώσεων, οι οποίες αποτελούν και τις κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται οι προτάσεις που διατυπώνονται:

- ο Πρόσβαση στην αγορά εργασίας
- ο Εκπαίδευση και κατάρτιση
- ο Δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων
- ο Συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής

Αντιθέτως, για τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ο Οδηγός δεν ακολουθεί ενιαία προσέγγιση ως προς την ομαδοποίηση των προτάσεων που διατυπώνονται. Οι προτάσεις γίνονται σε επίπεδο Μέτρου/ Άξονα, ή κατατάσσονται σε διακριτές κατηγορίες ανάλογα με τη φύση ή τον στόχο τους.

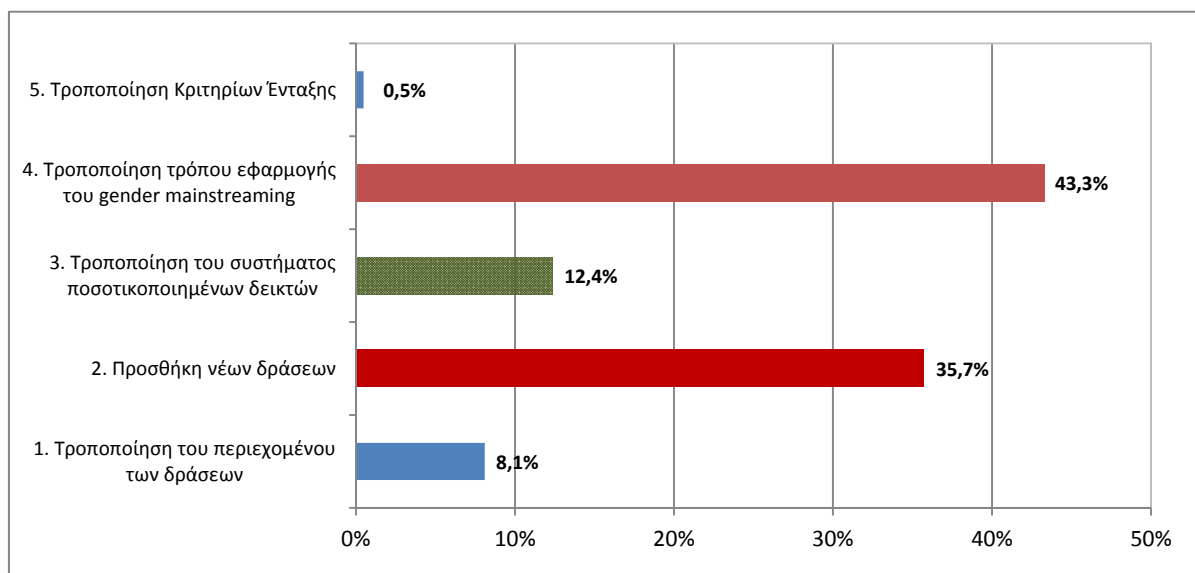
Τα αποτελέσματα της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε, αναφορικά τόσο με την καταγραφή των σημαντικότερων προτάσεων του Οδηγού ανά ΕΠ όσο και με την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσής τους στον προγραμματικό σχεδιασμό, παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα ΣΤ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», ενώ στη συνέχεια παρατίθενται τα σημαντικότερα ευρήματα.

Το ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζει το πλήθος των προτάσεων ανά ΕΠ, ξεχωριστά για καθένα από τα Τομεακά και για το σύνολο των ΠΕΠ (δεδομένου του ότι ακολουθούν κοινή ομαδοποίηση προτάσεων), ανά κατηγορία προτάσεων (βλ. χρωματική κωδικοποίηση).

Διάγραμμα 3.148 Πλήθος προτάσεων του Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ, ανά ΕΠ

Παρατηρώντας το ανωτέρω διάγραμμα, διαπιστώνουμε ότι οι περισσότερες προτάσεις (συνολικά 43) διατυπώνονται για το ΕΠΑΕΚ, με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών (42 προτάσεις) να αφορούν στην *τροποποίηση του τρόπου εφαρμογής του gender mainstreaming*. Για τα ΠΕΠ διατυπώνονται 10 προτάσεις συνολικά, οι μισές από τις οποίες αφορούν στην *προσθήκη νέων δράσεων*.

Στο ακόλουθο διάγραμμα φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή των προτάσεων του Οδηγού ανά κατηγορία:

Διάγραμμα 3.149 Ποσοστιαία κατανομή προτάσεων του οδηγού ανά κατηγορία

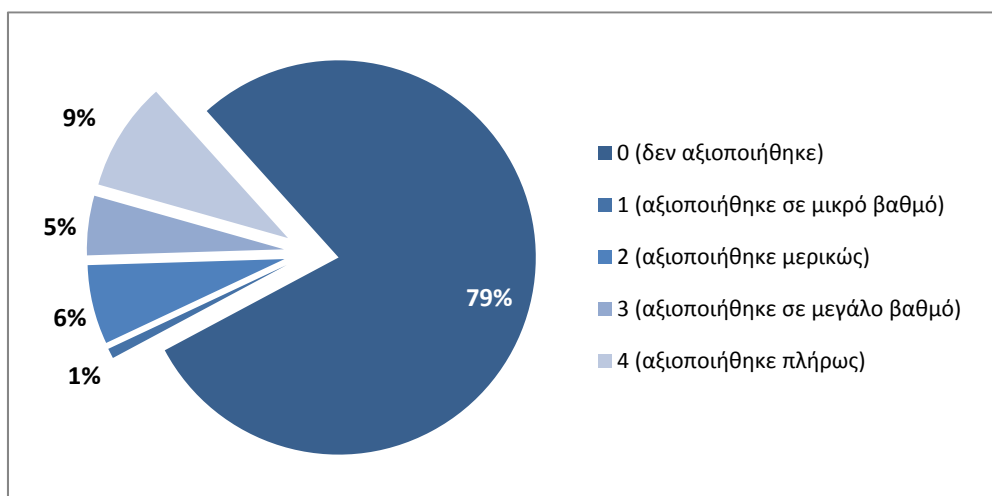
Η κατηγορία 4 «Τροποποίηση του τρόπου εφαρμογής του gender mainstreaming», εμφανώς συγκεντρώνει συνολικά τις περισσότερες προτάσεις (43%), ακολουθεί η κατηγορία 2 «Προσθήκη νέων δράσεων» (36%), και οι κατηγορίες 3 «Τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων δεικτών» και 1 «Τροποποίηση του περιεχομένου των δράσεων», σε ποσοστό 12% και 8%

αντίστοιχα, ενώ διατυπώθηκε μόνο μία πρόταση που να εντάσσεται στην κατηγορία 5 «Τροποποίηση κριτηρίων ένταξης».

Στο ακόλουθο διάγραμμα φαίνεται το πλήθος των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ που αξιοποιήθηκε σε οποιονδήποτε βαθμό, με βάση τα προγραμματικά κείμενα των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ όπως διαμορφώθηκαν μετά την ενδιάμεση αναθεώρηση του 2004.

Το κατωτέρω διάγραμμα απεικονίζει την ποσοστιαία κατανομή των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ ανάλογα με το βαθμό αξιοποίησής τους, συνολικά για τα ΕΠ. Παρατηρείται πως η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων δεν αξιοποιήθηκε καθόλου (79%), ενώ πλήρως αξιοποιήθηκε μόλις το 9% των προτάσεων.

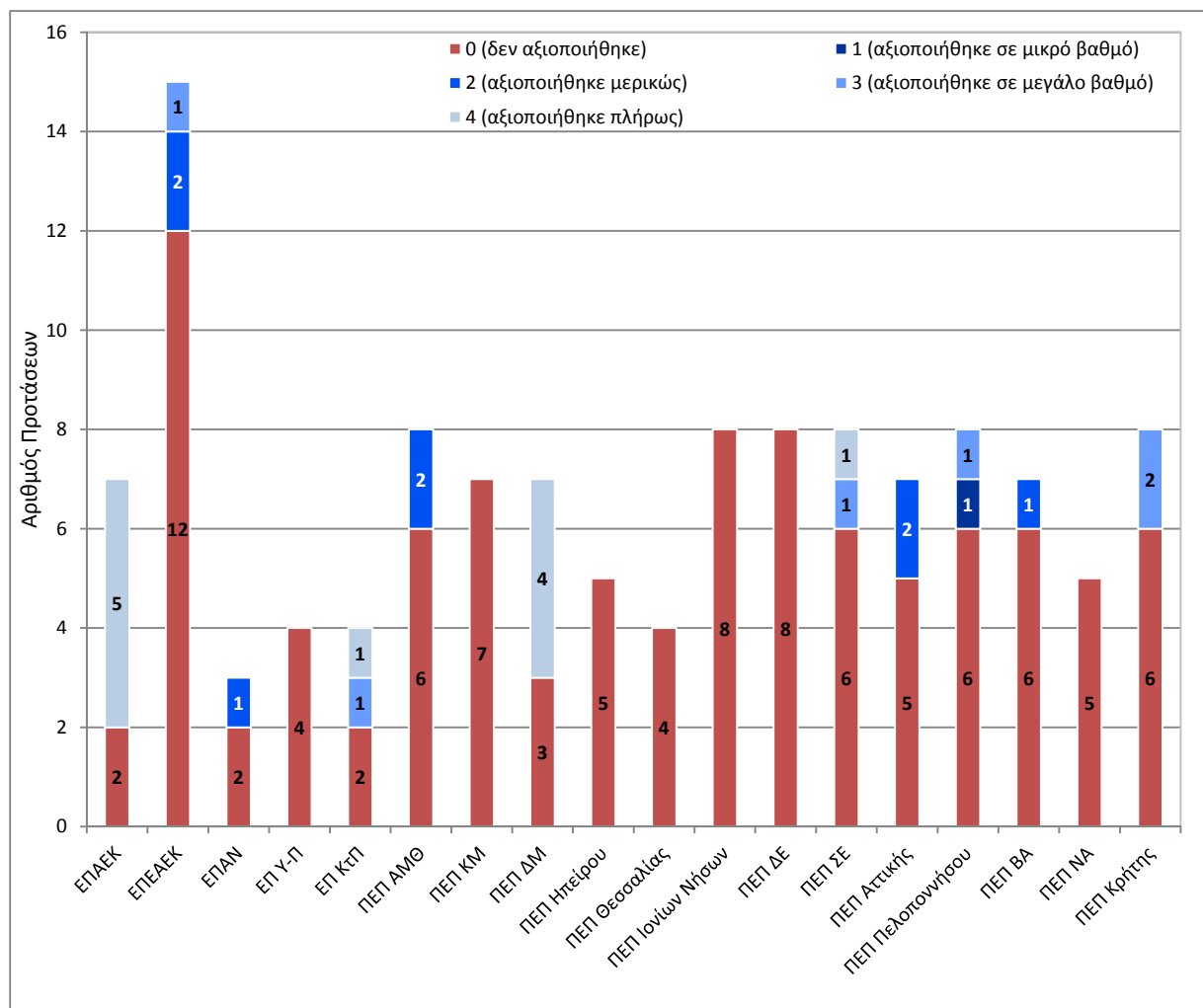
Διάγραμμα 3.150 Ποσοστιαία κατανομή προτάσεων του οδηγού του ΚΕΘΙ με βάση το βαθμό αξιοποίησής τους

Σε ότι αφορά την αξιοποίηση των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ ανά ΕΠ, φαίνεται ότι σε μεγάλο βαθμό οι προτάσεις του Οδηγού υιοθετήθηκαν από τα ΕΠΑΕΚ (71%), ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας (57%) & ΕΠ ΚτΠ (44%).

Ο **συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ** ανέρχεται σε **16%**²⁴, με μόνο 26 προτάσεις να έχουν αξιοποιηθεί σε κάποιο βαθμό κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση των ΕΠ, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της στρατηγικής προώθησης της ισότητας των φύλων. Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

²⁴ Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ υπολογίζεται από το πηλίκο της συνολικής βαθμολογίας των επιμέρους προτάσεων που αξιοποιήθηκαν (σταθμισμένο άθροισμα των προτάσεων του Οδηγού που αξιοποιήθηκαν με βάση το βαθμό αξιοποίησής τους: 0 έως 4), προς τη μέγιστη βαθμολογία (4 x αριθμό προτάσεων), όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΣΤ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Διάγραμμα 3.151 Βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το βαθμό στον οποίο συνέβαλε ο Οδηγός Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming & θετικές δράσεις) τόσο στη φάση του σχεδιασμού, όσο και στη φάση υλοποίησης των ΕΠ, προκύπτουν από τα στοιχεία της Έρευνας Πεδίου που διενεργήθηκε στις ΕΥΔ των ΕΠ (βλ. Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»).

Σύμφωνα με τα ευρήματα της Έρευνας Πεδίου, το 62,6% των ερωτηθέντων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης, εκτίμησε ότι ο Οδηγός Εφαρμογής συνέβαλε, **από αρκετά έως πολύ**, στην εξειδίκευση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων, τόσο κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό, όσο και κατά την υλοποίηση της στρατηγικής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Το ανωτέρω εύρημα έρχεται σε αντίθεση με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την αναλυτική επισκόπηση των προγραμματικών κειμένων και τον προσδιορισμό του βαθμού ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ κατά τις αναθεωρήσεις των Προγραμμάτων, ο οποίος εκτιμήθηκε στο 16%. Επισημαίνεται ότι, η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων δεν αξιοποιήθηκε καθόλου (79%), ενώ πλήρως αξιοποιήθηκε μόλις το 9% των προτάσεων.

3.7.5. Ειδικό Ερώτημα A2.5. Σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκαν οι προτάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης και της ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σχετικά με τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται ο βαθμός αξιοποίησης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων στις αναθεωρήσεις του σχεδιασμού τους και αποτιμάται ο βαθμός συμβολής τους στη βελτίωση του προγραμματικού σχεδιασμού, στις ακόλουθες βασικές κατευθύνσεις:

- Εντοπισμός αδυναμιών στη στρατηγική των ΕΠ σχετικά με την ισότητα των φύλων και διατύπωση προτάσεων ενίσχυσης της στρατηγικής όσον αφορά στις ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών.
- Εντοπισμός αδυναμιών στο προτεινόμενο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και διατύπωση προτάσεων βελτίωσής του.

Προς το σκοπό αυτό διερευνώνται τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Αξιοποιήθηκαν τυχόν προτάσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σχετικά με τη στρατηγική των Προγραμμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων;
- Αξιοποιήθηκαν τυχόν προτάσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφορικά με τον ανασχεδιασμό του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών ισότητας;

Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε για την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στην Ενδιάμεση Αξιολόγηση και στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης») στηρίχθηκε στις ειδικές απαιτήσεις που τέθηκαν από τους Κανονισμούς και τις σχετικές οδηγίες - κατευθύνσεις της ΕΕ, καθώς και τις σχετικές οδηγίες των αρμόδιων εθνικών Υπηρεσιών Συντονισμού των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ (ΕΥΣΣΑΑΠ και ΕΥΣΕΚΤ).

Νομική βάση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης συνιστά το άρθρο 42, παράγραφος 1 του Κανονισμού 1260/1999²⁵ σύμφωνα με το οποίο *«η ενδιάμεση αξιολόγηση εξετάζει, λαμβάνοντας υπόψη την εκ των προτέρων αξιολόγηση, τα πρώτα αποτελέσματα των παρεμβάσεων, την ορθότητά τους και την επίτευξη των στόχων»*.

Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με το θέμα της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης των ΕΠ τέθηκαν με το Έγγραφο Εργασίας 8 της ΕΕ²⁶, το οποίο αναφέρει ως ένα από τους βασικούς στόχους της ενδιάμεσης αξιολόγησης την *«αποτίμηση της έκτασης στην οποία οι οριζόντιες προτεραιότητες – ιδίως η ισότητα των ευκαιριών και το περιβάλλον – έχουν ενσωματωθεί στις μορφές παρέμβασης»*.

Με βάση το ανωτέρω Μεθοδολογικό Έγγραφο Εργασίας, οι απαιτούμενες πληροφορίες που έπρεπε να περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση αξιολόγηση των ΕΠ αναφορικά με την ισότητα των φύλων είναι οι εξής:

- Αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Προγράμματος
- Αποτίμηση της επάρκειας του ποσοτικού προσδιορισμού των στόχων σε σχέση με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

²⁵ Κανονισμός (ΕΚ) 1260/199 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 «περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία».

²⁶ Έγγραφο Εργασίας 8 «Η ενδιάμεση αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων», ΕΕ, 5.12.2000.

- Εκτίμηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων του Προγράμματος στην ισότητα των φύλων

Επιπλέον, στις οδηγίες που δόθηκαν στους Αξιολογητές των ΕΠ από την ΕΥΣΣΑΑΠ²⁷ αναφορικά με την ανάλυση των οριζόντιων προτεραιοτήτων μεταξύ των οποίων και η ισότητα των φύλων αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Όσον αφορά την ανάλυση των οριζόντιων προτεραιοτήτων θα πρέπει να περιλαμβάνονται για κάθε προτεραιότητα τουλάχιστον τα εξής:

- *Η χρηματοδοτική προσπάθεια (προγραμματισμένη/ πραγματική) σε σχέση με την εκάστοτε προτεραιότητα.*
- *Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας για Μέτρα που έχουν άμεση επίπτωση στην προτεραιότητα.*
- *Αναφορά στο κατά πόσο τα κριτήρια ένταξης του Προγράμματος λαμβάνουν υπ' όψιν το ζήτημα.*
- *Οι μήτρες συνάφειας των Μέτρων του Προγράμματος με την κάθε προτεραιότητα θα πρέπει να περιλαμβάνουν και επεξήγηση, σχολιασμό και ποιοτική ανάλυση.*
- *Ποιοτική κατάταξη Μέτρων (υψηλή, μέση, καθόλου επίπτωση) σε σχέση με την κάθε προτεραιότητα.»*

Αντίστοιχα, νομική βάση της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης συνιστά το άρθρο 42 παράγραφος 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999, το οποίο προέβλεπε τη διενέργεια ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης με στόχο:

- την παροχή επικαιροποιημένης πληροφόρησης και ανάλυσης που θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση και ολοκλήρωση των Προγραμμάτων
- την παροχή στοιχείων και αναλύσεων που θα προκύπτουν από τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων και θα συμβάλλουν στο σχεδιασμό των κατάλληλων στρατηγικών και προγραμμάτων της επόμενης προγραμματικής περιόδου

Με το Έγγραφο Εργασίας 9²⁸ η ΕΕ πρότεινε η Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των Προγραμμάτων να βασιστεί στα αποτελέσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης και να επικεντρωθεί σε θέματα (ερωτήματα) που έχουν προστιθέμενη αξία για τις ανάγκες των προγραμμάτων, αντί να ασχοληθεί ξανά με όλες τις ενότητες της ενδιάμεσης αξιολόγησης του 2003. Αναλόγου περιεχομένου ήταν και οι κατευθύνσεις – οδηγίες που δόθηκαν από την ΕΥΣΣΑΑΠ²⁹ για την εκπόνηση και το περιεχόμενο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω κανονιστικό πλαίσιο προσδιορίστηκαν τα ακόλουθα αναγκαία στοιχεία και απαιτούμενες πληροφορίες, στη βάση των οποίων αποτιμήθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις ενδιάμεσες αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ:

- **Αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Προγράμματος:** εξετάζεται η αποτίμηση, ή μη, της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στις διάφορες μορφές παρέμβασης, καθώς και η αποτελεσματικότητα της υλοποίησης της συγκεκριμένης στρατηγικής.
- **Αποτίμηση της επάρκειας του ποσοτικού προσδιορισμού των στόχων σε σχέση με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών:** εξετάζεται ο βαθμός αποτίμησης της

²⁷ «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» (Α.Π. 61986/ΕΥΣΑΠ 1193/23.09.2003)

²⁸ The Update of the Mid Term Evaluation of Structural Fund Interventions

²⁹ Εγκύκλιος για την ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης (Έκθεση Πρώτου Απολογισμού) του ΚΠΣ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006, Α.Π.:40837/ΕΥΣΑΠ 1796/ 14.10.2004

ποσοτικοποίησης της αρχής της ισότητας των φύλων, της καταλληλότητας της προτεινόμενης στοχοθεσίας για την παρακολούθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και της χρησιμότητάς της ως προς την απόδοση ακριβούς και επίκαιρης εικόνας της υλοποίησης.

- ο **Εκτίμηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων του Προγράμματος στην ισότητα των φύλων:** εξετάζεται ο βαθμός απόδοσης σαφών συμπερασμάτων ως προς την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και των επιπτώσεών τους.
- ο **Ανάλυση της χρηματοδοτικής προσπάθειας (προγραμματισμένη / πραγματική) σε σχέση με την προώθηση της ισότητας των φύλων:** εξετάζεται ο βαθμός τήρησης της υποχρέωσης αποτύπωσης της κατανομής / διάθεσης των οικονομικών πόρων που έχουν δεσμευτεί για την υλοποίηση παρεμβάσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων.
- ο **Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των Μέτρων που έχουν άμεση επίπτωση στην ισότητα των φύλων:** εξετάζεται η ύπαρξη, η μη, εκτίμησης της αποτελεσματικότητας των Μέτρων που περιλαμβάνουν θετικές υπέρ των γυναικών ή προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις.
- ο **Αναφορά στο κατά πόσο τα κριτήρια ένταξης του Προγράμματος λαμβάνουν υπόψη το θέμα της ισότητας των φύλων:** εξετάζεται ο βαθμός τήρησης της υποχρέωσης αποτίμησης του βαθμού κατά τον οποίο λαμβάνεται υπόψη το θέμα της ισότητας των φύλων στα κριτήρια ένταξης των Προγραμμάτων.
- ο **Ύπαρξη μήτρας συνάφειας των Μέτρων με την προώθηση της ισότητας των φύλων (με επεξήγηση, σχολιασμό και ποιοτική ανάλυση):** εξετάζεται ο βαθμός τήρησης της υποχρέωσης για κατάρτιση μήτρας συνάφειας των Μέτρων / παρεμβάσεων με τη διάσταση της ισότητας των φύλων και ποιοτικής και ποσοτικής επεξεργασίας αυτής, προκειμένου για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με την πορεία υλοποίησής τους ή/και τη διατύπωση σχετικών συστάσεων, εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο.
- ο **Ποιοτική κατάταξη των Μέτρων (υψηλή, μέση, καθόλου επίπτωση) σε σχέση με την ισότητα των φύλων:** εξετάζεται ο βαθμός τήρησης της υποχρέωσης για αποτίμηση των παρεμβάσεων αναφορικά με τις επιπτώσεις τους στην ισότητα των φύλων.

Η επισκόπηση των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων με βάση τα ανωτέρω κριτήρια, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά ανά ΕΠ στο Παράρτημα Ε του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», κατέδειξε τα κάτωθι:

- ο Σε ότι αφορά την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τα αποτελέσματα θεωρούνται ιδιαίτερα ικανοποιητικά αφού οι Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των 15 από τα 18 ΕΠ καλύπτουν τη συγκεκριμένη απαίτηση. Συγκεκριμένα, στις ενδιάμεσες αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, με εξαίρεση τις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠΕΑΕΚ, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και ΠΕΠ Θεσσαλίας, αποτιμάται ο βαθμός ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων και η αποτελεσματικότητα της στρατηγικής των Προγραμμάτων στον τομέα αυτό.
- ο Ως προς την αποτίμηση της επάρκειας του ποσοτικού προσδιορισμού των στόχων σε σχέση με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αυτή καλύπτεται κατά 56%, ή διαφορετικά σε 10 από τα 18 ΕΠ και συγκεκριμένα στις Αξιολογήσεις των ΕΠΑΕΚ, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Πελοποννήσου, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και ΠΕΠ Κρήτης αποτιμάται η καταλληλότητα του

προτεινόμενου συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών του Προγράμματος σε σχέση με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και διατυπώνονται βελτιωτικές προτάσεις ως προς τον ποιοτικό ή/και ποσοτικό προσδιορισμό τους. Ωστόσο, το γεγονός ότι σε 8 ΕΠ η Ενδιάμεση Αξιολόγησή τους δεν αποτίμησε την επάρκεια του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων σε σχέση με την ισότητα των φύλων, υποδηλώνει σχετική υστέρηση ως προς την κάλυψη της συγκεκριμένης απαίτησης, δεδομένης της σημαντικότητάς της όπως αυτή προδιαγράφηκε και από το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο.

- Ο βαθμός κάλυψης της απαίτησης εκτίμησης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων του Προγράμματος στην ισότητα των φύλων χαρακτηρίζεται αρκούντως ικανοποιητικός, εφόσον αποτελεί αντικείμενο εξέτασης 13 Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων. Συγκεκριμένα οι Αξιολογήσεις των ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ΕΠ ΚτΠ, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Ηπείρου, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Πελοποννήσου, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και ΠΕΠ Κρήτης προέβησαν σε αποτίμηση των παρεμβάσεων που ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων, σε συνοπτική παρουσίαση του βαθμού προόδου τους, σε εντοπισμό των δυσκολιών / αδυναμιών σε επίπεδο υλοποίησης και σε διατύπωση σχετικών συμπερασμάτων / προτάσεων για τις προοπτικές εξέλιξής τους.
- Αντίθετα, ως προς την απαίτηση ανάλυσης της χρηματοδοτικής προσπάθειας σε σχέση με την προώθηση της ισότητας των φύλων, διαπιστώνεται σημαντική υστέρηση κάλυψής της, αφού σε δύο μόνο Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις και συγκεκριμένα σε εκείνες των ΕΠ Υγεία-Πρόνοια και ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας επιχειρείται η αποτίμηση της πορείας χρηματοδότησης των παρεμβάσεων με την αποτύπωση της αναλογίας των πραγματοποιηθεισών δαπανών σε σχέση με την προγραμματισμένη κατανομή πόρων στο πλαίσιο υλοποίησης θετικών ως προς την ισότητα και προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων.
- Ικανοποιητικός εν γένει κρίνεται ο βαθμός κάλυψης της απαίτησης αναφορικά με την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των Μέτρων που έχουν άμεση επίπτωση στην ισότητα των φύλων. Συγκεκριμένα, η κάλυψη της εν λόγω απαίτησης υπολογίζεται σε 61% με τις Αξιολογήσεις των ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Πελοποννήσου, ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και ΠΕΠ Κρήτης να προβαίνουν σε αποτίμηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων που έχουν επίπτωση στην ισότητα των φύλων. Ωστόσο, η αναφορά της μη κάλυψης της απαίτησης κατά 39% δεν θα πρέπει να παραληφθεί.
- Σχετικά με την απαίτηση αναφοράς στο κατά πόσο τα κριτήρια ένταξης του Προγράμματος λαμβάνουν υπόψη το θέμα της ισότητας των φύλων, διαπιστώνεται σημαντικό κενό στην κάλυψή της, δεδομένου του ότι μόνο τρεις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις και συγκεκριμένα οι Αξιολογήσεις των ΕΠΑΝ, ΠΕΠ Ηπείρου και ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας συμπεριέλαβαν εκτιμήσεις σχετικά με το κατά πόσο στα κριτήρια ένταξης προσμετρήθηκε η εφαρμογή της αρχής για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αξίζει να σημειωθεί η απουσία αντίστοιχων αναφορών και άρα η μη κάλυψη της απαίτησης αυτής σε ποσοστό 83%.
- Αναφορικά με την απαίτηση για ύπαρξη μήτρας συνάφειας των Μέτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων (με επεξήγηση, σχολιασμό και ποιοτική ανάλυση), διαπιστώνεται ικανοποιητική ανταπόκριση, με τις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ, ΕΠ ΚτΠ, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, ΠΕΠ Ηπείρου, ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Πελοποννήσου και ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου να προβαίνουν σε αποτίμηση της συνάφειας των παρεμβάσεων με τη διάσταση της ισότητας των φύλων - μέσα από την κατάρτιση αντίστοιχου πίνακα- και ακολούθως σε αξιοποίηση των στοιχείων και χαρακτηριστικών των παρεμβάσεων προκειμένου για την εξαγωγή ωφέλιμων για την

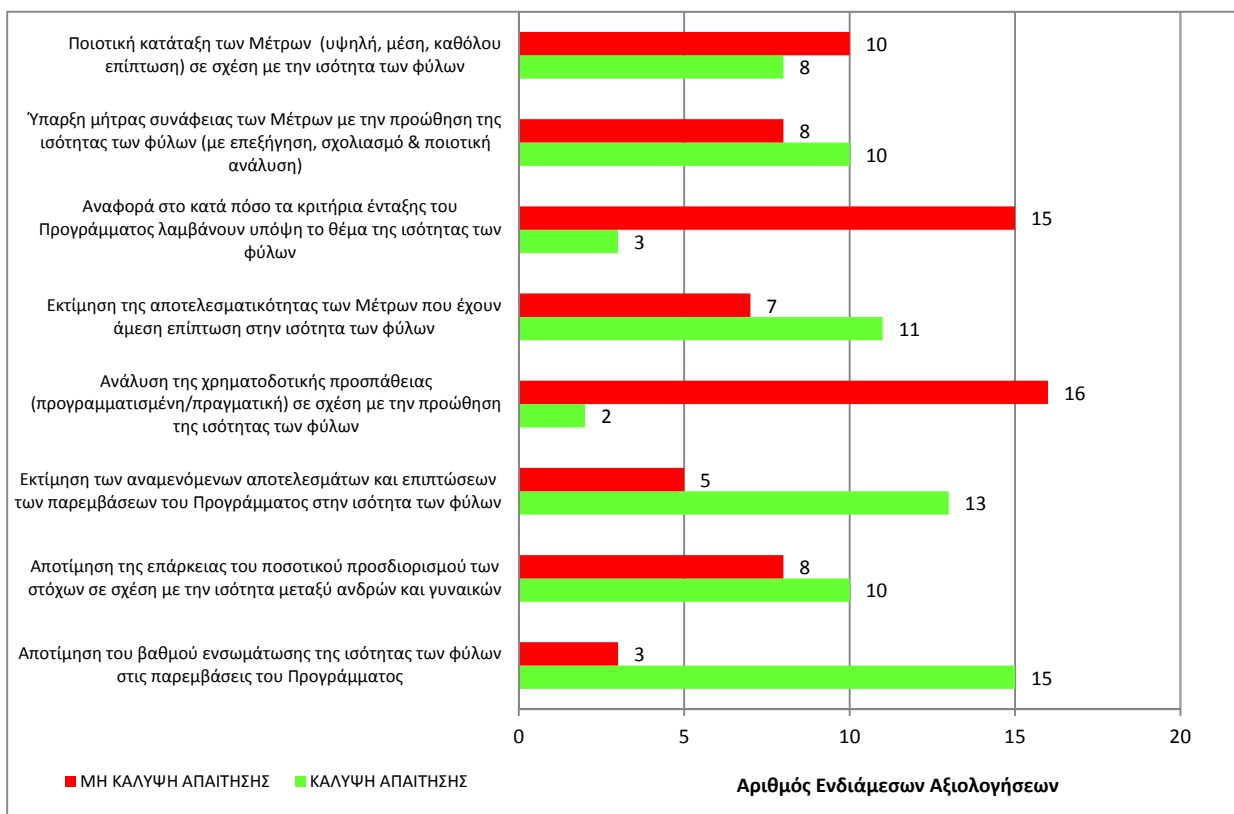
πορεία υλοποίησης του Προγράμματος συμπερασμάτων. Μη κάλυψη της συγκεκριμένης απαίτησης απαντάται στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων και ΠΕΠ Κρήτης και υπολογίζεται στο 44%, υποδηλώνοντας σχετική υστέρηση ως προς την ικανοποίησή της.

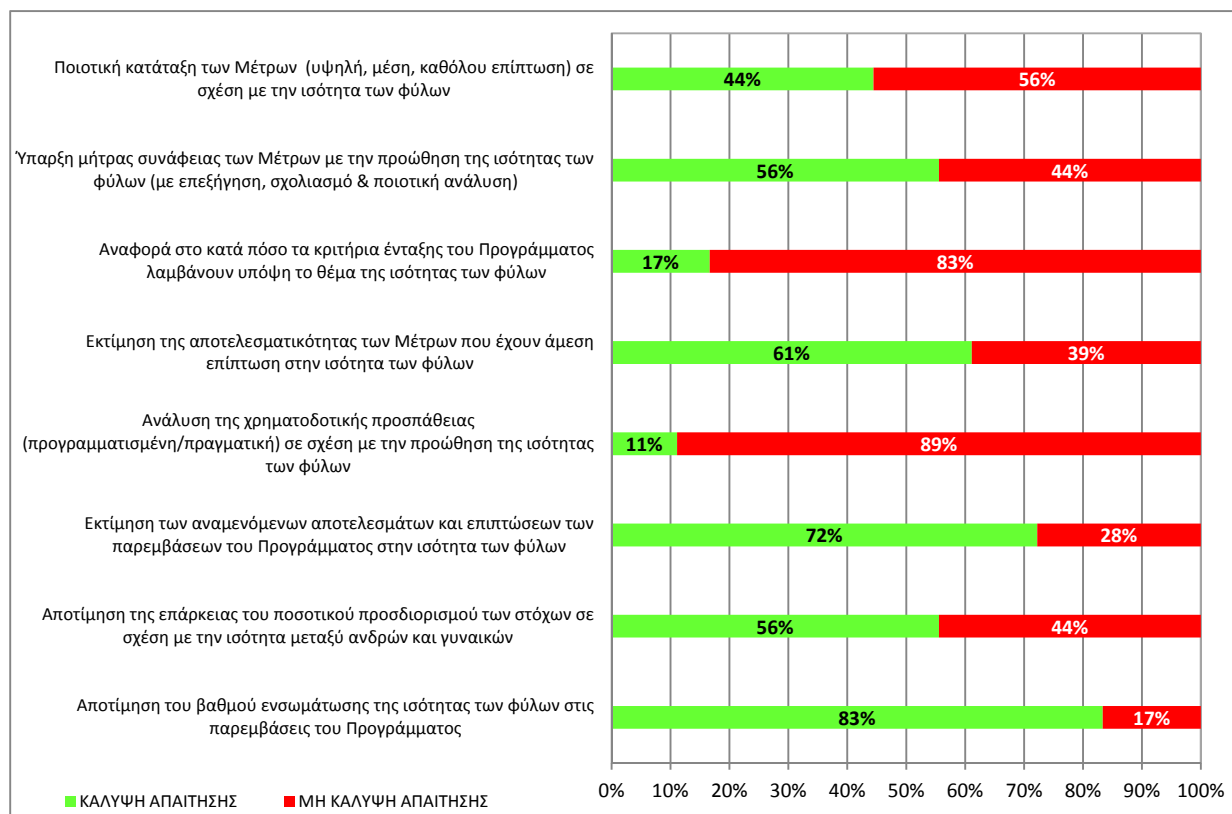
- Αναφορικά με το θέμα της ποιοτικής κατάταξης των Μέτρων (υψηλή, μέση, καθόλου επίπτωση) σε σχέση με την ισότητα των φύλων, παρατηρείται σχετική υστέρηση στο βαθμό κάλυψής της, αφού σε αρκετές περιπτώσεις δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των υπό εξέταση θεμάτων. Συγκεκριμένα, στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις 8 ΕΠ πραγματοποιείται ποιοτική κατάταξη των παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν σε σχέση με την προώθηση της ισότητας των φύλων, ενώ οι Αξιολογήσεις των ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Αττικής, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και ΠΕΠ Κρήτης δεν προβαίνουν σε αντίστοιχη εκτίμηση, διαμορφώνοντας το ποσοστό κάλυψης της εν λόγω απαίτησης στο 44%.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται ο βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ ανά απαίτηση / κριτήριο (σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά).

Διάγραμμα 3.152

Βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ ανά απαίτηση / κριτήριο

Διάγραμμα 3.153 Βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ ανά απαίτηση / κριτήριο

Στην αποτίμηση του βαθμού ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ συνεκτιμήθηκε και το πλαίσιο διατύπωσης ή μη συναφών προτάσεων για τη βελτίωση της πορείας υλοποίησης της στρατηγικής αναφορικά με την αρχή της ισότητας των φύλων, σε συνδυασμό με το βαθμό ενσωμάτωσης των εν λόγω προτάσεων κατά τις αναθεωρήσεις της επιχειρησιακής στρατηγικής.

Αναλυτικά, η χρήση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ως μέσου για τη βελτίωση της ορθότητας και της ποιότητας του προγραμματικού σχεδιασμού και πηγής στοιχείων για την ενδιάμεση αναθεώρηση αιτιολογεί μεταξύ άλλων και τη διατύπωση βελτιωτικών προτάσεων αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων. Οι προτάσεις αυτές, ανάλογα με το περιεχόμενό τους και σε συνάρτηση με τις ελάχιστες απαιτήσεις που κλήθηκε να καλύψει η Ενδιάμεση Αξιολόγηση εν γένει, ταξινομήθηκαν στις ακόλουθες κατηγορίες:

- ◆ Τροποποίηση της στοχοθεσίας Μέτρων / Αξόνων του ΕΠ
- ◆ Τροποποίηση του περιεχομένου των δράσεων
- ◆ Προσθήκη νέων δράσεων
- ◆ Τροποποίηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των παρεμβάσεων
- ◆ Τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών
- ◆ Τροποποίηση κριτηρίων ένταξης

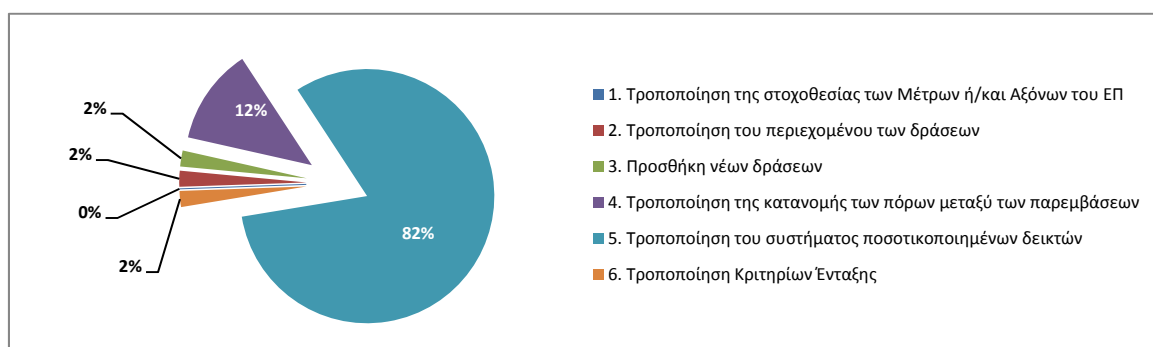
Με βάση τα ως άνω, η γενική διαπίστωση που συνάγεται από την επισκόπηση των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, συνίσταται στη περιορισμένη ανταπόκριση τους ως προς τη διατύπωση προτάσεων αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων, με σημαντικές διαφοροποιήσεις ωστόσο ανά ΕΠ και κατηγορία πρότασης.

Αναλυτικά, σημαντικός αριθμός προτάσεων περιλαμβάνεται στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΠΕΠ Θεσσαλίας (9), ΕΠΑΕΚ (8) και ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας (8). Περιορισμένο αριθμό προτάσεων περιλαμβάνουν οι Αξιολογήσεις των ΠΕΠ Κρήτης (5), ΕΠΕΑΕΚ (4), ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας (3), ΠΕΠ Ηπείρου (3), ΕΠΑΝ (2), ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (2), ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας (2), ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου (2) και ΠΕΠ Πελοποννήσου (1). Δεν περιλαμβάνονται προτάσεις αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων στις Αξιολογήσεις των ΠΕΠ Υγεία-Πρόνοια, ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΠ Αττικής και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

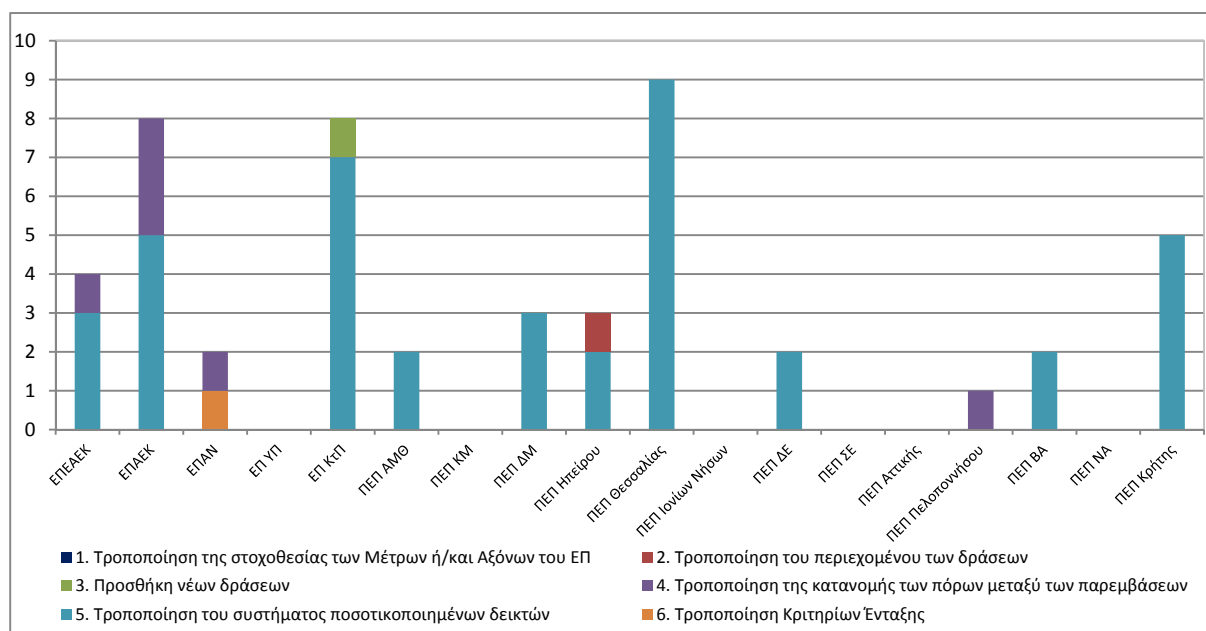
Επιπλέον, σημαντική διαπίστωση συνιστά και το ότι η πλειοψηφία (82%) των διατυπωθεισών προτάσεων εμπίπτει στην κατηγορία **τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών**, γεγονός που επιβεβαιώνει τα μέχρι στιγμής ευρήματα και επισημάνσεις αναφορικά με την ανεπάρκεια της ποσοτικοποίησης της αρχής της ισότητας των φύλων, η οποία χαρακτηρίζει διαχρονικά τόσο τον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, όσο και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του. Ικανός αριθμός προτάσεων (12%) αφορά την **τροποποίηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των παρεμβάσεων**, ενώ περιορισμένος αριθμός προτάσεων διατυπώνεται αναφορικά με τα υπόλοιπα θέματα / κατηγορίες.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται το πλαίσιο των διατυπωθεισών προτάσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και κατηγορία πρότασης (σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά).

Διάγραμμα 3.154 Ποσοστιαία κατανομή των προτάσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ανά κατηγορία

Διάγραμμα 3.155 Αριθμός προτάσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ανά ΕΠ και κατηγορία

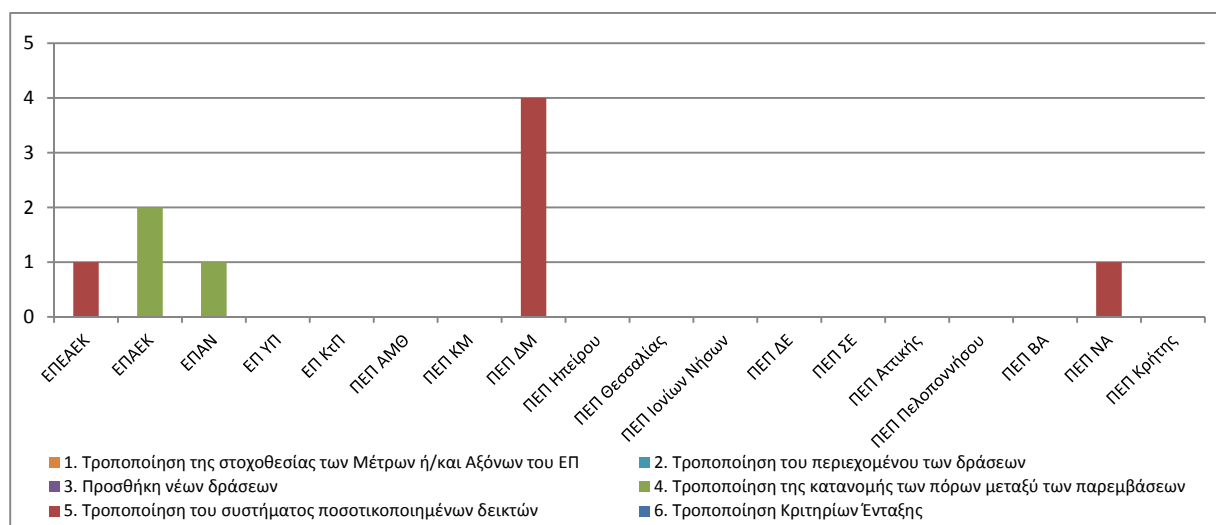
Με βάση τα ως άνω, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ως γενική παρατήρηση ότι η διατύπωση ή μη προτάσεων στο πλαίσιο των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων είναι σχετική, καθώς η αναγκαιότητα ενσωμάτωσής τους συναρτάται άμεσα, τόσο με το βαθμό πληρότητας του επιχειρησιακού σχεδιασμού ως προς το θέμα της ισότητας των φύλων, όσο και με την πορεία υλοποίησης της στρατηγικής (όσο πληρέστερος είναι ο επιχειρησιακός σχεδιασμός, τόσο λιγότερο επιτακτική κρίνεται η ανάγκη διατύπωσης σχετικών βελτιωτικών προτάσεων στο πλαίσιο των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων). Δεν ισχύει βεβαίως το ίδιο και για το είδος των προτάσεων που συμπεριλήφθηκαν στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις, αφού τα θέματα στα οποία εμπίπτουν σκιαγραφούν το προφίλ της επιχειρησιακής στρατηγικής στο σκέλος της προώθησης της ισότητας των φύλων αναδεικνύοντας αδυναμίες του σχεδιασμού και ασυνέπειες της υλοποίησης.

Ο βαθμός ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενημερώσεις των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων αποτιμήθηκε με σημείο αναφοράς και πάλι το πλαίσιο διατύπωσης ή μη συναφών βελτιωτικών προτάσεων για τη πορεία υλοποίησης της στρατηγικής αναφορικά με την αρχή της ισότητας των φύλων, σε συνδυασμό με το βαθμό ενσωμάτωσής τους κατά τις αναθεωρήσεις των Προγραμμάτων, λαμβάνοντας ωστόσο σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι οι σχετικές κατευθύνσεις - οδηγίες που δόθηκαν για την Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, δεν συμπεριέλαβαν συγκεκριμένες απαιτήσεις αναφορικά με την αποτίμηση της ισότητας των φύλων στα ΕΠ.

Βασική διαπίστωση που προκύπτει από την επισκόπηση της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αποτελεί ο χαμηλός βαθμός ένταξης της ισότητας των φύλων ως ένα από τα οριζόντια θέματα που εξετάστηκαν (ειδικότερη έμφαση δόθηκε στις επιπτώσεις στην απασχόληση και στο περιβάλλον). Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ για την προώθηση της ισότητας των φύλων είναι πολύ περιορισμένες και οι περισσότερες εξ αυτών εμπίπτουν στις κατηγορίες **τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών** και **τροποποίηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των παρεμβάσεων**.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται το πλαίσιο των διατυπωθεισών προτάσεων των Ενημερώσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και κατηγορία πρότασης.

Διάγραμμα 3.156 Αριθμός προτάσεων των Ενημερώσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ανά ΕΠ και κατηγορία

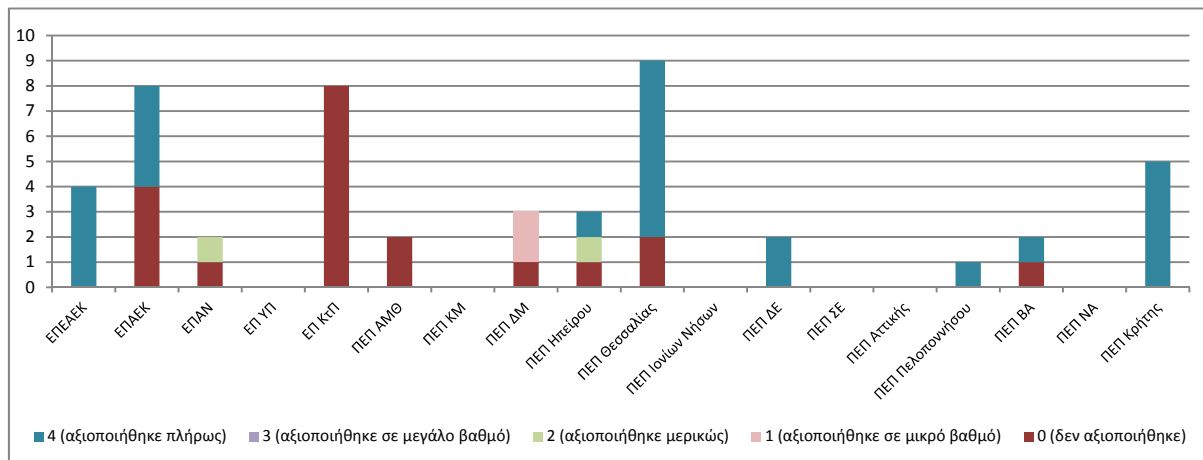

Ο βαθμός συμβολής των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ στη βελτίωση του σχεδιασμού και στην καλύτερη εφαρμογή του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων, συνδέεται άμεσα με το βαθμό ενσωμάτωσης των σχετικών προτάσεων κατά την αναθεώρηση των ΕΠ.

Η εκτίμηση της υιοθέτησης, ή μη, των προτάσεων που διατυπώθηκαν από τις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις και από τις Ενημερώσεις των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων για την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, πραγματοποιήθηκε με βάση τη μεθοδολογία που παρατίθεται στο Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης» και στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκε πλήρως και εκτενώς το σύνολο των προγραμματικών κειμένων των αναθεωρήσεων του σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

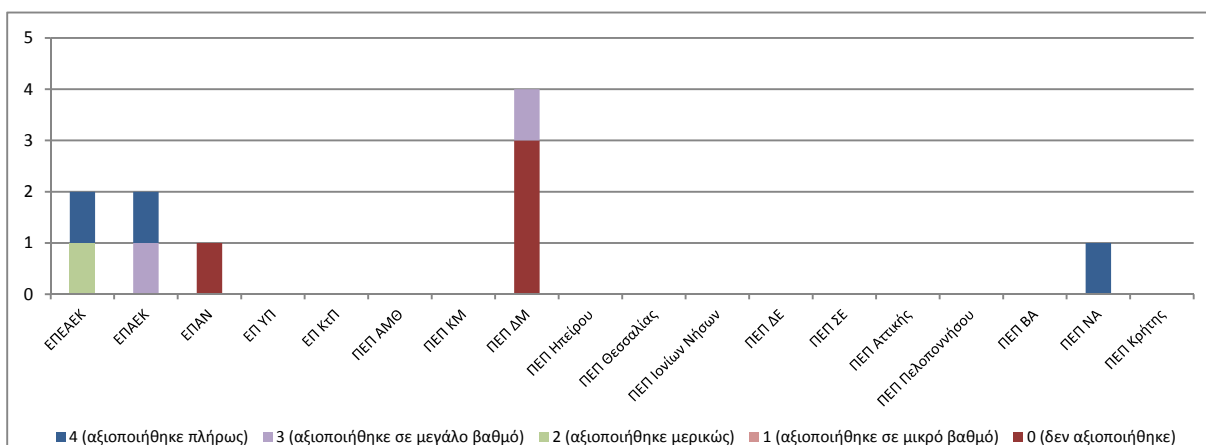
Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ανέρχεται σε **54%**, με σχεδόν τις μισές προτάσεις (25 σε σύνολο 49) να έχουν αξιοποιηθεί πλήρως κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση των ΕΠ, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της στρατηγικής προώθησης της ισότητας των φύλων. Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ανά ΕΠ.

Διάγραμμα 3.157 ■ Βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ανά ΕΠ

Αντίστοιχα, στο ακόλουθο Διάγραμμα παρατίθεται ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο των Ενημερώσεων των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων των ΕΠ, οι οποίες όπως έχει ήδη αναφερθεί ήταν αρκετά περιορισμένες. Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ ανέρχεται στο **50%**.

Διάγραμμα 3.158 ■ Βαθμός ενσωμάτωσης προτάσεων Ενημέρωσης Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ανά ΕΠ

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για μια συνολικότερη αποτίμηση του βαθμού αξιοποίησης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων στις αναθεωρήσεις του σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, το βασικό συμπέρασμα που συνάγεται έγκειται στον εν γένει ικανοποιητικό βαθμό συμβολής τους στη βελτίωση του σχεδιασμού ως προς την αντιμετώπιση της διάστασης της ισότητας των φύλων, δεδομένου ότι κάλυψαν σε ικανοποιητικό βαθμό τις κύριες κατευθύνσεις του, ήτοι: τον εντοπισμό αδυναμιών σχετικά με την ισότητα των

φύλων σε επίπεδο επιχειρησιακής στρατηγικής και προτεινόμενου συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και τη διατύπωση προτάσεων ενίσχυσης της στρατηγικής όσον αφορά τις ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών. Σε αντίθεση με τις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις, στις Ενημερώσεις των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων παρατηρήθηκε χαμηλότερος βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων, που οφείλεται ωστόσο και στην απουσία συγκεκριμένων απαιτήσεων -στο πλαίσιο υλοποίησής τους- για την αποτίμηση της ισότητας των φύλων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα (στο ποιοτικό τους μέρος) συναινούν με τα αντίστοιχα ευρήματα της Έρευνας Πεδίου Α και τα σχετικά στοιχεία με τα οποία τροφοδοτήθηκε το επιμέρους ερώτημα αναφορικά με το βαθμό συμβολής της **Ενδιάμεσης Αξιολόγησης** στην εξειδίκευση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της διενεργηθείσας έρευνας, το 53,3% των ερωτηθέντων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης εκτίμησε ότι η Ενδιάμεση Αξιολόγηση συνέβαλε, **από αρκετά έως πολύ**, στην εξειδίκευση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων τόσο κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό όσο και κατά την υλοποίηση της στρατηγικής. Ωστόσο, αντιτίθενται ως προς τον αντίστοιχο βαθμό συμβολής της **Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης**, καθώς το ίδιο ποσοστό (53,3%) των ερωτηθέντων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης αποτίμησε το βαθμό συμβολής της **από αρκετά έως πολύ** ικανοποιητικό, παρά το γεγονός ο βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης χαρακτηρίζεται εν γένει χαμηλός (25%) (βλ. Ενότητα 3.8.1).

Η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις και στις Ενημερώσεις των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων των ΕΠ-ΕΚΤ σε επίπεδο κάλυψης απαιτήσεων και διατύπωσης προτάσεων παρατίθεται στο Παράρτημα Ε του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στο ίδιο Παράρτημα παρατίθενται και αναλυτικοί πίνακες υπολογισμού του βαθμού ενσωμάτωσης των προτάσεων της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης σχετικά με τη στρατηγική προώθησης της ισότητας των φύλων και τον ανασχεδιασμό του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών κατά την αναθεώρηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

3.8. Αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το Γενικό Ερώτημα Α3 *[Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκε η διάσταση του φύλου κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων;]* με βάση τα δύο επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

3.8.1. Ειδικό Ερώτημα Α3.1. Πώς αντιμετωπίστηκε η ισότητα των φύλων ως οριζόντιο θέμα στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ (ex ante αξιολόγηση, ενδιάμεση αξιολόγηση και ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης);

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα:

- Ποιός ήταν ο βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου και της ισότητας των φύλων σε όλα τα είδη αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
- Σε ποίο βαθμό αξιοποιήθηκαν δείκτες ισότητας για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;

Η διάσταση της ισότητας των φύλων, όπως αυτή ενσωματώθηκε στους κανονισμούς, τις σχετικές οδηγίες – κατευθύνσεις και τα μεθοδολογικά έγγραφα εργασίας της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, καλύπτει εκτός από το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση, και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

Οι ειδικές απαιτήσεις αναφορικά με τα θέματα της ισότητας των φύλων καλύπτουν όλα τα είδη αξιολόγησης που προβλέφθηκαν από τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο, δηλαδή την Εκ των προτέρων (Ex Ante) Αξιολόγηση, την Ενδιάμεση Αξιολόγηση και την Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και παρουσιάσθηκαν αναλυτικά στις Ενότητες 3.4.2 (Ex Ante Αξιολόγηση) και 3.7.5 (Ενδιάμεση Αξιολόγηση και Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης).

Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε για την αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης») στηρίχθηκε στις ειδικές απαιτήσεις που τέθηκαν από τους Κανονισμούς και τις κατευθύνσεις της ΕΕ, καθώς και τις σχετικές οδηγίες των αρμόδιων εθνικών Υπηρεσιών Συντονισμού των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ (ΕΥΣΣΑΑΠ και ΕΥΣΕΚΤ).

Η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στην Εκ των προτέρων, Ενδιάμεση και Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των 18 ΕΠ παρατίθεται αναλυτικά στα Παραρτήματα Δ και Ε, ενώ τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα για το βαθμό ένταξης της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλα τα είδη της αξιολόγησης ανά ΕΠ και για το σύνολο του Γ' ΚΠΣ παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 3.24 Βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ex Ante Αξιολόγηση	Ενδιάμεση Αξιολόγηση	Ενημέρωση Ενδιάμεσης Αξιολόγησης	Σύνολο	Βαθμός Ένταξης της διάστασης του φύλου στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις
ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	1	0	1	2	33,3%
ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση	1	2	1	4	66,7%
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	2	2	0	4	66,7%
ΕΠ Υγεία - Πρόνοια	0	1	0	1	16,7%
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	1	2	1	4	66,7%
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	1	0	0	1	16,7%
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	0	1	1	2	33,3%
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	2	0	0	2	33,3%
ΠΕΠ Ηπείρου	1	1	1	3	50,0%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	1	0	0	1	16,7%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	1	0	0	1	16,7%
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	1	2	1	4	66,7%
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	0	2	1	3	50,0%
ΠΕΠ Αττικής	0	1	0	1	16,7%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	0	2	1	3	50,0%
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	1	1	0	2	33,3%
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	1	0	0	1	16,7%
ΠΕΠ Κρήτης	0	1	1	2	33,3%
Σύνολο ΕΠ Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ	14/36 (2*18)	18/36 (2*18)	9/36 (2*18)	41/108 (6*18)	38,0%
Βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ ανά είδος αξιολόγησης	38,9%	50,0%	25,0%	38,0%	

Σημείωση

Κλίμακα βαθμολόγησης: 0-μηδενικός ή χαμηλός βαθμός, 1-μέτριος βαθμός, 2-υψηλός βαθμός

Από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις των ΕΠ αντιμετωπίστηκε σε μεγαλύτερο βαθμό η διάσταση της ισότητας των φύλων, σε σχέση με την Ex Ante Αξιολόγηση και την Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ, στην οποία παρατηρείται ο χαμηλότερος βαθμός ένταξης.

Η απουσία συγκεκριμένων απαιτήσεων για την αποτίμηση της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ, στο πλαίσιο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησής τους αποτυπώνεται και στο χαμηλό βαθμό ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο συγκεκριμένο είδος αξιολόγησης.

Αντίθετα, στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης φαίνεται ότι καταβλήθηκε προσπάθεια για την αποτίμηση της συμβολής των παρεμβάσεων στη βελτίωση της ισότητας των φύλων, η οποία ενισχύθηκε σε μεγάλο βαθμό και από τις ειδικές κατευθύνσεις που δόθηκαν από την ΕΕ και τις εθνικές Υπηρεσίες Συντονισμού ΕΥΣΣΑΑΠ και ΕΥΣΕΚΤ.

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση των ΕΠ (και η Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης) αποτέλεσε βασικό υποστηρικτικό εργαλείο της αναθεώρησης των προγραμμάτων και μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας και της ορθότητας του προγραμματισμού. Πρόσφερε μια ευκαιρία για τον εντοπισμό των σημείων του προγραμματισμού που ενδεχομένως χρειαζόνταν αναπροσανατολισμό για να εξασφαλισθεί η επίτευξη των αρχικών προγραμματικών στόχων. Ως εκ τούτου, ο βαθμός

ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις επηρέασε, ή θα έπρεπε να επηρεάσει και το βαθμό βελτίωσης του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.

Παρόλα αυτά, ο σχετικά χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι βασική αρχή των αναθεωρήσεων των ΕΠ αποτέλεσε η διασφάλιση της απορρόφησης των πόρων, περιόρισε ως ένα βαθμό τη βελτίωση του σχεδιασμού σε ότι αφορά την εφαρμογή της ισότητας των φύλων.

Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει και η αξιολόγηση των τροποποιήσεων του προγραμματικού σχεδιασμού (βλ. Ενότητα 3.7), όπου φαίνεται ότι τα αρχικά κενά και αστοχίες του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων δεν αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά με τις μετέπειτα τροποποιήσεις και παρέμειναν σε προγραμματικό επίπεδο και στις τελευταίες αναθεωρήσεις των ΕΠ (π.χ. απουσία κατάλληλων δεικτών και στόχευσης).

Εξίσου σημαντική δε είναι και η σχετική παρατήρηση που προέρχεται από τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ, η οποία στο πλαίσιο διενέργειας της σχετικής έρευνας (έρευνα Α) και στο ερώτημα «Κατά την άποψή σας και συγκριτικά με τα άλλα Κ-Μ, η Ελλάδα αντιμετώπισε επαρκώς το θέμα της ισότητας των φύλων στις Επιχειρησιακές Αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (ex ante, ενδιάμεση, τελική);» αποτίμησε ως μερικώς επαρκή την αντιμετώπιση του θέματος της ισότητας των φύλων από τις επιχειρησιακές αξιολογήσεις.

Ο υψηλότερος βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου παρατηρείται στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις τριών τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ και ΕΠ ΚτΠ), καθώς και στο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ενώ το χαμηλότερο βαθμό παρουσιάζουν το ΕΠ Υγεία – Πρόνοια και πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ ΑΜΘ, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Αττικής και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου).

Ο συνολικός βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανέρχεται μόλις σε **38%**.

Ο βαθμός αξιοποίησης δεικτών ισότητας για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ αναφέρεται αναλυτικά στις Ενότητες 3.4.2. και 3.7.5. αντίστοιχα.

3.8.2. Ειδικό Ερώτημα Α3.2. Σε ποιές κατηγορίες παρεμβάσεων σχεδιάσθηκαν και υλοποιήθηκαν θεματικές μελέτες για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων τους στην ισότητα των φύλων;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα:

- Σε ποιές κατηγορίες παρεμβάσεων αξιολογήθηκαν τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις τους ως προς την ισότητα των φύλων, μέσω θεματικών μελετών/αξιολογήσεων;
- Σε ποιο βαθμό διενεργήθηκαν θεματικές αξιολογήσεις για την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
- Σε ποιο βαθμό λοιπές θεματικές αξιολογήσεις ενσωμάτωσαν το θέμα της ισότητας των φύλων ως οριζόντιο ερώτημα;

Κατά την Α' Φάση του Έργου συλλέχθηκε με τη βοήθεια της ΕΥΣΕΚΤ, ένας σημαντικός αριθμός μελετών – ερευνών, οι οποίες πραγματεύονται θέματα σχετικά με την ισότητα των φύλων και ειδικότερα Εθνικές Μελέτες, Θεματικές Μελέτες – Αξιολογήσεις επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΚΤ καθώς και Μελέτες και Εκθέσεις της ΕΕ που περιλαμβάνουν την Ελλάδα ως μελέτη περίπτωσης.

Μια από τις βασικές εργασίες που υλοποιήθηκε στη Β' Φάση του Έργου, αφορούσε στην αναλυτική επισκόπηση των ειδικών θεματικών μελετών - εκθέσεων αξιολόγησης και στον προσδιορισμό των ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται σε αυτές και που αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο (βλ. Παράρτημα ΙΑ: Αποδελτίωση Μελετών του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»).

Κριτήριο αξιολόγησης του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις, αποτελεί σύμφωνα με τη Μεθοδολογία του Αξιολογητή, η ύπαρξη θεματικών αξιολογήσεων για την ισότητα των φύλων / λοιπών θεματικών αξιολογήσεων που ενσωμάτωσαν το θέμα της ισότητας των φύλων ως οριζόντιο ερώτημα, στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, καθώς και ο βαθμός αξιοποίησης των αξιολογήσεων αυτών για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ.

Η Μεθοδολογική Προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε από τον Αξιολογητή, περιλάμβανε τα εξής βήματα:

- Αποτύπωση ανά ΕΠ των ειδικών θεματικών μελετών - αξιολογήσεων επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΚΤ (είτε θετικών δράσεων για την ισότητα των φύλων, είτε άλλων δράσεων που όμως απαντούν και σε ερωτήματα για το θέμα της ισότητας των φύλων).
- Αξιολόγηση του βαθμού αποτίμησης των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων του ΕΚΤ μέσω των ειδικών θεματικών μελετών – αξιολογήσεων, με βάση την κλίμακα: 0- μηδενικός ή μικρός βαθμός κάλυψης (Μέτρα στα οποία αντιστοιχούσε το πολύ μία μελέτη), 1- μέτριος βαθμός κάλυψης (Μέτρα στα οποία αντιστοιχούσαν από 2 έως 3 μελέτες), 2 - υψηλός βαθμός κάλυψης (Μέτρα στα οποία αντιστοιχούσαν από 4 και πάνω μελέτες).
- Υπολογισμός του συνολικού βαθμού κάλυψης, ο οποίος εκφράζεται ως ο λόγος της απόλυτης βαθμολογίας του κάθε ΕΠ: ο αριθμός των μελετών της κάθε κατηγορίας σταθμισμένος με τον αντίστοιχο βαθμό κάλυψης (0,1 ή 2), προς τη μέγιστη δυνατή βαθμολογία που θα μπορούσε να επιτευχθεί με βάση τον αριθμό των Μέτρων που περιλαμβάνονται στο κάθε ΕΠ).
- Προσδιορισμός των κατηγοριών παρεμβάσεων για τις οποίες αξιολογήθηκαν τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις ως προς την ισότητα των φύλων.

- Επισκόπηση των λοιπών θεματικών αξιολογήσεων των παρεμβάσεων ΕΚΤ και προσδιορισμός αυτών που ενσωμάτωσαν το θέμα της ισότητας των φύλων ως οριζόντιο ερώτημα.

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της αξιολόγησης και η κατάταξη των ΕΠ με βάση το σύνολο των μέτρων ΕΚΤ που περιλαμβάνουν, αλλά και ανά κατηγορία παρέμβασης (GM Μέτρα και Θετικά Μέτρα), σε σχέση με το βαθμό κάλυψης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων μέσω ειδικών θεματικών μελετών-αξιολογήσεων, παρατίθενται σε πινακοποιημένη μορφή στο Παράρτημα ΙΑ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Στον ακόλουθο πίνακα συνοψίζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης σχετικά με τον τελικό βαθμό κάλυψης των ΕΠ από μελέτες, καθώς και την σχετική τους κατάταξη, τόσο σε επίπεδο συνόλου παρεμβάσεων ΕΚΤ, όσο και διακριτά σε επίπεδο θετικών μέτρων και GM Μέτρων αντίστοιχα:

Πίνακας 3.25 | Αποτελέσματα της αξιολόγησης σχετικά με τον τελικό βαθμό κάλυψης των ΕΠ από μελέτες

ΕΠ/ΠΕΠ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΩΝ ΕΚΤ		ΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ		GM ΜΕΤΡΑ	
	ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΕΠΕΑΕΚ	80%	1	100%	1	67%	3
ΕΠΑΕΚ	72%	2	83%	10	69%	1
ΕΠ ΚτΠ	67%	3			67%	2
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	67%	4	100%	6	50%	11
ΕΠΑΝ	67%	5	100%	5	67%	4
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	60%	6	100%	7	50%	5
ΠΕΠ ΚΜ	60%	7	100%	3	50%	6
ΠΕΠ ΒΑ	50%	8	100%	4	38%	13
ΠΕΠ ΔΜ	50%	9	50%	11	38%	14
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	50%	10	100%	9	50%	10
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	50%	11	50%	14	38%	15
ΠΕΠ ΣΕ	50%	12	50%	13	50%	7
ΠΕΠ ΔΕ	50%	13	100%	8	50%	8
ΠΕΠ ΝΑ	50%	14			33%	16
ΕΠ ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	50%	15			50%	9
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	40%	16	33%	15	50%	12
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	38%	17	100%	2	17%	18
ΠΕΠ ΑΜΘ	30%	18	50%	12	25%	17

Από τα στοιχεία της αξιολόγησης προκύπτει ότι στο σύνολο των παρεμβάσεων ΕΚΤ οι περισσότερες θεματικές μελέτες / αξιολογήσεις εκπονήθηκαν για Μέτρα Τομεακών ΕΠ, με το ΕΠΕΑΕΚ να κατατάσσεται πρώτο στη βαθμολογία κάλυψης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων μέσω ειδικών θεματικών μελετών / αξιολογήσεων.

Στην πλειοψηφία των Μέτρων, αντιστοιχούσαν από 2 έως 3 μελέτες, με εξαίρεση τα θετικά Μέτρα στα περισσότερα εκ των οποίων παρατηρήθηκε υψηλός βαθμός κάλυψης (περισσότερες από 4 μελέτες), γεγονός το οποίο αποκαλύπτει την σημαντική προσπάθεια που καταβλήθηκε στην

κατεύθυνση της αποτίμησης της συμβολής των παρεμβάσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης, ως προς την κατηγορία στην οποία εντάσσονται οι μελέτες, (Εθνικές Μελέτες, Θεματικές Μελέτες – Αξιολογήσεις, Μελέτες και Εκθέσεις της ΕΕ), η πλειοψηφία τους εμπίπτει στην κατηγορία των Θεματικών Μελετών – Αξιολογήσεων επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΚΤ (62% του συνόλου των μελετών, έναντι 23% και 15% που αντιστοιχεί στις εθνικές και ευρωπαϊκές μελέτες).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα, οι εργασίες της αξιολόγησης επικεντρώνονται στην αναλυτική διερεύνηση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ακόλουθων αξιολογητικών γενικών ερωτημάτων:

1. Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
(Ερώτημα B1)
2. Ποιά είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
(Ερώτημα B2)
3. Πώς αποτιμάται η βιωσιμότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
(Ερώτημα B3)

Το επίπεδο ανάλυσης των ανωτέρω γενικών ερωτημάτων και των επιμέρους ειδικών ερωτημάτων που περιλαμβάνουν, διαφοροποιείται ανά ειδικό ερώτημα. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα συμπεράσματα – ευρήματα της αξιολόγησης παρουσιάζονται συνολικά για τα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η ανάλυση προχωράει στο επίπεδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, του Μέτρου, ακόμα και της δράσης/έργου, όπου αυτό απαιτείται για την τεκμηρίωση των ευρημάτων και των συμπερασμάτων.

4.1. Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το Γενικό Ερώτημα B1 [Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;], με βάση τα επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

4.1.1. Ειδικό Ερώτημα B1.1. Ποιός είναι ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικών στόχων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;

Για την αποτίμηση του βαθμού επίτευξης των ποσοτικών στόχων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων εξετάζονται ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Ποιές είναι οι εκροές των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;
- Πώς διαμορφώθηκαν οι δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο τέλος της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου;
- Πώς συσχετίζονται οι εκροές, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων σε σχέση με τους αρχικά τεθέντες στόχους;

ενώ στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ εξετάζεται (ενότητα 4.1.1.7) το υποερώτημα:

- Ποιός είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων ισότητας στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ;

4.1.1.1. Ε.Π «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΑΕΚ – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Η εφαρμογή / υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την ισότητα των φύλων σε σχέση με τη στρατηγική και τους στόχους του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση αξιολογεί εν γένει το βαθμό επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων του προγραμματικού σχεδιασμού σε επίπεδο Μέτρων του ΕΠ ως ακολούθως:

Μέτρο 1.2: Ενίσχυση της λειτουργίας ή/και δράσεων των υπηρεσιών απασχόλησης, παρακολούθησης και υποστήριξης των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Υποστήριξη της λειτουργίας των ΚΠΑ, της Κεντρικής μονάδας στήριξης και συντονισμού και των λοιπών δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης με προτεραιότητα στην υποστήριξη των δράσεων που αναφέρονται στους επιτελικούς μηχανισμούς και ιδιαίτερα εκείνων για την παρακολούθηση της αγοράς εργασίας και τη σύνδεσή της με την αρχική και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνδρες και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ 1.232.273 ωφελούμενοι άνεργοι από εξατομικευμένη προσέγγιση, εκ των οποίων 743.871 γυναίκες (ποσοστό **60,4%**)

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Οι προγραμματικοί στόχοι του Μέτρου 1.2 γενικά ικανοποιήθηκαν, υπό την έννοια του ότι στο πλαίσιο υλοποίησής του αναβαθμίστηκαν οι υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση με στόχο την εξατομικευμένη προσέγγιση και ολοκληρώθηκε το δίκτυο των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (σε ολόκληρη τη χώρα), τόσο ως προς τις υποδομές, όσο και ως προς το ανθρώπινο δυναμικό. Επίσης, το 100% των εγγεγραμμένων ανέργων ωφελήθηκαν από εξατομικευμένη προσέγγιση μέσα από τις υπηρεσίες των ΚΠΑ. Ωστόσο η προβλεπόμενη ένταξη στο ανθρώπινο δυναμικό υποστήριξης κάθε ΚΠΑ, Συμβούλου Ισότητας δεν υλοποιήθηκε με «τυπικό τρόπο».

Μέτρο 1.3: Ενίσχυση και αναβάθμιση των παρεμβάσεων και ενεργειών υπέρ των ανέργων για την προσαρμογή των δεξιοτήτων τους στις ανάγκες της αγοράς εργασίας

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

♦ Ενέργειες Συνεχιζόμενης και Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης που απευθύνονται στην πλειονότητά τους σε άνεργους/ες, με εφαρμογή της ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνεργοι μεταξύ των οποίων και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ Κατάρτιση **73.666** άνεργων γυναικών [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των καταρτισθέντων **54%** (το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε **66%** αν δεν ληφθούν υπόψη τα έργα κατάρτισης άνεργων ναυτικών που υλοποίησε το Υπουργείο Εμπορικής ναυτιλίας και στα οποία η συμμετοχή των γυναικών ήταν της τάξης του 1%)

Ο στόχος της ισότητας στο πλαίσιο του Μέτρου 1.3 που αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα χρηματοδοτικά εργαλεία καταπολέμησης της ανεργίας στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ γενικά επιτεύχθηκε. Συγκεκριμένα, 136.498 καταρτιζόμενοι άνεργοι ωφελήθηκαν συνολικά σε σχέση με τους 125.000 αρχικά προβλεπόμενους, επιτυγχάνοντας υπερεπίτευξη του στόχου σε ποσοστό 109%. Ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών τελικά ανήλθε σε 73.666 σημειώνοντας επίτευξη της τάξης του 98% σε σχέση με την τιμή στόχο για τις γυναίκες (που ανέρχονταν σε 75.000) και **54%** σε σχέση με την τιμή στόχο επί συνόλου καταρτιζόμενων άνεργων.

Το εν λόγω ποσοστό επίτευξης (54%) σε πρώτη ανάγνωση υπολείπεται οριακά του στόχου 60% που καθορίζεται από την εφαρμογή του gender mainstreaming. Η σχετική υποεπίτευξη ερμηνεύεται από το γεγονός ότι στο Μέτρο πέραν των κλασικών δράσεων κατάρτισης μέσω ΚΕΚ, στις οποίες οι γυναίκες ανήλθαν σε ποσοστό **66%** των συμμετεχόντων, περιλαμβάνονταν και έργα για μεγάλο αριθμό ωφελούμενων περί τις 25.000 (ένα έργο κατ' έτος από το 2000 έως το 2006) κατάρτισης άνεργων ναυτικών από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ), στα οποία η συμμετοχή των γυναικών ανήλθε περίπου στο 1% των συμμετεχόντων, γεγονός που κρίνεται απόλυτα φυσιολογικό, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων σε ναυτικά επαγγέλματα είναι άνδρες.

Στα ως άνω στοιχεία αποτίμησης και σε συνάρτηση με τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων του Μέτρου, έχει ενδιαφέρον να συμπεριληφθούν τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας¹ που αφορούσε τη δράση 1.3-1: Κατάρτιση άνεργων σε πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), η οποία πραγματοποιήθηκε σε χρόνο που οι προβλεπόμενες ενέργειες κατάρτισης είχαν ολοκληρωθεί (2004) και στην οποία καταδεικνύονται τα κάτωθι: 7 στους 10 συμμετέχοντες ήταν γυναίκες, εκ των οποίων το 65% είχε ολοκληρώσει το πρόγραμμα της κατάρτισης πριν από 9 έως 15 μήνες. Επιπλέον το 77,08% εξ αυτών παρέμεναν άνεργες μετά το τέλος της κατάρτισής τους. Εργασία (μισθωτή – πλήρους απασχόλησης) είχε το 16,67% των γυναικών και υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης τελούσε το 3,13% των γυναικών, ενώ σε ποσοστό 38,89% ήταν άνεργες περισσότερο από ένα χρόνο και σε ποσοστό 33,33% από 1 έως 12 μήνες. Ωστόσο, από τα σχετικά ευρήματα προκύπτει ότι αν και σημαντικό ποσοστό συμμετεχόντων παρέμεναν άνεργοι κατόπιν ολοκλήρωσης του προγράμματος κατάρτισης, αξιολόγησαν θετικά την εμπειρία τους από τη συμμετοχή τους σε αυτό.

Μέτρο 1.4: Ενίσχυση και αναβάθμιση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης άνεργων

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με εφαρμογή της ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών στις οποίες περιλαμβάνονται δύο διακριτές Δράσεις:

- ♦ το Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας (STAGE - Δράση 1.4.1)
- ♦ το Πρόγραμμα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την Απασχόληση Ανέργων σε Νέες Θέσεις

¹ Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τη Μελέτη: «Οριζόντια Παρακολούθηση και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις Αξιολόγησης της Κοινωνικής Διάστασης της Κοινωνίας της Πληροφορίας στις Παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Β3, ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: «Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ»

Εργασίας (ΝΘΕ - Δράση 1.4.2.)
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Άνεργοι μεταξύ των οποίων και γυναίκες
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ 64.772 άνεργες γυναίκες ωφελήθηκαν από προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
✓ Ποσοστό συμμετοχής γυναικών σε προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας 65%

Ο στόχος της ισότητας στο πλαίσιο του Μέτρου 1.4 του ΕΠΑΕΚ που αποτέλεσε το πιο στοχευμένο Μέτρο ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης γενικά επιτεύχθηκε. Συγκεκριμένα, 100.119 καταρτιζόμενοι άνεργοι ωφελήθηκαν συνολικά σε σχέση με τους 90.197 αρχικά προβλεπόμενους, επιτυγχάνοντας υπερεπίτευξη του στόχου σε ποσοστό 111%. Ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών τελικά ανήλθε σε 64.722 σημειώνοντας υπερεπίτευξη της τάξης του 120% σε σχέση με την τιμή στόχο για τις γυναίκες (που ανέρχονταν σε 54.000) και 65% σε σχέση με την τιμή στόχο των συνολικά ωφελούμενων, τιμή που ξεπερνά τον στόχο 60% που καθορίζεται από την εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming.

Στα ως άνω συνηγορούν και τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας² που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 1.4 για τη συμμετοχή δικαιούχων στο πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας ΟΑΕΔ 2002 και 2005 αντίστοιχα και κατέδειξε τα κάτωθι: η αναλογία των γυναικών στο σύνολο των συμμετεχόντων έφτασε το 50% και 59,02% αντίστοιχα τηρώντας -κατά το δυνατόν- την αναλογία 60-40 που είχε θέσει ο προγραμματισμός. Επιπλέον, σε ποσοστό 79% και 92,46% αντίστοιχα οι δικαιούχοι απασχολήθηκαν μέσω του προγράμματος ΝΘΕ, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με τις γυναίκες να υπερσχύουν των ανδρών στις τοποθετήσεις κατά 18% για το έτος 2002 και να ανέρχονται στο 57,76% των συνολικά απασχολούμενων για το έτος 2005, ενώ αναλογικά περισσότερες ήταν και οι γυναίκες που επέλεξαν το καθεστώς της μερικής απασχόλησης σε ποσοστό 74,30% για το έτος 2005.

Μέτρο 1.5: Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου
♦ Ενέργειες κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση ανέργων, στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, με εφαρμογή της ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Άνεργοι μεταξύ των οποίων και γυναίκες
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Κατάρτιση 8.678 ανέργων γυναικών στον τομέα του πολιτισμού και του περιβάλλοντος
✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των καταρτισθέντων 78,6%
✓ Συμμετοχή 3.313 ανέργων γυναικών σε προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας

² Τα στοιχεία προέρχονται από τις κάτωθι Μελέτες: «Έκθεση Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) / ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Α.Ε. (2002) και «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) έτους 2005».

✓ Ποσοστό συμμετοχής γυναικών σε προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας **78,5%**
[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου-στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 1.5. Συγκεκριμένα σε σύνολο 11.045 ωφελουμένων από τη δράση της κατάρτισης, οι γυναίκες ανήλθαν σε 8.678 (με ποσοστό συμμετοχής 78,6%). Επιπλέον, από τους 4.222 συνολικά ωφελούμενους από την υλοποίηση ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση οι γυναίκες ανήλθαν σε 3.313 καλύπτοντας το 78,5% του συνολικά ωφελούμενου πληθυσμού.

Μέτρο 1.6: Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Υλοποίηση Σχεδίων Δράσης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων με σκοπό την ενδυνάμωση των ΜΚΟ, προκειμένου να λειτουργήσουν ως νέα κοιτάσματα απασχόλησης, μέσω της ανάπτυξης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, του λεγόμενου και «τρίτου τομέα της οικονομίας». Στόχος της ενδυνάμωσης των ΜΚΟ είναι η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας ως μιας εναλλακτικής αγοράς εργασίας, η οποία θα έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει έναν ικανοποιητικό αριθμό ανέργων σε τομείς που ξεφεύγουν από τα στενά εμπορευματικά όρια που θέτει η αγορά και που συνδέονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνεργοι μεταξύ των οποίων και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ Προώθηση στην απασχόληση **1.218** ανέργων γυναικών

✓ Ποσοστό ωφελούμενων γυναικών **69,6%**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας για το Μέτρο 1.6 στο πλαίσιο του οποίου υλοποιήθηκαν 1.471 Σχέδια Δράσης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων επιτεύχθηκε με τη δημιουργία 1.749 νέων θέσεων εργασίας. Σε σύνολο 1.749 συνολικά ωφελούμενων ανέργων, οι γυναίκες ανήλθαν σε 1.218, ανεβάζοντας το ποσοστό συμμετοχής τους στο 69,6%³.

Μέτρο 2.1: Υποστηρικτικές και προπαρασκευαστικές (προκατάρτιση), καθώς και συνοδευτικές ενέργειες προώθησης της ισότητας των ευκαιριών

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

³ Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από την Τελική Έκθεση Εκτέλεσης του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση. (σύνολο ωφελούμενων) του ΕΠ και το ΟΠΣ (υποσύνολο - γυναίκες).

- ♦ Ενέργειες εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, με εφαρμογή της ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνεργοι ευπαθών κοινωνικών ομάδων με έμφαση στις γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **9.573** επωφελούμενες άνεργες γυναίκες από δράσεις προκατάρτισης
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων από δράσεις προκατάρτισης **79%**
- ✓ **22.882** επωφελούμενες άνεργες γυναίκες Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων από ΣΥΥ **69%**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε και στο πλαίσιο του Μέτρου 2.1. Αναφορικά με τη δράση προκατάρτισης, σε σύνολο 12.060 ωφελουμένων καταρτιζομένων ανέργων του Μέτρου, το ποσοστό των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε στο 79%, τιμή που ξεπερνά κατά πολύ το στόχο 60% που καθορίζεται από την εφαρμογή του Mainstreaming. Παρομοίως και από τη δράση που περιλάμβανε ενέργειες παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, οι ωφελούμενοι ανήλθαν σε 33.135 εκ των οποίων οι 22.882 ήταν γυναίκες, με το ποσοστό συμμετοχής τους να ανέρχεται στο 69%⁴.

Μέτρο 2.2: Προώθηση στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Ενέργειες προώθησης στην απασχόληση ατόμων από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, με εφαρμογή της ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες μεταξύ των οποίων και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **3.858** ωφελούμενες γυναίκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων από ενέργειες προώθησης στην απασχόληση **77%**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου- στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 2.2 του ΕΠΑΕΚ που αφορούσε ενέργειες προώθησης στην απασχόληση ατόμων από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Ειδικότερα σε σύνολο 5.007 ωφελουμένων του Μέτρου οι ωφελούμενες γυναίκες ανήλθαν σε 3.858 με το ποσοστό συμμετοχής τους να ανέρχεται στο 77%.

⁴ Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από την Τελική Έκθεση (σύνολο ωφελούμενων) του ΕΠ και το ΟΠΣ (υποσύνολο - γυναίκες).

Μέτρο 2.3: Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ ειδικών μειονεκτουσών ομάδων και υπέρ των ανέργων σε περιοχές ή τομείς υψηλής ανεργίας⁵

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ειδικές μειονεκτούσες ομάδες (παλιννοστούντες, ΑμεΑ κτλ)
- ♦ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των ανέργων σε περιοχές/τομείς υψηλής ανεργίας

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άτομα ειδικών μειονεκτουσών ομάδων μεταξύ των οποίων και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **3.836** ωφελούμενες γυναίκες από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ειδικές μειονεκτούσες ομάδες
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ειδικές μειονεκτούσες ομάδες **59,8%**
- ✓ **5.475** ωφελούμενες γυναίκες από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των ανέργων σε περιοχές/τομείς υψηλής ανεργίας
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ειδικές μειονεκτούσες ομάδες **60%**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Επίτευξη του στόχου της ισότητας παρατηρούμε και στο πλαίσιο του Μέτρου 2.3, καθώς σε σύνολο 6.416 ωφελούμενων του Μέτρου οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν σε 3.836, καλύπτοντας οριακά το στόχο της αρχής της ισότητας των φύλων σε ποσοστό 59,8%. Επιπλέον, από τα προγράμματα ολοκληρωμένης παρέμβασης που υλοποιήθηκαν σε περιοχές/τομείς υψηλής ανεργίας οι ωφελούμενοι ανήλθαν σε 9.126 εκ των οποίων οι γυναίκες ανήλθαν σε 5.475 καλύπτοντας το στόχο σε ποσοστό 60%.

Μέτρο 3.1: Ενίσχυση δράσεων πιστοποίησης (μονάδων, φορέων, προγραμμάτων και εκπαιδευτών κατάρτισης), καθώς και υπηρεσιών δημιουργίας και τυποποίησης προγραμμάτων κατάρτισης

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Δημιουργία Μητρώου Εκπαιδευτών/τριών Σ.Ε.Κ., εκπαίδευσή τους και πιστοποίηση τους, ευαισθητοποίηση σε θέματα ισότητας των ευκαιριών των εκπαιδευτών/τριών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, καθώς και εκπαίδευσή τους σε τεχνικές που θα τους αποτρέψουν να αναπαράγουν παραδοσιακούς ρόλους, στερεότυπα και στάσεις.

⁵ Το εν λόγω Μέτρο είχε χαρακτηριστεί *Ουδέτερο* σε επίπεδο Προγραμματικού σχεδιασμού βάσει της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Άνδρες και γυναίκες
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Πιστοποίηση 2.870 γυναικών εκπαιδευτών [Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου-στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας υποεπιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 3.1 καθώς από το σύνολο των 8.082 ωφελούμενων εκπαιδευτών ενηλίκων στο πλαίσιο του έργου κατάρτισης που υλοποίησε το ΕΚΕΠΙΣ μέσω πιστοποιημένων ΚΕΚ (πιστοποιήθηκαν 8.082 εκπαιδευτές,) οι ωφελούμενες γυναίκες ανήλθαν σε 2.870, με το ποσοστό συμμετοχής τους να μην ξεπερνά το 35,5%.

Μέτρο 4.1: Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων Επιχειρήσεων
Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου
Προγράμματα ενίσχυσης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών με εφαρμογή ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Άνδρες και γυναίκες
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Ενίσχυση 30.379 Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών γυναικών [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση] ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών 53,5%

Ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε και στο Μέτρο 4.1 που περιλάμβανε τα προγράμματα ενίσχυσης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, μια από τις πιο επιτυχημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΕΚ μέσω της οποίας ωφελήθηκαν 56.813 άνεργοι σε σχέση με τους 45.000 αρχικά προβλεπόμενους (υπερεπίτευξη της τιμής στόχου κατά 26%). Οι γυναίκες ωφελούμενες του Μέτρου ανήλθαν σε 30.379, υπερκαλύπτοντας τον αρχικά τεθέντα στόχο των 23.850 ωφελούμενων γυναικών σε ποσοστό 127%. Το ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων ανήλθε στο 53,5%, τιμή που υπολείπεται ελαφρώς μεν του στόχου 60% (που καθορίζεται από την εφαρμογή του gender mainstreaming). Ωστόσο, με βάση τη φύση της δράσης που απαιτεί ανάληψη πρωτοβουλιών στο δύσκολο πεδίο της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, κρίνεται άκρως ικανοποιητική. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι σε επίπεδο στοχοθεσίας του Μέτρου το ποσοστό γυναικών στους επωφελούμενους Νέους Ελεύθερους Επαγγελματίες είχε τεθεί στο 53% (23.850 επωφελούμενες γυναίκες σε σύνολο 45.000).

Συμπληρωματικά στα ως άνω, στοιχεία εμπεριέχονται σε σχετική έρευνα που διενεργήθηκε για το πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών του ΟΑΕΔ (2002) πανελλαδικά και περιλαμβάνει τα κάτωθι ενδιαφέροντα ευρήματα με βάση τα συγκεντρωτικά στοιχεία του προγράμματος: από τους 4.078 συνολικά ωφελούμενους, το ποσοστό των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε στο 51,57% υπολειπόμενο του στόχου κατά 8,43%. Σημειώνεται, ωστόσο, «η ιδιομορφία του Προγράμματος ΝΕΕ..... η οποία απαιτεί την ανάληψη ρίσκου, την πρόσβαση σε άλλα κεφάλαια ή πηγές χρηματοδότησης εκτός του κεφαλαίου της επιδότησης και λαμβανομένων υπόψη των

εξαιρέσεων ως προς τα επαγγέλματα, καθιστά αδύναμες τις κατηγορίες στόχου άνεργων γυναικών και ανέργων ηλικίας μέχρι 25 ετών»⁶.

Σε παρόμοια συμπεράσματα για το Μέτρο 4.1 καταλήγουν και τα σχετικά στοιχεία έρευνας που διενεργήθηκε για το πρόγραμμα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών για το έτος 2004 και καταδεικνύει τα κάτωθι: το ποσοστό των συμμετεχόντων γυναικών ανήλθε στο 49,20% του συνόλου, συμμετοχή των γυναικών στο πρόγραμμα ΝΕΕ του ΟΑΕΔ για το 2004 υπολειπόμενη του στόχου του 60%, αρκετά ικανοποιητική, ωστόσο, «με δεδομένο το συγκριτικά μεγάλο ποσοστό των γυναικών στην Ελλάδα που, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, δεν επιθυμούν να ενεργοποιηθούν στην αγορά εργασίας»⁷.

Μέτρο 4.2: Ενίσχυση και υποστήριξη της συμμετοχής των αυτοαπασχολούμενων σε προγράμματα αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους⁸

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέρους

- ♦ Δράσεις κατάρτισης για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων των αυτοαπασχολούμενων με στόχο τη διατήρηση ή/και αύξηση των θέσεων απασχόλησης, με εφαρμογή ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Αυτοαπασχολούμενοι άνδρες και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ Κατάρτιση **14.033** αυτοαπασχολούμενων γυναικών
- ✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων αυτοαπασχολούμενων από δράσεις κατάρτισης **37,64%**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέρους, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου-στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας υποεπιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Μέρους 4.2, καθώς μέσω της υλοποίησής του ωφελήθηκαν 37.282 αυτοαπασχολούμενοι (υπερεπίτευξη της τιμής στόχου κατά 24%), οι γυναίκες ωφελούμενες του Μέρους ωστόσο ανήλθαν σε 14.033, με το ποσοστό της συμμετοχής τους να ανέρχεται στο 37,64%⁹, τιμή που αποκλίνει σημαντικά από το στόχο του 60% που καθορίζεται από την εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming.

Μέτρο 4.3: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζόμενων σε επιχειρήσεις

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέρους

- ♦ Υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις

⁶ Τα στοιχεία προέρχονται από την Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) έτους 2004/ ΟΑΕΔ Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) / ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.»

⁷ Τα στοιχεία προέρχονται από την Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.) έτους 2004

⁸ Το εν λόγω Μέτρο είχε χαρακτηριστεί Ουδέτερο σε επίπεδο Προγραμματικού σχεδιασμού βάσει της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης.

⁹ Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από την Τελική Έκθεση (σύνολο ωφελούμενων) του ΕΠ και το ΟΠΣ (υποσύνολο - γυναίκες).

μέσω Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης, με εφαρμογή ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Καταρτιζόμενοι εργαζόμενοι άνδρες και γυναίκες
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Κατάρτιση 13.148 εργαζόμενων γυναικών [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελούμενων εργαζόμενων από δράσεις κατάρτισης 55,6%

Ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε οριακά στο πλαίσιο του Μέτρου 4.3. Η υλοποίηση φυσικού αντικειμένου του Μέτρου ανήλθε συνολικά στο 99%¹⁰, ενώ σε σύνολο 23.656 ωφελουμένων καταρτιζόμενων εργαζόμενων του Μέτρου, οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν σε 13.148 καλύπτοντας τον αρχικά τεθέντα στόχο των 13.400 ωφελουμένων γυναικών σε ποσοστό **98%**. Το ποσοστό γυναικών στο σύνολο των ωφελουμένων ανήλθε στο 55,6%, τιμή που υπολείπεται ελαφρώς του στόχου 60% (που καθορίζεται από την εφαρμογή του gender mainstreaming), αλλά ταυτίζεται σχεδόν με το στόχο που είχε τεθεί στο επίπεδο του Μέτρου με βάση τον τελικό σχεδιασμό του.

Επισημαίνεται ότι στο επίπεδο της στοχοθεσίας του Μέτρου το ποσοστό γυναικών στους επωφελούμενους εργαζόμενους από δράσεις κατάρτισης τέθηκε στο 55,8% (13.400 επωφελούμενες γυναίκες σε σύνολο 24.000), με βάση όμως τον τελικό σχεδιασμό του ΕΠ (από 60% στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του 2004).

Μέτρο 4.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στο Δημόσιο Τομέα
Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου
♦ Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης σε εργαζόμενους του δημοσίου τομέα, με εφαρμογή ποσόστωσης 60% υπέρ των γυναικών.
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Καταρτιζόμενα στελέχη δημόσιας διοίκησης
Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Συμμετοχή 97.183 γυναικών δημόσιων υπαλλήλων σε προγράμματα κατάρτισης
✓ Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων που συμμετείχαν σε δράσεις κατάρτισης 63%
[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου-στοιχεία ΟΠΣ]

Ο στόχος της ισότητας στο πλαίσιο του Μέτρου 4.4 που περιλάμβανε την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης σε εργαζόμενους του δημοσίου τομέα επιτεύχθηκε, εφόσον στο πλαίσιο υλοποίησής του σε σύνολο 154.260 ωφελουμένων καταρτιζομένων στελεχών δημόσιας διοίκησης (από τους

¹⁰ Ο στόχος των ωφελουμένων ήταν 24.000 άτομα (Αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007), με τιμή επίτευξης τους 23.656 εργαζόμενους σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του έργου.

135.000 αρχικά προβλεπόμενους), οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν σε 97.183¹¹, με το ποσοστό συμμετοχής τους να φτάνει το 63%.

Μέτρο 5.1: Θετικές δράσεις για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων από τις επιχειρήσεις, για την ισότητα των δύο φύλων στην εργασία τους, με δράσεις όπως: ενημέρωση ευαισθητοποίηση εργοδοτών και εργαζομένων, ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων, ενίσχυση της λειτουργίας δομών φύλαξης παιδιών στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων, προκειμένου να διευκολυνθεί η εργαζόμενη γυναίκα, ώστε να μπορέσει να συνδυάσει αρμονικά την οικογενειακή και επαγγελματική ζωή.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ **13.757** ωφελούμενες γυναίκες από θετικές δράσεις για την ισότητα [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

Στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1, η τιμή επίτευξης του δείκτη «Γυναίκες ωφελούμενες από θετικές δράσεις για την ισότητα» σε σχέση με το στόχο¹², ανήλθε σε 13.757 επιτυγχάνοντας υπερεπίτευξη σε ποσοστό 115% γεγονός που σε πρώτη ανάγνωση κρίνεται θετικό, πλην όμως δεν πρέπει να παραγνωριστεί ότι η τιμή στόχος είχε μειωθεί κατά 50% σε σχέση με τον στόχο του αρχικού σχεδιασμού (24.600), λόγω και της σημαντικής μείωσης του προϋπολογισμού του Μέτρου κατά την αναθεώρηση του 2006 του ΕΠΑΕΚ. Η καινοτομικότητα του Μέτρου σε συνδυασμό με το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής (50% επι του προϋπολογισμού των σχεδίων) φαίνεται ότι λειτούργησαν εις βάρος της επίτευξης των αρχικά τεθέντων στόχων.

Μέτρο 5.2: Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

♦ Λειτουργία δομών στήριξης των γυναικών στην αγορά εργασίας, μέσω της ελάφρυνσής τους από τις οικογενειακές υποχρεώσεις.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ Συγχρηματοδότηση λειτουργίας **353** δομών [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

✓ Η δυναμικότητα δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία ανήλθε σε **36.148** άτομα [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

¹¹ Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από την Τελική Έκθεση (σύνολο ωφελούμενων) του ΕΠ και το ΟΠΣ (υποσύνολο - γυναίκες).

¹² Ο οποίος μειώθηκε από 24.600 σε 12.000 ωφελούμενες λόγω της μείωσης της δημόσιας δαπάνης του Μέτρου κατά την αναθεώρηση του 2006 του ΕΠΑΕΚ.

Ο στόχος του Μέτρου 5.2 «Αριθμός δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία» επιτεύχθηκε σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία υλοποίησης στο 98% (353 δομές έναντι στόχου 360), η δε δυναμικότητα των δομών ξεπέρασε κατά πολύ την τιμή στόχο που είχε οριστεί στα 7.178 άτομα, με επίτευξη 504% και απόλυτο αριθμό 36.148 άτομα. Ταυτόχρονα μέσω των δομών προωθήθηκε η απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού στον τομέα κοινωνικών υπηρεσιών, αφού οι περισσότερες θέσεις απασχόλησης των ενισχυόμενων δομών και υπηρεσιών καλύπτονται από γυναίκες (άνω του 80% των απασχολούμενων).

Μέτρο 5.3: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση / πληροφόρηση φορέων και δομών)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών, άνεργων και εργαζόμενων, μέσα από την παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής, ευαισθητοποίησης και κοινωνικής στήριξης.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ Οι άνεργες γυναίκες που επωφελήθηκαν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανήλθαν σε **21.245** [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ Οι εργαζόμενες γυναίκες που επωφελήθηκαν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανήλθαν σε **5.908** [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ Οι άνεργες γυναίκες που επωφελήθηκαν από δράσεις προώθησης της απασχόλησης ανήλθαν σε **2.771** [Δείκτης Μέτρου / Η τιμή του δείκτη προέκυψε από δείκτες έργων – στοιχεία ΟΠΣ]

Οι στόχοι του Μέτρου 5.3 γενικά επιτεύχθηκαν. Συγκεκριμένα, οι άνεργες γυναίκες που ωφελήθηκαν από τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις του Μέτρου ανήλθαν σε 21.245 επιτυγχάνοντας επίτευξη του στόχου σε ποσοστό 127%, ενώ αντίστοιχα οι ωφελούμενες εργαζόμενες γυναίκες έφτασαν τις 5.908 με ποσοστό επίτευξης 114%. Σημαντική διάσταση στην υλοποίηση της παρέμβασης προσέδωσε η σύνδεση των ΔΥΑ και ΚΠΑ με τον Εθνικό συντονιστή των Σχεδίων Δράσης (Γενική Γραμματεία Ισότητας), ώστε να διασφαλίζεται η εξατομικευμένη υποστήριξη των γυναικών και η προώθησή τους σε ενεργητικές μορφές απασχόλησης.

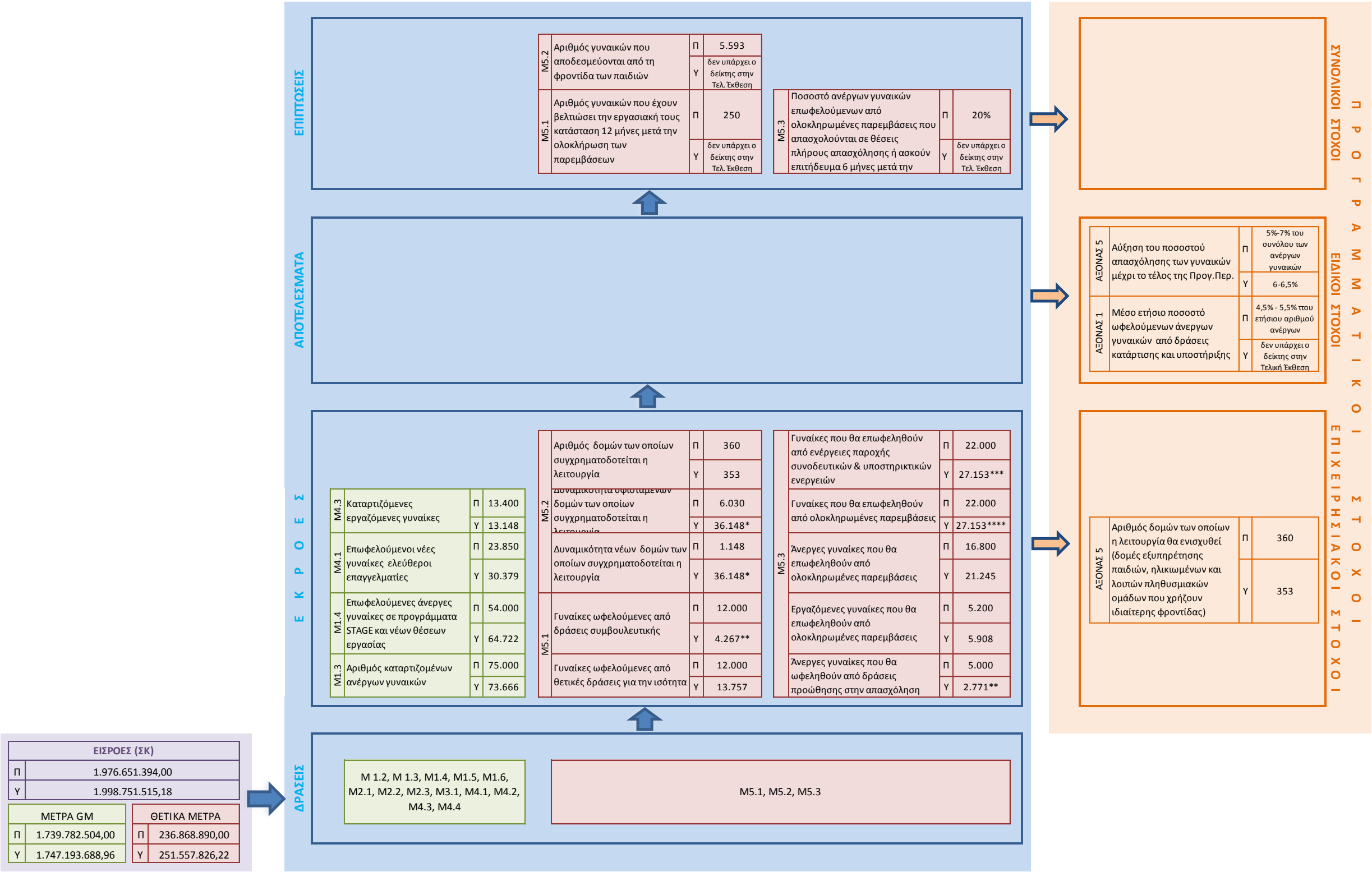
Η γενική παρατήρηση στην οποία καταλήγει ο συσχετισμός σχεδιασμού και υλοποίησης / εφαρμογής του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση έγκειται στο γεγονός ότι επί συνόλου παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ, δύο (2) Μέτρα (Μ2.3 και Μ4.2) μεταβλήθηκαν ως προς την κατηγορία παρέμβασης στην οποία εμπίπτουν ενσωματώνοντας στις δράσεις τους τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), ενώ τα υπόλοιπα Μέτρα ΕΚΤ παρέμειναν αμετάβλητα.

Συγκεκριμένα, μεταβολή της κατηγορίας παρέμβασης (από ουδέτερο Μέτρο γίνεται Μέτρο gender mainstreaming) διαπιστώνουμε στα:

- ο Μέτρο 2.3: Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ ειδικών μειονεκτουσών ομάδων και υπέρ των ανέργων σε περιοχές ή τομείς υψηλής ανεργίας
- ο Μέτρο 4.2: Ενίσχυση και υποστήριξη της συμμετοχής των αυτοαπασχολούμενων σε προγράμματα αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση στην εφαρμογή / υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την ισότητα των φύλων αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Σχήμα 4.1 Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός & Υλοποίηση)

Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

*Η τιμή υλοποίησης αφορά και τους δύο δείκτες - Ο δείκτης στην Τελική Έκθεση αναφέρεται ως "Δυναμικότητα δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία". Η δυναμικότητα των δομών φύλαξης παιδιών ανήλθε σε 6.210 άτομα ενώ ένας σημαντικός πληθυσμός 29.938 ατόμων αναφέρεται στις δομές κοινωνικής μέριμνας.

**Η τιμή του δείκτη προέκυψε από τα στοιχεία των έργων

***Ο δείκτης ταυτίζεται με το δείκτη "Γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις"

****Η τιμή επίτευξης προκύπτει από το άθροισμα των 2 επιμέρους δεικτών "άνεργες" & "εργαζόμενες"

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχετισμό με τα αντίστοιχα του σχεδιασμού (αρχικός - τελικός), προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων - δεικτών ισότητας:

- ♦ Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων υπολείπεται επαρκούς ποσοτικοποίησης μέσω στόχων - δεικτών ισότητας καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ, με κύριο χαρακτηριστικό της, την απουσία δεικτών επιπτώσεων από τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και δεικτών αποτελέσματος από το σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΠ .
- ♦ Οι προγραμματικοί στόχοι δεν κάλυψαν το σύνολο των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του Προγράμματος με κύριο χαρακτηριστικό τους την παντελή απουσία δεικτών σε επίπεδο επιπτώσεων. Ωστόσο, οι τεθέντες στόχοι στους Άξονες Προτεραιότητας 1 και 5 επιτεύχθηκαν εν γένει σε ικανοποιητικό βαθμό.
- ♦ Η ελλιπής ποσοτικοποίηση της αρχής της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο υλοποίησης της επιχειρησιακής στρατηγικής, καταδεικνύει σαφείς κενά ή/και αστοχίες σε επίπεδο προγραμματικού σχεδιασμού.

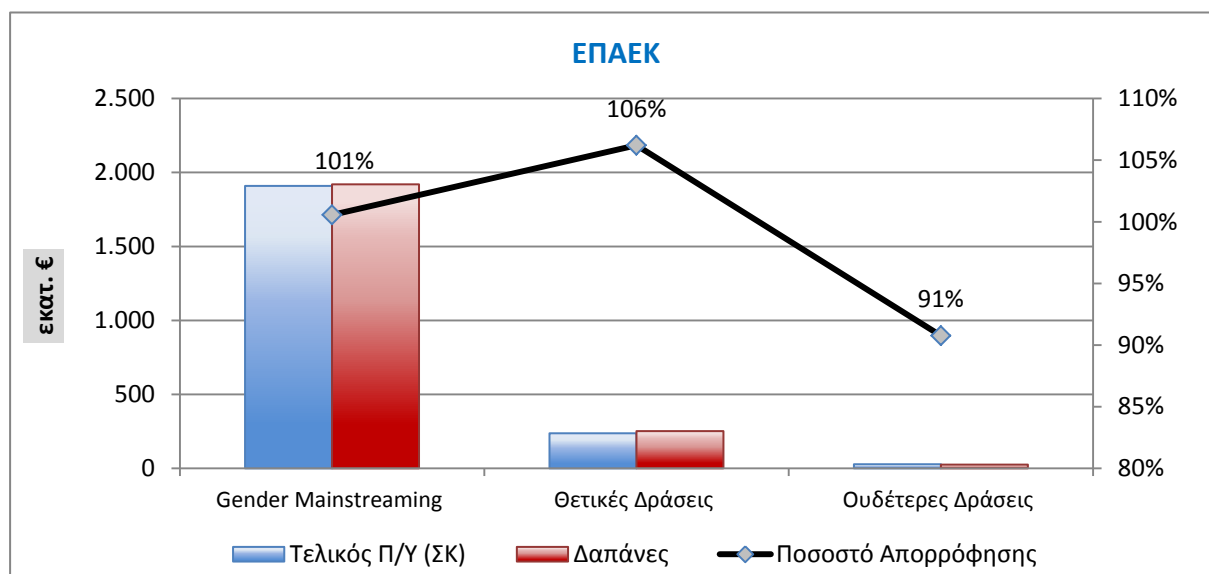
Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α αναφορικά με την υλοποίηση του Προγράμματος, δεν εντοπίζονται θέματα τα οποία αποτέλεσαν πρόβλημα/εμπόδιο στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ αναγνωρίζεται επάρκεια στην εφαρμογή κινήτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ με την ακόλουθη σχετική επισήμανση: *Προς την κατεύθυνση της προώθησης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, προβλέφθηκε σε όλες τις κανονιστικού χαρακτήρα διοικητικές πράξεις που εκδίδονται και αφορούν στην υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και προώθησης στην απασχόληση, η συμμετοχή των γυναικών σε ποσοστό 60% σε κάθε παρέμβαση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Απολογιστικά προκύπτει ότι το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στα μέτρα των αξόνων 1, 2 και 4 που αφορούν στις παραπάνω μορφές πολιτικών απασχόλησης ανήλθε σε 62,9%. Τέλος, αποτιμώντας την επίτευξη των στόχων των κατηγοριών παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν σε σχέση με την αρχή της ισότητας των φύλων αναγνωρίζονται ως πολύ επιτυχείς οι κάτωθι:*

- Δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, σε αντικείμενα προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και ανάλογα των αναγκών κάθε ανέργου
- Ενίσχυση ανέργων για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (stage)
- Δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης ανέργων στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού
- Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας από ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων στην προώθηση της ισότητας των φύλων
- Δράσεις ανάπτυξης προπαρασκευαστικών ενεργειών (προκατάρτιση) – παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών
- Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΑΕΚ

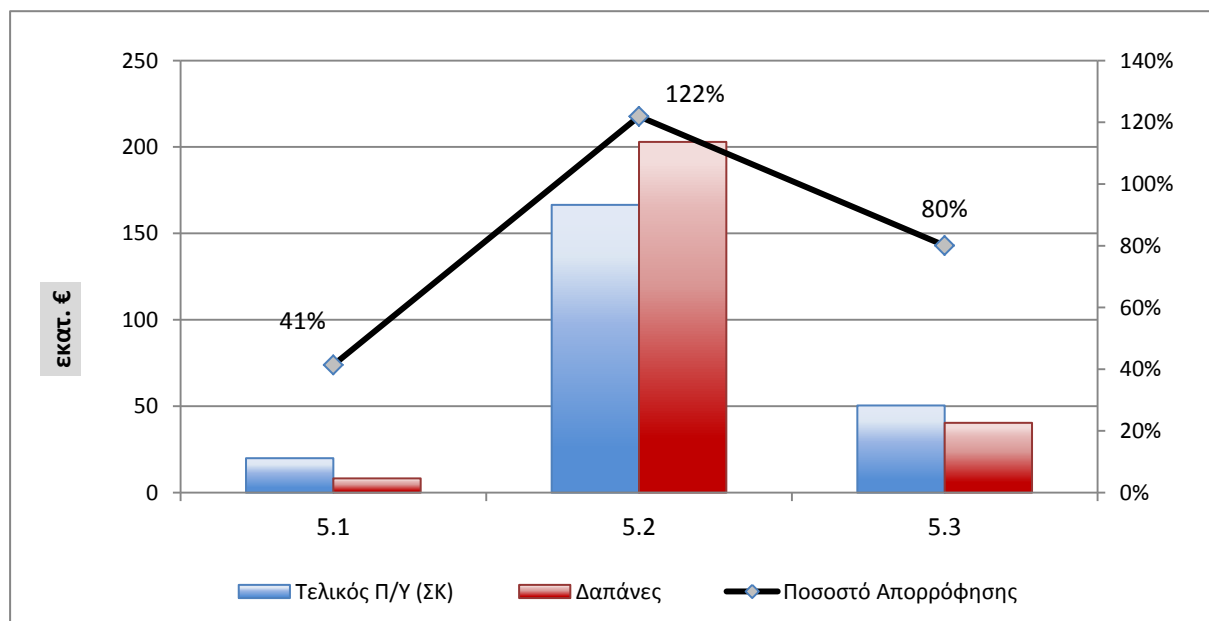
Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης (του φυσικού αντικείμενου) των παρεμβάσεων ΕΚΤ. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των Μέτρων του ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης, ενώ ξεχωριστά αποτυπώνεται ο συσχετισμός αυτός για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις και για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις αντίστοιχα.

Διάγραμμα 4.1 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Όπως παρατηρείται από την ανάγνωση του διαγράμματος, το ποσοστό απορρόφησης ανέρχεται στο 101% για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, ενώ υπερκάλυψη του συνολικά προβλεπόμενου προϋπολογισμού κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες παρατηρούμε στην υλοποίηση των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων.

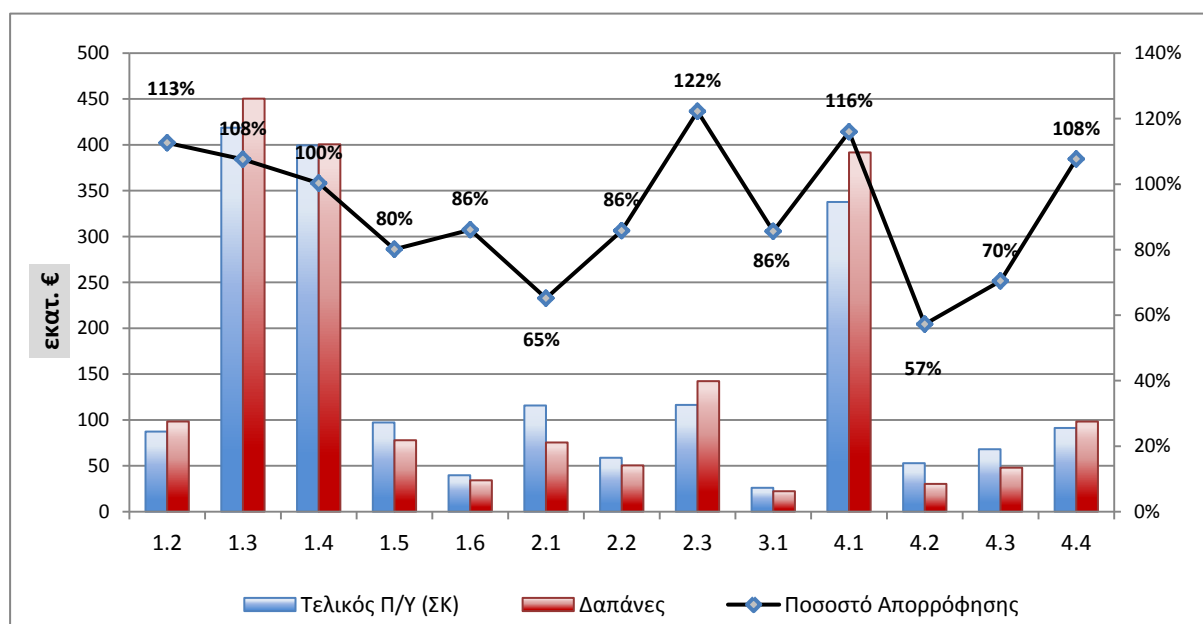
Διάγραμμα 4.2 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης θετικών Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ

Αναφορικά με τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, διαπιστώνουμε σημαντική διαφοροποίηση στα επίπεδα απορρόφησης ανά Μέτρο. Συγκεκριμένα, το μικρότερο ποσοστό απορρόφησης παρατηρείται στις δαπάνες του Μέρους 5.1 (41%), γεγονός που σχετίζεται με την καινοτομικότητα και την δυσκολία εφαρμογής του. Το Μέτρο αυτό περιλάμβανε ιδιωτική συμμετοχή (50%) η οποία φαίνεται ότι λειτούργησε ως αντικίνητρο ως προς την ελκυστικότητα του για τους φορείς υλοποίησης. Χαμηλό εμφανίζεται το ποσοστό απορρόφησης στο Μέτρο 5.3 (80%), ιδίως αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι ο αρχικά διαθέσιμος προϋπολογισμός του υπέστη σημαντική μείωση¹³. Υπεραπορρόφηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων κατά 22 ποσοστιαίες μονάδες διαπιστώνουμε στην υλοποίηση του Μέρους 5.2 επισημαίνοντας ωστόσο εξίσου σημαντική αύξηση του συνολικά διαθέσιμου προϋπολογισμού του εν λόγω Μέρους από €80.000.000 το 2001 σε 166.500.000 κατά το τελευταίο έτος του προγραμματικού σχεδιασμού.

Να σημειωθεί επ' αυτού ότι με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α αναφορικά με την υλοποίηση του Προγράμματος, ο προϋπολογισμός που τελικώς διατέθηκε για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, αποτιμήθηκε ως εν γένει επαρκής.

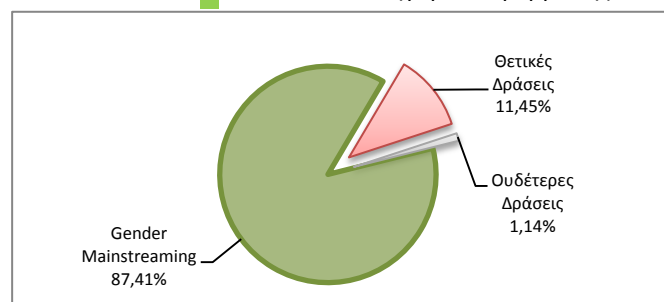
Διάγραμμα 4.3 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ

Αναφορικά με τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, παρατηρούμε ότι με εξαίρεση τα Μέτρα 1.2, 1.3, 2.3, 4.1 και 4.4 στα οποία διαπιστώνεται υπεραπορρόφηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων, στα υπόλοιπα Μέτρα ΕΚΤ δεν κάλυψαν πλήρως τον τελικό προϋπολογισμό εξαιρουμένου του Μέρους 1.4 του οποίου το ποσοστό απορρόφησης ανήλθε στο 100%.

Συνοψίζοντας ως προς το βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης των

Διάγραμμα 4.4 Κατανομή δαπανών Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

¹³ Κατά τον αρχικό σχεδιασμό, ο συνολικά διαθέσιμος προϋπολογισμός του Μέρους ανέρχονταν σε €60.000.000. Κατά τον τελικό σχεδιασμό, οι πόροι του Μέρους μειώθηκαν σε €50.437.772.

παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση*, παρατηρούμε ότι οι συνολικές δαπάνες του ΕΠ ανήλθαν σε €2.196.367.537 καλύπτοντας τους προϋπολογιζόμενους πόρους κατά 101,05%, με τις δαπάνες των θετικών δράσεων να υπερβαίνουν κατά 6,20 ποσοστιαίες μονάδες το διαθέσιμο προϋπολογισμό και να αγγίζουν το **11,45%** των συνολικά επιλέξιμων δαπανών των Μέτρων ΕΚΤ και τις αντίστοιχες δαπάνες για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις του ΕΠ να φθάνουν στο ύψος του διαθέσιμου προϋπολογισμού τους.

4.1.1.2. Ε.Π «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΕΑΕΚ – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων σχετικά με την ισότητα των φύλων, προκύπτει από τα αποτελέσματα της υλοποίησης των σχετικών δράσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων. Ακολουθώντας, αποτυπώνονται σε επίπεδο Μέτρου, τα βασικότερα συμπεράσματα σχετικά με τα αποτελέσματα υλοποίησης των θετικών, αλλά και των προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων (gender mainstreaming).

Μέτρο 2.1: Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις επέκτασης του θεσμού του ολοήμερου σχολείου καθώς και αναβάθμισης της λειτουργίας των Ολοήμερων Νηπιαγωγείων.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Μητέρες μαθητών

Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **4.327** Ολοήμερα δημοτικά σχολεία και **2.300** ολοήμερα νηπιαγωγεία [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 665.950 επωφελούμενοι γονείς μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης – **332.975** γυναίκες (**50%**) [Δείκτες Έργων / Στοιχεία ΟΠΣ]
- ✓ 358.433 επωφελούμενοι μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, από προγράμματα ολοήμερων σχολείων – **184.663** γυναίκες (**51,52%**) [Δείκτες Έργων / Στοιχεία ΟΠΣ]

Αναλυτικά:

Όπως προαναφέρθηκε, βασικός στόχος του Μέτρου 2.1 ήταν η βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε θέματα διδακτικής, παιδαγωγικής και επιστημολογικής φύσεως. Στο πλαίσιο του Μέτρου, υλοποιήθηκαν και παρεμβάσεις οι οποίες ενσωμάτωναν τη διάσταση της ισότητας μεταξύ των φύλων, όπως οι δράσεις επέκτασης του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου, καθώς και αναβάθμισης της λειτουργίας των Ολοήμερων Νηπιαγωγείων. Η εφαρμογή και λειτουργία των ολοήμερων προγραμμάτων σε ένα μεγάλο αριθμό δημοτικών σχολείων και νηπιαγωγείων συνέβαλε στην απελευθέρωση των γονέων και κυρίως της μητέρας από τη φροντίδα και την υποβοήθηση της μελέτης των παιδιών, ώστε απερίσπαστοι να μπορούν να ανταποκριθούν στις εργασιακές τους υποχρεώσεις και, παράλληλα, στη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς με την επιπρόσθετη και δημιουργική απασχόληση των παιδιών τους, τους δόθηκε η δυνατότητα να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές και κοινωνικές τους υποχρεώσεις.

Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των δράσεων του Μέτρου, με βάση τόσο το ποσοστό επίτευξης όσο και την ποσοστιαία αναλογία των γυναικών που επωφελήθηκαν, κρίνονται ιδιαίτερα ικανοποιητικά. Ο αριθμός των ολοήμερων δημοτικών σχολείων ανήλθε σε 4.327 (ποσοστό επίτευξης: 101%) και των ολοήμερων νηπιαγωγείων σε 2.300 (ποσοστό επίτευξης: 116%), ενώ 358.433 μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, επωφελήθηκαν από τα εν λόγω προγράμματα (51,5% γυναίκες).

Στο πλαίσιο επέκτασης του θεσμού, υλοποιήθηκαν και ενέργειες ενημέρωσης των γονέων για τον τρόπο λειτουργίας του νέου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου. Συνολικά 665.950 γονείς μαθητών

πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ενημερώθηκαν για τον τρόπο λειτουργίας του νέου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου (50% γυναίκες).

Σύμφωνα με έρευνες πεδίου που διενεργήθηκαν για την αξιολόγηση της εφαρμογής της Δράσης του ολοήμερου Σχολείου, οι μεν γονείς αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα της ύπαρξης του νέου αυτού θεσμού για τη διευκόλυνση των εργαζόμενων γονέων, και κατ' επέκταση τη θετική του συμβολή στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης. Αντίστοιχα οι εκπαιδευτικοί διατύπωσαν εν γένει θετική κρίση και εξέφρασαν την ανάγκη ισορροπημένης ανταπόκρισης του θεσμού σε κοινωνικές και παιδαγωγικές ανάγκες¹⁴.

Μέτρο 2.2: «Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών – Διεύρυνση ανώτατης εκπαίδευσης»

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιήθηκαν ενέργειες αναμόρφωσης των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφής νέων εκπαιδευτικών πακέτων σε όλες τις βαθμίδες, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Μαθήτριες και γυναίκες εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σπουδάστριες, φοιτήτριες, ερευνήτριες.

Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 661.362 επωφελούμενοι φοιτητές – 380.771 γυναίκες (57,57%)
- ✓ 11.302 επωφελούμενοι από προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων – 3.461 γυναίκες (30,62%)

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Αναλυτικά:

Το παρόν Μέτρο στόχευε στην ποιοτική αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και της βελτίωσης της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μέσω της αναμόρφωσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων και του εκπαιδευτικού υλικού. Σε επίπεδο σχεδιασμού, προβλεπόταν τα νέα προγράμματα σπουδών και το διδακτικό και εκπαιδευτικό υλικό να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση της ισότητας των δύο φύλων.

Τα αποτελέσματα από την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και τη συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων με ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας, κρίνονται ικανοποιητικά, τόσο από άποψη βαθμού επίτευξης όσο και από άποψη ποσοστιαίας αναλογίας μεταξύ των φύλων. Συνολικά ωφελήθηκαν 661.362 φοιτητές εκ των οποίων το 57,7% ήταν γυναίκες.

Στα δυνατά σημεία του Μέτρου από το πρίσμα της προώθησης της ισότητας των φύλων, περιλαμβάνεται η ενίσχυση της έρευνας σε θέματα φύλου και ισότητας, καθώς και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής γυναικών σε ερευνητικές περιοχές στις οποίες το γυναικείο φύλο υποεκπροσωπείται. Ειδικότερα, από τα προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων επωφελήθηκαν συνολικά 11.302 ερευνητές εκ των οποίων το 30,62% ήταν γυναίκες. Η ενίσχυση των ερευνητικών ομάδων στα Πανεπιστήμια αφορούσε μεταξύ άλλων θεματικών περιοχών και την *Ισότητα μεταξύ των φύλων*¹⁵.

¹⁴ «Ο Θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου - Αποτύπωση Εικόνας και Αξιολόγηση».

¹⁵ «Θεματική Αξιολόγηση Του Άξονα Προτεραιότητας 2 Του ΕΠΕΑΕΚ 2000-06 Με Έμφαση Στις Δράσεις Που Θα Υλοποιηθούν Κατά Την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013»

Μέτρο 2.4: «Επαγγελματικός προσανατολισμός & σύνδεση με αγορά εργασίας»

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιήθηκαν ενέργειες ενίσχυσης των δομών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ - ΓΡΑΣΕΠ), οι οποίες εκτελούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες πληροφόρησης, συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού, προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας και συμβουλευτικής στήριξης γυναικών.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Μαθήτριες, φοιτήτριες

Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 2.057 επωφελούμενοι μαθητές από προγράμματα σύνδεσης με την αγορά εργασίας - **1.096** γυναίκες (**53,28%**)
- ✓ 266.000 επωφελούμενοι μαθητές από υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης – πληροφόρησης – 142.000 γυναίκες (**53,38%**)
- ✓ 132.493 επωφελούμενοι μαθητές δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης από προγράμματα συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού – 68.451 γυναίκες (**51,66%**)
- ✓ Επιμορφώθηκαν 701 στελέχη της εκπαίδευσης, εκ των οποίων 449 γυναίκες (**64,05%**)
- ✓ 204.760 επωφελούμενοι φοιτητές - **121.626** γυναίκες (**59,40%**)

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Κεντρικό στόχο του Μέτρου αποτέλεσε η σύνδεση όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, μέσω του επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων, της εξάπλωσης του θεσμού της πρακτικής άσκησης στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στην ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και στην ανάπτυξη των ατομικών δεξιοτήτων των νέων.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιήθηκαν ενέργειες ενίσχυσης των δομών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, επιδιώχθηκε η ενίσχυση των λειτουργούντων ΓΡΑΣΕΠ και ΚΕΣΥΠ, η αύξηση του προσωπικού τους, η στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό -μέσω της υλοποίησης προγραμμάτων ΣΕΠ- και η αναβάθμιση της υλικοτεχνικής τους υποδομής για να μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στο έργο τους. Επίσης, υποστηρίχθηκε η δημιουργία νέων ΓΡΑΣΕΠ, ΚΕΣΥΠ. Ο προγραμματικός σχεδιασμός προέβλεπε ότι τα ΚΕΣΥΠ και τα ΓΡΑΣΕΠ, τόσο τα υφιστάμενα όσο και αυτά που θα δημιουργούνταν, θα εκτελούσαν εκπαιδευτικές δραστηριότητες πληροφόρησης, συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας και συμβουλευτικής στήριξης γυναικών.

Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των δράσεων του Μέτρου κρίνονται ιδιαίτερα ικανοποιητικά. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών που επωφελήθηκαν από υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης – πληροφόρησης ανήλθε σε 266.000, εκ των οποίων το 53,38% αντιστοιχούσε σε γυναίκες, ο αριθμός των μαθητών δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης που επωφελήθηκαν από προγράμματα συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού ανήλθε σε 132.493, εκ των οποίων το 51,66% αντιστοιχούσε σε γυναίκες, ενώ παράλληλα επωφελήθηκαν 2.057 μαθητές από προγράμματα σύνδεσης με την αγορά εργασίας, εκ των οποίων το 53,28% αντιστοιχούσε σε γυναίκες και 204.760 φοιτητές, εκ των οποίων το 59,40% αντιστοιχούσε σε γυναίκες.

Μέτρο 4.1: «Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για γυναίκες»**Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου**

Με σκοπό την προώθηση της Ισότητας των δύο φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιήθηκαν οι εξής κατηγορίες πράξεων:

- ♦ **Ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα** για την προώθηση της ισότητας των φύλων (Προγράμματα ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ισότητα των φύλων (σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών)
- ♦ **Προγράμματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού** (Προγράμματα ευαισθητοποίησης συμβούλων ΣΕΠ με θέμα τον παράγοντα φύλο στην εφηβεία και τις επαγγελματικές επιλογές)
- ♦ Παραγωγή **βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού** για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία
- ♦ **Δομές** για τον έλεγχο και την προώθηση της εκπαιδευτικής πολιτικής για την ισότητα (Παρατηρητήριο παρακολούθησης και αξιολόγησης)
- ♦ Θετικές Ενέργειες υπέρ των γυναικών (κίνητρα στις **μαθήτριες** των σχολών αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για να παρακολουθήσουν ανδροκρατούμενες ειδικότητες, **πρακτική άσκηση μαθητριών** σχολών αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, **εμπλουτισμός βιβλιοθηκών** ΙΕΚ, δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και σχολών αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και υποβοήθηση των απόφοιτων κατά τη διαδικασία ένταξής τους στην αγορά εργασίας).
- ♦ Εφαρμογή προγραμμάτων που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία (ευαισθητοποίηση και ενημέρωση **εκπαιδευτικής κοινότητας** -εκπαιδευτικοί, μαθητές/-τριες και γονείς)

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Μαθήτριες/τες πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σπουδαστές/τριες αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 78 επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικών στις 13 περιφέρειες
- ✓ 9.222 εκπαιδευτικοί επιμορφώθηκαν - **66,44%** γυναίκες (ποσοστό από δείκτες έργων) [*Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση*]
- ✓ 945 παρεμβατικά προγράμματα πραγματοποιήθηκαν σε σχολικές μονάδες - 8% σχολείων συμμετείχαν στα παρεμβατικά προγράμματα - **114.440** επωφελούμενοι από τα παρεμβατικά προγράμματα μαθητές Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης [*Δείκτες Μέτρου / Τελική Έκθεση*]
- ✓ 44 προγράμματα κατάρτισης στελεχών ΣΕΠ – 625 στελέχη ΣΕΠ – διάχυση πληροφορίας σε 756 δομές (δευτεροβάθμιας γενικής και επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης)
- ✓ 4.968 Προγράμματα ΣΕΠ – 4.504 ωφελούμενες δομές
- ✓ **211.840** επωφελούμενοι μαθητές/τριες - **49,4%** γυναίκες (ποσοστό από δείκτες έργων) [*Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση*]
- ✓ **47.504** επωφελούμενοι μαθητές/τριες από προγράμματα που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία- **48,5%** γυναίκες (ποσοστό από δείκτες έργων) [*Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση*]
- ✓ **7.656** επωφελούμενοι σπουδαστές αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης - **4.948** γυναίκες (**64,63%**) [*Δείκτες Έργων / Στοιχεία ΟΠΣ*]

Αναλυτικά:

Η τιμή στόχος για τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς (7.500) επιτεύχθηκε σε ποσοστό 123% (με βάση τον στόχο που τέθηκε στην αναθεώρηση του 2006). Πραγματοποιήθηκαν 78 επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικών στις 13 περιφέρειες της χώρας και επιμορφώθηκαν συνολικά 9.222 εκπαιδευτικοί. Αξίζει να σημειωθεί πως με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του ΕΠΕΑΕΚ, η τιμή στόχος ήταν μόλις 250 εκπαιδευτικοί. Με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ όπως προκύπτουν από τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, από το σύνολο των εκπαιδευτικών που επιμορφώθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου, το 66,44% ήταν γυναίκες. Η υπεροχή των γυναικών επιμορφούμενων εκπαιδευτικών δεν μπορεί να αξιολογηθεί αντικειμενικά, καθώς δεν υπάρχει ρητή αναφορά σε επίπεδο στοχοθεσίας στον σχεδιασμό του Προγράμματος. Η υλοποίηση των δράσεων ευαισθητοποίησης/ επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, τους έδωσε τη δυνατότητα να εντοπίζουν τα στερεότυπα για το ρόλο των δύο φύλων και να αποτρέπουν την αναπαραγωγή τους.

Πραγματοποιήθηκαν 945 παρεμβατικά προγράμματα (τιμή στόχος: 700) με το 8% του συνόλου των σχολείων της ελληνικής επικράτειας να συμμετέχουν σε αυτά. Ο συνολικός αριθμός των επωφελούμενων από τα παρεμβατικά προγράμματα μαθητών Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης ανήλθε σε 114.440 (ποσοστό επίτευξης: 88%). Ο αριθμός των μαθητών/ μαθητριών που επωφελήθηκαν από προγράμματα που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία, ανήλθε σε 47.504 (ποσοστό επίτευξης: 95%). Από το σύνολο των επωφελούμενων μαθητών, οι γυναίκες αποτελούσαν το 48,54% σύμφωνα με στοιχεία που προκύπτουν από το ΟΠΣ (ολοκληρωμένα έργα). Στο πλαίσιο του Μέτρου, επωφελήθηκαν επίσης 7.656 σπουδαστές αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, εκ των οποίων 4.948 ήταν γυναίκες (64,63%). Με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ, ο στόχος της εν λόγω κατηγορίας επιτεύχθηκε στο 100%.

Επιπλέον, το ΚΕΘΙ υλοποίησε έργο ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών και εφαρμογής παρεμβατικών προγραμμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων, στόχος του οποίου ήταν η ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας και φύλου, η ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών και σπουδαστών/τριών, η έμμεση ευαισθητοποίηση των γονέων και της υπόλοιπης σχολικής κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας. Έτσι, πραγματοποιήθηκαν 78 επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης και σχολές αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, 850 παρεμβατικά προγράμματα (στα οποία συμμετείχαν 3 τουλάχιστον σχολικές μονάδες, 1-2 εκπαιδευτικοί ανά μονάδα), με τη μορφή διδακτικών παρεμβάσεων ή/και παρεμβατικών δραστηριοτήτων, ενώ τέλος εκπονήθηκε και δημοσιεύθηκε πλήθος μελετών, οδηγιών, εγχειριδίων και ενημερωτικών φυλλαδίων¹⁶. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των εν λόγω παρεμβατικών προγραμμάτων σε δομές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης είχε ως αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό των γνώσεων των μαθητών/τριών και σπουδαστών/τριών σε θέματα ισότητας των φύλων, την ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών, την εισαγωγή των αρχών ισότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα και την επίδραση στις στάσεις και αντιλήψεις, τόσο των κοριτσιών, όσο και των αγοριών.

Πραγματοποιήθηκαν επίσης 44 προγράμματα επιμόρφωσης στελεχών ΣΕΠ, στο πλαίσιο των οποίων καταρτίστηκαν 625 στελέχη, ενώ η πληροφορία διαχύθηκε σε 756 δομές (δευτεροβάθμιας γενικής και επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Η εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών συνέβαλε στην κατάρτιση των στελεχών ΣΕΠ και στην ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου σε θέματα συμβουλευτικής (ατομικής και ομαδικής), ενώ επίσης, τα κατέστησε ικανά να υποστηρίζουν τους μαθητές/τριες στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Για την υποστήριξη του επαγγελματικού προσανατολισμού των μαθητών / μαθητριών Γενικής και Τεχνικής εκπαίδευσης, με τη διάσταση του φύλου, πραγματοποιήθηκαν 4.068 Προγράμματα ΣΕΠ με θέμα τον παράγοντα φύλο στην εφηβεία και τις επαγγελματικές επιλογές, από τα οποία ωφελήθηκαν συνολικά 4.605 δομές. Οι

¹⁶ «Σειρά Εκθέσεων με Εξειδικευμένα Θέματα με Αποδέκτες Κέντρα Λήψης Αποφάσεων και Άσκησης Πολιτικής».

επωφελούμενοι μαθητές/τριες από τα προγράμματα ΣΕΠ ανήλθαν σε 211.840 (ποσοστό επίτευξης: 141%), εκ των οποίων οι γυναίκες αποτελούσαν το 49,4%.

Στο πλαίσιο του Μέτρου, εκπονήθηκε επίσης μελέτη ολόκληρου του υπάρχοντος διδακτικού υλικού της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των σχολών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ όσον αφορά την παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια), το ΥΠΕΠΘ υλοποίησε έργο παραγωγής έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού το οποίο περιελάμβανε βιβλίο-εγχειρίδιο για τους/τις νηπιαγωγούς και για τους εκπαιδευτικούς, βιβλίο για τα νέα επαγγελματικά προφίλ, βιβλίο - συλλογή δοκιμίων, οπτικοακουστικό υλικό, καθώς και υποστηρικτικό διδακτικό υλικό για τα σχολικά εγχειρίδια μαθημάτων θεωρητικής και θετικής κατεύθυνσης. Στο πλαίσιο του Μέτρου, παρήχθη εκπαιδευτικό υλικό για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με την ισότητα των φύλων στην εκπαιδευτική διαδικασία, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, το οποίο απευθυνόταν τόσο στο διδακτικό προσωπικό όσο και στους μαθητές / σπουδαστές¹⁷. Η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, έντυπου και ηλεκτρονικού, συνέβαλε στην υποβοήθηση της διδασκαλίας των εκπαιδευτικών, στην ανάπτυξη των γνωστικών ικανοτήτων των μαθητών και στην αποτελεσματική εισαγωγή της διάστασης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Από το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης των σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για την ενδυνάμωση της γυναικείας απασχολησιμότητας και επιχειρηματικότητας και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, ωφελήθηκαν 1.869 μαθήτριες / σπουδάστριες (έναντι 3.000 του αρχικού στόχου). Η εφαρμογή του προγράμματος πρακτικής άσκησης των μαθητριών/ σπουδαστριών συνέβαλε στην ενδυνάμωση της γυναικείας απασχολησιμότητας και επιχειρηματικότητας και διευκόλυνε την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Αντίστοιχα, από το Πρόγραμμα Υποτροφιών ωφελήθηκαν 2.810 μαθήτριες / σπουδάστριες (έναντι 2.000 του αρχικού στόχου), γεγονός το οποίο αποτέλεσε ισχυρό κίνητρο για τις επωφελούμενες γυναίκες να προσανατολιστούν προς «ανδροκρατούμενα» επαγγέλματα αυξημένης ζήτησης¹⁷.

Τέλος, υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς) και του συνόλου της κοινωνίας (τοπικοί κοινωνικοί φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση), σχετικά με το θέμα της ισότητας, με σκοπό την αλλαγή των στερεοτύπων, στάσεων, αξιών και συμπεριφορών που ορίζουν τους ρόλους των δύο φύλων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ειδικά μνεία θα πρέπει να γίνει αναφορικά με τη δράση 4.1.1.ε, «Παρατηρητήριο Ισότητας στην Εκπαίδευση του ΚΕΘΙ», στο πλαίσιο της οποίας οργανώθηκε δομή τεκμηρίωσης (Παρατηρητήριο) για τον έλεγχο και την προώθηση της εκπαιδευτικής πολιτικής για την ισότητα, η οποία:

- παρακολουθούσε σε όλη την πορεία υλοποίησής τους όλες τις δράσεις που υλοποιούνται με στόχο την ισότητα των φύλων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και σε όλους τους τύπους σχολείων τόσο στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II, όσο και γενικότερα,
- αξιολογούσε την αποτελεσματικότητα των δράσεων αυτών,
- παρακολουθούσε τις σχέσεις μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης και της απασχόλησης,
- ενημέρωνε τους υπεύθυνους του Υπουργείου Παιδείας, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους φορείς της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, μέσω των συνδικαλιστικών τους φορέων, για τα ευρήματα των ερευνών του και τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων,

¹⁷ «Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Επιπτώσεων στο Φύλο των Δράσεων του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II».

- πρότεινε νέες δράσεις και πολιτικές σχετικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση στους φορείς σχεδιασμού και άσκησης πολιτικής,
- παρήγαγε πλούσιο υλικό αναφοράς (έρευνες, μελέτες, εκθέσεις αξιολόγησης) σε σχέση με τις δράσεις που υλοποιούνται με στόχο την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση και την αρχική επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα και θα είναι διαθέσιμο σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για τους αρμόδιους φορείς, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους/τις ερευνητές/-τριες και το ευρύ κοινό,
- οργανώθηκε βιβλιοθήκη με αντίστοιχο υλικό (έντυπο, οπτικοακουστικό, ηλεκτρονικό) με αναφορές στην ελληνική και διεθνή πραγματικότητα και πρακτική, το οποίο είναι προσβάσιμο και διαθέσιμο στους ενδιαφερόμενους,
- αναπτύχθηκαν σχέσεις συνεργασίας, συνέργειας και ανταλλαγής εμπειρίας, πρακτικών και προϊόντων με αντίστοιχες δομές σε άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- καταρτίσθηκε σύστημα δεικτών με το οποίο θα είναι δυνατή η παρακολούθηση της πορείας των θεμάτων ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και την αρχική επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα, ενδεχομένως και σε συνεργασία και συντονισμό με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- επιτεύχθηκε η συγκέντρωση των γνώσεων σε έναν πυρήνα (Παρατηρητήριο), όπου οι ενδιαφερόμενοι είχαν ελεύθερη πρόσβαση και η οποία παρείχε:
 1. Μια συντεταγμένη συνολική εικόνα των εκπαιδευτικών πολιτικών για την ισότητα, αλλά και των θεωρητικών προσεγγίσεων και εμπειρικών ευρημάτων από τη διερεύνηση των θεμάτων αυτών.
 2. Ένα πεδίο συγκέντρωσης των πληροφοριών και αποτύπωσης της κατάστασης.
 3. Ένα μόνιμο πλαίσιο διαλόγου/δικτύωσης μέσω μνημονίων συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και ατόμων.

Μέτρο 4.2: «Προγράμματα Υποστήριξης των Γυναικών στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές/ Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες»

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Με σκοπό την προώθηση της ισότητας των φύλων στην ανώτατη εκπαίδευση, υλοποιήθηκαν οι εξής κατηγορίες πράξεων:

- ♦ **Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών** σε θέματα φύλου και ισότητας (σχεδιασμός, προκαταρκτική μελέτη και λειτουργία)
- ♦ **Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών** για θέματα φύλου και ισότητας (προκαταρκτική μελέτη, σχεδιασμός και εφαρμογή νέων μαθημάτων, συγκρότηση ομάδων μαθημάτων επιλογής, πιλοτική εφαρμογή, αξιολόγηση, διάχυση αποτελεσμάτων)
- ♦ **Υποτροφίες Έρευνας** σε θέματα φύλου και ισότητας με προτεραιότητα στη βασική έρευνα (ενίσχυση έρευνας στα ΑΕΙ της χώρας)
- ♦ Ενίσχυση **ερευνητικών ομάδων** στα Πανεπιστήμια σε θέματα φύλου και ισότητας (με διατμηματικό/διεπιστημονικό χαρακτήρα και οι οποίες διεξήγαγαν έρευνα σε θέματα φύλου και ισότητας)
- ♦ Ενίσχυση **ερευνητικών ομάδων** στα Τ.Ε.Ι. σε θέματα φύλου και ισότητας (με διατμηματικό/διεπιστημονικό Χαρακτήρα)

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Φοιτήτριες / σπουδάστριες / πτυχιούχοι

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 3 νέα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε θέματα φύλου και ισότητας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ Το 0,5% των φοιτητών/φοιτητριών παρακολουθούσαν μεταπτυχιακά που αφορούσαν σε θέματα ισότητας των φύλων [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ Το 1,32% των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, αφορούσαν σε θέματα ισότητας των φύλων [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 188 επωφελούμενοι φοιτητές/τριες που παρακολούθησαν ΠΜΣ– 157 γυναίκες **(83,51%)** [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 63.304 επωφελούμενοι φοιτητές από προγράμματα σπουδών για θέματα φύλου και ισότητας - **43.298** γυναίκες **(68,40%)** [Δείκτης Έργων / στοιχεία ΟΠΣ]
- ✓ 626 επωφελούμενοι από προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων – **405** γυναίκες **(64,70%)** [Δείκτης Έργων / στοιχεία ΟΠΣ]

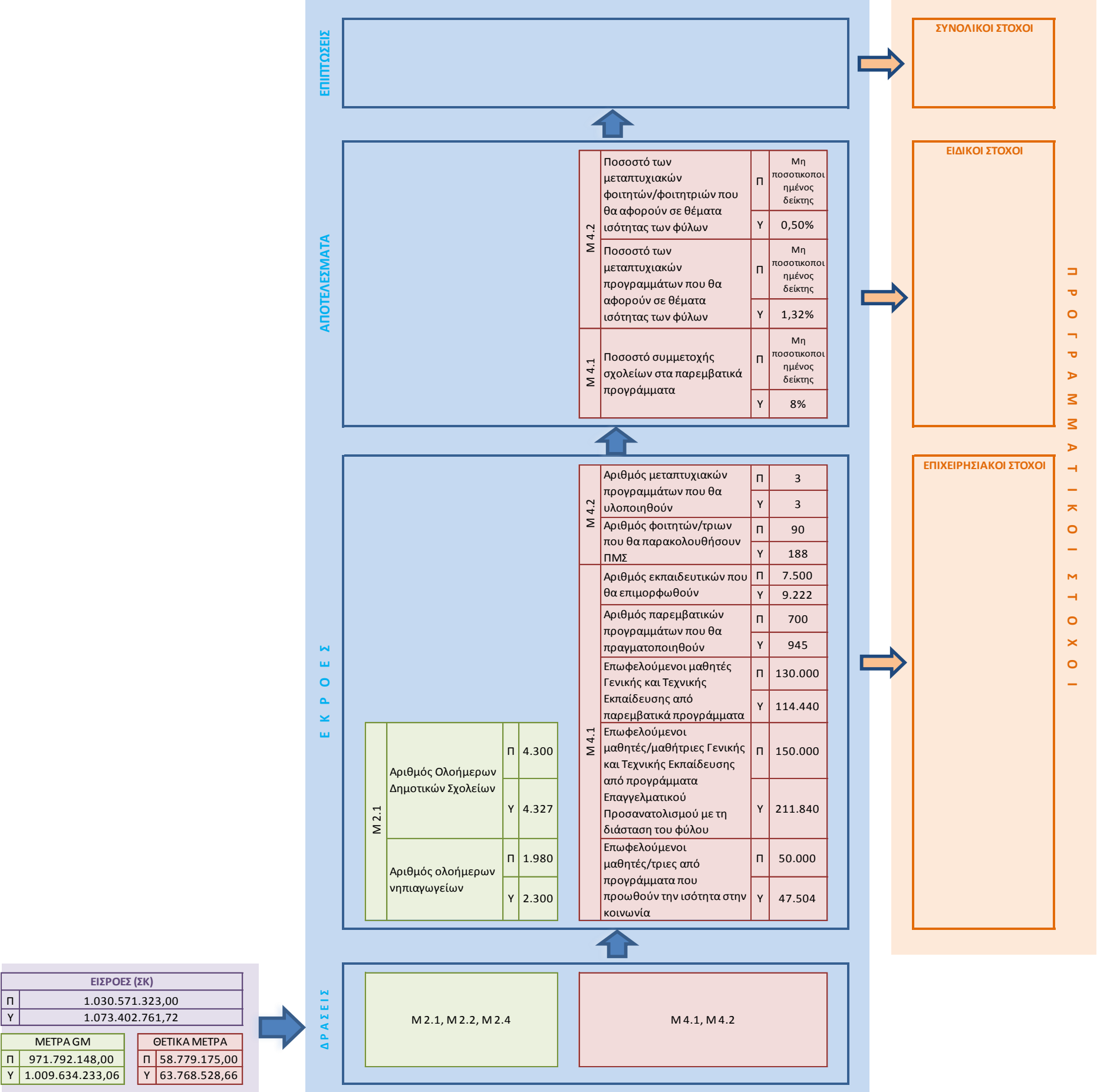
Αναλυτικά:

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου και με στόχο την προώθηση της διάστασης της ισότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σχεδιάστηκαν και λειτούργησαν 3 νέα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε θέματα φύλου και ισότητας (ποσοστό επίτευξης 100%), με τον συνολικό αριθμό των φοιτητών / φοιτητριών που τα παρακολούθησαν να ανέρχεται σε 188 (ποσοστό επίτευξης: 209%), εκ των οποίων 157 ήταν γυναίκες (83,5%). Η λειτουργία των νέων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνέβαλε στη διεύρυνση του επιστημονικού πεδίου αναφορικά με το ζήτημα της ισότητας, ενώ ταυτόχρονα αποτέλεσε την αφορμή για ενίσχυση του ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος σε θέματα ισότητας. Από προγράμματα σπουδών για θέματα φύλου και ισότητας επωφελήθηκαν συνολικά 63.304 φοιτητές ΑΕΙ και ΤΕΙ (ποσοστό επίτευξης: 100%), εκ των οποίων οι 43.298 ήταν γυναίκες (68,4%).

Όσον αφορά τα προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικών ομάδων, σύμφωνα με στοιχεία όπως προκύπτουν από τα ολοκληρωμένα έργα (ΟΠΣ), επωφελήθηκαν 626 άτομα (τιμή στόχος: 625), με το 64,7% αυτών να είναι γυναίκες.

Η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ υπολογίστηκε με βάση την επίτευξη των δεικτών – στόχων ισότητας σε επίπεδο Μέτρων. Ακολούθως παρατίθεται το σχήμα λογικής παρέμβασης της υλοποίησης του Προγράμματος, στο οποίο αποτυπώνεται το σύνολο των δεικτών ισότητας με βάση τον τελικό σχεδιασμό, καθώς και η τιμή επίτευξής τους κατά την υλοποίηση:

Σχήμα 4.2 Λογική Παρέμβασης ΕΠΕΑΕΚ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός & Υλοποίηση)

Όπως φαίνεται και στο σχήμα, παρατηρήθηκε υπερεπίτευξη στόχων του φυσικού αντικειμένου στην πλειοψηφία των θετικών δράσεων (με βάση την τιμή επίτευξης των δεικτών εκροών, καθώς οι δείκτες αποτελέσματος δεν είναι ποσοτικοποιημένοι), ενώ μόνο σε 2 εκ των 7 δεικτών εκροών υπήρξε υποεπίτευξη, με μικρή σχετικά απόκλιση από το στόχο. Όσον αφορά τις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις, υπήρχε υπερεπίτευξη των στόχων του φυσικού αντικειμένου σε όλους τους υπό εξέταση δείκτες ισότητας.

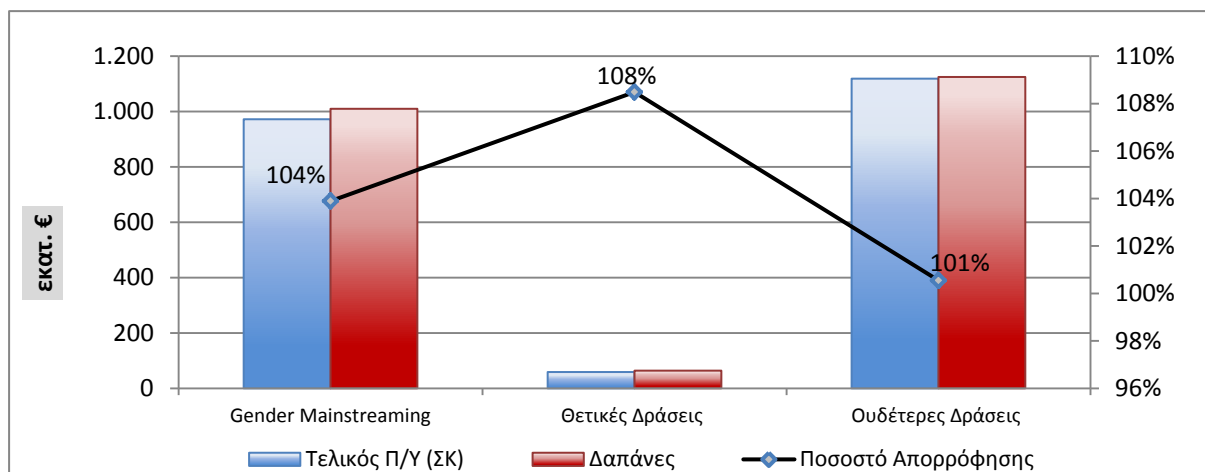
Στα ως άνω κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν και τα στοιχεία που προέρχονται από την ΕΥΔ στο πλαίσιο της έρευνας Α αναφορικά με την υλοποίηση του ΕΠ, με βάση τα οποία εκτιμάται ότι τα κίνητρα που εφαρμόστηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ ήταν επαρκή, καθώς επίσης και ο τελικά διαθέσιμος προϋπολογισμός για τον οποίο σημειώνονται τα κάτωθι: Λαμβάνοντας υπόψη ότι όλες οι ώριμες πράξεις υλοποιήθηκαν και σε πολλές περιπτώσεις με μεγαλύτερους Δείκτες από τους αρχικά προβλεπόμενους και ότι δεν υπήρξε αίτημα για επιπλέον χρηματοδότηση που δεν πραγματοποιήθηκε, θεωρούμε ότι ο προϋπολογισμός ήταν επαρκής.

Επιπλέον, κατά την εκτίμηση του φορέα διαχείρισης του ΕΠ, δεν εντοπίστηκαν θέματα τα οποία αποτέλεσαν εμπόδιο ή πρόβλημα στο πλαίσιο υλοποίησής του αναφορικά με την αρχή της ισότητας των φύλων, ενώ ως πλέον επιτυχείς στους στόχους τους ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων αποτιμήθηκαν οι κάτωθι κατηγορίες παρεμβάσεων:

- ο Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών
- ο Παρεμβάσεις επέκτασης του θεσμού του ολοήμερου σχολείου και αναβάθμισης της λειτουργίας των Ολοήμερων Νηπιαγωγείων.
- ο Ενέργειες αναμόρφωσης των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφής νέων εκπαιδευτικών πακέτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων.
- ο Ενίσχυση των δομών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ - ΓΡΑΣΕΠ)
- ο Διά βίου εκπαίδευση
- ο Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης και καινοτομικών εφαρμογών
- ο Προγράμματα υποστήριξης της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών
- ο Δράσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών σε προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και ερευνητικά προγράμματα

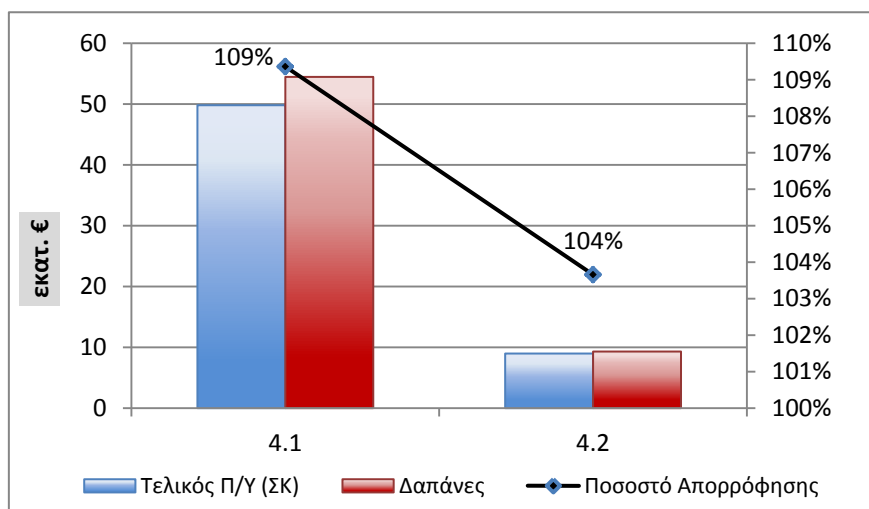
Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠΕΑΕΚ

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠΕΑΕΚ, όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου των παρεμβάσεων ΕΚΤ. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των Μέτρων του ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης, ενώ ξεχωριστά αποτυπώνεται ο συσχετισμός αυτός για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις και για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις αντίστοιχα:

Διάγραμμα 4.5 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ ανά κατηγορία παρέμβασης

Όπως προκύπτει από την ανάγνωση του διαγράμματος, παρατηρείται υπερκάλυψη του συνολικά προβλεπόμενου προϋπολογισμού και για τις 3 κατηγορίες παρεμβάσεων. Το ποσοστό απορρόφησης ανέρχεται στο 104% για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, στο 108% για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις και στο 101% για τις ουδέτερες παρεμβάσεις.

Αναφορικά με τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, υπήρξε υπερκάλυψη του συνολικά προβλεπόμενου προϋπολογισμού κατά την υλοποίηση των παρεμβάσεων τόσο του Μέτρου 4.1 όσο και του Μέτρου 4.2, κατά 9 και 4 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.

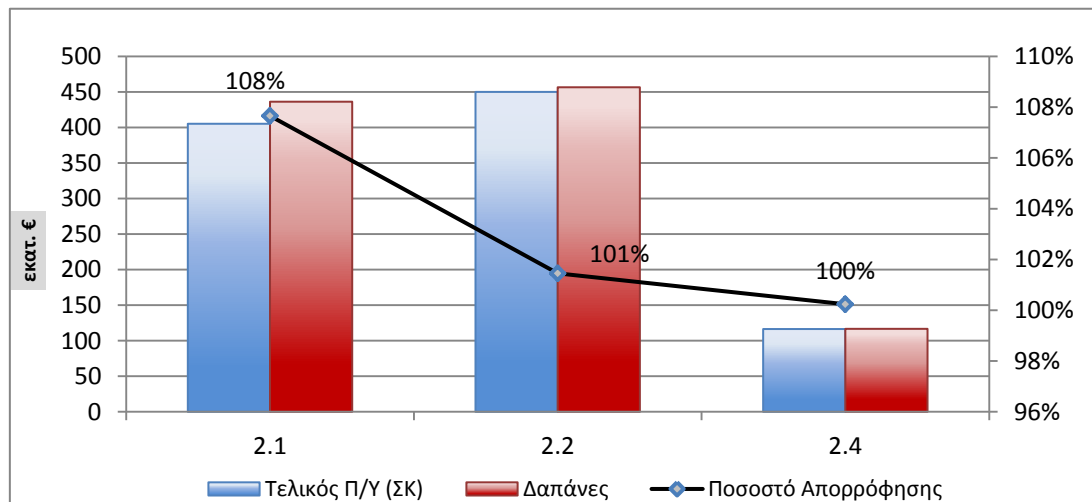
Διάγραμμα 4.6 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης θετικών Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, υψηλότερο δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης παρουσιάζουν οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του θετικού Μέτρου 4.1. Ο υψηλός δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων του εν λόγω Μέτρου, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη δαπάνη περισσότερων πόρων από τους προγραμματισμένους, για την υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το εν λόγω Μέτρο παρουσίασε σημαντική υπερεπίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί σε προγραμματικό επίπεδο. Υπενθυμίζεται ότι επιμορφώθηκαν 9.222 εκπαιδευτικοί, ενώ ο στόχος ήταν 7.500 (επίτευξη στόχου κατά 123%), υλοποιήθηκαν 945 παρεμβατικά προγράμματα, ενώ προβλέπονταν 700 (επίτευξη στόχου κατά 135%), επωφελήθηκαν

211.840 μαθητές από προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού με τη διάσταση της ισότητας των φύλων, έναντι 150.000 που είχε τεθεί ως στόχος (επίτευξη στόχου κατά 141%).

Διάγραμμα 4.7 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΕΑΕΚ

Αναφορικά με τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, παρατηρούμε ότι κατά την υλοποίηση των μεν Μέτρων 2.1 και 2.2 διαπιστώθηκε υπεραπορρόφηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων (108% και 101% αντίστοιχα), ενώ για το Μέτρο 2.4 το ποσοστό απορρόφησης ανήλθε στο 100% ακριβώς.

4.1.1.3. Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα»

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων σχετικά με την ισότητα των φύλων, προκύπτει από τα αποτελέσματα της υλοποίησης των σχετικών δράσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων.

Όπως προαναφέρθηκε, ο Άξονας 8 σχεδιάστηκε για να στηρίξει τους ανθρώπινους πόρους που είτε θα υλοποιούσαν τις παρεμβάσεις των άλλων Αξόνων (πχ. γυναίκες επιχειρηματίες), είτε εργάζονταν ως απασχολούμενοι, επιχειρηματίες ή αυτοαπασχολούμενοι στον τομέα του τουρισμού ή της μεταποίησης, του εμπορίου και των υπηρεσιών και είχαν ανάγκη κατάρτισης. Ο μεγάλος αριθμός συνολικών καταρτιζομένων στα πλαίσια του Άξονα οφείλεται επομένως στην αύξηση των επιχειρήσεων που εντάχθηκαν στα αντίστοιχα Μέτρα σε άλλους Άξονες.

Παρόλα αυτά δεν υπάρχει καμία πληροφόρηση σχετικά με την κατανομή των ωφελούμενων ανά φύλο, με εξαίρεση την περίπτωση του δείκτη «υποψήφιος γυναίκες διδάκτορες» του Μ.8.3.

Ακολουθως, αποτυπώνονται σε επίπεδο Μέτρου, τα βασικότερα συμπεράσματα σχετικά με τα αποτελέσματα υλοποίησης των προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων (gender mainstreaming) του ΕΠΑΝ:

ΜΕΤΡΟ 8.1: Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του τουρισμού

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Δράσεις αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και πιλοτικές εφαρμογές, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη των γυναικών και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη βάση νέων μορφών

οργάνωσης της εργασίας. Προτιμούνται καταρχήν οι επιχειρήσεις που έχουν ενταχθεί στο Μέτρο 2.8.2. του ΕΠΑΝ
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Σπουδαστές τουριστικών σχολών, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες και αυτοαπασχολούμενοι τουριστικών επιχειρήσεων, εργαζόμενοι δημόσιου τομέα τουρισμού, άνεργοι, μεταξύ των οποίων και γυναίκες.
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Κατάρτιση 968 εργαζόμενων εκ των οποίων 489 γυναίκες ✓ Κατάρτιση 1.864 ατόμων εκ των οποίων 1.030 γυναίκες

Στον Τουριστικό τομέα αναπτύχθηκε δίκτυο εθνικών και διεθνικών συνεργασιών, ενώ επιτεύχθηκε και διασύνδεση τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας μέσω λειτουργίας γραφείων διασύνδεσης, υλοποιήθηκαν δράσεις κατάρτισης εργαζομένων σε ΜΜΕ και ΠΜΕ και ωφελήθηκαν 1.867 άτομα, υλοποιήθηκαν δράσεις κατάρτισης για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσω «τοπικών συμφωνιών κατάρτισης» με 2.804 ωφελούμενους, προγράμματα για αυτοαπασχολούμενους και εποχιακά άνεργους με 12.652 ωφελούμενους, μετεκπαίδευσης εποχιακά άνεργων εμπεριροτεχνών με 6.731 ωφελούμενους, καινοτόμα προγράμματα συμπληρωματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης για αποφοίτους τουριστικής εκπαίδευσης με 3.265 ωφελούμενους. Στο πλαίσιο της δράσης 8.1.5.3 Προγράμματα Κατάρτισης-Μετεκπαίδευσης εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων και εποχιακά άνεργων εμπεριροτεχνών, με προοπτική τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών-Γ' φάση, καταρτίστηκαν 968 εργαζόμενοι εκ των οποίων 489 γυναίκες (50,51%), ενώ στο πλαίσιο της δράσης 8.1.6.2 Συνεχιζόμενη κατάρτιση εργαζομένων σε ΜΜΕ και ΠΜΕ (εκτός διατάξεων Ν.2601/98) καταρτίστηκαν 1.864 άτομα εκ των οποίων 1.030 γυναίκες (55,25%)¹⁸.

ΜΕΤΡΟ 8.2: Ανθρώπινοι πόροι στη μεταποίηση, το εμπόριο και τις υπηρεσίες
Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέρους
♦ Δράσεις Κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας του Μέρους 2.8 (Δράση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας)
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Άνεργες πτυχιούχοι, νέες επιχειρηματίες.
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
-

Στον τομέα Μεταποίησης, Εμπορίου και Υπηρεσιών, 10.273 άτομα καταρτίστηκαν με πρόγραμμα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, 9.571 άτομα σε θέματα που σχετίζονται με εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, 10.709 εργαζόμενοι και επιχειρηματίες σε ΜΠΜΕ του εμπορικού τομέα καταρτίστηκαν σε θέματα επιχειρηματικότητας, 3.998 στελέχη των νέων δομών και των εποπτευομένων φορέων του ΥΠΑΝ (ΚΥΕ, ΚΕΤΑ, ΕΣΥΔ, ΕΙΜ, ΕΛΟΤ, ΕΦΕΤ) εκπαιδεύτηκαν 15.476

¹⁸ Τα στοιχεία προέρχονται από τη Μελέτη εξειδίκευσης για την ποιοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων κατάρτισης στο ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, 3^ο Παραδοτέο: ΠΕ3: Εφαρμογή της Μεθοδολογίας Αξιολόγησης, η οποία εκπονήθηκε το έτος 2006.

επιχειρηματίες και εργαζόμενοι σε ΠΜΕ και ΜΜΕ, και 2.291 εργαζόμενοι και επιχειρηματίες παραδοσιακών κλάδων καταρτίστηκαν μέσω των Κλαδικών Ινστιτούτων, κοκ.

ΜΕΤΡΟ 8.3: Ανθρώπινο ερευνητικό και τεχνολογικό δυναμικό

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Δράσεις που στοχεύουν στην παρακολούθηση των κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και τον εντοπισμό ελλείψεων σε Ε & Τ ειδικότητες. Χρηματοδοτήθηκε, επίσης, η λειτουργία Δικτύου Γυναικών Ερευνητριών για την προώθηση του θέματος των ίσων ευκαιριών στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

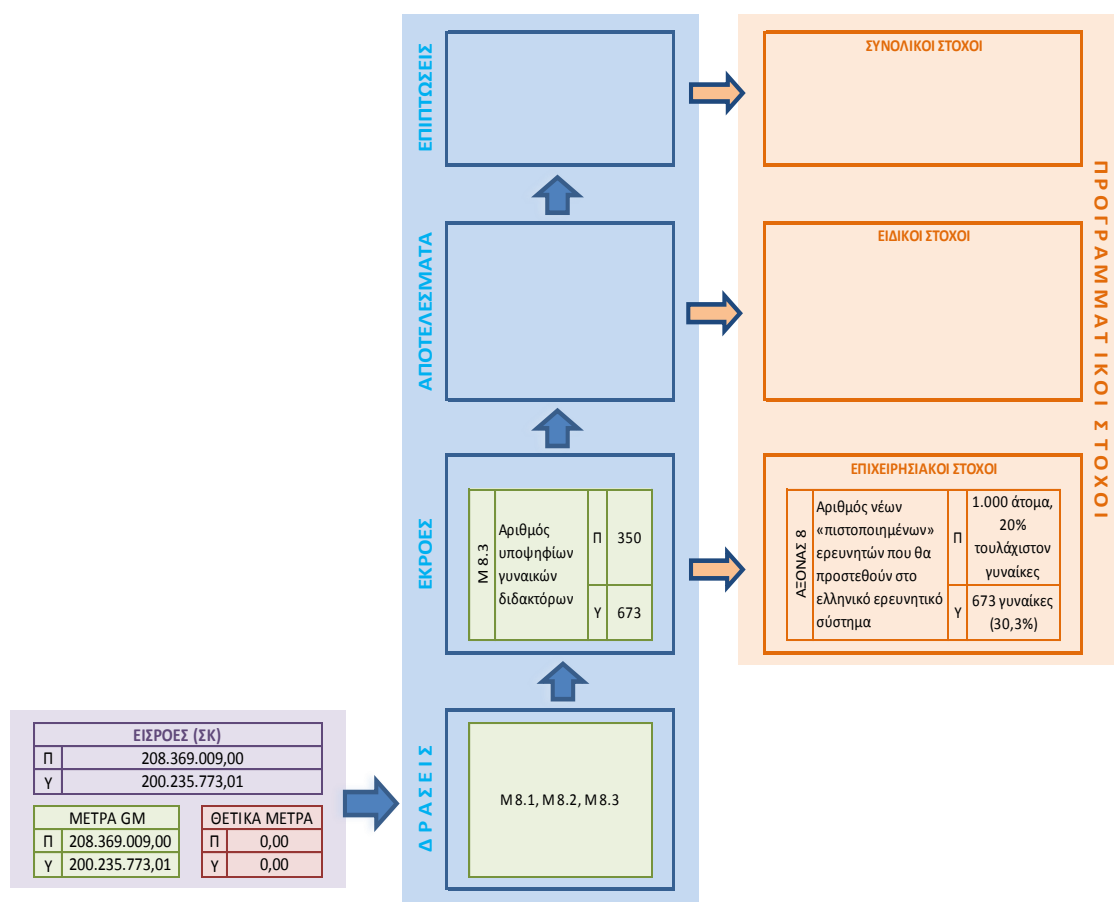
Γυναίκες σε ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Επιχειρήσεις

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **673** υποψήφιες γυναίκες διδάκτορες (ποσοστό επίτευξης: **192%**) [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

Στον Τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας, 1.544 νέοι επιστήμονες εκπόνησαν διδακτορική διατριβή μέσω του ΠΕΝΕΔ, 184 ερευνητές από το εξωτερικό εντάχθηκαν σε δημόσια ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων τους μέσω του προγράμματος ENTER, 4.686 άτομα καταρτίστηκαν στο πλαίσιο «Ανθρώπινα δίκτυα Ε & Τ Επιμόρφωσης» και αναπτύχθηκε το Δίκτυο Ελληνίδων Ερευνητριών «Περικτιόνη».

Ακολούθως παρατίθεται το σχήμα λογικής παρέμβασης από το οποίο προκύπτει η πληροφορία σχετικά με το βαθμό επίτευξης των τεθέντων στόχων στο επίπεδο των Μέτρων και των Αξόνων του ΕΠΑΝ, με βάση τις τιμές επίτευξης σε αντιπαραβολή με τις τιμές-στόχους του τελικού σχεδιασμού:

Σχήμα 4.3 Λογική Παρέμβασης ΕΠΑΝ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός & Υλοποίηση)

Σημείωση: Η κατηγοριοποίηση των Προγραμματικών Στόχων δεν προέρχεται από την διαθέσιμη προγραμματική πληροφόρηση (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα). Έγκειται στην εκτίμηση του αξιολογητή.

Ως γνωστόν, ο Άξονας 8 δεν περιλάμβανε θετικά Μέτρα υπέρ των γυναικών. Όμως, δεδομένου του ότι σχεδιάστηκε με σκοπό να στηρίξει τους ανθρώπινους πόρους που είτε θα υλοποιούσαν τις παρεμβάσεις των άλλων Αξόνων είτε θα έβρισκαν απασχόληση μέσω αυτών, τα συνολικά θετικά αποτελέσματα των δράσεων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια των Μέτρων 8.1, 8.2 και 8.3, αποτελούν εν γένει ασφαλή ένδειξη της αποτελεσματικότητας του σχεδιασμού του.

- Ο δείκτης εκρμών «Αριθμός γυναικών υποψηφίων διδασκόντων» (ο οποίος προστέθηκε κατά τον τελικό σχεδιασμό στο Μ 8.3), παρουσιάζει υπερεπίτευξη της τάξης του 192,29%.
- Στο επίπεδο του Άξονα 8, η τιμή υλοποίησης του δείκτη - στόχου «Αριθμός νέων πιστοποιημένων ερευνητών που θα προστεθούν στο ελληνικό ερευνητικό σύστημα», ανήλθε στο 222,11% του στόχου, ενώ ο στόχος για το 20% να είναι γυναίκες, υπερεπιτεύχθηκε, καθώς από τα 2.221 άτομα οι 673 ήταν γυναίκες (30,3%).

Αναφορικά με το βαθμό επίτευξης των κατηγοριών παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που συγχρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Α, η ΕΥΔ εκτιμά ότι, επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό οι επιμέρους στόχοι των εξής δράσεων:

- Δράσεις αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και πιλοτικές εφαρμογές
- Δράσεις Κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Δράσεις που στοχεύουν στην παρακολούθηση των κενών σε Ε & Τ της αγοράς εργασίας και τον εντοπισμό ελλείψεων σε Ε & Τ ειδικότητες - λειτουργία Δικτύου Γυναικών Ερευνητριών

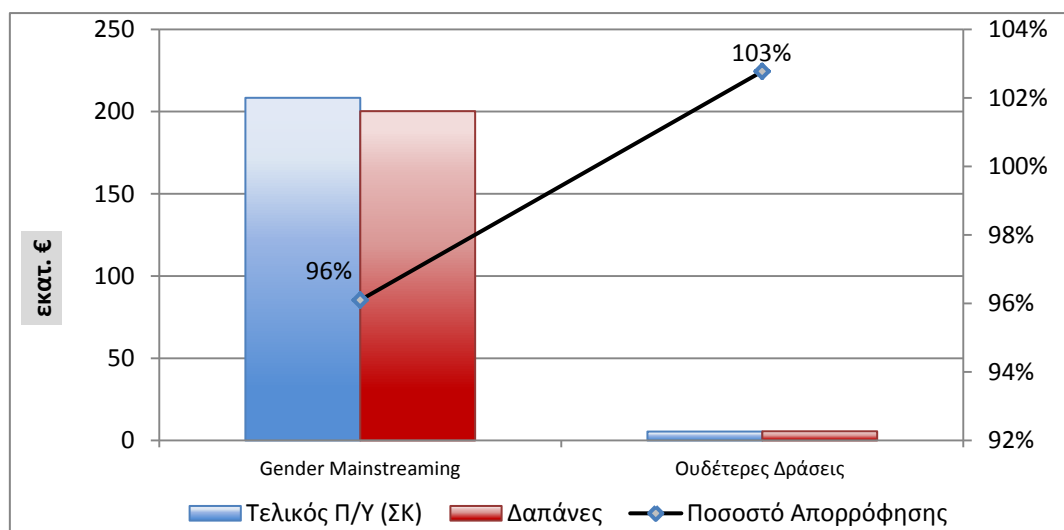
Ως προβλήματα / εμπόδια στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο η ΕΥΔ ανέφερε τα κάτωθι, χαρακτηρίζοντάς τα παρόλα αυτά ως ελάχιστα σημαντικά:

- Απουσία, ή ανεπάρκεια κριτηρίων και προϋποθέσεων εξασφάλισης της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών σε δράσεις του ΕΠ
- Μη επαρκής δημοσιότητα και προβολή των παρεμβάσεων που ενίσχυαν την ισότητα των φύλων
- Έλλειψη μηχανισμών – συστημάτων παρακολούθησης δεικτών ισότητας από δικαιούχους του ΕΠ
- Έλλειψη μηχανισμών αποτίμησης και αξιολόγησης της επίτευξης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ
- Έλλειψη συστήματος επιβραβεύσεων και κινήτρων για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων
- Μη επαρκής ενημέρωση των Τελικών Δικαιούχων

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠΑΝ, όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων ΕΚΤ. Στα στοιχεία που παρατίθενται, πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των Μέτρων του ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης, ενώ ξεχωριστά αποτυπώνεται ο συσχετισμός αυτός για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις:

Διάγραμμα 4.8 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανά κατηγορία παρέμβασης

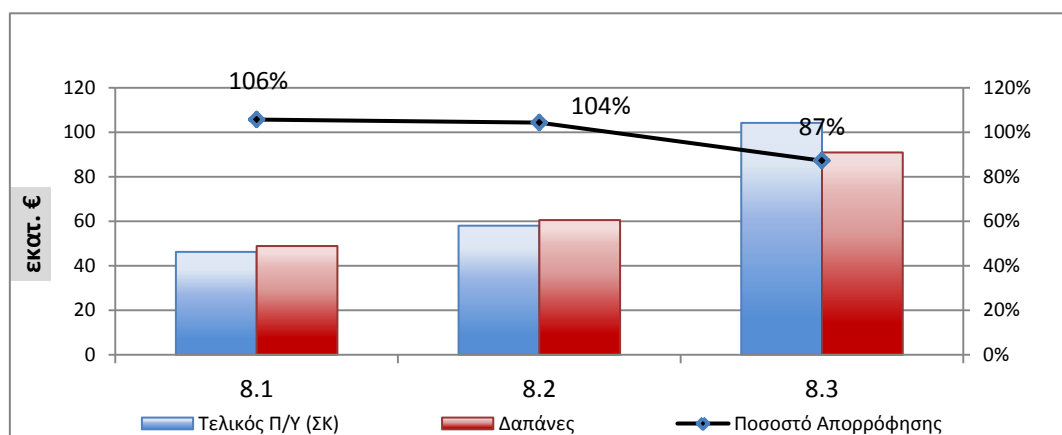
Οι συνολικές δαπάνες των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ ανήλθαν σε €205,8 εκατ. €, καλύπτοντας τους διαθέσιμους πόρους κατά 96%.

Οι δαπάνες για προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις ανήλθαν στο 96% του αντίστοιχου διαθέσιμου τελικού προϋπολογισμού ενώ αποτέλεσαν το 97% των συνολικά επιλέξιμων δαπανών.

Οι δαπάνες για τις ουδέτερες δράσεις αντιθέτως υπερκάλυψαν κατά 3% τους διαθέσιμους προγραμματικούς πόρους (ποσοστό απορρόφησης 103%), αποτελώντας όμως μόνο το 2,71% των συνολικά επιλέξιμων δαπανών.

Αναφορικά με τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, στο διάγραμμα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων μεταξύ των σχετικών Μέτρων του ΕΠΑΝ, όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχέτισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις:

Διάγραμμα 4.9 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠΑΝ

Παρατηρούμε ότι κατά την υλοποίηση των μεν Μέτρων 8.1 και 8.2 διαπιστώθηκε υπεραπορρόφηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων, κατά 6 και 4 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα, ενώ για το Μέτρο 8.3 το ποσοστό απορρόφησης ανήλθε στο 87%. Ο υψηλότερος δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης επιτεύχθηκε στο πλαίσιο χρηματοδότησης και υλοποίησης δράσεων του Μέτρου 8.1.

4.1.1.4. Ε.Π «Υγεία -Πρόνοια»

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων σχετικά με την ισότητα των φύλων, προκύπτει από τα αποτελέσματα της υλοποίησης των σχετικών δράσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και ενσωματώνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων.

Ακολουθώντας, αποτυπώνονται σε επίπεδο Μέτρου, τα βασικότερα συμπεράσματα σχετικά με τα αποτελέσματα υλοποίησης των προανατολισμένων στην ισότητα δράσεων (gender mainstreaming) του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια:

ΜΕΤΡΟ 1.4: Ανάπτυξη Δημόσιας Υγείας

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Ανάπτυξη ενεργειών πρόληψης και αγωγής της υγείας σε άτομα που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας: πρόκειται για ενέργειες αγωγής υγείας στα ίδια άτομα που εξυπηρετούνται από τις παρεμβάσεις των Αξόνων 2 και 5 του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, μεταξύ των οποίων και γυναίκες (άνεργες και εργαζόμενες)

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 3.598 καταρτιζόμενοι εργαζόμενοι που απασχολούνται σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας και προώθησης στην απασχόληση [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 3.201 επωφελούμενοι άνεργοι που συμμετέχουν σε ενέργειες αγωγής υγείας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 1.728 επωφελούμενοι εργαζόμενοι που συμμετέχουν σε ενέργειες αγωγής υγείας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 494.012 ανθρωποώρες κατάρτισης εργαζομένων [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

Γενικός στόχος του Μέτρου ήταν η ολοκληρωμένη αλλά και εξατομικευμένη προσέγγιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την κοινωνικο-οικονομική επανένταξη ατόμων που βιώνουν συνθήκες αποκλεισμού ή διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.

Επιμέρους στόχοι του Μέτρου ήταν:

- ♦ Η ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων πολιτικών προαγωγής και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και επίσης σε ομάδες στόχους, των οποίων οι συνθήκες διαβίωσης έχουν υποστεί απότομες αρνητικές μεταβολές.
- ♦ Η βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας καθώς και υπηρεσιών ή φορέων που εξυπηρετούν ανάγκες ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.
- ♦ Η συμβολή στη μείωση των υγειονομικών ανισοτήτων σε ότι τουλάχιστον αφορά στην πρόληψη και την προαγωγή της υγείας.

Πιο συγκεκριμένα η ανάπτυξη 14 ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης για την Δημόσια Υγεία είχε ως αποτέλεσμα την εμπλοκή περισσότερων από 3.500 επαγγελματιών του τομέα υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης καθώς και επαγγελματιών σχετιζόμενων με την προώθηση στην απασχόληση, για την

αρτιότερη αντιμετώπιση ζητημάτων εφαρμογής των πολιτικών προαγωγής και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες των ευπαθών ομάδων πληθυσμού.

ΜΕΤΡΟ 4.1: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού του Τομέα της Υγείας

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου, υλοποιήθηκαν δράσεις κατάρτισης με προτεραιότητα στην υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας (π.χ. εξέταση μαστού, οστεοπόρωση αλλά και κακοποίηση, μητρικός θηλασμός κλπ).

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Πολίτες και επαγγελματίες Υγείας (εργαζόμενοι και άνεργοι), μεταξύ των οποίων και γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 15.589 καταρτιζόμενοι εργαζόμενοι του τομέα υγείας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]
- ✓ 2.940 καταρτιζόμενοι άνεργοι του τομέα υγείας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση], εκ των οποίων 2.646 γυναίκες (90%) [Δείκτης Έργου /στοιχεία ΟΠΣ]
- ✓ 2.023.143 ανθρωποώρες κατάρτισης στον τομέα Υγείας [Δείκτης Μέτρου / Τελική Έκθεση]

Οι βασικοί στόχοι του Μέτρου ήταν:

- ♦ Η συμβολή του προσωπικού στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- ♦ Η αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών υγείας και των υπηρεσιών της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης του ΥΓΚΑ

Το Μέτρο συνέβαλε με ουσιαστικό τρόπο στην αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων 15.589 επαγγελματιών υγείας (εκτός επαγγελματιών υγείας που καταρτίστηκαν από τις ενέργειες του Μέτρου - προσωπικό για τη στήριξη της αποασυλοποίησης, της κοινωνικοοικονομικής επανένταξης και της συνεχούς υποστήριξης των ψυχικά ασθενών) συντελώντας έτσι στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην αύξηση της παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών, στην βελτίωση της εφαρμογής των πολιτικών υγείας, στην προώθηση της ισότιμης πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας, στη στήριξη της απασχόλησης και στην ενίσχυση των δυνατοτήτων εργασιακής ένταξης των άνεργων επαγγελματιών υγείας.

Στο σκέλος του Μέτρου που αφορούσε ενέργειες κατάρτισης ανέργων επαγγελματιών υγείας (πτυχιούχοι Ιατρικής, Νοσηλευτικής, Διοίκησης Μονάδων Υγείας & Πρόνοιας κλπ), ο στόχος της ισότητας επιτεύχθηκε, καθώς σε σύνολο 2.940 ωφελούμενων καταρτιζομένων ανέργων (βαθμός επίτευξης της τάξης του 147%), οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν στο 90%.

Σημαντική συμβολή στην ισότητα είχαν επίσης οι εξής Ουδέτερες Δράσεις:

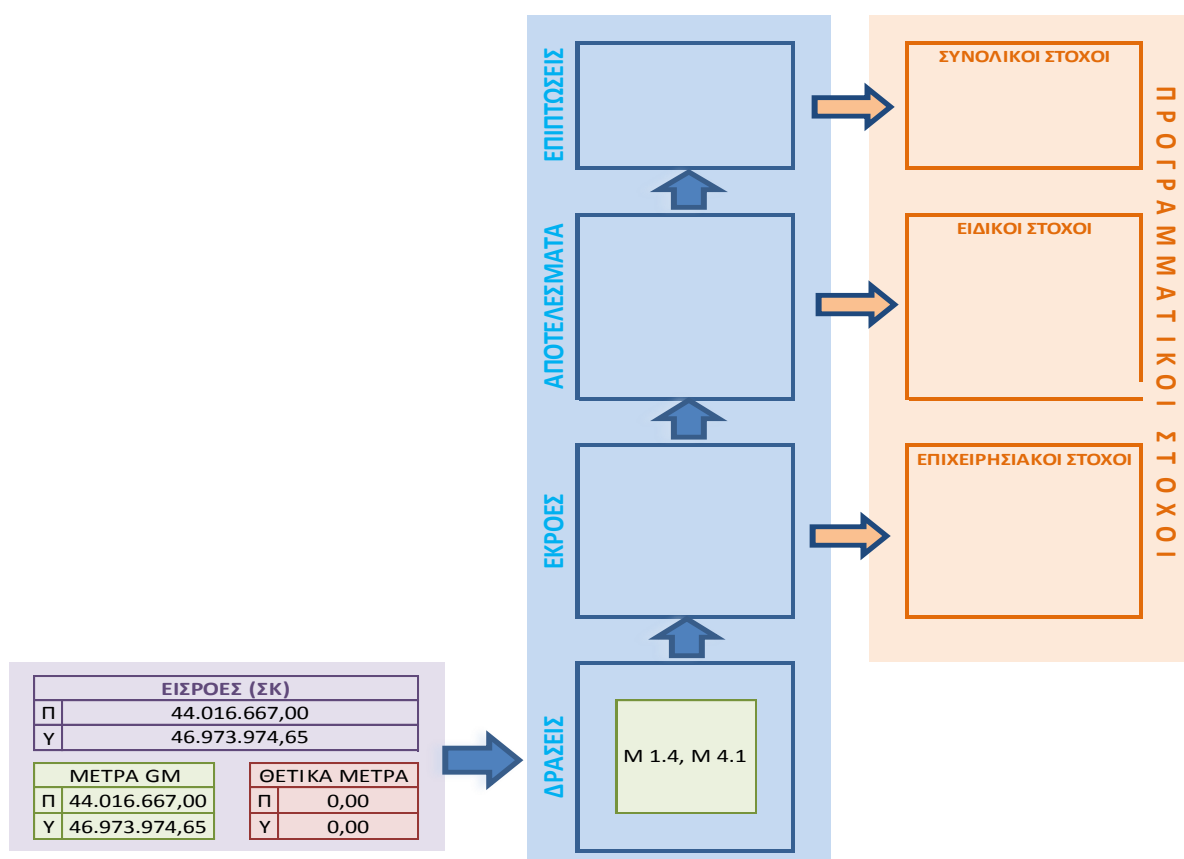
- Μέτρο 2.4: Αφορούσε την κατάρτιση του προσωπικού για τη στήριξη της αποασυλοποίησης, της κοινωνικοοικονομικής επανένταξης και της συνεχούς υποστήριξης των ψυχικά ασθενών. Σε σύνολο 5.660 ωφελούμενων καταρτιζομένων ανέργων του Μέτρου, οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν στο 78%. Το υψηλό ποσοστό γυναικών θα μπορούσε να θεωρηθεί αναμενόμενο, δεδομένου τι αποτελούν την πλειοψηφία του νοσηλευτικού – βοηθητικού προσωπικού. Επισημαίνεται, ωστόσο, πως σύμφωνα με τις απαντήσεις της ΕΥΔ ΕΠ Υγεία-Πρόνοια στο πλαίσιο της Έρευνας Α, τα κίνητρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις gender mainstreaming του ΕΠ δεν είχαν ιδιαίτερη επίπτωση ως προς τη διαμόρφωση του τελικού ποσοστού συμμετοχής, δεδομένου ότι η ομάδα στόχου απαρτιζόταν

από επαγγελματίες της υγείας που λόγω του χαρακτήρα του επαγγέλματος (νοσηλευτικό προσωπικό) είναι επί τω πλείστον γυναίκες.

- Μέτρο 3.1: Αφορούσε τη δημιουργία Δικτύου από Γραφεία Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών που εξυπηρέτησαν κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν ομάδες που κινδυνεύουν από έντονα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού όπως οι πρώην χρήστες, οι αποφυλακισμένοι και τα άτομα με ψυχικά προβλήματα. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, επωφελήθηκαν 72.714 άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, εκ των οποίων το 61% ήταν γυναίκες¹⁹.

Ακολούθως παρατίθεται το σχήμα λογικής παρέμβασης από το οποίο προκύπτει ότι κατά την υλοποίηση των δράσεων, εξακολουθούσε να απουσιάζει σύστημα ποσοτικοποιημένων δεικτών ισότητας, τόσο σε επίπεδο Μέτρων όσο και σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας:

Σχήμα 4.4 Λογική Παρέμβασης ΕΠ Υγεία-Πρόνοια στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός & Υλοποίηση)

Με βάση την παρουσίαση και αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των Μέτρων του που προωθούν την αρχή της ισότητας (gender mainstreaming) αλλά και των ουδέτερων δράσεων, δεν μπορούν -με εξαίρεση τα ανωτέρω ευρήματα- να εξαχθούν ουσιαστικά συμπεράσματα για την υποστήριξη της αρχής της ισότητας των φύλων σε επίπεδο του ΕΠ.

Το γεγονός αυτό κρίνεται σε ένα βαθμό φυσιολογικό διότι μεγάλο μέρος των πόρων του ΕΠ χρηματοδοτούμενο από το ΕΚΤ αφορούσε κεντρικότερους πολιτικά και επιχειρησιακά στόχους όπως η εδραίωση της συντελούμενης στη χώρα μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας διαμέσου

¹⁹ Η πληροφόρηση προέρχεται από την «Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Μέτρου 3.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία Πρόνοια 2000-2006».

ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την κάλυψη των υφισταμένων και αναδυόμενων αναγκών για υπηρεσίες ψυχικής υγείας, που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση, θα αποτρέπουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και θα υποστηρίζουν την κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας.

Από την άλλη μεριά εμφανίζεται ένα ουσιαστικό έλλειμμα πληροφόρησης για τις γυναίκες επωφελούμενες από τα Μέτρα που προώθησαν τους ανωτέρω σημαντικούς κοινωνικούς στόχους το οποίο οφείλεται είτε σε έλλειψη σχετικών δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου είτε σε έλλειψη μελετών που θα μπορούσαν να εισφέρουν στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΠ ως προς την ισότητα των φύλων.

Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν (έλλειψη δεικτών, μελετών κλπ), αλλά κυρίως λόγω της φύσης των παρεμβάσεων του ΕΠ, δεν είναι εφικτή και ούτε μετρήσιμη στην πλειονότητα των περιπτώσεων η αποτίμηση επιπτώσεων ως προς την ισότητα των φύλων.

Στα ως άνω, κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν και τα αντίστοιχα στοιχεία που προέρχονται από την ΕΥΔ του ΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α αναφορικά με την υλοποίηση του ΕΠ και με βάση την οποία ο φορέας αποφαινεται ότι η εφαρμογή των κινήτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων ήταν ανεπαρκής τεκμηριώνοντας σχετικά: *Οι πράξεις κατάρτισης που εντάχθηκαν περιλάμβαναν κριτήρια (αξιολογικά) για την προώθηση των φύλων. Δεδομένου ότι η ομάδα στόχου απαρτιζόταν από επαγγελματίες της υγείας που λόγω του χαρακτήρα του επαγγέλματος (νοσηλευτικό προσωπικό) είναι επί τω πλείστον γυναίκες, τα κίνητρα, δεν είχαν ιδιαίτερη επίπτωση ως προς τη διαμόρφωση του τελικού ποσοστού συμμετοχής.*

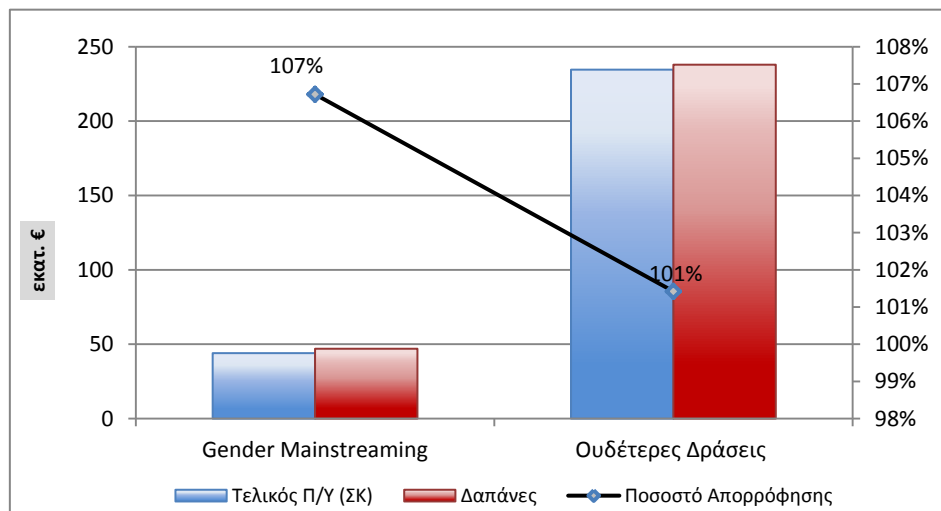
Αναφορικά με το βαθμό επίτευξης των στόχων των κατηγοριών παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων, ο φορέας εκτιμά ότι υπήρξαν δράσεις που υλοποιήθηκαν με αρκετά ικανοποιητικά αποτελέσματα, όπως ενδεικτικά οι *Δράσεις κατάρτισης με προτεραιότητα στην υλοποίηση ενεργειών κατάρτισης σε αντικείμενα τα οποία αφορούν σε θέματα υγείας του γυναικείου πληθυσμού της χώρας*. Κατά τα λοιπά, δεν εντοπίζει θέματα τα οποία αποτέλεσαν πρόβλημα ή εμπόδιο στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων.

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου των παρεμβάσεων ΕΚΤ. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των Μέτρων του ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης, ενώ ξεχωριστά αποτυπώνεται ο συσχετισμός αυτός για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις:

Διάγραμμα 4.10

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια ανά κατηγορία παρέμβασης

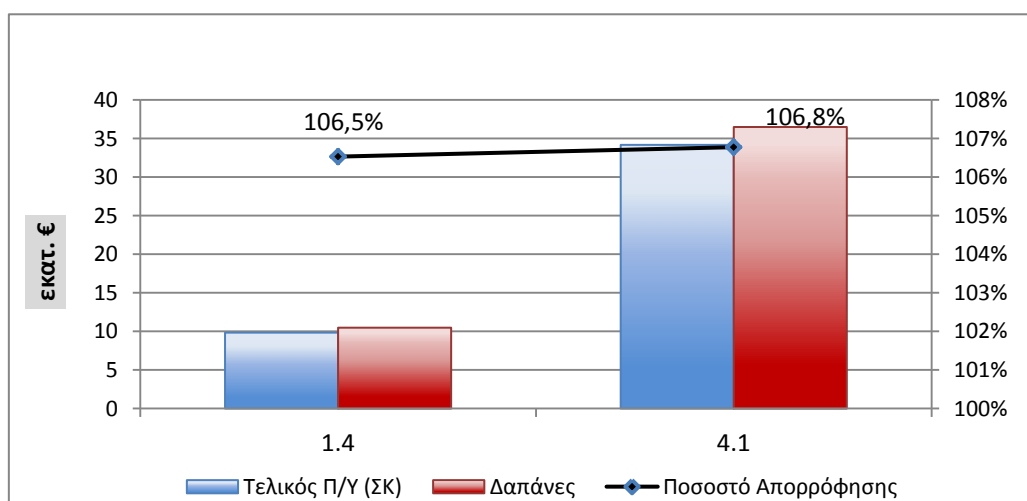

Οι συνολικές δαπάνες των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια ανήλθαν σε €284,9 εκατ. €, υπερκαλύπτοντας τους διαθέσιμους πόρους κατά 2%. Οι δαπάνες για προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις ανήλθαν στο 107% του αντίστοιχου διαθέσιμου τελικού προϋπολογισμού ενώ αποτέλεσαν το 16,5% των συνολικά επιλέξιμων δαπανών. Οι δαπάνες για τις ουδέτερες δράσεις αντιθέτως υπερκάλυψαν κατά 1% τους διαθέσιμους προγραμματικούς πόρους (ποσοστό απορρόφησης 101%), αποτελώντας το 83,5% των συνολικά επιλέξιμων δαπανών.

Αναφορικά με τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις των Μέτρων 1.4 και 4.1 του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια, στο διάγραμμα που ακολουθεί, πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες, όπως διαμορφώθηκαν κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων:

Διάγραμμα 4.11

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Υ-Π

Παρατηρούμε ότι κατά την υλοποίηση και των δύο Μέτρων, διαπιστώθηκε υπεραπορρόφηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων, κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες περίπου, με τις δαπάνες του Μ4.1 να αποτελούν το 77,68% των συνολικών δαπανών για προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις.

4.1.1.5. Ε.Π «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Η εφαρμογή / υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την ισότητα των φύλων σε σχέση με τη στρατηγική και τους στόχους του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας αξιολογεί εν γένει το βαθμό επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων του προγραμματικού σχεδιασμού στο επίπεδο του Μέτρου ως ακολούθως:

Μέτρο 2.7: Κατάρτιση και θεσμικά μέτρα στην Υγεία και Πρόνοια

Βασικές δράσεις / έργα προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Αναβάθμιση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με επιστημονικό υπόβαθρο στους τομείς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σε νέες μορφές οργάνωσης και λειτουργίας Μονάδων Υγείας με χρήση εργαλείων ΤΠΕ, με στόχο την ενίσχυση της πρόσβασης των ανέργων στην αγορά εργασίας.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνεργοι με έμφαση στις γυναίκες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ **Ενέργειες κατάρτισης στην υγεία και πρόνοια – μη ποσοτικοποίηση στόχων-δεικτών ισότητας**
- ✓ **Ενέργειες εκπαίδευσης και κατάρτισης των χρηστών ΤΠΕ των Μονάδων Υγείας της 1ης ΥΠΕ Αττικής (πρώην Α ΔΥΠΕ Αττικής) – μη ποσοτικοποίηση στόχων-δεικτών ισότητας**
- ✓ **Ευαισθητοποίηση του νοσηλευτικού προσωπικού της χώρας για την επιτάχυνση της υιοθέτησης των ΤΠΕ στην παροχή ποιοτικών διοικητικών, νοσηλευτικών και ιατρικών υπηρεσιών υγείας – μη ποσοτικοποίηση στόχων-δεικτών ισότητας**

Αναλυτικά:

Οι προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις του Μ2.7 περιελάμβαναν αρχικά σε επίπεδο προγραμματικού σχεδιασμού ενέργειες που αποσκοπούν στην κατάρτιση στελεχών των Μονάδων Υγείας των Περιφερειών στις αντίστοιχες Περιφέρειες. Ωστόσο, από την αξιοποίηση των διαθέσιμων δευτερογενών στοιχείων και δεδομένων προκύπτουν τα κάτωθι:

- ♦ Μεταξύ των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων του Μέτρου, δεν περιλαμβάνονται προσανατολισμένες ως προς την ισότητα των φύλων δράσεις/έργα που να αποσκοπούν στην ενίσχυση της πρόσβασης των ανέργων στην αγορά εργασίας με έμφαση στις γυναίκες όπως προδιαγράφονταν σε επίπεδο προγραμματικού σχεδιασμού (βλ. Συμπλήρωμα Προγραμματισμού ΕΠ ΚτΠ).
- ♦ Μεταξύ των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων του Μέτρου δεν εφαρμόστηκαν επιπλέον ειδικά κίνητρα / κριτήρια αξιολόγησης προκειμένου για την ενίσχυση προώθηση της ισότητας των φύλων.
- ♦ Μεταξύ των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων του Μέτρου δεν εφαρμόστηκε σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών επί συνόλου παρεμβάσεων, όχι μόνο σε επίπεδο Μέτρου, αλλά ούτε και σε επίπεδο έργου/δράσης, για την εξαγωγή στοιχείων αναφοράς, προκειμένου για την αποτίμηση της πορείας υλοποίησης των παρεμβάσεων ως προς την τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

Με βάση τα ως άνω αναφερθέντα, η αξιολόγηση εκτιμά ότι δεν επαληθεύεται η υλοποίηση προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων (gender mainstreaming) στο πλαίσιο του Μ2.7 σε σχέση με τον χαρακτηρισμό που του αποδόθηκε κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό.

Μέτρο 3.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Προγράμματα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ
- ♦ Προώθηση της χρήσης ευέλικτων μορφών κατάρτισης

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες με έμφαση σε γυναίκες και ΑμεΑ

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις (θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων)

- ✓ Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε **5.650** άνεργες γυναίκες, εκ των οποίων οι 3.498 πιστοποιήθηκαν
- ✓ Πρόγραμμα κατάρτισης βασικών δεξιοτήτων **14.873** άνεργων γυναικών

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις (προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων)

- ✓ Εναλλασσόμενη κατάρτιση ανέργων για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε **1.871** άνεργες γυναίκες (σύνολο καταρτιζόμενων 2.667, ποσοστό γυναικών **70,15%**)
- ✓ Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία** (MIS:71591)
- ✓ Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε **16.672** άνεργες γυναίκες (σύνολο καταρτιζόμενων 21.000, ποσοστό γυναικών **79,4%**)
- ✓ Κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας σε **176** γυναίκες εργαζόμενες / αυτοαπασχολούμενες στο δευτερογενή τομέα (σύνολο καταρτιζόμενων 304, ποσοστό γυναικών **57,9%**) και σε **1.256** γυναίκες εργαζόμενες / αυτοαπασχολούμενες στον τριτογενή τομέα (σύνολο καταρτιζόμενων 2.308, ποσοστό γυναικών **54,4%**)
- ✓ Πρόγραμμα κατάρτισης 6.500 εργαζόμενων σε εξειδικευμένες δεξιότητες – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**
- ✓ Προγράμματα κατάρτισης εργαζόμενων σε βασικές δεξιότητες χρήσης ΤΠΕ – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**
- ✓ Κατάρτιση 3.500 ανέργων σε εξειδικευμένες δεξιότητες – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**
- ✓ Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ για ΑμεΑ με προβλήματα όρασης εκ των οποίων ωφελήθηκαν **80** γυναίκες (σύνολο καταρτιζόμενων 199, ποσοστό γυναικών **40,2%**)
- ✓ Κατάρτιση ανέργων σε πιστοποιημένα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ) – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**
- ✓ Κατάρτιση-εξειδίκευση σε θέματα διοικητικής υποστήριξης 2001 – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργου – στοιχεία ΟΠΣ]

Αναλυτικά:

Οι θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις του Μ3.4 του ΕΠ ΚτΠ συσχετίζονται με την υλοποίηση των κάτωθι έργων / δράσεων:

- ♦ Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άτομα με ειδικές ανάγκες κύρια με κινητικά προβλήματα
- ♦ Πρόγραμμα κατάρτισης βασικών δεξιοτήτων 15.000 γυναικών

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων σε επίπεδο βαθμού επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών αξιοποιήθηκαν τα αντίστοιχα διαθέσιμα δεδομένα²⁰. Συγκεκριμένα, για το πρόγραμμα *Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άτομα με ειδικές ανάγκες κύρια με κινητικά προβλήματα*, προκύπτει ότι ωφελήθηκαν συνολικά 5.650 άνεργες γυναίκες από τις αρχικά προβλεπόμενες 7.000 ωφελούμενες (ποσοστό επίτευξης 80,71%), εκ των οποίων οι 3.498 πιστοποιήθηκαν. Αναφορικά με το *Πρόγραμμα κατάρτισης βασικών δεξιοτήτων 15.000 γυναικών*, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι καταρτίστηκαν συνολικά 14.873 άνεργες γυναίκες από τις 15.000 αρχικά προβλεπόμενες (ποσοστό επίτευξης 99,15%).

Η Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2000-2006 του ΕΠ πιστοποιεί την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε επίπεδο Μέτρου μέσω της υλοποίησης των ως άνω έργων/δράσεων και της σχετικής τήρησης ρήτρας ποσόστωσης για τις γυναίκες. Ωστόσο, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι τα εν λόγω έργα εμπίπτουν στο πεδίο παρέμβασης 25 του Μέτρου (κατά 10% όπως προδιαγράφηκε κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό) και όχι στο σύνολο των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μ3.4 (το Μέτρο εμπίπτει στο πεδίο πολιτικής 24 κατά 90%).

Οι προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις του Μ3.4 περιλαμβάνουν εν γένει ενέργειες που αποσκοπούν αφενός στη βελτίωση της απασχολησιμότητας και αφετέρου στην ενίσχυση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου περιβάλλοντος που δημιουργεί η Κοινωνία της Πληροφορίας.

Αναφορικά με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εν λόγω παρεμβάσεων, σημαντικό εμπόδιο συνιστά η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω κατάρτισης στόχων-δεικτών ισότητας, όπως έχει ήδη επισημανθεί και κατά την αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού. Η μη κατάρτιση δεικτών ανά φύλο στο επίπεδο του Μέτρου καθιστά δυσχερή την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των τεθέντων στόχων ως προς τη διασφάλιση της βελτίωσης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Δεδομένων των ως άνω, για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μ3.4 του ΕΠ ΚτΠ σε επίπεδο βαθμού επίτευξης των ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών, αξιοποιήθηκαν τα αντίστοιχα διαθέσιμα στοιχεία και δεδομένα²¹ σε επίπεδο έργου/δράσης -όπου αυτό ήταν εφικτό- και όχι σε επίπεδο Μέτρου, τα οποία αναλύονται ως ακολούθως:

- ♦ Εναλλασσόμενη κατάρτιση ανέργων για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ)
- ♦ Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ)

²⁰ Τα στοιχεία που παρατίθενται αναφορικά με το έργο *Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άτομα με ειδικές ανάγκες κύρια με κινητικά προβλήματα* αντλήθηκαν από τη *Μελέτη Αποτίμησης Πιλοτικού Έργου της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών από το ΕΚΤ του Υπ. Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας στα πλαίσια του Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας»*, ενώ για το Πρόγραμμα κατάρτισης βασικών δεξιοτήτων 15.000 γυναικών χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τη *Μελέτη Αξιολόγησης Προγραμμάτων Κατάρτισης του έργου «Πρόγραμμα Βασικών δεξιοτήτων 15.000 ανέργων γυναικών» που υλοποίησε ο ΟΑΕΔ ως τελικός δικαιούχος στο πλαίσιο του Ε.Π «Κοινωνία της Πληροφορίας»*

²¹ Τα στοιχεία που παρατίθενται για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προσανατολισμένων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων του Μ3.4 προέρχονται από το ΟΠΣ.

- ♦ Κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας
- ♦ Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ για ΑμεΑ με προβλήματα όρασης

Αναλυτικά, για το έργο *Εναλλασσόμενη κατάρτιση ανέργων για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ)* προκύπτει ότι ωφελήθηκαν συνολικά 1.871 άνεργες γυναίκες (ποσοστό επίτευξης 100%). Αναφορικά με το έργο *Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ)*, καταρτίστηκαν συνολικά 16.032 γυναίκες με ανεργία πάνω από έξι (6) μήνες και 640 γυναίκες με ανεργία κάτω από έξι (6) μήνες. Από το πρόγραμμα *Κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας* προκύπτει ότι συνολικά ωφελήθηκαν 176 γυναίκες εργαζόμενες / αυτοαπασχολούμενες στο δευτερογενή τομέα (επίτευξη σε ποσοστό 100%) και σε 1.256 γυναίκες εργαζόμενες / αυτοαπασχολούμενες στον τριτογενή τομέα, αντί των 1.261 αρχικά προβλεπόμενων (ποσοστό επίτευξης 99,60%). Από την υλοποίηση του προγράμματος *Κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ για ΑμεΑ με προβλήματα όρασης* ωφελήθηκαν συνολικά 80 γυναίκες εκ των 126 αρχικά προβλεπόμενων (επίτευξη σε ποσοστό 63,49%).

Εξίσου σημαντική, τέλος, είναι και η πληροφόρηση που συνάγεται αναφορικά με τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων του Μέτρου, μέσα από σχετική έρευνα²² που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της δράσης 3.4-1: *Προγράμματα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ*, κατόπιν ολοκλήρωσης των εν λόγω προγραμμάτων κατάρτισης και της πρακτικής άσκησης (2004) και στην οποία καταδεικνύονται τα κάτωθι: περίπου 8 στους 10 συμμετέχοντες ήταν γυναίκες, ενώ 6 στις 10 γυναίκες έλαβαν το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Επιπλέον, από την έρευνα προκύπτει ότι κατόπιν ολοκλήρωσης της κατάρτισης, η ανεργία είναι υψηλή με το 73,57% των γυναικών να παραμένουν άνεργες, το 8,57% να τελεί σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης και το 10,71% σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, το 36,23% να παραμένουν άνεργες από 6 έως 9 μήνες και το 16,67% από 9 έως 12 μήνες.

Μέτρο 3.5: Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Stage) σε ειδικότητες Πληροφορικής και Επικοινωνιών για άνεργους πτυχιούχους μετα-δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- ♦ Προώθηση της τηλε-εργασίας

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Ομάδες πληθυσμού όπως γυναίκες και ΑμεΑ

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις (θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων)

Δεν υλοποιήθηκαν σχετικές δράσεις / παρεμβάσεις

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις (προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων)

✓ *Πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (STAGE) εκ του οποίου ωφελήθηκαν 1.137 γυναίκες (σύνολο ωφελουμένων 1.523, ποσοστό γυναικών 74,6%)*

²² Η σχετική πληροφόρηση προέρχεται από τη Μελέτη: «Οριζόντια Παρακολούθηση και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις Αξιολόγησης της Κοινωνικής Διάστασης της Κοινωνίας της Πληροφορίας στις Παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Β3 ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: «Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ»

- ✓ Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (stage) σε ειδικότητες πληροφορικής και επικοινωνιών για άνεργους πτυχιούχους – **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία**
- ✓ Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών στη Κοινωνία της Πληροφορίας εκ των οποίων **111** γυναίκες (σύνολο ωφελουμένων 720, ποσοστό γυναικών **15,4%**)²³
- ✓ Επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (ΝΘΕ) με ωφελούμενες **412** γυναίκες (σύνολο ωφελουμένων 566, ποσοστό γυναικών **72,8%**)
- ✓ Προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και νέων ελεύθερων επαγγελματιών ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες – **μη ποσοτικοποίηση στόχων-δεικτών ισότητας**

[Ελλείπει δεικτών ισότητας σε επίπεδο Μέτρου, η άντληση και επεξεργασία των στοιχείων και ακολούθως η παράθεση των σχετικών ευρημάτων πραγματοποιείται σε επίπεδο δεικτών έργων – στοιχεία ΟΠΣ]

Αναλυτικά:

Οι θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις του Μ3.5 του ΕΠ ΚτΠ προβλέφθηκαν αρχικά σε επίπεδο προγραμματικού σχεδιασμού με την αποτύπωση στο Τεχνικό Δελτίο του Μέτρου (Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του ΕΠ) του πεδίου παρέμβασης 25 «θετικές ενέργειες στην αγορά εργασίας υπέρ των γυναικών», χωρίς ωστόσο να διευκρινίζεται το αντίστοιχο ποσοστό τους στο σύνολο των προτεινόμενων δράσεων / παρεμβάσεων του Μέτρου.

Ωστόσο, από την αξιοποίηση των διαθέσιμων στοιχείων και δεδομένων δεν επιβεβαιώνεται η υλοποίηση θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων, υπό την έννοια του ότι καμία από τις υλοποιηθείσες παρεμβάσεις δεν συνιστά αμιγώς θετική υπέρ των γυναικών ενέργεια. Επιπλέον, η πρόβλεψη ρήτρας ποσόστωσης στις παρεμβάσεις του Μέτρου, όπως συμπεριλήφθηκε στις αναθεωρήσεις του προγραμματικού σχεδιασμού και αποτυπώθηκε στα σχετικά προγραμματικά κείμενα (βλ. Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Ετήσιες Εκθέσεις Εκτέλεσης) δεν αποτελεί κριτήριο χαρακτηρισμού τους ως θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση αδυνατεί να επαληθεύσει την υλοποίηση θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων, πόσο δε μάλλον να προχωρήσει σε εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους σε επίπεδο επίτευξης των τεθέντων στόχων.

Οι προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις του Μ3.5 περιλαμβάνουν εν γένει ενέργειες που αποσκοπούν στην προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Αναφορικά με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εν λόγω παρεμβάσεων, χαρακτηριστικό εμπόδιο συνιστά η μη ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω κατάρτισης στόχων-δεικτών ισότητας, όπως έχει ήδη επισημανθεί και κατά την αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού. Ως εκ τούτου, και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μ3.5 αξιοποιήθηκαν τα αντίστοιχα διαθέσιμα στοιχεία και δεδομένα²⁴ σε επίπεδο έργου/δράσης -όπου αυτό ήταν εφικτό- και όχι σε επίπεδο Μέτρου, τα οποία αναλύονται ως ακολούθως:

- ◆ Πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (STAGE) III
- ◆ Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών έτους 2004 στη Κοινωνία της Πληροφορίας

²³ Με βάση τα στοιχεία της Τελικής Έκθεσης του ΕΠ ΚτΠ, ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων ανέρχεται σε 4.312, οπότε αναλογικά ο αριθμός ωφελούμενων γυναικών εκτιμάται σε 665.

²⁴ Τα στοιχεία που παρατίθενται για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των προσανατολισμένων ως προς την ισότητα παρεμβάσεων του Μ3.5 προέρχονται από το ΟΠΣ.

♦ Επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (ΝΘΕ)

Αναλυτικά, από το Πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (STAGE) III ωφελήθηκαν συνολικά 1.137 γυναίκες, εκ των 1.829 αρχικά προβλεπόμενων (επίτευξη σε ποσοστό 62,17%). Για το Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών έτους 2004 στη Κοινωνία της Πληροφορίας προκύπτει ότι ο αριθμός των επιχορηγούμενων νέων ελεύθερων επαγγελματιών γυναικών ανήλθε σε 111, αντί των 985 αρχικά προβλεπόμενων (ποσοστό επίτευξης 11,27%). Αναφορικά, τέλος, με το έργο *Επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων (ΝΘΕ)*, ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε σε 412 αντί των 1.767 αρχικά προβλεπόμενων (επίτευξη σε ποσοστό 23,32%).

Η γενική διαπίστωση στην οποία οδηγεί η αποτίμηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας έγκειται στην αδυναμία επιτυχούς παρακολούθησης -από επιχειρησιακή άποψη- της πορείας υλοποίησης στη βάση της τήρησης της αρχής της ισότητας και της βελτίωσης των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η μη κατάρτιση δεικτών ισότητας σε όλα τα επίπεδα (ΕΠ, Άξονα Προτεραιότητας, Μέτρο, Έργο/δράση) οδηγεί εν τέλει στην αδυναμία εξαγωγής αξιόπιστων δεδομένων αναφοράς ως προς τη βελτίωση των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και ακολούθως θέτει σε επισφάλεια την αρχή της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων, ως εκ των οριζόντιων ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων / πολιτικών²⁵.

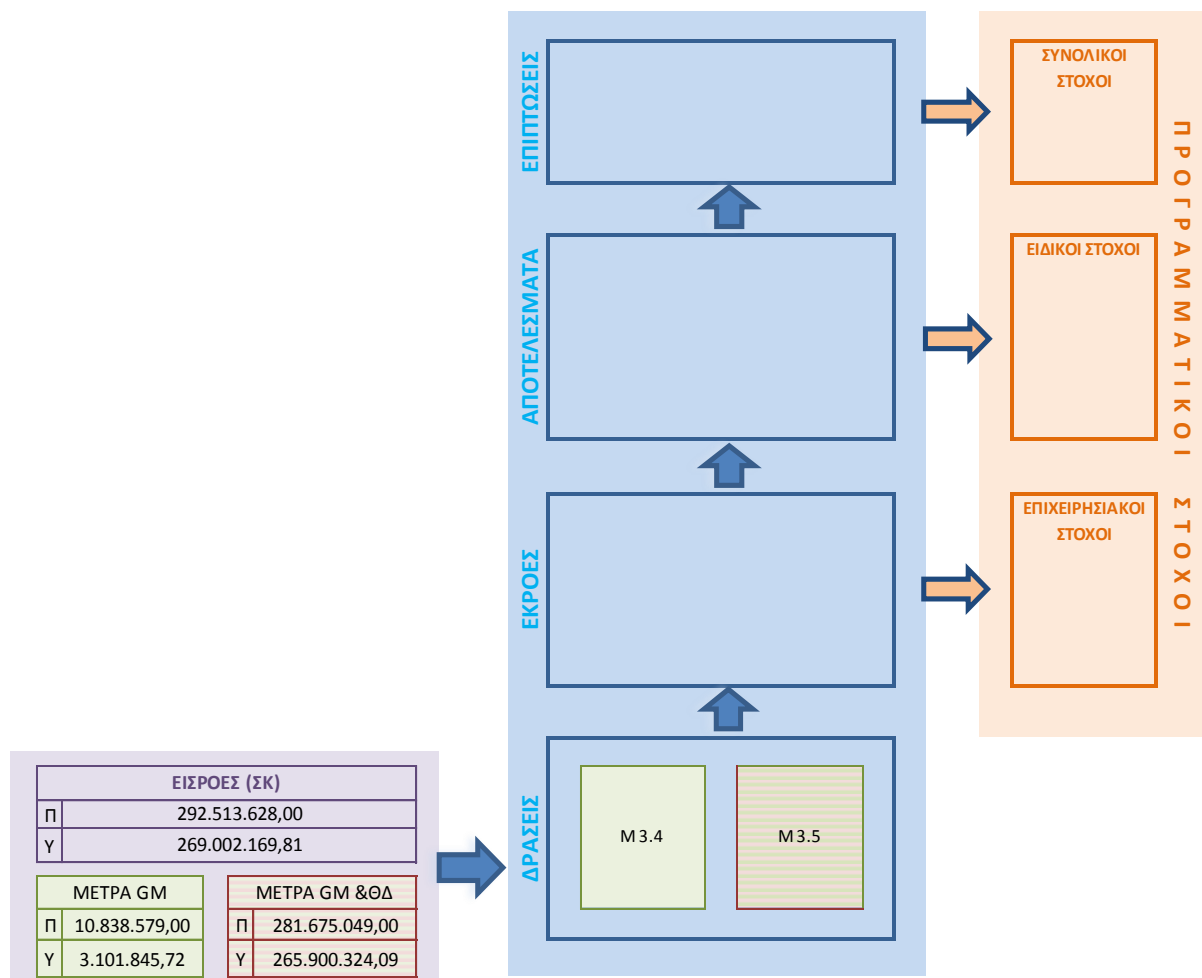
Με βάση τα ως άνω αναφερθέντα, η τυπολογία των παρεμβάσεων ΕΚΤ του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας σε επίπεδο Μέτρου κατόπιν αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας τους διαμορφώνεται ως ακολούθως:

- ο Μέτρο 2.7: Κατάρτιση και θεσμικά μέτρα στην Υγεία και Πρόνοια - Ουδέτερες δράσεις
- ο Μέτρο 3.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού - Gender Mainstreaming και Θετικές δράσεις (10%)
- ο Μέτρο 3.5: Προώθηση της απασχόλησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας - Gender Mainstreaming

Η λογική της παρέμβασης του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας στην εφαρμογή / υλοποίηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την ισότητα των φύλων αποτυπώνεται ως ακολούθως:

²⁵ Επ' αυτού αξίζει να σημειωθεί ότι η αντίστοιχη πρωτογενής πληροφόρηση που προέρχεται από την ΕΥΔ του ΕΠ (έρευνα πεδίου) αποδίδει χαμηλή βαρύτητα στην απουσία/μη ποσοτικοποίηση δεικτών ισότητας στο πλαίσιο των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ.

Σχήμα 4.5 Λογική Παρέμβασης ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Τελικός Σχεδιασμός & Υλοποίηση)

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχετισμό με τα αντίστοιχα του σχεδιασμού (αρχικός - τελικός), προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων - δεικτών ισότητας:

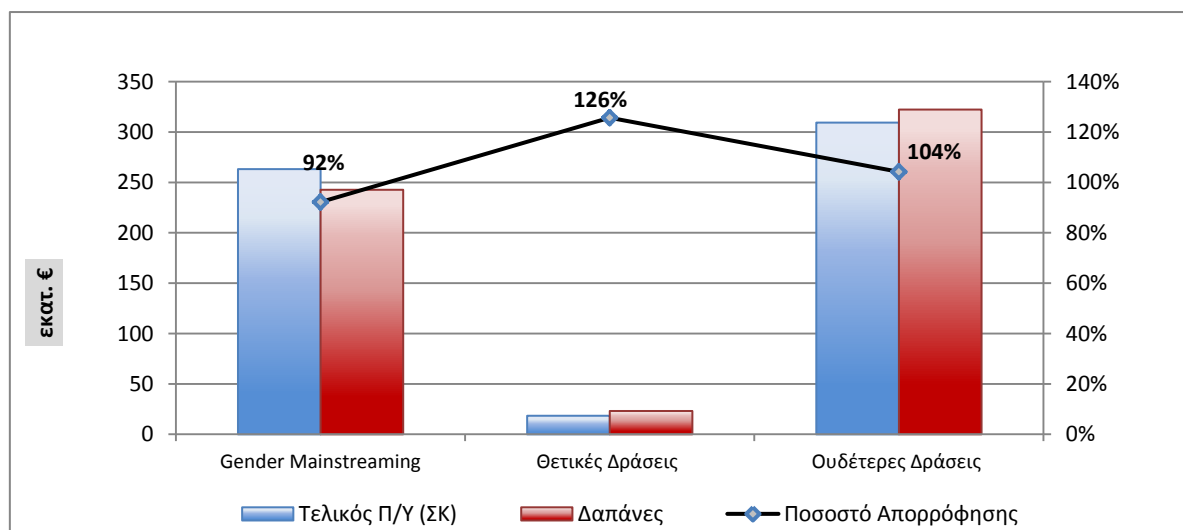
Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η ΕΥΔ στο πλαίσιο της Έρευνας Πεδίου Α αναφορικά με την υλοποίηση του Προγράμματος, απολογιστικά αποτιμώνται ως σχετικής σημαντικότητας προβλήματα ή/και εμπόδια στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων η Έλλειψη συστήματος επιβραβεύσεων και κινήτρων για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων και η Μη επαρκής ενημέρωση των Τελικών Δικαιούχων, ενώ αναγνωρίζεται επάρκεια στην εφαρμογή κινήτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ. Τέλος, αποτιμώντας την επίτευξη των στόχων των κατηγοριών παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν σε σχέση με την αρχή της ισότητας των φύλων αναγνωρίζονται ως αρκετά επιτυχείς οι κάτωθι:

- Προγράμματα Κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ - Προώθηση της χρήσης ευέλικτων μορφών κατάρτισης
- Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Stage) σε ειδικότητες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Προώθηση της τηλεργασίας

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ ΚτΠ

Στα διαγράμματα που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης (του φυσικού αντικείμενου) των παρεμβάσεων ΕΚΤ. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των Μέτρων του ΕΠ ανά κατηγορία παρέμβασης, ενώ ξεχωριστά αποτυπώνεται ο συσχετισμός αυτός για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις και για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις αντίστοιχα:

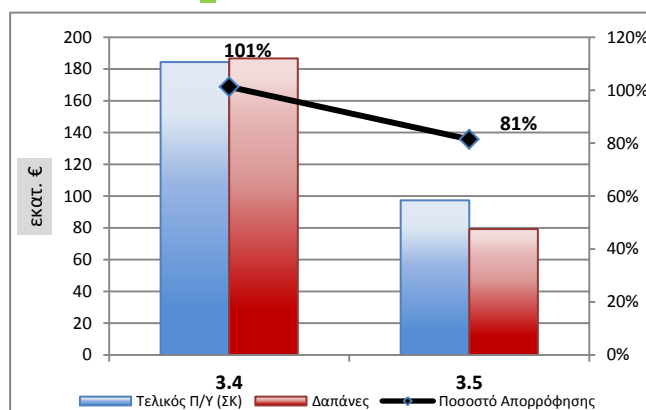
Διάγραμμα 4.12 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Όπως προκύπτει από την ανάγνωση του διαγράμματος αναφορικά με τις επιλέξιμες δαπάνες και για τις τρεις κατηγορίες παρεμβάσεων (θετικές δράσεις, gender mainstreaming, ουδέτερες δράσεις,) οι θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις²⁶ παρουσιάζουν υπεραπορρόφηση κατά 26 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με τους προϋπολογιζόμενους πόρους του τελικού σχεδιασμού, ενώ για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες ανέρχονται στο 92% του τελικού διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Αναφορικά με το Μέτρο 3.4, το οποίο περιλαμβάνει προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και ενσωματώνει κατά 10% θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, παρατηρούμε ότι παρουσιάζει απορρόφηση στο 101% υπερκαλύπτοντας τους προϋπολογιζόμενους πόρους του τελικού σχεδιασμού, ενώ για το Μέτρο 3.5, το οποίο συνιστά αμιγώς προσανατολισμένο στην ισότητα Μέτρο, οι επιλέξιμες δαπάνες δεν

Διάγραμμα 4.13 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων του ΕΠ ΚτΠ

²⁶

Οι δαπάνες των θετικών δράσεων υπολογίσθηκαν με βάση τις δαπάνες των αντίστοιχων θετικών έργων αξιοποιώντας τα στοιχεία του ΟΠΣ.

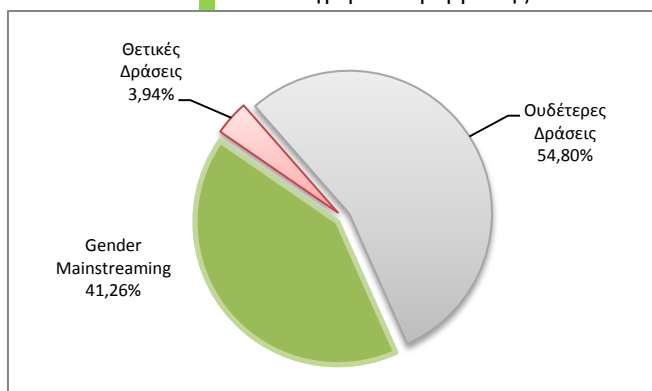
ξεπέρασαν το 81% των συνολικά διαθέσιμων πόρων, λαμβανομένης υπόψη και της σχετικής μείωσης του συνολικού προϋπολογισμού του κατά τον τελικό σχεδιασμό (από €133.215.064 κατά τον αρχικό σχεδιασμό σε €97.322.148 κατά τον τελικό σχεδιασμό).

Συνοψίζοντας ως προς τη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, παρατηρούμε μείωση του συνολικού διαθέσιμου προϋπολογισμού ο οποίος κατά τον τελικό σχεδιασμό ανήλθε στα €591.087.166 (αντί €661.588.380 του αρχικού προϋπολογισμού) με τους πόρους για τις ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις να σημειώνουν μεν σημαντική μείωση της τάξης του κατά 12,72% αλλά να ανέρχονται στο 54,80% του συνολικού διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Οι συνολικές δαπάνες των Μέτρων ΕΚΤ του ΕΠ ανήλθαν σε €588.257.712 καλύπτοντας τους προϋπολογιζόμενους πόρους κατά 99,52%, με τις δαπάνες για τις θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών να έχουν ενισχύσει τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα στις συνολικές δαπάνες. Με βάση τον τελικό σχεδιασμό του ΕΠ, οι θετικές δράσεις αποτελούσαν το 3,12% των πόρων ΕΚΤ, ενώ με βάση τις τελικές δαπάνες το ποσοστό τους ανήλθε στο 3,94%, επιτυγχάνοντας το στόχο που είχε τεθεί σε οικονομικούς όρους.

Διάγραμμα 4.14

Κατανομή δαπανών Μέτρων ΕΚΤ ΕΠ ΚτΠ ανά κατηγορία παρέμβασης

Αντίθετα, υποεπίτευξη του οικονομικού στόχου που είχε τεθεί παρατηρείται στις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις, στις οποίες το ποσοστό απορρόφησης ανήλθε στο 92,2% και η βαρύτητα των δαπανών τους στο 41,26%, έναντι του 44,53% με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό.

4.1.1.6. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ – Βαθμός επίτευξης ποσοτικών στόχων

Στην παρούσα ενότητα εκτιμάται η αποτελεσματικότητα και ο βαθμός επίτευξης των ποσοτικών στόχων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΠΕΠ.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο Περιφέρειας και κατηγορίας Μέτρων. Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνεται ο βαθμός επίδοσης των ποσοτικοποιημένων στόχων ισότητας με βάση δείκτες πραγματοποίησης (εκροών) και αποτελέσματος, από την έναρξη υλοποίησης των παρεμβάσεων έως την χρονική στιγμή ολοκλήρωσής τους ως ακολούθως:

Συνέργεια Ανθρώπινων Πόρων

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ5.6, ΠΕΠ ΚΜ-Μ5.2, ΠΕΠ ΔΜ-Μ1.2, ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ-Μ5.2, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ5.1, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ5.1, ΠΕΠ ΔΕ-Μ5.2, ΠΕΠ ΣΕ-Μ5.1, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ-Μ3.2, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ5.1, ΠΕΠ ΒΑ-Μ1.4&Μ3.6, ΠΕΠ ΝΑ-Μ4.1, ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ-Μ6.2)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Τα Μέτρα της παρούσας κατηγορίας, που υλοποιήθηκαν οριζόντια σε όλα τα ΠΕΠ, περιελάμβαναν ενέργειες συνεχιζόμενης και εναλλασσόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, σε ανέργους, εργαζομένους και αυτοαπασχολούμενους, οι οποίες λειτουργούσαν συμπληρωματικά με ενέργειες κατάρτισης που συγχρηματοδοτούνταν από το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΠΕ στο πλαίσιο του κάθε ΠΕΠ, ή από άλλα Τομεακά Προγράμματα, σε εθνικό επίπεδο:

- ♦ δράσεις υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων, μακροχρόνια ανέργων και ειδικών ομάδων στους τομείς της τεχνολογίας, της καινοτομίας, της Κοινωνίας των Πληροφοριών, της επιχειρηματικότητας, του περιβάλλοντος, του τουρισμού και του πολιτισμού
- ♦ δράσεις υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων στον τομέα Υγείας Πρόνοιας, προκειμένου να απασχοληθούν στο συγκεκριμένο τομέα με κύριες κατευθύνσεις τα επαγγέλματα υγείας και να υποστηρίξουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία δομών Κοινωνικών Υπηρεσιών στήριξης
- ♦ δράσεις Κατάρτισης επιχειρηματιών και εργαζομένων με στόχο την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων τους, τη διατήρηση της τεχνογνωσίας τους και τη δυνατότητα παρακολούθησης των εξελίξεων της τεχνολογίας
- ♦ ενέργειες κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης και επιχειρηματικότητας ή τη βελτίωση των προσόντων για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας
- ♦ δράσεις παροχής εξειδικευμένης κατάρτισης σε αντικείμενα που παρουσιάζουν ζήτηση στην αγορά εργασίας
- ♦ δράσεις προώθησης στην απασχόληση: επιδότηση Νέων Θέσεων εργασίας (ΝΘΕ), επιδότηση Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) και επιδότηση απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE)
- ♦ προγράμματα και ενέργειες ένταξης στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας των γυναικών

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Άνεργες, εργαζόμενες, αυτοαπασχολούμενες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ 40.693 επωφελούμενοι καταρτιζόμενοι, εκ των οποίων **29.556 γυναίκες (73%)**

Αναλυτικά:

Το Μέτρο «Συνέργεια Ανθρώπινων Πόρων» υλοποιήθηκε οριζόντια από όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Περιελάμβανε ενέργειες Συνεχιζόμενης και Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και αφορούσε ανέργους, εργαζομένους και αυτοαπασχολούμενους. Οι ενέργειες αυτές λειτούργησαν συμπληρωματικά με ενέργειες που χρηματοδοτούνταν από το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΠΕ στο πλαίσιο του κάθε ΠΕΠ. Η κατάρτιση θα έπρεπε να έχει άμεση ή έμμεση συνέργεια προς έργα χρηματοδοτούμενα από άλλα Μέτρα του ΠΕΠ, ή από άλλα Τομεακά Προγράμματα, ή/και έργα που υλοποιήθηκαν στο Β' ΚΠΣ.

Στόχος ήταν η βελτίωση των δεξιοτήτων του τοπικού εργατικού δυναμικού και η αύξηση, διεκδίκηση και διατήρηση της απασχολησιμότητας. Για το σκοπό αυτό, χρηματοδοτήθηκαν προγράμματα κατάρτισης σε θεματικά αντικείμενα αντίστοιχα με τους τομείς προτεραιότητας του κάθε ΠΕΠ, όπως περιγράφονταν στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού. Κάθε πρόγραμμα κατάρτισης μπορούσε να είναι είτε μικτό (άνεργοι και εργαζόμενοι-αυτοαπασχολούμενοι), είτε να αφορά κάθε ομάδα - στόχο χωριστά.

Σε σύνολο 40.693 ωφελουμένων καταρτιζομένων ανέργων του Μέτρου, οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν στο 73% τιμή που ξεπερνάει σημαντικά το στόχο 60%. Η εικόνα αυτή προσομοιάζει σημαντικά και με την αποτύπωση της συμμετοχής των γυναικών στις δράσεις κατάρτισης του ΕΠΑΕΚ μέσω ΚΕΚ, στις οποίες οι γυναίκες ανήλθαν σε ποσοστά που ξεπερνούσαν ακόμα και το 80% των συμμετεχόντων.

Οι περιφέρειες με τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών είναι: η Δυτική Μακεδονία (87%), το Νότιο Αιγαίο (84%) και η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη και Δυτική Ελλάδα (82% αντίστοιχα). Οι περιφέρειες με τα σχετικά χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών είναι αυτές του Βορείου Αιγαίου (60%) και Θεσσαλίας (35%).

Επιπτώσεις από Δράσεις Κατάρτισης Ανέργων των ΠΕΠ στην ισότητα των φύλων

Σε γενικές γραμμές, η κατάρτιση όπως υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ δεν αποτέλεσε την πιο ενδεδειγμένη πολιτική στο σκέλος των αποτελεσμάτων της στην προώθηση των γυναικών αλλά και ευρύτερα των ανέργων στην αγορά εργασίας. Την εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνει πανελλαδική έρευνα σε Περιφερειακό Επίπεδο που συντόνισε η ΕΥΣΕΚΤ στο πλαίσιο του έργου της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΚΠΣ (31/12/2005) και αφορούσε την αξιολόγηση των δράσεων κατάρτισης που υλοποιήθηκαν στα ΠΕΠ (Μέτρα Συνέργειας Ανθρώπινων Πόρων, Α' κύκλος έργων – λήξη τέλος 2004) η οποία και παρουσιάστηκε στην 7η Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής των Ανθρώπινων Πόρων (07/12/2005).

Αναφορικά με τις δράσεις κατάρτισης που εξετάστηκαν και αφορούσαν την περίοδο 2001-2004 σύμφωνα με τις εκθέσεις παρακολούθησης των ΚΕΚ για τη μετέπειτα εξέλιξη των καταρτιζομένων, το ποσοστό απασχόλησης των καταρτισθέντων που βρήκαν εργασία σε εθνικό επίπεδο ανέρχονταν σε 16,6 % και αφορούσε καταρτιζόμενους που διατηρούσαν ακόμα και 6 μήνες μετά το τέλος της κατάρτισης την εργασία τους.²⁷

Κατά την διάρκεια της έρευνας, αναφορικά με όσους εμφανίζονταν στις εκθέσεις ότι εργάζονται, προέκυψε ότι παραπάνω από το ¼ περίπου των καταρτισθέντων που απασχολήθηκαν, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, είχαν χάσει τη δουλειά τους μέχρι το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας (Δεκέμβριος 2005).

²⁷ Το δείγμα της έρευνας κάλυψε το 44% του συνόλου των καταρτισθέντων ανέργων που βρήκαν δουλειά. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων ήταν γυναίκες (74%), τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και ανά Περιφέρεια.

Κύριος λόγος απώλειας της θέσης εργασίας αναφέρεται η λήξη της σύμβασης (42%) με δεύτερο την παραίτηση (20%). Το ποσοστό απώλειας εργασίας δε φαίνεται να κυμαίνεται ανάλογα με το φύλο ή την ηλικία, ή ακόμη με τις πρόσθετες δεξιότητες, παρουσιάζει όμως κάποια ενδιαφέρουσα καμπύλη σε σχέση με το εκπαιδευτικό επίπεδο. Φαίνεται ότι τα άτομα των κατηγοριών: χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο - υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο δυσκολεύονται να διατηρήσουν τη θέση τους, σε αντίθεση με τα μεσαία εκπαιδευτικά επίπεδα.

Οι περισσότεροι (77%) βρήκαν εργασία μέσα σε 6 μήνες από την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης. Το ποσοστό αυτό δε φαίνεται να αλλάζει σημαντικά ανάλογα με το φύλο.

Το σημαντικότερο κριτήριο πρόσληψης για τους ερωτώμενους πρώην ανέργους ήταν «η προσωπικότητά τους» ενώ από τα λοιπά κριτήρια, σημαντικότερο θεωρήθηκε το εκπαιδευτικό επίπεδο. Ειδικότερα, όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο ως κριτήριο πρόσληψης, φαίνεται ότι έπαιξε σημαντικότερο ρόλο στις προσλήψεις νέων ατόμων, και κυρίως ηλικίας 25 έως 34 ετών. Επίσης, αξιοσημείωτο (αν και αναμενόμενο) είναι το γεγονός ότι σημαντικότερο θεωρήθηκε το κριτήριο από άτομα υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου. Τα δύο λιγότερο σημαντικά κριτήρια πρόσληψης θεωρήθηκαν η παρακολούθηση του προγράμματος κατάρτισης και η παρακολούθηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης.

Ο πιο σημαντικός λόγος που ώθησε τους ερωτώμενους να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα κατάρτισης κατά σειρά προτεραιότητας ήταν η απόκτηση επαγγελματικής εξειδίκευσης, ενώ σχεδόν εξίσου σημαντικοί λόγοι ήταν η βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων και η απόκτηση νέων. Αντίθετα, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και η απόκτηση του επιδόματος βρίσκονται χαμηλά στην κλίμακα ιεράρχησης. Σχεδόν αμετάβλητα είναι τα αποτελέσματα αυτά ανά φύλο και ανά ηλικία.

Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ5.5, ΠΕΠ ΚΜ-Μ5.3, ΠΕΠ ΔΜ-Μ1.3, ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ-Μ5.3, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ5.2, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ5.2, ΠΕΠ ΔΕ-Μ5.3, ΠΕΠ ΣΕ-Μ5.3, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ-Μ3.4, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ5.2, ΠΕΠ ΒΑ-Μ1.6, ΠΕΠ ΝΑ-Μ5.8, ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ-Μ6.3)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Το Μέτρο υλοποιήθηκε μέσω Σχεδίων Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, τα οποία αφορούν ΟΤΑ α' και β' βαθμού, οι οποίοι έχουν συστήσει Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων (ΟΣΦ) για να αντιμετωπίσουν πολύπλευρα προβλήματα απασχόλησης και ανεργίας στην περιοχή τους. Αναφορικά με το είδος των παρεμβάσεων των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων οι επιλέξιμες δράσεις χωρίζονταν σε τέσσερις ομάδες:

- ♦ την Υποχρεωτική που είναι η Συμβουλευτική
- ♦ τις Βασικές που περιλαμβάνουν την Προώθηση στην Απασχόληση, δηλαδή την επιδότηση της απασχόλησης, την επιδότηση της αυτό-απασχόλησης και την επιδότηση για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, καθώς και την επιδότηση νέων μορφών απασχόλησης.
- ♦ τις Επικουρικές που περιλαμβάνουν την Κατάρτιση, την Προκατάρτιση και τις Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες
- ♦ τις Δομές Ιατρο-κοινωνικών Κέντρων για τσιγγάνους

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

- ♦ Άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι, σε οικονομικά ή και κοινωνικά υποβαθμισμένες περιοχές ή σε παραγωγικούς τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα απασχόλησης
- ♦ Ειδικές πληθυσμιακές (ευπαθείς) ομάδες, σε τοπική κλίμακα, που αντιμετωπίζουν

προβλήματα αποκλεισμού από την αγορά εργασίας

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ Εγκεκριμένα Σχέδια Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης: 122
- ✓ Επωφελούμενοι Συμβουλευτικής: 15.127, ποσοστό γυναικών **73%**
- ✓ Επωφελούμενοι Κατάρτισης: 5.554, ποσοστό γυναικών **75%**
- ✓ Επωφελούμενοι Απασχόλησης: 6.989, ποσοστό γυναικών **73%**

[Τα ανωτέρω στοιχεία προέρχονται από επεξεργασία στοιχείων για σχετικούς δείκτες Μέτρων των ΠΕΠ (Τελικές Εκθέσεις) και αντίστοιχους δείκτες έργων (στοιχεία ΟΠΣ) για τις περιπτώσεις που δεν ορίζονται σχετικοί δείκτες σε επίπεδο Μέτρων. Επισημαίνεται ότι δεν ήταν διαθέσιμα στοιχεία συνολικά ωφελουμένων και ωφελουμένων γυναικών για όλα τα ΠΕΠ-αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στο Παράρτημα Η – 2^ο Παραδοτέο «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»]

Αναλυτικά:

Οι Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης αποτέλεσαν ουσιαστικά μια πρώτη απόπειρα αποκέντρωσης των υπηρεσιών ενίσχυσης της απασχόλησης προς το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο, κυρίως με τη μορφή ενεργών πολιτικών απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας των ευπαθών κοινωνικά ομάδων.

Με σκοπό την προώθηση της απασχόλησης, στο πλαίσιο των εν λόγω Σχεδίων προβλέπονταν ευνοϊκότεροι όροι για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, όπως ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό 2204/2002, πχ. γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, κλπ.

Σε περιφερειακό επίπεδο εγκρίθηκαν 122 Σχέδια Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης. Σε σύνολο 15.127 ωφελουμένων ανέργων του Μέτρου, οι οποίοι εντάχθηκαν στη δράση συμβουλευτικής των Σχεδίων ΤΠΑ, οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν στο 73%. Στην δράση κατάρτισης σε σύνολο 5.554 ωφελουμένων οι γυναίκες που συμμετείχαν ανήλθαν στο 75% επί του συνόλου των καταρτισθέντων. Σε σύνολο 7.137 ωφελουμένων που εντάχθηκαν σε δράσεις προώθησης στην απασχόληση (NEE, NOE, STAGE) οι γυναίκες ωφελούμενες²⁸ ανήλθαν στο 73%.

Αποτιμάται ότι από το σύνολο των ωφελουμένων, το 18% κατευθύνθηκε σε Νέες Θέσεις Εργασίας (NOE), αντίστοιχο ποσοστό (23%) εντάχθηκε στα προγράμματα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE), ενώ οι θέσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE) καλύφθηκαν από το 59% των ωφελουμένων²⁹.

Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Ανάπτυξης Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ1.15, ΠΕΠ ΚΜ-Μ6.11, ΠΕΠ ΔΜ-Μ5.8, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ2.9, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ5.4, ΠΕΠ ΔΕ-Μ6.9, ΠΕΠ ΣΕ-Μ1.14, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ2.2.5, ΠΕΠ ΒΑ-Μ4.12, ΠΕΠ ΝΑ-Μ4.1)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Το Μέτρο αφορούσε στην υλοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού των περιοχών στο πλαίσιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων. Οι επιλέξιμες δράσεις των Σχεδίων Ολοκληρωμένης Παρέμβασης:

- ◆ Συμβουλευτική Δημοσιότητα, Ευαισθητοποίηση, Δικτύωση, Συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες

²⁸ Δεν είχε προβλεφθεί η ένταξη διακριτού δείκτη για γυναίκες σε όλα τα ΣΠ των ΠΕΠ

²⁹ «Αποτίμηση της εφαρμογής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης των Π.Ε.Π.» ΕΥΣΕΚΤ

♦ Κατάρτιση, προκατάρτιση ♦ Επιδότηση απασχόλησης, αυτό-απασχόλησης, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ♦ Κοινωνικές υπηρεσίες
Ωφελούμενοι δράσεων / έργων
Κάτοικοι ορεινών και μειονεκτικών περιοχών
Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
✓ Εγκεκριμένα Σχέδια Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Ανάπτυξης Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών: 71 ✓ Επωφελούμενοι Συμβουλευτικής: 3.231, εκ των οποίων 2.204 γυναίκες (68%) ✓ Επωφελούμενοι Κατάρτισης: 7.296, ποσοστό γυναικών (75%) ✓ Επωφελούμενοι Απασχόλησης: 563, ποσοστό γυναικών (61%) <i>[Τα ανωτέρω στοιχεία προέρχονται από επεξεργασία στοιχείων για σχετικούς δείκτες Μέτρων των ΠΕΠ (Τελικές Εκθέσεις) και αντίστοιχους δείκτες έργων (στοιχεία ΟΠΣ) για τις περιπτώσεις που δεν ορίζονται σχετικοί δείκτες σε επίπεδο Μέτρων. Επισημαίνεται ότι δεν ήταν διαθέσιμα στοιχεία συνολικά ωφελουμένων και ωφελουμένων γυναικών για όλα τα ΠΕΠ-αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στο Παράρτημα Η - 2^ο Παραδοτέο «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»]</i>

Αναλυτικά:

Οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Ανάπτυξης Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών στόχευαν κατά κύριο λόγο στην ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, με απώτερο στόχο την ανασυγκρότηση της υπαίθρου. Αφορούσαν επιλεγμένες χωρικές ενότητες από το σύνολο των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών της Χώρας ορισμένες από τις οποίες στηρίζονταν σχεδόν αποκλειστικά στον αγροτικό τομέα, αντιμετωπίζαν ιδιαίτερα οξυμένα αναπτυξιακά προβλήματα, εμφανίζοντας συνεχή και έντονη πληθυσμιακή συρρίκνωση, δραματική γήρανση του πληθυσμού τους, με αντίστοιχες επιπτώσεις στο παραγωγικό τους δυναμικό, έτσι ώστε να κινδυνεύει η συνοχή του συνολικού κοινωνικοοικονομικού ιστού και να δημιουργούνται προϋποθέσεις κοινωνικού αποκλεισμού. Σκοπός ήταν η συγκράτηση του πληθυσμού στις ορεινές ή απομακρυσμένες περιοχές, η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και η βελτίωση και αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης παράλληλα με τη διαφοροποίηση της οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας.

Σε περιφερειακό επίπεδο εγκρίθηκαν 71 Σχέδια Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Ανάπτυξης Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών. Σε σύνολο 3.231 ωφελουμένων ανέργων του Μέτρου οι οποίοι εντάχθηκαν στη δράση συμβουλευτικής των Σχεδίων ΟΠΑΑΧ, οι γυναίκες ανήλθαν στο 68%. Στη δράση κατάρτισης συμμετείχαν 7.296 ωφελούμενοι, εκ των οποίων οι γυναίκες ανήλθαν στο 75%, ενώ σε σύνολο 563 ωφελούμενων που εντάχθηκαν σε δράσεις προώθησης στην απασχόληση (ΝΕΕ, ΝΘΕ, STAGE), το ποσοστό των γυναικών ανήλθε σε 61%.

Αποτιμάται ότι από το σύνολο των ωφελουμένων, το 20% κατευθύνθηκε σε Νέες Θέσεις Εργασίας (ΝΘΕ), ενώ αντίστοιχο ποσοστό (21%) εντάχθηκε στα προγράμματα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) και τέλος οι θέσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας καλύφθηκαν από το 59% των ωφελούμενων³⁰.

³⁰ Η εν λόγω πληροφόρηση προέρχεται από τη Μελέτη «Αποτίμηση της εφαρμογής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης των Π.Ε.Π.» ΕΥΣΕΚΤ

Οι περιφέρειες με τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών είναι: η Στερεά Ελλάδα (μέση ποσοστιαία συμμετοχή 82%), η Κεντρική Μακεδονία και η Πελοπόννησος (μέση ποσοστιαία συμμετοχή 76%).

Αντίστοιχα, οι Περιφέρειες με τα σχετικά χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών είναι: η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (μέση ποσοστιαία συμμετοχή 54%) και το Βόρειο Αιγαίο (μέση ποσοστιαία συμμετοχή 57%).

Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ4.3, ΠΕΠ ΚΜ-Μ3.9, ΠΕΠ ΔΜ-Μ3.7, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ3.6, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ3.4, ΠΕΠ ΔΕ-Μ4.6, ΠΕΠ ΣΕ-Μ3.7, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ-Μ3.1, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ4.6, ΠΕΠ ΒΑ-Μ2.5, ΠΕΠ ΝΑ-Μ4.8)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Το Μέτρο αφορούσε στην υλοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού των αστικών περιοχών, στο πλαίσιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων. Οι επιλέξιμες δράσεις των Σχεδίων Ολοκληρωμένης Παρέμβασης περιλάμβαναν:

- ◆ Συμβουλευτική Δημοσιότητα, Ευαισθητοποίηση, Δικτύωση, Συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες
- ◆ Κατάρτιση, προκατάρτιση
- ◆ Επιδότηση απασχόλησης, αυτό-απασχόλησης, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας
- ◆ Κοινωνικές υπηρεσίες

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Κάτοικοι αστικών περιοχών

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ Εγκεκριμένα σχέδια: 73
- ✓ Επωφελούμενοι Συμβουλευτικής: 9.131, ποσοστό γυναικών **68%**
- ✓ Επωφελούμενοι Κατάρτισης: 6.118, ποσοστό γυναικών **73%**
- ✓ Επωφελούμενοι Απασχόλησης: 2.878, ποσοστό γυναικών **65%**

[Τα ανωτέρω στοιχεία προέρχονται από επεξεργασία στοιχείων για σχετικούς δείκτες Μέτρων των ΠΕΠ (Τελικές Εκθέσεις) και αντίστοιχους δείκτες έργων (στοιχεία ΟΠΣ) για τις περιπτώσεις που δεν ορίζονται σχετικοί δείκτες σε επίπεδο Μέτρων. Επισημαίνεται ότι δεν ήταν διαθέσιμα στοιχεία συνολικά ωφελουμένων και ωφελουμένων γυναικών για όλα τα ΠΕΠ-αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στο Παράρτημα Η - 2^ο Παραδοτέο «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»]

Αναλυτικά:

Το Μέτρο υλοποιήθηκε μέσω Σχεδίων Ολοκληρωμένης Παρέμβασης τα οποία υλοποιήθηκαν σε περιοχές, γεωγραφικά και πληθυσμιακά προσδιορισμένες, που αποτελούν διακριτές πολεοδομικές ενότητες με ενιαία κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά (υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον, υψηλούς δείκτες ανεργίας, χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού) και παράλληλα προϋποθέσεις για την ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού.

Σε περιφερειακό επίπεδο εγκρίθηκαν 73 Σχέδια Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης. Σε σύνολο 9.131 ωφελουμένων ανέργων οι οποίοι εντάχθηκαν στη δράση συμβουλευτικής των

Σχεδίων, οι γυναίκες ανήλθαν στο 68%. Στις δράσεις κατάρτισης των Σχεδίων συμμετείχαν 5.883 ωφελούμενοι/ες, με ποσοστό συμμετοχής γυναικών 73%. Σε σύνολο 2.878 ωφελούμενων που εντάχθηκαν σε δράσεις προώθησης στην απασχόληση (ΝΕΕ, ΝΘΕ, STAGE), οι γυναίκες ωφελούμενες ανήλθαν στο 65%.

Μέτρα Κοινωνικών Υπηρεσιών

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ5.4, ΠΕΠ ΚΜ-Μ5.1, ΠΕΠ ΔΜ-Μ1.1, ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ-Μ2.4, Μ4.13 & Μ5.1, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ5.3, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ5.3, ΠΕΠ ΔΕ-Μ5.1, ΠΕΠ ΣΕ-Μ5.2, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ-Μ3.3, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ5.3, ΠΕΠ ΒΑ-Μ1.5, ΠΕΠ ΝΑ-Μ4.2, ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ-Μ4.5, Μ5.10 & Μ6.1)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

Τα Μέτρα Κοινωνικών Υπηρεσιών των ΠΕΠ υλοποιήθηκαν από φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και περιλάμβαναν τα εξής προγράμματα:

- ♦ Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το οποίο συγκεντρώνει και την πλειονότητα των δομών (73% των δομών)
- ♦ Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)
- ♦ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί
- ♦ Παιδικοί Σταθμοί
- ♦ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)
- ♦ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ/ ΑΜΕΑ)

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Ο πληθυσμός των Περιφερειών και ιδιαίτερα οι γυναίκες και οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ, παιδιά)

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

- ✓ 1.257 δομές συνολικά
- ✓ Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»: 902 δομές, 4.523 απασχολούμενοι και 61.565 ωφελούμενοι/ες, σε εθνικό επίπεδο
- ✓ Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ): 59
- ✓ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί: 72
- ✓ Παιδικοί Σταθμοί: 64
- ✓ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ): 125
- ✓ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ/ ΑΜΕΑ): 35

[Τα ανωτέρω στοιχεία προέρχονται από επεξεργασία στοιχείων για σχετικούς δείκτες Μέτρων των ΠΕΠ (Τελικές Εκθέσεις) και αντίστοιχους δείκτες έργων (στοιχεία ΟΠΣ) για τις περιπτώσεις που δεν ορίζονται σχετικοί δείκτες σε επίπεδο Μέτρων. Αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στο Παράρτημα Η - 2^ο Παραδοτέο «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»]

Αναλυτικά:

Το μέσο ποσοστό κάλυψης του στόχου δημιουργίας δομών στις Περιφέρειες, όπως εκφράζεται από τον βαθμό επίτευξης του δείκτη «αριθμός δομών που ενισχύονται, δημιουργούνται, χρηματοδοτούνται», στο πλαίσιο των μέτρων κοινωνικών υπηρεσιών, είναι 91%. Η Περιφέρεια με το μεγαλύτερο βαθμό επίτευξης ήταν η Δυτική Ελλάδα με το ποσοστό κάλυψης του εν λόγω στόχου να ανέρχεται στο 183%, ενώ αντίστοιχα η Περιφέρεια με το χαμηλότερο βαθμό επίτευξης ήταν τα Ιόνια

Νησιά με το ποσοστό κάλυψης του εν λόγω στόχου στο 40%. Στις υπόλοιπες Περιφέρειες ο βαθμός επίτευξης κυμάνθηκε περίπου στο 100% του στόχου.

Τα προαναφερθέντα προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν επίσης και στο πλαίσιο των Μέτρων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής και Αγροτικής Ανάπτυξης σε επίπεδο περιοχής, ζώνης, Δήμου για τη λειτουργία αντίστοιχων δομών κοινωνικής φροντίδας στις περιοχές που επιλέχθηκαν είτε για αστική είτε για αγροτική ανάπτυξη, κατόπιν έγκρισης επιχειρησιακών σχεδίων. Ειδικότερα:

- Στο πλαίσιο του Μέτρου Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης δημιουργήθηκαν 48 δομές στις οποίες απασχολήθηκαν 233 εργαζόμενοι/ες σε εθνικό επίπεδο και εξυπηρετήθηκαν 1.964 ωφελούμενοι/ες.
- Στο πλαίσιο του Μέτρου Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης δημιουργήθηκαν 92 δομές στις οποίες απασχολήθηκαν 319 εργαζόμενοι/ες σε εθνικό επίπεδο και εξυπηρετήθηκαν 4.900 ωφελούμενοι/ες.

Η μεγαλύτερη χρηματοδοτικά και δημοφιλέστερη κοινωνικά παρέμβαση ήταν το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» (72%). Η κοινωνική ωφέλεια των δομών που αφορούσαν ηλικιωμένους μέσω του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» ήταν μεγάλη, καθώς αυτές συνέβαλλαν στην παραμονή των ωφελουμένων στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, στην διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, στην αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας και καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Αντιθέτως, το Πρόγραμμα με τις λιγότερες συνολικά δομές αντιστοιχούσε στα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ/ ΑΜΕΑ - 3%).

Επιπτώσεις από Δράσεις ενίσχυσης της εναρμόνισης προσωπικής και επαγγελματικής ζωής.

Οι Δομές Κοινωνικών Υπηρεσιών στο πλαίσιο της Γ' προγραμματικής περιόδου έτυχαν θετικής υποδοχής από τους ωφελούμενους, ενώ αδιαμφισβήτητη είναι η αξία που προσέδωσαν στην κοινωνική συνοχή και στη διευκόλυνση εισόδου των γυναικών στο εργατικό δυναμικό. Παράλληλα, κατά τη διαπραγμάτευση των ΠΕΠ της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, **μεγάλη έμφαση δόθηκε στη συνέχιση της χρηματοδότησης αυτών των δομών**, μετά από αίτημα και των περιφερειακών αρχών.

Οι επιπτώσεις εξετάζονται υπό το πρίσμα:

- ◆ της δημιουργίας βιώσιμων νέων δομών σε τοπικό επίπεδο που συμβάλλουν στην εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών.
- ◆ των άμεσων επιπτώσεων της λειτουργίας αυτής στην διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης.

Κατωτέρω διατυπώνονται τα εξής συμπεράσματα:

- ◆ Δημιουργήθηκαν μέσω των ΠΕΠ και διατήρησαν την λειτουργία τους μετά το πέρας του προγράμματος **1.257** δομές κοινωνικών υπηρεσιών σε πανελλαδικό επίπεδο, προκειμένου να βοηθηθεί η ένταξη και η παραμονή των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- ◆ Συνολικά σε όλη την Γ' προγραμματική περίοδο 2000-2008 συγχρηματοδοτήθηκαν και λειτούργησαν πανελλαδικά άνω των **1.500** δομών κοινωνικής φροντίδας, δυναμικότητας 70.000 ατόμων, στις οποίες απασχολούνται περίπου 6.600 άτομα, εξειδικευμένο κυρίως προσωπικό (παιδαγωγοί, νηπιαγωγοί, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδοψυχολόγοι κλπ), κατά πλειοψηφία **γυναίκες** (περίπου το 90% των απασχολούμενων).
- ◆ Υπήρξαν σημαντικές επιπτώσεις στην διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης από την λειτουργία των δομών των ΠΕΠ. Στην άποψη αυτή συνηγορεί και σχετική Μελέτη που

εκπονήθηκε³¹ για τις Δομές Προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων των ΠΕΠ. Με βάση τα ευρήματα αυτής της Μελέτης:

- Σε σχέση με το συνολικό αριθμό εξυπηρετούμενων ατόμων (υπολογίστηκε σε περίπου 84.000 άτομα σε όλη τη χώρα), προκύπτει ότι για κάθε τρία (3) εξαρτώμενα άτομα που εξυπηρετούνται αποδεδειγμένα μία (1) γυναίκα.
- Στο σύνολο των δομών, εκτιμάται ότι ο αριθμός γυναικών που αποδεδειγμένα από τη φροντίδα βρεφών/παιδιών και άλλων εξαρτημένων ατόμων σε όλη την Ελλάδα ανέρχεται σε περίπου 29.000 άτομα.
- Η ωφέλεια για τις εργαζόμενες γυναίκες είναι σημαντική και ιδιαίτερα σε αυτές που απευθύνονται στους παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ. Οι γυναίκες που έχουν την ευθύνη ανατροφής βρεφών και παιδιών που συμμετέχουν στους βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς, στα ΚΔΑΠ και στα ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ εμφανίζονται να εργάζονται σε ποσοστό 68,5%, ενώ σε ποσοστό 14,7% δηλώνουν άνεργες και αναζητούν εργασία, ενώ για τα ΚΗΦΗ και Βοήθεια στο Σπίτι αντίστοιχα ανέρχεται στο 53% του συνόλου, με το ποσοστό ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία στο 12%.
- ◆ Οι Δομές αποδείχθηκε ότι συνέβαλλαν στη διεύρυνση της ικανότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας και διευκόλυνσης για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να διευκολυνθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου και στην πρόσβαση-παραμονή στην αγορά εργασίας.

³¹ Πρόκειται για τη Μελέτη Αξιολόγησης των δράσεων Κοινωνικών Υπηρεσιών που συμβάλλουν στη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των γυναικών και αποσκοπούν στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, όπως υλοποιούνται από τα ΠΕΠ και το ΕΠΑΕΚ με τη συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ (Γ' ΚΠΣ), για λογαριασμό της ΕΥΣΕΚΤ (2005).

Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας

(ΠΕΠ ΑΜΘ-Μ5.4, ΠΕΠ ΚΜ-Μ3.9&Μ6.11, ΠΕΠ ΔΜ-Μ1.1, ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ-Μ5.1, ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-Μ5.3&Μ3.6&Μ2.9, ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ-Μ5.3&Μ3.4, ΠΕΠ ΔΕ-Μ5.3, ΠΕΠ ΣΕ-Μ5.2, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ-Μ3.3, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠ-Μ5.3, ΠΕΠ ΒΑ-Μ1.5 & Μ2.5&Μ4.12, ΠΕΠ ΝΑ-Μ4.2, ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ-Μ6.1)

Βασικές δράσεις / έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου

- ♦ Η εφαρμογή του αφορούσε στοχευμένες ενέργειες όπως: η συμμετοχή των γυναικών επιχειρηματιών σε θεματικά εργαστήρια (Workshops) για θέματα οργάνωσης της επιχείρησης, συμμετοχή τους σε επιχειρηματικές εκθέσεις, συνέδρια και επιχειρηματικές αποστολές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας τους καθώς και ενέργειες για την ενίσχυση της προβολής τους. Επιπλέον, ενισχύθηκε η απόκτηση στοιχειώδους εξοπλισμού εκ μέρους τους που αφορούσε στην αυτοματοποίηση και στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό τους.

Ωφελούμενοι δράσεων / έργων

Γυναίκες εργαζόμενες/ επιχειρηματίες

Εκροές - Αποτελέσματα – Επιπτώσεις

✓ 4.787 επιχειρήσεις γυναικών ενισχύθηκαν

Αναλυτικά:

Το Πρόγραμμα αφορούσε μια αμιγώς θετική δράση υπέρ των γυναικών που περιλάμβανε την ενίσχυση υφισταμένων γυναικείων επιχειρήσεων με την παροχή υποστηρικτικών ενεργειών για τη βελτίωση των επιχειρηματικών τους δεξιοτήτων, τον εκσυγχρονισμό τους και τη διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης. Το πρόγραμμα «Ανάπτυξη Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας» αποτέλεσε παρέμβαση που ήταν προσαρμοσμένη σε πραγματικές και διαρκείς ανάγκες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Αποτέλεσε μια ουσιαστική παρέμβαση για την ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων και την διατήρηση της απασχόλησης.

Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε στις Περιφέρειες: Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Αττική, Βόρειο Αιγαίο, Δυτική Ελλάδα, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Ιόνια Νησιά, Κεντρική Μακεδονία, Νότιο Αιγαίο και Στερεά Ελλάδα.

Η δράση «Ανάπτυξη Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας»³² αποτέλεσε μια ουσιαστική και ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων και τη διατήρηση της απασχόλησης σε 4.787 συνολικά επιχειρήσεις (από το σύνολο των 5.856 εντάξεων) με ποσοστό επίτευξης 82% επί του αρχικού στόχου, ενώ από τις 4.787 γυναίκες επιχειρηματίες που υλοποίησαν το εγκεκριμένο έργο, οι 3.465 εξ αυτών επέλεξαν τη «μεμονωμένη δράση». Ο βαθμός επίτευξης του στόχου, παρ' όλα αυτά, δεν παρουσίασε μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των Περιφερειών, καθώς κυμάνθηκε μεταξύ 71% και 87%. Η υψηλή αποτελεσματικότητα σε συνδυασμό με την ιδιαίτερα ικανοποιητική οικονομική απορρόφηση, η οποία ανήλθε στο 84,3% (η συνολική δημόσια δαπάνη ανήλθε σε 44,33 εκατ. €), καθιστά τη δράση συνολικά αρκετά ικανοποιητική.

Μέσω του προγράμματος ωφελήθηκε σημαντικά και το γυναικείο συνεταιριστικό επιχειρηματικό δυναμικό (40 γυναικείοι συνεταιρισμοί) στους τομείς παραγωγής και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων οι οποίοι στην Ελληνική Περιφέρεια παρουσιάζουν ιδιαίτερη δραστηριότητα.

³² Τα στοιχεία προέρχονται από την Αξιολόγηση του Προγράμματος «Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας» του ΕΟΜΜΕΧ.

Στον υψηλό βαθμό επίτευξης των στόχων του προγράμματος και στην ικανοποιητική συμμετοχή συνέβαλε το γεγονός ότι η επιχορήγηση ανέρχονταν στο 100% των δαπανών του προγράμματος για τη γυναίκα επιχειρηματία-ωφελούμενη. Το καθεστώς επιχορήγησης επέδρασε ως ελκυστικός παράγοντας συμμετοχής.

Μία από τις καινοτομίες της συγκεκριμένης δράσης ήταν η υποχρεωτική λήψη από μέρους των ωφελουμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών είτε μεμονωμένα είτε μέσω του ίδιου του τελικού δικαιούχου (ΕΟΜΜΕΧ). Συγκεκριμένα προβλέπονταν:

- ✓ οι «συλλογικές δράσεις» (όπως workshops, ημερίδες, συλλογική συμμετοχή σε εκθέσεις, κ.α.), όπου οι γυναίκες-επιχειρηματίες συμμετέχουν από κοινού μετά από αίτησή τους. Οι εν λόγω δράσεις οργανώνονταν από τον ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε. και
- ✓ οι «μεμονωμένες δράσεις» (όπως μεμονωμένη συμμετοχή σε workshops-ημερίδες-εκθέσεις, αγορά λογισμικού, παραγωγή διαφημιστικού υλικού, συμμετοχή σε συνέδρια, ανάπτυξη συστημάτων διασφάλισης ποιότητας κατά ISO, HACCP, κ.α.), στις οποίες οι γυναίκες επιχειρηματίες θα δρούσαν μεμονωμένα.

Ακολούθως παρατίθεται το σχήμα λογικής παρέμβασης της υλοποίησης των ΠΕΠ συνολικά, στο οποίο αποτυπώνεται το σύνολο των δεικτών ισότητας με βάση τον τελικό σχεδιασμό καθώς και η τιμή επίτευξής τους κατά την υλοποίηση. Οι δείκτες παραμένουν ομαδοποιημένοι με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφηκε στον αρχικό σχεδιασμό.

Σχήμα 4.6

Λογική Παρέμβασης των ΠΕΠ στον τομέα προώθησης της ισότητας των φύλων (Υλοποίηση)

[illegible]

* Στην τιμή υλοποίησης περιλαμβάνεται και η τιμή του δείκτη "Αριθμός καταρτιζομένων νυναικών" του ΠΕΠ Θεσσαλίας, ο οποίος μέχρι και τον τελικό σχεδιασμό ήταν μη ποσοτικοποιημένος και του οποίου η τιμή υλοποίησης είναι 149.

** Στην τιμή υλοποίησης δεν περιλαμβάνεται η τιμή του σχετικού δείκτη για το ΠΕΠ Πελοποννήσου, καθώς από τα στοιχεία της Τελικής Έκθεσης προκύπτει ότι δεν πραγματοποιήθηκαν τέτοιου τύπου δράσεις και επομένως δεν υπάρχει τιμή υλοποίησης του.

*** Στην τιμή μολοποίησης δεν περιλαμβάνεται η τιμή του σχετικού δείκτη για το ΠΕΠ Θεσσαλίας, καθώς προσαρμόζει με ποσοτικοποιημένους και κατά τη διάκριση μολοποίησης την σχετικών δόσεων / προειδοποίησης

**** Στο ΠΕΠ Θεσσαλίας ο δείκτης "Πόλημος Λοιμώης" παρουσιάζει μια παραρρογοποιημένη και κατά την υλοποίηση των ενεργειών δόξασημ / παρεμβάσεων. Η τιμή υλοποίησης 12 ανδράχους αντίστοιχους δείχτες των ΠΕΠ ΚΜ και ΠΕΠ ΑΜ

***** Στο ΠΕΠ Αυτοκίνησης Μακεδονίας ο σχετικός δείκτης θα δίνει τη μέγιστη απόδοση στους Τελικούς Έμφαντες. Η μέγιστη απόδοση **4 396** αφορά τους αντίστοιχους δείκτες των ΠΕΠ ΚΥ και ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ, ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ και ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ.

Από το ανωτέρω σχήμα και σε συσχετισμό με τα αντίστοιχα του σχεδιασμού (αρχικός - τελικός), προκύπτουν οι κάτωθι γενικές διαπιστώσεις σε σχέση με την ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας μεταξύ των φύλων μέσω στόχων - δεικτών ισότητας:

- ♦ Η ποσοτικοποίηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω στόχων – δεικτών ισότητας τελεί υπό ικανοποιητικά επίπεδα αναφορικά με το σκέλος της υλοποίησης, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των δεικτών που είχαν τεθεί σε επίπεδο Μέτρων μετρήθηκαν με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων. Ωστόσο, όπως παρατηρήθηκε και στον τελικό σχεδιασμό, οι εν λόγω κατηγορίες Μέτρων ποσοτικοποιήθηκαν κυρίως σε επίπεδο εκροών. Αναλυτικά, οι θετικές ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεις ποσοτικοποιούνται ως επί το πλείστον από δείκτες εκροών και μέρος μόνο εξ αυτών από δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων. Αντιθέτως, οι προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις ποσοτικοποιούνται κατά κύριο λόγο από δείκτες εκροών, ενώ η ποσοτικοποίηση σε επίπεδο δεικτών αποτελέσματος είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Ανύπαρκτη είναι η ποσοτικοποίηση σε επίπεδο δεικτών επιπτώσεων, γεγονός που συνεπάγεται ουσιαστικά την αδυναμία μέτρησης της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων και άρα την εξαγωγή ασφαλών και αξιόπιστων συμπερασμάτων αναφορικά με τη βιωσιμότητά τους.
- ♦ Στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας των ΠΕΠ, η εικόνα είναι αρκετά ικανοποιητική, με την πλειονότητα των δεικτών ισότητας που τέθηκαν στα επιμέρους ΠΕΠ να έχουν υπερκαλύψει το στόχο τους. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί, ότι οι περισσότεροι από τους δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας ποσοτικοποιούν θετικές παρεμβάσεις.

Στα ως άνω κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν και τα στοιχεία που παρείχαν οι ΕΥΔ των ΠΕΠ στο πλαίσιο της έρευνας Α αναφορικά με την υλοποίηση του Προγράμματος βάσει των οποίων αναγνωρίζεται σχετική επάρκεια στην εφαρμογή κινήτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΠΕΠ, καθώς επίσης και η επάρκεια του προϋπολογισμού που τελικώς διατέθηκε για τις θετικές δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΠΕΠ.

Επιπλέον, αξιολογώντας τις υλοποιηθείσες κατηγορίες παρεμβάσεων ως προς το βαθμό επίτευξης των στόχων τους αναφορικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων, αναγνωρίζουν την κατηγορία «Κοινωνικές υπηρεσίες» ως την πλέον επιτυχή, ενώ εκτιμούν ότι και οι «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης ΕΚΤ» πέτυχαν σημαντικά τους στόχους τους. Αντιθέτως, αποδίδουν μικρότερη επίτευξη στόχων στις κατηγορίες «Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης» και «Συνέργια ανθρώπινων πόρων».

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι από τους φορείς διαχείρισης των ΠΕΠ εκτιμάται πως μεταξύ των θεμάτων τα οποία αποτέλεσαν πρόβλημα ή/και εμπόδιο στην εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων συγκαταλέγονται ως πολύ σημαντικά η Έλλειψη μηχανισμών – συστημάτων παρακολούθησης δεικτών ισότητας από δικαιούχους των ΠΕΠ, όπως επίσης και η Έλλειψη μηχανισμών αποτίμησης και αξιολόγησης της επίτευξης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΠΕΠ.

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων των ΠΕΠ

Στον συνοπτικό πίνακα και τα διαγράμματα που ακολουθούν, αποτυπώνεται η χρηματοδοτική κατανομή των πόρων των ΠΕΠ όπως διαμορφώθηκε κατόπιν ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων επί συνόλου Μέτρων ΕΚΤ, καθώς και διακριτά των θετικών και προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων. Στα στοιχεία που παρατίθενται πραγματοποιείται συσχετισμός της τελικής χρηματοδοτικής κατανομής των πόρων με τις τελικές επιλέξιμες δαπάνες.

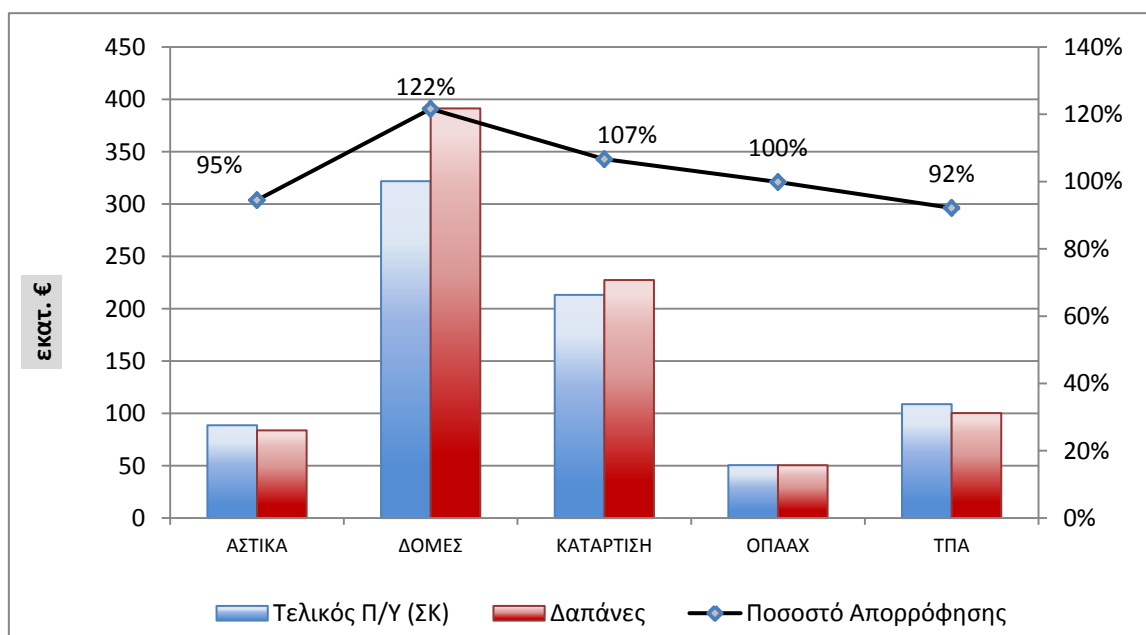
Πίνακας 4.1 Χρηματοδοτική κατανομή πόρων των ΠΕΠ ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης.

Κατηγορία Δράσεων	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠ		
	Τελικός Π/Υ	Δαπάνες	Ποσοστό Απορρόφησης
Gender Mainstreaming	452.812.175	454.440.188	100%
Θετικές Δράσεις	332.359.242	401.781.209	121%
Δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων	785.171.418	856.221.397	109%
Ουδέτερες Δράσεις	23.798.311	23.308.921	98%
Σύνολο	808.969.729	879.530.318	109%

Μια βασική διαπίστωση που προκύπτει από τα ανωτέρω είναι η υψηλή απορρόφηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΠΕΠ (121%). Όσον αφορά τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις των ΠΕΠ, παρατηρούμε ότι δαπανήθηκε το σύνολο των σχετικών διατιθέμενων πόρων (ποσοστό απορρόφησης 100%).

Αναφορικά με την εξέλιξη της κατανομής των χρηματοδοτικών πόρων σε σχέση με τις επιλέξιμες δαπάνες στο σύνολο των ΠΕΠ, ανά κατηγορία Μέτρων, η εικόνα αποτυπώνεται σχηματικά στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 4.15 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ

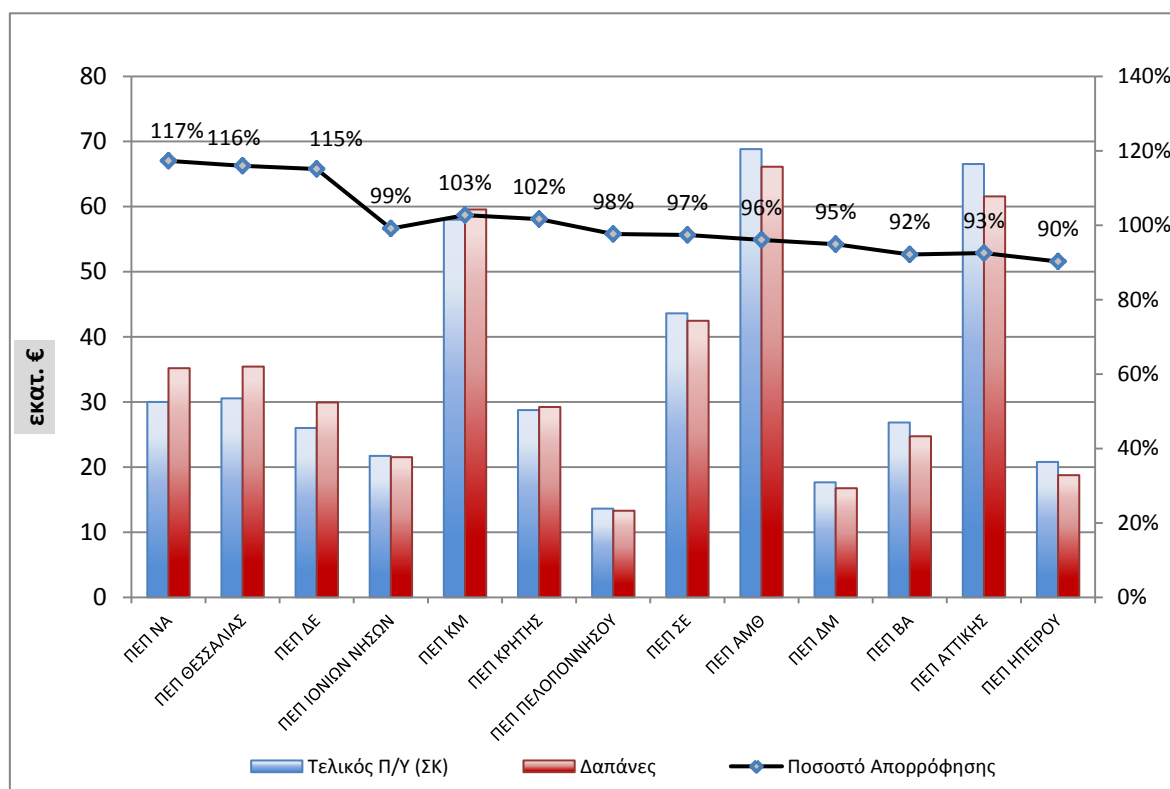
Ο υψηλός δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη δαπάνη περισσότερων πόρων από τους προγραμματισμένους στα Μέτρα ενίσχυσης δομών κοινωνικής φροντίδας, όπου η απορρόφηση ανήλθε στο 122%. Στα σχετικά Μέτρα των ΠΕΠ η απορρόφηση κυμάνθηκε από 109% στο ΠΕΠ Θεσσαλίας έως 156% στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας.

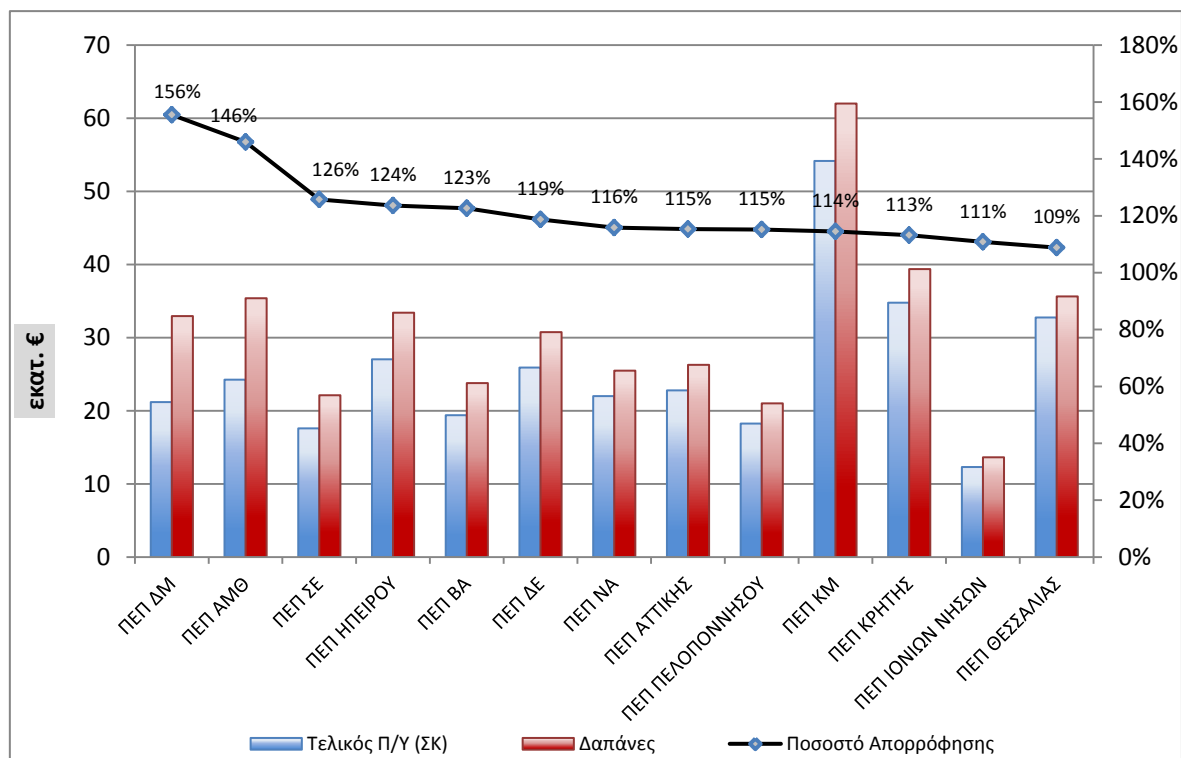
Στην εν λόγω κατηγορία αντιστοιχεί το μεγαλύτερο ποσοστό δαπανών (45,9%) επί συνόλου δαπανών.

Για την κατηγορία «Συνέργεια Ανθρώπινων Πόρων» επιτεύχθηκε επίσης υπεραπορρόφηση (107%) με ποσοστό δαπανών επί του συνόλου περίπου 27%. Το χαμηλότερο ποσοστό απορρόφησης παρατηρήθηκε στην κατηγορία «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» (92%) η οποία συγκέντρωσε το 11,8% των δαπανών, ενώ οι χαμηλότερες δαπάνες αντιστοιχούν στην κατηγορία Μέτρων «ΟΠΑΑΧ» η οποία συγκέντρωσε μόλις το 5,9% επί του συνόλου.

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται αναλυτικά ο δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των προσανατολισμένων στην ισότητα και των θετικών παρεμβάσεων αντίστοιχα, με ανάλυση ανά ΠΕΠ.

Διάγραμμα 4.16 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ

Διάγραμμα 4.17 Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης θετικών Μέτρων ΕΚΤ των ΠΕΠ

Όπως παρατηρείται από την ανάγνωση των διαγραμμάτων, για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις των ΠΕΠ το ποσοστό απορρόφησης κυμαίνεται μεταξύ 90% και 117%, με την χαμηλότερη τιμή να αντιστοιχεί στην Περιφέρεια Ηπείρου και την υψηλότερη στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Από τις 13 Περιφέρειες, στις 8 παρατηρήθηκε ποσοστό απορρόφησης χαμηλότερο του 100%, ενώ για τις υπόλοιπες 5 σημειώθηκε υπεραπορρόφηση πόρων.

Αναφορικά με τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, διαπιστώνεται πως σε όλες τις Περιφέρειες, επιτεύχθηκε ποσοστό απορρόφησης άνω του 100%, ήτοι υπεραπορρόφηση πόρων. Τα μεγαλύτερα ποσοστά απορρόφησης επιτεύχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας, και ειδικότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, όπου τα ποσοστά αυτά υπολογίζονται σε 156% και 146% αντίστοιχα.

4.1.1.7. Αποτελεσματικότητα παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ – ΕΚΤ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται ο βαθμός ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων σε συνολικό επίπεδο, καθώς και ο βαθμός επίτευξης των στόχων ισότητας που τέθηκαν στο ανώτερο επίπεδο προγραμματισμού – Γ' ΚΠΣ.

Η υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων συγκρίνεται με τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όπως αυτός διαμορφώθηκε μετά από τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις και παρουσιάστηκε στην Ενότητα 3.7 αναλυτικά ανά ΕΠ και στην Ενότητα 3.5 & 3.6 σε συνολικό επίπεδο Γ' ΚΠΣ.

Επισημαίνεται ότι για λόγους σύγκρισης των δαπανών με τους τελικούς προϋπολογισμούς ανά κατηγορία παρεμβάσεων (Θετικές, Gender Mainstreaming, Ουδέτερες), έχουν γίνει οι απαιτούμενες τροποποιήσεις στους τελικούς προϋπολογισμούς, ώστε να ενσωματωθούν οι μεταβολές που παρατηρήθηκαν στο χαρακτηρισμό της κατηγορίας των ακόλουθων Μέτρων κατά την υλοποίηση:

- ♦ ΕΠ ΚτΠ, Μέτρο 2.7: από gender mainstreaming με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του, στην υλοποίηση χαρακτηρίζεται ως ουδέτερο
- ♦ ΕΠ ΚτΠ, Μέτρο 3.5: με βάση τον τελικό σχεδιασμό του, το Μέτρο περιελάμβανε κατά ένα ποσοστό (μη ποσοτικοποιημένο) αμιγώς θετικές δράσεις, η υλοποίηση των οποίων όμως δεν διαπιστώθηκε, οπότε στην υλοποίηση χαρακτηρίζεται ως gender mainstreaming
- ♦ ΕΠΑΕΚ, Μέτρο 2.3: από ουδέτερο με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του, στην υλοποίηση χαρακτηρίζεται ως gender mainstreaming
- ♦ ΕΠΑΕΚ, Μέτρο 4.2: από ουδέτερο με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό του, στην υλοποίηση χαρακτηρίζεται ως gender mainstreaming

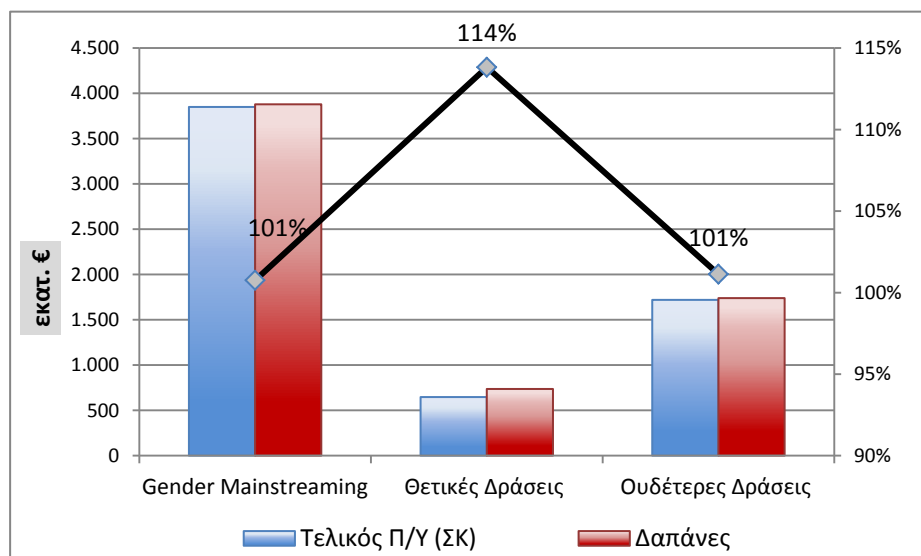
Στις ανωτέρω μεταβολές οφείλεται και η μη αντιστοίχιση του τελικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία παρέμβασης που παρουσιάζεται στην παρούσα Ενότητα, με τα αντίστοιχα ποσά που παρουσιάζονται στην Ενότητα 3.6.

Ο βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαμορφώθηκε στο **103%** σε συνολικό επίπεδο Γ' ΚΠΣ, με τη συνολική απορρόφηση των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ να ανέρχεται σε 102%. Υψηλότερο δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης παρουσιάζουν οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Περιφερειακών Προγραμμάτων, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Πίνακα και τα Διαγράμματα που ακολουθούν.

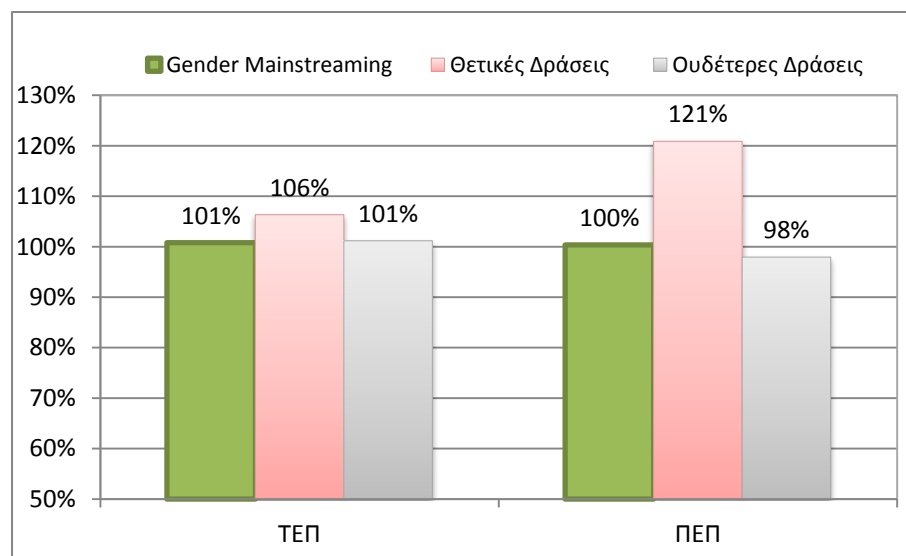
Πίνακας 4.2 ■ Χρηματοδοτική κατανομή πόρων των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ

Κατηγορία Δράσεων	ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠ			ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠ			ΣΥΝΟΛΟ Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ		
	Τελικός Π/Υ	Δαπάνες	Ποσοστό Απορρόφησης	Τελικός Π/Υ	Δαπάνες	Ποσοστό Απορρόφησης	Τελικός Π/Υ (ΣΚ)	Δαπάνες	Ποσοστό Απορρόφησης
Gender Mainstreaming	3.396.430.017	3.423.818.358	101%	452.812.175	454.440.188	100%	3.849.242.192	3.878.258.546	101%
Θετικές Δράσεις	314.083.355	333.991.771	106%	332.359.242	401.781.209	121%	646.442.597	735.772.980	114%
Δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων	3.710.513.372	3.757.810.129	101%	785.171.418	856.221.397	109%	4.495.684.790	4.614.031.526	103%
Ουδέτερες Δράσεις	1.695.543.409	1.715.525.332	101%	23.798.311	23.308.921	98%	1.719.341.720	1.738.834.253	101%
Σύνολο	5.406.056.781	5.473.335.461	101%	808.969.729	879.530.318	109%	6.215.026.510	6.352.865.779	102%

Διάγραμμα 4.18 ■ Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ

Διάγραμμα 4.19 ■ Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης ΤΕΠ/ΠΕΠ ΕΚΤ – Γ' ΚΠΣ ανά κατηγορία παρέμβασης

Μια βασική διαπίστωση που προκύπτει από τα ανωτέρω είναι η απορρόφηση περισσότερων πόρων, από τους διαθέσιμους, για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών (σε ποσοστό 14% στο σύνολο), στοιχείο που ερμηνεύεται από την υψηλή απορρόφηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΠΕΠ (121%) και την αντίστοιχη απορρόφηση των θετικών δράσεων των τομεακών ΕΠ που αν και διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα, εντούτοις παρέμεινε πάνω από το 100% και συγκεκριμένα ανήλθε στο 106%.

Οι προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις των Τομεακών ΕΠ παρουσιάζουν απορρόφηση στα επίπεδα της συνολικής απορρόφησης των δράσεων ΕΚΤ, ενώ στην περίπτωση των ΠΕΠ η απορρόφησή τους διαμορφώθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα της συνολικής απορρόφησης, αν και δαπανήθηκε το σύνολο των σχετικών διαθέσιμων πόρων (ποσοστό απορρόφησης 100%).

Όπως φαίνεται και από το αναλυτικά στοιχεία που παρατίθενται στον Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», ο υψηλός δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη δαπάνη περισσότερων πόρων από τους προγραμματισμένους στα Μέτρα ενίσχυσης δομών κοινωνικής φροντίδας, όπου η απορρόφηση ξεπερνάει το 100% σε όλα τα σχετικά Μέτρα των ΕΠ. Ειδικότερα, η απορρόφηση του Μέτρου 5.2 του ΕΠΑΕΚ ανήλθε στο 122%, έχοντας και τη μεγαλύτερη βαρύτητα στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων (οι δαπάνες του Μέτρου αντιπροσωπεύουν το 28% περίπου των συνολικών δαπανών των θετικών Μέτρων), ενώ η απορρόφηση στα σχετικά Μέτρα των ΠΕΠ κυμαίνεται από 109% στο ΠΕΠ Θεσσαλίας έως 156% στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας. Αρνητικά επηρέασαν το δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων τα Μέτρα 5.1 και 5.3 του ΕΠΑΕΚ με ιδιαίτερα χαμηλή απορρόφηση και συγκεκριμένα 41% για το Μέτρο 5.1 και 80% για το Μέτρο 5.3.

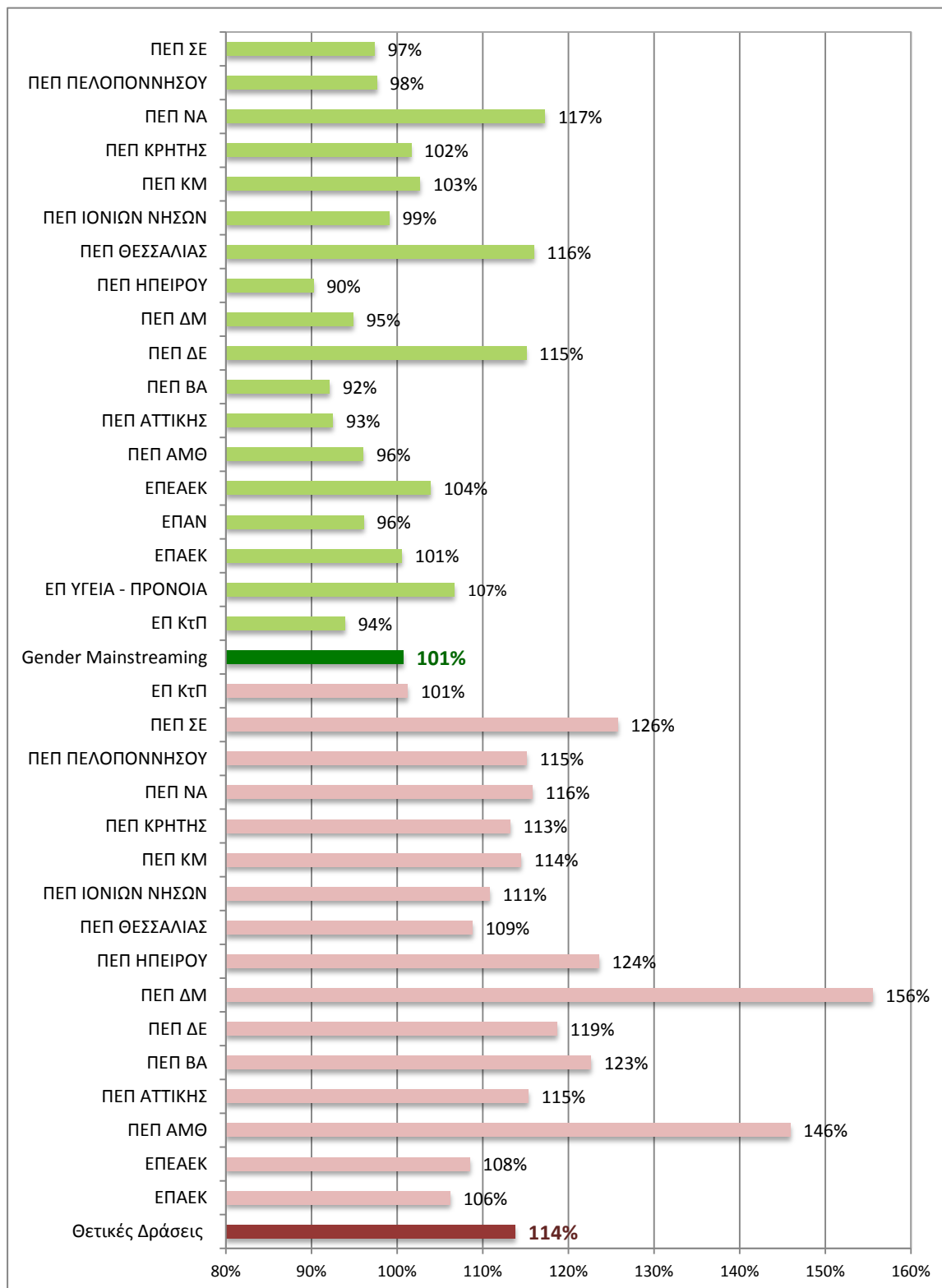
Σε ότι αφορά το δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων, σημαντική θετική συμβολή στη διαμόρφωσή του παρουσιάζει το Μέτρο 2.1 του ΕΠΑΕΚ με απορρόφηση 108%, τα Μέτρα 4.1 και 1.2 του ΕΠΑΕΚ με ποσοστό απορρόφησης 116% και 113% αντίστοιχα, καθώς και τα Μέτρα 4.4 και 1.3 του ίδιου Προγράμματος, με απορρόφηση 108% και τέλος τα Μέτρα 8.1 και 8.2 του ΕΠΑΝ με ποσοστό απορρόφησης 106% και 104% αντίστοιχα.

Αντίθετα, αρνητικά επηρέασαν το δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων, κυρίως τα Μέτρα 2.1 και 1.5 του ΕΠΑΕΚ με απορρόφηση 65% και 80% αντίστοιχα και το Μέτρο 8.3 του ΕΠΑΝ με απορρόφηση της τάξης του 87%.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά ο δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών και προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων με ανάλυση ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Διάγραμμα 4.20

Βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων ανά ΕΠ

Σε ότι αφορά το βαθμό ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, ο βαθμός επίτευξης των στόχων ισότητας που τέθηκαν στο ανώτερο επίπεδο προγραμματισμού – Γ' ΚΠΣ, παρατίθεται στον πίνακα που ακολουθεί. Τα στοιχεία που αφορούν τις τιμές επίτευξης των δεικτών έχουν αντληθεί από τα αντίστοιχα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Πίνακας 4.3 Δείκτες ισότητας των φύλων του Γ' ΚΠΣ και βαθμός επίτευξής τους.

Δείκτης	Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Παρατηρήσεις
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 – ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ			
Πεδίο Πολιτικής III			
Ολοήμερα δημοτικά σχολεία	4.300	4.327	ΕΠΕΑΕΚ (Μ2.1)
Πεδίο Πολιτικής V			
Ποσοστό επωφελούμενων γυναικών στο σύνολο των ανέργων γυναικών	5%-7%	6 – 6,5%	Ο δείκτης προκύπτει από θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΕΚ
Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών	360	353	Αφορά Βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, καθώς και Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας (ΕΠΑΕΚ)
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ			
Δείκτες εκρών			
Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών (νέες, επέκταση, συνέχιση λειτουργίας) που ενισχύονται (Βρεφονηπιακοί, Βρεφικοί, Παιδικοί σταθμοί, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι», Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)	1.200	1.257	Αφορά Βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, καθώς και Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας (ΠΕΠ)

Από τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, είναι φανερό ότι οι δείκτες ισότητας που τέθηκαν στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ επιτεύχθηκαν, με εξαίρεση το δείκτη «Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών» που παρουσίασε ποσοστό επίτευξης 98 % (δημιουργήθηκαν 353 δομές έναντι των 360 που είχε τεθεί ως στόχος στο ΕΠΑΕΚ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται συγκεντρωτικά οι δείκτες ισότητας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας και ο βαθμός επίτευξής τους.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία σχετικά με τις τιμές επίτευξης των δεικτών έχουν αντληθεί κυρίως από τις Τελικές Εκθέσεις των ΕΠ. Όπου δεν αναφέρεται τιμή επίτευξης σημαίνει ότι δεν είναι διαθέσιμα σχετικά στοιχεία από τις Τελικές Εκθέσεις.

Για 8 από τους 40 δείκτες ισότητας δεν δίδονται τιμές επίτευξής τους στις αντίστοιχες Τελικές Εκθέσεις των ΕΠ, ενώ 3 δείκτες υπολογίσθηκαν με βάση την επίτευξη αντίστοιχων δεικτών σε επίπεδο Μέτρου.

28 δείκτες ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας έχουν υπερεπιτευχθεί, ενώ 7 δείκτες ισότητας παρουσιάζουν ποσοστό επίτευξης μικρότερο του 100% και συγκεκριμένα:

- ΕΠΑΕΚ: Αριθμός δομών των οποίων η λειτουργία θα ενισχυθεί (δομές εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας) – ποσοστό επίτευξης **98%**

- ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας: Βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων και των δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση στις γυναίκες - ποσοστό επίτευξης **74%** και Ενίσχυση δομών κοινωνικής φροντίδας - ποσοστό επίτευξης **97%**
- ο ΠΕΠ Ηπείρου: Υποστήριξη δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας – ποσοστό επίτευξης **99%**
- ο ΠΕΠ Θεσσαλίας: Καταρτιζόμενες Γυναίκες - ποσοστό επίτευξης **48%**
- ο ΠΕΠ Ιονίων Νήσων: Δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού-ποσοστό επίτευξης **92%**
- ο ΠΕΠ Κρήτης: Πλήθος παιδιών που απασχολούνται (σε δομές) - ποσοστό επίτευξης **93%**

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα στο ΕΠ ΚτΠ, ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, ΕΠΕΑΕΚ³³ και ΠΕΠ ΑΜΘ δεν έχουν καθορισθεί στόχοι ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας.

Πίνακας 4.4

Δείκτες ισότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας και βαθμός επίτευξής τους³⁴.

ΕΠ	ΑΠ	Τίτλος Δείκτη	Κατηγορία Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΕΠΑΕΚ	ΑΠ1	Μέσο ετήσιο ποσοστό ωφελούμενων ανέργων γυναικών από δράσεις κατάρτισης και υποστήριξης	Αποτελέσματος	4,5%-5,5% του συνολικού ετήσιου αριθμού ανέργων	-	
ΕΠΑΕΚ	ΑΠ5	Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου	Εκροών	5%-7% του συνόλου των ανέργων γυναικών	6-6,5%	100%
ΕΠΑΕΚ	ΑΠ5	Αριθμός δομών των οποίων η λειτουργία θα ενισχυθεί (δομές εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας)	Εκροών	360	353	98%
ΕΠΑΝ	ΑΠ8	Αριθμός νέων «πιστοποιημένων» ερευνητών που θα προστεθούν στο ελληνικό ερευνητικό σύστημα	Εκροών	1.000 άτομα, 20% τουλάχιστον γυναίκες	673	337%
ΠΕΠ ΚΜ	ΑΠ5	Ενίσχυση λειτουργίας κέντρων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών	Εκροών	195	205	105%
ΠΕΠ ΔΜ	ΑΠ1	Βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων και των δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση στις γυναίκες	Εκροών	2.600	1.928	74%
ΠΕΠ ΔΜ	ΑΠ1	Δημιουργία θέσεων απασχόλησης κατά τη λειτουργία που αφορούν κυρίως γυναίκες	Επιπτώσεων	367	392	107%

³³ Στην Τελική Έκθεση του ΕΠΕΑΕΚ παρουσιάσθηκαν ως δείκτες στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος οι δείκτες του Συμπληρώματος Προγραμματισμού (δείκτες Μέτρων), στο πλαίσιο όμως της παρούσας ανάλυσης οι συγκεκριμένοι δείκτες εξετάζονται με τους αντίστοιχους δείκτες των υπόλοιπων ΕΠ (σε επίπεδο Μέτρου) και δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να αποτιμηθούν και ως δείκτες σε επίπεδο ΑΠ.

³⁴ Οι τιμές επίτευξης των δεικτών Αξόνων Προτεραιότητας που έχουν αντληθεί από στοιχεία έργων ΟΠΣ χρωματίζονται με κόκκινο χρώμα, καθώς εκτιμώνται ως σχετικά επισφαλείς προς τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας υλοποίησης των ΕΠ.

ΕΠ	ΑΠ	Τίτλος Δείκτη	Κατηγορία Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΠΕΠ ΔΜ	ΑΠ1	Ενίσχυση δομών κοινωνικής φροντίδας	Εκροών	71	69	97%
ΠΕΠ ΔΜ	ΑΠ3	Ενίσχυση δομής κοινωνικής φροντίδας	Εκροών	1	-	
ΠΕΠ ΔΜ	ΑΠ5	Ενίσχυση δομής κοινωνικής φροντίδας	Εκροών	1	1	100%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ5	Υποστήριξη δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας	Εκροών	85	84	99%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ5	Επαγγελματική κατάρτιση γυναίκες	Εκροών	1.218 γυναίκες (2.030 άτομα εκ των οποίων το 60% γυναίκες)	2000	164%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ5	Αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων - γυναίκες	Αποτελέσματος	1.218 γυναίκες (2.030 άτομα εκ των οποίων το 60% γυναίκες)	2000	164%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ2	Δημιουργία δομών πρόνοιας	Εκροών	3 έργα πρόνοιας - παιδικής μέριμνας	6	200%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ2	Υποστήριξη δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας	Εκροών	4	4	100%
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ2	Κοινωνική φροντίδα και προστασία παιδιών	Αποτελέσματος	ωφελοούμενοι ~ 60 οικογένειες		
ΠΕΠ Ηπείρου	ΑΠ5	Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας - διευκόλυνση και αποδέσμευση γυναικών από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	Αποτελέσματος	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	-	
ΠΕΠ Θεσσαλίας	ΑΠ5	Δομές Κοινωνικών υπηρεσιών	Εκροών	109	112	103%
ΠΕΠ Θεσσαλίας	ΑΠ5	Καταρτιζόμενες Γυναίκες	Εκροών	1.450	690	48%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	ΑΠ5	Δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού	Εκροών	53	49	92,45%
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	ΑΠ5	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού επί συνόλου παιδικού-γεροντικού πληθυσμού	Αποτελέσματος	3,50%	4,53%	129,43%
ΠΕΠ ΔΕ	ΑΠ5	Δομές υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Εκροών	85	154	
ΠΕΠ ΣΕ	ΑΠ5	Αριθμός ωφελουμένων από δράσεις προώθησης ίσων ευκαιριών	Αποτελέσματος	3.150	3.670	117%
ΠΕΠ Αττικής	ΑΠ3	Ωφελούμενες γυναίκες από τη δημιουργία δομών κοινωνικής φροντίδας	Εκροών	2.000	2.329	116%
ΠΕΠ Πελοποννήσου	ΑΠ5	Αριθμός κοινωνικών δομών (που απασχολούν ανέργους)	Εκροών	50	50	100%
ΠΕΠ	ΑΠ2	Δυναμικότητα νέων ή	Εκροών	800	915	114%

ΕΠ	ΑΠ	Τίτλος Δείκτη	Κατηγορία Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
Πελοποννήσου		βελτιούμενων δομών κοινωνικής πρόνοιας				
ΠΕΠ ΒΑ	ΑΠ1	Δημιουργία νέων υποδομών φροντίδας εξαρτημένων ατόμων	Εκροών	54	54	100%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	Επιπτώσεων	150	1653	1102%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα παιδιών	Αποτελέσματος	600	2725	454%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Λειτουργία βρεφονηπιακών παιδικών σταθμών	Εκροών	10	13	130%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π)	Εκροών	10	11	110%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Συμμετοχή γυναικών σε προγράμματα κατάρτισης	Εκροών	60%	-	
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ4	Λειτουργία Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας	Εκροών	25	35	140%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ5	Μονάδες κοινωνικής φροντίδας/Αριθμός	Εκροών	8	9	113%
ΠΕΠ ΝΑ	ΑΠ5	Ωφελούμενες γυναίκες	Αποτελέσματος	100	270	270%
ΠΕΠ Κρήτης	ΑΠ6	Γυναίκες που διευκολύνονται για ένταξη στην αγορά εργασίας	Επιπτώσεων	500	621	124%
ΠΕΠ Κρήτης	ΑΠ6	Πλήθος βρεφών και νηπίων παιδιών που φιλοξενούνται	Αποτελέσματος	500	621	124%
ΠΕΠ Κρήτης	ΑΠ6	Πλήθος ηλικιωμένων που εξυπηρετούνται	Αποτελέσματος	3.000	7.235	241%
ΠΕΠ Κρήτης	ΑΠ6	Πλήθος παιδιών που απασχολούνται	Αποτελέσματος	150	140	93%
ΠΕΠ Κρήτης	ΑΠ6	Νέες δομές που δημιουργούνται	Εκροών	89	89	100%

Η επίτευξη των στόχων ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων των ΕΠ παρατίθεται στον Πίνακα 4.6 που ακολουθεί.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία σχετικά με τις τιμές επίτευξης των δεικτών έχουν αντληθεί κυρίως από τις Τελικές Εκθέσεις των ΕΠ. Όπου δεν αναφέρεται τιμή επίτευξης σημαίνει ότι δεν είναι διαθέσιμα σχετικά στοιχεία από τις Τελικές Εκθέσεις.

Για 26 από τους 163 δείκτες ισότητας σε επίπεδο Μέτρων δεν δίδονται τιμές επίτευξής τους στις αντίστοιχες Τελικές Εκθέσεις των ΕΠ, ενώ για 12 δείκτες οι τιμές υπολογίσθηκαν με βάση την επίτευξη αντίστοιχων δεικτών σε επίπεδο Έργων από τον Αξιολογητή.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε 2 Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα στο ΕΠ ΚτΠ και το ΕΠ Υγεία – Πρόνοια δεν έχουν καθορισθεί στόχοι ισότητας σε επίπεδο Μέτρων, ενώ και για τα δύο αυτά Προγράμματα δεν έχουν καθορισθεί στόχοι ισότητας και σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας, όπως έχει ήδη αναφερθεί.

Επίσης για 12 δείκτες ισότητας δεν είχαν ποσοτικοποιηθεί οι στόχοι με αποτέλεσμα ακόμα και στην περίπτωση αυτών που έχει υπολογισθεί απολογιστικά η τιμή επίτευξης (8 δείκτες), να μην είναι εφικτός ο υπολογισμός του ποσοστού επίτευξής τους.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται συγκεντρωτικά στοιχεία για το πλήθος των δεικτών για τους οποίους κατέστη δυνατός ο υπολογισμός του βαθμού επίτευξης, καθώς και για το πλήθος των δεικτών που παρουσιάζουν υπερέπιτευξη ή υποεπίτευξη ανά ΕΠ.

Πίνακας 4.5 ■ Δείκτες ισότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά ΕΠ και βαθμός επίτευξής τους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πλήθος Δεικτών Ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων	Πλήθος Δεικτών με % επίτευξης >100%	Πλήθος Δεικτών με % επίτευξης <100%	Πλήθος μη ποσοτικοποιημένων Δεικτών	Δείκτες χωρίς τιμή επίτευξης
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	12	7	2	3	
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	17	9	5		3
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	1	1			
ΕΠ Υγεία - Πρόνοια	0				
ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας	0				
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	2		1		1
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	23	10	12		1
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	13	9	1		3
ΠΕΠ Ηπείρου	12	9	2		1
ΠΕΠ Θεσσαλίας	12	4	2	5	5
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	5	2	1	2	
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	1	1			
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	12	11	1		
ΠΕΠ Αττικής	8	5	3		
ΠΕΠ Πελοποννήσου	12	10	2		
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	14	9	3	2	
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	9	8	1		
ΠΕΠ Κρήτης	10	10			
Σύνολο	163	105	36	12	14

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι περισσότεροι δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων (59%) ποσοτικοποιούν θετικές δράσεις, ενώ περιορισμένος είναι ο αριθμός δεικτών ισότητας σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, ειδικά αν ληφθεί υπόψη και το γεγονός ότι ο αριθμός των gender mainstreaming Μέτρων υπερτερεί του αριθμού των θετικών Μέτρων.

Από τα ανωτέρω στοιχεία φαίνεται ότι οι προδιαγραφόμενοι στόχοι ισότητας επιτεύχθηκαν για το 64% των δεικτών ισότητας που είχαν τεθεί στο επίπεδο των Μέτρων, ή για το 74% των δεικτών για τους οποίους κατέστη δυνατός ο υπολογισμός της απολογιστικής τιμής τους.

Υψηλότερα ποσοστά επίτευξης παρουσιάζουν οι στόχοι των θετικών δράσεων, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται και στην επόμενη Ενότητα 4.2.2.

Πίνακας 4.6 ■ Δείκτες ισότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά Μέτρο και βαθμός επίτευξής τους³⁵.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέρους	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΕΠΕΑΕΚ	2.1	Εκρών	Αριθμός Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων	4300	4.327	101%
ΕΠΕΑΕΚ	2.1	Εκρών	Αριθμός ολοήμερων νηπιαγωγείων	1980	2.300	116%
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Αποτελέσματος	Ποσοστό συμμετοχής σχολείων στα παρεμβατικά προγράμματα	Μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	8%	
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Εκρών	Αριθμός εκπαιδευτικών που θα επιμορφωθούν	7.500	9.222	123%
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Εκρών	Αριθμός παρεμβατικών προγραμμάτων που θα πραγματοποιηθούν	700	945	135%
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Εκρών	Επωφελούμενοι μαθητές Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης από παρεμβατικά προγράμματα	130.000	114.440	88%
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Εκρών	Επωφελούμενοι μαθητές/μαθήτριες Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης από προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού με τη διάσταση του φύλου	150.000	211.840	141%
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Εκρών	Επωφελούμενοι μαθητές/τριες από προγράμματα που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία	50.000	47.504	95%
ΕΠΕΑΕΚ	4.2	Αποτελέσματος	Ποσοστό των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών που θα αφορούν σε θέματα ισότητας των φύλων	Μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	0,50%	
ΕΠΕΑΕΚ	4.2	Αποτελέσματος	Ποσοστό των μεταπτυχιακών προγραμμάτων που θα αφορούν σε θέματα ισότητας των φύλων	Μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	1,32%	
ΕΠΕΑΕΚ	4.2	Εκρών	Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων που θα υλοποιηθούν	3	3	100%
ΕΠΕΑΕΚ	4.2	Εκρών	Αριθμός φοιτητών/τριων που θα παρακολουθήσουν ΠΜΣ	90	188	209%
ΕΠΑΕΚ	1.3	Εκρών	Αριθμός καταρτιζομένων ανέργων γυναικών	75.000	73.666	98%
ΕΠΑΕΚ	1.4	Εκρών	Επωφελούμενες άνεργες γυναίκες σε προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας	54.000	64.722	120%
ΕΠΑΕΚ	4.1	Εκρών	Επωφελούμενοι νέες γυναίκες ελεύθεροι επαγγελματίες	23.850	30.379	127%
ΕΠΑΕΚ	4.3	Εκρών	Καταρτιζόμενες εργαζόμενες γυναίκες	13.400	13.148	98%
ΕΠΑΕΚ	5.1	Επιπτώσεων	Αριθμός ωφελούμενων από το Μέτρο γυναικών που έχουν βελτιώσει την εργασιακή τους κατάσταση 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων	250		
ΕΠΑΕΚ	5.1	Εκρών	Γυναίκες ωφελούμενες από δράσεις συμβουλευτικής	12.000	4.267	36%
ΕΠΑΕΚ	5.1	Εκρών	Γυναίκες ωφελούμενες από θετικές δράσεις για την ισότητα	12.000	13.757	115%
ΕΠΑΕΚ	5.2	Επιπτώσεων	Αριθμός γυναικών που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα των παιδιών	5.593		
ΕΠΑΕΚ	5.2	Εκρών	Αριθμός δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία	360	353	98%

³⁵ Οι τιμές επίτευξης των δεικτών Μέτρων που έχουν αντληθεί από στοιχεία έργων ΟΠΣ χρωματίζονται με κόκκινο χρώμα, καθώς εκτιμώνται ως σχετικά επισφαλείς προς τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας υλοποίησης των ΕΠ.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέτρου	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΕΠΑΕΚ	5.2	Εκρών	Δυναμικότητα υφιστάμενων δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία	6.030	36.148	504%
ΕΠΑΕΚ	5.2	Εκρών	Δυναμικότητα νέων δομών των οποίων συγχρηματοδοτείται η λειτουργία	1.148		
ΕΠΑΕΚ	5.3	Επιπτώσεων	Ποσοστό ανέργων γυναικών επωφελούμενων από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που απασχολούνται σε θέσεις πλήρους απασχόλησης ή ασκούν επιτήδευμα 6 μήνες μετά την ολοκλήρωσή τους	20%		
ΕΠΑΕΚ	5.3	Εκρών	Γυναίκες που θα επωφεληθούν από ενέργειες παροχής συνοδευτικών και υποστηρικτικών ενεργειών	22.000	27.153	123%
ΕΠΑΕΚ	5.3	Εκρών	Γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις	22.000	27.153	123%
ΕΠΑΕΚ	5.3	Εκρών	Άνεργες γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις	16.800	21.245	126%
ΕΠΑΕΚ	5.3	Εκρών	Εργαζόμενες γυναίκες που θα επωφεληθούν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις	5.200	5.908	114%
ΕΠΑΕΚ	5.3	Εκρών	Άνεργες γυναίκες που θα ωφεληθούν από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	5.000	2.771	55%
ΕΠΑΝ	8.3	Εκρών	Αριθμός υποψηφίων γυναικών διδακτόρων	350	673	192%
ΠΕΠ ΑΜΘ	5.4	Αποτελέσματος	Ποσοστό δομών που ενισχύονται στο σύνολο των υπαρχόντων δομών φροντίδας (197)	>45%	-	
ΠΕΠ ΑΜΘ	5.4	Εκρών	Πλήθος δομών κοινωνικής φροντίδας που ενισχύονται	75	71	95%
ΠΕΠ ΚΜ	3.9	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών	1.560	1.896	122%
ΠΕΠ ΚΜ	3.9	Εκρών	Αριθμός καταρτιζόμενων γυναικών	600	727	121%
ΠΕΠ ΚΜ	3.9	Εκρών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση (αριθμός)	660	513	78%
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	Εκρών	Καταρτιζόμενες γυναίκες	3.400	3.135	92%
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%) επωφελούμενων επί του πληθυσμού αναφοράς (γυναίκες άνεργοι 1999)	5,90%	5,47%	93%
ΠΕΠ ΚΜ	5.3	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών	1.300	1.643	126%
ΠΕΠ ΚΜ	5.3	Εκρών	Πλήθος καταρτιζόμενων γυναικών	700	767	110%
ΠΕΠ ΚΜ	5.3	Εκρών	Πλήθος ωφελούμενων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	1.100	846	77%
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	Εκρών	Πλήθος καταρτιζόμενων γυναικών	230	186	81%
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών	330	242	73%
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	Εκρών	Πλήθος ωφελούμενων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση (αριθμός)	40	11	28%
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	Εκρών	Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας που δημιουργούνται στις περιοχές παρέμβασης	11	11	100%
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	Αποτελέσματος	Αριθμός Επωφελούμενων Γυναικών από τη λειτουργία των δομών κοινωνικής πρόνοιας	150	150	100%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Επιπτώσεων	Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα των εξαρτημένων μελών (αριθμός)	9.600	149	2%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέτρου	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Αποτελέσματος	Αριθμός εξυπηρετούμενων βρεφών και παιδιών σε βρεφονηπιακού και παιδικούς σταθμούς	900	760	84%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Αποτελέσματος	Αριθμός εξυπηρετούμενων ηλικιωμένων σε ΚΗΦΗ & στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" ανά έτος	14.000	12.506	89%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Αποτελέσματος	Αριθμός εξυπηρετούμενων παιδιών σε ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ -ΑΜΕΑ ανά έτος	1.500	1.258	84%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία και Εφήβων με Νοητική Υστέρηση και Κινητική Αναπηρία (ΚΔΑΠ - ΑΜΕΑ)	8	8	100%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Προγράμματα Βοήθειας στο Σπίτι	123	123	100%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων	8	8	100%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Δομές βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών (αριθμός)	30	29	97%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)	37	37	100%
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Εκρών	Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές με επιλέξιμες τις δαπάνες των αμοιβών τους	850	-	
ΠΕΠ ΔΜ	1.2	Εκρών	Αριθμός καταρτιζόμενων γυναικών	1.100	1.380	125%
ΠΕΠ ΔΜ	1.3	Εκρών	Πλήθος καταρτιζόμενων γυναικών	216	233	108%
ΠΕΠ ΔΜ	1.3	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών	388		
ΠΕΠ ΔΜ	1.3	Εκρών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	373	430	115%
ΠΕΠ ΔΜ	3.7	Εκρών	Πλήθος καταρτιζόμενων γυναικών	174	210	121%
ΠΕΠ ΔΜ	3.7	Εκρών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	120	154	128%
ΠΕΠ ΔΜ	5.8	Εκρών	Πλήθος καταρτιζόμενων γυναικών	552	760	138%
ΠΕΠ ΔΜ	5.8	Εκρών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	20	7	35%
ΠΕΠ ΔΜ	5.8	Εκρών	Πλήθος δομών	1	1	100%
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Αποτελέσματος	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων από τις δομές	2.161	4.200	194%
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Εκρών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από υποστηρικτικές δράσεις ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας	50		
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Εκρών	Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές	241		
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Εκρών	Αριθμός Δομών	70	70	100%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	Εκρών	Γυναίκες που θα καταρτισθούν	972	1713	176%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.3	Εκρών	Γυναίκες που θα καταρτισθούν	164	287	175%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.3	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	900	1248	139%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	Αποτελέσματος	Αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων γυναικών	972	1713	176%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.4	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	144	345	240%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.4	Εκρών	Δομές παροχής κοινωνικών υπηρεσιών	4	4	100%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	4.13	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	90	115	128%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	4.13	Εκρών	Δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας προς άτομα νεαρά και προχωρημένης ηλικίας	5	12	240%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέτρου	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Επιπτώσεων	Άτομα που αποδεσμεύονται από την φροντίδα εξαρτημένων μελών	550	-	
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Αποτελέσματος	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων από τις δομές	7.000	7.064	101%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Εκρών	Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές	285	276	97%
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Εκρών	Αριθμός δομών	85	84	99%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3.6	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα παιδιών/ηλικιωμένων	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης		
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.2	Εκρών	Επιχορηγούμενες νέες θέσεις εργασίας σε γυναίκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων	231	359	155%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.2	Εκρών	Επιχορηγούμενες νέες θέσεις εργασίας σε άνεργες γυναίκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων	267	170	64%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.2	Εκρών	Καταρτιζόμενες άνεργες ειδικών κοινωνικών ομάδων	160	197	123%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.1	Εκρών	Καταρτιζόμενες (γυναίκες)	1.360	690	51%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3.6	Εκρών	Δομές που δημιουργούνται/ εκσυγχρονίζονται/ επεκτείνονται	2	6	300%
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3.6	Εκρών	Αριθμός καταρτιζομένων γυναικών	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	149	
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	2.9	Εκρών	Αριθμός υποστηρικτικών δομών που δημιουργούνται	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	-	
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	2.9	Εκρών	Αριθμός καταρτιζομένων γυναικών	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	-	
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.3	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα παιδιών/ηλικιωμένων	μη ποσοτικοποιημένος δείκτης		
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.3	Αποτελέσματος	Αριθμός απασχολούμενων γυναικών σε δομές με επιλέξιμες τις δαπάνες των αμοιβών τους	440		
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.3	Εκρών	Αριθμός δομών που δημιουργούνται / εκσυγχρονίζονται / επεκτείνονται	111	112	101%
ΠΕΠ ΙΝ	5.1	Εκρών	Γυναίκες άνεργες καταρτιζόμενες	1.443	1.635	113%
ΠΕΠ ΙΝ	5.3	Εκρών	Δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού (αριθμός)	51	46	90%
ΠΕΠ ΙΝ	5.3	Αποτελέσματος	Δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού (δυναμικότητα)	2.290	2.838	124%
ΠΕΠ ΙΝ	5.3	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από την φροντίδα των παιδιών	Σύμφωνα με την ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης	246	
ΠΕΠ ΙΝ	5.3	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από την φροντίδα των ηλικιωμένων	Σύμφωνα με την ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης	570	
ΠΕΠ ΔΕ	5.1	Εκρών	Δομές υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού	83	152	183%
ΠΕΠ ΣΕ	1.14	Εκρών	Πλήθος δομών που δημιουργούνται ή εκσυγχρονίζονται	12	12	100%
ΠΕΠ ΣΕ	1.14	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	800	800	100%
ΠΕΠ ΣΕ	3.7	Εκρών	Πλήθος δομών	3	1	33%
ΠΕΠ ΣΕ	3.7	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	300	609	203%
ΠΕΠ ΣΕ	5.1	Εκρών	Πλήθος καταρτιζομένων γυναικών	957	1227	128%
ΠΕΠ ΣΕ	5.1	Εκρών	Πλήθος ωφελούμενων γυναικών από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	159	159	100%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέτρου	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΠΕΠ ΣΕ	5.3	Εκροών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών (από υπηρεσίες Συμβουλευτικής Υποστήριξης)	420	866	206%
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Επιπτώσεων	Άτομα που αποδεσμεύονται από την φροντίδα εξαρτημένων μελών	60	100	167%
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Αποτελέσματος	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων από τις δομές	3.500	5.249	150%
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Εκροών	Πλήθος ωφελουμένων γυναικών από υποστηρικτικές δράσεις ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας	15	516	3440%
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Εκροών	Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές	264	272	103%
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Εκροών	Αριθμός Δομών	87	87	100%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.1	Εκροών	Αριθμός καταρτιζόμενων ανέργων γυναικών	889	762	86%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.1	Εκροών	Πλήθος δομών	15	14	93%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.1	Εκροών	Ωφελούμενες Γυναίκες από τη δημιουργία δομών κοινωνικής φροντίδας	500	512	102%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	Εκροών	Αριθμός καταρτιζόμενων ανέργων γυναικών	3.090	4.246	137%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	Εκροών	Επωφελούμενοι άνεργες γυναίκες από την επιδότηση της απασχόλησης	438	893	204%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.4	Εκροών	Αριθμός καταρτιζόμενων ανέργων γυναικών	372	206	55%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	Επιπτώσεων	Πληθυσμός γυναικών που επωφελοούνται	360	1817	505%
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	Εκροών	Πλήθος δομών που ενισχύονται	91	91	100%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.1	Εκροών	Καταρτιζόμενες άνεργες γυναίκες	1.080	1.324	123%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.1	Εκροών	Καταρτιζόμενες αυτοαπασχολούμενες / εργαζόμενες γυναίκες	180	0	0%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.2	Εκροών	Πλήθος άμεσα ωφελουμένων γυναικών	200	231	116%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	Εκροών	Αριθμός δομών κοινωνικής μέριμνας που δημιουργούνται	16	14	88%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	Εκροών	Πλήθος άμεσα ωφελοόμενων γυναικών	500	642	128%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	4.6	Εκροών	Πλήθος άμεσα ωφελοόμενων γυναικών	600	635	106%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	4.6	Εκροών	Λειτουργία δομών υποστήριξης ατόμων που χρήζουν στήριξης	4	4	100%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Επιπτώσεων	Αύξηση των γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό (%)	0,37%	0,58%	157%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Επιπτώσεων	Αριθμός γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό	500	786	157%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	800	1310	164%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Εκροών	Μήνες συγχρηματοδοτούμενης λειτουργίας των δομών	2.000	3.295	165%
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Εκροών	Δομές που χρηματοδοτούνται	50	50	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.4	Εκροών	Γυναίκες άνεργες καταρτιζόμενες	1.200	1.400	117%
ΠΕΠ ΒΑ	2.5	Εκροών	Γυναίκες άνεργες επωφελούμενες	800	805	101%
ΠΕΠ ΒΑ	3.6	Εκροών	Γυναίκες καταρτιζόμενες	700	674	96%
ΠΕΠ ΒΑ	4.12	Εκροών	Γυναίκες άνεργες καταρτιζόμενες	Μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	46	-

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κωδ. Μέτρου	Κατηγορία Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης	Ποσοστό επίτευξης
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Επιπτώσεων	Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύθηκαν από την φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	200	190	95%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	800	950	119%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Πλήθος ωφελούμενων γυναικών από δράσεις γυναικείας επιχειρηματικότητας	Μη ποσοτικοποιημένος δείκτης	353	-
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Δημιουργία νέων μονάδων "βοήθεια στο σπίτι"	49	49	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Δομές κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών	1	1	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Δομές βρεφονηπιακών σταθμών	1	1	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Νέες δομές που δημιουργούνται	54	54	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)	2	2	100%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Πλήθος ωφελούμενων γυναικών στις δομές	203	190	94%
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Εκρών	Δομές κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών με αναπηρία	1	1	100%
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Αποτελέσματος	Ωφελούμενες γυναίκες	100	270	270%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Επιπτώσεων	Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων	150	1653	1102%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Αποτελέσματος	Γυναίκες που επωφελούνται από τη λειτουργία της Δομής	600	2725	454%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Εκρών	Δομές που δημιουργούνται (πλήθος)	56	60	107%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Εκρών	Λειτουργία βρεφονηπιακών-παιδικών σταθμών	10	13	130%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Εκρών	Λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)	10	11	110%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Εκρών	Λειτουργία Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας	25	35	140%
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Εκρών	Δομές που δημιουργούνται (Δυναμικότητα)	400	350	88%
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Εκρών	Μονάδες κοινωνικής φροντίδας/Αριθμός	8	9	113%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	4.5	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	270	327	121%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	5.10	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	110	131	119%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Επιπτώσεων	Άτομα που αποδεσμεύονται από την φροντίδα εξαρτημένων μελών	500	621	124%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Αποτελέσματος	Πλήθος βρεφών και νηπίων που φιλοξενούνται	500	621	124%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Αποτελέσματος	Πλήθος παιδιών που απασχολούνται	150	152	101%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Αποτελέσματος	Πλήθος ηλικιωμένων που εξυπηρετούνται	3.000	7.235	241%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Εκρών	Δομές Κοινωνικής Φροντίδας που ενισχύονται (πλήθος)	89	89	100%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Εκρών	Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές	350	352	101%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.3	Εκρών	Πλήθος άμεσα ωφελούμενων γυναικών	840	1274	152%
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.2	Εκρών	Πλήθος καταρτιζομένων γυναικών	2.800	3.323	119%

4.1.2. Ειδικό Ερώτημα B1.2: Πώς αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων σε επίπεδο Μέτρου, Άξονα Προτεραιότητας, Επιχειρησιακού Προγράμματος και Γ' ΚΠΣ;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων;
- Ποιά είναι η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων στα ανώτερα επίπεδα των ΕΠ (Μέτρο, Άξονας Προτεραιότητας, ΕΠ), καθώς και στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ;

Η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ υπολογίστηκε με βάση την επίτευξη των δεικτών – στόχων ισότητας (ανά κατηγορία δεικτών: εκροών – αποτελεσμάτων – επιπτώσεων) σε επίπεδο Μέτρων και σύμφωνα με τη μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», με χρηματοδοτική αναγωγή στα υπερκείμενα επίπεδα των ΕΠ και του Γ' ΚΠΣ.

Τα αποτελέσματα των ανωτέρω υπολογισμών παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Με βάση τα ανωτέρω, ο σταθμισμένος δείκτης αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων, υπολογιζόμενος με βάση τους δείκτες εκροών, στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ υπολογίζεται σε **1,91** και υποδηλώνει υπερέπιτευξη των στόχων του φυσικού αντικείμενου των θετικών δράσεων κατά 91%.

Στη διαμόρφωση της υψηλής τιμής του συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων συμβάλλει κυρίως η σημαντική υπερέπιτευξη των στόχων των ακόλουθων δράσεων:

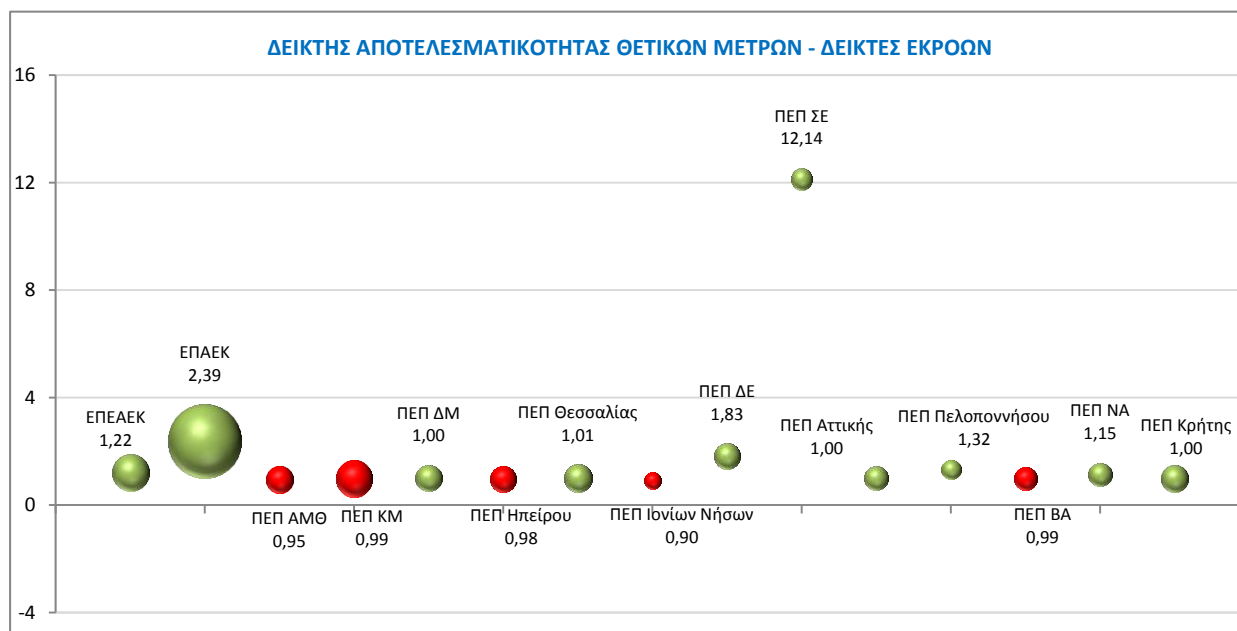
- ο Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ (Μ4.1): Στο πλαίσιο των θετικών δράσεων του Μέτρου επιμορφώθηκαν 9.222 εκπαιδευτικοί, ενώ ο στόχος ήταν 7.500 (επίτευξη στόχου κατά 123%), υλοποιήθηκαν 945 παρεμβατικά προγράμματα, ενώ προβλέπονταν 700 (επίτευξη στόχου κατά 135%), επωφελήθηκαν 211.840 μαθητές από προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού με τη διάσταση της ισότητας των φύλων, έναντι 150.000 που είχε τεθεί ως στόχος (επίτευξη στόχου κατά 141%).
- ο Προγράμματα υποστήριξης γυναικών στις προπτυχιακές & μεταπτυχιακές σπουδές – Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ (Μ4.2): διπλάσιος σχεδόν αριθμός φοιτητών (188) παρακολούθησαν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών σε θέματα ισότητας των φύλων (επίτευξη στόχου κατά 209%).
- ο Θετικές δράσεις για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις (Μ5.1 – ΕΠΑΕΚ): ωφελήθηκαν 13.757 γυναίκες από θετικές δράσεις για την ισότητα, ενώ ο στόχος ήταν 12.000 (επίτευξη στόχου κατά 115%).
- ο Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας (Μ5.2 – ΕΠΑΕΚ): η δυναμικότητα των δομών κοινωνικής φροντίδας ανήλθε σε 36.148, ενώ ο στόχος ήταν 6.030 (ποσοστό επίτευξης στόχου 504%), από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ωφελήθηκαν 21.245 άνεργες γυναίκες (επίτευξη στόχου κατά 126%) και 5.908 εργαζόμενες γυναίκες (επίτευξη στόχου κατά 114%).

- Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης (Μ5.1 – ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας): δημιουργήθηκαν 152 δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού, ενώ ο στόχος ήταν 83 (επίτευξη στόχου κατά 183%).
- ⇒ Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ4.2 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): λειτούργησαν 13 βρεφονηπιακοί – παιδικοί σταθμοί, ενώ η τιμή στόχος ήταν 10 (επίτευξη στόχου κατά 130%), 11 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης, ενώ η τιμή στόχος ήταν 10 (επίτευξη στόχου κατά 110%), 35 Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας, ενώ η τιμή στόχος ήταν 25 (επίτευξη κατά 140%).
- ⇒ Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): οι μήνες συγχρηματοδοτούμενης λειτουργίας των δομών ανήλθαν σε 3.295 (βαθμός επίτευξης κατά 165%).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ5.2 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): 516 γυναίκες ωφελήθηκαν από υποστηρικτικές δράσεις ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας, ενώ η τιμή στόχος ήταν 15 (βαθμός επίτευξης κατά 3.440%), 272 γυναίκες απασχολήθηκαν στις δομές (βαθμός επίτευξης κατά 103%).

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ με βάση το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών, ενώ ταυτόχρονα απεικονίζεται και η χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ, όπως αυτή αντιστοιχεί στη διάμετρο των κύκλων του Διαγράμματος.

Διάγραμμα 4.21

Δείκτης αποτελεσματικότητας θετικών δράσεων των ΕΠ-ΕΚΤ (με βάση τους δείκτες εκροών) και χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων είναι μικρότερος από τη μονάδα για τα ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου, γεγονός που υποδηλώνει μη επίτευξη των στόχων ισότητας των θετικών Μέτρων στα συγκεκριμένα Προγράμματα, όπως αυτοί τέθηκαν μέσω των δεικτών εκροών. Τα ανωτέρω πέντε ΠΕΠ απορρόφησαν το 23,5% των συνολικών πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών. Για το υπόλοιπο 76,5% των πόρων που δαπανήθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, παρατηρείται επίτευξη των στόχων που τέθηκαν

στο επίπεδο των Μέτρων, όπως καταδεικνύει και ο δείκτης αποτελεσματικότητας των λοιπών Προγραμμάτων, ο οποίος διαμορφώθηκε σε τιμές ίσες ή μεγαλύτερες της μονάδας.

Αξιοσημείωτη είναι η τιμή του δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (Άξονας Προτεραιότητας 5), η οποία υπολογίζεται σε 2,39 υποδηλώνοντας μέσο ποσοστό επίτευξης των στόχων ισότητας που τέθηκαν κατά 239%, σε συνδυασμό με τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα, η οποία ανέρχεται σε 38,4%.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο δείκτης αποτελεσματικότητας των θετικών Μέτρων με βάση το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών και τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ.

Πίνακας 4.7 Δείκτης αποτελεσματικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των δεικτών εκροών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	1,22
M4.1	1,16
M4.2	1,54
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	2,39
M5.1	0,75
M5.2	3,01
M5.3	0,98
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης	0,95
M5.4	0,95
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	0,99
M5.1	0,99
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	1,00
M1.1	1,00
ΠΕΠ Ηπείρου	0,98
M5.1	0,98
ΠΕΠ Θεσσαλίας	1,01
M5.3	1,01
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	0,90
M5.3	0,90
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	1,83
M5.1	1,83
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	12,14
M5.2	12,14
ΠΕΠ Αττικής	1,00
M3.3	1,00
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,32
M5.3	1,32
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	0,99
M1.5	0,99
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	1,15
M4.2	1,15
ΠΕΠ Κρήτης	1,00
M6.1	1,00

Ο υπολογισμός ενός συνολικού Δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, δεν είναι εφικτός, δεδομένου ότι δεν έχουν τεθεί σχετικοί δείκτες στο σύνολο των θετικών μέτρων των ΕΠ. Στους Πίνακες που

ακολουθούν παρουσιάζεται ο σχετικός δείκτης αποτελεσματικότητας των Θετικών Μέτρων που συμπεριέλαβαν στο σχεδιασμό τους, αντίστοιχα, δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.

Πίνακας 4.8

Δείκτης αποτελεσματικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των **δεικτών αποτελεσμάτων**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	0,86
M5.1	0,86
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	1,94
M1.1	1,94
ΠΕΠ Ηπείρου	1,01
M5.1	1,01
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	1,24
M5.3	1,24
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	1,50
M5.2	1,50
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,64
M5.3	1,64
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	1,19
M1.5	1,19
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	4,54
M4.2	4,54
ΠΕΠ Κρήτης	1,56
M6.1	1,56

Πίνακας 4.9

Δείκτης αποτελεσματικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των **δεικτών επιπτώσεων**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	1,67
M5.2	1,67
ΠΕΠ Αττικής	5,05
M3.3	5,05
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,57
M5.3	1,57
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	0,95
M1.5	0,95
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	11,02
M4.2	11,02
ΠΕΠ Κρήτης	1,24
M6.1	1,24

Στη διαμόρφωση της υψηλής τιμής του δείκτη αποτελεσματικότητας (με βάση τους δείκτες αποτελέσματος) των Θετικών Μέτρων των ΕΠ συμβάλλει κυρίως η σημαντική υπερεπίτευξη των στόχων των ακόλουθων Θετικών δράσεων:

- Υπηρεσίες Φροντίδας για την Προώθηση των Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ των Δύο Φύλων (M1.5 – ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου): αποδεσμεύτηκαν 950 γυναίκες από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων, ενώ ο στόχος ήταν 800 (επίτευξη στόχου κατά 119%).
- Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - προώθηση της ισότητας των φύλων (M5.3 – ΠΕΠ Ιονίων Νήσων): η δυναμικότητα των δομών

υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού που δημιουργήθηκαν ανήλθε σε 2.838, ενώ η τιμή στόχος ήταν 2.290 (επίτευξη στόχου κατά 124%).

- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (Μ6.1 – ΠΕΠ Κρήτης): στις δομές κοινωνικής φροντίδας που δημιουργήθηκαν φιλοξενήθηκαν 7.235 ηλικιωμένοι (επίτευξη στόχου κατά 241%) και 621 βρέφη και νήπια (επίτευξη στόχου κατά 124%).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ4.2 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): οι γυναίκες που ωφελήθηκαν από την λειτουργία των δομών κοινωνικής φροντίδας ήταν 2.725 (επίτευξη κατά 454%).
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): 1.310 γυναίκες αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων μελών (βαθμός επίτευξης κατά 164%).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ5.2 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): 5.249 γυναίκες ωφελήθηκαν άμεσα από τις δομές (βαθμός επίτευξης κατά 150%).
- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (Μ1.1 – ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας): από τις δομές κοινωνικής φροντίδας που δημιουργήθηκαν ωφελήθηκαν άμεσα 4.200 άτομα, ενώ ο στόχος ήταν 2.161 (επίτευξη στόχου κατά 194%).

Δείκτη αποτελεσματικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, παρουσιάζει μόνο το Μέτρο 5.1 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, γεγονός που οφείλεται στην υποεπίτευξη των ακόλουθων δεικτών αποτελέσματος:

- Αριθμός εξυπηρετούμενων βρεφών και παιδιών σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς (ποσοστό επίτευξης 84%)
- Αριθμός εξυπηρετούμενων ηλικιωμένων σε ΚΗΦΗ & στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" ανά έτος (ποσοστό επίτευξης 89%)
- Αριθμός εξυπηρετούμενων παιδιών σε ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ -ΑΜΕΑ ανά έτος (ποσοστό επίτευξης 84%)

Στη διαμόρφωση της υψηλής τιμής του δείκτη αποτελεσματικότητας (με βάση τους δείκτες επιπτώσεων) των θετικών Μέτρων των ΕΠ συμβάλλει κυρίως η σημαντική υπερεπίτευξη των στόχων των ακόλουθων θετικών δράσεων:

- Ανάπτυξη δομών κοινωνικής φροντίδας & Προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (Μ3.3 – ΠΕΠ Αττικής): ωφελήθηκαν 1.817 γυναίκες, ενώ ο στόχος ήταν 360 (επίτευξη στόχου κατά 505%).
- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (Μ6.1 – ΠΕΠ Κρήτης): αποδεσμεύτηκαν 621 άτομα από τη φροντίδα εξαρτημένων μελών, ενώ η τιμή στόχος ήταν 500 (επίτευξη στόχου κατά 124%).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ4.2 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): οι θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων ήταν 1.653, ενώ η τιμή στόχος ήταν 150 (βαθμός επίτευξης 1.102%).
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): 786 γυναίκες εισήλθαν στο εργατικό δυναμικό (βαθμός επίτευξης 157%), το ποσοστό

αύξησης των γυναικών που εισήλθαν στο εργατικό δυναμικό ανήλθε σε 0,58%, ενώ η τιμή στόχος ήταν 0,37% (βαθμός επίτευξης κατά 157%).

- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ5.2 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): 100 άτομα αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων μελών, ενώ η τιμή στόχος ήταν 60 (βαθμός επίτευξης κατά 167%).

Δείκτη αποτελεσματικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες επιπτώσεων, παρουσιάζει μόνο το Μέτρο 1.5 του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, γεγονός που οφείλεται στην υποεπίτευξη του δείκτη επιπτώσεων «Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από την φροντίδα εξαρτημένων ατόμων» (οι θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων ανήλθαν σε 190, ενώ η τιμή στόχος ήταν 200 - βαθμός επίτευξης 95%).

Για τις **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός ενός συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατός ο συσχετισμός του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου, όπως αποτυπώνεται μέσω των δεικτών εκρών, με τους αντίστοιχους πόρους (δαπάνες) που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του.

Για τον ανωτέρω λόγο, η αποτελεσματικότητα των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων αποτυπώνεται μόνο σε επίπεδο του Μέτρου και παρουσιάζεται στους Πίνακες που ακολουθούν. Επισημαίνεται ότι δεν είχαν τεθεί δείκτες επιπτώσεων για την ποσοτικοποίηση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων.

Πίνακας 4.10

Δείκτης αποτελεσματικότητας gender mainstreaming Μέτρων των ΕΠ-ΕΚΤ, με βάση την επίτευξη των **δεικτών εκρών**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	
M2.1	1,08
ΕΠ Ανταγωνιστικότητα	
M8.3	1,92
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	
M1.3	0,98
M1.4	1,20
M4.1	1,27
M4.3	0,98
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	
M3.9	1,07
M5.2	0,92
M5.3	1,04
M6.11	0,70
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	
M1.2	1,25
M1.3	1,12
M3.7	1,25
M5.8	0,91
ΠΕΠ Ηπείρου	
M2.4	1,70
M4.13	1,84
M5.2	1,76
M5.3	1,57
ΠΕΠ Θεσσαλίας	
M3.6	3,00

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
M5.1	0,51
M5.2	1,14
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	
M5.1	1,13
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	
M1.14	1,00
M3.7	1,18
M5.1	1,14
M5.3	2,06
ΠΕΠ Αττικής	
M3.1	0,94
M3.2	1,71
M3.4	0,55
ΠΕΠ Πελοποννήσου	
M2.2.5	1,08
M4.6	1,03
M5.1	1,23
M5.2	1,16
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	
M1.4	1,17
M2.5	1,01
M3.6	0,96
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	
M5.8	1,13
ΠΕΠ Κρήτης	
M4.5	1,21
M5.10	1,19
M6.2	1,19
M6.3	1,52

Δείκτη αποτελεσματικότητας μεγαλύτερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες εκροών, παρουσιάζουν τα 32 από τα 43 gender mainstreaming Μέτρα, τα οποία ποσοτικοποιήθηκαν μέσω δεικτών ισότητας, γεγονός που οφείλεται στην υπερεπίτευξη των στόχων των ακόλουθων δράσεων:

- Ενίσχυση και αναβάθμιση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης ανέργων (M1.4 – ΕΠΑΕΚ): 64.722 άνεργες γυναίκες που επωφελήθηκαν από προγράμματα STAGE και νέων θέσεων εργασίας (ΝΘΕ), ενώ η τιμή στόχος ήταν 54.000 (επίτευξη στόχου κατά 120%).
- Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων Επιχειρήσεων (M4.1 – ΕΠΑΕΚ): οι επωφελούμενες νέες ελεύθερες επαγγελματίες ανήλθαν σε 30.379, ενώ η τιμή στόχος ήταν 23.850 (βαθμός επίτευξης στόχου 127%).
- Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης (M2.1 – ΕΠΕΑΕΚ): ο αριθμός των ολοήμερων νηπιαγωγείων ανήλθε στα 2.300, ενώ η τιμή στόχος ήταν 1.980 (επίτευξη κατά 116%).
- Ανθρώπινο ερευνητικό και τεχνολογικό δυναμικό (M8.3 – ΕΠΑΝ): οι υποψήφιες γυναίκες διδάκτορες ανήλθαν σε 673, ενώ η τιμή στόχος ήταν 350 (βαθμός επίτευξης στόχου 192%).

- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας - ΕΚΤ (Μ3.9 – ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας): 727 γυναίκες καταρτίστηκαν, ενώ η τιμή στόχος ήταν 600 (βαθμός επίτευξης στόχου 121%).
- Βελτίωση αστικών υποδομών και υπηρεσιών «Ολοκληρωμένης παρέμβασης και ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ» (Μ3.7 – ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας): οι καταρτιζόμενες γυναίκες ανήλθαν σε 210, ενώ η τιμή στόχος ήταν 174 (επίτευξη στόχου κατά 121%), από δράσεις προώθησης στην απασχόληση ωφελήθηκαν 154 γυναίκες, ενώ η τιμή στόχος ήταν 120 (βαθμός επίτευξης στόχου 128%).
- Ολοκληρωμένη παρέμβαση και ανάπτυξη σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ (Μ5.8 – ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας): οι καταρτιζόμενες γυναίκες ανήλθαν σε 760, ενώ η τιμή στόχος ήταν 552 (βαθμός επίτευξης στόχου 138%).
- Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Ηπείρου): 287 γυναίκες καταρτίστηκαν (βαθμός επίτευξης κατά 175%) και 1.248 γυναίκες ωφελήθηκαν άμεσα από τις Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης (βαθμός επίτευξης στόχου 139%).
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΚΤ (Μ2.4 – ΠΕΠ Ηπείρου): άμεσα ωφελήθηκαν 345 γυναίκες, ενώ η τιμή στόχος ήταν 145 (βαθμός επίτευξης στόχου 240%).
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας σε τοπικές ζώνες του αγροτικού χώρου (Μ4.13 – ΠΕΠ Ηπείρου): άμεσα ωφελήθηκαν 115 γυναίκες (βαθμός επίτευξης στόχου 128%), ο αριθμός των δομών παροχής κοινωνικής μέριμνας προς άτομα νεαρά και προχωρημένης ηλικίας ανήλθε σε 12, ενώ η τιμή στόχος ήταν 5 (επίτευξη στόχου κατά 240%).
- Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης για άνεργους και ειδικές κοινωνικές ομάδες - τοπικά σύμφωνα απασχόλησης (Μ5.2 – ΠΕΠ Θεσσαλίας): δημιουργήθηκαν 359 επιχορηγούμενες νέες θέσεις εργασίας για γυναίκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων, ενώ η τιμή στόχος ήταν 231 (βαθμός επίτευξης στόχου 155%), οι άνεργες ειδικών κοινωνικών ομάδων που καταρτίστηκαν ήταν 197, ενώ η τιμή στόχος ήταν 160 (βαθμός επίτευξης στόχου 123%).
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας ΕΚΤ (Μ3.6 – ΠΕΠ Θεσσαλίας): ο αριθμός των δομών που δημιουργήθηκαν / εκσυγχρονίστηκαν / επεκτάθηκαν ανήλθε σε 6, ενώ ο στόχος ήταν 2 (βαθμός επίτευξης 300%).
- Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων (Μ5.1 – ΠΕΠ Ιονίων Νήσων): 1.635 άνεργες γυναίκες καταρτίστηκαν (επίτευξη στόχου κατά 113%).
- Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού σε τοπικές ζώνες αστικών και ημιαστικών κέντρων (Μ3.7 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): ωφελήθηκε διπλάσιος αριθμός γυναικών (609 γυναίκες - βαθμός επίτευξης κατά 203%).
- Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους τομείς προτεραιότητας του ΠΕΠ (Μ5.1 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): οι καταρτιζόμενες γυναίκες ανήλθαν σε 1.227, ενώ η τιμή στόχος ήταν 957 (βαθμός επίτευξης κατά 128%).
- Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): διπλάσιος ήταν ο αριθμός των γυναικών που ωφελήθηκαν άμεσα από υπηρεσίες Συμβουλευτικής Υποστήριξης (866 γυναίκες - βαθμός επίτευξης κατά 206%).
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (Μ3.2 – ΠΕΠ Αττικής): καταρτίστηκαν 4.246 άνεργες γυναίκες, ενώ η τιμή στόχος ήταν 3.090 (βαθμός επίτευξης κατά 137%) ενώ από δράσεις

επιδότησης της απασχόλησης επωφελήθηκε διπλάσιος αριθμός άνεργων γυναικών (893 γυναίκες - επίτευξη κατά 204%).

- Ανάπτυξη / Βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (Μ5.1 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): 1.324 άνεργες γυναίκες καταρτίστηκαν, ενώ η τιμή στόχος ήταν 1.080 (βαθμός επίτευξης στόχου 123%).
- Ανάπτυξη και υποστήριξη ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων (ΕΚΤ) (Μ2.2.5 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): οι άμεσα ωφελούμενες γυναίκες ανήλθαν σε 642, ενώ η τιμή στόχος ήταν 500 (βαθμός επίτευξης 128%).
- Δράσεις προώθησης της απασχόλησης (Μ5.8 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): ο αριθμός των μονάδων κοινωνικής φροντίδας ανήλθε σε 9, ενώ η τιμή στόχος ήταν 8 (βαθμός επίτευξης κατά 113%).
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας – ΕΚΤ (Μ4.5 – ΠΕΠ Κρήτης): οι γυναίκες που ωφελήθηκαν άμεσα ανήλθαν σε 327, ενώ η τιμή στόχος ήταν 270 (βαθμός επίτευξης κατά 121%).
- Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης (Μ6.3 – ΠΕΠ Κρήτης): 1.274 γυναίκες ωφελήθηκαν άμεσα, ενώ η τιμή στόχος ήταν 840 (βαθμός επίτευξης κατά 152%).
- Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων (Μ6.2 – ΠΕΠ Κρήτης): οι γυναίκες που ωφελήθηκαν άμεσα ανήλθαν σε 3.323, ενώ η τιμή στόχος ήταν 2.800 (βαθμός επίτευξης κατά 119%).

Πίνακας 4.11

Δείκτης αποτελεσματικότητας gender mainstreaming Μέτρων, με βάση την επίτευξη των **δεικτών αποτελεσμάτων**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	
Μ5.2	0,93
Μ6.11	1,00
ΠΕΠ Ηπείρου	
Μ5.2	1,76
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	
Μ5.8	2,70

Δείκτη αποτελεσματικότητας μεγαλύτερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες αποτελέσματος, παρουσιάζουν τα ακόλουθα gender mainstreaming Μέτρα:

- Μ5.8 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου (Δράσεις προώθησης της απασχόλησης): ωφελήθηκαν 270 γυναίκες από τις 9 μονάδες κοινωνικής φροντίδας, ενώ η τιμή στόχος ήταν 100 (βαθμός επίτευξης κατά 270%).
- Μ5.2 – ΠΕΠ Ηπείρου (Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού): αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων 1.713 γυναικών, ενώ η τιμή στόχος ήταν 972 (επίτευξη στόχου κατά 176%).

Δείκτη αποτελεσματικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, παρουσιάζει μόνο το Μέτρο 5.2 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, γεγονός που οφείλεται στην υποεπίτευξη του δείκτη αποτελέσματος «Ποσοστό (%) επωφελούμενων επί του πληθυσμού αναφοράς (γυναίκες άνεργοι 1999)» (τιμή επίτευξης 5,47%, έναντι στόχου 5,90%), ενώ ο δεύτερος

δείκτης αποτελέσματος του Μέτρου «Αριθμός Επωφελούμενων Γυναικών από τη λειτουργία των δομών κοινωνικής πρόνοιας» επιτεύχθηκε κατά 100%.

4.2. Αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το Γενικό Ερώτημα Β2 [*Ποιά είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;*] με βάση τα επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

4.2.1. Ειδικό Ερώτημα Β2.1: Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων σε επίπεδο Μέτρου, Άξονα Προτεραιότητας, Επιχειρησιακού Προγράμματος και Γ' ΚΠΣ;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Ποιά είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων σε όρους κόστους ανά εκροή/αποτέλεσμα;
- Ποιά είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων στα ανώτερα επίπεδα των ΕΠ (Μέτρο, Άξονας Προτεραιότητας, ΕΠ), καθώς και στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ;
- Ποιές παρεμβάσεις υπήρξαν ποιο αποδοτικές και ποιοι ήταν οι κρίσιμοι παράγοντες που επηρέασαν την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων;

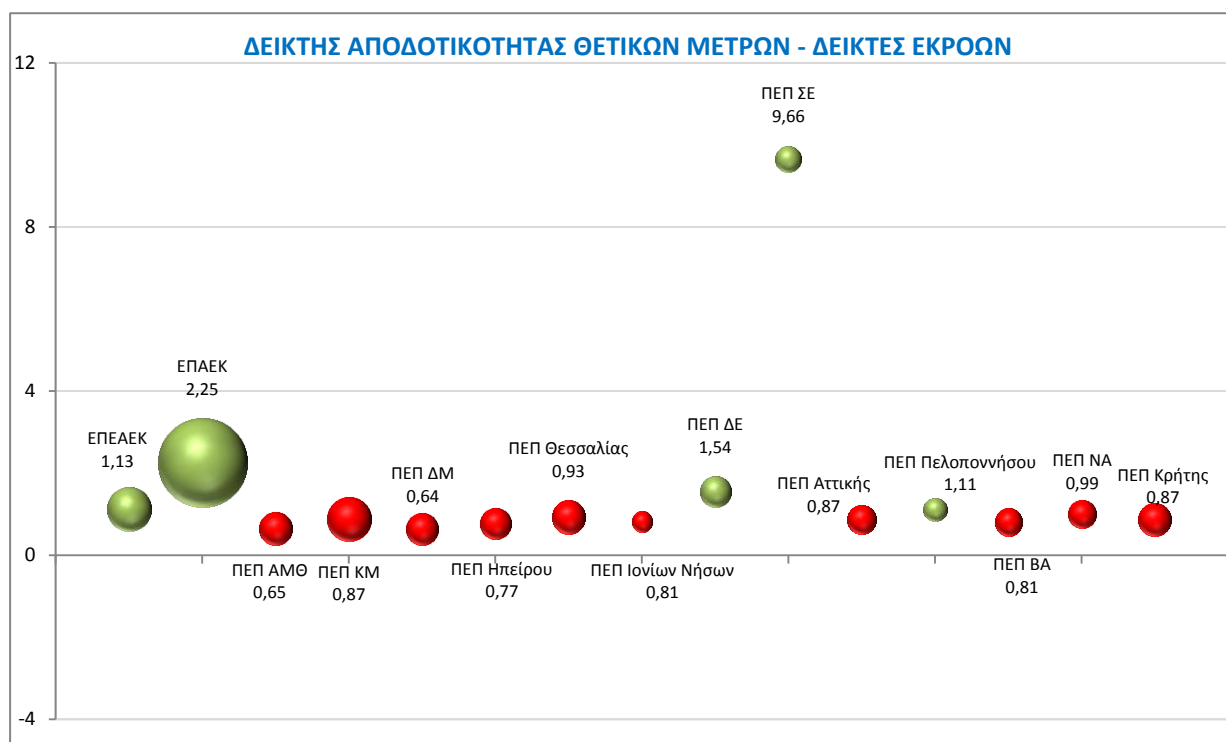
Η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ υπολογίστηκε με βάση τους δείκτες αποτελεσματικότητας και χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης (απορρόφηση) των Μέτρων (βλ. Παράρτημα Ζ του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης») και σύμφωνα με τη μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο Παράρτημα Β του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», με χρηματοδοτική αναγωγή στα υπερκείμενα επίπεδα των ΕΠ και του Γ' ΚΠΣ.

Με βάση τα ανωτέρω, ο σταθμισμένος **δείκτης αποδοτικότητας των θετικών δράσεων** στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ υπολογίζεται σε **1,67**, γεγονός που καταδεικνύει έμμεσα ότι επετεύχθη μεγαλύτερο φυσικό αντικείμενο με τους ίδιους πόρους, ή το ίδιο φυσικό αντικείμενο υλοποιήθηκε οικονομικότερα (με λιγότερους πόρους).

Στο Διάγραμμα, που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι δείκτες αποδοτικότητας των θετικών δράσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ (με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκροών), ενώ ταυτόχρονα απεικονίζεται και η χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ, όπως αυτή αντιστοιχεί στη διάμετρο των κύκλων του Διαγράμματος.

Διάγραμμα 4.22

Δείκτες αποδοτικότητας θετικών δράσεων των ΕΠ-ΕΚΤ (με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκροών) και χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ

Χαμηλή αποδοτικότητα θετικών δράσεων παρουσιάζουν τα 10 από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα τα ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (0,65), Κεντρικής Μακεδονίας (0,87), Ηπείρου (0,77), Βορείου Αιγαίου (0,81), Θεσσαλίας (0,93), Δυτικής Μακεδονίας (0,64), Ιονίων Νήσων (0,81), Αττικής (0,87), Νοτίου Αιγαίου (0,99) & Κρήτης (0,87).

Η χαμηλή αποδοτικότητα των ανωτέρω ΠΕΠ οφείλεται κυρίως στα εξής:

- ♦ ΠΕΠ ΑΜΘ: ο στόχος «πλήθος δομών κοινωνικής φροντίδας» του Μέτρου 5.4 επετεύχθη κατά 95% (ενισχύθηκαν 71 δομές κοινωνικής φροντίδας, ενώ ο προγραμματικός στόχος ήταν 75), ενώ ταυτόχρονα δαπανήθηκαν πόροι 46% περισσότεροι από τους προγραμματισμένους.
- ♦ ΠΕΠ ΚΜ: ο δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης /αποτελεσματικότητας του Μέτρου 5.1 ανέρχεται σε 0,99, ενώ η απορρόφηση των πόρων σε 114,5%.
- ♦ ΠΕΠ Ηπείρου: η αποτελεσματικότητα του Μέτρου 5.1 είναι λίγο μικρότερη από τη μονάδα (0,98) λόγω μικρής υποεπίτευξης των στόχων «Πλήθος απασχολούμενων γυναικών στις δομές» (επίτευξη 97%) & «Αριθμός δομών» (επίτευξη 99%), ενώ ταυτόχρονα οι δαπάνες του Μέτρου ξεπερνούν κατά 26,5% τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό.
- ♦ ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου: Στο Μέτρο 1.5 του ΠΕΠ, το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, έτσι όπως αυτό αντικατοπτρίζεται στους σχετικούς στόχους – δείκτες, υπολείπεται κατά 1% του φυσικού αντικειμένου που είχε προβλεφθεί (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,99), ενώ οι πόροι που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του ξεπέρασαν κατά 22,65% τους προγραμματισμένους.
- ♦ ΠΕΠ Θεσσαλίας: η μικρότερη της μονάδας τιμή του δείκτη αποδοτικότητας (0,93) οφείλεται σε υπέρβαση κατά 9% των προγραμματισμένων πόρων για την υλοποίηση των

προβλεπόμενων δράσεων του Μέτρου 5.3, δεδομένου ότι ο δείκτης αποτελεσματικότητας ανήλθε λίγο πάνω από τη μονάδα (1,01).

- ♦ ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας: Στο Μέτρο 1.1 του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο συμπίπτει με το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1), απορροφώντας όμως 55,5% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,64).
- ♦ ΠΕΠ Ιονίων Νήσων: Στο Μέτρο 5.3 του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων ο δείκτης αποτελεσματικότητας ανήλθε σε 0,90, ενώ ο δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης σε 110,8%, διαμορφώνοντας την αποδοτικότητα του Μέτρου σε 0,81.
- ♦ ΠΕΠ Αττικής: Στο Μέτρο 3.3 του ΠΕΠ το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο συμπίπτει με το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1), απορροφώντας όμως 15,3% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,87).
- ♦ ΠΕΠ Κρήτης: Στο Μέτρο 5.1 του ΠΕΠ Κρήτης το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο συμπίπτει με το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1), απορροφώντας όμως 14,8% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,87).
- ♦ ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου: Στο Μέτρο 4.2 του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου υλοποιήθηκε κατά 15% περισσότερο φυσικό αντικείμενο από το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,15), απορροφώντας όμως 15,8% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή λίγο μικρότερη της μονάδας (0,99).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί, η υψηλή αποδοτικότητα των θετικών Μέτρων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (2,25) ως αποτέλεσμα της υψηλής αποτελεσματικότητας (2,39) και του δείκτη απορρόφησης που ανήλθε λίγο πιο πάνω από το 100% (106,2%). Στην υψηλή αποδοτικότητα των θετικών δράσεων του ΕΠΑΕΚ συμβάλλουν και τα τρία θετικά Μέτρα (σε αντίθεση με το δείκτη αποτελεσματικότητας, όπου η υψηλή τιμή του διαμορφώθηκε από την υπερεπίτευξη των στόχων του Μέτρου 5.2), με οικονομικότερη υλοποίηση φυσικού αντικειμένου (επιμέρους δείκτες αποτελεσματικότητας μεγαλύτεροι της αντίστοιχης απορρόφησης).

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο δείκτης αποδοτικότητας των θετικών Μέτρων με βάση το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών και τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα (σε όρους δαπανών) στις συνολικές δαπάνες των θετικών Μέτρων του Γ' ΚΠΣ.

Πίνακας 4.12 Δείκτης αποδοτικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των δεικτών εκροών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠ Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	1,13
M4.1	1,06
M4.2	1,49
ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση	2,25
M5.1	1,82
M5.2	2,47
M5.3	1,23
ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης	0,65
M5.4	0,65
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	0,87
M5.1	0,87
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	0,64
M1.1	0,64
ΠΕΠ Ηπείρου	0,77

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
M5.1	0,77
ΠΕΠ Θεσσαλίας	0,93
M5.3	0,93
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	0,81
M5.3	0,81
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	1,54
M5.1	1,54
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	9,66
M5.2	9,66
ΠΕΠ Αττικής	0,87
M3.3	0,87
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,11
M5.3	1,11
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	0,81
M1.5	0,81
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	0,99
M4.2	0,99
ΠΕΠ Κρήτης	0,87
M6.1	0,87

Ο υπολογισμός ενός συνολικού Δείκτη αποδοτικότητας των θετικών δράσεων στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, δεν είναι εφικτός, λόγω αδυναμίας υπολογισμού του δείκτη αποτελεσματικότητας για το σύνολο των θετικών Μέτρων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ενότητα 4.1.2). Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται ο σχετικός δείκτης αποδοτικότητας των θετικών Μέτρων που συμπεριέλαβαν στο σχεδιασμό τους, αντίστοιχα, δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.

Πίνακας 4.13 Δείκτης αποδοτικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	0,75
M5.1	0,75
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	1,25
M1.1	1,25
ΠΕΠ Ηπείρου	0,80
M5.1	0,80
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	1,12
M5.3	1,12
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	1,19
M5.2	1,19
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,37
M5.3	1,37
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	0,97
M1.5	0,97
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	3,92
M4.2	3,92
ΠΕΠ Κρήτης	1,36
M6.1	1,36

Υψηλή αποδοτικότητα (με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων) παρουσιάζουν οι ακόλουθες θετικές δράσεις:

- Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - προώθηση της ισότητας των φύλων (M5.3 – ΠΕΠ Ιονίων Νήσων): το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο,

όπως αυτό εκφράζεται από το δείκτη αποτελέσματος «Δυναμικότητα δομών υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού» υπερκάλυψε τον προγραμματικό στόχο κατά 24% (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,24), απορροφώντας όμως μόνο 10,8% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,12).

- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (Μ6.1 – ΠΕΠ Κρήτης): το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, όπως αυτό εκφράζεται από την επίτευξη των δεικτών αποτελέσματος «Πλήθος βρεφών και νηπίων που φιλοξενούνται» (ποσοστό επίτευξης 124%), «Πλήθος ηλικιωμένων που εξυπηρετούνται» (ποσοστό επίτευξης 241%) & «Πλήθος παιδιών που απασχολούνται» (ποσοστό επίτευξης 101%), υπερκάλυψε τους αντίστοιχους προγραμματικούς στόχους, διαμορφώνοντας το δείκτη αποτελεσματικότητας σε 1,56. Η αντίστοιχη απορρόφηση πόρων ξεπέρασε μόνο κατά 14,8% τους προγραμματισμένους πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,36).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ4.2 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών από την λειτουργία των δομών κοινωνικής φροντίδας ήταν κατά 4,5 περίπου φορές μεγαλύτερος του στόχου που είχε τεθεί, μέσω του αντίστοιχου δείκτη αποτελέσματος (δείκτης αποτελεσματικότητας 4,54), ενώ απορροφήθηκαν μόνο 15,8% επιπλέον πόροι, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή πολύ μεγαλύτερη της μονάδας (3,92).
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης (Μ5.3 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, όπως αυτό εκφράζεται από το δείκτη αποτελέσματος «Ωφελούμενες γυναίκες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων» υπερκάλυψε τον προγραμματικό στόχο κατά 64% (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,64), απορροφώντας όμως μόνο 19,2% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,37).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Μ5.2 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών από την λειτουργία των δομών κοινωνικής φροντίδας ήταν κατά 50% μεγαλύτερος του στόχου που είχε τεθεί, μέσω του αντίστοιχου δείκτη αποτελέσματος (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,5), ενώ απορροφήθηκαν μόνο 25,7% επιπλέον πόροι, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,19).
- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (Μ1.1 – ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας): από τις δομές κοινωνικής φροντίδας που δημιουργήθηκαν ωφελήθηκε άμεσα διπλάσιος περίπου αριθμός ατόμων, διαμορφώνοντας το δείκτη αποτελεσματικότητας σε 1,94, ενώ απορροφήθηκαν 55,5% επιπλέον πόροι, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,25).

Δείκτη αποδοτικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, παρουσιάζουν τα ακόλουθα θετικά Μέτρα:

- Μέτρο 5.1 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας: υλοποιήθηκε κατά 14% λιγότερο φυσικό αντικείμενο από το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,86), απορροφώντας όμως 14,5% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,75).
- Μέτρο 5.1 του ΠΕΠ Ηπείρου: το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο όπως αυτό εκφράζεται από το δείκτη αποτελέσματος «Πλήθος άμεσα ωφελούμενων από τις δομές» ξεπέρασε κατά 1% το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,01), απορροφώντας

όμως 26,5% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,80).

- Μέτρο 1.5 του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου: υλοποιήθηκε κατά 19% περισσότερο φυσικό αντικείμενο από το προγραμματισμένο (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,19), απορροφώντας όμως 22,65% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μικρότερη της μονάδας (0,97).

Πίνακας 4.14 Δείκτης αποδοτικότητας Θετικών Μέτρων, με βάση την επίτευξη των δεικτών επιπτώσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	1,33
M5.2	1,33
ΠΕΠ Αττικής	4,38
M3.3	4,38
ΠΕΠ Πελοποννήσου	1,32
M5.3	1,32
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	0,77
M1.5	0,77
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	9,51
M4.2	9,51
ΠΕΠ Κρήτης	1,08
M6.1	1,08

Στη διαμόρφωση της υψηλής τιμής του δείκτη αποδοτικότητας (με βάση τους δείκτες επιπτώσεων) των Θετικών Μέτρων των ΕΠ συμβάλλει κυρίως η αποδοτική υλοποίηση των ακόλουθων θετικών δράσεων:

- Ανάπτυξη δομών κοινωνικής φροντίδας & Προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (M3.3 – ΠΕΠ Αττικής): το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, όπως αυτό εκφράζεται από το δείκτη επιπτώσεων «Πληθυσμός γυναικών που επωφελούνται» υπερκάλυψε τον προγραμματικό στόχο κατά 5 περίπου φορές (δείκτης αποτελεσματικότητας 5,05), απορροφώντας όμως μόνο 15,3% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή πολύ μεγαλύτερη της μονάδας (4,38).
- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (M4.2 – ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου): υλοποιήθηκε 11 φορές περίπου περισσότερο φυσικό αντικείμενο από το προγραμματισμένο, με βάση το δείκτη επιπτώσεων «Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων», απορροφώντας όμως μόνο 15,8% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή πολύ μεγαλύτερη της μονάδας (9,51).
- Ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης για την προώθηση ίσων ευκαιριών (M6.1 – ΠΕΠ Κρήτης): αποδεσμεύτηκαν κατά 24% περισσότερα άτομα από τη φροντίδα εξαρτημένων μελών (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,24), ενώ οι πόροι που δαπανήθηκαν ξεπέρασαν κατά 14,8% τους προγραμματισμένους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,08).
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην Αγορά Εργασίας / Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Απασχόλησης (M5.3 – ΠΕΠ Πελοποννήσου): το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, όπως αυτό εκφράζεται από τους δείκτες επιπτώσεων «Αύξηση των γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό (%)» & «Αριθμός

γυναικών που εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό» υπερκάλυψε τον προγραμματικό στόχο κατά 57% περίπου (δείκτης αποτελεσματικότητας 1,57), απορροφώντας όμως μόνο 19,2% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,32).

- Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών (M5.2 – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας): ο αριθμός των ατόμων που αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτημένων μελών ξεπέρασε κατά 67% τον προγραμματικό στόχο, απορροφώντας όμως 25,7% επιπλέον πόρους, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφωθεί σε τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (1,33).

Δείκτη αποδοτικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες επιπτώσεων, παρουσιάζει μόνο το Μέτρο 1.5 του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, γεγονός που οφείλεται στην υποεπίτευξη του δείκτη επιπτώσεων «Θέσεις εργασίας από γυναίκες που αποδεσμεύθηκαν από την φροντίδα εξαρτημένων ατόμων» (βαθμός επίτευξης 95%), σε συνδυασμό με την απορρόφηση περισσότερων από τους προγραμματισμένους πόρους κατά 22,65%.

Για τις **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός του δείκτη αποδοτικότητας, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατός ο συσχετισμός του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου, όπως αποτυπώνεται μέσω των δεικτών εκροών – αποτελέσματος – επιπτώσεων, με τους αντίστοιχους πόρους (δαπάνες) που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του.

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας - αποδοτικότητας των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, ο οποίος παρουσιάστηκε ανωτέρω, αποτελεί μια ένδειξη της αποτελεσματικής ή μη και της αποδοτικής ή μη υλοποίησης των σχετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα για τους ακόλουθους λόγους:

- ◆ Η ποσοτικοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, μέσω των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων & επιπτώσεων, μεταβλήθηκε διαχρονικά μέσω των ενδιάμεσων αναθεωρήσεων των ΕΠ με βάση τα κατά περίπτωση στοιχεία υλοποίησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, τη διαχρονική μείωση των στόχων εκείνων που με βάση τα πραγματικά στοιχεία υλοποίησης και τις επιμέρους εκτιμήσεις για την ολοκλήρωση των ΕΠ δεν προέκυπτε η επίτευξή τους και οδήγησε σε πολλές περιπτώσεις στην οριστικοποίηση των στόχων στον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ σε τιμές ταυτόσημες ή πολύ κοντά στις πραγματικές τιμές υλοποίησης.
- ◆ Αντίστοιχα, οι αυξομειώσεις των δεσμευμένων πόρων σε επίπεδο Μέτρων που παρατηρούνται στις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των ΕΠ, είχαν ως βασικό στόχο την αποφυγή απώλειας πόρων και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν με βασικό κριτήριο την επιμέρους απορρόφηση στην εκάστοτε χρονική στιγμή.

4.2.2. Ειδικό Ερώτημα B2.2: Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων σε σχέση με το μοναδιαίο κόστος τους;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Ποιο είναι το αρχικό μοναδιαίο κόστος (κόστος σχεδιασμού) των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων;
- Πώς διαμορφώθηκε το τελικό μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων; Σε ποιες κατηγορίες παρεμβάσεων παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους από το προγραμματικό και που οφείλονται αυτές;

Ο προσδιορισμός του μοναδιαίου κόστους για επιλεγμένες κατηγορίες πράξεων μπορεί να αποτελέσει τόσο ένα εργαλείο αξιολόγησης της υλοποίησης, αφού επιτρέπει τη σύγκριση των

προγραμματικών δεδομένων με τα δεδομένα της υλοποίησης, όσο και ένα εργαλείο προγραμματισμού μελλοντικών παρεμβάσεων, αφού δίνει τη δυνατότητα εκτίμησης των αναγκαίων πόρων για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών.

Στην περίπτωση των παρεμβάσεων ΕΚΤ και για την πλειονότητα των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων το αρχικό μοναδιαίο κόστος (κόστος σχεδιασμού) καθορίστηκε με βάση διοικητικές εγκυκλίους, Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις κλπ., όπως π.χ. το *Ενιαίο σύστημα διαχείρισης ενεργειών κατάρτισης*, με το οποίο προσδιορίστηκαν συγκεκριμένα μοναδιαία κόστη για την υλοποίηση των δράσεων.

Σε ότι αφορά το απολογιστικό μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων ΕΚΤ, επισημαίνεται ότι ο υπολογισμός του, με βάση τα αναλυτικά στοιχεία των απολογιστικών τιμών των δεικτών των έργων και τις απολογιστικές δαπάνες, ανέδειξε μια σειρά από προβλήματα τα οποία δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σχετικά με την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και τις τυχόν αποκλίσεις του απολογιστικού μοναδιαίου κόστους από το αρχικό.

Βασικοί παράγοντες που περιορίζουν την αξιοποίηση των στοιχείων του ΟΠΣ για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σχετικά με το απολογιστικό μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων είναι οι ακόλουθοι:

- Υπάρχουν συνιστώσες του φυσικού αντικείμενου των έργων που επηρεάζουν το κόστος τους, αλλά δεν συνδέονται άμεσα ή με ομοιόμορφο τρόπο με ποσοτικούς δείκτες, π.χ. για την εκτίμηση του απολογιστικού μοναδιαίου κόστους δημιουργίας μιας δομής κοινωνικής φροντίδας δεν αρκούν μόνο στοιχεία του αριθμού των δομών που δημιουργήθηκαν και των αντίστοιχων πόρων που δαπανήθηκαν, γιατί το αποτέλεσμα που προκύπτει από την απλή διαίρεση των δύο μεγεθών (δαπάνες / πλήθος δομών) συγκρινόμενο μεταξύ των συγχρηματοδοτούμενων έργων και κατ' επέκταση και των ΕΠ, δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με την αποδοτικότητα ή μη των πόρων που αξιοποιήθηκαν. Για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και στοιχεία που προσδιορίζουν τη δυναμικότητα των δομών και τους μήνες λειτουργίας, καθώς και λοιποί παράγοντες που δεν έχουν ποσοτικοποιηθεί και ενδέχεται να παρουσιάζουν μεγάλη διακύμανση από έργο σε έργο, όπως ο αριθμός εξυπηρετούμενων ατόμων από τις δομές ανά μονάδα απασχολούμενου προσωπικού.
- Η ποσοτικοποίηση έργων του ίδιου φυσικού αντικείμενου δεν έχει γίνει με ομοιόμορφο τρόπο: π.χ. στις δράσεις ενίσχυσης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ και των ΠΕΠ, υπάρχουν έργα με διακριτούς δείκτες για τους Επιχορηγούμενους Νέους Ελεύθερους Επαγγελματίες που ανήκουν στο γενικό πληθυσμό (με ανάλυση σε άνδρες – γυναίκες σε αρκετές περιπτώσεις) και τους Επιχορηγούμενους Νέους Ελεύθερους Επαγγελματίες που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, χωρίς να είναι φανερό αν ο δεύτερος δείκτης περιλαμβάνεται στον πρώτο, ή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη προσθετικά.
- Σε πολλές περιπτώσεις το φυσικό αντικείμενο των έργων δεν έχει ποσοτικοποιηθεί πλήρως μέσω των δεικτών, με αποτέλεσμα οι απολογιστικοί δείκτες να μετράνε ένα μέρος μόνο του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου.
- Οι απολογιστικές δαπάνες των έργων, έτσι όπως έχουν αποτυπωθεί στο ΟΠΣ, δεν αντιπροσωπεύουν πάντα τις πραγματικές δαπάνες για την υλοποίηση των έργων, δεδομένου του ότι υπάρχουν περιπτώσεις μη επιλέξιμων δαπανών, ως αποτέλεσμα διοικητικών επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Για ένα σημαντικό αριθμό έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν διατίθενται στοιχεία απολογιστικών δεικτών στο ΟΠΣ.

Με βάση τα ανωτέρω στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας αποτυπώνονται τα μοναδιαία κόστη παρεμβάσεων ΕΚΤ, οι οποίες είτε αποτελούσαν θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, είτε ήταν προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι περιπτώσεις παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων στις οποίες διαφοροποιήθηκε το μοναδιαίο κόστος σε όρους δημόσιας δαπάνης ανά φύλο, αξιοποιώντας και τα ευρήματα της Έρευνας Πεδίου στις ΕΥΔ των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ.

Τα μοναδιαία κόστη επιλεγμένων δράσεων του ΕΠΑΕΚ από τις οποίες επωφελήθηκαν και γυναίκες παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα:

Πίνακας 4.15 Μοναδιαία κόστη επιλεγμένων δράσεων του ΕΠΑΕΚ από τις οποίες επωφελήθηκαν και γυναίκες

Κατηγορία πράξεων	Δείκτες	Πηγή	Μοναδιαίο κόστος	Παρατηρήσεις
Κατάρτιση	Ωφελούμενοι άνεργοι/ες από κατάρτιση σε πιστοποιημένα ΚΕΚ	EYE -ΕΚΤ	4.696 €	Το μοναδιαίο κόστος αφορά προγράμματα κατάρτισης 400 ωρών με μέσο ωριαίο κόστος 11,74€
	Ωφελούμενοι άνεργοι/ες ευπαθών κοινωνικά ομάδων (ΕΚΟ) από κατάρτιση σε πιστοποιημένα ΚΕΚ	EYE -ΕΚΤ	6.456 €	Το μοναδιαίο κόστος προκύπτει από την προσαύξηση κατά 4,40€ στα προγράμματα 400 ωρών για συμμετοχή ΕΚΟ (μέσο ωριαίο κόστος 16,14€)
	Ωφελούμενοι άνεργοι/ες από κατάρτιση σε δομές της Επαγγελματικής Κατάρτισης Α.Ε	Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε	6.375 €	Το μοναδιαίο κόστος αφορά προγράμματα κατάρτισης 850 ωρών με μέσο ωριαίο κόστος 7,5 €
	Ωφελούμενοι μειονεκτουσών ομάδων από προκατάρτιση	EYE -ΕΚΤ	3.690 €	Το μοναδιαίο κόστος αφορά προγράμματα κατάρτισης 300 ωρών με μέσο ωριαίο κόστος 12,3 €
	Εργαζόμενοι που παρακολούθησαν κατάρτιση	EYE -ΕΚΤ	1.408 €	Το μοναδιαίο κόστος αφορά προγράμματα κατάρτισης 120 ωρών με μέσο ωριαίο κόστος 11,74 €
	Αυτοαπασχολούμενοι που παρακολούθησαν κατάρτιση	ΟΑΕΔ	1.761 €	Το μοναδιαίο κόστος αφορά προγράμματα κατάρτισης 150 ωρών με μέσο ωριαίο κόστος 11,74 €
Συνοδευτικές Υπηρεσίες	Ωφελούμενοι μειονεκτουσών ομάδων συνοδευτικές υπηρεσίες	EYE -ΕΚΤ	88,04 €	Το μοναδιαίο κόστος των δράσεων ΣΥΥ αφορά 88,04 € ανά συνεδρία (45 λεπτά) κατ άτομο ή ομάδα.

Πηγή: Ενημέρωση Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης ΕΠΑΕΚ

Για τις δράσεις του ΕΚΤ που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΠΕΠ τα μοναδιαία κόστη σε έργα από τα οποία επωφελήθηκαν γυναίκες έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- ♦ Στα έργα κατάρτισης ανέργων το μοναδιαίο κόστος καθορίζονταν όπως και στα αντίστοιχα προγράμματα του ΕΠΑΕΚ στα €11,74 (μέσο ωριαίο κόστος), άρα δεν υπήρχε καμία ουσιαστική διαφορά.
- ♦ Στα έργα συμβουλευτικής και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ) το μοναδιαίο κόστος των δράσεων αφορούσε €88,04 ανά συνεδρία (45 λεπτά) κατ άτομο ή ομάδα.
- ♦ Στα έργα δομών κοινωνικών υπηρεσιών, το μέσο κόστος για τις Δομές «Βοήθεια στο Σπίτι» ανήλθε περίπου στις €150.000, για τις Δομές Βρεφικών και Παιδικών Σταθμών στις €232.000, για τις Δομές ΚΔΑΠ €238.000, ενώ για τις Δομές ΚΔΑΠ για ΑΜΕΑ στις €259.000 για 3 έτη λειτουργίας. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται σε στοιχεία των Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων των ΠΕΠ 2000-2006.
- ♦ Στις δράσεις απασχόλησης (ΝΘΕ, ΝΕΕ) των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, Ολοκληρωμένα Αστικά) εφαρμόστηκαν ελαφρώς πιο βελτιωμένα κίνητρα για την απασχόληση συγκεκριμένων κατηγοριών γυναικών σύμφωνα με

τον κανονισμό (ΕΚ) 2204/2002³⁶, που εκλαμβάνονταν ως άτομα σε μειονεκτική θέση και έτσι το μοναδιαίο κόστος ήταν κατά τι πιο αυξημένο για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες ωφελούμενους. Πχ €22 αντί για €20 που ήταν η ημερήσια επιδότηση για τα προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας, €10.000 αντί για €8.400 που ήταν το σύνολο της επιδότησης για τους επωφελούμενους ΝΕΕ.

- ♦ Στη δράση «Ανάπτυξη Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας με τελικό δικαιούχο τον ΕΟΜΜΕΧ το μέγιστο μοναδιαίο κόστος μπορούσε να ανέλθει μέχρι 40.000 Ευρώ ανά επιχείρηση για τις περιπτώσεις συνεταιρισμών και συγκεκριμένων κατηγοριών επιχειρήσεων που συναρτώνταν με το μέγεθος απασχόλησης και τον τόξο. Με βάση εκ των υστέρων απολογιστικά στοιχεία σε επίπεδο χώρας, το μέσο μοναδιαίο κόστος ανήλθε στις 8.630 ευρώ.

4.3. Αποτίμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων ισότητας ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ και ανά τομέα παρέμβασης

Ο υπολογισμός ενός συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ δεν είναι εφικτός για το σύνολο των παρεμβάσεων, παρά μόνο για τις θετικές δράσεις, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στην Ενότητα 4.2.2 & 4.3. Ως εκ τούτου η ανάλυση περιορίζεται στον υπολογισμό του δείκτη φυσικής ολοκλήρωσης / αποτελεσματικότητας ανά Μέτρο (θετικό ή gender mainstreaming) και πεδίο πολιτικής ΕΚΤ με βάση τους δείκτες εκρών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων³⁷ και ο δείκτης αποδοτικότητας υπολογίζεται μόνο για τα θετικά Μέτρα.

Αντίστοιχα, για την ανάλυση ανά στόχο ισότητας, υπολογίζεται συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των θετικών Μέτρων, ενώ για τα gender mainstreaming Μέτρα υπολογίζεται ανά Μέτρο ο δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης / αποτελεσματικότητας.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο δείκτης αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) σε επίπεδο Μέρου και ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκρών. Η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πέμπτο πεδίο πολιτικής ΕΚΤ ταυτίζεται με την αποτελεσματικότητα των θετικών Μέτρων.

Πίνακας 4.16

Δείκτες αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση την επίτευξη των **δεικτών εκρών**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας			
ΕΠΑΕΚ	1.3	Gender Mainstreaming	0,98
	1.4	Gender Mainstreaming	1,20
ΠΕΠ ΚΜ	3.9	Gender Mainstreaming	1,07
	6.11	Gender Mainstreaming	0,70
	5.2	Gender Mainstreaming	0,92
ΠΕΠ ΔΜ	1.2	Gender Mainstreaming	1,25
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	Gender Mainstreaming	1,76

³⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2204/2002 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση.

³⁷ Ο συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας για το πεδίο πολιτικής 5 συμπίπτει με τον δείκτη αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των θετικών δράσεων (βλ. Ενότητα 4.1.2 & 4.2)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέτρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3.6	Gender Mainstreaming	3,00
	5.1	Gender Mainstreaming	0,51
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.1	Gender Mainstreaming	1,13
ΠΕΠ ΣΕ	1.14	Gender Mainstreaming	1,00
	3.7	Gender Mainstreaming	1,18
	5.1	Gender Mainstreaming	1,14
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	Gender Mainstreaming	1,71
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	Θετικές Δράσεις (50%) & Gender Mainstreaming	1,08
	4.6	Θετικές Δράσεις (30%) & Gender Mainstreaming	1,03
	5.1	Gender Mainstreaming	1,23
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Gender Mainstreaming	1,13
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	5.10	Θετικές Δράσεις (63%) & Ουδέτερες δράσεις	1,19
	4.5	Θετικές Δράσεις (32,3%) & Ουδέτερες δράσεις	1,21
	6.3	Gender Mainstreaming	1,52
	6.2	Gender Mainstreaming	1,19
2. Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας			
3. Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών			
ΕΠΕΑΕΚ	2.1	Gender Mainstreaming	1,08
ΠΕΠ ΚΜ	5.3	Gender Mainstreaming	1,04
ΠΕΠ ΔΜ	1.3	Gender Mainstreaming	1,12
	3.7	Gender Mainstreaming	1,25
	5.8	Gender Mainstreaming	0,91
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.3	Gender Mainstreaming	1,57
	4.13	Θετικές Δράσεις (53,07%) & Ουδέτερες δράσεις	1,84
	2.4	Θετικές Δράσεις (57,06%) & Ουδέτερες δράσεις	1,70
	5.2	Gender Mainstreaming	1,76
	4.13	Θετικές Δράσεις (53,07%) & Ουδέτερες δράσεις	1,84
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.2	Gender Mainstreaming	1,14
ΠΕΠ ΣΕ	5.3	Gender Mainstreaming	2,06
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.1	Gender Mainstreaming	0,94
	3.4	Gender Mainstreaming	0,55
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.2	Gender Mainstreaming	1,16
ΠΕΠ ΒΑ	2.5	Gender Mainstreaming	1,01
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	4.5	Θετικές Δράσεις (32,3%) & Ουδέτερες δράσεις	1,21
	6.3	Gender Mainstreaming	1,52
4. Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού			
ΕΠΑΕΚ	4.1	Gender Mainstreaming	1,27
	4.3	Gender Mainstreaming	0,98
ΕΠΑΝ	8.3	Gender Mainstreaming	1,92
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	Gender Mainstreaming	0,92
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	Gender Mainstreaming	1,71
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	Θετικές Δράσεις (50%) & Gender	1,08

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέτρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
		Mainstreaming	
	4.6	Θετικές Δράσεις (30%) & Gender Mainstreaming	1,03
	5.1	Gender Mainstreaming	1,23
ΠΕΠ ΒΑ	1.4	Gender Mainstreaming	1,17
	3.6	Gender Mainstreaming	0,96
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Gender Mainstreaming	1,13
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	5.10	Θετικές Δράσεις (63%) & Ουδέτερες δράσεις	1,19
	4.5	Θετικές Δράσεις (32,3%) & Ουδέτερες δράσεις	1,21
	6.3	Gender Mainstreaming	1,52
	6.2	Gender Mainstreaming	1,19
5. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας			
ΕΠΕΑΕΚ	4.1	Θετικές Δράσεις	1,16
	4.2	Θετικές Δράσεις	1,54
ΕΠΑΕΚ	5.1	Θετικές Δράσεις	0,75
	5.2	Θετικές Δράσεις	3,01
	5.3	Θετικές Δράσεις	0,98
ΠΕΠ ΑΜΘ	5.4	Θετικές Δράσεις	0,95
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Θετικές Δράσεις	0,99
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Θετικές Δράσεις	1,00
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Θετικές Δράσεις	0,98
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.3	Θετικές Δράσεις	1,01
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.3	Θετικές Δράσεις	0,90
ΠΕΠ ΔΕ	5.1	Θετικές Δράσεις	1,83
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Θετικές Δράσεις	12,14
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	Θετικές Δράσεις	1,00
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Θετικές Δράσεις	1,32
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Θετικές Δράσεις	0,99
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Θετικές Δράσεις	1,15
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Θετικές Δράσεις	1,00
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	5.10	Θετικές Δράσεις (63%) & Ουδέτερες δράσεις	1,19
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	4.5	Θετικές Δράσεις (32,3%) & Ουδέτερες δράσεις	1,21
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	Θετικές Δράσεις (50%) & Gender Mainstreaming	1,08
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	4.6	Θετικές Δράσεις (30%) & Gender Mainstreaming	1,03
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	4.13	Θετικές Δράσεις (53,07%) & Ουδέτερες δράσεις	1,84
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.4	Θετικές Δράσεις (57,06%) & Ουδέτερες δράσεις	1,70

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται ο δείκτης αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) σε επίπεδο Μέτρου και ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.17

Δείκτες αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση την επίτευξη των **δεικτών αποτελεσμάτων**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέτρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας			
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	Gender Mainstreaming	0,93
	6.11	Gender Mainstreaming	1,00
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	Gender Mainstreaming	1,76
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Gender Mainstreaming	2,70
2. Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας			
3. Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών			
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	Gender Mainstreaming	1,76
4. Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού			
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	Gender Mainstreaming	0,93
ΠΕΠ ΝΑ	5.8	Gender Mainstreaming	2,70
5. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας			
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	Θετικές Δράσεις	0,86
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	Θετικές Δράσεις	1,94
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	Θετικές Δράσεις	1,01
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.3	Θετικές Δράσεις	1,24
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Θετικές Δράσεις	1,50
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Θετικές Δράσεις	1,64
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Θετικές Δράσεις	1,19
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Θετικές Δράσεις	4,54
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Θετικές Δράσεις	1,56

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι ο δείκτης αποτελεσματικότητας με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων διαμορφώνεται σε τιμές μεγαλύτερες της μονάδας για το σύνολο σχεδόν των Μέτρων. Εξάιρεση αποτελούν 2 Μέτρα του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας: Μ 5.1 & Μ5.2.

Πίνακας 4.18

Δείκτες αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) ανά πεδίο πολιτικής ΕΚΤ, με βάση την επίτευξη των **δεικτών επιπτώσεων**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέτρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας			
2. Προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας			
3. Προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών			
4. Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού			
5. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας			

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Μέτρο	Κατηγορία Μέτρου	Δείκτης Αποτελεσματικότητας
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	Θετικές Δράσεις	1,67
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	Θετικές Δράσεις	5,05
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	Θετικές Δράσεις	1,57
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	Θετικές Δράσεις	0,95
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	Θετικές Δράσεις	11,02
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	Θετικές Δράσεις	1,24

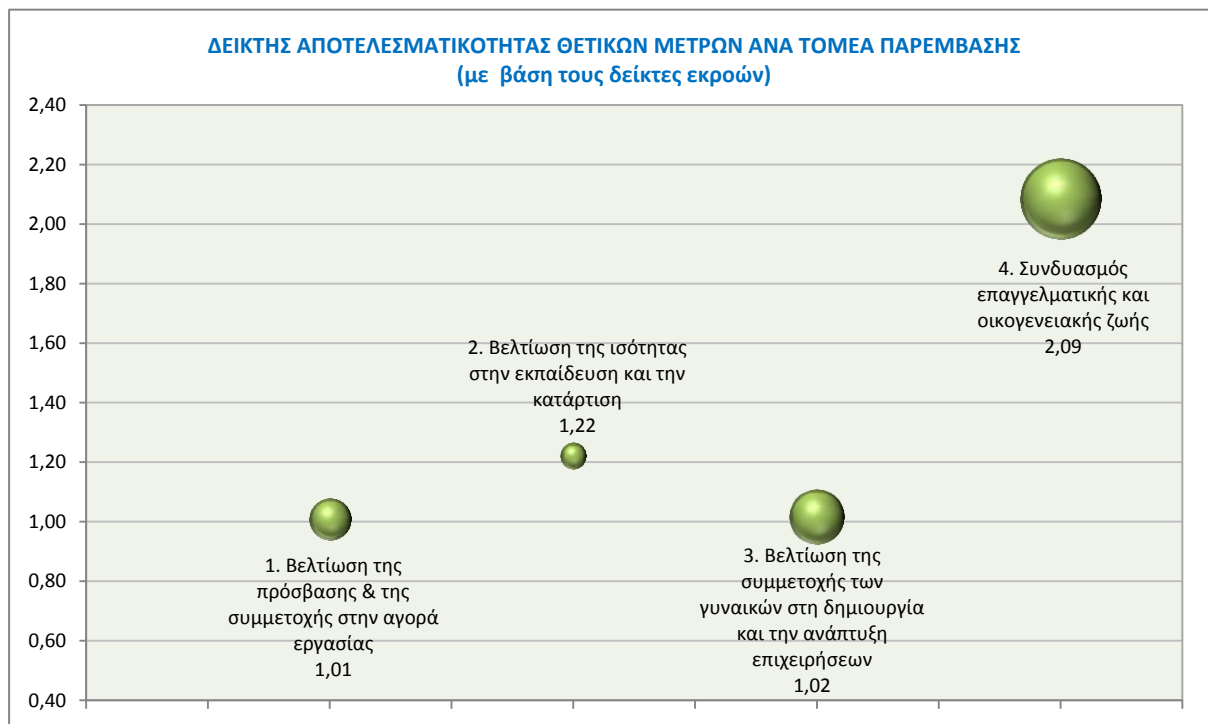
Από τα στοιχεία του ανωτέρου Πίνακα προκύπτει ότι δείκτης αποτελεσματικότητας με βάση την επίτευξη των δεικτών επιπτώσεων υπολογίζεται μόνο για 6 από τα 18 συνολικά θετικά Μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5. Αυτό οφείλεται στην απουσία δεικτών επιπτώσεων για τη μέτρηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στα υπόλοιπα Μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο πολιτικής 5, καθώς και στα Μέτρα που εμπίπτουν στα πεδία πολιτικής 1, 2, 3 & 4.

Στα ακόλουθα Διαγράμματα, καθώς και στο σχετικό Πίνακα που τα συνοδεύει, παρουσιάζεται η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των θετικών δράσεων ανά στόχο ισότητας, με βάση την επίτευξη των δεικτών εκροών.

Εξετάζοντας τους δείκτες αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων ανά τομέα παρέμβασης, διαπιστώνουμε την υπερεπίτευξη των στόχων των παρεμβάσεων που συμβάλουν στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (δομές κοινωνικής φροντίδας στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ και των ΠΕΠ, ολοήμερα σχολεία & νηπιαγωγεία στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ) με δείκτη αποτελεσματικότητας 2,09, καθώς και την υπερεπίτευξη των στόχων των παρεμβάσεων που συμβάλουν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση, με δείκτη αποτελεσματικότητας 1,22. Αντίστοιχα, δείκτη αποτελεσματικότητας μεγαλύτερο της μονάδας παρουσιάζουν και οι παρεμβάσεις που ενισχύουν τη συμμετοχή των γυναικών στην δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων (δράσεις γυναικείας επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο των ΠΕΠ, προγράμματα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ και των ΠΕΠ) με δείκτη αποτελεσματικότητας 1,02 και ακολουθούν οι παρεμβάσεις που συμβάλουν στη βελτίωση της πρόσβασης & συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (ΝΘΕ, Stage, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις), με δείκτη αποτελεσματικότητας 1,01.

Διάγραμμα 4.23

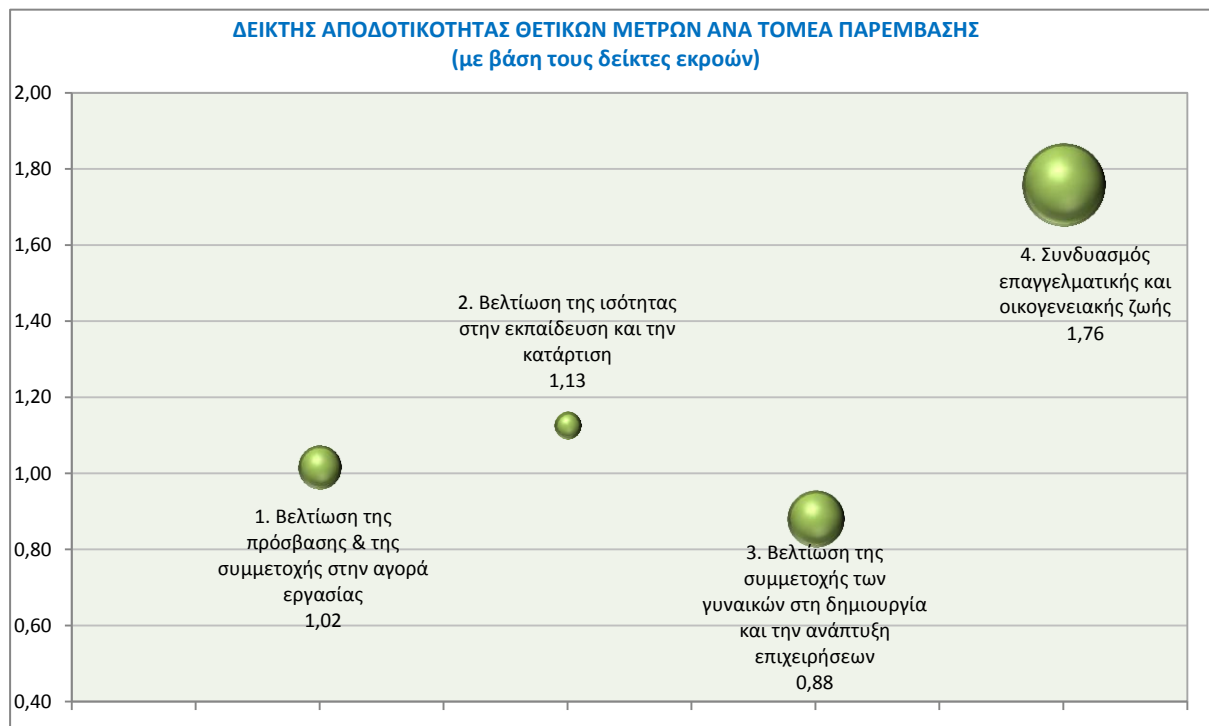
Δείκτες αποτελεσματικότητας θετικών δράσεων ανά τομέα παρέμβασης με βάση τους δείκτες εκροών

Σε όρους αποδοτικότητας, οι αντίστοιχοι δείκτες παρουσιάζουν τιμές μεγαλύτερες της μονάδας για τις θετικές δράσεις που συμβάλουν στους 3 από τους 4 στόχους ισότητας. Δείκτη αποδοτικότητας μικρότερο της μονάδας (0,88) παρουσιάζουν οι θετικές δράσεις που συμβάλλουν στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων.

Διάγραμμα 4.24

Δείκτες αποδοτικότητας θετικών δράσεων ανά τομέα παρέμβασης με βάση τους δείκτες εκροών

Πίνακας 4.19

Δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας θετικών ως προς την ισότητα δράσεων ανά τομέα παρέμβασης, με βάση τους δείκτες εκροών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ / ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας		1,01	99,18%	1,02
ΕΠΑΕΚ	M5.3	0,98	80,08%	1,23
ΕΠΑΕΚ	M5.1	0,75	41,34%	1,82
ΠΕΠ ΑΜΘ	M5.4	0,95	145,92%	0,65
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	M5.3	1,01	108,79%	0,93
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	M5.3	1,32	119,19%	1,11
ΠΕΠ ΝΑ	M4.2	1,15	115,82%	0,99
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση		1,22	108,49%	1,13
ΕΠΕΑΕΚ	M4.1	1,16	109,36%	1,06
ΕΠΕΑΕΚ	M4.2	1,54	103,66%	1,49
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων		1,02	115,45%	0,88
ΕΠΑΕΚ	M5.3	0,98	80,08%	1,23
ΠΕΠ ΔΜ	M1.1	1,00	155,52%	0,64
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	M5.1	0,98	126,49%	0,77
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	M5.3	0,90	110,81%	0,81
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	M3.3	1,00	115,33%	0,87
ΠΕΠ ΒΑ	M1.5	0,99	122,65%	0,81
ΠΕΠ ΑΜΘ	M5.4	0,95	145,92%	0,65
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	M5.3	1,01	108,79%	0,93

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ / ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	M5.3	1,32	119,19%	1,11
ΠΕΠ ΝΑ	M4.2	1,15	115,82%	0,99
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής		2,09	118,54%	1,76
ΕΠΑΕΚ	M5.1	0,75	41,34%	1,82
ΠΕΠ ΔΜ	M1.1	1,00	155,52%	0,64
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	M5.1	0,98	126,49%	0,77
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	M5.3	0,90	110,81%	0,81
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	M3.3	1,00	115,33%	0,87
ΠΕΠ ΒΑ	M1.5	0,99	122,65%	0,81
ΠΕΠ ΚΜ	M5.1	0,99	114,49%	0,87
ΠΕΠ ΔΕ	M5.1	1,83	118,70%	1,54
ΠΕΠ ΣΕ	M5.2	12,14	125,74%	9,66
ΕΠΑΕΚ	M5.2	3,01	121,88%	2,47
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	M6.1	1,00	114,79%	0,87
ΠΕΠ ΑΜΘ	M5.4	0,95	145,92%	0,65
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	M5.3	1,01	108,79%	0,93
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	M5.3	1,32	119,19%	1,11
ΠΕΠ ΝΑ	M4.2	1,15	115,82%	0,99

Η αποτελεσματικότητα των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων, με βάση τους δείκτες εκρών, παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα ανά στόχο ισότητας.

Πίνακας 4.20

Δείκτες αποτελεσματικότητας προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων ανά τομέα παρέμβασης, με βάση τους δείκτες εκρών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας		
ΕΠΑΕΚ	1.3	0,98
	1.4	1,20
	4.3	0,98
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	0,92
	3.9	1,07
	5.3	1,04
	6.11	0,70
ΠΕΠ ΔΜ	1.2	1,25
	1.3	1,12
	3.7	1,25
	5.8	0,91
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	1,76
	5.3	1,57
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.1	0,51
	5.2	1,14
	3.6	3,00
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.1	1,13
ΠΕΠ ΣΕ	1.14	1,00
	5.1	1,14
	5.3	2,06
	3.7	1,18

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	1,71
	3.4	0,55
	3.1	0,94
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.1	1,23
	5.2	1,16
	2.2.5	1,08
	4.6	1,03
ΠΕΠ ΒΑ	1.4	1,17
	3.6	0,96
	2.5	1,01
	5.8	1,13
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.2	1,19
	4.5	1,21
	5.10	1,19
	6.3	1,52
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση		
ΕΠΑΝ	8.3	1,92
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων		
ΕΠΑΕΚ	4.1	1,27
ΠΕΠ ΚΜ	3.9	1,07
	5.3	1,04
	6.11	0,70
ΠΕΠ ΔΜ	3.7	1,25
	5.8	0,91
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.3	1,57
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.1	0,51
	5.2	1,14
	3.6	3,00
ΠΕΠ ΣΕ	1.14	1,00
	5.1	1,14
	5.3	2,06
	3.7	1,18
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.2	1,71
	3.4	0,55
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.2	1,16
	2.2.5	1,08
	4.6	1,03
ΠΕΠ ΒΑ	2.5	1,01
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	4.5	1,21
	5.10	1,19
	6.3	1,52
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής		
ΕΠΑΕΚ	2.1	1,08
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	0,70
ΠΕΠ ΔΜ	1.3	1,12
	3.7	1,25
	5.8	0,91
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.4	1,70
	4.13	1,84
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3.6	3,00

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΠ ΣΕ	3.7	1,18
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.1	0,94
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.2.5	1,08
	4.6	1,03

Στους ακόλουθους Πίνακες αποτυπώνονται οι δείκτες φυσικής ολοκλήρωσης / αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των προσανατολισμένων ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεων, σε επίπεδο Μέτρου και ανά τομέα παρέμβασης, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, αντίστοιχα.

Όπως παρατηρείται σχετικά, ο δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης / αποτελεσματικότητας με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων καλύπτει / υπερκαλύπτει τη μονάδα για το μεγαλύτερο μέρος των Μέτρων, με εξαίρεση τα Μ5.1 και Μ5.2 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

Επίσης ο δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης / αποτελεσματικότητας με βάση τους δείκτες επιπτώσεων είναι ίσος ή/και μεγαλύτερος της μονάδας για το σύνολο σχεδόν των Μέτρων, με εξαίρεση το Μ1.5 του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου.

Πίνακας 4.21 Δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων ανά τομέα παρέμβασης, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ / ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας				
ΠΕΠ ΚΜ	5.2	0,93	102,03%	-
	6.11	1,00	105,75%	-
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.2	1,76	108,05%	-
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,64	119,19%	1,37
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	4,54	115,82%	3,92
	5.8	2,70	113,14%	-
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση				
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων				
ΠΕΠ ΚΜ	6.11	1,00	105,75%	-
ΠΕΠ ΔΜ	1.1	1,94	155,52%	1,25
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	5.1	1,01	126,49%	0,80
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.3	1,24	110,81%	1,12
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,64	119,19%	1,37
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	1,19	122,65%	0,97
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	4,54	115,82%	3,92
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής				
ΠΕΠ ΚΜ	5.1	0,86	114,49%	0,75
	6.11	1,00	105,75%	-
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	1,50	125,74%	1,19
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,64	119,19%	1,37
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	4,54	115,82%	3,92
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	1,56	114,79%	1,36

Πίνακας 4.22

Δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας προσανατολισμένων στην ισότητα δράσεων ανά τομέα παρέμβασης, με βάση τους δείκτες επιπτώσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ / ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
1. Βελτίωση της πρόσβασης & της συμμετοχής στην αγορά εργασίας				
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,57	119,19%	1,32
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	11,02	115,82%	9,51
2. Βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση				
3. Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων				
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	5,05	115,33%	4,38
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,57	119,19%	1,32
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	0,95	122,65%	0,77
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	11,02	115,82%	9,51
4. Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής				
ΠΕΠ ΣΕ	5.2	1,67	125,74%	1,33
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.3	5,05	115,33%	4,38
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.3	1,57	119,19%	1,32
ΠΕΠ ΒΑ	1.5	0,95	122,65%	0,77
ΠΕΠ ΝΑ	4.2	11,02	115,82%	9,51
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	6.1	1,24	114,79%	1,08

4.4. Αποτίμηση της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το Γενικό Ερώτημα Β3 [Πώς αποτιμάται η βιωσιμότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;] με βάση τα επιμέρους ειδικά αξιολογητικά ερωτήματα που περιλαμβάνει.

4.4.1. Ειδικό Ερώτημα Β3.1: Πώς αξιολογείται η βιωσιμότητα των σχετικών με την προώθηση της ισότητας των φύλων παρεμβάσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Ποιός είναι ο βαθμός βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων μετά το πέρας της χρηματοδότησής τους;
- Ποιες ήταν οι βασικές παράμετροι βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων;

Τα ανωτέρω υποερωτήματα απαντώνται στην Ενότητα 4.5 ανά στόχο ισότητας.

4.4.2. Ειδικό Ερώτημα Β3.2: Πώς αξιολογείται η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών, όσον αφορά στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τα προσόντα και τις δεξιότητες και τη δημιουργία και διοίκηση επιχειρήσεων;

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται σε συνολικό επίπεδο τα ακόλουθα υποερωτήματα:

- Σε ποιο βαθμό μειώθηκαν οι ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών όσον αφορά στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τα προσόντα και τις δεξιότητες και τη δημιουργία και διοίκηση επιχειρήσεων κατά την περίοδο υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ (2000-2009);

- Ποια είναι η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της ισότητας ανδρών και γυναικών στους ανωτέρω τομείς;

Για την αποτίμηση της προόδου που έχει σημειωθεί σε ότι αφορά την ισότητα των φύλων κατά την περίοδο 2000 – 2009, που συμπίπτει με την περίοδο υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ, εξετάζονται στη συνέχεια οι βασικές ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών στους ακόλουθους τομείς:

- ◆ Εκπαίδευση
- ◆ Απασχόληση
- ◆ Αμοιβές
- ◆ Επιχειρηματικότητα

Στο σύνολο των δεικτών που ήταν δυνατόν, έχει υπολογιστεί ο Δείκτης Ανισότητας. Ο συγκεκριμένος δείκτης υπολογίζεται ως εξής $(Γ / Γ) / (Α / Α)$. Εάν ισούται με 1, υπάρχει αναλογία στα στοιχεία μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αντίθετα εάν διαφοροποιείται από 1, υπάρχει μια διαφορά εις βάρος ή υπέρ των γυναικών.

4.4.2.1. Εκπαίδευση

Βασικό πυλώνα προόδου της ισότητας των φύλων αποτελεί η δημιουργία καλύτερων και περισσότερων θέσεων εργασίας για τις γυναίκες. Ο στόχος αυτός επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από τις επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, ώστε και οι γυναίκες και οι άνδρες να μπορέσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Με βάση τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα, το μορφωτικό επίπεδο των ατόμων (ανδρών και γυναικών) ηλικίας άνω των 25 ετών στην χώρα μας, βελτιώθηκε κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Σε ότι αφορά τη σύγκριση των δύο φύλων, σαφώς η θέση των γυναικών έχει βελτιωθεί, παρά το γεγονός ότι ανισότητες εξακολουθούν να υπάρχουν.

Συγκεκριμένα, το ποσοστό των γυναικών που δεν έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει μειωθεί κατά 10% έναντι μείωσης 5,9% των ανδρών. Αποτέλεσμα αυτού είναι να εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων, αλλά με τάση σύγκλισης, καθώς ο δείκτης ανισότητας³⁸ μειώνεται από 1,12 σε 1,05.

Αντίστοιχα είναι τα στοιχεία και για τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα ποσοστά και για τα δύο φύλα έχουν βελτιωθεί, με σαφώς υψηλότερη αύξηση για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες (4,4% έναντι 1,9%). Αποτέλεσμα αυτού είναι ο δείκτης ανισότητας να βελτιώνεται για τις γυναίκες και να είναι οριακά υψηλότερος της μονάδας (από 0,92 σε 1,01).

Τέλος, σε ότι αφορά τα άτομα τα οποία έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ομοίως τα ποσοστά των γυναικών έχουν αυξηθεί σε βαθμό σημαντικότερο από αυτό των ανδρών (αύξηση 5,5% για τις γυναίκες, έναντι αύξησης 3,9% για τους άνδρες), όμως παρά την τάση σύγκλισης των δύο φύλων, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες, καθώς ο δείκτης ανισότητας βελτιώνεται (από 0,76 το 2000 σε 0,88 το 2009), αλλά εξακολουθεί να είναι μικρότερος της μονάδας.

³⁸ Ο Δείκτης Ανισότητας υπολογίζεται από τη σχέση $(Γ / Γ) / (Α / Α)$. Στις περιπτώσεις που ισούται με 1 υπάρχει αναλογία στα εξεταζόμενα στοιχεία μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αντίθετα εάν διαφοροποιείται από 1 υπάρχει μια διαφορά εις βάρος ή υπέρ των γυναικών.

Πίνακας 4.23 Επίπεδο Εκπαίδευσης Ατόμων Ηλικίας άνω των 25 ετών

	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
Άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Β' βάρθμια εκπαίδευση	54,1%	60,4%	48,2%	50,4%	1,12	1,05
Άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη Β' βάρθμια εκπαίδευση	29,9%	27,6%	31,8%	32,0%	0,92	1,01
Άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη Γ' βάρθμια εκπαίδευση	16,0%	12,1%	19,9%	17,6%	0,76	0,88

*Πηγή: Eurostat

Διαφοροποιημένα είναι τα αποτελέσματα της ανάλυσης σε ότι αφορά τη δυναμική ομάδα ηλικιών 30 – 34 ετών. Σε αυτή την ηλικιακή ομάδα, το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών έχει παρουσιάσει σημαντική βελτίωση.

Συγκεκριμένα, το ποσοστό των γυναικών που δεν έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει μειωθεί κατά 8,9% έναντι μείωσης μόλις 0,7% των ανδρών. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι γυναίκες ηλικίας 30-34 ετών να έχουν βελτιωμένη θέση έναντι των ανδρών. Ο δείκτης ανισότητας μεταβάλλεται από 0,93 σε 0,67.

Αντίστοιχα, στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα ποσοστά και για τα δύο φύλα έχουν βελτιωθεί, με σαφώς υψηλότερη αύξηση για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες (6,7% έναντι 0,9%). Αποτέλεσμα αυτού είναι το ποσοστό των γυναικών που έχουν λάβει δευτεροβάθμια εκπαίδευση να είναι υψηλότερο των ανδρών και ο δείκτης ανισότητας να μεταβάλλεται από 0,98 σε 1,12.

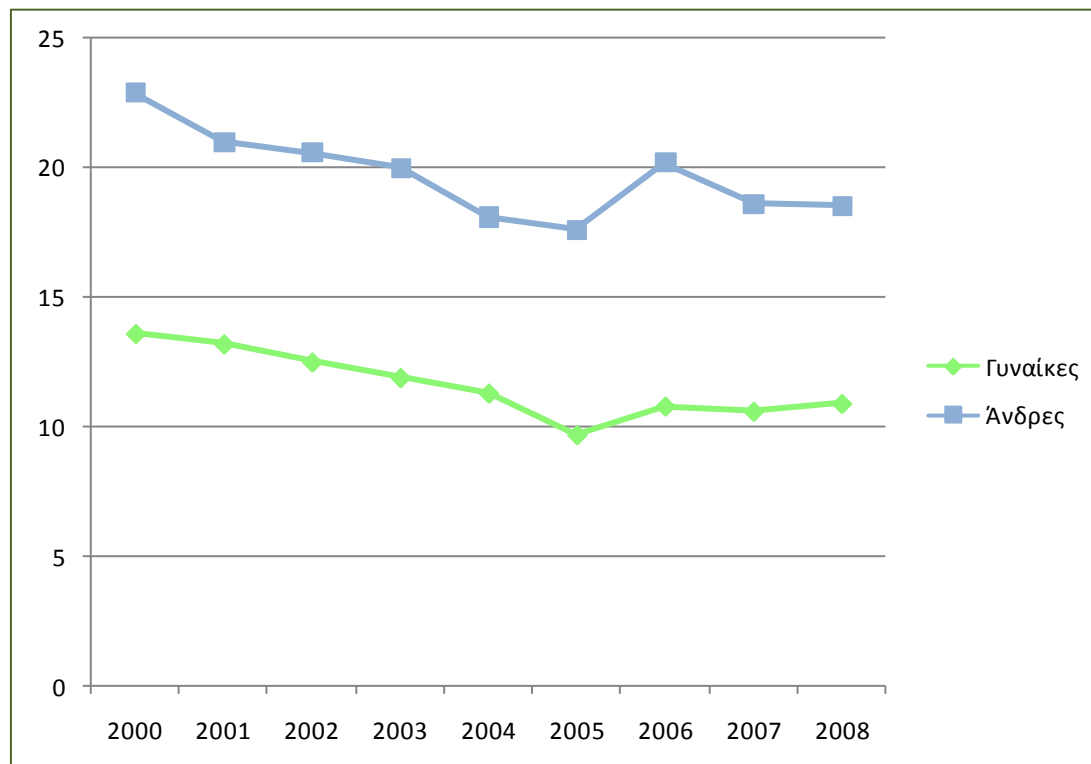
Τέλος, σε ότι αφορά τα άτομα τα οποία έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα ποσοστά των γυναικών έχουν αυξηθεί σε βαθμό σημαντικότερο από αυτό των ανδρών (αύξηση 2,2% για τις γυναίκες έναντι αύξησης 0,1% για τους άνδρες), βελτιώνοντας περαιτέρω τη θέση τους. Τα στοιχεία παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4.24 Επίπεδο εκπαίδευσης Ατόμων Ηλικίας 30 – 34 ετών

	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
Άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Β' βάρθμια εκπαίδευση	32,0%	29,9%	31,3%	21,0%	0,93	0,67
Άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη Β' βάρθμια εκπαίδευση	44,1%	43,2%	44,7%	49,9%	0,98	1,12
Άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη Γ' βάρθμια εκπαίδευση	23,9%	26,9%	24,0%	29,1%	1,13	1,21

*Πηγή: Eurostat

Επιπλέον, σημαντικός δείκτης βελτίωσης της θέσης των γυναικών στην εκπαίδευση είναι το ποσοστό των ατόμων τα οποία εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Με βάση τα στοιχεία που παρέχει η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), το ποσοστό των γυναικών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι σταθερά μικρότερο του ποσοστού των ανδρών με τάση περεταίρω μείωσης. Συγκεκριμένα, το 2000 το ποσοστό των γυναικών ανερχόταν στο 13,6% έναντι ποσοστού 22,9% των ανδρών. Το 2008 το ποσοστό των γυναικών έχει μειωθεί στα επίπεδα του 10,9% έναντι ποσοστού 18,5% των ανδρών. Τα στοιχεία παρουσιάζονται στο ακόλουθο Διάγραμμα.

Διάγραμμα 4.25 Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κατά φύλο

Πηγή: Γενική Γραμματεία Ισότητας, Στατιστικά Στοιχεία

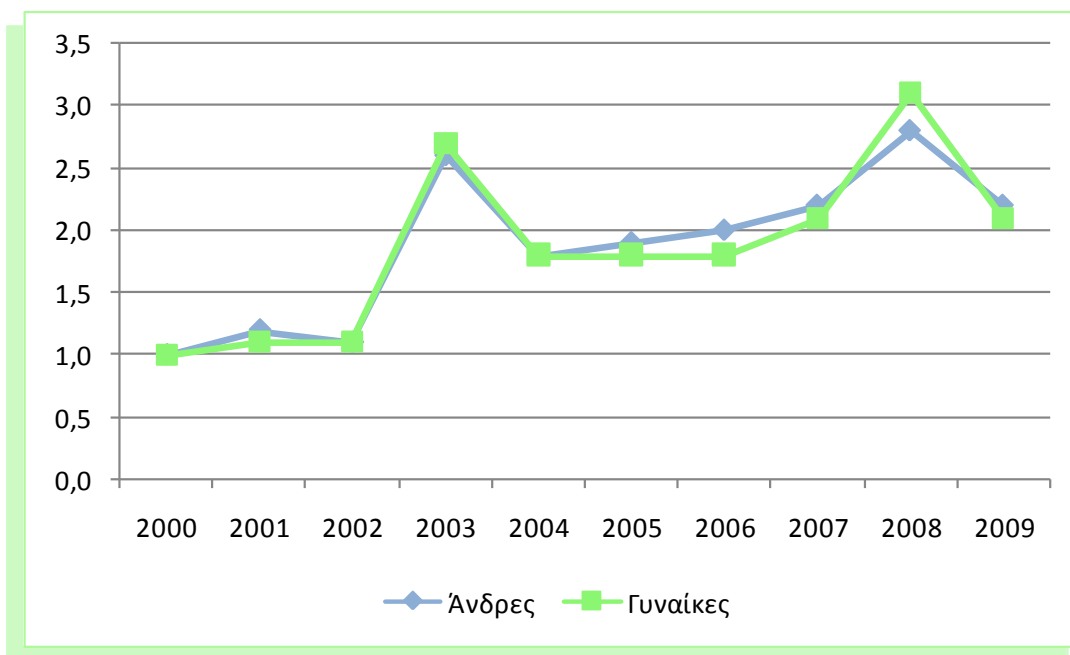
Το γεγονός ότι ο στόχος της ισότητας στην εκπαίδευση έχει επιτευχθεί σε σημαντικό βαθμό επιβεβαιώνεται και από την ανάλυση της αναλογίας ανδρών – γυναικών στις διάφορες βαθμίδες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρατηρούμε τη σημαντική υπεροχή του ποσοστού των γυναικών που αποκτούν Πτυχίο Πανεπιστημίου και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα σε όλα τα έτη σπουδών από το 2002 - 2003 έως και το 2005 - 2006, η οποία μάλιστα διευρύνεται από έτος σε έτος καθώς το ποσοστό των ανδρών φθίνει τη στιγμή που το ποσοστό των γυναικών αυξάνεται αργά αλλά σταθερά. Αντίθετα είναι τα στοιχεία για τους κατόχους Διδακτορικού Διπλώματος, καθώς οι άνδρες εξακολουθούν να έχουν υπεροχή παρά το σημαντικό κλείσιμο της ψαλίδας το ακαδημαϊκό έτος 2005 - 2006.

Πίνακας 4.25 Αναλογία των φύλων στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατά επίπεδο σπουδών και έτος αποφοίτησης

	Πτυχίο Πανεπιστημίου		Μεταπτυχιακό Δίπλωμα		Διδακτορικό Δίπλωμα	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
2002 - 2003	37,01%	62,99%	45,95%	54,05%	62,94%	37,06%
2003 - 2004	36,00%	64,00%	42,66%	57,34%	65,02%	34,98%
2004 - 2005	35,71%	64,29%	47,65%	52,35%	72,06%	27,94%
2005 - 2006	35,67%	64,33%	41,03%	58,97%	59,65%	40,35%

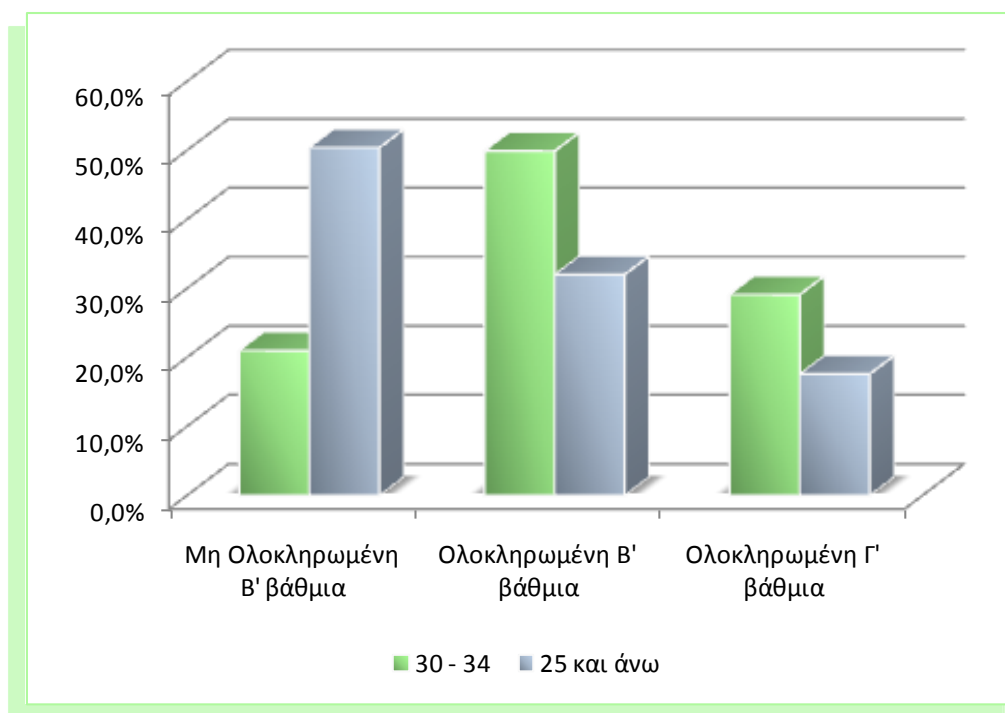
Πηγή: ΚΕΘΙ – Παρατηρητήριο για την Ισότητα στην Εκπαίδευση (ΠΙΕ)

Εξίσου σημαντικό δείκτη σε ότι αφορά την ισότητα των δύο φύλων αποτελεί η συμμετοχή τους στη Δια Βίου Μάθηση. Σε αυτό τον τομέα οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα δεν είναι σημαντικές. Εντούτοις τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα χαμηλά και για τα δύο φύλα, δυσχεραίνοντας σε σημαντικό βαθμό τις δυνατότητες ανδρών και γυναικών για βελτίωση των εργασιακών τους προοπτικών.

Διάγραμμα 4.26 ■ Ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση & την κατάρτιση (ηλικίες 25-64 ετών)

Πηγή: Eurostat

Εν κατακλείδι η θέση των γυναικών σε ότι αφορά την εκπαίδευση έχει συνολικά και συγκριτικά βελτιωθεί, παρά το γεγονός ότι σε ένα βαθμό διατηρούνται ακόμη ανισότητες, αλλά όχι στο μέγεθος του παρελθόντος. Σημαντική είναι η παρατήρηση ότι η θέση των γυναικών στην εκπαίδευση είναι σημαντικά βελτιωμένη στις ηλικίες 30 – 34 ετών, σε σχέση με την ηλικιακή ομάδα 25 ετών και άνω. Τα συγκριτικά στοιχεία παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 4.27.

Διάγραμμα 4.27 ■ Επίπεδο εκπαίδευσης Γυναικών έτους 2009

Πηγή: Eurostat

4.4.2.2. Απασχόληση

Θέσεις Εργασίας

Οι προσπάθειες απέδωσαν θετικά αποτελέσματα σε ότι αφορά την απασχόληση των γυναικών. Η ανεργία στις γυναίκες έχει μειωθεί συγκριτικά με την ανεργία των ανδρών και η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας φαίνεται να βελτιώνεται. Τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί είναι ενδεικτικά της βελτίωσης της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Πίνακας 4.26 ■ Ποσοστό Ανεργίας κατά Φύλο και Ηλικιακή ομάδα

	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
Ποσοστό Ανεργίας (Συνολικά)	7,4%	17,1%	6,9%	13,2%	2,31	1,91
Ποσοστό Ανεργίας (κάτω των 25 ετών)	21,5%	38,1%	19,4%	33,9%	1,77	1,75
Ποσοστό Ανεργίας (25-74 ετών)	5,6%	13,6%	6,0%	11,5%	2,43	1,92

Πηγή: Eurostat

Αναλύοντας τα ποσοστά ανεργίας συνολικά, η μείωση στο επίπεδο των γυναικών (3,9%) είναι σημαντικά υψηλότερη από ότι αυτή των ανδρών που κινείται σε οριακά επίπεδα (0,5%). Παρόλα αυτά οι ανισότητες παραμένουν σε σημαντικό βαθμό, καθώς ο δείκτης ανισότητας μειώθηκε μεν παραμένει όμως σε υψηλά επίπεδα (1,91).

Σε ότι αφορά την ανάλυση με βάση τις ηλικιακές ομάδες έως 25 ετών και άνω των 25 ετών, η κατάσταση δε διαφοροποιείται σημαντικά. Από την μία πλευρά, στις ηλικίες έως 25 ετών η διαφορά ποσοστών ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών δε διαφοροποιήθηκε σημαντικά, καθώς ο δείκτης ανισότητας μεταβλήθηκε ελάχιστα (από 1,77 το 2000 σε 1,75 το 2009). Από την άλλη, στις ηλικίες άνω των 25 το ποσοστό ανεργίας των γυναικών μειώθηκε κατά 2,1% τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 0,4%. Εντούτοις, σημαντική διαφορά εξακολουθεί να υφίσταται με τις γυναίκες να έχουν σχεδόν διπλάσιο ποσοστό ανεργίας έναντι των ανδρών, καθώς ο δείκτης ανισότητας διατηρείται στο 1,92.

Εξαιρετικά σημαντικά είναι τα ευρήματα αν αναλυθούν τα ποσοστά των μακροχρόνια ανέργων ανδρών και γυναικών επί της συνολικής ανεργίας. Σε όλες τις ηλικιακές ομάδες τα ποσοστά μακροχρόνια ανέργων γυναικών εμφανίζονται μειωμένα σε μεγαλύτερο βαθμό από εκείνα των ανδρών, διατηρώντας όμως σημαντικές ανισότητες. Εξαίρεση αποτελεί η ηλικιακή ομάδα 25 – 49 ετών η οποία επωμίζεται κατά κύριο λόγο την φροντίδα των εξαρτώμενων μελών της οικογένειας (παιδιά, ηλικιωμένοι κτλ.). Σε αυτή την ηλικιακή ομάδα η ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων έχει διευρυνθεί εμφανίζοντας διαφορά άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων (34,7% για τους άνδρες έναντι 47,7% για τις γυναίκες). Τα στοιχεία παρατίθενται στον Πίνακα 4.27.

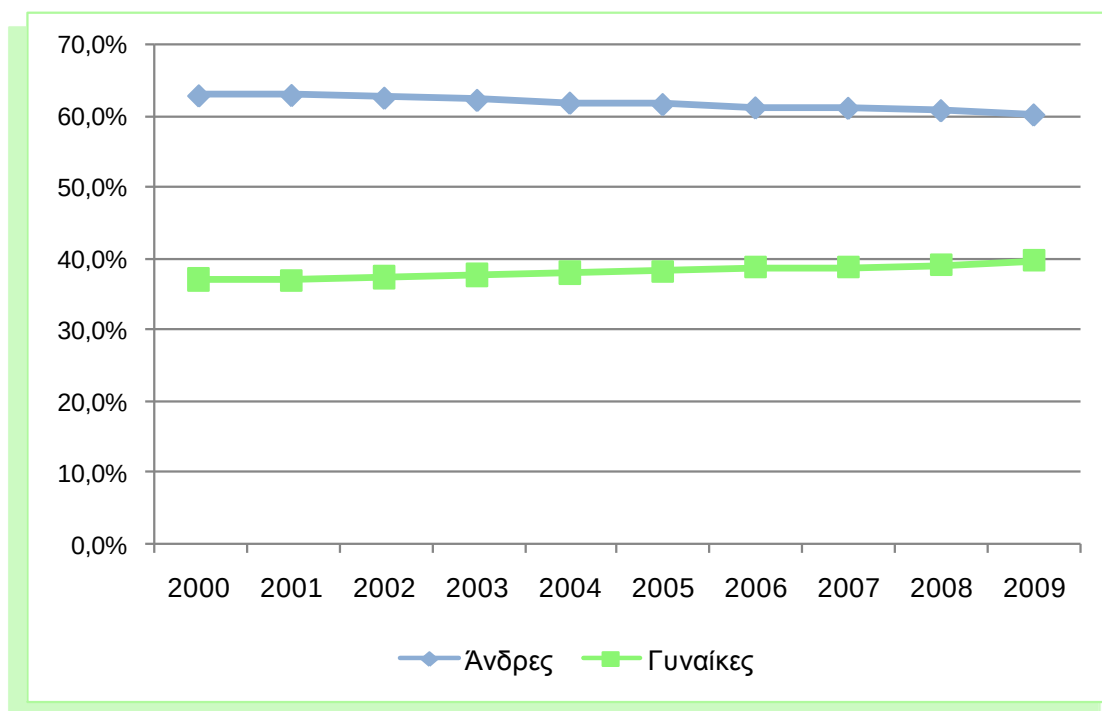
Πίνακας 4.27 ■ Μακροχρόνια Άνεργοι ως ποσοστό της συνολικής ανεργίας

	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
15 - 24 ετών	43,1%	57,4%	26,6%	34,2%	1,33	1,29
15 - 74 ετών	49,6%	61,3%	34,4%	45,6%	1,24	1,33
20 - 64 ετών	50,6%	62,6%	34,7%	46,1%	1,24	1,33
25 - 49 ετών	53,0%	63,1%	34,7%	47,7%	1,19	1,37
50 - 74 ετών	51,7%	62,6%	42,3%	51,7%	1,21	1,22

Πηγή: Eurostat

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντική είναι η πορεία εξέλιξης της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό. Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται το ποσοστό συμμετοχής ανδρών και γυναικών στον εργαζόμενο πληθυσμό ανά έτος από το 2000 έως το 2009. Με βάση τα στοιχεία αυτά, μικρή πρόοδος έχει επιτευχθεί κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Συγκεκριμένα, το έτος 2000, σχεδόν το 63% των εργαζομένων ήταν άνδρες ενώ το 37% ήταν γυναίκες. Το έτος 2009 το ποσοστό των ανδρών ανέρχεται σε 60,3% και των γυναικών σε 39,7%.

Διάγραμμα 4.28 ■ Ποσοστό συμμετοχής Ανδρών – Γυναικών στη συνολική απασχόληση

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Eurostat

Ενδεικτικό επίσης στοιχείο της βελτίωσης της θέσης των γυναικών στην απασχόληση αλλά και της σημαντικής ανισότητας η οποία παραμένει, είναι το γεγονός ότι το 2009, η απόλυτη διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων ανέρχεται περίπου στο 20,6%, όταν το 2000 η διαφορά αυτή ανερχόταν στο 25,9% (Πηγή: Eurostat, Έρευνα για το εργατικό δυναμικό).

Τα ανωτέρω στοιχεία επιβεβαιώνονται και από τα ποσοστά απασχόλησης Ανδρών Γυναικών για τα έτη 2000 και 2009. Στην Ελλάδα εμφανίζεται βελτίωση του ποσοστού απασχόλησης των ανδρών και των γυναικών. Αποτέλεσμα αυτού είναι να υπάρχει μείωση του δείκτη ανισότητας σε αυτή τη χρονική περίοδο. Εντούτοις, η ανισότητα παραμένει ισχυρή, καθώς η απόλυτη διαφορά των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ ανδρών – γυναικών παραμένει σε υψηλά επίπεδα, κοντά στο 25%.

Πίνακας 4.28 ■ Ποσοστό Απασχόλησης Ανδρών - Γυναικών

	2004		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2004	2009
ΕΕ-27	70,7%	53,6%	70,7%	58,6%	0,76	0,83
ΕΛΛΑΔΑ	71,7%	41,8%	73,5%	48,9%	0,58	0,67

Πηγή: Eurostat, LFS

Ποιότητα Θέσεων Εργασίας

Ο ποσοτικός στόχος («περισσότερες» θέσεις εργασίας), δεν αποτελεί από μόνος του σαφή ένδειξη για τη βελτίωση ή μη της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ποιοτική διάρθρωση («καλύτερες» θέσεις εργασίας) των θέσεων εργασίας αποτελεί εξίσου σημαντικό δείκτη.

Από αυτή την άποψη, οι γυναίκες συνεχίζουν να απασχολούνται σε θέσεις μερικής απασχόλησης περισσότερο από τους άνδρες, αυτοαπασχολούνται λιγότερο από τους άνδρες, ενώ συνάπτουν συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους άνδρες. Τα στοιχεία παρατίθενται στον επόμενο Πίνακα, στον οποίο συγκρίνονται τα στοιχεία του 2000 με εκείνα του 2007 ελλείψει ανάλογων δεδομένων για το 2009.

Πίνακας 4.29 ■ Είδος Απασχόλησης ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης

	2000		2007		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2007
Αυτοαπασχολούμενοι	37,4%	21,3%	34,3%	20,1%	0,57	0,59
Ορισμένου χρόνου	12,2%	16,3%	9,3%	13,2%	1,34	1,42
Μερική Απασχόληση	2,5%	7,7%	2,5%	9,9%	3,08	3,96

Πηγή: Eurostat

Αναλυτικά, το ποσοστό αυτοαπασχολούμενων γυναικών επί του συνόλου των απασχολούμενων παρουσίασε μείωση το έτος 2007 σε σύγκριση με το έτος 2000 κατά 1,2%. Μείωση παρουσίασε και το ποσοστό των ανδρών σε μεγαλύτερο όμως ποσοστό (3,1%). Αποτέλεσμα αυτού είναι τα ποσοστά ανδρών – γυναικών αυτοαπασχολούμενων να συγκλίνουν, όχι όμως σε τέτοιο βαθμό ώστε να αμβλυνθεί η μεγάλη διαφορά των δύο φύλων στην αυτοαπασχόληση.

Παρόμοια είναι τα στοιχεία και σε ότι αφορά τα ποσοστά των ατόμων που απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Όπως φαίνεται και από τον δείκτη ανισότητας, οι γυναίκες εξακολουθούν να απασχολούνται σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό με συμβάσεις ορισμένου χρόνου έναντι των ανδρών (13,2% έναντι 9,3%).

Τέλος, σε ότι αφορά το ποσοστό των απασχολούμενων οι οποίοι εργάζονται σε συνθήκες μερικής απασχόλησης, η ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων είναι σημαντική με αυξητικές τάσεις. Οι γυναίκες εργάζονταν σε ποσοστό 9,9% με συνθήκες μερικής απασχόλησης το 2007 έναντι ποσοστού 7,7% το 2000. Το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών για το 2000 ήταν μόλις 2,5% και διατηρήθηκε αμετάβλητο μέχρι το 2007. Έτσι ο δείκτης ανισότητας διευρύνθηκε περαιτέρω στα επίπεδα του 3,96.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ανάλυση της μερικής απασχόλησης ως ποσοστού της συνολικής απασχόλησης στις διάφορες ηλικιακές ομάδες. Με βάση τα στοιχεία του ακόλουθου Πίνακα, υπάρχει αυξητική τάση της μερικής απασχόλησης στα δύο φύλα, σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, ιδιαίτερα όμως στις γυναίκες. Σημαντικότερη όλων είναι η αύξηση στις ηλικίες 15 – 24 ετών και ακολουθούν οι υπόλοιπες κατηγορίες. Αποτέλεσμα αυτού είναι ο δείκτης ανισότητας να διευρύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, πλην εκείνης των 50 – 64 ετών.

Πίνακας 4.30 ■ Μερική Απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης, ανά ηλικιακή ομάδα

	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
15 - 24 ετών	7,4%	10,4%	11,2%	19,5%	1,41	1,74
15 - 64 ετών	2,5%	7,7%	2,9%	10,1%	3,08	3,48
20 - 64 ετών	2,2%	7,6%	2,7%	10,0%	3,45	3,70
25 - 49 ετών	2,0%	7,0%	2,4%	9,4%	3,50	3,92
50 - 64 ετών	1,9%	8,8%	2,3%	10,0%	4,63	4,35

Πηγή: Eurostat

Τέλος, σαφές δείγμα της ποιότητας της εργασίας είναι η ανάλυση του ποσοστού των εργαζομένων που καλύπτουν έκτακτες ανάγκες. Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 4.14, οι γυναίκες καλύπτουν έκτακτες ανάγκες των επιχειρήσεων σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό απ' ό,τι οι άνδρες σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Η τάση αυτή μάλιστα δεν δείχνει να μεταβάλλεται από το 2000 στο 2009, καθώς ο δείκτης ανισότητας (πλην της ηλικιακής ομάδας 50 – 64 ετών) παρουσιάζει μικρές αποκλίσεις. Τα στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.31 Έκτακτοι Υπάλληλοι ως Ποσοστό των εργαζομένων

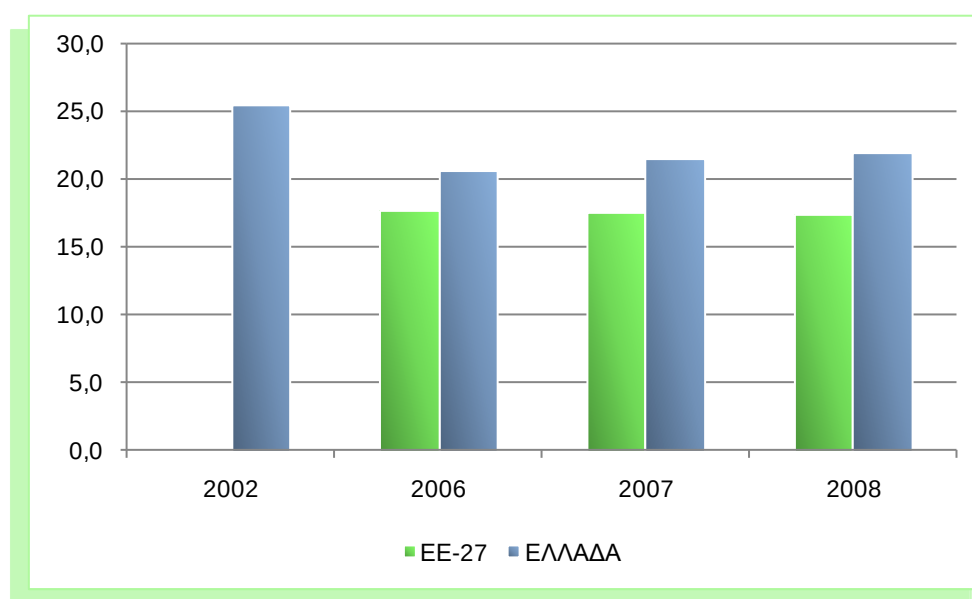
	2000		2009		Δείκτης Ανισότητας	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	2000	2009
15 - 24 ετών	7,4%	10,4%	11,2%	19,5%	1,16	1,08
15 - 64 ετών	2,5%	7,7%	2,9%	10,1%	1,34	1,33
20 - 64 ετών	2,2%	7,6%	2,7%	10,0%	1,37	1,34
25 - 49 ετών	2,0%	7,0%	2,4%	9,4%	1,25	1,34
50 - 64 ετών	1,9%	8,8%	2,3%	10,0%	1,74	1,54

Πηγή: Eurostat

4.4.2.3. Αμοιβές

Σημαντικό Δείκτη Ισότητας των δύο φύλων αποτελεί και η μισθολογική διαφορά που διαμορφώνεται στην αγορά εργασίας. Σε ότι αφορά την Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία που παρέχει η Eurostat (έτη 2002, 2006 – 2008) σχετικά με τις μισθολογικές διαφορές, εμφανίζεται σημαντική βελτίωση στη διαφορά των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Παρόλα αυτά σημαντικές ανισότητες παραμένουν, καθώς με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η διαφορά των αμοιβών μεταξύ των δύο φύλων παραμένει σε επίπεδα άνω του 20%. Τα στοιχεία παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 4.29.

Διάγραμμα 4.29 Διαφορά Αμοιβών (%) μεταξύ των δύο φύλων

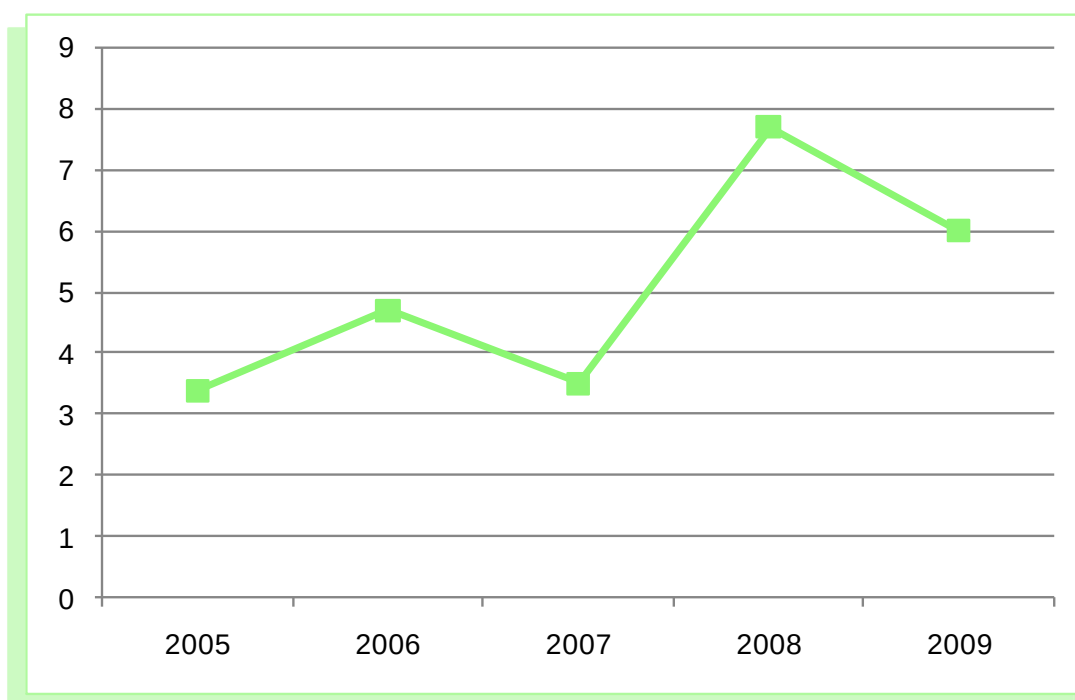

Πηγή: Eurostat

4.4.2.4. Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Η αύξηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας αποτελεί σημαντικό και πολυσυζητημένο στόχο πολιτικής. Σε παγκόσμιο επίπεδο η επιχειρηματικότητα των γυναικών φαίνεται να κινείται σε χαμηλότερα επίπεδα από εκείνη των ανδρών. Σε ότι αφορά την Ελλάδα, στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η εξέλιξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων (νέοι και επίδοξοι επιχειρηματίες) ως ποσοστό του πληθυσμού 18 – 64 ετών. Η πρόοδος από το έτος 2005 στο έτος 2009 είναι εμφανής, παρά την κάμψη που παρουσιάζεται στο τελευταίο έτος και η οποία μπορεί εν μέρει να αποδοθεί στην γενικότερη κάμψη του επιχειρηματικού κλίματος στην Ελλάδα. Το έτος 2009 οι άνδρες συμμετείχαν κατά περίπου 12% στην επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων, τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό για τις γυναίκες ήταν 6%.

Διάγραμμα 4.30 ■ Εξέλιξη γυναικείας επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων (% πληθυσμού 18 – 64 ετών)

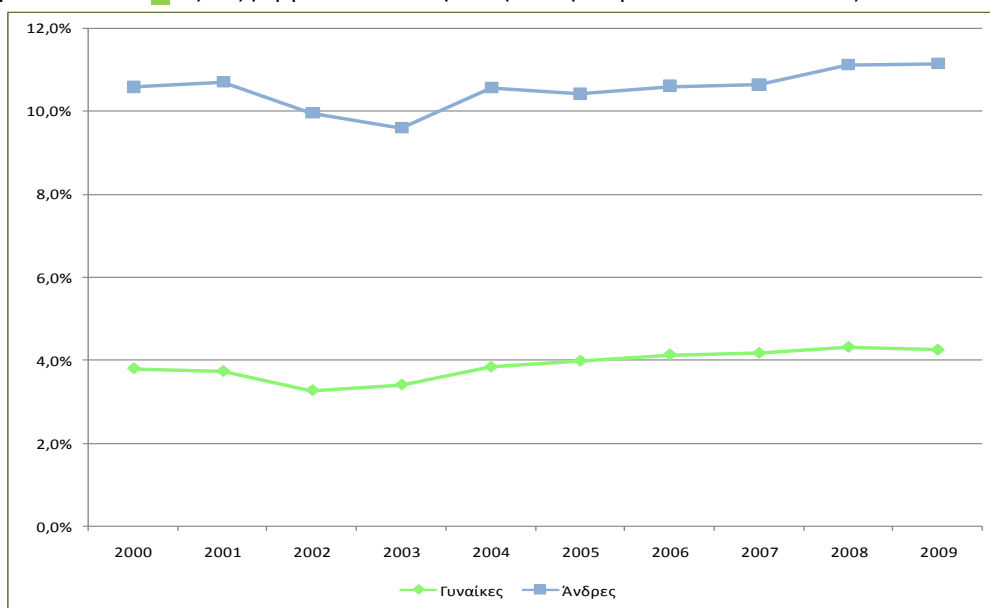

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Global Entrepreneurship Monitor (GEM) - IOBE

Επιπλέον στοιχείο που μπορεί να αποτελέσει σαφές δείγμα για την εξέλιξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας στο διάστημα 2000 – 2009 είναι η εξέλιξη του ποσοστού των ατόμων των δύο φύλων οι οποίοι απασχολούνται ως εργοδότες. Οι γυναίκες εργοδότες ως ποσοστό των γυναικών που συμμετείχαν στο εργατικό δυναμικό το 2000 ανέρχονταν στο 3,8%. Το 2009 το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχονταν στο 4,3%. Σε ότι αφορά τους άνδρες, οι εργοδότες ως ποσοστό των ανδρών που συμμετείχαν στο εργατικό δυναμικό μεταβλήθηκε από 10,6% το 2000 σε 11,2% το 2009. Η πορεία εξέλιξης των μεγεθών αποτυπώνεται στο ακόλουθο Διάγραμμα:

Διάγραμμα 4.31

■ Εξέλιξη εργοδοτών ανά φύλο (% πληθυσμού άνω των 15 ετών)

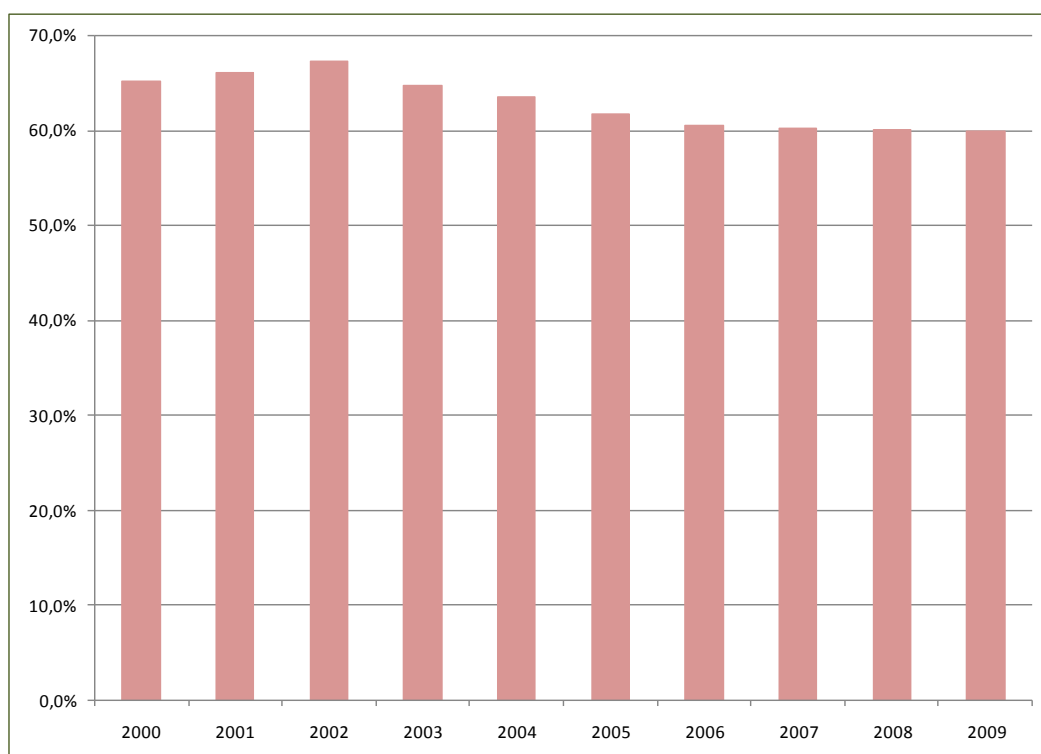

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΛΣΤΑΤ – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Τέλος, στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται η διαφορά του ποσοστού ανδρών – γυναικών στο σύνολο των εργοδοτών για τα έτη 2000 – 2009. Η διαφορά αυτή μειώθηκε από 65,1% το 2000 στο 59,8% το 2009. Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν τη μικρή πρόοδο που έχει επιτελεστεί ως προς την γυναικεία επιχειρηματικότητα αλλά και τις σημαντικές ανισότητες οι οποίες παραμένουν.

Διάγραμμα 4.32

■ Διαφορά της ποσοστιαίας συμμετοχής Ανδρών - Γυναικών στο σύνολο των εργοδοτών

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΛΣΤΑΤ – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

4.5. Αποτίμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ - Συνθετική Διάγνωση

Στην παρούσα Ενότητα και σε συνέχεια των επιμέρους αναλύσεων της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων στο επίπεδο των Μέτρων, Αξόνων, Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και συνολικά του Γ' ΚΠΣ, ανά πεδίο πολιτικής και τομέα παρέμβασης, επιχειρείται η αποτίμηση των βασικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων από την υλοποίηση παρεμβάσεων που ενσωμάτωναν τη διάσταση του φύλου, είτε σε επίπεδο της εφαρμογής του gender mainstreaming, είτε σε επίπεδο της εφαρμογής των θετικών δράσεων.

Για την παρούσα προσέγγιση χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω πηγές:

- στοιχεία υλοποίησης των επιμέρους παρεμβάσεων από τις Τελικές Εκθέσεις εκτέλεσης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (στοιχεία εκροών),
- άντληση στοιχείων υλοποίησης φυσικού αντικείμενου (εκροών) στο επίπεδο των έργων από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.),
- στοιχεία από επιμέρους θεματικές μελέτες αξιολόγησης των επιπτώσεων δράσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από τα ΠΕΠ και αφορούν γυναίκες,
- τα συμπεράσματα προηγούμενων μελετών αποτίμησης ή αξιολόγησης αντίστοιχων παρεμβάσεων που έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν, καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις Έρευνες Πεδίου που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της ενημέρωσης των ενδιαμέσων αξιολογήσεων του Γ' ΚΠΣ.

Βασική πηγή άντλησης στοιχείων για την αποτίμηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ ως προς την ισότητα των φύλων αποτέλεσαν οι Τελικές Εκθέσεις εκτέλεσης των ΕΠ. Η προσφυγή σε στοιχεία του Ο.Π.Σ. πραγματοποιήθηκε σε περιπτώσεις έλλειψης επαρκών στοιχείων υλοποίησης από τις Τελικές Εκθέσεις και ειδικότερα σε ότι αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στις συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ-ΕΚΤ.

Για την περαιτέρω επεξεργασία των στοιχείων υλοποίησης των παρεμβάσεων και για την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων:

- χρησιμοποιήθηκε η κατηγοριοποίηση των Μέτρων ως προς το βαθμό συμβολής τους στην ισότητα των φύλων (θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις, προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις και ουδέτερες ως προς την ισότητα παρεμβάσεις) σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο 1ο Παραδοτέο του Έργου,
- χρησιμοποιήθηκε η αντιστοίχιση των επιμέρους Μέτρων στους τέσσερις τομείς παρέμβασης (Εκπαίδευση- κατάρτιση, Πρόσβαση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας, Δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων, Συνύπαρξη επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής), ενώ παράλληλα λήφθηκε υπόψη και το είδος των δεικτών εκροών τους για τους οποίους διατίθενται στοιχεία για το σύνολο των ωφελούμενων και τον αριθμό των ωφελούμενων γυναικών
- η αποτύπωση των παρεμβάσεων των ΠΕΠ πραγματοποιήθηκε στο επίπεδο Κατηγοριών Μέτρων (Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης ΕΚΤ, Συνέργεια Ανθρωπίνων Πόρων, ΟΠΑΑΧ, Κατάρτιση, Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, Τεχνική Βοήθεια)
- αποτυπώθηκαν ανά Μέτρο οι Δείκτες εκροών και οι επιτευχθείσες τελικές τιμές τους (αριθμός συνολικά ωφελούμενων και αριθμός ωφελούμενων γυναικών),

Για την εξαγωγή αξιόπιστων και συγκρίσιμων συμπερασμάτων δεν έτυχαν επεξεργασίας Μέτρα, ή στην περίπτωση των ΠΕΠ κατηγορίες Μέτρων, για τα οποία δεν υπήρχαν πλήρη διαθέσιμα στοιχεία τιμών υλοποίησης (αριθμός συνολικά ωφελούμενων και αριθμός γυναικών). Άλλωστε το ζητούμενο στην παρούσα προσέγγιση δεν είναι η μέτρηση των δεικτών υλοποίησης, αλλά ο βαθμός

υλοποίησής τους ως προς τη διάσταση του φύλου. Με τον τρόπο αυτό πιθανές οριακές αστοχίες στην αποτύπωση των πραγματικά υλοποιηθεισών τιμών εκρών δεν επηρεάζουν τα συνολικά αποτελέσματα της αξιολόγησης.

Σημειώνεται ότι για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων σχετικά με το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στις συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις του ΕΚΤ διατηρήθηκαν και τα Μέτρα που περιελάμβαναν ουδέτερες προς την ισότητα δράσεις.

Με βάση τα ανωτέρω και από την επεξεργασία των σχετικών στοιχείων προκύπτουν τα ακόλουθα ανά κατηγορία παρέμβασης³⁹:

Πρωώθηση στην απασχόληση

Στους Πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται ανά κατηγορία Μέτρων ΕΚΤ των ΕΠ (Gender Mainstreaming, Θετικές δράσεις, Ουδέτερα Μέτρα) τα στοιχεία υλοποίησης των δεικτών εκρών των παρεμβάσεων «Πρωώθησης στην Απασχόληση», ως ακολούθως:

- στον Πίνακα 4.32 αποτυπώνονται οι σχετικές τιμές για το σύνολο των Μέτρων του Γ' ΚΠΣ,
- στον Πίνακα 4.33 αποτυπώνονται οι σχετικές τιμές του ΕΠΑΕΚ που είχε το κύριο βάρος χρηματοδότησης των παρεμβάσεων «Πρωώθησης στην Απασχόληση», και
- στον Πίνακα 4.34 γίνεται αποτύπωση των αντίστοιχων τιμών των κατηγοριών Μέτρων των ΠΕΠ.

Πίνακας 4.32 Δείκτες υλοποίησης εκρών ως προς το φύλο, στο σύνολο των Μέτρων Πρωώθησης στην Απασχόληση του ΚΠΣ

ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
	Κατηγορίες Μέτρων			
	Gender Mainstreaming (ΕΠΕΑΕΚ: Μ2.4, ΕΠΑΕΚ: Μ1.4, Μ1.5, Μ1.6, Μ2.2 & Μ4.1, ΕΠ ΚτΠ: Μ3.5, ΠΕΠ: ΑΣΤΙΚΑ, ΟΠΑΑΧ & ΤΠΑ)	Θετικές Δράσεις (ΕΠΑΕΚ: Μ5.1 & Μ5.3)	Ουδέτερες Δράσεις (ΕΠΕΑΕΚ: Μ2.3, ΕΠΑΕΚ: Μ2.3, ΕΠ Υ-Π: Μ2.4, ΠΕΠ: ΑΣΤΙΚΑ & ΤΠΑ)	Σύνολο
Σύνολο	385.268	40.910	72.148	498.326
Γυναίκες	231.480	40.910	24.543	296.933
Ποσοστό Γυναικών	60,08%	100,00%	34,02%	59,59%

Πίνακας 4.33 Δείκτες υλοποίησης εκρών ως προς το φύλο, στο σύνολο των Μέτρων Πρωώθησης στην Απασχόληση του ΕΠΑΕΚ

ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΕΚ				
	Κατηγορίες Μέτρων			
	Gender Mainstreaming (Μ1.4, Μ1.5, Μ1.6, Μ2.2 & Μ4.1)	Θετικές Δράσεις (Μ5.1 & Μ5.3)	Ουδέτερες Δράσεις (Μ2.3)	Σύνολο
Σύνολο	167.910	40.910	15.542	224.362
Γυναίκες	103.490	40.910	9.311	153.711
Ποσοστό Γυναικών	61,63%	100,00%	59,91%	68,51%

³⁹ Βλ. σχετ. και Παράρτημα Η του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης», Πίνακα Η.5 «Δείκτες εκρών με ανάλυση ανά φύλο – ανά Στόχο Ισότητας». Να σημειωθεί ότι δεν έχουν προσμετρηθεί οι τιμές των δεικτών που δεν παρουσιάζουν ανάλυση ανά φύλο (δηλαδή οι δείκτες που στο πεδίο «γυναίκες» δεν έχουν τιμή επίτευξης).

Πίνακας 4.34

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, Μέτρων Προώθησης στην Απασχόληση των ΠΕΠ

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΠΕΠ				
	Κατηγορίες Μέτρων			
	ΑΣΤΙΚΑ	ΟΠΑΑΧ	ΤΠΑ	Σύνολο
Σύνολο	1.824	472	3.355	5.651
Γυναίκες	1.182	287	2.446	3.915
Ποσοστό Γυναικών	64,80%	60,81%	72,91%	69,28%

Από την ανάλυση των στοιχείων των παραπάνω Πινάκων προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Ο βαθμός συμμετοχής των γυναικών στο συνολικό αριθμό των ωφελούμενων από δράσεις προώθησης στην απασχόληση επηρεάζεται σημαντικά από τη συμπεριφορά του ΕΠΑΕΚ, το οποίο είχε και το κύριο βάρος στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων Προώθησης της Απασχόλησης. Σημαντική είναι και η συμβολή του Μέτρου 2.4 του ΕΠΑΕΚ, όπου ο συνολικός αριθμός των ωφελούμενων από προγράμματα σύνδεσης με την αγορά εργασίας, ανέρχεται σε 206.817 άτομα και το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών σε 59,34%.
- Ο βαθμός συμμετοχής των γυναικών στην υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης στην απασχόληση στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ανέρχεται στο **59,59%** των συνολικά ωφελούμενων. Το αντίστοιχο ποσοστό στις παρεμβάσεις του ΕΠΑΕΚ ανέρχεται στο 68,51%, ενώ στα ΠΕΠ στο 69,28%.
- Οι θετικές δράσεις στον τομέα «Προώθηση της Απασχόλησης» κατευθύνονται στο σύνολό τους στο γυναικείο εργατικό δυναμικό, ενώ ιδιαίτερα χαμηλή είναι η συμμετοχή των γυναικών στις παρεμβάσεις Ουδέτερων ως προς το φύλο Μέτρων (34,02% για το σύνολο των Μέτρων του ΚΠΣ).
- Απόρροια των παραπάνω αποτελεί η διαπίστωση ότι η εξειδίκευση των Μέτρων και δράσεων σε προσανατολισμένες, ή θετικές στην ισότητα παρεμβάσεις, με την πρόβλεψη ειδικών δράσεων, μέτρων, ή/και κινήτρων, αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική πρόσβαση των γυναικών στις χρηματοδοτήσεις.

Επιπτώσεις από Δράσεις Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ)

Τα Προγράμματα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την Απασχόληση Ανέργων μέσω των Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) του ΟΑΕΔ, αποτελούν μια από τις πιο κλασσικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που συμβάλλουν στην άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας, τόσο κατά την περίοδο εφαρμογής τους (18-24 μήνες), όσο και μετά την λήξη τους, με την δημιουργία μόνιμης απασχόλησης των ωφελούμενων πρώην ανέργων, οι οποίοι και μετά την παρέλευση της επιχορήγησης συνεχίζουν και εργάζονται και μάλιστα **όπως δείχνουν οι σχετικές μελέτες αξιολόγησης του προγράμματος πλησιάζουν τους μισούς εξ αυτών που αρχικά τοποθετούνται στις επιχειρήσεις.**

Οι επιπτώσεις του Προγράμματος ΝΘΕ στην δημιουργία μόνιμης απασχόλησης είναι πολύ σημαντικές και το καθιστούν σε ένα από τα πιο αποτελεσματικά προγράμματα του ΕΚΤ. Στο συμπέρασμα αυτό συνηγορούν οι εξής μελέτες:

- ◆ Η αξιολόγηση του Προγράμματος ΝΘΕ 2002⁴⁰ που στόχευε στην επιδοτούμενη σε επιχειρήσεις απασχόληση 15.000 ανέργων ηλικίας 18-60 σε νέες θέσεις εργασίας, κατέδειξε

⁴⁰ Στοιχεία της Μελέτης: «Έκθεση Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) 2002».

ότι η στοχοθέτηση από τη σκοπιά της φυλετικής διάστασης ουσιαστικά επιτεύχθηκε, καθώς οι τοποθετήσεις των γυναικών αντιστοίχησαν στο 59,02% (αντί του αρχικά τεθέντος στόχου του 60%) παρουσιάζοντας σχεδόν μηδενική απόκλιση (της τάξης του -0,99%) και υπερισχύοντας κατά 18% έναντι των τοποθετήσεων των ανδρών.

- ♦ Ακολουθως, η Έκθεση σύνθεσης στοιχείων των Προγραμμάτων ΝΘΕ και ΝΕΕ 2002⁴¹ που αφορούσε το σύνολο των τοποθετήσεων σε νέες θέσεις εργασίας και εντάξεων των νέων ελεύθερων επαγγελματιών για το έτος 2002, έδειξε ότι το σύνολο των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε στο 56,72% (7.524 άτομα) έναντι του 43% των ανδρών (5.741 άτομα) με τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης να εντοπίζονται στους Νομούς Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Έκθεση δεν προβαίνει σε επιμερισμό των στοιχείων ανά μορφή απασχόλησης (ΝΘΕ – ΝΕΕ). Ως εκ τούτου, τα υφιστάμενα στοιχεία είναι ενδεικτικά και όχι αντιπροσωπευτικά των αποτελεσμάτων αναφορικά με την τοποθέτηση σε θέση εργασίας (ΝΘΕ) των γυναικών για το έτος 2002.
- ♦ Η αξιολόγηση του Προγράμματος ΝΘΕ 2003⁴² που αφορούσε την επιδοτούμενη απασχόληση 25.000 ανέργων ηλικίας 18-60 ετών σε επιχειρήσεις, σε νέες θέσεις εργασίας, έδειξε ότι στο σύνολο των τοποθετήσεων, οι γυναίκες καλύπτουν το 57,30% (6.928 άτομα) έναντι του 42,70% των ανδρών (5.163 άτομα) με τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης να εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας.
- ♦ Η αξιολόγηση του Προγράμματος ΝΘΕ 2005⁴³ που αφορούσε την πρόσληψη 10.000 ανέργων και ιδιαίτερα αυτών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα ένταξης στην αγορά εργασίας (μεταξύ των οποίων και γυναίκες), κατέδειξε ότι ο βαθμός απορροφητικότητας του προγράμματος προσέγγισε το 100%. Με βάση τη δημογραφική, εκπαιδευτική και επαγγελματική κατηγοριοποίηση των συμμετεχόντων το μέσο προφίλ του ανέργου για τις γυναίκες ήταν: 59,02% (6.746 άτομα) επί συνόλου συμμετεχόντων (συμμετοχή ανδρών: 4.684 – ποσοστό 40,98%), 55,83% στην ηλικιακή κλίμακα 25-34, 80,42% μέσης ή στοιχειώδους εκπαίδευσης, 92,46% που τοποθετήθηκε σε θέσεις πλήρους απασχόλησης και 80,20% δεν είχε προηγούμενη συμμετοχή σε πρόγραμμα ΝΘΕ ή άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ.

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω Μελέτες μετρούν τοποθέτηση σε θέση απασχόλησης και όχι διατήρηση αυτής, ως εκ τούτου τα ως άνω διαθέσιμα δευτερογενή στοιχεία δεν αξιολογούνται επαρκή για την αποτίμηση της διατηρησιμότητας των θέσεων εργασίας που καλύφθηκαν από γυναίκες, η οποία και αποτελεί σημαντικό δείκτη αποτελεσματικότητας / βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης στην απασχόληση σε επίπεδο δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Αντίθετα, βαρύτητα εκτιμάται ότι θα πρέπει να αποδοθεί στα αποτελέσματα της Μελέτης «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) έτους 2005». Στο πλαίσιο της Μελέτης αυτής, διενεργήθηκε σχετική έρευνα (Απρίλιος 2008) στην οποία μετρήθηκε -μεταξύ άλλων- και η διατήρηση των θέσεων εργασίας από γυναίκες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος σε επίπεδο διατήρησης της θέσης εργασίας περίπου ένα χρόνο μετά τη λήξη του προγράμματος έδειξε ότι μεταξύ των ατόμων που είναι άνεργοι συγκαταλέγονται κυρίως γυναίκες, αντανakλώντας τη γενικότερη δυσκολία των γυναικών για πρόσβαση και διατήρηση της θέσης τους στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, από το ερώτημα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Αξιολόγησης του Προγράμματος «Για πόσο διάστημα σας κράτησε ο εργοδότης μετά το τέλος του προγράμματος;» προκύπτει ότι το 34,4% των

⁴¹ Στοιχεία από την Έκθεση Σύνθεσης Αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων ΝΘΕ & ΝΕΕ του ΟΑΕΔ έτους 2002».

⁴² Στοιχεία Μελέτης «Τελική Έκθεση Παρουσίασης Στοιχείων Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) 2003, εκδόθηκε το έτος 2005.

⁴³ Στοιχεία της Μελέτης: «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) έτους 2005». Η Μελέτη στο πλαίσιο της οποίας εξετάζεται το Μ1.4 του ΕΠΑΕΚ «Ενίσχυση και αναβάθμιση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης ανέργων» εκδόθηκε το έτος 2008.

γυναικών δεν τοποθετήθηκε καθόλου σε θέση απασχόλησης, το 16,6% διατήρησε την εργασία του από 1 έως 6 μήνες, το 10,5% από 7 έως 12 μήνες, ενώ για περισσότερους από 19 μήνες διατήρησε την εργασία του το 4,6%.

Επιπτώσεις από Δράσεις Επιδότησης Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών

Σημαντική ενεργητική πολιτική απασχόλησης τα τελευταία χρόνια στην χώρα αποτελεί το πρόγραμμα υποστήριξης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE) που ο ΟΑΕΔ, υλοποιεί σε περιφερειακό επίπεδο και σε ετήσια βάση.

- ♦ Η αξιολόγηση του Προγράμματος NEE περιόδου 2002-2003⁴⁴ που αφορά την επιχορήγηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών, έδειξε ότι ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε στο 51,70% επί συνόλου ωφελούμενων, υπολειπόμενος του στόχου κατά 8,43%, καθώς ο στόχος του Προγράμματος για τις γυναίκες ως ευπαθή ομάδα ανέργων είχε καθοριστεί στο 60%.
- ♦ Η Έκθεση σύνθεσης στοιχείων των Προγραμμάτων ΝΘΕ και NEE 2002⁴⁵ που αφορούσε το σύνολο των τοποθετήσεων σε νέες θέσεις εργασίας και εντάξεων των νέων ελεύθερων επαγγελματιών για το έτος 2002, έδειξε ότι το σύνολο των ωφελούμενων γυναικών ανήλθε στο 56,72% (7.524 άτομα) έναντι του 43% των ανδρών (5.741 άτομα) με τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης να εντοπίζονται στους Νομούς Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Έκθεση δεν προβαίνει σε επιμερισμό των στοιχείων ανά μορφή απασχόλησης (ΝΘΕ – NEE). Ως εκ τούτου, τα υφιστάμενα στοιχεία είναι ενδεικτικά και όχι αντιπροσωπευτικά των αποτελεσμάτων αναφορικά με την ένταξη των νέων ελεύθερων επαγγελματιών (NEE) γυναικών για το έτος 2002.
- ♦ Η Έκθεση παρουσίασης στοιχείων Προγράμματος NEE περιόδου 2003-2004⁴⁶ που προέβλεπε την επιχορήγηση 10.000 νέων ελεύθερων επαγγελματιών και προέβλεπε την τήρηση προτεραιότητας στην κάλυψη των θέσεων κατά 60% για τις γυναίκες και κατά 50% για άνεργους και των δύο φύλων ηλικίας 18-25 ετών, καταδεικνύει ότι το 54,6% επί συνόλου ωφελούμενων ήταν γυναίκες (2.029 άτομα), έναντι ποσοστού 45,4% των ανδρών (1.687 άτομα), με τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης να εντοπίζονται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Αττικής.
- ♦ Τέλος, η αξιολόγηση Προγράμματος NEE έτους 2004⁴⁷ που είχε ως βασικό στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας με τη μορφή αυτοαπασχόλησης – επιχορήγησης 7.500 ανέργων για τη δημιουργία δικής τους μικρής επιχείρησης, έδειξε ότι ο βαθμός απορροφητικότητας ανήλθε στο 90%. Με βάση τη δημογραφική, εκπαιδευτική και επαγγελματική κατηγοριοποίηση των συμμετεχόντων το μέσο προφίλ του ανέργου για τις γυναίκες ήταν: 49,20% (3.271 άτομα) επί συνόλου συμμετεχόντων (συμμετοχή ανδρών: 3.378 άτομα – ποσοστό 50,80%), 25,68% στην ηλικιακή κλίμακα 40-49, 5,32% συμμετεχόντων στο Πρόγραμμα NEE ΟΑΕΔ 2004 που επέστρεψαν και επανεγγράφησαν στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ και 94,68% που δεν επανεγγράφησαν.

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω Μελέτες δεν δίνουν στοιχεία για την διατήρηση / βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι, με εξαίρεση τη Μελέτη «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE) έτους 2004», τα εξαχθέντα ευρήματα / συμπεράσματα μετρούν τον αριθμό των επιχορηγούμενων Γυναικών Ελεύθερων Επαγγελματιών.

⁴⁴ Στοιχεία από την «Έκθεση Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών 2002»

⁴⁵ Στοιχεία από την «Έκθεση Σύνθεσης Αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων ΝΘΕ & NEE του ΟΑΕΔ έτους 2002».

⁴⁶ Στοιχεία από την «Τελική Έκθεση Παρουσίασης Στοιχείων Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών NEE περιόδου 2003-2004»

⁴⁷ Στοιχεία από την «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE) έτους 2004».

Αντίθετα, βαρύτητα εκτιμάται ότι θα πρέπει να αποδοθεί στα αποτελέσματα της Μελέτης «Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) έτους 2004». Στο πλαίσιο της Μελέτης αυτής διενεργήθηκε έρευνα στην οποία μετρήθηκε -μεταξύ άλλων- και η διατήρηση των γυναικείων επιχειρήσεων (επιχειρήσεις που παραμένουν ενεργές). Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Αξιολόγησης το διάστημα Απριλίου-Μαΐου 2008, η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος σε επίπεδο διατήρησης της επιχείρησης με βάση το σχετικό ερώτημα που τέθηκε «Εξακολουθεί να είναι ενεργή η επιχείρησή σας;» έδειξε ότι το 87,10% των γυναικείων επιχειρήσεων εξακολουθούν να παραμένουν ενεργές, έναντι του 12,5% των γυναικείων επιχειρήσεων που έκλεισαν. Επιπλέον σημαντικό στοιχείο είναι ότι από τις επιχειρήσεις που έκλεισαν, το 40,4% των συμμετεχόντων σήμερα εργάζεται, ενώ το 45,9% είναι άνεργοι. Η ανεργία πλήττει κυρίως τις γυναίκες σε ποσοστό 66,4%, έναντι μόλις 16% στους άνδρες.

Εκπαίδευση - Κατάρτιση

Στους Πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται ανά κατηγορία Μέτρων ΕΚΤ των ΕΠ (Gender Mainstreaming, Θετικές δράσεις, Ουδέτερα Μέτρα) τα στοιχεία υλοποίησης των δεικτών εκροών των παρεμβάσεων «Εκπαίδευσης - Κατάρτισης», ως ακολούθως:

- ο στον Πίνακα 4.35 αποτυπώνονται οι σχετικές τιμές για το σύνολο των Μέτρων του Γ' ΚΠΣ,
- ο στους Πίνακες 4.36 και 4.37 αποτυπώνονται οι σχετικές τιμές των τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που διαθέτουν υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα στην εξεταζόμενη κατηγορία παρεμβάσεων (ΕΠΕΑΕΚ και του ΕΠΑΕΚ),
- ο στον Πίνακα 4.38 δίνονται στοιχεία υλοποίησης δεικτών εκροών Μέτρων του ΕΠΑΕΚ που αφορούν εκπαίδευση και κατάρτιση ανέργων, και
- ο στον Πίνακα 4.39 γίνεται αποτύπωση των αντίστοιχων τιμών των κατηγοριών Μέτρων των ΠΕΠ.

Πίνακας 4.35

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, στο σύνολο των Μέτρων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης του ΚΠΣ

Εκπαίδευση και Κατάρτιση				
Ωφελούμενοι	Κατηγορίες Μέτρων			Σύνολο
	Gender Mainstreaming (ΕΠΕΑΕΚ: Μ2.1, Μ2.2 & Μ2.4, ΕΠΑΕΚ: Μ1.3, Μ1.5, Μ2.1, Μ4.3 & Μ4.4, ΕΠΑΝ: Μ8.3, ΕΠ ΚτΠ: Μ3.4, ΠΕΠ: ΑΣΤΙΚΑ, ΟΠΑΑΧ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, ΤΠΑ)	Θετικές Δράσεις (ΕΠΕΑΕΚ: Μ4.1 & Μ4.2, ΕΠ ΚτΠ: Μ3.4)	Ουδέτερες Δράσεις (ΕΠΕΑΕΚ: Μ1.1, Μ1.2, Μ2.3, Μ2.5 & Μ2.6, ΕΠΑΕΚ: Μ4.2, ΕΠ Υ-Π: Μ2.4, ΠΕΠ: ΑΣΤΙΚΑ & ΤΠΑ)	
Σύνολο	1.171.216	475.303	1.890.259	3.536.778
Γυναίκες	701.275	263.113	1.062.128	2.026.516
Ποσοστό Γυναικών	59,88%	55,36%	56,19%	57,30%

Πίνακας 4.36

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, στα Μέτρα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης του ΕΠΕΑΕΚ

Εκπαίδευση και Κατάρτιση - ΕΠΕΑΕΚ				
	Κατηγορίες Μέτρων			
	Gender Mainstreaming (M2.1, 2.2 & M2.4)	Θετικές Δράσεις (M4.1 & M4.2)	Ουδέτερες Δράσεις (M1.1, M1.2, M2.3, M2.5 & M2.6)	Σύνολο
Σύνολο	708.474	454.780	1.845.286	3.008.540
Γυναίκες	408.460	242.590	1.042.060	1.693.111
Ποσοστό Γυναικών	57,65%	53,34%	56,47%	56,28%

Πίνακας 4.37

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, στα Μέτρα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης του ΕΠΑΕΚ

Κατάρτιση ΕΠΑΕΚ (άνεργοι, εργαζόμενοι)				
	Κατηγορία Μέτρου			
	Gender Mainstreaming (M1.3, M1.5, M2.1, M4.3 & M4.4)	Θετικές Δράσεις	Ουδέτερες Δράσεις (M4.2)	Σύνολο
Σύνολο	370.654	-	37.282	407.936
Γυναίκες	225.130	-	14.033	239.163
Ποσοστό Γυναικών	60,74%	-	37,64%	58,63%

Πίνακας 4.38

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, στα Μέτρα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Ανέργων του ΕΠΑΕΚ

Κατάρτιση Ανέργων ΕΠΑΕΚ				
	Κατηγορίες Μέτρων			
	Gender Mainstreaming (M1.3, M1.5 & M2.1)	Θετικές Δράσεις	Ουδέτερες Δράσεις	Σύνολο
Σύνολο	192.738	-	-	192.738
Γυναίκες	114.799	-	-	114.799
Ποσοστό Γυναικών	59,56%	-	-	59,56%

Πίνακας 4.39

Δείκτες υλοποίησης εκροών ως προς το φύλο, στα Μέτρα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης των ΠΕΠ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ					
	Κατηγορίες Μέτρων				
	ΑΣΤΙΚΑ	ΟΠΑΑΧ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΤΠΑ	Σύνολο
Σύνολο	5.814	6.828	40.693	5.300	58.635
Γυναίκες	4.260	5.121	29.556	3.963	42.900
Ποσοστό Γυναικών	73,27%	75,00%	72,63%	74,77%	73,16%

Από την ανάλυση των στοιχείων των παραπάνω Πινάκων προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Ο βαθμός συμμετοχής των γυναικών στο συνολικό αριθμό των ωφελούμενων επηρεάζεται σημαντικά από τη στρατηγική υλοποίησης που ακολούθησαν τα ΕΠ που είχαν αναλάβει το μεγαλύτερο βάρος στη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων «Εκπαίδευσης - Κατάρτισης». Παρόλα αυτά, παρατηρείται σχετική σύγκλιση των ποσοστών συμμετοχής ωφελούμενων γυναικών στο σύνολο των έργων που υλοποιήθηκαν, που κυμάνθηκαν μεταξύ του 52,5% και 59,6.
- Εξαίρεση από την παραπάνω τάση αποτελούν τα Μέτρα των ΠΕΠ (ποσοστό συμμετοχής των γυναικών άνω του 72%) που εν μέρει δικαιολογείται από τη φύση των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν (ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε περιοχές με υποβαθμισμένα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά και υψηλή ανεργία γυναικών).
- Ομοίως, διαφορετική συμπεριφορά εντοπίζεται σε ειδικές κατηγορίες εκπαιδευόμενων - καταρτιζόμενων, όπως είναι οι αυτοαπασχολούμενοι, με ποσοστό συμμετοχής των γυναικών 37,64% (Μέτρο 4.2 του ΕΠΑΕΚ), χαρακτηριστικό που εν μέρει δικαιολογείται από την κατά φύλο διάρθρωση της απασχόλησης αυτής της κατηγορίας.
- Στα σημαντικά ευρήματα της συμπεριφοράς του φύλου στα Μέτρα της κατηγορίας παρεμβάσεων «Εκπαίδευση - Κατάρτιση» καταγράφεται το γεγονός ότι αυτή επηρεάζεται ελάχιστα από τον χαρακτήρα των παρεμβάσεων των Μέτρων. Χαρακτηριστικά οι θετικές δράσεις (κυρίως τα Μέτρα 4.1 και 4.2 του ΕΠΑΕΚ) παρουσιάζουν ποσοστό συμμετοχής των γυναικών χαμηλότερο της μέσης επίδοσης του συνόλου των Μέτρων του Γ' ΚΠΣ, γεγονός όμως που οφείλεται και στο είδος των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν και τους άμεσα ωφελούμενους τους (μεταξύ άλλων: Προγράμματα που προωθούν την ισότητα στην κοινωνία: ευαισθητοποίηση και ενημέρωση εκπαιδευτικής κοινότητας - εκπαιδευτικοί, μαθητές/-τριες και γονείς, Προγράμματα ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την προώθηση της ισότητας των φύλων, Προγράμματα ευαισθητοποίησης συμβούλων ΣΕΠ με θέμα τον παράγοντα φύλο στην εφηβεία και τις επαγγελματικές επιλογές). Αξίζει επίσης να σημειωθεί, ότι σε επιμέρους παρεμβάσεις των θετικών Μέτρων 4.1 και 4.2 του ΕΠΑΕΚ, η αυξημένη συμμετοχή των ανδρών στο σύνολο των ωφελούμενων, θα αποτελούσε θετικό στοιχείο σε ότι αφορά τη συμβολή των συγκεκριμένων παρεμβάσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων (π.χ. προγράμματα ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας). Αντίστοιχα, οι Ουδέτερες παρεμβάσεις αποτυπώνονται με ποσοστά συγκρίσιμα με τη μέση επίδοση του συνόλου των Μέτρων του Γ' ΚΠΣ.

Με βάση σχεδόν όλες τις μελέτες που έχουν διενεργηθεί τα τελευταία χρόνια για τις επιπτώσεις των Προγραμμάτων Κατάρτισης ανέργων (στα οποία συμμετέχουν σε μεγάλο ποσοστό γυναίκες), είναι φανερό ότι **η κατάρτιση, όπως υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, δεν αποτέλεσε την πιο ενδεδειγμένη πολιτική για την προώθηση των γυναικών, αλλά και ευρύτερα των ανέργων, στην αγορά εργασίας.**

Στο συμπέρασμα αυτό συνηγορούν πηγές όπως η On Going Αξιολόγηση που διενεργεί το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΠΙΣ) με βάση τις εκθέσεις που καταθέτουν τα ΚΕΚ για την τήρηση πιστοποιημένων στοιχείων. Στοιχεία που αφορούν πολύ μεγάλο αριθμό προγραμμάτων κατάρτισης (27.086) και ένα πολύ μεγάλο αριθμό καταρτιζόμενων (**132.755 άνεργοι καταρτιζόμενοι/ες** εκ των οποίων **105.317** ήταν γυναίκες- ποσοστό περίπου 80%) των ετών **2001-2007** που υλοποίησαν οι πιστοποιημένοι φορείς (Κ.Ε.Κ.) στα πλαίσια του «Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», στα ΠΕΠ και το ΕΠ ΚτΠ δείχνουν ότι **το ποσοστό ανέργων γυναικών που επιτυγχάνουν να βρουν απασχόληση έξι μήνες μετά το πέρας των προγραμμάτων ανέρχεται σε 14,5% ενώ των ανδρών σε 19,9%.**

Επιπλέον, με βάση στοιχεία του ΕΚΕΠΙΣ⁴⁸ σχετικά με την αξιολόγηση των δράσεων κατάρτισης που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ κατά την περίοδο 2007-2009, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- ↑ Κατά την περίοδο 2007-2009 εγκρίθηκαν συνολικά 17.258 προγράμματα κατάρτισης από τα οποία ολοκληρώθηκε το 93% (δηλαδή 16.064 προγράμματα). Οι γυναίκες καταρτισθέντες συνέστησαν τον κύριο όγκο των ωφελοούμενων, όπως και σε προηγούμενες φάσεις υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από το 2003 και μετά.
- ↑ Το ποσοστό των καταρτιζόμενων που ολοκλήρωσαν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης κυμαίνεται σε πολύ υψηλό επίπεδο (92,6%), με τις γυναίκες να ανέρχονται σε 177.658 έναντι 119.214 ανδρών (ποσοστό γυναικών που ολοκλήρωσαν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης επί συνόλου καταρτιζόμενων: **59,84%**).
- ↓ Αναφορικά με την απορρόφηση των καταρτισθέντων από τις επιχειρήσεις όπου πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση, οι σχετικές επιδόσεις είναι ιδιαίτερα χαμηλές σε εθνικό επίπεδο (**5,1% για τους άντρες και 1,4% για τις γυναίκες**) και είναι ιδιαίτερα δυσανάλογες με τον αριθμό των καταρτισθέντων. Τα στοιχεία αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι:
 1. είτε τα ΚΕΚ δεν καταβάλλουν ιδιαίτερη προσπάθεια στον εντοπισμό των κατάλληλων επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης των καταρτισθέντων,
 2. είτε οι ίδιες οι επιχειρήσεις δεν έχουν ισχυρά κίνητρα στην διατήρηση των καταρτισθέντων πέραν του υποχρεωτικού,
 3. είτε οι ίδιοι οι καταρτισθέντες δεν επιθυμούν την παραμονή τους στις συγκεκριμένες θέσεις εργασίας για διάφορους λόγους.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα επιβεβαιώνει και η πανελλαδική έρευνα σε Περιφερειακό Επίπεδο που συντόνισε η ΕΥΣΕΚΤ στο πλαίσιο του έργου της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΚΠΣ (31/12/2005) και αφορούσε την αξιολόγηση των δράσεων κατάρτισης που υλοποιήθηκαν στα ΠΕΠ (Μέτρα Συνέργειας Ανθρωπίνων Πόρων, Α' κύκλος έργων – λήξη τέλος 2004) η οποία και παρουσιάστηκε στην 7η Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής των Ανθρωπίνων Πόρων (07/12/2005).

Αναφορικά με τις δράσεις κατάρτισης που εξετάστηκαν και αφορούσαν την περίοδο 2001-2004 σύμφωνα με τις εκθέσεις παρακολούθησης των ΚΕΚ για τη μετέπειτα εξέλιξη των καταρτιζομένων, το ποσοστό απασχόλησης των καταρτισθέντων που βρήκαν εργασία σε εθνικό επίπεδο ανέρχονταν σε 16,6 % και αφορούσε καταρτιζόμενους που διατηρούσαν ακόμα και 6 μήνες μετά το τέλος της κατάρτισης την εργασία τους.⁴⁹

Κατά την διάρκεια της έρευνας, αναφορικά με όσους εμφανίζονταν στις εκθέσεις ότι εργάζονται, προέκυψε ότι παραπάνω από το ¼ περίπου των καταρτισμένων που απασχολήθηκαν, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, είχαν χάσει τη δουλειά τους μέχρι το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας (Δεκέμβριος 2005).

Κύριος λόγος απώλειας της θέσης εργασίας αναφέρεται η λήξη της σύμβασης (42%) με δεύτερο την παραίτηση (20%). Το ποσοστό απώλειας εργασίας δε φαίνεται να κυμαίνεται ανάλογα με το φύλο ή

⁴⁸ Τα στοιχεία προέρχονται από τη Μελέτη Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) – ΤΕΛΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ και αφορούν τις δράσεις κατάρτισης που χρηματοδοτήθηκαν στον πλαίσιο των ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, Ανταγωνιστικότητα, Κοινωνία της Πληροφορίας, Υγεία-Πρόνοια & ΠΕΠ κατά την περίοδο 2007-2009.

⁴⁹ Το δείγμα της έρευνας κάλυψε το 44% του συνόλου των καταρτισθέντων ανέργων που βρήκαν δουλειά. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων ήταν γυναίκες (74%), τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και ανά Περιφέρεια.

την ηλικία, ή ακόμη με τις πρόσθετες δεξιότητες, παρουσιάζει όμως κάποια ενδιαφέρουσα καμπύλη σε σχέση με το εκπαιδευτικό επίπεδο. Φαίνεται ότι τα άτομα των κατηγοριών: χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο - υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο δυσκολεύονται να διατηρήσουν τη θέση τους, σε αντίθεση με τα μεσαία εκπαιδευτικά επίπεδα.

Οι περισσότεροι (76,7%) βρήκαν εργασία μέσα σε 6 μήνες από την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 78% για τους άνδρες και σε 76,2% για τις γυναίκες⁵⁰.

Το σημαντικότερο κριτήριο πρόσληψης για τους ερωτώμενους πρώην ανέργους ήταν «η προσωπικότητά τους» ενώ από τα λοιπά κριτήρια, σημαντικότερο θεωρήθηκε το εκπαιδευτικό επίπεδο. Ειδικότερα, όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο ως κριτήριο πρόσληψης, φαίνεται ότι έπαιξε σημαντικότερο ρόλο στις προσλήψεις νέων ατόμων, και κυρίως ηλικίας 25 έως 34 ετών. Επίσης, αξιοσημείωτο (αν και αναμενόμενο) είναι το γεγονός ότι σημαντικότερο θεωρήθηκε το κριτήριο από άτομα υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου. Τα δύο λιγότερο σημαντικά κριτήρια πρόσληψης θεωρήθηκαν η παρακολούθηση του προγράμματος κατάρτισης και η παρακολούθηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης.

Ο πιο σημαντικός λόγος που ώθησε τους ερωτώμενους να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα κατάρτισης κατά σειρά προτεραιότητας ήταν η απόκτηση επαγγελματικής εξειδίκευσης, ενώ σχεδόν εξίσου σημαντικοί λόγοι ήταν η βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων και η απόκτηση νέων. Αντίθετα, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και η απόκτηση του επιδόματος βρίσκονται χαμηλά στην κλίμακα ιεράρχησης. Σχεδόν αμετάβλητα είναι τα αποτελέσματα αυτά ανά φύλο και ανά ηλικία.

Σχολιάζοντας τα συμπεράσματα αναφορικά με τις επιπτώσεις των δράσεων κατάρτισης, χρήσιμο είναι να επισημανθούν τα εξής βασικά θέματα που αφορούν γενικότερα τις δράσεις κατάρτισης, είτε αυτές αφορούν άνδρες, είτε γυναίκες:

- ♦ Συχνά συναντάται η θέση ότι η κατάρτιση μπορεί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, πέραν εννοείται των θέσεων εργασίας των εκπαιδευτών και των στελεχών των εκπαιδευτικών οργανισμών. Ωστόσο, τις θέσεις εργασίας τις δημιουργούν κατά βάση η οικονομική δραστηριότητα και οι επενδύσεις, είτε αυτές προέρχονται από το δημόσιο είτε από τον ιδιωτικό τομέα.
- ♦ Η συνεισφορά της κατάρτισης στο πεδίο της απασχόλησης, αφού ληφθούν υπόψη τα δεδομένα και οι τάσεις της αγοράς εργασίας πρέπει αφενός, να προσφέρει στους ήδη εργαζόμενους συγκεκριμένα και ποιοτικά προσόντα, που είναι συμβατά με το είδος των θέσεων εργασίας τις οποίες κατέχουν, ή προβλέπεται ότι θα κατέχουν, αφετέρου, να προσφέρει στους αναζητούντες εργασίας, ή/και στους επιθυμούντες να αλλάξουν επάγγελμα, συγκεκριμένα και ποιοτικά προσόντα που αντιστοιχούν σε προσφερόμενες θέσεις εργασίας, των οποίων η ζήτηση δεν έχει καλυφθεί.
- ♦ Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση που αναπτύχθηκε στη χώρα μας λειτούργησε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ με βάση πρώτα την λογική της απορρόφησης πόρων, χαρακτηρίζονταν ανέκαθεν από μια κλειστή αγορά, και είχε στο επίκεντρο την επιδοματική αντιμετώπιση των ανέργων, χωρίς ο σχεδιασμός της να εδράζεται σε πραγματική διάγνωση αναγκών της αγοράς εργασίας και να συνδέεται με μετρήσιμα αποτελέσματα και επιπτώσεις, ιδίως στο πεδίο της αγοράς εργασίας. **Αυτός ο τρόπος λειτουργίας στο επίπεδο της καταπολέμησης της γυναικείας ανεργίας (που σχεδόν καθ' όλη την περίοδο του Γ' ΚΠΣ ήταν διπλάσια των ανδρών) είχε πολύ χαμηλά αποτελέσματα.**
- ♦ Η πολιτική της υλοποίησης προγραμμάτων για ανέργους/ες με στόχο απλά την απορρόφηση των κοινοτικών πόρων έχει εξαντλήσει την όποια δυναμική της και εκείνο που απαιτείται

⁵⁰ Τα ποσοστά αυτά προέρχονται από το δείγμα της έρευνας, ήτοι από το 44% του συνόλου των καταρτισθέντων ανέργων. Σημειώνεται ότι στο εν λόγω δείγμα, η πλειοψηφία των ερωτώμενων (74%) ήταν γυναίκες.

στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 είναι η δημιουργική αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων και η προσαρμογή της γενικής στοχοθεσίας των παρεμβάσεων στις συνθήκες της ελληνικής κοινωνικο-οικονομικής πραγματικότητας και στις ανάγκες του παραγωγικού ιστού και του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας

Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων

Αναφορικά με το στόχο βελτίωσης της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων, συμπληρωματικά με τα ως άνω σχετικά στοιχεία για την προώθηση στην απασχόληση - Επιπτώσεις από Δράσεις Επιδότησης Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών, επέδρασε το πρόγραμμα «Ανάπτυξη Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας» το οποίο αποτέλεσε παρέμβαση προσαρμοσμένη σε πραγματικές και διαρκείς ανάγκες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και μια ουσιαστική παρέμβαση για την ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων και την διατήρηση της απασχόλησης.

Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε στις Περιφέρειες: Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Αττική, Βόρειο Αιγαίο, Δυτική Ελλάδα, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Ιόνια Νησιά, Κεντρική Μακεδονία, Νότιο Αιγαίο και Στερεά Ελλάδα.

Αποτελέσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ανάπτυξη των γυναικείων επιχειρήσεων και τη διατήρηση της απασχόλησης σε 4.787 συνολικά επιχειρήσεις (από το σύνολο των 5.856 εντάξεων) με ποσοστό επίτευξης 82% επί του αρχικού στόχου, ενώ από τις 4.787 γυναίκες επιχειρηματίες που υλοποίησαν το εγκεκριμένο έργο, οι 3.465 εξ αυτών επέλεξαν τη «μεμονωμένη δράση». Ο βαθμός επίτευξης του στόχου, δεν παρουσίασε μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των Περιφερειών, καθώς κυμάνθηκε μεταξύ 71% και 87%. Η υψηλή αποτελεσματικότητα σε συνδυασμό με την ιδιαίτερα ικανοποιητική οικονομική απορρόφηση, η οποία ανήλθε στο 84,3% (η συνολική δημόσια δαπάνη ανήλθε σε 44,33 εκατ. €), καθιστά τη δράση συνολικά αρκετά ικανοποιητική.

Μέσω του προγράμματος ωφελήθηκε σημαντικά και το γυναικείο συνεταιριστικό επιχειρηματικό δυναμικό (40 γυναικείοι συνεταιρισμοί) στους τομείς παραγωγής και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων οι οποίοι στην Ελληνική Περιφέρεια παρουσιάζουν ιδιαίτερη δραστηριότητα.

Στον υψηλό βαθμό επίτευξης των στόχων του προγράμματος και στην ικανοποιητική συμμετοχή συνέβαλε το γεγονός ότι η επιχορήγηση ανέρχονταν στο 100% των δαπανών του προγράμματος για τη γυναίκα επιχειρηματία-ωφελούμενη. Το καθεστώς επιχορήγησης επέδρασε ως ελκυστικός παράγοντας συμμετοχής.

Μία από τις καινοτομίες της συγκεκριμένης δράσης ήταν η υποχρεωτική λήψη από μέρους των ωφελουμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών είτε μεμονωμένα είτε μέσω του ίδιου του τελικού δικαιούχου (ΕΟΜΜΕΧ). Συγκεκριμένα προβλέπονταν:

- ✓ οι «συλλογικές δράσεις» (όπως workshops, ημερίδες, συλλογική συμμετοχή σε εκθέσεις, κ.α.), όπου οι γυναίκες-επιχειρηματίες συμμετέχουν από κοινού μετά από αίτησή τους. Οι εν λόγω δράσεις οργανώνονταν από τον ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε. και
- ✓ οι «μεμονωμένες δράσεις» (όπως μεμονωμένη συμμετοχή σε workshops-ημερίδες-εκθέσεις, αγορά λογισμικού, παραγωγή διαφημιστικού υλικού, συμμετοχή σε συνέδρια, ανάπτυξη συστημάτων διασφάλισης ποιότητας κατά ISO, HACCP, κ.α.), στις οποίες οι γυναίκες επιχειρηματίες θα δρούσαν μεμονωμένα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και σχετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά αναφορικά με τη γυναικεία επιχειρηματικότητα που προέρχονται από βιβλιογραφικές / δευτερογενείς πηγές.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αξιολόγησης της εφαρμογής των Μέτρων για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (Α' κύκλος γυναικείας επιχειρηματικότητας ΕΠΑΝ)⁵¹ και της αντίστοιχης έρευνας που πραγματοποιήθηκε (Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2004), καταδεικνύονται τα κάτωθι:

- ✓ Το 46% είναι πολύ νέες κάτω των 34 χρόνων, ενώ, ποσοστό 23% βρίσκεται στη μεσαία ηλικία μεταξύ 34 και 44 ετών. Το ποσοστό εκείνων που βρίσκεται στην κλίμακα από 45 και άνω περιορίζεται στο ένα τρίτο δηλαδή ποσοστό 30%.
- ✓ Ενδιαφέρον επίσης προκαλεί το γεγονός ότι το επίπεδο εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα υψηλό. Έτσι, σε ποσοστό 46,4% δηλώνουν ότι είναι απόφοιτες ανώτερης (24,4%) ή ανώτατης (22,0%) εκπαίδευσης.
- ✓ Ένα ακόμη εύρημα της έρευνας σχετίζεται με την πρόθεση για βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Η μια στις δύο γυναίκες του δείγματος έχουν παρακολουθήσει προγράμματα ή σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης ή επιμόρφωσης, ήτοι σε ποσοστό 52% απάντησαν θετικά στην ερώτηση, γεγονός που στοιχειοθετεί την άποψη ότι έχουν αποδεχθεί σε σημαντικό βαθμό το γεγονός ότι η επιχειρηματική τους δραστηριότητα συνδέεται με την συνεχιζόμενη επαγγελματική τους κατάρτιση.
- ✓ Αναφορικά με τη θέση εργασίας των γυναικών κατά την τελευταία 5ετία, το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίστηκε στις γυναίκες ελεύθερες επαγγελματίες 66%, ενώ το αμέσως επόμενο ήταν αυτό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών χωρίς προσωπικό. Επισημαίνεται όμως ότι οι άνεργες κατά την υποβολή της αίτησης, είχαν στην πλειοψηφία τους (70%) μισθωτή σχέση εργασίας.

Από τις απόψεις των ωφελούμενων αναφορικά με την εφαρμογή των Μέτρων για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας προκύπτουν τα κάτωθι ενδιαφέροντα στοιχεία:

- ♦ Πρώτη σε βαθμολογία παράμετρος θεωρείται η αναγκαιότητα συμμετοχής τους σε σεμινάρια κατάρτισης και επιμόρφωσης κυρίως πριν την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης.
- ♦ Αμέσως μετά και με μικρή διαφορά ακολουθεί η ανάγκη μεγαλύτερης κρατικής επιχορήγησης των προγραμμάτων για την γυναικεία επιχειρηματικότητα, καθώς εκτιμούν ότι είναι αδύνατον να δημιουργηθεί μια επιχείρηση με τόσο μικρό κεφάλαιο, με συνέπεια να αναγκάζονται να προσφύγουν ή σε τράπεζες ή σε πρόσωπα του οικογενειακού τους περιβάλλοντος για εξεύρεση πρόσθετων οικονομικών πόρων.
- ♦ Η επανακατάρτιση μετά την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης θεωρείται σημαντική, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες που παρουσιάζονται και οι οποίες ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- ♦ Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδουν στην παροχή εξειδικευμένων συμβουλών για την τεχνική υποστήριξη και πληροφόρηση για τη σύσταση και τη λειτουργία της επιχείρησής τους.
- ♦ Επίσης, σε σημαντικό βαθμό κρίνουν απαραίτητη την ύπαρξη συμβουλευτικής υποστήριξης – γνώσης του επαγγελματικού χώρου, κατάρτισης του business plan, έρευνας αγοράς- πριν την έναρξη λειτουργίας, καθώς και την δημιουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών για την τεχνική υποστήριξη και πληροφόρηση για τη σύσταση και λειτουργία της επιχείρησης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, τέλος, παρουσιάζουν οι τοποθετήσεις τους αναφορικά με τα κάτωθι θέματα:

- ⇒ Η **απόφαση για επιχειρηματική δραστηριοποίηση** για την πλειοψηφία των γυναικών προηγείται, κατά πολύ, χρονικά της προκήρυξης της δράσης.
- ⇒ Ο **κλάδος δραστηριοποίησης** επιλέγεται κυρίως (30%) με βάση την προσωπική τους εμπειρία (από προηγούμενη μισθωτή σχέση εργασίας), ισότιμα σχεδόν από τον κοινωνικό

⁵¹ Στοιχεία από την «Αξιολόγηση Δράσεων Προώθησης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας – Ανάδειξη Καλών Πρακτικών, Α & Β Φάση», 2004.

περίγυρο (20%) και την εκπαίδευση / κατάρτισή τους (20%) και λιγότερο από προσωπική προτίμηση (10%). Μικρό ποσοστό της τάξης του 7% αποφασίζει μετά από έρευνα αγοράς.

- ⇒ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδείχθηκε για πληροφόρηση σχετικά με το πως υποστηρίζεται η γυναικεία επιχειρηματικότητα αλλά και γενικότερα **η ισότητα των δύο φύλων στο πλαίσιο του ΚΠΣ 2000-2006**.

Εναρμόνιση προσωπικής και επαγγελματικής ζωής

Οι Δομές Κοινωνικών Υπηρεσιών στο πλαίσιο της Γ' Προγραμματικής Περιόδου έτυχαν θετικής υποδοχής από τις ελληνικές αρχές και τους ωφελούμενους, ενώ αδιαμφισβήτητη είναι η αξία που προσέδωσαν στην κοινωνική συνοχή, τη διευκόλυνση εισόδου των γυναικών στο εργατικό δυναμικό κλπ. Παράλληλα, κατά τη διαπραγμάτευση των ΕΠ της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, **μεγάλη έμφαση δόθηκε στη συνέχιση της χρηματοδότησης αυτών των δομών**, μετά από αίτημα και των περιφερειακών αρχών.

Οι επιπτώσεις της ανάπτυξης και λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας εξετάζονται υπό δύο πρίσματα:

- Το 1^ο αφορά τη δημιουργία βιώσιμων νέων δομών σε τοπικό επίπεδο που συμβάλλουν στην εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών.
- Το 2^ο αφορά στις άμεσες επιπτώσεις της λειτουργίας των δομών στη διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης.

Κατωτέρω διατυπώνονται τα βασικά συμπεράσματα:

- ♦ Δημιουργήθηκαν μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και διατήρησαν την λειτουργία τους μετά το πέρας τους, **1.257** δομές κοινωνικών υπηρεσιών σε πανελλαδικό επίπεδο, προκειμένου να βοηθηθεί η ένταξη και η παραμονή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Επίσης, διατήρησαν την λειτουργία τους **353** δομές συμφιλώσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής σε πανελλαδικό επίπεδο, η λειτουργία των οποίων συγχρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ.

Στην πράξη επιτεύχθηκε η βιωσιμότητα των ανωτέρω δομών και η ενσωμάτωση αυτού του τύπου των υπηρεσιών στην καθημερινή πρακτική και τις διαδικασίες των ΟΤΑ, που είναι οι κύριοι άραχοι των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Στην βιωσιμότητα των δομών συνέβαλλε και το ότι οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας ενισχύθηκαν σημαντικά, τόσο με την υιοθέτηση του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που εγκρίθηκε με το Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α' 114/8.6.2006), όσο και με το Νόμο 3852/2010 «Καλλικράτης», καθώς σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο, οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ καλύπτουν πλέον και τον τομέα «Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη».

- ♦ Συνολικά σε όλη την Γ' Προγραμματική Περίοδο συγχρηματοδοτήθηκαν και λειτούργησαν πανελλαδικά πάνω από **1.500** δομές κοινωνικής φροντίδας, δυναμικότητας 70.000 ατόμων, στις οποίες απασχολήθηκαν περίπου **6.600** άτομα, εξειδικευμένο κυρίως προσωπικό (παιδαγωγοί, νηπιαγωγοί, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδοψυχολόγοι κλπ), κατά πλειοψηφία **γυναίκες** (περίπου το **90%** των απασχολούμενων).
- ♦ Υπήρξαν σημαντικές επιπτώσεις στη **διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης** από την λειτουργία των δομών και στην άποψη αυτή συνηγορούν οι ακόλουθες μελέτες:
 - ο Μελέτη Αξιολόγησης των δράσεων Κοινωνικών Υπηρεσιών που συμβάλλουν στη συμφιλώση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των γυναικών και αποσκοπούν στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, όπως υλοποιούνται από τα ΠΕΠ και το

ΕΠΑΕΚ με τη συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ (Γ' ΚΠΣ)⁵². Με βάση τα ευρήματα αυτής της μελέτης:

- Σε σχέση με το συνολικό αριθμό εξυπηρετούμενων ατόμων (υπολογίστηκε σε περίπου 84.000 άτομα σε όλη τη χώρα), προκύπτει ότι για κάθε τρία (3) εξαρτώμενα άτομα που εξυπηρετούνται αποδεσμεύεται μία (1) γυναίκα.
- Στο σύνολο των δομών, εκτιμάται ότι ο αριθμός γυναικών που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα βρεφών/παιδιών και άλλων εξαρτημένων ατόμων σε όλη την Ελλάδα ανέρχεται σε περίπου 29.000 άτομα.
- Η ωφέλεια για τις εργαζόμενες γυναίκες είναι σημαντική και ιδιαίτερα για αυτές που απευθύνονται στους παιδικούς σταθμούς και τα ΚΔΑΠ. Οι γυναίκες που έχουν την ευθύνη ανατροφής βρεφών και παιδιών που συμμετέχουν στους βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς, στα ΚΔΑΠ και στα ΚΔΑΠ / ΑΜΕΑ εμφανίζονται να εργάζονται σε ποσοστό **68,5%**, ενώ σε ποσοστό **14,7%** δηλώνουν άνεργες και αναζητούν εργασία. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τις εργαζόμενες γυναίκες για τις δομές τύπου ΚΗΦΗ και Βοήθεια στο Σπίτι ανέρχεται στο **53%** του συνόλου, ενώ το ποσοστό ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία στο **12%**.
- ο *Μελέτη αξιολόγησης των επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας ως προς την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης*⁵³. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, σημαντική συμβολή στην επίτευξη της ισότητας ευκαιριών, ειδικά για τις γυναίκες, προσφέρει σε μεγαλύτερο βαθμό η λειτουργία Βρεφονηπιακών, Βρεφικών - Παιδικών Σταθμών και Κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών (ΚΔΑΠ), καθώς ιδιαίτερα οι δομές αυτές σε σχέση με άλλες συμβάλλουν στην εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών, δημιουργώντας προϋποθέσεις για την επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα:
 - Σε ποσοστό **55,1%** των εργαζόμενων γυναικών των οποίων οι Βρεφονηπιακοί, Βρεφικοί - Παιδικοί Σταθμοί εξυπηρετούν το εξαρτημένο μέλος, η κύρια επίπτωση των δομών στην επαγγελματική τους ζωή αφορούσε την διατήρηση και βελτίωση της απασχόλησης τους. Δηλαδή μία στις δύο γυναίκες που προσφεύγουν στις Δομές αυτού του τύπου έχουν σημαντική ωφέλεια ως προς την διατήρηση και βελτίωση της απασχόλησης τους. Το **24%** των έμμεσα ωφελουμένων γυναικών **επέτυχε να βρει απασχόληση** και 2% ενισχύθηκε ως προς την βελτίωση των δεξιοτήτων του.
 - Όσον αφορά τα ΚΔΑΠ, οι δομές συνέβαλαν στο **40%** των έμμεσα ωφελουμένων να διατηρήσουν την εργασιακή τους θέση, στο **15%** να βρουν εργασία και στο 12,5% να αναβαθμίσουν τα προσόντα τους ή/και να αναζητήσουν εργασία.
 - Οι ωφελούμενες από τις Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας σε ποσοστό **24,4%** διατήρησαν και βελτίωσαν τη θέση απασχόλησης τους, σε ποσοστό **12,4%** βρήκαν εργασία, ενώ για το 9% περίπου των ωφελουμένων η δομή συνέβαλε για να αναζητήσει εργασία ή/ και να αναβαθμίσει τα προσόντα του.
 - Οι εργαζόμενοι, στο σύνολο των 340 Δομών που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της μελέτης, ανέρχονταν σε 1729 άτομα, από τα οποία 1597, δηλ. ποσοστό 93%, είναι

⁵² Μελέτη Αξιολόγησης των δράσεων Κοινωνικών Υπηρεσιών που συμβάλλουν στη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των γυναικών και αποσκοπούν στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, όπως υλοποιούνται από τα ΠΕΠ και το ΕΠΑΕΚ με τη συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ (Γ' ΚΠΣ), ΕΥΣΕΚΤ, 2005, Ανάδοχος DATA RC

⁵³ Μελέτη αξιολόγησης των επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας ως προς την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ, 2007, Ανάδοχος ΕΕΤΑΑ

γυναίκες. Το **86%** των απασχολούμενων γυναικών στις Δομές **ήταν άνεργες** πριν την απασχόληση τους στις Δομές.

- ♦ Οι Δομές αποδείχθηκε ότι συνέβαλλαν στη διεύρυνση της ικανότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας και διευκόλυνσης για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να υποστηριχθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου και στην πρόσβαση-παραμονή στην αγορά εργασίας.
- ♦ Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ έχει διαμορφωθεί και λειτουργεί θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή πολιτικών στοχευμένης (εξατομικευμένης) ενίσχυσης σε γυναίκες για τη σύνδεσή τους με ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και προώθησης τους στην αγορά εργασίας. Το εν λόγω πλαίσιο είναι αρκετά λειτουργικό και δίκαιο κοινωνικά. Το μόνο πρόβλημα που το συνοδεύει είναι η οικονομική του εξάρτηση από τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013.
- ♦ Πλέον είναι βασικό ζητούμενο η συνεχής αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας ιδίως μέσω της ενθάρρυνσης των μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών να παρατείνουν τον επαγγελματικό τους βίο και της διευκόλυνσης της συμμετοχής μητέρων με μικρά παιδιά ή γυναικών που φροντίζουν ηλικιωμένους. Επιπλέον, είναι σημαντική η προώθηση ευνοϊκότερων συνθηκών για την ένταξη, την επανένταξη και την παραμονή γυναικών και ανδρών στην αγορά εργασίας με ειδικές πολιτικές συμφιλίωσης.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

5.1. Αξιολόγηση επιλεγμένων δράσεων ως προς την ισότητα των φύλων

Στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης και κατόπιν συμφωνίας με την Αναθέτουσα Αρχή διερευνήθηκαν εις βάθος τα ακόλουθα δύο Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006*:

- ♦ **Μέτρο 1.6:** Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων
- ♦ **Μέτρο 5.3:** Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση / πληροφόρηση φορέων και δομών)

Στις ανωτέρω επιλεγείσες παρεμβάσεις διερευνήθηκαν τα αποτελέσματα και οι βασικές επιπτώσεις από την υλοποίησή τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της διενέργειας Έρευνας Πεδίου στις ΜΚΟ / φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 και στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων του Μέτρου 5.3.

Παράλληλο στόχο της Έρευνας Πεδίου στις ΜΚΟ / φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6, αποτέλεσε η διερεύνηση των αναγκών, προβλημάτων αλλά και η διατύπωση προτάσεων των ΜΚΟ στην παρούσα Προγραμματική Περίοδο και ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες επιπτώσεις της παρούσας κοινωνικοοικονομικής συγκυρίας.

Για την εις βάθος ανάλυση των Μέτρων 1.6 και 5.3 του ΕΠΑΕΚ αξιοποιήθηκαν και τα συμπεράσματα λοιπών σχετικών μελετών αξιολόγησης των συγκεκριμένων παρεμβάσεων.

5.1.1. Εις βάθος ανάλυση και αξιολόγηση του Μέτρου 1.6 του ΕΠΑΕΚ

5.1.1.1. Ταυτότητα του Μέτρου 1.6

Στο πλαίσιο της μελέτης «Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)» υλοποιήθηκε στοχευμένη έρευνα πεδίου σε Μη κυβερνητικές Οργανώσεις που υλοποίησαν Σχέδια Δράσης υπέρ της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 «Δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)».

Η έρευνα αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας περαιτέρω αξιολογικής εμβάθυνσης σε επιλεγμένα Μέτρα του Γ' ΚΠΣ που αφορούσαν προσανατολισμένες στην ισότητα (ή και θετικές ως προς την ισότητα των φύλων παρεμβάσεις), όπως αυτά ορίστηκαν κατόπιν συμφωνίας με την Αναθέτουσα Αρχή. Μέρος της εμβάθυνσης αυτής αφορά έρευνα γραφείου που επικεντρώθηκε κυρίως σε ζητήματα σχεδιασμού και εφαρμογής του Μέτρου 1.6 και μέρος αφορά έρευνα πεδίου προς τους φορείς υλοποίησης του Μέτρου (Μη κυβερνητικές οργανώσεις), που επικεντρώνεται στην διερεύνηση κυρίως ποιοτικών αλλά και ορισμένων ποσοτικών παραμέτρων της υλοποίησης, με στόχο αφενός τον εμπλουτισμό των διαθέσιμων αξιολογικών στοιχείων σε ότι αφορά τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις ως προς την ισότητα των φύλων και, αφετέρου, τη διαμόρφωση βελτιωτικών προτάσεων για το σχεδιασμό αντίστοιχων δράσεων στο πλαίσιο της παρούσας Προγραμματικής Περιόδου.

Το Μέτρο 1.6 «Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων» αποτέλεσε μια σχετικά καινούργια παρέμβαση για τα δεδομένα των χρηματοδοτικών διαθρωτικών προγραμμάτων στην Ελλάδα μέσα από το ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της δέσμευσης σε επίπεδο του Γ' ΚΠΣ για

την ενεργό συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), προκειμένου να διαχειριστούν δράσεις του.

Το Μέτρο σε επίπεδο αρχικού σχεδιασμού (2001) δεν περιλαμβάνονταν στο ΕΠ. Περιλαμβάνονταν, ωστόσο, ως διακριτή δράση του Μέρους 1.5 «Ανάπτυξη των δεξιοτήτων και προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος» του ΕΠ. Για λόγους διαχειριστικής ευχέρειας και απλοποίησης προβλέφθηκε η δημιουργία του στο πλαίσιο του Άξονα 1 (υπ' αριθμ. C (2004) 5336/16-12-2004) με την ανωτέρω σχετική απόφαση έγκρισης της αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ο προϋπολογισμός του Μέρους 1.6 ανήλθε στα €31.670.000.

Κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής του ΕΠ, παρουσιάστηκε σχεδιαστική δυσκολία εξειδίκευσης του Μέρους, καθώς για πρώτη φορά προβλέπονταν σε μεγάλη κλίμακα η χρηματοδότηση των ΜΚΟ και υπήρχε σημαντικό έλλειμμα σχετικά με το ρόλο που οι τελευταίες θα μπορούσαν να έχουν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων. Παράλληλα υπήρχαν πρόσθετα ζητήματα όπως η πολυπλοκότητα που προέκυπτε από τον μεγάλο αριθμό των ΜΚΟ και την πολλαπλότητα / διαφορετικότητα των αντικειμένων τα οποία πραγματεύονται, την έλλειψη προηγούμενης σχεδιαστικής και διαχειριστικής εμπειρίας και την έλλειψη σχετικού θεσμικού πλαισίου για την χρηματοδότησή τους από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Για τους λόγους αυτούς, τέθηκαν θέματα όπως η σύσταση Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, ο καθορισμός κριτηρίων και προδιαγραφών υπαγωγής ΜΚΟ κλπ.

Κατόπιν σχετικών ενεργειών της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ, καταρτίστηκε Κοινή Υπουργική Απόφαση του Συστήματος Διαχείρισης του Έργου (Σεπτέμβριος 2005-Μάρτιος 2006) και διενεργήθηκε προκήρυξή του. Σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης, η χρηματοδότηση σε ΜΚΟ θα υλοποιούνταν με την παροχή μικρών επιδοτήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.2 του Κανονισμού 1262/99.

Η χρηματοδότηση των δράσεων των ΜΚΟ προβλέφθηκε να γίνει μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων, ανάμεσα στα οποία τα σημαντικότερα ήταν:

- ♦ Να διαθέτουν νομική υπόσταση
- ♦ Να μην έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα
- ♦ Να αναπτύσσουν δημόσια δραστηριότητα
- ♦ Να έχουν κοινωφελή αποστολή

Στο πλαίσιο του Μέρους αυτού υλοποιήθηκαν 2 κύκλοι προκήρυξης και εγκρίθηκαν 1.471 Σχέδια Δράσης των ΜΚΟ, στο πλαίσιο των οποίων ωφελήθηκαν τελικώς 1.749 άτομα (δημιουργήθηκαν 1.749 νέες θέσεις εργασίας) έναντι εγκεκριμένης τιμής 1.818 ατόμων. Ειδικότερα:

- ♦ Στο 1ο κύκλο προκήρυξης ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ήταν €20.000.000, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός των υποέργων ανήλθε στα €19.977.884. Το έργο αφορούσε την ενίσχυση της απασχόλησης οκτακοσίων πενήντα τριών (853) ανέργων για την υλοποίησή τους. Η διάρκεια κάθε Σχεδίου ήταν 12 μήνες¹.

¹ Τα στοιχεία προέρχονται από τη Μελέτη Αξιολόγησης Δράσεων ΜΚΟ στο Μέτρο 1.6 «Δράσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) (2008).

- ♦ Στο 2ο κύκλο προκήρυξης ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ήταν €19.200.000. Το έργο περιλάμβανε την απασχόλησης εννιάκοσίων εξήντα πέντε (965) ανέργων για την υλοποίησή των Σχεδίων Δράσης. Η διάρκεια κάθε Σχεδίου ήταν 10 μήνες.²

Η υλοποίηση των δράσεων των ΜΚΟ στο πλαίσιο του Α' και του Β' Κύκλου του προγράμματος, περιλάμβανε μικρά έργα με στόχο την ανάπτυξη και ενδυνάμωση ΜΚΟ, τη διατήρηση και την ανάδειξη του πολιτισμού, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για άτομα που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση των ίσων ευκαιριών για τα δύο φύλα.

Σκοπός των σχεδίων δράσης ήταν η ενδυνάμωση των ΜΚΟ, προκειμένου να λειτουργήσουν ως νέα κοιτάσματα απασχόλησης, μέσω της ανάπτυξης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, του λεγόμενου και «τρίτου τομέα της οικονομίας», ο οποίος στη χώρα μας δε θεωρείται ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Η ανάδειξη των ΜΚΟ σε φορείς που εν δυνάμει δημιουργούν απασχόληση, είχε ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας ως μιας εναλλακτικής αγοράς εργασίας στη χώρα μας, η οποία θα έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει έναν ικανοποιητικό αριθμό ανέργων σε τομείς που ξεφεύγουν από τα στενά εμπορευματικά όρια που θέτει η αγορά και που συνδέονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Τα Σχέδια των ΜΚΟ περιλάμβαναν υποχρεωτικά τη δημιουργία τουλάχιστον μιας (1) θέσης απασχόλησης, μέσω της κάλυψης του συνόλου των δαπανών για την απασχόληση προσωπικού, και προαιρετικά συμπληρωματικές ενέργειες σχετικά με τη δημοσιότητα και την προβολή του Σχεδίου ή/και την κάλυψη εξοπλισμού για την υλοποίησή του.

Στις πληγείσες από τις πυρκαγιές περιφέρειες (Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας, Αττικής και Στερεάς Ελλάδας) ανατέθηκε η υλοποίηση 432 σχεδίων ενίσχυσης Μη κυβερνητικών Οργανώσεων.

Η υλοποίηση των δράσεων των ΜΚΟ στα πλαίσιο του Α' και του Β' Κύκλου του προγράμματος, είχε ως βασικότερους στόχους:

- ♦ την ανάπτυξη και ενδυνάμωση δικτύων συνεργασίας μεταξύ ΜΚΟ και τοπικών φορέων,
- ♦ τη διατήρηση και την ανάδειξη του πολιτισμού,
- ♦ την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για άτομα που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες,
- ♦ την προστασία του περιβάλλοντος,
- ♦ την προώθηση των ίσων ευκαιριών για τα δύο φύλα.

Σε ότι αφορά τον τοπικό χαρακτήρα και την αυτοτέλεια των δράσεων που υλοποιήθηκαν, η πλειοψηφία των οργανώσεων απασχόλησαν ανέργους εντός του Δήμου/Κοινότητας χωροθέτησης του σχεδίου, αλλά γενικότερα ο χαρακτήρας των δράσεων που υλοποιήθηκαν ήταν τοπικός, καθώς στην πλειοψηφία τους υλοποιήθηκαν κατόπιν συνεργασίας ΜΚΟ και των Δήμων χωροθέτησης του έργου.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά τους επωφελούμενους ανέργους σημειώνεται ότι πάνω από το 60% των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο εφαρμογής αυτού του έργου αφορούσε γυναίκες, ενώ ηλικιακά οι περισσότεροι επωφελούμενοι (ανεξαρτήτως φύλου) είναι μεγαλύτεροι των 25 ετών.

Άμεσα επωφελούμενοι ήταν κυρίως τα άτομα που απασχολήθηκαν στις δράσεις, δηλαδή άνεργοι που κάλυψαν τις θέσεις που δημιουργήθηκαν, καθώς και λοιποί συνεργάτες. Έμμεσα

² Τα στοιχεία προέρχονται από τη Μελέτη Αξιολόγησης Δράσεων ΜΚΟ στο Μέτρο 1.6 «Δράσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) (2008).

επωφελούμενοι ήταν οι ίδιοι οι πολίτες, καθώς ενισχύθηκε η κινητοποίηση και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης γύρω από τον εθελοντισμό και τη δραστηριότητα των ΜΚΟ.

5.1.1.2. Ταυτότητα & Μεθοδολογία της Έρευνας Πεδίου

Η Έρευνα Πεδίου στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 του ΕΠΑΕΚ πραγματοποιήθηκε σε **ΜΚΟ / Φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των Φύλων**. Για την διενέργειά της, δημιουργήθηκε δείγμα του εξεταζόμενου πληθυσμού 165 σχεδίων δράσης που υλοποιήθηκαν (71 στον κύκλο Α' και 94 στον κύκλο Β' του Μέτρου) από 76 ΜΚΟ.

Το δείγμα λήφθηκε με διαστρωματική και τυχαία δειγματοληψία, με τρόπο δηλαδή που να εξασφαλίζει ότι τα βασικά ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του επιλεγμένου δείγματος είναι αντιπροσωπευτικά του συνολικού πληθυσμού. Οι βασικές παράμετροι που λήφθηκαν υπόψη στην επιλογή του δείγματος είναι οι εξής:

- ◆ Η γεωγραφική κατανομή των φορέων υλοποίησης (σε επίπεδο Περιφέρειας και Νομού).
- ◆ Το είδος των έργων που υλοποιήθηκαν.

Αναλυτική λίστα των συμμετεχόντων στην έρευνα παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Η μεθοδολογία υλοποίησης της παρούσας έρευνας συνοψίζεται στα κάτωθι:

1. Σχεδιάστηκε το βασικό ερωτηματολόγιο της έρευνας και οριστικοποιήθηκε σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή.
2. Ακολούθησε, στις 26.05.2011, η αποστολή των ερωτηματολογίων στους Φορείς υλοποίησης από τον Ανάδοχο συνοδευόμενη από σχετική επιστολή που συντάχθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή. Τα ερωτηματολόγια απεστάλησαν με ηλεκτρονική αλληλογραφία στους φορείς / συντονιστές των Σχεδίων Ισότητας, συνοδευόμενα από κατάλληλα διαμορφωμένο διαβιβαστικό το οποίο περιείχε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και το χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.
3. Κατόπιν αποστολής των ερωτηματολογίων και προκειμένου για την επίτευξη ικανοποιητικού ποσοστού παραλαβών-επιστροφών συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, διενεργήθηκαν τηλεφωνικές επικοινωνίες, η διενέργεια των οποίων κρίθηκε σκόπιμη, για τη διευκόλυνση των υπεύθυνων των φορέων στη συμπλήρωσή τους.
4. Ακολούθησε κατάλληλη κωδικοποίηση και επεξεργασία των δεδομένων των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων. Στο στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκαν η παραμετροποίηση και επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων των ερωτηματολογίων, η δόμηση και επεξεργασία των ποιοτικών μεταβλητών, καθώς και η ανάλυση περιεχομένου και επεξεργασία των ανοικτών ερωτήσεων. Η επεξεργασία των στοιχείων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του Προγράμματος Ms Office Excel 2010. Τα αποτελέσματα της ανωτέρω επεξεργασίας, καθώς και τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια από τους συμμετέχοντες στην έρευνα Φορείς υλοποίησης παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

5.1.1.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας Πεδίου

Για την έρευνα πεδίου στους Φορείς υλοποίησης εκπονήθηκε σχέδιο ερωτηματολογίου, διαμορφωμένο με βάση τη συγκεκριμένη κατηγορία παρέμβασης στο Μέτρο 1.6 του ΕΠΑΕΚ που υλοποίησαν³. Κατά τη διάρκεια της έρευνας συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από 26 φορείς που

³Όπως ήδη αναφέρθηκε, η οριστικοποίηση και τελική έκδοση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία και με τη σύμφωνη γνώμη της Αναθέτουσας Αρχής.

υλοποίησαν 37 Σχέδια του κύκλου Α' (σε σύνολο 71) και 31 Σχέδια του κύκλου Β' (σε σύνολο 94), γεγονός που αποδεικνύει την υψηλή αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

Το ερωτηματολόγιο που σχεδιάστηκε για τις ανάγκες της έρευνας διαρθρώνεται σε τρεις βασικές ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη αφορά πληροφοριακά στοιχεία για τους φορείς και τα Σχέδια Ισότητας που υλοποίησαν, η δεύτερη την αποτελεσματικότητα των Σχεδίων και η τρίτη τη διερεύνηση προτάσεων εφαρμογής για την Δ' Προγραμματική Περίοδο.

Μεθοδολογικά, το ερωτηματολόγιο που σχεδιάστηκε χαρακτηρίζεται «μικτού» τύπου και χρησιμοποιεί κατηγορίες ερωτήσεων και το συνδυασμό τους, ως ακολούθως:

- ♦ Ανοιχτές ερωτήσεις, οι οποίες παρέχουν μεν μεγάλη ελευθερία απαντήσεων στον ερωτώμενο και συλλογή αρκετών πληροφοριών, παρουσιάζουν ωστόσο σχετική δυσκολία στην επεξεργασία τους.
- ♦ Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, στις οποίες ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει την απάντησή του μεταξύ προεπιλεγμένων απαντήσεων.
- ♦ Διχοτομημένες ερωτήσεις, όπου οι απαντήσεις περιορίζονται σε δύο, π.χ. ΝΑΙ-ΟΧΙ.
- ♦ Ερωτήσεις κλίμακας, οι οποίες έχουν ποσοτικοποιημένη μορφή και στις οποίες ο ερωτώμενος δηλώνει εάν συμφωνεί ή διαφωνεί και σε τι βαθμό.

Η βασική δομή των ερωτηματολογίων αναλύεται στις ακόλουθες ενότητες:

♦ *Ενότητα Α: Πληροφοριακά στοιχεία των Φορέων Υλοποίησης και των Σχεδίων Δράσης*

Στην Ενότητα Α του ερωτηματολογίου οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αποτυπώσουν τα βασικά πληροφοριακά στοιχεία του/των Σχεδίου/ων Δράσης που υλοποιήθηκε/αν από το φορέα τους. Μεταξύ των προς συμπλήρωση στοιχείων περιλαμβάνεται πληροφόρηση που αφορά τον αριθμό Σχεδίων που υλοποιήθηκαν στον α' ή/και στο β' κύκλο Προκήρυξης του Μέτρου, τον προϋπολογισμό και τις τελικές δαπάνες του/των Σχεδίου/ων Δράσης, τον αριθμό των απασχολούμενων γυναικών των επιδοτούμενων θέσεων που προβλέφθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος, καθώς και εκείνων που επιδοτούνται μέχρι σήμερα, τον τρέχοντα αριθμό των απασχολούμενων στο φορέα, τις δραστηριότητες, εμπειρία και τεχνογνωσία του φορέα, την απόκτηση Διαχειριστικής Επάρκειας τύπου Γ από το φορέα.

♦ *Ενότητα Β: Εξέταση της αποτελεσματικότητας των Σχεδίων Δράσης*

Στην Ενότητα Β του ερωτηματολογίου οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να διατυπώσουν την άποψή τους αναφορικά με τους τομείς στους οποίους επικεντρώνονται τα αποτελέσματα του/των Σχεδίου/ων που υλοποίησαν, να εκτιμήσουν το βαθμό στον οποίο οι παρεμβάσεις του Μέτρου 1.6 ανταποκρίθηκαν στο στόχο ενίσχυσης της ισότητας των φύλων και να αξιολογήσουν το επίπεδο συνεργασίας τους με την ΕΥΕ-ΕΚΤ στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος.

♦ *Ενότητα Γ: Προτάσεις εφαρμογής στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ*

Στην Ενότητα Γ του ερωτηματολογίου, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να διατυπώσουν την άποψή τους σχετικά με τους τομείς / πεδία στα οποία θα πρέπει να δοθεί έμφαση κατά την Δ Προγραμματική Περίοδο με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων σε συνάρτηση και με την τρέχουσα κοινωνικο-οικονομική συγκυρία. Επιπλέον, κλήθηκαν να αποφανθούν σχετικά με τα μέσα εκείνα που θα συντελούσαν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων καθώς και τους τομείς στους οποίους οι ίδιοι οι φορείς θα μπορούσαν να συμβάλουν με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων. Τέλος, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να διατυπώσουν τις προτάσεις τους σχετικά με το είδος των δράσεων / έργων των οποίων την υλοποίηση κρίνουν σκόπιμη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, καθώς και να προτείνουν και ακολούθως να περιγράψουν το είδος της προτεινόμενης συνεργασίας με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

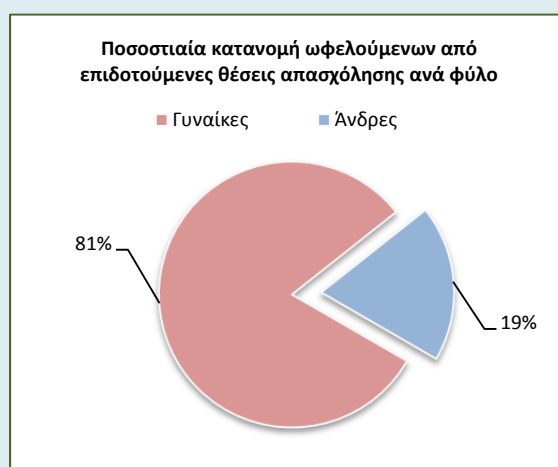
5.1.1.4. Αναλυτική Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων της Έρευνας (ανά ερώτημα)

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης ανά ενότητα του ερωτηματολογίου και επιμέρους ερώτημα.

♦ Ενότητα Α: Πληροφοριακά στοιχεία των Φορέων Υλοποίησης και των Σχεδίων Δράσης

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των επιμέρους ερωτημάτων και των συμπερασμάτων / ευρημάτων της Ενότητας Α του ερωτηματολογίου:

A.1 Βασικά πληροφοριακά στοιχεία των Σχεδίων Δράσης που υλοποιήθηκαν στον τομέα παρέμβασης «ισότητα των φύλων»

Παρατηρήσεις: -

Στο πλαίσιο του ερωτήματος **A1**, ζητήθηκε από τους φορείς υλοποίησης να περιγράψουν τα Σχέδια Δράσης που υλοποίησαν στον τομέα παρέμβασης «ισότητα των φύλων» σε πολλαπλά επίπεδα.

Αρχικά τους ζητήθηκε να συμπληρώσουν τον αριθμό των Σχεδίων Δράσης, που υλοποίησαν στο πλαίσιο του Α' κύκλου ή/και του Β' κύκλου Προκήρυξης του Μέτρου 1.6 και που αφορούσαν την ισότητα των φύλων. Επιπλέον, οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα κλήθηκαν να συμπληρώσουν τον αρχικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό των Σχεδίων Δράσης και τον τελικό προϋπολογισμό (δαπάνες) των Σχεδίων Δράσης και για τους δύο κύκλους προκήρυξης.

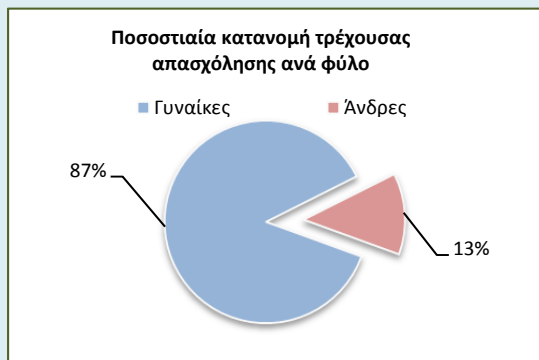
Από τις απαντήσεις των φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα παρατηρούμε ότι υλοποίησαν **67** Σχέδια Δράσης με συνολικά αρχικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό ύψους **€1.949.700** και με απορρόφηση που ανήλθε σε ποσοστό 82,8%, ήτοι σε **€1.613.480,32** και η οποία κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική.

Επιπλέον, από το σύνολο των επιδοτούμενων θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης των σχεδίων δράσης των φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα τόσο στο Α' όσο και στο Β' κύκλο προκήρυξης του Μέτρου 1.6, το **81,1%** ήταν γυναίκες και μόλις το 18,9% άνδρες.

Ωστόσο, μετά το πέρας του/των Σχεδίου/ων Δράσης, μόλις το **15% των επωφελοούμενων απασχόλησης από τα Σχέδια Δράσης των ΜΚΟ διατήρησε την εργασία του, με το 76% εξ αυτών να είναι άνδρες και μόνο το 24% γυναίκες, γεγονός που καταδεικνύει χαμηλή διατηρησιμότητα στις θέσεις εργασίας των γυναικών.**

Δεδομένου του ότι τόσο ο Α' όσο και ο Β' κύκλος Προκήρυξης του Μέτρου έληξαν στις 30.06.2009 και η παρούσα έρευνα διενεργήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Μαΐου-Ιουνίου 2011, εκτιμάται ότι τα ως άνω ποσοστά των επωφελούμενων απασχόλησης από τα Σχέδια Δράσης των ΜΚΟ διατηρούν την εργασία τους για διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών.

A.2 Υφιστάμενος αριθμός απασχολούμενων στους φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, στη σύνθεση του στελεχιακού δυναμικού των φορέων και ειδικότερα στα στοιχεία κατανομής τους ανά φύλο, **το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται στο 87% έναντι του αντίστοιχου 13% των ανδρών.**

A.3 Φορείς που διαθέτουν διαχειριστική επάρκεια τύπου Γ

Παρατηρήσεις: -

Στο ερώτημα **A3**, οι φορείς κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το εάν διαθέτουν διαχειριστική επάρκεια τύπου Γ. Το εν λόγω ενσωματώθηκε στο παρόν ερωτηματολόγιο δεδομένης της ρητής αναφοράς στις Διατάξεις Εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2007-2013 περί επιβολής σειράς διαδικασιών οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούνται στη διάρκεια της υλοποίησης των παρεμβάσεων, τόσο σε επίπεδο Δικαιούχων όσο και σε επίπεδο της εκάστοτε Διαχειριστικής Αρχής.

Η αυστηρότητα του επιπέδου διαχειριστικής ικανότητας των Δικαιούχων του ΕΠ σχετίζεται με το γεγονός ότι η απόκτηση Διαχειριστικής Επάρκειας συνιστά προϋπόθεση συμμετοχής στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα του ΕΚΤ και εγγύηση ότι διαθέτουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων που περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες παραμέτρους, μεταξύ των οποίων τα αναγκαία έντυπα παρακολούθησης των έργων, την πρόβλεψη των διαδικασιών ελέγχων κλπ.

Με βάση τις απαντήσεις που έδωσαν οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα προκύπτει ότι μόνο **το 7% των φορέων διέθετε την περίοδο της έρευνας διαχειριστική επάρκεια, το 33% ήταν σε φάση προετοιμασίας για την λήψη επάρκειας, ενώ το 59 % δεν διέθετε Διαχειριστική Επάρκεια.**

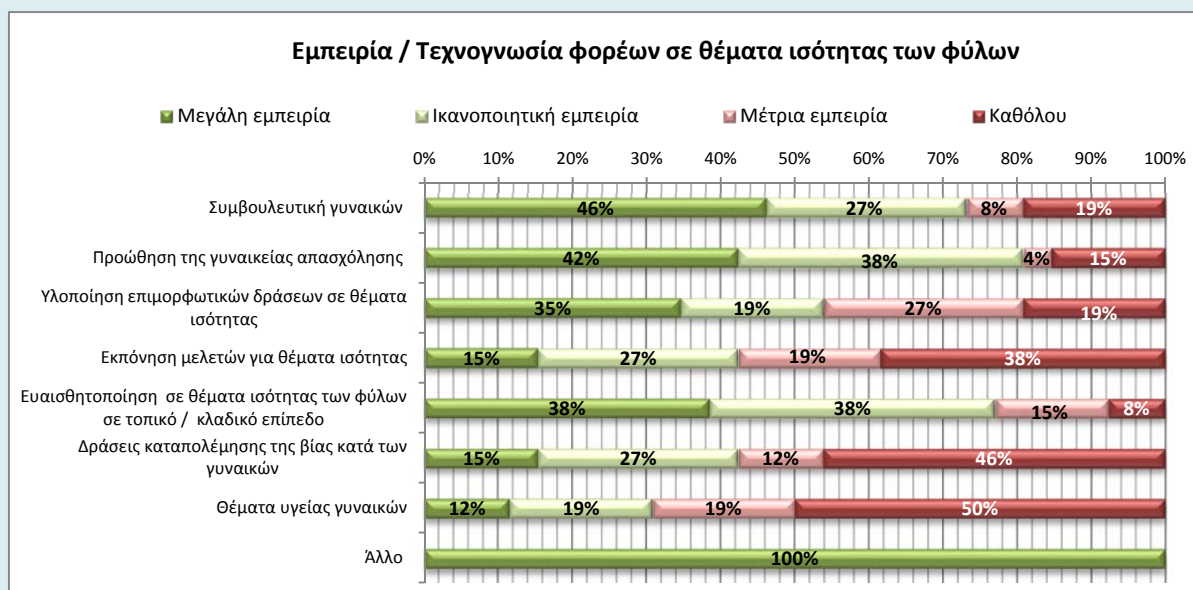
A.4 Σημερινές δραστηριότητες των φορέων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι δραστηριότητες των φορέων, όπως διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος, παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Η συλλεχθείσα πληροφόρηση αναφορικά με την τρέχουσες δραστηριότητες των συμμετεχόντων στην έρευνα φορέων (ανά φορέα) παρατίθεται με την μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

A.5 Τομείς στους οποίους οι φορείς διαθέτουν εμπειρία / τεχνογνωσία

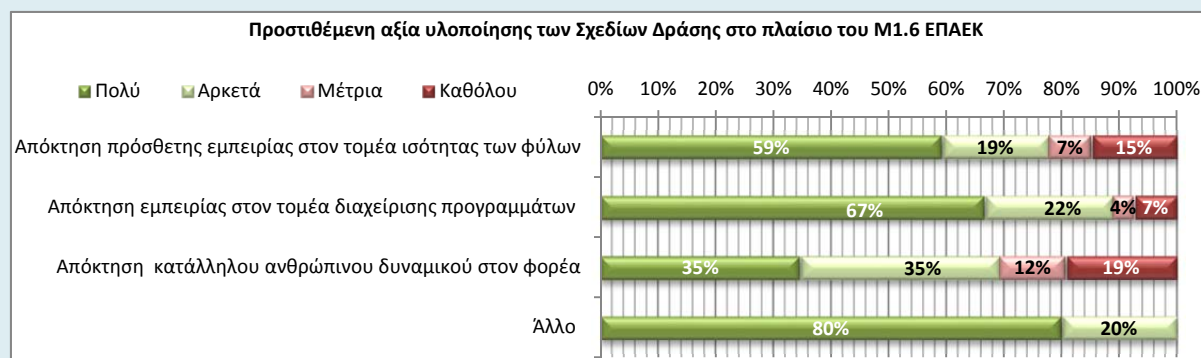
Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων αποδίδει **μεγάλη ή ικανοποιητική εμπειρία** σε θέματα συμβουλευτικής γυναικών, προώθησης της γυναικείας απασχόλησης, καθώς και ευαισθητοποίησης σε θέματα ισότητας των φύλων σε τοπικό / κλαδικό επίπεδο.

Απεναντίας, **μέτρια** προκύπτει να είναι η **εμπειρία** των φορέων σε θέματα υλοποίησης επιμορφωτικών δράσεων σε θέματα ισότητας, και σε θέματα δράσεων καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών.

♦ Ενότητα Β: Εξέταση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων δράσης

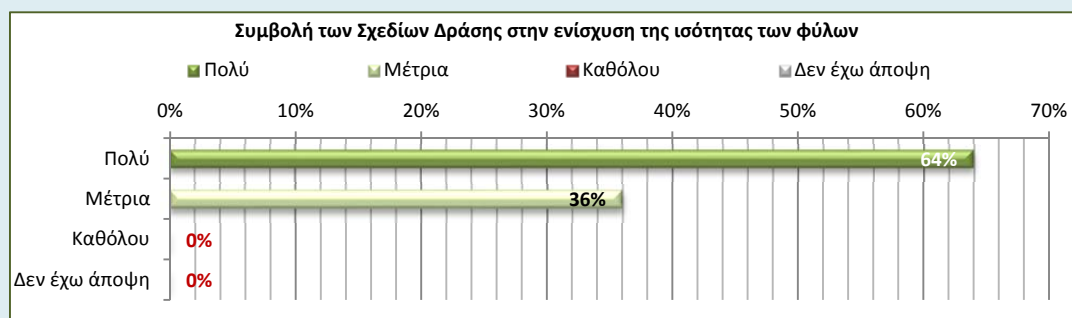
B.1 Τομείς στους οποίους επικεντρώνονται τα αποτελέσματα των Σχεδίων Δράσης

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, για το **67%** του δείγματος η υλοποίηση των Σχεδίων συνέβαλλε **πολύ** στην απόκτηση εμπειρίας στον τομέα διαχείρισης προγραμμάτων, ενώ για το **59%** αποτέλεσε μια σημαντική ευκαιρία να επεκτείνει την εμπειρία του στον τομέα της ισότητας των φύλων.

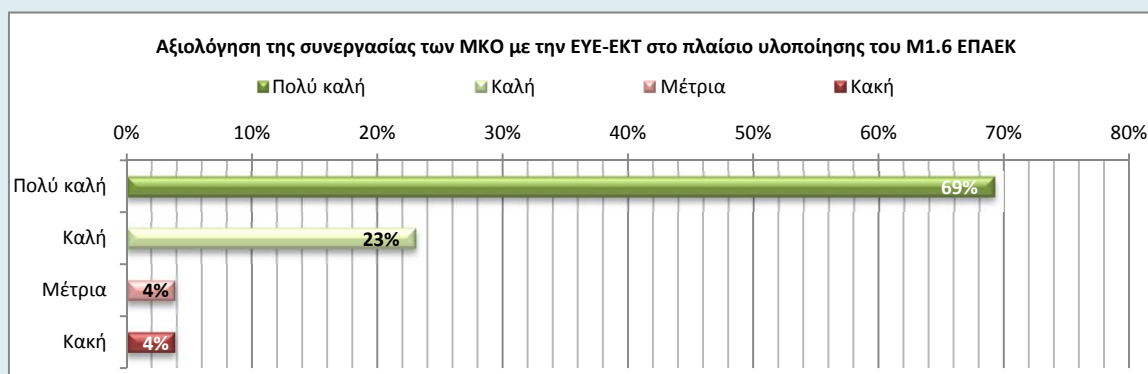
B.2 Βαθμός ανταπόκρισης των Σχεδίων Δράσης στο στόχο ενίσχυσης της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις: -

Παρατηρείται ότι οι φορείς στην πλειοψηφία εκτιμούν ότι τα Σχέδια Δράσης που υλοποιήθηκαν στο Μέτρο 1.6 ανταποκρίθηκαν στο στόχο ενίσχυσης της ισότητας των φύλων με την έννοια του ότι προώθησαν την γυναικεία απασχόληση και διέδωσαν περαιτέρω τους στόχους της ισότητας των φύλων.

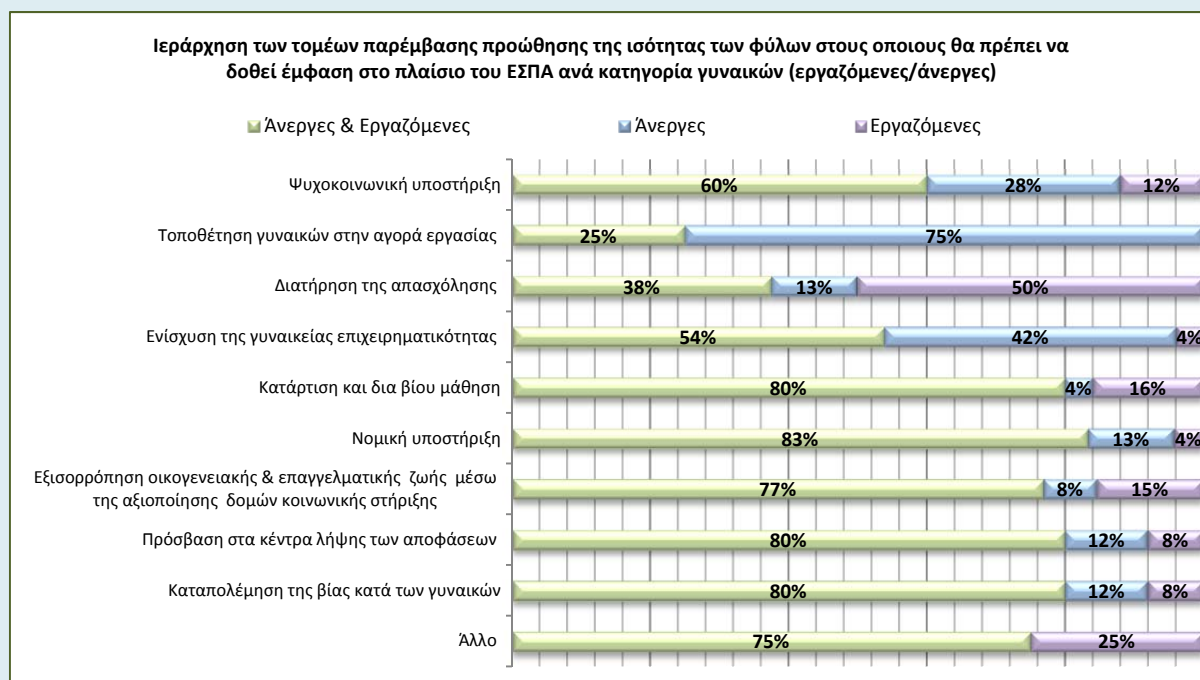
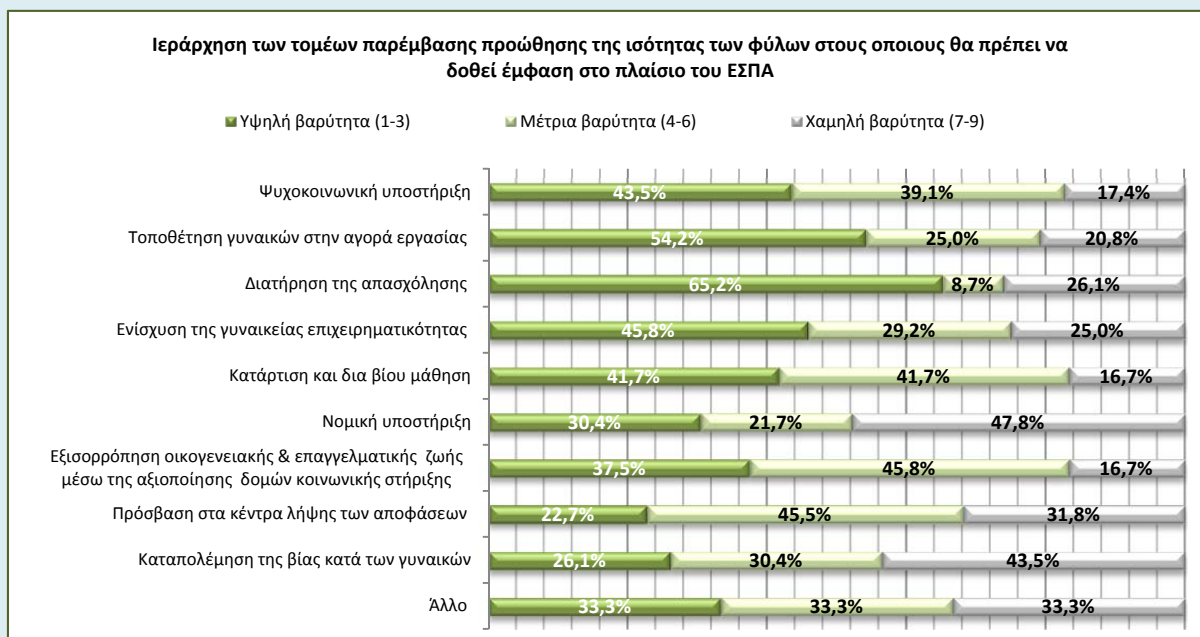
B.3 Αξιολόγηση συνεργασίας των φορέων με την ΕΥΕ-ΕΚΤ στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος

Παρατηρήσεις: -

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ΜΚΟ αποτιμά ως **πολύ καλή** τη συνεργασία της με την ΕΥΕ-ΕΚΤ, γεγονός που σχετίζεται και με την ποιότητα του συστήματος διαχείρισης, το οποίο ενώ πολύ συχνά αποτελεί σημείο άσκησης κριτικής από την πλευρά των φορέων υλοποίησης, εδώ διαφαίνεται ότι ικανοποίησε τους χρήστες του.

♦ Ενότητα Γ: Προτάσεις εφαρμογής στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ

Γ.1 Τομείς παρέμβασης προώθησης της ισότητας των φύλων στους οποίους θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ

Παρατηρήσεις: -

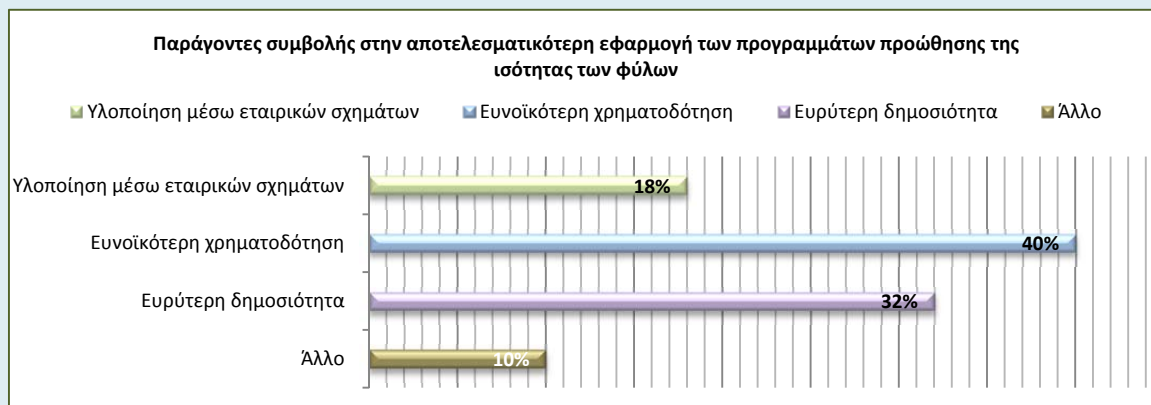
Από τα στοιχεία προκύπτει ότι **υψηλή βαρύτητα** αποδίδεται από τους Φορείς στην προώθηση δράσεων στους τομείς της Διατήρησης της απασχόλησης (65,2%), της Τοποθέτησης γυναικών στην αγορά εργασίας (54,2%), ενώ ακολουθούν οι δράσεις Ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (45,8%), Ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και της Κατάρτισης και δια βίου μάθησης (43,5%), Νομικής υποστήριξης (47,8%) και Καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών (43,5%).

Επισημαίνεται επίσης ότι στο σύνολο των δράσεων, με εξαίρεση τις δύο παραπάνω αναφερθείσες, αποδίδεται υψηλή και μέτρια βαρύτητα σε ιδιαίτερα μεγάλα ποσοστά που υπερβαίνουν κατά κανόνα το 70%.

Με βάση τα ευρήματα, οι βασικοί τομείς παρέμβασης στους οποίους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, ανά κατηγορία γυναικών (άνεργες, απασχολούμενες), προκύπτουν ως ακολούθως:

- ♦ Για τις άνεργες γυναίκες ως πρώτη προτεραιότητα κρίνεται η Τοποθέτηση γυναικών στην αγορά εργασίας (75%) και η ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (42%), ενώ ακολουθούν τομείς παρέμβασης όπως η Κατάρτιση και δια βίου μάθηση.
- ♦ Για τις εργαζόμενες γυναίκες ως πρώτη προτεραιότητα κρίνεται η Διατήρηση της απασχόλησης (50%), η Εξισορρόπηση οικογενειακής & επαγγελματικής ζωής μέσω της αξιοποίησης δομών κοινωνικής στήριξης (Παιδικοί Σταθμοί, Βοήθεια στο σπίτι κ.λπ.) και η κατάρτιση και δια βίου μάθηση.
- ♦ Τέλος, προτεραιότητα σε ευρεία γκάμα παρεμβάσεων προτείνεται και για τις δύο κατηγορίες γυναικών (άνεργες – εργαζόμενες), μεταξύ των οποίων: Νομική υποστήριξη, Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, Κατάρτιση και δια βίου μάθηση, Πρόσβαση στα κέντρα λήψης αποφάσεων, Εξισορρόπηση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, μέσω της αξιοποίησης δομών κοινωνικής στήριξης.

Γ.2 Παράγοντες συμβολής στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων

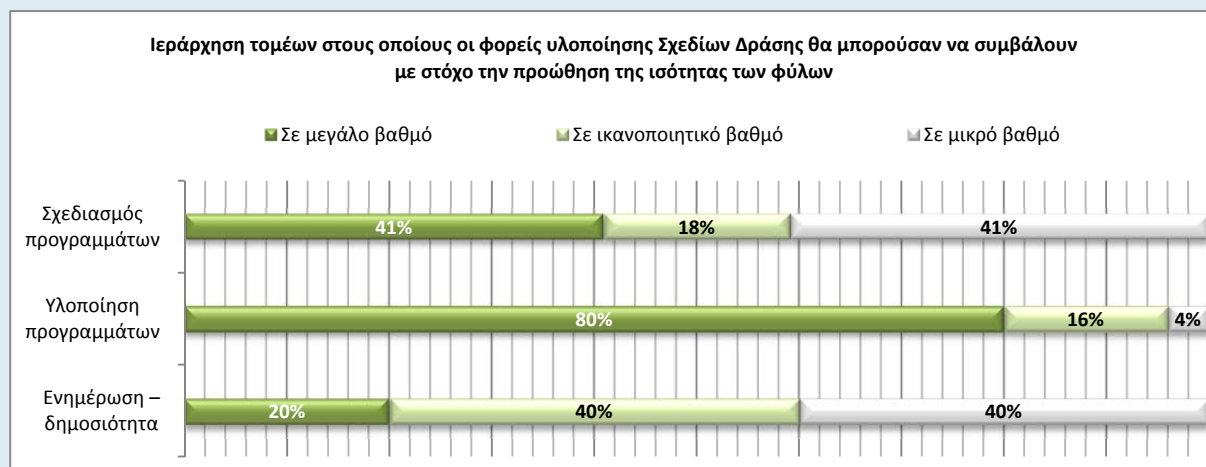

Παρατηρήσεις: -

Όπως Παρατηρείται, η Ευνοϊκότερη χρηματοδότηση των προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων και η Ευρύτερη δημοσιότητα των Προγραμμάτων είναι σημεία που χρήζουν βελτίωσης κατά την εφαρμογή των προγραμμάτων υπέρ της ισότητας των φύλων.

Ενδιαφέρον σε αυτό το σημείο παρουσιάζει να αποτυπωθούν οι διευκρινήσεις των ερωτώμενων στην απάντηση άλλο. Όσοι εκ των ερωτώμενων επέλεξαν αυτήν την απάντηση, διευκρίνισαν την απάντησή τους δίνοντας τις εξής απαντήσεις, χωρίς όμως να παρατηρείται επανάληψη αυτών, ώστε να κρίνεται σκόπιμο να ομαδοποιηθούν και να κατηγοριοποιηθούν:

- ✓ Καλύτερη ενημέρωση ,υποστήριξη
- ✓ Κάλυψη κόστους υπάρχοντος προσωπικού (1 άτομο ανά φορέα ή ανάλογα με το πλήθος μελών) και όχι μόνο πρόσληψη νέων.
- ✓ Δημιουργία προγραμμάτων που να βασίζονται στην οικογένεια και να υποστηρίζουν τον ρόλο της μητρότητας
- ✓ Μεγαλύτερη διάρκεια δράσεων και περισσότεροι πόροι.
- ✓ Συνέχεια και συνέπεια στην χρηματοδότηση και διασύνδεση με άλλες δράσεις

Γ.3 Ιεράρχηση τομέων στους οποίους οι φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης θα μπορούσαν να συμβάλουν με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, οι φορείς επέδειξαν σημαντικά μεγαλύτερη προθυμία (80% του συνόλου) στην προοπτική Υλοποίησης προγραμμάτων σε σχέση με την συμβολή τους σε διαδικασίες σχεδιασμού και προετοιμασίας - εξειδίκευσης παρεμβάσεων, γεγονός που κρίνεται λογικό με βάση το προφίλ τους και την πρότερη εμπειρία τους.

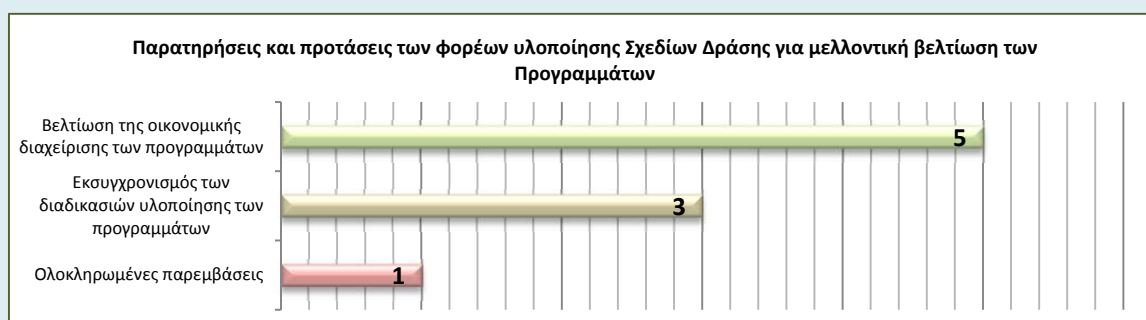
Γ.4 Είδη δράσεων/έργων τα οποία οι φορείς κρίνουν αναγκαίο να υλοποιήσουν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και προτάσεις για το είδος συνεργασίας για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Τα είδη δράσεων/έργων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Δεδομένου του ότι οι απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα ήταν πολυδιάστατες και σε μεγάλο βαθμό επηρεάζονταν από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το αντικείμενο δραστηριότητάς τους, οι απαντήσεις των φορέων παρατίθενται αναλυτικά με τη μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Γ.5 Παρατηρήσεις και προτάσεις των φορέων για τη μελλοντική βελτίωση των Προγραμμάτων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Όπως προκύπτει, οι περισσότερες εκ των παρατηρήσεων / προτάσεων των φορέων σχετίζονται με τη **βελτίωση του συστήματος της οικονομικής διαχείρισης των προγραμμάτων**.

5.1.2. Εις βάθος ανάλυση και αξιολόγηση του Μέτρου 5.3 του ΕΠΑΕΚ

5.1.2.1. Ταυτότητα του Μέτρου 5.3

Στο πλαίσιο της μελέτης «Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)» πραγματοποιήθηκε στοχευμένη έρευνα πεδίου σε φορείς που υλοποίησαν Σχέδια Δράσης υπέρ της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 5.3 «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση/ πληροφόρηση φορέων και δομών)» του ΕΠΑΕΚ.

Η έρευνα αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας περαιτέρω αξιολογικής εμβάθυνσης σε επιλεγμένα Μέτρα του Γ' ΚΠΣ που αφορούσαν είτε άμεσα είτε έμμεσα την ισότητα των φύλων, όπως αυτά ορίστηκαν κατόπιν συμφωνίας με την ΕΥΣΕΚΤ. Μέρος της εμβάθυνσης αυτής αφορά έρευνα γραφείου που επικεντρώθηκε κυρίως σε ζητήματα σχεδιασμού και εφαρμογής του Μέτρου 5.3 και μέρος αφορά έρευνα πεδίου προς τους φορείς υλοποίησης του Μέτρου που επικεντρώνεται στην διερεύνηση κυρίως ποιοτικών αλλά και ορισμένων ποσοτικών παραμέτρων της υλοποίησης από την σκοπιά τους, με στόχο αφενός τον εμπλουτισμό των διαθέσιμων αξιολογικών στοιχείων σε ότι αφορά τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις ως προς την ισότητα των φύλων και, αφετέρου, τη διαμόρφωση βελτιωτικών προτάσεων για το σχεδιασμό αντίστοιχων δράσεων της παρούσας προγραμματικής περιόδου.

Το Μέτρο 5.3 συμπεριέλαβε ως διακριτή του δράση την έγκριση και υλοποίηση 17 Σχεδίων Δράσης Ολοκληρωμένης Παρέμβασης υπέρ των γυναικών σε περιφερειακό επίπεδο για την προώθηση στην απασχόληση της επιλεγμένης ομάδας στόχου (άνεργες και εργαζόμενες κυρίως αυτοαπασχολούμενες και μέλη γυναικείων συνεταιρισμών).

Με τον όρο «ολοκληρωμένες παρεμβάσεις» ορίζεται ένα σύνολο δράσεων, «οι οποίες απευθύνονται σε άτομα για τα οποία, απαιτούνται συνδυασμένες παρεμβάσεις προκειμένου να είναι σε θέση να ενταχθούν στην αγορά εργασίας». Τα κύρια γνωρίσματα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, είναι τα εξής:

- ◆ Οι δράσεις που τις διέπουν εντάσσονται στο πλαίσιο μιας ενιαίας στρατηγικής, με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους.
- ◆ Κάθε επιμέρους δράση λειτουργεί συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες.
- ◆ Οι επιμέρους δράσεις εντάσσονται σε ένα συνολικό Σχέδιο για μία συγκεκριμένη περιοχή, το οποίο υλοποιεί ομάδα φορέων υπό τη μορφή εταιρικού σχήματος.
- ◆ Το ζήτημα της απασχόλησης των γυναικών στο πλαίσιο των Σχεδίων Δράσης μέσω της εταιρικότητας που περιλάμβαναν αντιμετωπίστηκε σε τοπικό επίπεδο σαν ένα ζήτημα που αφορούσε το σύνολο της τοπικής κοινωνίας και απαιτούσε την ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στους τοπικούς παράγοντες.

Το περιεχόμενο κάθε Σχεδίου Δράσης της ολοκληρωμένης παρέμβασης στο πλαίσιο του Μ 5.3 περιελάμβανε:

- ◆ Δράσεις συμβουλευτικής και πληροφόρησης των γυναικών ωφελουμένων
- ◆ Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας
- ◆ Δράσεις Προώθησης στην Απασχόληση

Στόχος των Σχεδίων Δράσης ήταν η προώθηση των γυναικών σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (κατάρτιση ή συμμετοχή σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας) ή/και σε ενέργειες προώθησης της απασχόλησης (προγράμματα επιχορήγησης Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών του ΟΑΕΔ) ή/και σε ενέργειες που στόχευαν στην προώθηση των

γυναικών στην απασχόληση μέσω άλλων επιχειρησιακών προγραμμάτων (πχ Υπουργείο Ανάπτυξης - ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας κλπ).

Υπεύθυνος και εθνικός συντονιστής φορέας των Σχεδίων Δράσης ήταν η Γενική Γραμματεία Ισότητας (τελικός δικαιούχος) με την επιστημονική συμβολή του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), ενώ ο ΟΑΕΔ ήταν ο τελικός δικαιούχος για τις δράσεις απασχόλησης των Σχεδίων, συνολικού προϋπολογισμού 35.999.670 €.

Για την υλοποίηση των δράσεων εκδόθηκε η υπ. αρ. 32190/4-1-2005 ΚΥΑ με τον τίτλο «Κατάρτιση προγράμματος απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, επιχορήγησης επιχειρήσεων για την δημιουργία ΝΘΕ και ΝΕΕ, ανέργων γυναικών». Έτσι, ανάλογα με τις προσωπικές τους δυνατότητες οι επωφελούμενες του κάθε Σχεδίου κλήθηκαν να συμμετάσχουν στις εξής δράσεις:

- ◆ Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας (STAGE) 1.500 ανέργων γυναικών, ηλικίας 18–60 ετών, σε φορείς ή επιχειρήσεις του Ιδιωτικού και του Δημοσίου Τομέα
- ◆ Πρόγραμμα Επιχορήγησης 1.000 ανέργων γυναικών ως Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΝΕΕ)
- ◆ Πρόγραμμα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για τη δημιουργία 2.500 Νέων Θέσεων Εργασίας για άνεργες γυναίκες (ΝΘΕ)
- ◆ Πρόγραμμα Προκατάρτισης – Κατάρτισης

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των ανωτέρω δράσεων, εφαρμόστηκαν ιδιαίτερα ευνοϊκοί όροι και καινοτόμα στοιχεία και ειδικότερα με στόχο την διευκόλυνση των μητέρων με ανήλικα τέκνα ή την επιμέλεια ατόμων με αναπηρία προβλέφθηκαν μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

- ◆ Δυνατότητα ορισμού της έδρας και του τόπου λειτουργίας της επιχείρησης σε χώρο εντός της οικίας (κατάλληλα διαμορφωμένο) στις περιπτώσεις: α) μητέρας παιδιού σε προσχολική ηλικία, β) γυναίκας που φροντίζει στην οικία της συγγενείς α' βαθμού με αναπηρία, άνω του 70%
- ◆ Στην περίπτωση που νέα επιχειρηματίας έχει έδρα την οικία της (όσες νέες επιχειρηματίες υπάγονταν στην ανωτέρω κατηγορία) προβλέφθηκε η επιλεξιμότητα του 1/3 των δαπανών που αφορούσαν ενοίκιο, ΔΕΗ κλπ της οικίας της
- ◆ Στις δαπάνες λειτουργίας της επιχείρησης, υπολογίζονταν και τα έξοδα του παιδικού σταθμού που τυχόν πλήρωνε η νέα επιχειρηματίας για τη φύλαξη των παιδιών της, ώστε να μπορεί να απασχολείται στην επιχείρηση.

5.1.2.2. Ταυτότητα & Μεθοδολογία της Έρευνας Πεδίου

Η Έρευνα Πεδίου πραγματοποιήθηκε στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης του Μέτρου 5.3 του ΕΠΑΕΚ, με σκοπό αφενός την σε βάθος διερεύνηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεών τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων και, αφετέρου, τη διαμόρφωση προτάσεων βελτίωσης του σχεδιασμού αντίστοιχων δράσεων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου.

Για την υλοποίηση της Έρευνας Πεδίου, δημιουργήθηκε δείγμα του εξεταζόμενου πληθυσμού των συντονιστών φορέων των 17 Σχεδίων Δράσης Ολοκληρωμένης Παρέμβασης υπέρ των γυναικών και χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο παρουσιάζεται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Η μεθοδολογία υλοποίησης της παρούσας έρευνας συνοψίζεται στα εξής:

1. Σχεδιάστηκε το ερωτηματολόγιο της έρευνας και οριστικοποιήθηκε σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή.
2. Ακολούθησε, στις 26.05.2011, η αποστολή των ερωτηματολογίων στους Φορείς υλοποίησης από τον Ανάδοχο συνοδευόμενη από σχετική επιστολή που συντάχθηκε από την

Αναθέτουσα Αρχή. Τα ερωτηματολόγια απεστάλησαν με ηλεκτρονική αλληλογραφία στους φορείς / συντονιστές των Σχεδίων Ισότητας, συνοδευόμενα από κατάλληλα διαμορφωμένο διαβιβαστικό το οποίο περιείχε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και το χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.

3. Κατόπιν αποστολής των ερωτηματολογίων και προκειμένου για την επίτευξη ικανοποιητικού ποσοστού παραλαβών-επιστροφών συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, διενεργήθηκαν τηλεφωνικές επικοινωνίες, η διενέργεια των οποίων κρίθηκε σκόπιμη για τη διευκόλυνση των υπεύθυνων των φορέων στη συμπλήρωσή τους.
4. Ακολούθησε κατάλληλη κωδικοποίηση και επεξεργασία των δεδομένων των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων. Στο στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκαν η παραμετροποίηση και επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων των ερωτηματολογίων, η δόμηση και επεξεργασία των ποιοτικών μεταβλητών, καθώς και η ανάλυση περιεχομένου και επεξεργασία των ανοικτών ερωτήσεων. Η επεξεργασία των στοιχείων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του Προγράμματος Ms Office Excel 2010. Τα αποτελέσματα της ανωτέρω επεξεργασίας, καθώς και τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια από τους συμμετέχοντες στην έρευνα Φορείς υλοποίησης παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

5.1.2.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας Πεδίου

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, για την έρευνα πεδίου στους συντονιστές φορείς αξιοποιήθηκε ενιαίο ερωτηματολόγιο. Κατά τη διάρκεια της έρευνας συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από 11 φορείς για 12 Σχέδια Δράσης⁴, γεγονός που αποδεικνύει την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

Για τον σχεδιασμό των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθοι τύποι ερωτήσεων, καθώς και συνδυασμός τους:

- ♦ Ανοιχτές ερωτήσεις, οι οποίες παρέχουν μεγάλη ελευθερία απαντήσεων στον ερωτώμενο και συλλογή αρκετών πληροφοριών. Ωστόσο, η επεξεργασία τους είναι δύσκολη.
- ♦ Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, στις οποίες ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει την απάντησή του από κάποιες προδιαγεγραμμένες απαντήσεις.
- ♦ Διχοτομημένες ερωτήσεις, όπου οι απαντήσεις περιορίζονται σε δύο, π.χ. ΝΑΙ-ΟΧΙ.
- ♦ Ερωτήσεις κλίμακας, οι οποίες έχουν ποσοτικοποιημένη μορφή και ο ερωτώμενος δηλώνει εάν συμφωνεί ή διαφωνεί και σε τι βαθμό.

Η βασική δομή του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- ο *Ενότητα Α: Πληροφοριακά Στοιχεία του Σχεδίου*

Στην πρώτη ενότητα του ερωτηματολογίου καταγράφονται τα βασικά πληροφοριακά στοιχεία του Σχεδίου Δράσης που υλοποιήθηκε από τον φορέα. Ειδικότερα ζητούνται ο τίτλος, η Περιφέρεια Εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης, ο αρχικά εγκριθείς προϋπολογισμός, ο τελικός προϋπολογισμός (δαπάνες), ο αριθμός των εγκριθέντων ωφελούμενων και ο τελικός αριθμός των ωφελουμένων.

- ο *Ενότητα Β: Εξέταση της καταλληλότητας της στρατηγικής και του σχεδιασμού*

Στην Ενότητα Β οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αποτυπώσουν τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό του Σχεδίου Δράσης που υλοποιήθηκε, όπως πρωτογενής έρευνα πεδίου για τη διάγνωση των αναγκών των ωφελουμένων γυναικών, δευτερογενής επεξεργασία δεδομένων για την αγορά εργασίας (μελέτες, στατιστικά, εκθέσεις αρμοδίων φορέων), διαβούλευση με γυναίκες

⁴ Ένας εξ αυτών υλοποίησε δύο Σχέδια Δράσης.

οργανώσεις και φορείς ισότητας, διαβούλευση με επιχειρήσεις στην τοπική αγορά εργασίας, κ.ά. Κλήθηκαν επίσης να διατυπώσουν την άποψή τους αναφορικά με το βαθμό που οι μέθοδοι αυτές συνέβαλαν στην τεκμηρίωση και εξειδίκευση του Σχεδίου.

Επίσης, στην Ενότητα Β του ερωτηματολογίου οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αναφέρουν τις κύριες πηγές ενημέρωσης των υποψήφιων ωφελούμενων για συμμετοχή στις προβλεπόμενες δράσεις του έργου, όπως για παράδειγμα ο ίδιος ο Συντονιστής Φορέας του Σχεδίου, άλλος φορέας – εταίρος του Σχεδίου, ΚΠΑ ΟΑΕΔ, ΜΜΕ (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, έντυπα κλπ), ΟΤΑ, κλπ.

Στην ίδια ενότητα, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να περιγράψουν τυχόν εργαλεία – πρακτικές που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια δημοσιότητας του Σχεδίου που στόχευαν στην κινητοποίηση των ωφελουμένων και στην ευρύτερη προβολή του ζητήματος της ισότητας των φύλων. Τέλος, ζητήθηκε να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο επετεύχθη η ευαισθητοποίηση των γυναικών μέσα από τις δράσεις δημοσιότητας του Έργου.

ο Ενότητα Γ: Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα

Στην Ενότητα Γ, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αναφέρουν το ποσοστό των ωφελουμένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου που παρακολούθησαν και να ιεραρχήσουν τα θέματα συμβουλευτικής που παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ωφελούμενες, όπως για παράδειγμα Ψυχοκοινωνική υποστήριξη, Εύρεση Απασχόλησης, Αναζήτηση ευκαιριών Κατάρτισης, Νομική υποστήριξη κλπ.

Επίσης, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αναφέρουν το ποσοστό των ωφελουμένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου που παραπέμφθηκαν στον ΟΑΕΔ και σε ΚΕΚ, αντίστοιχα, καθώς και των ωφελουμένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου που εντάχθηκαν σε επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης.

Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να περιγράψουν την ποσοστιαία κατανομή των ωφελουμένων του Σχεδίου σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Stage, ΝΘΕ, ΝΕΕ, Κατάρτιση, Τοποθέτηση στην αγορά εργασίας χωρίς επιδότηση, ή άλλη πολιτική). Επιπλέον κλήθηκαν να επιλέξουν την πηγή προέλευσης των στοιχείων ένταξης των ωφελουμένων του Σχεδίου Δράσης στα προγράμματα του ΟΑΕΔ, δηλαδή αν προκύπτουν από σχετική «επίσημη» ενημέρωση του ΟΑΕΔ, ενημέρωση από τον ΟΑΕΔ μετά από δική τους πρωτοβουλία, άμεση ενημέρωση από τους ωφελούμενους του Σχεδίου, ή άλλη πηγή. Ακολούθως ζητήθηκε να γίνει περιγραφή των μεθόδων / διαδικασιών που αξιοποιήθηκαν για την προώθηση των ωφελουμένων γυναικών των Σχεδίων στα προγράμματα προώθησης στην απασχόληση του ΟΑΕΔ και για την παρακολούθησή τους.

Επιπλέον, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αξιολογήσουν τη συνεργασία τους με τον ΟΑΕΔ και την υποστήριξη που είχαν στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος, το βαθμό που ανταποκρίθηκαν οι υπηρεσίες των ΚΠΑ του ΟΑΕΔ στην παραπομπή υποψηφίων γυναικών, ενώ αντίστοιχα ζητήθηκε η αξιολόγηση της συνεργασίας και της υποστήριξης που έλαβαν από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος.

Στην ίδια ενότητα ζητήθηκε να επιλεγούν τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης του Σχεδίου και να αξιολογηθεί η σημαντικότητα αυτών, όπως για παράδειγμα δυσκολίες σε διαχειριστικό και οργανωτικό επίπεδο, αποχωρήσεις ωφελουμένων από το Πρόγραμμα, καθυστέρηση εντάξεων στα Προγράμματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης (ΝΘΕ, ΝΕΕ, stage) από ΟΑΕΔ, δυσκολίες / προβλήματα συνεργασίας στο «εσωτερικό» του εταιρικού σχήματος, καθυστερήσεις πληρωμών του Σχεδίου από την Αναθέτουσα Αρχή ή άλλα τυχόν προβλήματα.

Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν επίσης να απαντήσουν αν κατά την υλοποίηση του Έργου διαπιστώθηκαν προβλήματα ή δυσκολίες που είχαν επιπτώσεις στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος και στην επίτευξη των στόχων του Έργου. Ακολούθως, ζητήθηκε να διατυπωθεί η γνώμη τους σχετικά με το αν ο προϋπολογισμός που τελικώς διατέθηκε για το Σχέδιο ήταν επαρκής, και τέλος να αναφέρουν

κατά πόσο αξιοποίησαν τους μηχανισμούς και τα έντυπα που τους διατέθηκαν από την ΓΓΙΦ για τη συγκέντρωση ποσοτικών στοιχείων παρακολούθησης των ωφελουμένων του Σχεδίου τους.

ο *Ενότητα Δ: Λοιπά αξιολογικά ερωτήματα – Προτάσεις*

Στην Ενότητα Δ, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να βαθμολογήσουν τους τομείς στους οποίους το/α Σχέδιο/α είχε/αν θετικές επιπτώσεις, ειδικότερα μετά το πέρας του/ς. Επίσης κλήθηκαν να προτείνουν τι θα συνέβαλλε στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών. Επιπλέον, ζητήθηκε να αξιολογηθούν τα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν από τους φορείς σε σχέση με τις μεμονωμένες δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ (Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες) και στις οποίες συμμετείχαν γυναίκες, καθώς και ο βαθμός στον οποίο τα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας και των επιχειρήσεων.

Τέλος οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να διατυπώσουν άλλες τυχόν παρατηρήσεις ή/και προτάσεις για την πιθανή εφαρμογή αντίστοιχων προγραμμάτων στις τρέχουσες συνθήκες οικονομικής κρίσης και υψηλής ανεργίας.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα παρατίθεται στο παρόν Παράρτημα του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

5.1.2.4. *Αναλυτική Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων της Έρευνας (ανά ερώτημα)*

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου στους 11 συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης ανά ενότητα του ερωτηματολογίου και επιμέρους ερώτημα.

♦ *Ενότητα Α: Πληροφοριακά στοιχεία του Σχεδίου*

A.1 Βασικά πληροφοριακά στοιχεία των Σχεδίων Δράσης που υλοποιήθηκαν

-

Παρατηρήσεις: -

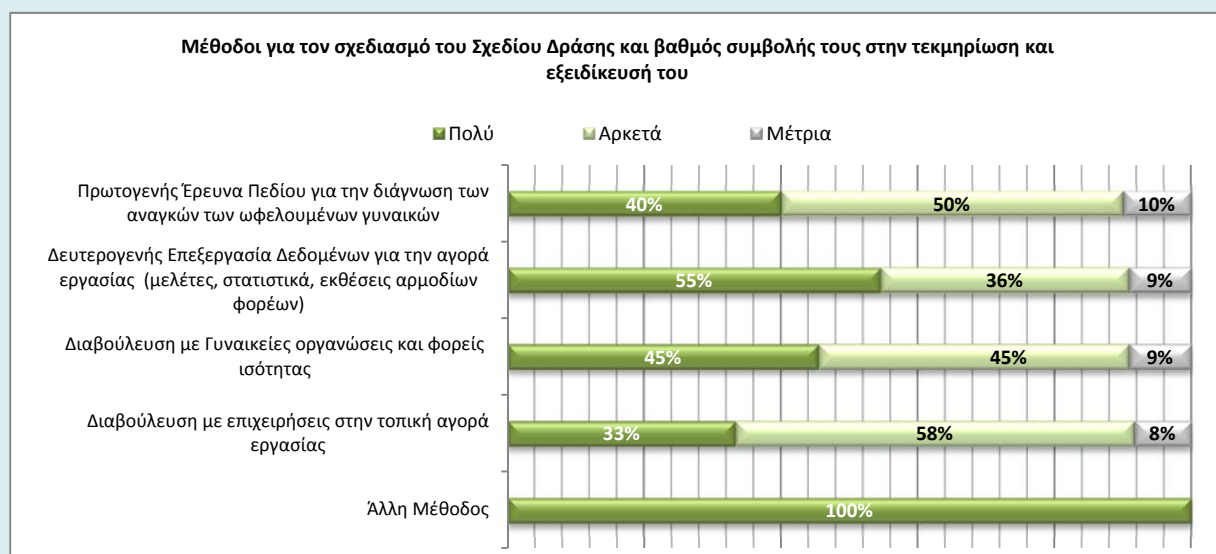
Όπως προκύπτει από τα συλλεχθέντα στοιχεία, ο **εγκεκριμένος προϋπολογισμός των Σχεδίων Δράσης** ανέρχονταν σε **€12.056.481**, ενώ οι **τελικές δαπάνες τους** ανήλθαν σε **€9.733.909** (ποσοστό απορρόφησης προϋπολογισμού 80,74%)⁵.

Επίσης, ο αρχικά **εγκριθείς αριθμός ωφελούμενων γυναικών** ανήλθε στις **7.634**. Κατά την ολοκλήρωση των σχεδίων, ο **τελικός αριθμός των ωφελούμενων** ανήλθε στις **8.172**, ήτοι στο 107% της τιμής στόχου⁶.

⁵ Πρόκειται για το άθροισμα των στοιχείων εγκεκριμένου π/ύ - τελικών δαπανών του δείγματος και όχι του συνόλου των εγκεκριμένων Σχεδίων Δράσης του Μέτρου.

⁶ Πρόκειται για τιμές που προέρχονται από τα επιμέρους αθροίσματα των στοιχείων του δείγματος και όχι από το σύνολο του εγκριθέντος αριθμού ωφελούμενων γυναικών και του τελικού αριθμού των ωφελούμενων των Σχεδίων Δράσης του Μέτρου.

♦ Ενότητα Β: Εξέταση της καταλληλότητας της στρατηγικής και του σχεδιασμού

B.1 Μέθοδοι για το σχεδιασμό του Σχεδίου Δράσης και βαθμός συμβολής τους στην τεκμηρίωση και εξειδίκευσή του

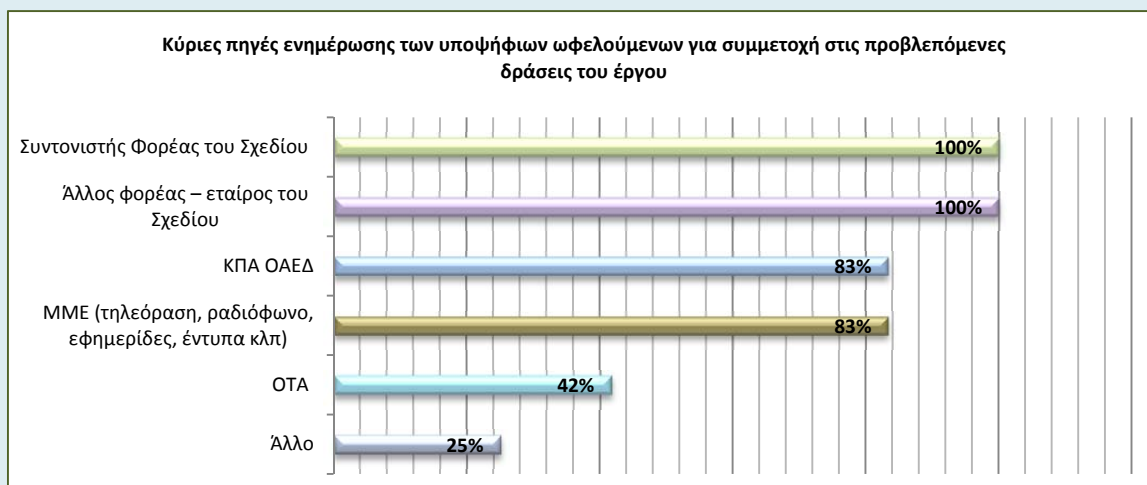
Παρατηρήσεις: -

Διαπιστώνεται ότι οι φορείς χρησιμοποίησαν συνδυαστικά μια σειρά από μεθόδους για τον σχεδιασμό των Σχεδίων που συνέβαλαν στην τεκμηρίωση και εξειδίκευσή τους.

Το σύνολο των μεθόδων που αναφέρονται στο ερώτημα χρησιμοποιήθηκαν σε σημαντικό βαθμό. Συγκεκριμένα, στην κλίμακα **από αρκετά έως πολύ** αξιολογήθηκαν η Διαβούλευση με επιχειρήσεις στην τοπική αγορά εργασίας με 92%, η Διαβούλευση με Γυναικείες οργανώσεις και φορείς ισότητας με 91%, η Δευτερογενής επεξεργασία δεδομένων για την αγορά εργασίας με 91% καθώς και η Πρωτογενής Έρευνα Πεδίου για την διάγνωση των αναγκών των ωφελούμενων γυναικών με 90%.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι από τους φορείς που απάντησαν στο ερώτημα, μόλις τρεις συμπλήρωσαν κάποια άλλη (επιπλέον) μέθοδο από τις προτεινόμενες, οι οποίες και αναφέρονται ως ακολούθως:

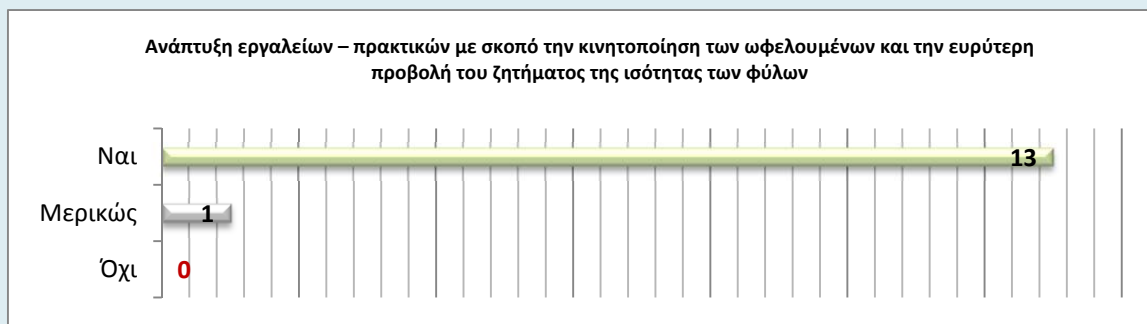
- ♦ Επαγγελματικοί φορείς και Τ.Α.
- ♦ Εμπειρία από τη λειτουργία των Κέντρων
- ♦ Εμπειρία από την υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων στην περιοχή εφαρμογής

Β.2 Κύριες πηγές ενημέρωσης των υποψήφιων ωφελούμενων για συμμετοχή στις προβλεπόμενες δράσεις του έργου

Παρατηρήσεις: -

Η πληροφόρηση που είχαν οι ωφελούμενες προκειμένου να συμμετάσχουν στα Σχέδια δράσης βασίζεται σε μια πλειάδα ενημερωτικών μεθόδων. Ξεχωρίζει η απευθείας ενημέρωση των ωφελουμένων γυναικών από το Συντονιστή Φορέα του Σχεδίου ή από κάποιο άλλο φορέα - εταίρο του Σχεδίου που οι φορείς δήλωσαν στο σύνολο τους ότι αποτέλεσε την κύρια πηγή ενημέρωσης (100%).

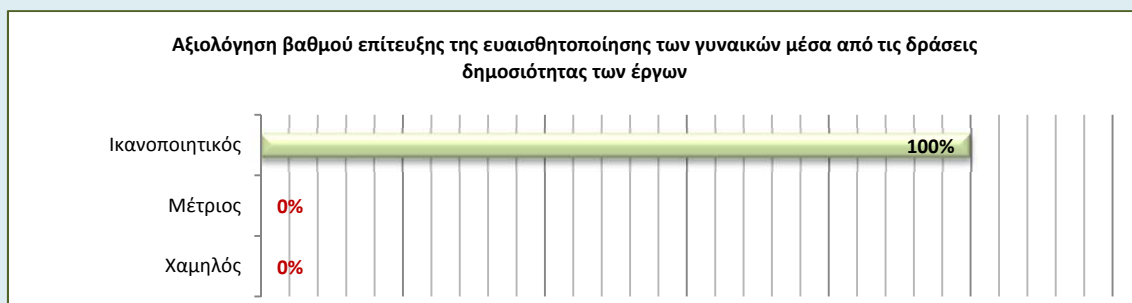
Το 25% όσων απάντησαν στο ανωτέρω ερώτημα, συμπλήρωσαν κάποια άλλη πηγή ενημέρωσης των υποψήφιων ωφελούμενων για συμμετοχή στις προβλεπόμενες δράσεις των έργων, στις οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνονταν: Επαγγελματικοί φορείς, Επιτροπές ισότητας, Εκδηλώσεις, εσπερίδες και ημερίδες, Εκκλησία, Επιμελητήρια.

Β.3 Ανάπτυξη εργαλείων – πρακτικών με σκοπό την κινητοποίηση των ωφελουμένων και την ευρύτερη προβολή του ζητήματος της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της δημοσιότητας των σχεδίων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Τα εργαλεία - πρακτικές τα οποία ανέφεραν οι φορείς ότι ανέπτυξαν, όπως διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος, παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

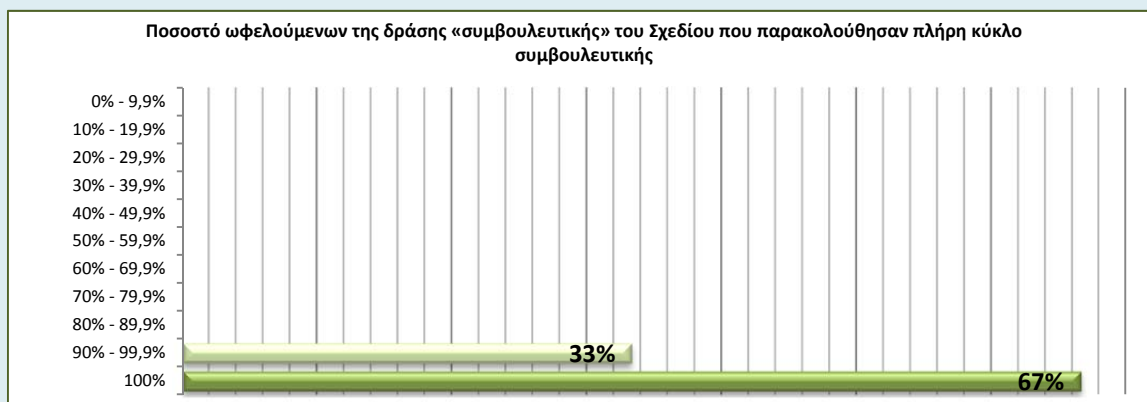
Όπως προκύπτει, αναπτύχθηκαν μια σειρά πρακτικών με στόχο την κινητοποίηση των ωφελούμενων και βεβαίως την ευρύτερη προβολή του ζητήματος της ισότητας των φύλων, καθώς η πλειονότητα των φορέων απάντησαν **ναι** στο ερώτημα αυτό (είχαν αναπτύξει εργαλεία για το σκοπό αυτό).

B.4 Αξιολόγηση βαθμού επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών μέσα από τις δράσεις δημοσιότητας των έργων

Παρατηρήσεις: -

Η αποτελεσματικότητα των μεθόδων ενημέρωσης επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα των φορέων, **που δηλώνουν στο σύνολό τους (ποσοστό 100%) ότι οι δράσεις συνέβαλλαν σε ικανοποιητικό βαθμό στην ευαισθητοποίηση των γυναικών.**

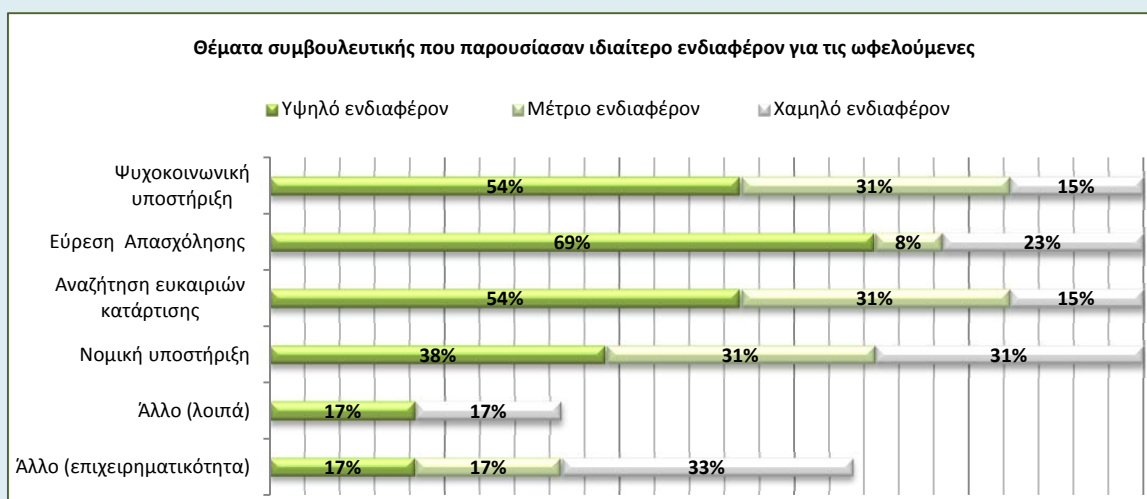
♦ Ενότητα Γ: Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα

Γ.1 Ποσοστό ωφελομένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου που παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής από το σύνολο των ωφελομένων

Παρατηρήσεις: -

Το μοντέλο παροχής υπηρεσιών προς τις γυναίκες ωφελούμενες των Σχεδίων Δράσης προωθήθηκε με βάση την εξατομικευμένη προσέγγιση, όπου καταγράφονταν - διαγιγνώσκονταν οι ανάγκες / αιτήματα των επωφελομένων και από κοινού σχεδιάζονταν δέσμη ενεργειών ανάλογα με τις ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν. Εν συνεχεία, γίνονταν παραπομπή - διασύνδεση των επωφελομένων, ανάλογα με τις διαγνωσμένες ανάγκες τους, στις κατάλληλες δράσεις προώθησης στην απασχόληση του ΟΑΕΔ ή σε δράσεις κατάρτισης των ΚΕΚ.

Βάσει των ευρημάτων της έρευνας πεδίου, από το σύνολο των ωφελομένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου, **ποσοστό άνω του 90% των ωφελομένων γυναικών** αυτών παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής. Στην πλειονότητα μάλιστα των φορέων, το σύνολο των ωφελομένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής.

Γ.2 Θέματα συμβουλευτικής που παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ωφελούμενες

Παρατηρήσεις: -

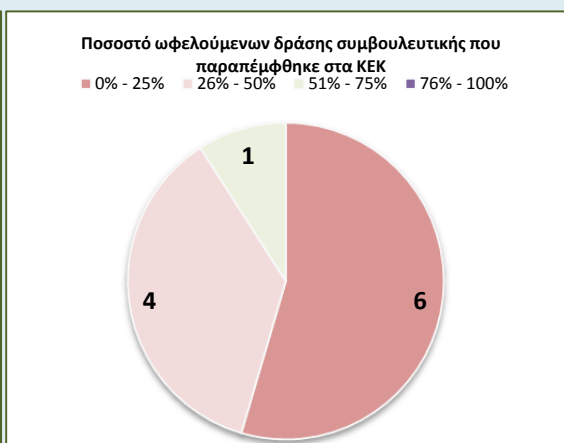
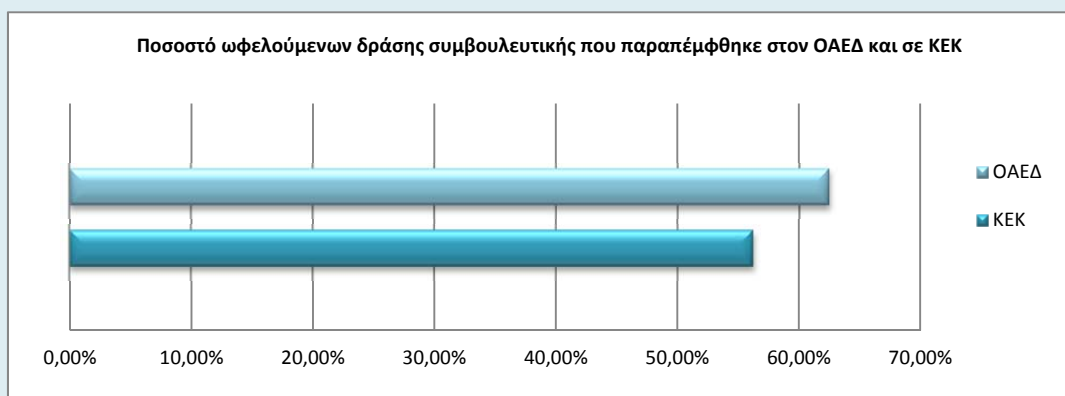
Τα θέματα συμβουλευτικής που φαίνεται ότι αφορούσαν πρωτίστως τις γυναίκες ήταν κυρίως θέματα σχετικά με την **εύρεση απασχόλησης (69%)**, η **αναζήτηση ευκαιριών κατάρτισης** και τα θέματα **ψυχοκοινωνικής υποστήριξης (54%)**. Οι ατομικές και ομαδικές συνεδρίες συμβουλευτικής

στόχευαν οι ωφελούμενοι/ες να αποκτήσουν ένα επαγγελματικό προφίλ ή να δημιουργήσουν ένα νέο πλάνο ζωής που θα οδηγούσε σε εφικτές λύσεις εισόδου στην αγορά εργασίας.

Η πληροφόρηση των ωφελουμένων για **νομικά θέματα** που είχε στόχο να βοηθήσει τις ωφελούμενες να γνωρίσουν τα εργασιακά τους δικαιώματα και τις παροχές που πιθανόν δικαιούνταν, εμφανίζει χαμηλότερο ενδιαφέρον.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι περίπου το 46% των φορέων που απάντησαν στο ερώτημα πρόσθεσαν κάποιο **άλλο** επιπλέον θέμα το οποίο θεώρησαν ότι παρουσίασε ενδιαφέρον για τις ωφελούμενες των δράσεων συμβουλευτικής. Από αυτά τα θέματα, κυριάρχησαν **ζητήματα σχετικά με την επιχειρηματικότητα, την εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες και τον επαγγελματικό προσανατολισμό**.

Γ.3 Ποσοστό ωφελούμενων δράσης συμβουλευτικής των σχεδίων που παραπέμφθηκε στον ΟΑΕΔ ή/και τα ΚΕΚ

Παρατηρήσεις: -

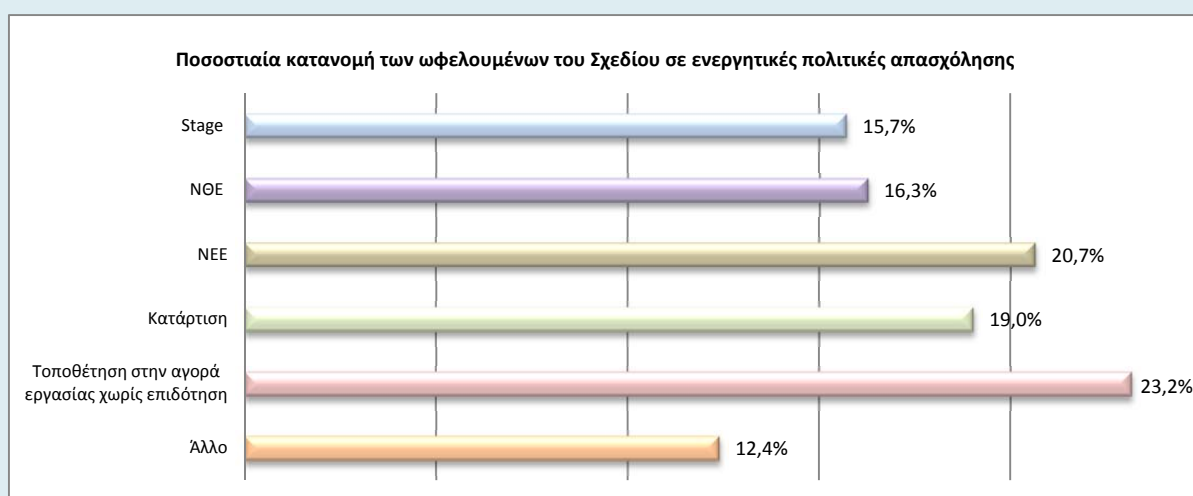
Στο πλαίσιο της δράσης της συμβουλευτικής του σχεδίου, όπως προκύπτει, το ποσοστό των ωφελούμενων δράσης συμβουλευτικής που παραπέμφθηκε στον **ΟΑΕΔ** κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 62,5%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό που παραπέμφθηκε σε **ΚΕΚ** κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 56,25%.

Γ.4 Ποσοστό ωφελουμένων της δράσης «συμβουλευτικής» του Σχεδίου που εντάχθηκε σε επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης**Παρατηρήσεις: -**

Σε συνολικό επίπεδο, οι ερωτηθέντες αποτίμησαν το ποσοστό των ωφελούμενων των δράσεων «συμβουλευτικής» που εντάχθηκε σε επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης σε **53,63%** κατά μέσο όρο.

Αναλυτικά, ικανός αριθμός ερωτηθέντων απάντησε ότι το ποσοστό των ωφελούμενων των δράσεων «συμβουλευτικής» που εντάχθηκε σε επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης κυμάνθηκε στο **26%-50%**, ενώ εξίσου ικανός αριθμός ερωτηθέντων απέδωσε στο **76%-100%** το αντίστοιχο ποσοστό. Δεν θα πρέπει να παραληφθεί, ωστόσο, ότι ένα ποσοστό 23,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το ποσοστό που εντάχθηκε σε επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης από το σύνολο των ωφελουμένων της δράσης «συμβουλευτικής» του/των Σχεδίου/ων που υλοποίησε ανήλθε μόλις στο 0%-25%.

Αναφορικά με τις απαντήσεις στο εν λόγω ερώτημα, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη βεβαίως την παράμετρο της γεωγραφικής κατανομής των φορέων, που συνεπάγεται διαφοροποίηση των συνθηκών αγοράς εργασίας από περιοχή σε περιοχή και επομένως δικαιολογεί την ως άνω διασπορά των ποσοστών στο εύρος της κλίμακας 0%-100%.

Γ.5 Ποσοστιαία κατανομή των ωφελουμένων του Σχεδίου σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης**Παρατηρήσεις: -**

Όπως προκύπτει από τις σχετικές απαντήσεις, η «Τοποθέτηση στην αγορά εργασίας χωρίς επιδότηση» συγκεντρώνει το 23,2% της ποσοστιαίας κατανομής, ενώ οι «Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες» το 20,7%. Ακολουθεί η «Κατάρτιση» με 19,0%, ενώ ποσοστά 16,3% και 15,7% συγκεντρώνουν οι «Νέες Θέσεις εργασίας» και το «Stage» αντίστοιχα⁷.

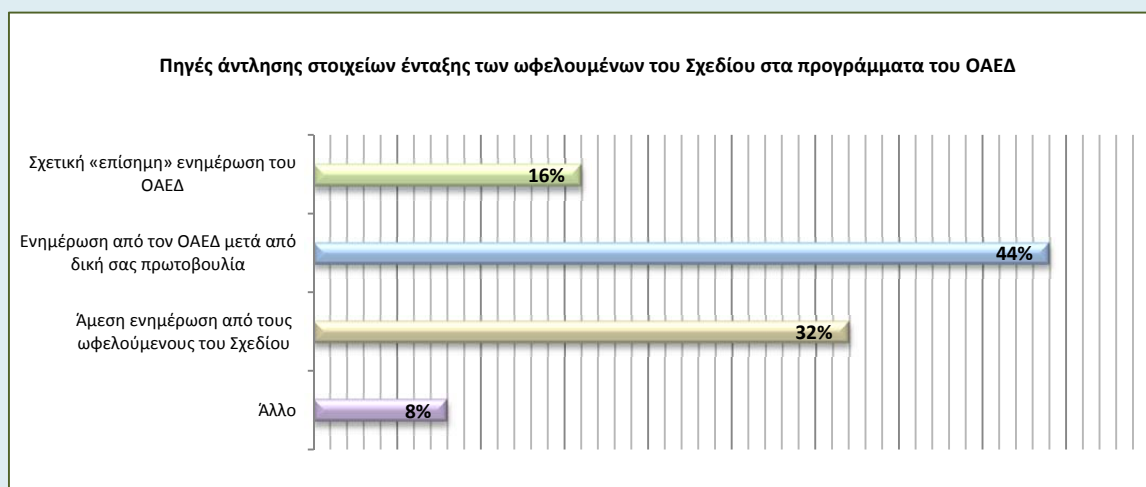
Αναλυτικά, σημαντικός αριθμός των συμμετεχόντων απέδωσε **χαμηλό ποσοστό απορρόφησης σε πολιτικές απασχόλησης που αφορούν ΝΘΕ και τοποθέτηση στην αγορά εργασίας χωρίς επιδότηση**, ενώ μικρά ποσοστά αποδόθηκαν και στις **πολιτικές που αφορούν προγράμματα stage και κατάρτιση**.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι οι ωφελούμενες των σχεδίων δράσης απορροφήθηκαν σε άλλες μορφές / είδη απασχόλησης, όπως άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα, δημιουργία επιχειρήσεων, χρηματοδότηση έναρξη επιχείρησης εκτός Μ5.3, κατάρτιση και μετά ένταξη στην αγορά εργασίας, εποχιακή/περιστασιακή απασχόληση, επιδότηση μέσω άλλων ΕΠ.

Συμπληρωματικά με την αξιολόγηση των ευρημάτων στο παρόν ερώτημα, θα πρέπει να προσμετρηθούν οι κάτωθι παράμετροι:

- Η παράμετρος της γεωγραφικής κατανομής των φορέων, που συνεπάγεται διαφοροποίηση των συνθηκών αγοράς εργασίας από περιοχή σε περιοχή
- Ο διαφοροποιημένος αριθμός των ωφελούμενων ανά Σχέδιο Δράσης

Γ.6 Πηγές άντλησης στοιχείων ένταξης των ωφελουμένων των Σχεδίων στα προγράμματα του ΟΑΕΔ

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, η άντληση των στοιχείων ένταξης των ωφελούμενων στα προγράμματα του ΟΑΕΔ προήλθε **κατά 60% μέσω ενημέρωσης από τον ΟΑΕΔ** -κατόπιν πρωτοβουλίας των ίδιων των φορέων υλοποίησης- από τον οποίον οι τελευταίοι **είτε ζήτησαν και έλαβαν τα στοιχεία, είτε είχαν από αυτόν σχετική ενημέρωση**. Σε ποσοστό 32% η άντληση των στοιχείων προήλθε από την πραγματοποίηση άμεσης ενημέρωσης από τους ίδιους τους ωφελούμενους του Σχεδίου Δράσης. Το 8% των ερωτηθέντων προχώρησε στη συμπλήρωση κάποιας **άλλης πηγής άντλησης στοιχείων** μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η πληροφόρηση από εργοδοτικούς φορείς και η ενημέρωση μέσω σχετικών ερευνών που έχει εκπονήσει η ΕΣΥΕ.

⁷ Πρόκειται για μέσο όρο ποσοστών.

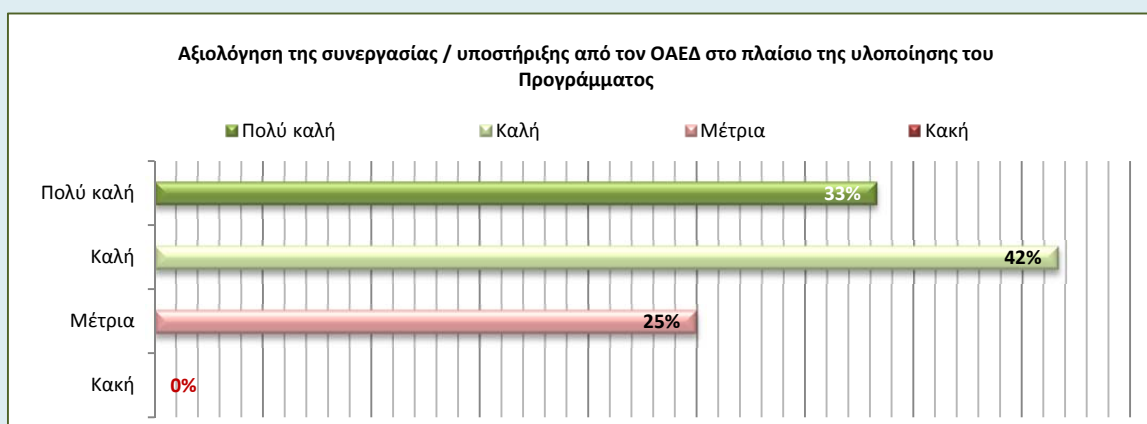
Γ.7 Αξιοποίηση μεθόδων / διαδικασιών για την προώθηση των ωφελούμενων γυναικών των σχεδίων στα προγράμματα προώθησης στην απασχόληση του ΟΑΕΔ και την παρακολούθησή τους

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι μέθοδοι / διαδικασίες που αξιοποίησαν οι φορείς, όπως διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος, παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

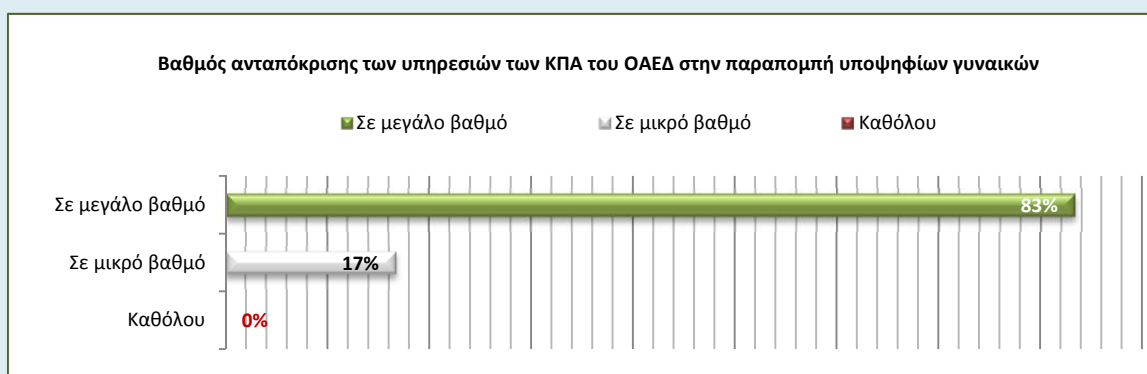
Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να περιγράψουν τις μεθόδους / διαδικασίες που αξιοποίησαν για την προώθηση των ωφελούμενων γυναικών των Σχεδίων τους στα προγράμματα προώθησης στην απασχόληση του ΟΑΕΔ και την παρακολούθησή τους. Οι απαντήσεις των φορέων παρατίθενται με τη μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Γ.8 Αξιολόγηση της συνεργασίας / υποστήριξης από τον ΟΑΕΔ στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Η συνεργασία που ανέπτυξαν οι συμμετέχοντες φορείς της έρευνας με τον ΟΑΕΔ, ο οποίος και αποτέλεσε τον αρμόδιο φορέα προώθησης στην απασχόληση στο κομβικό στάδιο εφαρμογής των Σχεδίων, κυμαίνεται στην κλίμακα **από καλή έως πολύ καλή** από τη σημαντική πλειοψηφία των φορέων (**75%**).

Σημειώνεται ότι σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, οι φορείς κλήθηκαν να συνεργαστούν με διαφορετικά τοπικά γραφεία του ΟΑΕΔ. Η εικόνα που απέκτησαν διαφοροποιείται σημαντικά από υπηρεσία σε υπηρεσία. Δεδομένου του ως άνω, τα στοιχεία που προκύπτουν από την επεξεργασία των απαντήσεων τους συνιστούν το μέσο όρο του διαφορετικού βαθμού εξυπηρέτησης που έλαβαν από τα διάφορα γραφεία του ΟΑΕΔ με τα οποία συνεργάστηκαν.

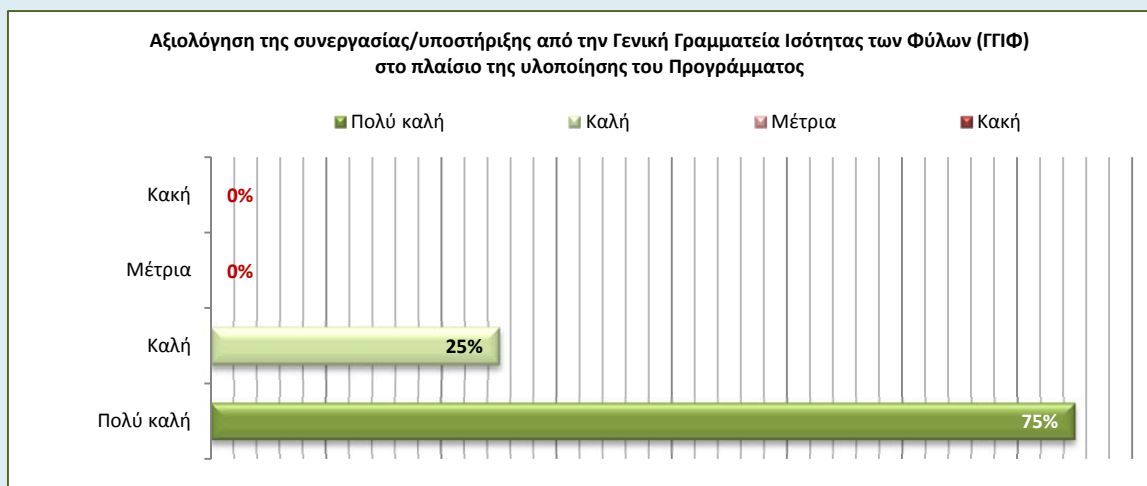
Γ.9 Βαθμός ανταπόκρισης των υπηρεσιών των ΚΠΑ του ΟΑΕΔ στην παραπομπή υποψηφίων γυναικών

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Οι υπηρεσίες των ΚΠΑ στις οποίες παραπέμπονταν οι ωφελούμενες της συμβουλευτικής των Σχεδίων Δράσης σε μεγάλο βαθμό ανταποκρίνονταν στα αιτήματα των φορέων υλοποίησης και υπηρετούσαν την προσπάθεια διευκόλυνσης της ένταξης ανέργων γυναικών στην αγορά εργασίας. **Κατ' επέκταση ο ρόλος του ΟΑΕΔ κρίθηκε εκ των πραγμάτων ιδιαίτερα σημαντικός για την επιτυχή υλοποίηση των παρεμβάσεων.**

Γ.10 Αξιολόγηση της συνεργασίας/υποστήριξης από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος

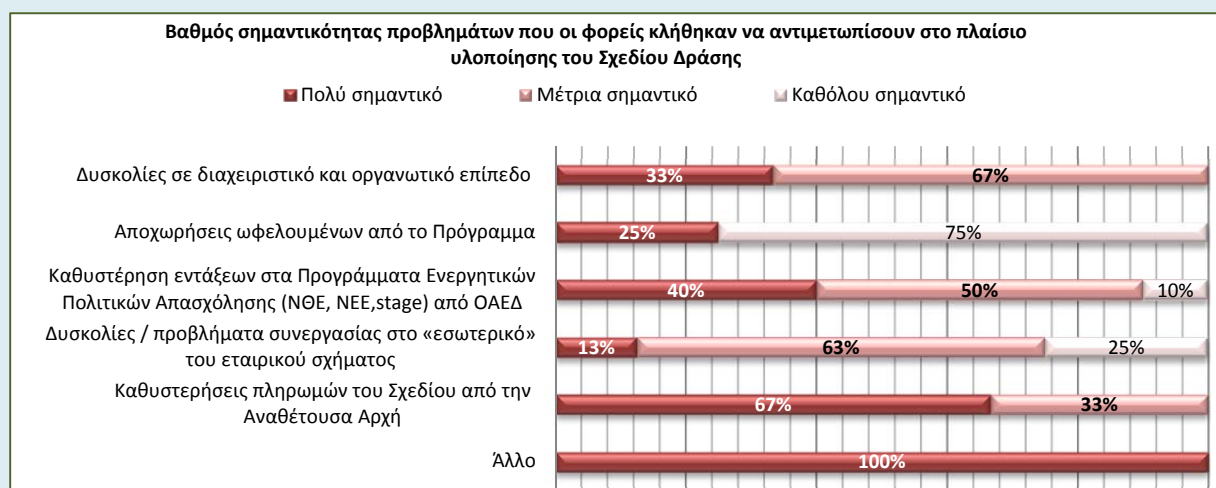
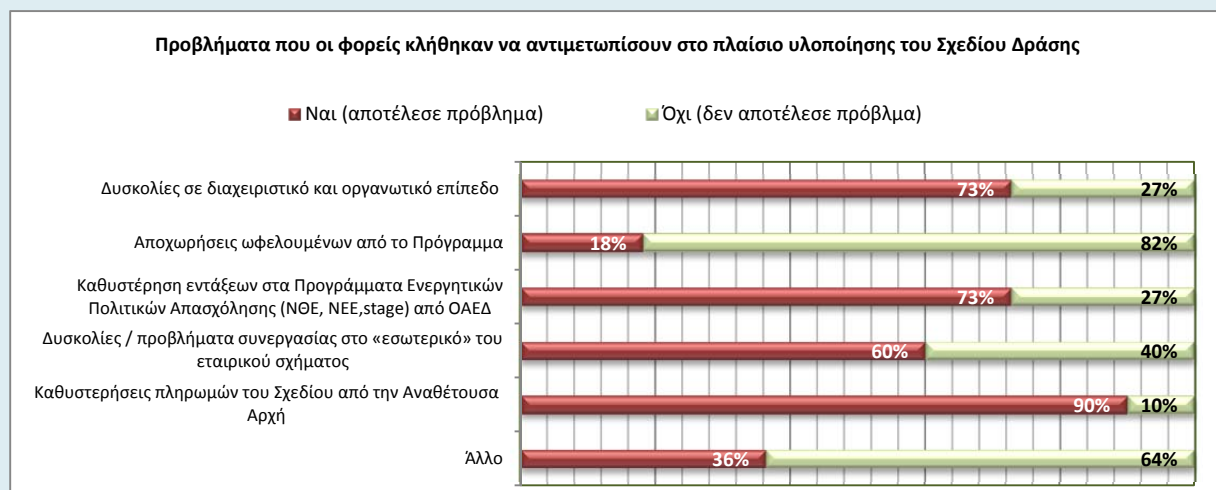

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Η συνεργασία των φορέων με την ΓΓΙΦ κρίνεται **από πολύ καλή (75%) μέχρι καλή (25%) για το σύνολο των ερωτηθέντων**, γεγονός που συνεπάγεται τον μη εντοπισμό προβλημάτων/δυσκολιών που θα μπορούσαν λόγω πιθανής αρνητικής συνέπειας να θέσουν σε κίνδυνο την πορεία υλοποίησης των Σχεδίων.

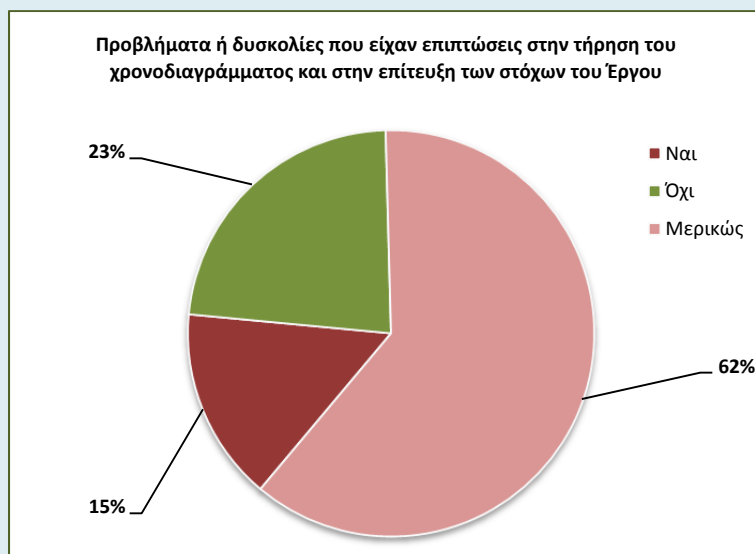
Επισημαίνεται ότι το σύνολο των φορέων δήλωσε ότι αξιοποίησε τους μηχανισμούς και τα έντυπα που τους διέθεσε η ΓΓΙΦ για τη συγκέντρωση ποσοτικών στοιχείων παρακολούθησης των ωφελουμένων των Σχεδίων.

Γ.11 Προβλήματα που οι φορείς κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης και αξιολόγηση της σημαντικότητάς τους**Παρατηρήσεις: -**

Όπως διαπιστώνεται, το **90%** όσων απάντησαν στο ερώτημα διαπιστώνει ως πρόβλημα τις καθυστερήσεις πληρωμών του Σχεδίου από την Αναθέτουσα Αρχή, το **73%** θεωρεί ότι υπήρξαν καθυστερήσεις εντάξεων στα Προγράμματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης (ΝΘΕ, ΝΕΕ, stage) από ΟΑΕΔ, καθώς και δυσκολίες σε διαχειριστικό και οργανωτικό επίπεδο, ενώ το **60%** ότι υπήρξαν δυσκολίες / προβλήματα συνεργασίας στο «εσωτερικό» του εταιρικού σχήματος.

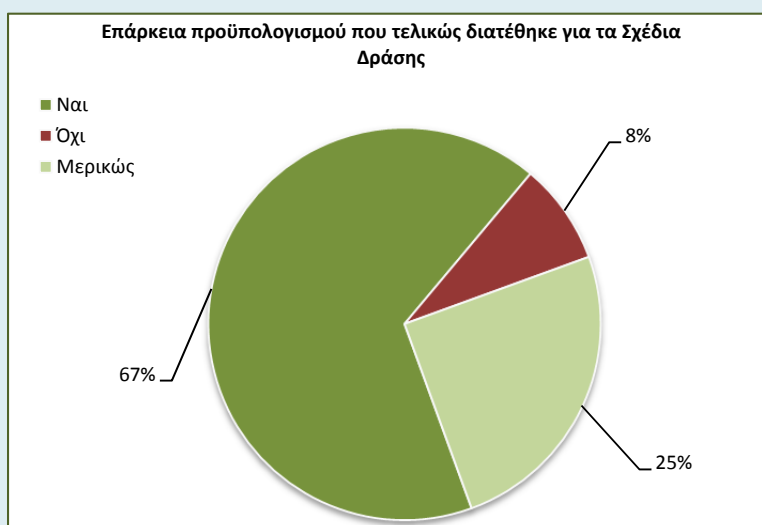
Από όσους αξιολόγησαν το πρόβλημα καθυστερήσεις πληρωμών του Σχεδίου από την Αναθέτουσα Αρχή, το **67%** θεωρεί ότι ήταν **πολύ σημαντικό**. Η αξιολόγηση του προβλήματος καθυστερήσεις εντάξεων στα Προγράμματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης (ΝΘΕ, ΝΕΕ, stage) από ΟΑΕΔ, το **κατατάσσει σε ποσοστό 40% στην κατηγορία πολύ σημαντικό** και σε ποσοστό 50% στην κατηγορία **μέτρια σημαντικό**.

Μέρος των ερωτηθέντων συμπεριέλαβε στην αξιολόγησή του επιπλέον προβλήματα τα οποία αξιολόγησε ως **πολύ σημαντικά** και τα οποία παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Γ.12 Προβλήματα ή δυσκολίες που είχαν επιπτώσεις στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος και στην επίτευξη των στόχων του Έργου**Παρατηρήσεις:**

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Όπως προκύπτει από την ανάγνωση του διαγράμματος, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απέδωσε με **μερικώς** το συγκεκριμένο ερώτημα.

Γ.13 Επάρκεια προϋπολογισμού που τελικώς διατέθηκε για τα Σχέδια Δράσης**Παρατηρήσεις: -**

Όπως προκύπτει, **το 67% των φορέων εκτίμησε ότι οι διαθέσιμοι πόροι ήταν επαρκείς, ενώ το 25% έκρινε ότι οι διαθέσιμοι πόροι υποστήριζαν μέτρια την επίτευξη των στόχων των Σχεδίων**. Μέρους των ερωτηθέντων τεκμηρίωσε αναφορικά με το παρόν ερώτημα ως ακολούθως:

- ✓ Ο προϋπολογισμός ήταν επαρκής και αυτό αποδεικνύεται αφού δεν απορροφήθηκε όλο το ποσό (3 απαντήσεις).
- ✓ Λειτούργησε σε μεγάλο βαθμό ο εθελοντισμός διοργανωτών, φορέων και στελεχών. Ο προϋπολογισμός ήταν τόσο χαμηλός, που χωρίς τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί.

Γ.14 Αξιοποίηση των μηχανισμών και των εντύπων που διατέθηκαν από την ΓΓΙΦ για τη συγκέντρωση ποσοτικών στοιχείων παρακολούθησης των ωφελουμένων των Σχεδίων Δράσης

-

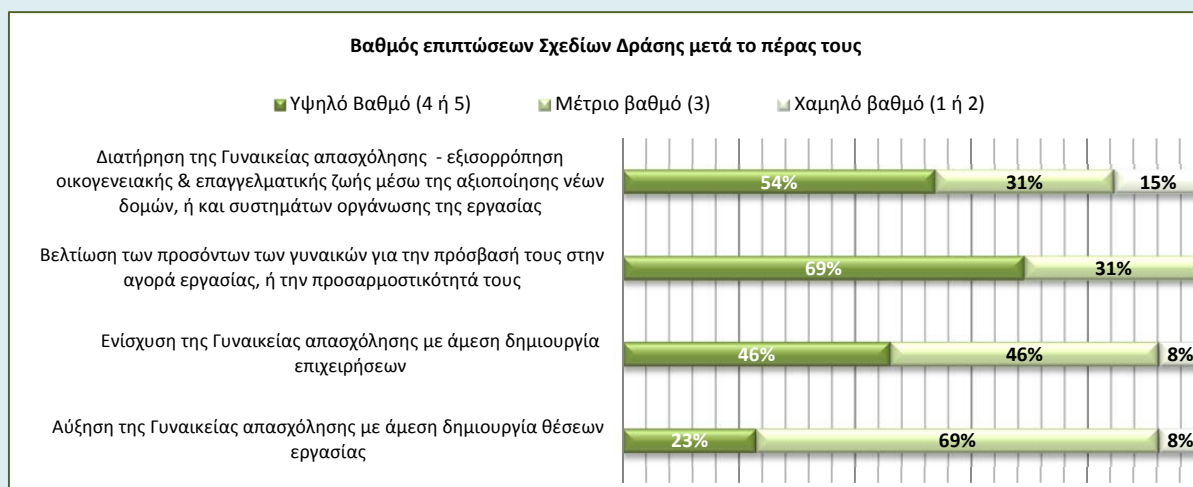
Παρατηρήσεις:

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Το σύνολο (100%) των φορέων που απάντησαν στο ερώτημα δήλωσαν πως **ναι**, αξιοποίησαν τους μηχανισμούς και τα έντυπα που τους διατέθηκαν από την ΓΓΙΦ για τη συγκέντρωση ποσοτικών στοιχείων παρακολούθησης των ωφελουμένων των Σχεδίων τους.

♦ Ενότητα Δ: Λοιπά αξιολογητικά ερωτήματα – προτάσεις

Δ.1 Βαθμός επιπτώσεων Σχεδίων Δράσης, ιδιαίτερα μετά το πέρας τους

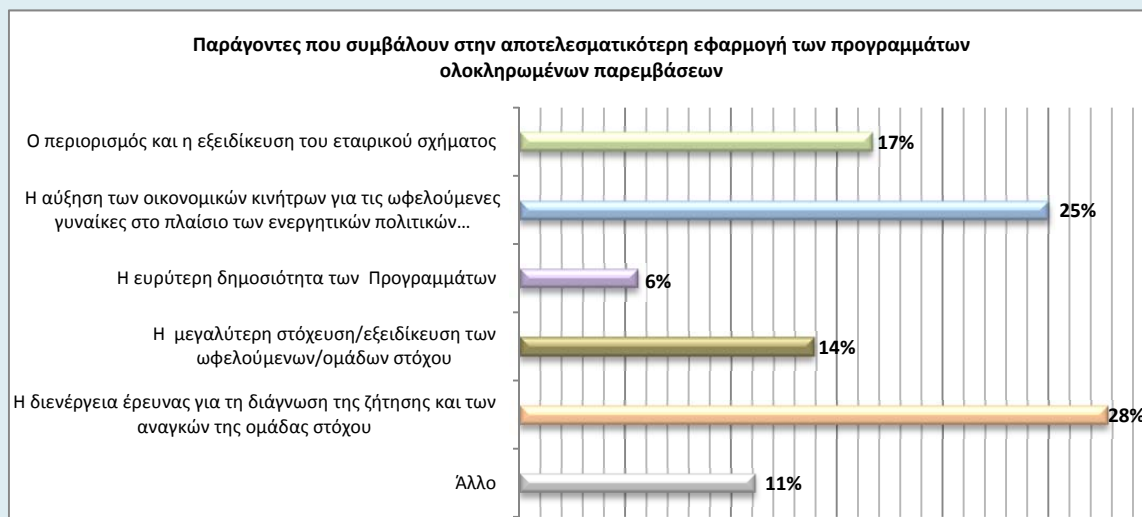

Παρατηρήσεις: -

Οι θετικές επιπτώσεις των Σχεδίων Δράσης, εντοπίζονται στην **βελτίωση των προσόντων των γυναικών για την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας ή την προσαρμοστικότητά τους (69%)** και στην **ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία ατομικών επιχειρήσεων (46%)**. Στο τελευταίο εύρημα συνηγορούν και οι απαντήσεις των φορέων σε προηγούμενο ερώτημα (Γ5), που αποδίδουν χαμηλό ποσοστό ένταξης ωφελούμενων γυναικών σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ).

Η συμβολή των Σχεδίων στην **αύξηση της γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας** δεν κρίνεται ιδιαίτερα υψηλή ενώ η συμβολή τους στη **διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης - εξισορρόπηση οικογενειακής & επαγγελματικής ζωής μέσω της αξιοποίησης νέων δομών, ή και συστημάτων οργάνωσης της εργασίας** κρίνεται σημαντικότερη (54%). Στο πρώτο από τα δύο ανωτέρω ευρήματα πιθανά συνηγορεί το γεγονός ότι με βάση τις απαντήσεις προηγούμενου ερωτήματος (Γ5) χαμηλό εμφανίστηκε το ποσοστό των ωφελούμενων γυναικών που εντάχθηκαν σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και συγκεκριμένα σε πρόγραμμα ΝΘΕ.

Δ.2 Παράγοντες που συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών

Παρατηρήσεις:

- ✓ Μέρος των ερωτηθέντων συμπεριέλαβε στην αξιολόγησή του άλλους παράγοντες, οι οποίοι παρατίθενται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

Όπως προκύπτει, οι παράγοντες που θα συνέβαλαν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών σχετίζονται πρωτίστως με τη **διενέργεια έρευνας στην τοπική αγορά για την διάγνωση της ζήτησης και των αναγκών της ομάδας στόχου** (28%) και την **αύξηση των οικονομικών κινήτρων για τις ωφελούμενες γυναίκες στο πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης εντός των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων** (25%).

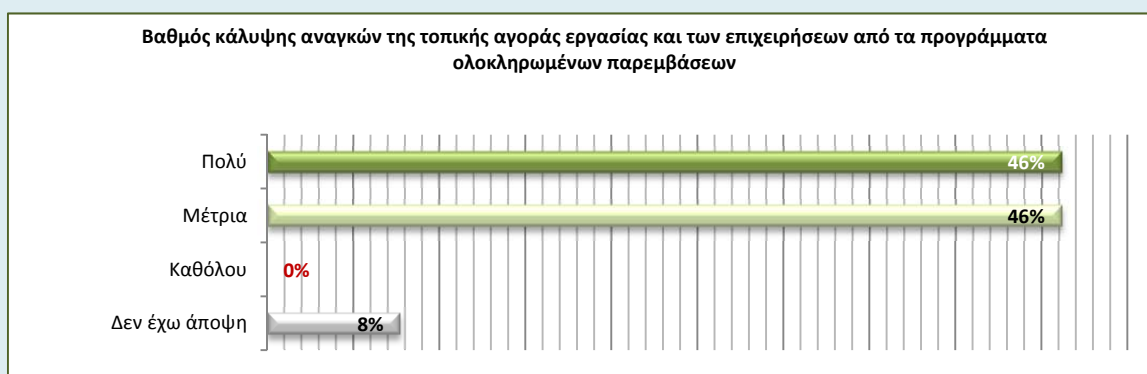
Δ.3 Αξιολόγηση των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν, σε σχέση με τις μεμονωμένες δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ (Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες) και στις οποίες συμμετείχαν γυναίκες

-

Παρατηρήσεις: -

Όπως προκύπτει, το σύνολο των ερωτηθέντων αξιολόγησαν τα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών που υλοποίησαν ως **Περισσότερο αποτελεσματικά στην ένταξη στην αγορά εργασίας**, πλην ενός φορέα ο οποίος δεν είχε άποψη αναφορικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Δ.4 Αξιολόγηση του βαθμού κάλυψης αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας και των επιχειρήσεων από τα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων

Παρατηρήσεις:

- ✓ Η σχετική τεκμηρίωση των απαντήσεων των Φορέων στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθεται στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αποδίδει υψηλή συμβολή των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας με την πλειοψηφία των απαντήσεων να κυμαίνεται στην κλίμακα από πολύ έως μέτρια και περιορισμένο αριθμό ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι δεν έχουν άποψη για το θέμα.

Δ.5 Παρατηρήσεις και προτάσεις για την πιθανή εφαρμογή αντίστοιχων προγραμμάτων στην παρούσα περίοδο δεδομένης της τρέχουσας κοινωνικοοικονομικής συγκυρίας

-

Παρατηρήσεις:

- ✓ Οι παρατηρήσεις / προτάσεις των φορέων, όπως διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος παρατίθενται σε μορφή πίνακα στο Παράρτημα Α του 2ου Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης»

Οι φορείς κλήθηκαν ελεύθερα να παραθέσουν τις παρατηρήσεις και προτάσεις τους για την πιθανή εφαρμογή αντίστοιχων προγραμμάτων λαμβάνοντας υπόψη και την τρέχουσα κοινωνικοοικονομική συγκυρία. Οι προτάσεις τους παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Α του 2^{ου} Παραδοτέου «Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης».

5.2. Αξιολόγηση καλών Πρακτικών υπέρ της ισότητας των φύλων

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι καλές πρακτικές συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - ΕΚΤ. Οι καλές πρακτικές εξετάζονται υπό το πρίσμα της ανεύρεσης παραδειγμάτων επιτυχούς εφαρμογής δράσεων, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν για τις προδιαγραφές σχεδιασμού και προγραμματισμού ανάλογων παρεμβατικών δράσεων κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Για την αξιολόγηση των καλών πρακτικών υπέρ της ισότητας των φύλων, χρησιμοποιήθηκαν τόσο δευτερογενείς, όσο και πρωτογενείς πηγές. Ακολούθως περιγράφονται τα βασικά συμπεράσματα από την αξιοποίηση σχετικής μελέτης (δευτερογενής πηγή) και από τις απαντήσεις αρμόδιων φορέων διαχείρισης και υλοποίησης δράσεων, όπως προέκυψαν από τις Έρευνες Α και Β, αντίστοιχα.

Α. Δευτερογενείς πηγές:

Η ΕΥΣΕΚΤ το έτος 2008 διενήργησε σχετική μελέτη με τίτλο «**Δευτερογενής καταγραφή και αποτίμηση καλών πρακτικών του ΕΚΤ κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο**», η οποία καταλήγει στην επιλογή και παρουσίαση καλών πρακτικών υπέρ της ισότητας των φύλων. Στο πλαίσιο της μελέτης συγκεντρώθηκαν ερωτηματολόγια από τις Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) που υλοποίησαν παρεμβάσεις του ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ. Τα κριτήρια εξέτασης καλών πρακτικών υπέρ της ισότητας των φύλων με βάση την ανωτέρω μελέτη αφορούσαν στα εξής:

- Προγραμματικός Σχεδιασμός της Πρακτικής
- Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα
- Καινοτομία της Πρακτικής
- Συμπληρωματικότητα με άλλες παρεμβάσεις
- Αποτελέσματα – Επιπτώσεις
- Βιωσιμότητα - Δυνατότητα Μεταφοράς

Το μεθοδολογικό σύστημα που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση των καλών πρακτικών ήταν μια συμμετοχική και δομημένη λογική αξιολόγησης ανά πεδίο Πολιτικής ΕΚΤ, που ενέπλεκε τους ενδιαφερόμενους φορείς και επέτρεπε τη συγκρισιμότητα και τη βαθμολόγηση των πρακτικών, ξεπερνώντας τη μέχρι σήμερα έλλειψη αντίστοιχων συστημάτων επιλογής (πχ. η ιστοσελίδα της ΜΟΔ Α.Ε. επέτρεπε μόνο απλή καταγραφή πρακτικών).

Η μελέτη διερεύνησε τις καλές πρακτικές με δομημένη μεθοδολογία, σταθμισμένους δείκτες και βαρύτητες ανά κριτήριο, σε επίπεδο πεδίου πολιτικής. Μεταξύ αυτών, διερευνήθηκαν και οι πρακτικές που ενέπιπταν στο 5ο πεδίο πολιτικής ΕΚΤ «*Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας*». Τα αποτελέσματα της μελέτης συμπεριλήφθηκαν σε σχετική Έκδοση Καλών Πρακτικών ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ (ΕΥΣΕΚΤ - Δεκέμβριος 2009), όπου περιλαμβάνονται και καλές πρακτικές έργων προώθησης της ισότητας των φύλων.

Με βάση τα ανωτέρω, ως καλές πρακτικές για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων αναγνωρίστηκαν οι εξής:

- ◆ Οι Δομές κοινωνικής φροντίδας, ως πετυχημένα παραδείγματα δράσεων που συμβάλλουν στην συμφιλίωση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των γυναικών. Οι Δομές στο πλαίσιο της Γ' προγραμματικής περιόδου έτυχαν θετικής υποδοχής από τις ελληνικές αρχές και τους ωφελούμενους, ενώ αδιαμφισβήτητη είναι η αξία που προσέδωσαν -μεταξύ άλλων- και σε θέματα κοινωνικής συνοχής. Δεν είναι τυχαίο ότι κατά την τη εξειδίκευση άλλα και την έναρξη των ΕΠ της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, μεγάλη έμφαση δόθηκε στη συνέχιση της χρηματοδότησης των υπηρεσιών που παρέχουν οι Δομές μέσω ενός νέου οργανωτικού σχήματος που επιτρέπει την ευρύτερη εδραίωσή τους στην ελληνική κοινωνία.

- ♦ Το Πρόγραμμα «Ανάπτυξη της Γυναίκας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας» που χρηματοδοτήθηκε στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2000-2006 μέσω του ΕΟΜΜΕΧ, κρίθηκε ως καλή πρακτική και ως ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και τη διατήρηση της απασχόλησης σε γυναικείες επιχειρήσεις πανελλαδικά. Το πρόγραμμα αυτό περιλάμβανε την υλοποίηση πολυεπίπεδων δράσεων, με στόχο την αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών που επηρεάζουν την ανάπτυξη και την επέκταση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, όπως το έλλειμμα δεξιοτήτων σε βασικά ζητήματα άσκησης του επιχειρείν, το έλλειμμα σε θέματα εξωστρέφειας, προώθησης κλπ. Το περιεχόμενο των συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών αφορούσε: παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για την υποστήριξη των επιχειρήσεων, συμμετοχή σε θεματικά εργαστήρια, συμμετοχή σε εκθέσεις, ανοικτά συνέδρια και ημερίδες, συμμετοχή γυναικών σε επιχειρηματικές αποστολές, διαφήμιση και προβολή μικρής κλίμακας των γυναικείων επιχειρήσεων, προμήθεια εξοπλισμού και λογισμικού.
- ♦ Το Δίκτυο «ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ», το οποίο χρηματοδοτήθηκε μέσω του Μέτρου 8.3 του «ΕΠ Ανταγωνιστικότητα 2000-2006» συγκροτήθηκε με την συμμετοχή 97 ιδρυτικών μελών γυναικών εκπρόσωπων ΑΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων και τμημάτων Έρευνας και Ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Στόχος του Δικτύου ήταν η προώθηση της πολιτικής ίσων ευκαιριών στην Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη και η ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με άλλα αντίστοιχα δίκτυα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις χώρες της Μεσογείου, των Βαλκανίων και τις Παρευξείνιες χώρες. Το έμπρακτο αποτέλεσμα του Δικτύου ήταν η προώθηση της πολιτικής ίσων ευκαιριών στην Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη μέσω προτάσεων συγκεκριμένων μέτρων για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του γυναικείου ερευνητικού δυναμικού. Με παρέμβαση του Δικτύου κατατέθηκε τροπολογία σε Νομοσχέδιο για την Έρευνα και Τεχνολογία η οποία ψηφίστηκε ομόφωνα από την Ελληνική Βουλή, στις 27.2.2008, για τη συμμετοχή των γυναικών ερευνητριών σε κάθε είδους Ερευνητικές Επιτροπές, κατ' εφαρμογή του κανόνα της κατ' ελάχιστον ποσοστωσης του 1/3 για το κάθε φύλο, βάσει του άρθρου 16 του Συντάγματος.

Β. Πρωτογενείς πηγές

Οι έρευνες πεδίου Α και Β που διενεργήθηκαν στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και σε βασικούς Τελικούς Δικαιούχους, αντίστοιχα, συμπεριέλαβαν ειδική ενότητα για την αξιολόγηση των καλών πρακτικών υπέρ της ισότητας. Οι ερωτηθέντες φορείς, ανέφεραν ενδεικτικά παραδείγματα παρεμβάσεων (Μέτρων ή έργων), τις οποίες θεωρούσαν καλές πρακτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων και στη συνέχεια κλήθηκαν να τις βαθμολογήσουν ως προς τη συμβολή τους στους εξής στόχους:

- ✓ *Αύξηση της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας*
- ✓ *Ενίσχυση της Γυναικείας απασχόλησης με άμεση δημιουργία επιχειρήσεων*
- ✓ *Βελτίωση των προσόντων των γυναικών για την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας ή την προσαρμοστικότητά τους*
- ✓ *Διατήρηση της Γυναικείας απασχόλησης - Εξισορρόπηση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής μέσω της αξιοποίησης νέων δομών, ή και συστημάτων οργάνωσης της εργασίας*

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ Α

Με βάση τις απαντήσεις των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, καλές πρακτικές αποτελούν οι εξής παρεμβάσεις:

Τίτλος Πρακτικής:	«ΕΥΡΥΔΙΚΗ» (κωδ. MIS: 108727)
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006 Μέτρο 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης

	και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.στ
Φορέας Υλοποίησης:	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σύντομη Περιγραφή	Στο πλαίσιο του Προγράμματος υλοποιήθηκαν μεταξύ άλλων και δράσεις οι οποίες συνέβαλαν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων: • Δράση II: Χορήγηση υποτροφιών σε μαθήτριες/ σπουδάστριες με στόχο τον προσανατολισμό της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισής τους προς ειδικότητες που παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση στην αγορά εργασίας. • Δράση III: Η δράση αφορούσε στην ενίσχυση της πρακτικής άσκησης μαθητριών/ σπουδαστριών των σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ώστε να ενδυναμωθεί η γυναικεία απασχολησιμότητα και επιχειρηματικότητα και η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.
Ομάδα - Στόχος / Ωφελούμενοι από την πρακτική	Μαθήτριες / σπουδάστριες σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, με προτεραιότητα σε μαθήτριες που εντάσσονταν ειδικές κατηγορίες πληθυσμού που κινδύνευαν από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και από κοινωνικό αποκλεισμό και σε μαθήτριες που διέμεναν σε ειδικές γεωγραφικές περιοχές.
Αποτελέσματα - Επιπτώσεις από την υλοποίηση της πρακτικής	Δράση II: Η δράση πέτυχε να ενισχύσει την προσέλκυση των σπουδαστριών και μαθητριών σε κλασικά ανδροκρατούμενα επαγγέλματα και ειδικότητες, την προώθηση της συμμετοχής τους σε ειδικότητες με αυξημένη ζήτηση, τη στήριξη ειδικών κατηγοριών πληθυσμού και προβληματικών περιοχών (απομακρυσμένων, ορεινών, νησιωτικών περιοχών), καθώς και τη στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων σπουδαστριών και μαθητριών. Δράση III: Η δράση συνέβαλε στην απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας από τις μαθήτριες / σπουδάστριες ικανοποιώντας πρωτίστως την ανάγκη μιας πρώτης επαφής των υποψήφιων εργαζομένων με το εργασιακό περιβάλλον, ώστε να βελτιωθεί και να εμπλουτιστεί η επαγγελματική προετοιμασία τους για την ευκολότερη είσοδό τους στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα αποτέλεσε κίνητρο, ώστε να ενισχυθεί η συμμετοχή τους σε ειδικότητες που παρουσίαζαν μικρά ποσοστά συμμετοχής σε σχέση με τους άνδρες και είχαν αυξημένη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ασκούμενες μαθήτριες/ σπουδάστριες σε πολλές περιπτώσεις συνέχισαν μετά το τέλος της άσκησης την επαγγελματική τους σχέση με τους φορείς απασχόλησης. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής αποτελέσματα από την υλοποίηση του Προγράμματος: • 2.810 υποτροφίες σε σύνολο 456 εκπαιδευτικών μονάδων της Τεχνικής Δευτεροβάθμιας και Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. • 1.869 θέσεις πρακτικής άσκησης σε ωφελούμενες μαθήτριες / σπουδάστριες

Τίτλος Πρακτικής:	«Πρωθώντας την ισότητα των φύλων κατά τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: Δράσεις συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού με την οπτική του φύλου» με διακριτικό τίτλο «Καλλιπρόη» (κωδ. MIS: 96586)
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	ΕΠ: Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006 Μέτρο: 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.β

Φορέας Υλοποίησης:	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σύντομη Περιγραφή	Δράσεις Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση που προωθούν την ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας και την κοινωνία γενικότερα, επιδιώκοντας να παρέμβουν στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η σχέση ανδρών και γυναικών με την αγορά εργασίας, αλλά και να προωθήσουν τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, ενσωματώνοντας αξίες στο ανδρικό φύλο που συνδέονται με την οικογενειακή ζωή και τη φροντίδα. Οι επιμέρους στόχοι του Προγράμματος ήταν: • η ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης των αρμοδίων Στελεχών ΣΕΠ • ο σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων από τα Στελέχη ΣΕΠ • ο εξοπλισμός των Δομών ΣΕΠ σε όλη τη χώρα.

Τίτλος Πρακτικής:	«Παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία» (κωδ. MIS: 92268)
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	ΕΠ: Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006 Μέτρο: 4.1: Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων, με έμφαση στην υποστήριξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γυναικών, Πράξη 4.4.1.δ
Φορέας Υλοποίησης:	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας)
Σύντομη Περιγραφή	Έντυπη και ηλεκτρονική μορφή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο απευθυνόταν σε μαθητές και εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και σε γονείς, και είχε ως στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εισάγοντας το σχετικό προβληματισμό στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Τίτλος Πρακτικής:	Εφαρμογή ποσόστωσης υπέρ των γυναικών (gender mainstreaming) στις παρεμβάσεις του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»
Σύντομη Περιγραφή	Στην πλειοψηφία των παρεμβάσεων του ΕΠΑΕΚ στις οποίες εφαρμόστηκε κανόνας ποσόστωσης υπέρ των γυναικών, επιτεύχθηκε ποσοστό συμμετοχής γυναικών της τάξεως του 62,9%, όπως προκύπτει από τα στοιχεία υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου.

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ Β

Με βάση τις απαντήσεις των Τελικών Δικαιούχων, καλές πρακτικές αποτελούν τα εξής:

Τίτλος Πρακτικής:	Υπογραφή Πρωτοκόλλου συνεργασίας της ΓΠΦ με το Δίκτυο Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης
Σύντομη Περιγραφή	Ισχύει από το 2006, δεν χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΑΕΚ, αποτελεί πολιτική πρωτοβουλία της ΓΠΦ, και συμβάλλει ουσιαστικά στην ενσωμάτωση της αρχής της Ισότητας υπέρ των γυναικών και στο σπάσιμο της γυάλινης οροφής, στο εργασιακό περιβάλλον.

Τίτλος Πρακτικής:	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006 Μέτρο 5.3: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών
Φορέας Υλοποίησης:	Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
Σύντομη Περιγραφή	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών, άνεργων και εργαζόμενων, μέσα από την παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής, ευαισθητοποίησης και κοινωνικής στήριξης.
Ομάδα – Στόχος – Ωφελούμενοι από την πρακτική	Γυναίκες
Αποτελέσματα - Επιπτώσεις από την υλοποίηση της πρακτικής	Οι στόχοι του Μέτρου 5.3 γενικά επιτεύχθηκαν. Συγκεκριμένα: - Οι άνεργες γυναίκες που επωφελήθηκαν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανήλθαν σε 21.245 - Οι εργαζόμενες γυναίκες που επωφελήθηκαν από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανήλθαν σε 5.908

Τίτλος Πρακτικής:	Παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άνεργους από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
ΕΠ/Μέτρο που εντάσσεται:	ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας 2000-2006 Μέτρο 3.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
Φορέας Υλοποίησης:	EYE - ΕΚΤ
Σύντομη Περιγραφή	Το έργο απευθυνόταν σε 7.000 άνεργες γυναίκες και 500 άτομα με Ειδικές Ανάγκες (κυρίως με κινητικά προβλήματα) και υλοποιήθηκε σε όλες τις περιφέρειες της χώρας από τα πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα Προγράμματα είχαν συνολικά 100 ώρες διάρκεια το καθένα και ήταν επιδοτούμενα, με το ποσό να ανέρχεται στα 2 € (μικτό) ανά ώρα τηλε-κατάρτισης (οι καταρτιζόμενοι που ανήκαν στην κατηγορία των ατόμων με ειδικές ανάγκες λάμβαναν εκπαιδευτικό επίδομα 5 € μικτά ανά ώρα τηλε-κατάρτισης).
Ομάδα – Στόχος – Ωφελούμενοι	Άνεργες, ΑΜΕΑ, άνεργες ειδικών κοινωνικών ομάδων (μακροχρόνια

από την πρακτική	άνεργες, γυναίκες πρώην χρήστες ουσιών, αποφυλακισμένες, γυναίκες μονογονεϊκών οικογενειών, παλιννοστούσες, γυναίκες ψυχικά ασθενείς).
Αποτελέσματα - Επιπτώσεις από την υλοποίηση της πρακτικής	Συνολικά καταρτίστηκαν 7.462 άνεργοι στην τηλεκατάρτιση

6. ΒΑΣΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6.1. ΒΑΣΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΕ ΟΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΕΠ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Στην παρούσα ενότητα συνοψίζονται τα βασικά ευρήματα και συμπεράσματα της αξιολόγησης των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, τα οποία στηρίζονται στην ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια της μελέτης.

Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα ανά Γενικό Ερώτημα για τις δύο Ενότητες Αξιολόγησης:

- ✚ **Ενότητα Αξιολόγησης Α:** Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ
- ✚ **Ενότητα Αξιολόγησης Β:** Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

και στη συνέχεια παρατίθενται τα κύρια ευρήματα από την σε βάθος αξιολόγηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου 5.3 «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών» και των Σχεδίων Δράσης υπέρ της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 «Δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση.

6.1.1. Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά τον αρχικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων – Γενικό Ερώτημα Α1

- Κατά την τρίτη Προγραμματική Περίοδο (2000-2006) η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτέλεσε βασική προτεραιότητα, η οποία σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς θα έπρεπε να διέπει το σύνολο των πολιτικών και παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Η προώθηση της εφαρμογής της αρχής ισότητας των φύλων στο Γ' ΚΠΣ επιδιώχθηκε, αφενός μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων σε όλες τις πολιτικές (εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming) και αφετέρου με ειδικές θετικές δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Ο αρχικός σχεδιασμός των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ συμπεριέλαβε **126 Μέτρα ΕΚΤ**, από τα οποία τα **18 Μέτρα** αφορούσαν σε **αμιγώς θετικές δράσεις** υπέρ των γυναικών και αντιστοιχούν στο 8,8% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ. Επιπλέον, **4 Μέτρα ΕΚΤ** συμπεριέλαβαν κατά ένα ποσοστό και θετικές δράσεις με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύθηκε αρχικά για την υλοποίηση θετικών δράσεων να ανέρχεται σε **9,1%**.

Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό των συνολικών πόρων του ΕΚΤ, που ανέρχεται στο 70,3%, δεσμεύθηκε σε **57 Μέτρα** που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό τους.

Η ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming) στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ πραγματοποιήθηκε:

- ο με την πρόβλεψη ειδικών μέτρων, ή κινήτρων, στα αρχικά προγραμματικά κείμενα, για την προώθηση της ισότητας των φύλων, ή/και
- ο με την ύπαρξη συγκεκριμένων ποσοτικοποιημένων στόχων που αφορούν τις γυναίκες.

Τα τομεακά ΕΠ, με βάση την πολύ μεγαλύτερη σχετική χρηματοδοτική βαρύτητα τους, εμφανίζουν ισχυρότερη εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό τους σε σχέση με τα ΠΕΠ, με τις παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων να αντιπροσωπεύουν το 79,7% των συνολικών διαθέσιμων πόρων των Μέτρων ΕΚΤ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΠΕΠ ανήλθε στο 77,2%. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγουν και τα ευρήματα της έρευνας πεδίου που πραγματοποιήθηκε μεταξύ των ΕΥΔ των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, των Υπηρεσιών Συντονισμού και των Τελικών Δικαιούχων.

Ο χαμηλότερος βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων παρουσιάζεται στο ΕΠ Υγεία – Πρόνοια (15,1%) και ακολουθούν το ΠΕΠ Δυτική Ελλάδα και το ΕΠ ΚτΠ (48,0% και 48,3% αντίστοιχα). Στον αντίποδα, ο υψηλότερος βαθμός ενσωμάτωσης παρουσιάζεται στο ΠΕΠ Ηπείρου (99%) και ακολουθούν τα ΠΕΠ Αττική και Στερεά Ελλάδα (98,5% και 97,5% αντίστοιχα).

Σε ότι αφορά την κατανομή θετικών & προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων στα Τομεακά και Περιφερειακά ΕΠ επισημαίνονται τα εξής:

- ο Στα ΠΕΠ, το 1/3 περίπου των πόρων του ΕΚΤ (32,5%) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, με το αντίστοιχο ποσοστό στα Τομεακά ΕΠ να ανέρχεται σε 5,8%, αν και σε απόλυτους αριθμούς η διαφορά είναι μικρότερη και υπέρ των Τομεακών (298 εκατ. € στα ΤΕΠ και 238,5 εκατ. € στα ΠΕΠ).
- ο Στα Τομεακά ΕΠ το 74% περίπου των πόρων του ΕΚΤ δεσμεύθηκε σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα ΠΕΠ ανέρχεται σε 44,6%.
- ο Τη μικρότερη χρηματοδοτική βαρύτητα, τόσο για τα Τομεακά, όσο και για τα Περιφερειακά ΕΠ, παρουσιάζουν τα ουδέτερα Μέτρα (20,3% και 22,8% αντίστοιχα).
- ο Ο συνολικός βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στα Τομεακά ΕΠ είναι ελαφρά υψηλότερος από ότι στα ΠΕΠ, δεδομένου ότι το 79,7% των πόρων των Μέτρων ΕΚΤ των τομεακών ΕΠ δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών και προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων δράσεων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στα ΠΕΠ ανέρχεται σε 77,2%.

Το ως άνω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία των ερευνών πεδίου, σύμφωνα με τα οποία συνολικά ο αρχικός επιχειρησιακός σχεδιασμός των Τομεακών Προγραμμάτων διέθετε μεγαλύτερη εξειδίκευση σε θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων από αυτή των ΠΕΠ. Σημειώνεται ότι αυτό το συμπέρασμα προκύπτει τόσο από την έρευνα μεταξύ των ΕΥΔ και των Υπηρεσιών Συντονισμού, όσο και από αυτή μεταξύ των Βασικών Τελικών Δικαιούχων (ΓΓΦ & ΚΕΘ).

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι, παρά την υποχρέωση για ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στο σύνολο των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, το 1/5 περίπου των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ στο Γ' ΚΠΣ δεν ήταν επαρκώς προσανατολισμένοι στην επίτευξη του στόχου ισότητας των φύλων και στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενώ το 70% περίπου των πόρων αφορούσε σε ενσωμάτωση της διάστασης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων σε όλες τις πολιτικές (εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming).

- Στα περισσότερα ΕΠ, οι προτεραιότητες για την ισότητα των φύλων στον αρχικό τους σχεδιασμό επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών

στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και στη βελτίωση του συνδυασμού της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, ενώ απουσιάζουν παρεμβάσεις για την προώθηση γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων, ή για τη μείωση της διαφοράς στην αμοιβή ανδρών - γυναικών.

Η πλειοψηφία των Μέτρων που αφορούσαν τη συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση στόχευαν στην αύξηση της απασχολησιμότητας των άνεργων γυναικών και στην εξάλειψη των εμποδίων από πλευράς δεξιοτήτων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που εισέρχονται, ή επανέρχονται στην αγορά εργασίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις προβλέφθηκαν δράσεις κατάρτισης και παροχής συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών για γυναίκες, καθώς και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης. Παράλληλα, σε όλα τα ΠΕΠ και στα δύο βασικότερα τομεακά Προγράμματα του ΕΚΤ (ΕΠΑΕΚ & ΕΠΕΑΕΚ) προβλέφθηκαν Μέτρα με στόχο τον καλύτερο συνδυασμό της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, τα οποία περιλαμβάνουν κυρίως την παροχή υποστήριξης για τη λειτουργία δομών κοινωνικής φροντίδας για παιδιά, ηλικιωμένους και άλλα εξαρτώμενα άτομα (ΠΕΠ & ΕΠΑΕΚ), καθώς και την επέκταση του θεσμού των ολοήμερων σχολείων (ΕΠΕΑΕΚ).

- Σημαντικές ελλείψεις και κενά παρατηρούνται στον καθορισμό ποσοτικοποιημένων δεικτών και στόχων για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε θέματα ισότητας των φύλων, τόσο στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ, όσο και στο επίπεδο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Συγκεκριμένοι στόχοι για τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών τέθηκαν μόνο σε 2 Άξονες Προτεραιότητας του Γ' ΚΠΣ: ΑΠ1- Ανθρώπινοι Πόροι & ΑΠ7- Περιφερειακή Ανάπτυξη, ενώ παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις ή/και gender mainstreaming) προβλέφθηκαν σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ. Επιπλέον, απουσιάζουν δείκτες για την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των θετικών παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών, καθώς και της αποτελεσματικότητας των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων με την οπτική του φύλου.

Στο επίπεδο των ΕΠ, οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που προβλέφθηκαν στο αρχικό σχεδιασμό τους, δεν συνδέθηκαν στο σύνολό τους με ποσοτικούς στόχους παρακολούθησης και μέτρησης της αποτελεσματικότητάς τους.

- Η απουσία μιας εκ των προτέρων αποτίμησης των συνεπειών των σχεδιαζόμενων πολιτικών και παρεμβάσεων στην ισότητα των φύλων, σε οριζόντιο επίπεδο, κατά το σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ, σε συνδυασμό με το χαμηλό βαθμό ένταξης της ισότητας των φύλων στις ex ante αξιολογήσεις των ΕΠ (βλέπε και επόμενη σχετική αναφορά), περιορίσε το σχεδιασμό της ενδεδειγμένης στρατηγικής στον τομέα ισότητας των φύλων, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του τομέα, ή περιοχής, παρέμβασης του εκάστοτε ΕΠ και κατά συνέπεια και την μετέπειτα επιτυχία των πολιτικών αυτών. Με το παραπάνω συμπέρασμα εμμέσως συνηγορεί και το πόρισμα των ερευνών πεδίου περί ύπαρξης δυσκολιών/προβλημάτων στον επαρκή προγραμματικό σχεδιασμό λόγω έλλειψης μελετών.
- Σε πολλά Επιχειρησιακά Προγράμματα υπάρχει σαφές κενό ανάμεσα στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του τομέα, ή της περιοχής παρέμβασης του Προγράμματος και της στρατηγικής προγραμματισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρείται στα έγγραφα προγραμματισμού ανάλυση των διαφορών στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, έτσι ώστε να εντοπιστούν τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από τις έρευνες που διενεργήθηκαν με τον εντοπισμό σε σειρά ΕΠ προβλημάτων στο σχεδιασμό λόγω μη επαρκούς τεκμηρίωσης

των προβλημάτων ισότητας των φύλων. Όμως, ακόμα και στις περιπτώσεις που η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης οδηγεί στη διαπίστωση συγκεκριμένων ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων, η στρατηγική που υιοθετείται για τη μείωση αυτών των διαφορών και για την επίτευξη ισότητας δεν συνδέεται πάντα με την αρχική ανάλυση. Για παράδειγμα, σοβαρές αδυναμίες και ανισότητες σε ότι αφορά την κατάσταση των γυναικών στην αγορά εργασίας και στην οικονομική ζωή που εντοπίζονται στα στοιχεία, συχνά δεν αντιμετωπίζονται στη στρατηγική, στις προτεραιότητες και τα Μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Η ανάλυση στα προγράμματα δεν οδηγεί πάντοτε στον καθορισμό στρατηγικών στόχων για την ισότητα των φύλων, ή σε συγκεκριμένα Μέτρα στο συμπληρωματικό προγραμματισμό. Πολλές είναι οι περιπτώσεις απλής φραστικής αναφοράς στην ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων, χωρίς να αναφέρονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις και στόχοι για την μείωση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

- Η συμμετοχή των γυναικείων οργανώσεων και Φορέων Ισότητας στο πλαίσιο του προγραμματικού σχεδιασμού των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ ήταν αρκετά περιορισμένη
- Αναφορικά με την κατανομή των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά πεδίο πολιτικής, με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό, θα πρέπει να αναφερθούν τα εξής:
 - Το **9,3%** των πόρων του ΕΚΤ (με εξαίρεση τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας) δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση «συγκεκριμένων δράσεων για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (πεδίο πολιτικής 5). Οι παρεμβάσεις «προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών» (πεδίο πολιτικής 3) δέσμευσαν ένα σημαντικό ποσοστό (29,9%) των πόρων του ΕΚΤ, ενώ ακολουθούν σε χρηματοδοτική βαρύτητα οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ που εμπίπτουν στο 4^ο πεδίο πολιτικής: «προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού» (24,9%), οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ που εμπίπτουν στο 1^ο πεδίο πολιτικής: «ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας» (18,4%) και οι παρεμβάσεις που εμπίπτουν στο 2^ο πεδίο πολιτικής «προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας» (17,5%).
 - Εξετάζοντας την κατανομή των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις & gender mainstreaming), προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων (33,9%) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών» (πεδίο πολιτικής 3), ενώ σημαντικό ποσοστό των πόρων (22,4%) δεσμεύθηκε για την υλοποίηση δράσεων ανάπτυξης και προώθησης ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας (πεδίο πολιτικής 1). Το **11,5 %** των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκε με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ για την υλοποίηση «συγκεκριμένων μέτρων βελτίωσης της πρόσβασης & συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (Πεδίο Πολιτικής 5) αντιστοιχεί, όπως είναι φυσικό, στις θετικές δράσεις που συμπεριελήφθησαν στον αρχικό σχεδιασμό των επιμέρους ΕΠ.
- Με βάση τον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων που προωθούσαν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα την αρχή της ισότητας των φύλων και την αντίστοιχη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίησή τους, προκύπτει ότι η πλειοψηφία των Μέτρων (54) συνέβαλε στη «βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας» (στόχος ισότητας 1), δεσμεύοντας το 37,9% των σχετικών πόρων. Αντίστοιχη χρηματοδοτική βαρύτητα παρουσίασε και ο στόχος ισότητας 2 (36,6%) με 13

Μέτρα να περιλαμβάνουν στον αρχικό προγραμματικό σχεδιασμό τους δράσεις βελτίωσης της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση.⁸

Η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαφοροποιείται μεταξύ των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming). Οι θετικές δράσεις συμβάλλουν, κυρίως, στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (43%), ενώ οι προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις συμβάλλουν κυρίως στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (42%), καθώς και στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας (41%).

- Η αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις Ex ante Αξιολογήσεις των ΕΠ – ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ κατέδειξε σημαντικά κενά και ελλείψεις, τα οποία εστιάζονται στην περιορισμένη εκτίμηση των παραγόντων εκείνων που εμποδίζουν την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, στην έλλειψη -σε αρκετές περιπτώσεις- ουσιαστικής αποτίμησης του προγραμματικού σχεδιασμού αναφορικά με την ισότητα των φύλων, καθώς και στον περιορισμένο αριθμό προτάσεων βελτίωσης της στρατηγικής των προγραμμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Ελάχιστα σημαντική αποδείχτηκε, τέλος, η συμβολή των Ex ante Αξιολογήσεων στη βελτίωση της ποσοτικοποίησης της στρατηγικής των Προγραμμάτων στον τομέα της ισότητας των φύλων, αφού περιορισμένες ήταν οι περιπτώσεις αξιολογήσεων που εντόπισαν σχετικές αδυναμίες στο σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων και διατύπωσαν προτάσεις βελτίωσής του. Αντίστοιχα περιορισμένες ήταν και οι προτάσεις των ex ante αξιολογήσεων για τη βελτίωση της στρατηγικής και της στοχοθεσίας των ΕΠ αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων.

Βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την υλοποίηση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων – Γενικό Ερώτημα Α2

- Με τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά την Τρίτη Προγραμματική Περίοδο ενισχύθηκαν διαχρονικά οι θετικές δράσεις, με ταυτόχρονη αύξηση της χρηματοδοτικής τους βαρύτητας στο σύνολο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ.

Από το σύνολο των 130 Μέτρων ΕΚΤ του τελικού σχεδιασμού των ΕΠ, τα 18 Μέτρα συμπεριέλαβαν αμιγώς θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών, οι οποίες δέσμευσαν το 9,9% του συνολικού προϋπολογισμού των Μέτρων ΕΚΤ (έναντι 8,8% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό). Επιπλέον, 8 Μέτρα συμπεριέλαβαν κατά ένα ποσοστό και θετικές δράσεις, με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός που δεσμεύθηκε για την υλοποίηση θετικών δράσεων να ανέρχεται σε **10,4%**.

Αντίθετα, μείωση παρατηρείται στη χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων που ενσωμάτωσαν την αρχή της ισότητας των φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους (59,2% από 70,3% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ).

Το ανωτέρω είχαν ως αποτέλεσμα τη δέσμευση ενός σημαντικού ποσοστού των πόρων του ΕΚΤ, που ανέρχεται στο 30,4%, έναντι 20,6% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, σε ουδέτερα ως προς την ισότητα των φύλων Μέτρα.

Ο βαθμός εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων **μειώθηκε στον τελικό σχεδιασμό** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ και ανήλθε σε 69,6% (έναντι 79,4% στον αρχικό σχεδιασμό), λόγω της μείωσης του βαθμού εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα οποία δέσμευσαν και το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΕΚΤ. Ειδικότερα, τα τομεακά ΕΠ εμφανίζουν μείωση στο βαθμό εφαρμογής της ισότητας των

⁸ Επισημαίνεται ότι η αντιστοίχιση των θετικών ή gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ με τους στόχους ισότητας δεν είναι μονοσήμαντη, δηλαδή ένα Μέτρο μπορεί να συμβάλει σε περισσότερους από 1 στόχους ισότητας.

φύλων στον τελικό σχεδιασμό τους κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες (από 79,7% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό μειώθηκε σε 65,7%), ενώ αντίθετα στα ΠΕΠ βελτιώθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων κατά 18,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 77,1% με βάση τον αρχικό σχεδιασμό αυξήθηκε σε 95,8%).

- Συγκριτικά με τον αρχικό σχεδιασμό, η κατανομή των πόρων του ΕΚΤ στα 5 πεδία πολιτικής δε διαφοροποιήθηκε σε ότι αφορά την κατάταξη των επιμέρους πεδίων πολιτικής με βάση τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα.

Με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ το **10,6%** των πόρων του ΕΚΤ (με εξαίρεση τα Μέτρα Τεχνικής Βοήθειας) δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων για την βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο πολιτικής 5). Οι παρεμβάσεις προώθησης και βελτίωσης της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών (3^ο Πεδίο Πολιτικής) δέσμευσαν ένα σημαντικό ποσοστό (28,1%) των πόρων του ΕΚΤ, ενώ ακολουθούν σε χρηματοδοτική βαρύτητα (22,7%) οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ που εμπίπτουν στο 4^ο πεδίο πολιτικής «Προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού».

Σε ότι αφορά την κατανομή των πόρων του ΕΚΤ, που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων (θετικές δράσεις και gender mainstreaming) με βάση τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ, παρατηρείται ενίσχυση της χρηματοδοτικής βαρύτητας των παρεμβάσεων βελτίωσης της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (Πεδίο Πολιτικής 5) κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες (από 11,5% σε 14,9%) , ως αποτέλεσμα εν μέρει της επιτυχούς εφαρμογής των δράσεων «δομές κοινωνικής φροντίδας». Ενώ, ταυτόχρονα, ενίσχυση της χρηματοδοτικής βαρύτητας παρατηρείται και για τις παρεμβάσεις που εμπίπτουν στον Πεδίο Πολιτικής 1 «Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας» κατά 6,2 ποσοστιαίες μονάδες (από 22,4% σε 28,6%), καθώς και για τις παρεμβάσεις προώθησης ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού (πεδίο πολιτικής 4) κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες (από 19,7% σε 24,2%). Αντίθετα, μείωση παρατηρείται στις παρεμβάσεις που εμπίπτουν στα Πεδία Πολιτικής 2 & 3 κατά 4,5 και 9,7 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα (από 12,5% και 33,9% σε 8,0% και 24,3%).

- Με βάση τον τελικό προγραμματικό σχεδιασμό των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και την αντίστοιχη χρηματοδοτική κατανομή των πόρων που δεσμεύθηκαν για την υλοποίησή τους, προκύπτει ότι η πλειοψηφία των Μέτρων (63) συνέβαλε στη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας (στόχος ισότητας 1), δεσμεύοντας το 42,2% των σχετικών πόρων.

Η συμβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαφοροποιείται μεταξύ των θετικών και των προσανατολισμένων στην ισότητα Μέτρων ΕΚΤ (gender mainstreaming), με τις θετικές δράσεις να συμβάλλουν κυρίως στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (50,6%) και στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (24,9%), και τις προσανατολισμένες στην ισότητα δράσεις να συμβάλλουν κυρίως στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας (48,3%) και δευτερευόντως στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων (20,5%).

Με τον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ ενισχύθηκε σημαντικά η χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (στόχος ισότητας 4), τόσο των θετικών δράσεων (αύξηση 7,9%), όσο και των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων (αύξηση 6,9%). Αντίστοιχα, ενίσχυση παρατηρήθηκε και στη χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στο στόχο ισότητας 3 «Βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και την ανάπτυξη

επιχειρήσεων». Ταυτόχρονα, μειώθηκε σημαντικά η χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων που συμβάλλουν στη βελτίωση της ισότητας στην εκπαίδευση και κατάρτιση (στόχος ισότητας 2), παρουσιάζοντας μείωση 22,1% για τις δράσεις gender mainstreaming και 2,2% για τις θετικές δράσεις.

- Το σύνολο των δεικτών ισότητας στο επίπεδο του Γ' ΚΠΣ ποσοτικοποιεί ένα μέρος μόνο των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ενώ απουσιάζουν εντελώς δείκτες μέτρησης του βαθμού εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του ΕΚΤ που ενσωμάτωσαν τη διάσταση της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming).

Από τα 89 Μέτρα των ΕΠ που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις, ή δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων, στα 28 Μέτρα απουσιάζουν δείκτες ισότητας. Η χρηματοδοτική βαρύτητα των Μέτρων που δεν περιλαμβάνουν δείκτες ισότητας ανέρχεται στο 40% του προϋπολογισμού των θετικών & gender mainstreaming Μέτρων ΕΚΤ. Από το ανωτέρω συνάγεται ότι για ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ που δεσμεύτηκαν για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, δεν υπήρξαν σχετικές προγραμματικές δεσμεύσεις και συγκεκριμένοι στόχοι για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των παρεμβάσεων στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Η ανωτέρω διαπίστωση ισχύει σε μεγαλύτερο βαθμό για τα Μέτρα ΕΚΤ που περιλαμβάνουν δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων, σε σύγκριση με τα Μέτρα ΕΚΤ που περιλαμβάνουν θετικές δράσεις. Τα 18 αμιγώς θετικά Μέτρα και τα 4 Μέτρα που περιλαμβάνουν θετικές & ουδέτερες δράσεις καλύπτονται στο σύνολό τους από δείκτες ισότητας. Αντίθετα, από τα 63 gender mainstreaming Μέτρα, στα 26 Μέτρα (41,3% του αριθμού των Μέτρων και 42,6% των αντίστοιχων πόρων) απουσιάζουν δείκτες ισότητας.

Σε ότι αφορά το είδος των δεικτών ισότητας, παρατηρείται ότι τόσο στο επίπεδο των ΑΠ, όσο και στο επίπεδο των Μέτρων, η πλειοψηφία τους είναι δείκτες εκροών (65% των δεικτών στο επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας και 77% των δεικτών στο επίπεδο των Μέτρων). Αντίστοιχα, περιορισμένο ποσοστό δεικτών ισότητας αποτελούν δείκτες μέτρησης των επιπτώσεων των παρεμβάσεων (8% των δεικτών στο επίπεδο των ΑΠ και 7% των δεικτών στο επίπεδο των Μέτρων).

Η δυνατότητα του υφιστάμενου συστήματος δεικτών ισότητας να παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση της απόδοσης, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων αναφορικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων, εξαρτάται άμεσα από το βαθμό συνάφειας των επιμέρους δεικτών στα διάφορα προγραμματικά επίπεδα (ΑΠ, Μέτρα, Έργα) και από τη δυνατότητα τροφοδότησης τους από το κατώτερο επίπεδο στο ανώτερο (bottom – up).

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι **ένα σημαντικό μέρος του συστήματος δεικτών ισότητας σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας (30% με βάση το πλήθος δεικτών ΑΠ που δεν τροφοδοτούνται από το αμέσως επόμενο προγραμματικό επίπεδο των Μέτρων) και Μέτρων (31,3% με βάση το πλήθος δεικτών Μέτρων που δεν τροφοδοτούνται από το αμέσως επόμενο προγραμματικό επίπεδο των Έργων) καθίσταται σε μεγάλο βαθμό ανενεργό.**

Μόλις στο 1/3 περίπου των έργων ΕΚΤ που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ προβλέφθηκαν για την παρακολούθηση της υλοποίησής τους δείκτες με ανάλυση ανά φύλο. Συγκεκριμένα, μόνον σε 2.660 έργα, σε σύνολο 8.461, (ποσοστό 31,4%) έχουν προβλεφθεί για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων τους, δείκτες με ανάλυση ανά φύλο. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται στα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα και κυμαίνεται από 3% στο ΕΠ ΚτΠ έως 74% στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας.

Το ποσοστό των έργων (σε πλήθος και χρηματοδοτική βαρύτητα) που περιλαμβάνουν δείκτες ανά φύλο είναι αυξημένο στα Μέτρα των ΕΠ που έχουν χαρακτηριστεί ως προσανατολισμένα

στην ισότητα των φύλων (gender mainstreaming), καθώς και στα Μέτρα που περιλαμβάνουν κατά ένα ποσοστό θετικές δράσεις & gender mainstreaming ή ουδέτερες δράσεις.

Η αξιοποίηση δεικτών με ανάλυση ανά φύλο σε δράσεις προσανατολισμένες στην ισότητα αποτελεί καλή πρακτική, η οποία φαίνεται ότι εφαρμόστηκε σε ικανοποιητικό βαθμό στο επίπεδο των έργων (σε αντίθεση με τα ανώτερα προγραμματικά επίπεδα των Μέτρων και των Αξόνων Προτεραιότητας), δεδομένου ότι συγκεκριμενοποιεί τους στόχους αναφορικά με την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και επιτρέπει την παρακολούθηση της επίτευξής τους.

- Από την εξέταση των δομών και εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την εφαρμογή της πολιτικής ισότητας προέκυψαν τα ακόλουθα:
 - Στην πλειοψηφία των παρεμβάσεων ΕΚΤ δεν εφαρμόστηκαν ειδικά κριτήρια ισότητας στην επιλογή των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ΕΥΔ των ΠΕΠ, που συμμετείχαν στην Έρευνα Πεδίου απάντησε αρνητικά στο σχετικό ερώτημα.
 - Με βάση τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας πεδίου, ικανοποιητικό εκτιμάται το επίπεδο εμπειρογνομosύνης σε θέματα ισότητας των φύλων των φορέων διαχείρισης και υλοποίησης των παρεμβάσεων.
 - Ως σημαντική αποτιμήθηκε, από τις ΕΥΔ των ΕΠ, (με βάση την σχετική έρευνα πεδίου) η συμβολή της ΕΥΣΕΚΤ στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων και στη βελτίωση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων, ενώ μέτρια συμβολή αποδόθηκε στην αντίστοιχη συνεργασία τους με την ΕΥΣΣΑΑΠ.
 - Στο πλαίσιο της δημοσιότητας των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, δεν σχεδιάστηκαν ειδικές δράσεις για την διάχυση και προβολή των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων. Οι δράσεις δημοσιότητας των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στις περισσότερες περιπτώσεις σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν καλύπτοντας το σύνολο των παρεμβάσεων των προγραμμάτων (και σε ορισμένες περιπτώσεις και των παρεμβάσεων του ΕΚΤ διακριτά από τις λοιπές παρεμβάσεις), ενώ παράλληλα δράσεις δημοσιότητας υλοποιήθηκαν και για επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων (Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, ΟΠΑΑΧ).
- Συστήματα – μηχανισμοί συγκέντρωσης ποσοτικών στοιχείων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ισότητας των φύλων (των ωφελουμένων των παρεμβάσεων ΕΚΤ ανά φύλο)
 - Το ΟΠΣ – Γ' ΚΠΣ αποτέλεσε το βασικό μηχανισμό για την παρακολούθηση των ωφελουμένων των παρεμβάσεων του ΕΚΤ ανά φύλο. Η χρησιμότητά του, όμως, περιορίστηκε από το βαθμό που αυτό είχε προβλεφθεί με την ενσωμάτωση κατάλληλων δεικτών στο επίπεδο των έργων.
 - Οι ετήσιες εκθέσεις των ΕΠ δεν αξιοποιήθηκαν ως εργαλείο παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων. Στις περισσότερες περιπτώσεις συμπεριέλαβαν σύντομες και απλές αναφορές ως προς την πολιτική προώθησης της ισότητας των δύο φύλων και τις πολιτικές υπέρ των γυναικών, χωρίς παρουσίαση της προόδου εφαρμογής των στρατηγικών προώθησης της ισότητας και των πολιτικών υπέρ των γυναικών με σαφείς αναφορές σε συγκεκριμένα Μέτρα και δράσεις και αναλυτική παρουσίαση ποσοτικών και στατιστικών στοιχείων.
 - Ταυτόχρονα, το πεδίο των ΤΔΕ στο οποίο δηλώθηκε η συμβολή των έργων ΕΚΤ στις οριζόντιες πολιτικές (κριτήρια Barnier), μεταξύ των οποίων και η ισότητα των φύλων, δεν αποτέλεσε αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης για το βαθμό συμβολής των έργων στην ισότητα των φύλων.

- ο Τέλος, περιορισμένη φαίνεται ότι ήταν και η αξιοποίηση άλλων συμπληρωματικών συστημάτων / μηχανισμών για τη συγκέντρωση ποσοτικών στοιχείων παρακολούθηση των ωφελουμένων των δράσεων ΕΚΤ ανά φύλο,
- Ο βαθμός συμβολής του **Οδηγού Εφαρμογής των πολιτικών ισότητας των φύλων του ΚΕΘΙ** στην καλύτερη εφαρμογή του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων περιορίστηκε από το μικρό ποσοστό των προτάσεων που αξιοποιήθηκαν (η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων δεν αξιοποιήθηκε καθόλου - 79%, ενώ πλήρως αξιοποιήθηκε μόλις το 9% των προτάσεων). Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στον Οδηγό Εφαρμογής του ΚΕΘΙ αφορούσαν κυρίως την «Τροποποίηση του τρόπου εφαρμογής του gender mainstreaming» (43%), ενώ σημαντικός αριθμός προτάσεων αφορούσε την «Προσθήκη νέων δράσεων» (36%).

Σύμφωνα με τα ευρήματα της Έρευνας Πεδίου, το 62,6% των ερωτηθέντων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης, εκτίμησε ότι ο Οδηγός Εφαρμογής συνέβαλε, *από αρκετά έως πολύ*, στην εξειδίκευση των προσανατολισμένων στην ισότητα παρεμβάσεων, τόσο κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό, όσο και κατά την υλοποίηση της στρατηγικής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Το ανωτέρω εύρημα έρχεται σε αντίθεση με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την αναλυτική επισκόπηση των προγραμματικών κειμένων και τον προσδιορισμό του βαθμού ενσωμάτωσης των προτάσεων του Οδηγού του ΚΕΘΙ κατά τις αναθεωρήσεις των Προγραμμάτων, ο οποίος εκτιμήθηκε στο 16%.

- Σε γενικό επίπεδο η συμβολή της **ενδιάμεσης αξιολόγησης** και της **ενημέρωσης της ενδιάμεσης αξιολόγησης** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ στη βελτίωση της στρατηγικής των προγραμμάτων σε ότι αφορά την ισότητα των φύλων, καθώς και στη βελτίωση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών ισότητας, ήταν αρκετά περιορισμένη. Οι σχετικές προτάσεις που διατυπώθηκαν αναφορικά με το θέμα της ισότητας των φύλων ήταν περιορισμένες (κυρίως στην ενημέρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης των ΕΠ) και αντίστοιχα ο βαθμός αξιοποίησής τους ήταν μικρός.

Επίσης, σημαντική διαπίστωση συνιστά και το γεγονός ότι η πλειοψηφία (82%) των διατυπωθεισών προτάσεων της ενδιάμεσης αξιολόγησης των ΕΠ για τα θέματα ισότητας εμπίπτει στην κατηγορία *τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών*, γεγονός που υποδηλώνει ανεπάρκεια της ποσοτικοποίησης της αρχής της ισότητας των φύλων, η οποία χαρακτηρίζει διαχρονικά τόσο τον αρχικό σχεδιασμό των Προγραμμάτων, όσο και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του.

Η Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ χαρακτηρίστηκε από το χαμηλό βαθμό ένταξης της ισότητας των φύλων, ως ένα από τα οριζόντια θέματα που εξετάστηκαν (ειδικότερη έμφαση δόθηκε στις επιπτώσεις στην απασχόληση και στο περιβάλλον). Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ για την προώθηση της ισότητας των φύλων ήταν πολύ περιορισμένες με τις περισσότερες εξ αυτών να εμπίπτουν στις κατηγορίες *τροποποίηση του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων-δεικτών* και *τροποποίηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των παρεμβάσεων*.

- Στα ως άνω αναφορικά με το βαθμό ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την υλοποίηση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, αξίζει να παρουσιασθούν και οι εκτιμήσεις της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ στο πλαίσιο της διενεργηθείσας έρευνας πεδίου (Έρευνα Α).

Ερωτώμενος ο φορέας σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διττής στρατηγικής θετικών και gender mainstreaming δράσεων όπως αυτή εφαρμόστηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, της απέδωσε χαμηλό βαθμό σημαντικότητας επισημαίνοντας σχετικά: *τα προγράμματα του ΕΚΤ έδωσαν πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα σε ειδικές δράσεις για την ισότητα των φύλων και συμμετοχής των γυναικών οριζόντια σε προγράμματα, παρά σε δράσεις gender*

mainstreaming. Η χρήση ποσοστών-στόχων για την συμμετοχή των γυναικών στα προγράμματα του ΕΚΤ (π.χ. ΕΠ Ανταγωνιστικότητα) βοήθησε στην καλύτερη παρακολούθηση της συμμετοχής των γυναικών στα διάφορα προγράμματα καθώς και στην ευαισθητοποίηση για την ανάγκη συμμετοχής τους.

Χαρακτήρισε υψηλή την προστιθέμενη αξία του ΕΚΤ στην εθνική στρατηγική της Ελλάδας για την ισότητα των φύλων αναφέροντας ωστόσο χαρακτηριστικά: Υψηλή όσον αφορά την ορατότητα του θέματος, μέτρια όσον αφορά την παρακολούθηση του, και μικρότερη όσον αφορά τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων.

Αποτιμώντας το βαθμό ενσωμάτωσης της εφαρμογής της ισότητας των φύλων κατά την υλοποίηση των ΕΠ-ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ συγκριτικά με τον προγραμματικό σχεδιασμό αξιολόγησε ως σημαντική τη βελτίωση που επιτεύχθηκε στους τομείς «Κριτήρια / προϋποθέσεις εξασφάλισης ισότιμης συμμετοχής των γυναικών σε δράσεις των ΕΠ» και «Δημοσιότητα και προβολή των παρεμβάσεων που ενίσχυαν την ισότητα των φύλων», ως μέτρια σημαντική τη βελτίωση στους τομείς «Μηχανισμοί – συστήματα παρακολούθησης δεικτών ισότητας» και «Μηχανισμοί αποτίμησης και αξιολόγησης της επίτευξης της ισότητας των φύλων στις επιμέρους παρεμβάσεις των ΕΠ», ενώ σε μικρό βαθμό εκτίμησε ότι βελτιώθηκε το πλαίσιο «Συστημάτων επιβραβεύσεων και κινήτρων για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων».

Ερωτώμενος, τέλος, ο φορέας αναφορικά με το βαθμό στον οποίο έχει ενσωματώσει μέχρι σήμερα η Ελλάδα την αρχή της προώθησης της ισότητας των φύλων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου (ΕΣΠΑ) συγκριτικά με τα άλλα κράτη-μέλη, αποφάνθηκε ότι η εφαρμογή της ισότητας των φύλων παρουσιάζει μέτριο βαθμό ενσωμάτωσης τόσο σε επίπεδο στρατηγικής/σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όσο και σε επίπεδο του τρόπου και των διαδικασιών υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και επιπτώσεών τους.

Βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων - Γενικό Ερώτημα Α3

- Ο συνολικός βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ (όπως υπολογίστηκε με βάση το επίπεδο κάλυψης των απαιτήσεων σε σχέση με την διάσταση του φύλου) εκτιμήθηκε σε **38%**, με την Ενδιάμεση Αξιολόγηση των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ να παρουσιάζει μεγαλύτερο βαθμό ένταξης της διάστασης του φύλου (50%), σε σχέση με την Ex Ante Αξιολόγηση (38,9%) και την Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης των ΕΠ (25%).

Ο χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο συγκεκριμένο είδος αξιολόγησης έγκειται εν γένει στην απουσία συγκεκριμένων απαιτήσεων για την αποτίμηση της ισότητας των φύλων στα ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, στο πλαίσιο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησής τους.

Αντίθετα, στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης φαίνεται ότι καταβλήθηκε προσπάθεια για την αποτίμηση της συμβολής των παρεμβάσεων στη βελτίωση της ισότητας των φύλων, η οποία ενισχύθηκε σε μεγάλο βαθμό και από τις ειδικές κατευθύνσεις που δόθηκαν από την ΕΕ και τις εθνικές Υπηρεσίες Συντονισμού ΕΥΣΣΑΑΠ και ΕΥΣΕΚΤ.

Ο σχετικά χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι βασική αρχή των αναθεωρήσεων των ΕΠ αποτέλεσε η διασφάλιση της απορρόφησης των πόρων, περιόρισε ως ένα βαθμό τη βελτίωση του σχεδιασμού, σε ότι αφορά την εφαρμογή της ισότητας των φύλων.

Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει και η αξιολόγηση των τροποποιήσεων του προγραμματικού σχεδιασμού, όπου φαίνεται ότι τα αρχικά κενά και αστοχίες του σχεδιασμού των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων δεν αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά με τις μετέπειτα τροποποιήσεις και παρέμειναν σε προγραμματικό επίπεδο και στις τελευταίες αναθεωρήσεις των ΕΠ (π.χ. απουσία κατάλληλων δεικτών και στόχευσης).

Ο υψηλότερος βαθμός ένταξης της διάστασης του φύλου παρατηρείται στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις τριών τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΑΝ και ΕΠ ΚτΠ), καθώς και στο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, ενώ το χαμηλότερο βαθμό παρουσιάζουν το ΕΠ Υγεία – Πρόνοια και πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ ΑΜΘ, ΠΕΠ Θεσσαλίας, ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, ΠΕΠ Αττικής και ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου).

- Από τα στοιχεία της αξιολόγησης προκύπτει ότι στο σύνολο των παρεμβάσεων ΕΚΤ οι περισσότερες θεματικές μελέτες / αξιολογήσεις εκπονήθηκαν για Μέτρα Τομεακών ΕΠ, με το ΕΠΑΕΚ να κατατάσσεται πρώτο στη βαθμολογία κάλυψης της αποτίμησης των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων μέσω ειδικών θεματικών μελετών / αξιολογήσεων.

Στην πλειοψηφία των Μέτρων, αντιστοιχούσαν από 2 έως 3 μελέτες, με εξαίρεση τα θετικά Μέτρα στα περισσότερα εκ των οποίων παρατηρήθηκε υψηλός βαθμός κάλυψης (περισσότερες από 4 μελέτες), γεγονός το οποίο αποκαλύπτει την προσπάθεια που καταβλήθηκε στην κατεύθυνση της αποτίμησης της συμβολής των συγκεκριμένων παρεμβάσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

6.1.2. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - Γενικό Ερώτημα Β1

- Η **αποτελεσματικότητα των θετικών δράσεων** υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, όπως αυτή εκφράζεται από το σταθμισμένο δείκτη αποτελεσματικότητας με βάση την επίτευξη των δεικτών εκρρών, ήταν ιδιαίτερα υψηλή και διαμορφώθηκε σε 1,91, υποδηλώνοντας **υπερεπίτευξη των στόχων του φυσικού αντικείμενου των θετικών δράσεων κατά 91%**, σε συνολικό επίπεδο.

Αξιοσημείωτη είναι η τιμή του δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (Άξονας Προτεραιότητας 5), η οποία υπολογίζεται σε 2,39 υποδηλώνοντας μέσο ποσοστό επίτευξης των στόχων ισότητας που τέθηκαν κατά 239%, σε συνδυασμό με τη χρηματοδοτική τους βαρύτητα, η οποία ανέρχεται σε 38,4%. Επίσης, υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (1,22) παρουσιάζουν και οι θετικές δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ, συμβάλλοντας κατά 9,5% στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων.

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων είναι μικρότερος από τη μονάδα για τα ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου, γεγονός που υποδηλώνει μη επίτευξη των στόχων ισότητας των θετικών Μέτρων στα συγκεκριμένα Προγράμματα, όπως αυτοί τέθηκαν μέσω των δεικτών εκρρών. Τα ανωτέρω πέντε ΠΕΠ απορρόφησαν το 23,5% των συνολικών πόρων που διατέθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών. Για το υπόλοιπο 76,5% των πόρων που δαπανήθηκαν για την υλοποίηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, παρατηρείται επίτευξη των στόχων που τέθηκαν στο επίπεδο των Μέτρων (αντιστοιχούν σε Προγράμματα με δείκτη αποτελεσματικότητας ο οποίος διαμορφώθηκε σε τιμές ίσες ή μεγαλύτερες της μονάδας).

Υψηλές τιμές παρουσιάζει και ο δείκτη αποτελεσματικότητας των θετικών δράσεων υπολογιζόμενος με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, για το σύνολο σχεδόν των θετικών Μέτρων των ΕΠ. Εξαιρέση αποτελούν τα Μέτρα ενίσχυσης δομών κοινωνικής φροντίδας του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας (Μ5.1), με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων και του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου (Μ1.5), με βάση τους δείκτες επιπτώσεων.

- Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων, δείκτη αποτελεσματικότητας μεγαλύτερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες εκροών, παρουσιάζουν τα **32 από τα 43 gender mainstreaming Μέτρα**. Αντίστοιχα, η αποτελεσματικότητα των gender mainstreaming Μέτρων με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, είναι μεγαλύτερη, ή ίση της μονάδας **για τα 3 από τα 4 Μέτρα**, τα οποία συμπεριέλαβαν στον προγραμματικό σχεδιασμό τους δείκτες για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

Δείκτη αποτελεσματικότητας μικρότερο της μονάδας, με βάση τους δείκτες αποτελεσμάτων, παρουσιάζει μόνο το Μέτρο 5.2 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, γεγονός που οφείλεται στην υποεπίτευξη του δείκτη αποτελέσματος «Ποσοστό (%) επωφελούμενων επί του πληθυσμού αναφοράς (γυναίκες άνεργοι 1999)» (τιμή επίτευξης 5,47%, έναντι στόχου 5,90%).

- Ο **βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης** των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων διαμορφώθηκε στο 103% σε συνολικό επίπεδο Γ' ΚΠΣ, με τη συνολική απορρόφηση των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ να ανέρχεται σε 102%. Υψηλότερο δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης παρουσιάζουν οι παρεμβάσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Οι **θετικές δράσεις** υπέρ των γυναικών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ **απορρόφησαν κατά 14% περισσότερους πόρους από τους προγραμματισμένους**, στοιχείο που ερμηνεύεται από την υψηλή απορρόφηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΠΕΠ (121%) και την αντίστοιχη απορρόφηση των θετικών δράσεων των τομεακών ΕΠ, που αν και διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα, εντούτοις παρέμεινε πάνω από το 100% και συγκεκριμένα ανήλθε στο 106%.

Οι **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των Τομεακών ΕΠ παρουσιάζουν απορρόφηση στα επίπεδα της συνολικής απορρόφησης των δράσεων ΕΚΤ (102%), ενώ στην περίπτωση των ΠΕΠ η απορρόφησή τους διαμορφώθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα της συνολικής απορρόφησης, αν και δαπανήθηκε το σύνολο των σχετικών διαθέσιμων πόρων (ποσοστό απορρόφησης 100%).

Ο **υψηλός δείκτης χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων** στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη δαπάνη περισσότερων πόρων από τους προγραμματισμένους στα Μέτρα ενίσχυσης δομών κοινωνικής φροντίδας, όπου η απορρόφηση ξεπερνάει το 100% σε όλα τα σχετικά Μέτρα των ΕΠ. Ειδικότερα, η απορρόφηση του Μέρους 5.2 του ΕΠΑΕΚ ανήλθε στο 122%, έχοντας και τη μεγαλύτερη βαρύτητα στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων (οι δαπάνες του Μέρους αντιπροσωπεύουν το 28% περίπου των συνολικών δαπανών των θετικών Μέτρων), ενώ η απορρόφηση στα σχετικά Μέτρα των ΠΕΠ κυμαίνεται από 109% στο ΠΕΠ Θεσσαλίας έως 156% στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας. Αρνητικά επηρέασαν το δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των θετικών δράσεων τα Μέτρα 5.1 (Θετικές δράσεις για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις) και 5.3 (Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών) του ΕΠΑΕΚ με ιδιαίτερα χαμηλή απορρόφηση και συγκεκριμένα 41% για το Μέτρο 5.1 και 80% για το Μέτρο 5.3.

Σημαντική θετική συμβολή στη διαμόρφωση του **δείκτη χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων** (101%), παρουσιάζει το

Μέτρο 2.1 «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης» του ΕΠΕΑΕΚ, με απορρόφηση 108%. Αντίθετα, αρνητικά επέδρασαν κυρίως τα Μέτρα 2.1 «Υποστηρικτικές και προπαρασκευαστικές (προκατάρτιση), καθώς και συνοδευτικές ενέργειες προώθησης της ισότητας των ευκαιριών» και 1.5 «Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος» του ΕΠΑΕΚ, με απορρόφηση 65% και 80% αντίστοιχα.

- Σε ότι αφορά το **βαθμό ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου** των παρεμβάσεων ΕΚΤ του Γ' ΚΠΣ, επισημαίνονται τα εξής:
 - Οι 3 από τους 4 στόχους ισότητας που τέθηκαν στο ανώτερο επίπεδο προγραμματισμού (Γ' ΚΠΣ) επιτεύχθηκαν. Μικρή υποεπίτευξη (98%) παρουσίασε μόνο ο δείκτης «Δομές προώθησης ίσων ευκαιριών» (δημιουργήθηκαν 353 δομές έναντι των 360 που είχε τεθεί ως στόχος στο ΕΠΑΕΚ).
 - Η πλειονότητα των δεικτών ισότητας που τέθηκαν σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας των ΕΠ – Γ' ΚΠΣ επιτεύχθηκαν (από το σύνολο των 40 δεικτών ισότητας μετρήθηκαν οι 35, εκ των οποίων οι 28 δείκτες παρουσιάζουν ποσοστό επίτευξης μεγαλύτερο του 100%). Οι ανωτέρω δείκτες δεν αντιπροσωπεύουν το σύνολο των ΕΠ, δεδομένου ότι σε 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα και συγκεκριμένα στο ΕΠ ΚτΠ, ΕΠ Υγεία – Πρόνοια, ΕΠΕΑΕΚ και ΠΕΠ ΑΜΘ δεν καθορίστηκαν στόχοι ισότητας σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας.
 - Το 64% των δεικτών ισότητας που είχαν τεθεί στο επίπεδο των Μέτρων (163 δείκτες), ή το 74% των δεικτών για τους οποίους κατέστη δυνατός ο υπολογισμός της απολογιστικής τιμής τους επιτεύχθηκαν. Επισημαίνεται ότι οι περισσότεροι δείκτες ισότητας στο επίπεδο των Μέτρων (59%) ποσοτικοποιούν θετικές δράσεις, ενώ περιορισμένος είναι ο αριθμός δεικτών ισότητας σε Μέτρα προσανατολισμένα στην ισότητα των φύλων, ειδικά αν ληφθεί υπόψη και το γεγονός ότι ο αριθμός των gender mainstreaming Μέτρων υπερτερεί του αριθμού των θετικών Μέτρων.

Αποδοτικότητα των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - Γενικό Ερώτημα Β2

- Ο δείκτης αποδοτικότητας των **θετικών δράσεων** στο σύνολο του Γ' ΚΠΣ εκτιμήθηκε σε **1,67**, με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκρών, γεγονός που καταδεικνύει έμμεσα ότι επετεύχθη μεγαλύτερο φυσικό αντικείμενο με τους ίδιους πόρους, ή το ίδιο φυσικό αντικείμενο υλοποιήθηκε οικονομικότερα (με λιγότερους πόρους).

Αξιοσημείωτη είναι η υψηλή αποδοτικότητα των θετικών Μέτρων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση (2,25) ως αποτέλεσμα της υψηλής αποτελεσματικότητας (2,39) και του δείκτη απορρόφησης που ανήλθε λίγο πιο πάνω από το 100% (106,2%). Στην υψηλή αποδοτικότητα των θετικών δράσεων του ΕΠΑΕΚ συμβάλλουν και τα τρία θετικά Μέτρα (σε αντίθεση με το δείκτη αποτελεσματικότητας, όπου η υψηλή τιμή του διαμορφώθηκε από την υπερεπίτευξη των στόχων του Μέτρου 5.2 «Στήριξη της λειτουργίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας»), με οικονομικότερη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου (επιμέρους δείκτες αποτελεσματικότητας μεγαλύτεροι της αντίστοιχης απορρόφησης).

Επίσης, υψηλή αποδοτικότητα θετικών δράσεων παρουσιάζουν μόνο 3 ΠΕΠ και συγκεκριμένα τα ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας (9,66), Δυτικής Μακεδονίας (1,54) και Πελοποννήσου (1,11).

- Επισημαίνεται ότι ο δείκτης αποδοτικότητας των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, ο οποίος παρουσιάστηκε ανωτέρω, αποτελεί μια ένδειξη της αποδοτικής ή μη υλοποίησης

των σχετικών δράσεων στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα για τους ακόλουθους λόγους:

- Η ποσοτικοποίηση των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων, μέσω των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων & επιπτώσεων, μεταβλήθηκε διαχρονικά μέσω των ενδιάμεσων αναθεωρήσεων των ΕΠ με βάση τα κατά περίπτωση στοιχεία υλοποίησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, τη διαχρονική μείωση των στόχων εκείνων που με βάση τα πραγματικά στοιχεία υλοποίησης και τις επιμέρους εκτιμήσεις για την ολοκλήρωση των ΕΠ δεν προέκυπτε η επίτευξή τους και οδήγησε σε πολλές περιπτώσεις στην οριστικοποίηση των στόχων στον τελικό σχεδιασμό των ΕΠ σε τιμές ταυτόσημες ή πολύ κοντά στις πραγματικές τιμές υλοποίησης.
- Αντίστοιχα, οι αυξομειώσεις των δεσμευμένων πόρων σε επίπεδο Μέτρων που παρατηρούνται στις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των ΕΠ, είχαν ως βασικό στόχο την αποφυγή απώλειας πόρων και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν με βασικό κριτήριο την επιμέρους απορρόφηση στην εκάστοτε χρονική στιγμή.
- Για τις **προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις** των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός του δείκτη αποδοτικότητας, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατός ο συσχετισμός του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου, όπως αποτυπώνεται μέσω των δεικτών εκροών – αποτελέσματος – επιπτώσεων, με τους αντίστοιχους πόρους (δαπάνες) που αναλώθηκαν για την υλοποίησή του.

Αποτίμηση της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ - Γενικό Ερώτημα Β3

- Με βάση σχεδόν όλες τις μελέτες που έχουν διενεργηθεί τα τελευταία χρόνια για τις επιπτώσεις των Προγραμμάτων Κατάρτισης ανέργων (στα οποία συμμετέχουν σε μεγάλο ποσοστό γυναίκες), είναι φανερό ότι η κατάρτιση, όπως υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, δεν αποτέλεσε την πιο ενδεδειγμένη πολιτική για την προώθηση των γυναικών, αλλά και ευρύτερα των ανέργων, στην αγορά εργασίας. Με βάση σχετικές μελέτες το ποσοστό ανέργων γυναικών που επιτυγχάνουν να βρουν απασχόληση έξι μήνες μετά το πέρας των προγραμμάτων ανέρχεται σε 14,5% ενώ των ανδρών σε 19,9%.

Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση που αναπτύχθηκε στη χώρα μας λειτούργησε στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ με βάση πρώτα την λογική της απορρόφησης πόρων, χαρακτηρίζονταν ανέκαθεν από μια κλειστή αγορά, και είχε στο επίκεντρο την επιδοματική αντιμετώπιση των ανέργων, χωρίς ο σχεδιασμός της να εδράζεται σε πραγματική διάγνωση αναγκών της αγοράς εργασίας και να συνδέεται με μετρήσιμα αποτελέσματα και επιπτώσεις, ιδίως στο πεδίο της αγοράς εργασίας. Αυτός ο τρόπος λειτουργίας στο επίπεδο της καταπολέμησης της γυναικείας ανεργίας (που σχεδόν καθ' όλη την περίοδο του Γ' ΚΠΣ ήταν διπλάσια των ανδρών) είχε πολύ χαμηλά αποτελέσματα.

- Τα Προγράμματα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την Απασχόληση Ανέργων μέσω των Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) του ΟΑΕΔ, αποτέλεσαν μια από τις πιο κλασσικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που συνέβαλαν στην άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας, τόσο κατά την περίοδο εφαρμογής τους (18-24 μήνες), όσο και μετά την λήξη τους, με την δημιουργία μόνιμης απασχόλησης των ωφελουμένων πρώην ανέργων, οι οποίοι και μετά την παρέλευση της επιχορήγησης συνέχισαν να εργάζονται και μάλιστα όπως δείχνουν οι σχετικές μελέτες αξιολόγησης του προγράμματος πλησιάζουν τους μισούς εξ αυτών που αρχικά τοποθετούνται στις επιχειρήσεις.
- Δημιουργήθηκαν μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και διατήρησαν την λειτουργία τους μετά το πέρας τους, 1.257 δομές κοινωνικών υπηρεσιών σε πανελλαδικό επίπεδο, προκειμένου να βοηθηθεί η ένταξη και η παραμονή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Επίσης, διατήρησαν την λειτουργία τους 353 δομές συμφιλώσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής σε πανελλαδικό επίπεδο, η λειτουργία των οποίων συγχρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ΕΠΑΕΚ.

Συνολικά σε όλη την Γ' Προγραμματική Περίοδο συγχρηματοδοτήθηκαν και λειτούργησαν πανελλαδικά πάνω από 1.500 δομές κοινωνικής φροντίδας, δυναμικότητας 70.000 ατόμων, στις οποίες απασχολήθηκαν περίπου 6.600 άτομα, εξειδικευμένο κυρίως προσωπικό (παιδαγωγοί, νηπιαγωγοί, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδοψυχολόγοι κλπ), κατά πλειοψηφία γυναίκες (περίπου το 90% των απασχολούμενων).

Υπήρξαν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση της γυναικείας απασχόλησης από την λειτουργία των δομών. Οι Δομές αποδείχθηκε ότι συνέβαλλαν στη διεύρυνση της ικανότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας και διευκόλυνσης για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να

υποστηριχθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου και στην πρόσβαση-παραμονή στην αγορά εργασίας.

6.1.3. Αξιολόγηση επιλεγμένων δράσεων ως προς την ισότητα των φύλων

Στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης και κατόπιν συμφωνίας με την Αναθέτουσα Αρχή διερευνήθηκαν εις βάθος τα ακόλουθα δύο Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006:

- ♦ **Μέτρο 1.6:** Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων
- ♦ **Μέτρο 5.3:** Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών (Εξειδικευμένη κατάρτιση, συμβουλευτική, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητα, δίκτυα, ευαισθητοποίηση / πληροφόρηση φορέων και δομών)

Στις ανωτέρω επιλεγείσες παρεμβάσεις διερευνήθηκαν τα αποτελέσματα και οι βασικές επιπτώσεις από την υλοποίησή τους στην προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της διενέργειας Έρευνας Πεδίου στις ΜΚΟ / φορείς υλοποίησης Σχεδίων Ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.6 και στους συντονιστές φορείς υλοποίησης Σχεδίων του Μέτρου 5.3.

Μεταξύ των βασικών ευρημάτων της έρευνας στο πλαίσιο του **M1.6**, συνοπτικά αναφέρονται τα κάτωθι: ο υφιστάμενος αριθμός απασχολούμενων στους φορείς υλοποίησης Σχεδίων Δράσης αποτελείται από γυναίκες σε ποσοστό 87%, ενώ από το σύνολο των επιδοτούμενων θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης, το 81,1% ήταν γυναίκες. Ωστόσο, μετά το πέρας του/των Σχεδίου/ων Δράσης μόλις το 15% των επωφελούμενων απασχόλησης από τα Σχέδια Δράσης των ΜΚΟ διατήρησε την εργασία του⁹, με το 76% εξ αυτών να είναι άνδρες και μόνο το 24% γυναίκες. Σε επίπεδο αποτελεσματικότητας των Σχεδίων Δράσης, η Απόκτηση εμπειρίας στη διαχείριση προγραμμάτων (67%) κρίθηκε ως ο πλέον αποτελεσματικός τομέας, τα Σχέδια Δράσης ανταποκρίθηκαν εν γένει στο στόχο ενίσχυσης της ισότητας των φύλων και η συνεργασία με την ΕΥΕ-ΕΚΤ στο πλαίσιο υλοποίησής τους αποτιμήθηκε ικανοποιητική.

Αναφορικά με την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο εκτιμάται από τις ΜΚΟ ότι οι τομείς παρέμβασης στους οποίους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα είναι η Διατήρηση της απασχόλησης (65,2%), η Τοποθέτηση των γυναικών στην αγορά εργασίας (54,2%) και η Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (45,8%), ενώ μεταξύ των παραγόντων που εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων περιλαμβάνονται η Ευνοϊκότερη χρηματοδότηση των προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων και η Ευρύτερη δημοσιότητα των Προγραμμάτων.

Από τη διενέργεια της έρευνας στο πλαίσιο του M1.6 δεν προκύπτει επίτευξη των στόχων αναφορικά με την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, καθώς οι δημιουργούμενες / επιδοτούμενες θέσεις απασχόλησης στο πλαίσιο του έργου δε διατηρήθηκαν κατόπιν ολοκλήρωσής του. Ωστόσο, η έρευνα κατέδειξε ότι τα υλοποιηθέντα Σχέδια Δράσης συντέλεσαν στην αύξηση της εμπειρίας και στην ενίσχυση της τεχνογνωσίας των ΜΚΟ στον τομέα της διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, γεγονός που θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει μελλοντική πρόταση αναφορικά με το ΕΚΤ, για την υλοποίηση δράσεων ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των ΜΚΟ (capacity building) η οποία να συνεπάγεται είτε νέες προσλήψεις, είτε κάλυψη μέρους του μισθολογικού κόστους υφιστάμενου στελεχιακού δυναμικού.

⁹ Δεδομένου του ότι τόσο ο Α' όσο και ο Β' κύκλος Προκήρυξης του Μέτρου έληξαν στις 30.06.2009 και η παρούσα έρευνα διενεργήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Μαΐου-Ιουνίου 2011, εκτιμάται ότι τα ως άνω ποσοστά των επωφελούμενων απασχόλησης από τα Σχέδια Δράσης των ΜΚΟ διατηρούν την εργασία τους για διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών.

Μεταξύ των βασικών ευρημάτων της έρευνας στο πλαίσιο του **M5.3**, συνοπτικά αναφέρονται τα κάτωθι: αναφορικά με την καταλληλότητα της στρατηγικής και του σχεδιασμού των Σχεδίων Δράσης, εκτιμάται ως σημαντική η συμβολή της Διαβούλευσης με επιχειρήσεις στην τοπική αγορά εργασίας (92%), ενώ ως κύρια πηγή ενημέρωσης των υποψηφίων ωφελούμενων για συμμετοχή τους στα Σχέδια Δράσης, θεωρείται η Απευθείας ενημέρωση των ωφελουμένων γυναικών από το Συντονιστή Φορέα του Σχεδίου ή από κάποιο άλλο φορέα - εταίρο του Σχεδίου (100%). Τέλος, ο βαθμός επίτευξης της ευαισθητοποίησης των γυναικών μέσα από τις δράσεις δημοσιότητας των έργων κρίνεται ικανοποιητικός.

Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των Σχεδίων, ποσοστό άνω του 90% των ωφελούμενων γυναικών παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής στο πλαίσιο υλοποίησής τους, ενώ μεταξύ των θεμάτων συμβουλευτικής που συγκέντρωσαν υψηλό ενδιαφέρον συγκαταλέγονται θέματα εύρεσης απασχόλησης (69%), αναζήτησης ευκαιριών κατάρτισης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης (54%). Στο πλαίσιο της δράσης της συμβουλευτικής του Σχεδίου, οι περισσότερες ωφελούμενες των Σχεδίων Δράσης απορροφήθηκαν σε άλλες μορφές / είδη απασχόλησης, όπως άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα, δημιουργία επιχειρήσεων, χρηματοδότηση έναρξη επιχείρησης εκτός M5.3, κατάρτιση και μετά ένταξη στην αγορά εργασίας, εποχιακή/περιστασιακή απασχόληση, επιδότηση μέσω άλλων ΕΠ. Η συνεργασία που ανέπτυξαν οι συμμετέχοντες φορείς της έρευνας με τον ΟΑΕΔ, κρίθηκε από καλή έως πολύ καλή από τη σημαντική πλειοψηφία των φορέων (75%), ενώ η συνεργασία των φορέων με την ΓΠΦ από πολύ καλή (75%) μέχρι καλή (25%) για το σύνολο των ερωτηθέντων.

Μεταξύ των προβλημάτων που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν, σημαντικότερα αποτιμήθηκαν οι καθυστερήσεις πληρωμών του Σχεδίου από την Αναθέτουσα Αρχή (90%) και οι καθυστερήσεις εντάξεων στα Προγράμματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης (NΘΕ, NEE, stage) από ΟΑΕΔ (73%). Τέλος, το 67% των φορέων εκτίμησε ότι οι διαθέσιμοι πόροι ήταν επαρκείς, ενώ το 25% έκρινε ότι οι διαθέσιμοι πόροι υποστήριξαν μέτρια την επίτευξη των στόχων των Σχεδίων. Οι θετικές επιπτώσεις των Σχεδίων Δράσεις, εντοπίζονται στην βελτίωση των προσόντων των γυναικών για την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας ή την προσαρμοστικότητα τους (69%), ενώ οι παράγοντες που θα συνέβαλαν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών σχετίζονται πρωτίστως με τη διενέργεια έρευνας στην τοπική αγορά για την διάγνωση της ζήτησης και των αναγκών της ομάδας στόχου (28%).

Από τη διενέργεια της έρευνας στο πλαίσιο του M5.3 προκύπτει επίτευξη των στόχων σε επίπεδο αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Σχεδίων Δράσης, καθώς ποσοστό άνω του 90% των ωφελούμενων γυναικών παρακολούθησαν πλήρη κύκλο συμβουλευτικής στο πλαίσιο υλοποίησής τους, ενώ στο πλαίσιο της δράσης της συμβουλευτικής των Σχεδίων, η πλειοψηφία των ωφελούμενων των Σχεδίων Δράσης απορροφήθηκε σε άλλες μορφές / είδη απασχόλησης, όπως άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα, δημιουργία επιχειρήσεων, χρηματοδότηση έναρξη επιχείρησης εκτός M5.3, κατάρτιση και μετά ένταξη στην αγορά εργασίας, εποχιακή/περιστασιακή απασχόληση, επιδότηση μέσω άλλων ΕΠ. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί ότι παρατηρήθηκαν, εν γένει, προβλήματα υλοποίησης και καθυστερήσεις στην ένταξη των ωφελουμένων στα προγράμματα απασχόλησης του ΟΑΕΔ.

Επιπλέον, η έρευνα κατέδειξε ότι ο σχεδιασμός της στρατηγικής μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης απαιτεί συνδυασμό διαφόρων προϋποθέσεων/εργαλείων όπως είναι η διαβούλευση με τις επιχειρήσεις της τοπικής αγοράς, η ύπαρξη στοιχείων από πρόσφατες έρευνες σχετικά με τις ανάγκες των γυναικών αφενός και της αγοράς εργασίας αφετέρου, η διαβούλευση με άλλους κοινωνικούς φορείς (άλλες ΜΚΟ, γυναικείες οργανώσεις κλπ). Σε ό,τι αφορά την προώθηση των ωφελουμένων στην απασχόληση, η συνεργασία με τον ΟΑΕΔ πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά, και να γίνεται με πιο «θεσμικό» και ολοκληρωμένο τρόπο (πχ το σύστημα παρακολούθησης των ωφελουμένων από τον ΟΑΕΔ να εξασφαλίζει την αξιοπιστία και εγκυρότητα των στοιχείων, και οι παρεχόμενες από τα ΚΠΑ υπηρεσίες να ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένες απαιτήσεις

«εξυπηρέτησης ωφελουμένων» καθολικά και ενιαία σε όλη τη χώρα, ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο η εξυπηρέτηση των ανέργων να διαφέρει από ΚΠΑ σε ΚΠΑ.

6.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Για την αντιμετώπιση των ανωτέρω κενών και προβλημάτων που προέκυψαν στον τομέα της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ, διατυπώνονται οι ακόλουθες γενικού χαρακτήρα προτάσεις, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο συνολικό κύκλο σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των παρεμβάσεων ΕΚΤ:

- ✓ Δέσμευση συγκεκριμένων πόρων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου εντός των Προγραμμάτων και δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αξιολόγησης της χρηματοδοτικής προσπάθειας σε σύγκριση με τα αποτελέσματα στον τομέα της μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών
- ✓ Σχεδιασμός της Στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων στη βάση διασφάλισης της ύπαρξης αξιόπιστων στοιχείων που σχετίζονται με τα θέματα της ισότητας των φύλων για τη διαμόρφωση τιμών βάσης και άρα τιμών στόχου (δυνατότητα στοχοθεσίας και ποσοτικοποίησης δεικτών ισότητας και δεικτών ανά φύλο) και αφετέρου στη βάση εκπόνησης Μελετών που να τεκμηριώνουν επαρκώς τις αιτίες (α) περιορισμένης πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, στις θέσεις ευθύνης, στην επιχειρηματικότητα και (β) χαμηλών αμοιβών, προκειμένου να είναι δυνατή η διαμόρφωση ουσιαστικών προτάσεων.
- ✓ Σαφής διάκριση μεταξύ των προσανατολισμένων στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεων και των θετικών ως προς την ισότητα παρεμβάσεων, μέσω της κατάρτισης και οριζόντιας τήρησης συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων δεικτών (ισότητας / ανά φύλο).
- ✓ Έμφαση στις θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών σε τομείς που αυτό απαιτείται -βάσει της σχεδιαζόμενης στρατηγικής- δεδομένης της δυνατότητας υποστήριξής τους από σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων - δεικτών ισότητας, καθώς και της δυνατότητας εξειδίκευσής τους λόγω του στοχευμένου χαρακτήρα τους. Τα σαφώς καθορισμένα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά τους διευκολύνουν την υλοποίηση και ολοκλήρωσή τους και διασφαλίζουν υψηλά ποσοστά απορρόφησης.
- ✓ Εφαρμογή συνδυασμένων δράσεων κατάρτισης / εκπαίδευσης / παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών με απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, ώστε να αξιοποιείται το αποτέλεσμα της εκπαίδευσης / κατάρτισης (δράσεις που συνδυάζουν εκπαίδευση – κατάρτιση και απόκτηση εργασιακής εμπειρίας).
- ✓ Έμφαση στις δράσεις υποστήριξης του συνδυασμού επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής, αλλά και συμμετοχής των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων, ως βασικών πυλώνων προώθησης της διάστασης της ισότητας των φύλων, με δεδομένο ότι έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη.
- ✓ Υλοποίηση εξειδικευμένων μελετών για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της εξειδίκευσης δράσεων προώθησης της ισότητας με καινοτόμο χαρακτήρα.
- ✓ Σχεδιασμός και διασφάλιση της ουσιαστικής εφαρμογής ειδικών κριτηρίων αξιολόγησης της συμβολής των προτεινόμενων έργων στην προώθηση της ισότητας των φύλων, που θα μεγιστοποιούν τα οφέλη σε ότι αφορά στη μείωση των ανισοτήτων ανδρών – γυναικών.
- ✓ Για την αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης Στρατηγικής προτείνεται:

Α. Η διασφάλιση της συνάφειας, συνοχής και επάρκειας του πλέγματος ποσοτικοποιημένων στόχων / δεικτών μέτρησης των αποτελεσμάτων – επιπτώσεων

των παρεμβάσεων στην προώθηση της ισότητας των φύλων στο επίπεδο του σχεδιασμού.

Β. Η τήρηση της υποχρέωσης από πλευράς φορέων υλοποίησης / ωφελούμενων της αποτύπωσης δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων και μετά την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων.

Γ. Η ανάπτυξη εξειδικευμένου εργαλείου – συστήματος παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων.

- ✓ Παγίωση της συμμετοχής της ΕΥΣΕΚΤ και της ΓΓΙΦ, τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων των ΕΠ.
- ✓ Αξιοποίηση του υφιστάμενου Παρατηρητηρίου για την Ισότητα ως δομής δημιουργίας του απαραίτητου υπόβαθρου στοιχείων και δεδομένων σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των παρεμβάσεων των ΕΠ και ενσωμάτωσή του στο νέο Παρατηρητήριο / Μηχανισμό - Δομή Παρακολούθησης της Ισότητας των φύλων¹⁰.
- ✓ Διενέργεια ειδικών δράσεων δημοσιότητας, τόσο για τις προσανατολισμένες στην ισότητα των φύλων παρεμβάσεις, όσο και για τις θετικές ως προς την ισότητα παρεμβάσεις.
- ✓ Εφαρμογή ειδικών θεματικών αξιολογήσεων για την αποτίμηση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων σε συνδυασμό με οριζόντιου χαρακτήρα επιχειρησιακές αξιολογήσεις.
- ✓ Ενίσχυση της τεχνογνωσίας σχετικά το σχεδιασμό και εφαρμογή παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στο επίπεδο των φορέων διαχείρισης και υλοποίησης.

6.3. Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007-2013 - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

6.3.1. Το ΕΣΠΑ υπό το πρίσμα της ενίσχυσης της ισότητας των φύλων - Αρχιτεκτονική και σχεδιασμός

Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες δεν αποτελεί απλώς μια επιλογή, αλλά μία υποχρέωση που πηγάζει από την αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, τις κατευθύνσεις για την Οικονομική Μεγέθυνση και την Απασχόληση, τις κατευθύνσεις για την συνοχή 2007-2013 και σε επίπεδο χώρας από το ΕΣΠΑ 2007-2013. Η αναγκαιότητά της δεν υπαγορεύεται μόνον από λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, ή δημοκρατίας, αλλά συνδέεται στενά με την επίτευξη των στόχων των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ. Οι στόχοι αυτοί (η ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα και η απασχόληση) εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την πλήρη συμμετοχή όλου του ενεργού πληθυσμού στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Αδυναμία άρσης των παραγόντων οι οποίοι εμποδίζουν την πλήρη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην οικονομική και κοινωνική ζωή, συνεπάγεται μειωμένη αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.

Η πολιτική ισότητας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ βασίζεται, αφενός στην προώθηση εξειδικευμένων - στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των γυναικών και αφετέρου στην αποτελεσματικότερη προσαρμογή της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές όλων των προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ.

¹⁰ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ-ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ στο πλαίσιο του Έργου Σημαία «Οργάνωση υπηρεσιών για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης» της Κατηγορίας Πράξης «3.1.4. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του πυρήνα παραγωγής των πολιτικών ισότητας για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας καθώς και των συμβουλευτικών, συντονιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών της ισότητας των φύλων, για τις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης (Άξονας Προτεραιότητας 07), τις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου (Άξονας Προτεραιότητας 08) και τις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου (Άξονας Προτεραιότητας 09) του Ειδικού Στόχου 3.1. του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013»

Η πολιτική για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων υλοποιείται μέσω του 11ου Γενικού Στόχου του ΕΣΠΑ «**Ανάδειξη του κοινωνικού, οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη - απασχόληση - κοινωνική συνοχή)**».

Ο 11ος γενικός στόχος του ΕΣΠΑ 2007-2013, αποτελεί κρίσιμη στρατηγική επιλογή, καθώς μεγάλο μέρος των πολιτικών και των δράσεων κινητοποιούνται προκειμένου να επιτευχθεί η ισότητα των δύο φύλων κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων και ειδικότερα κατά το στάδιο της πρόσβασης σε αυτές. Οι αρχές της ισότητας αποτελούν ενδογενή συστατικά στοιχεία του προγραμματισμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, από την αρχική ανάλυση και τη διαμόρφωση στρατηγικής και απ' αυτήν την άποψη αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό θέμα η αξιολόγηση της προόδου επί των ανωτέρω και η απάντηση του κατά πόσο ενσωματώνονται στο σχεδιασμό και εφαρμογή όλων των αξόνων, δράσεων και προτεραιοτήτων κάθε παρέμβασης.

Η πολιτική ισότητας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 βασίζεται στη «διπλή» προσέγγιση του Γενικού Στόχου 11:

- ✓ **Πρωώθησης εξειδικευμένων - στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των γυναικών («θετικές δράσεις»)** και
- ✓ **Αποτελεσματικότερης προσαρμογής της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές όλων των προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ (gender mainstreaming).**

Κεντρική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ, αλλά και του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων αποτελεί η **ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και η προώθηση της ισότιμης πρόσβασης και εξέλιξής τους στην αγορά εργασίας**, με παρεμβάσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, εξάλειψη στερεοτυπικών αντιλήψεων για το ρόλο των φύλων και τον επαγγελματικό διαχωρισμό, με την προώθηση φιλικού προς την οικογένεια περιβάλλοντος εργασίας για την συμφιλίωση της επαγγελματικής με την ιδιωτική ζωή, με τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις υπηρεσίες φύλαξης παιδιών και φροντίδας εξαρτημένων προσώπων, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής τους σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες της κοινωνικής οικονομίας.

Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί, επίσης, η ενσωμάτωση στοχευμένων παρεμβάσεων στις ανάγκες των γυναικών, οι οποίες θα διευκολύνουν την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους και την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας μετά από μακρά απουσία.

Στο πλαίσιο της θεματικής προτεραιότητας «Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της Οικονομίας έμφαση δίδεται στην ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, με την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την παροχή εξειδικευμένης συμβουλευτικής στήριξης σε γυναίκες επενδύτριες, με τη διασφάλιση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δικτύων, με την ενθάρρυνση πρωτοβουλιών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για την ισότητα των φύλων. Θα ενισχυθούν επίσης πρωτοβουλίες γυναικών σε τοπικό επίπεδο και ειδικά στους κλάδους τουρισμού και της παραγωγής πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και η προώθηση ίσων ευκαιριών για την αξιοποίηση του γυναικείου ανθρώπινου δυναμικού στην Ε&ΤΑ.

Σε συνέργεια με τη στοχοθεσία του Γενικού Στόχου 9 εντάσσεται και η στοχευμένη προσέγγιση για τη στήριξη της γυναικείας απασχολησιμότητας και η διασφάλιση προσβάσιμων μονάδων φροντίδας παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων. Θα αναληφθούν συνοδευτικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη στερεοτύπων για το ρόλο των δύο φύλων στην οικογένεια, αξιοποίηση καλών πρακτικών της ΚΠ EQUAL, ενίσχυση σχεδίων εφαρμογής νέων ευέλικτων μορφών εργασίας για τη διευκόλυνση των εργαζομένων με υποχρεώσεις φροντίδας εξαρτημένων προσώπων, θέσπιση σχετικών κινήτρων στις επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο των πολιτικών κοινωνικής ένταξης έμφαση δίδεται στην καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων, ειδικότερα εις βάρος των μεταναστριών, των ατόμων με αναπηρία, των γυναικών που ανήκουν σε πολιτισμικές, θρησκευτικές ή εθνικές μειονότητες, καθώς και των γυναικών θυμάτων trafficking. Παράλληλα, οι υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας πρέπει να εκσυγχρονιστούν

με κατεύθυνση τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης, της ποιότητας και της ανταπόκρισής τους στις νέες και συγκεκριμένες ανάγκες των γυναικών. Στους ειδικούς στόχους των πολιτικών ισότητας του ΕΣΠΑ εντάσσεται, επίσης, και η συμβολή στην αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, με την αναβάθμιση των δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας για την πρόληψη της βίας και την υποστήριξη των γυναικών θυμάτων βίας και διακίνησης, την ανάπτυξη δικτύων, κέντρων υποδοχής και πληροφόρησης μεταναστριών, προσφύγων και ειδικών ευπαθών ομάδων γυναικών, ειδικά σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν στις ΚΣΚΓ 1.3.1 «Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας», και 1.3.2 «Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας» και στις ΟΚΓ 17, 18, 19 και 21. *Επισημαίνεται ότι οι Γενικοί Στόχοι του ΕΣΠΑ που αφορούν τις θεματικές προτεραιότητες 4.2.2 και 4.2.3:*

- ο Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων,
- ο Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση,
- ο Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης,
- ο Βελτίωση της ποιότητας και της ένταξης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο,

που θα προωθηθούν κυρίως με συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ, έχουν διατυπωθεί κατ'αντιστοιχία με τις τέσσερις πρώτες προτεραιότητες του νέου Κανονισμού ΕΚΤ (αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών, τόνωση της πρόσβασης στην απασχόληση, ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης μειονεκτούντων ατόμων, επέκταση και βελτίωση της επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο).

Επιπλέον, κατ'αντιστοιχία με την 5η προτεραιότητα του Κανονισμού του ΕΚΤ, θα προωθηθούν εταιρικές σχέσεις, συμφωνίες και πρωτοβουλίες μέσω της δικτύωσης των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι ΜΚΟ, σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και διακρατικό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, στην ενίσχυση των ικανοτήτων και κοινών δράσεων (σύμφωνα με το Άρθρο 5.3 Καν. ΕΚΤ) με στόχο την αποτελεσματικότερη συνεισφορά τους στους τομείς ευθύνης τους ιδίως, όσον αφορά στη διαχείριση των αλλαγών και στην προσαρμοστικότητα (*positive management of change*), ώστε να επιλύονται αποτελεσματικά τα προβλήματα που διαπιστώνονται σε περιφερειακές ή τοπικές αγορές.

Το θέμα της ισότητας των φύλων εντάσσεται σε όλα τα **Επιχειρησιακά Προγράμματα** (τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ), είτε με διακριτές αναφορές σε ονοματισμένες παρεμβάσεις (Άξονες Προτεραιότητας, Κατηγορίες Παρεμβάσεων), είτε στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης των αρχών της ισότητας των φύλων στο σύνολο των παρεμβάσεων.

Η προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων στα ΕΠ απεικονίζεται ως εξής:

- ♦ Στο ΕΠ **Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013**, μέσω των επιμέρους στόχων της ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση.
- ♦ Στο ΕΠ **Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013**, επιδιώκεται η αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης, με έμφαση στην ισότητα των φύλων και στην παροχή ίσων ευκαιριών για όλους στην εκπαίδευση.
- ♦ Στο ΕΠ **Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013**, μέσω των Αξόνων Προτεραιότητας IIIA, IIIB, IIIG με τους οποίους συγκεκριμένα προωθούνται η ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας και η ένταξη της ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης.

- ♦ Στα **Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2007-2013**, η ισότητα των φύλων εξυπηρετείται σημαντικά, μέσω της συνέχισης των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» του Γ' ΚΠΣ, με την ένταξη των πράξεων «Ενέργειες ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής ηλικιωμένων και ατόμων που χρήζουν κατ' οίκον βοήθειας» στους Άξονες Προτεραιότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής» των ΠΕΠ. Αντικείμενο των πράξεων «Ενέργειες ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής ηλικιωμένων και ατόμων που χρήζουν κατ' οίκον βοήθειας», αποτελεί η παροχή υπηρεσιών φροντίδας κατ' οίκον (υποστηρικτικών υπηρεσιών, αλλά και ιατρικών, ή και νοσηλευτικών υπηρεσιών) σε ηλικιωμένα άτομα (άνδρες και γυναίκες), που χρήζουν κατ' οίκον βοήθειας, αλλά και σε μη ηλικιωμένα άτομα (ΑΜΕΑ κλπ.), μέσω των «Μονάδων Βοήθειας στο Σπίτι» και των «Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας», με σκοπό την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.¹¹

Συμπερασματικά, η ισότητα των φύλων, ως οριζόντια αρχή, αποτελεί προτεραιότητα σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Εντούτοις, μόνο στο ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» υπάρχουν διακριτά δεσμευμένοι πόροι ανά Άξονα Προτεραιότητας, (μέσω των Αξόνων Προτεραιότητας IIIA, IIIB, IIIG) που προωθούν συγκεκριμένα την ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας και την ένταξη της ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης.

Η χρηματοδοτική βαρύτητα των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ 2007 - 2013, στην θεματική προτεραιότητα «Μέτρα για την βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών» (κωδ. θεματικής προτεραιότητας 69), παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα:

ΕΠ	Κοινοτική Συνδρομή ΕΚΤ	Ποσό χρηματοδότησης Θ.Π. υπέρ των γυναικών	Ποσοστό επί χρηματοδότησης Θ.Π. υπέρ των γυναικών στο Ε.Π.	Ποσοστό επί συνολικής Κοινοτικής Συνδρομής ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	€2.260.000.000	€ 187.384.288	78,34%	
Δια βίου Μάθηση	€1.440.000.000	-	-	
Διοικητική Μεταρρύθμιση	€ 505.000.000	€ 51.804.436	21,66%	
ΣΥΝΟΛΟ	€4.205.000.000	€ 239.188.724		5,69%

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, παρεμβάσεις που αφορούν στην Θεματική Προτεραιότητα «Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών», χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΕΠ *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού* και ΕΠ *Διοικητική Μεταρρύθμιση*, με συνολικό προϋπολογισμό Κοινοτικής Συνδρομής, περίπου €240.000.000. Οι πόροι που διατίθενται στο ΕΠ *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού* αποτελούν περίπου το 78% του συνολικού διατεθέντος ποσού για την υλοποίηση σχετικών μέτρων υπέρ των γυναικών στο πλαίσιο των δύο προαναφερόμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Το συνολικό ποσοστό χρηματοδότησης της εν λόγω Θεματικής Προτεραιότητας, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, ανέρχεται στο 5,69% της συνολικής κοινοτικής συνδρομής

¹¹ Να σημειωθεί ότι τα Προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» είναι ενταγμένα στο ΕΠ *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού* μέχρι το τέλος του 2011, κατόπιν νέας συμφωνίας με την ΕΕ. Από 01.01.2012 τίθεται σε λειτουργία το νέο βιώσιμο σύστημα.

από το ΕΚΤ και είναι σαφώς μειωμένο συγκριτικά με το αντίστοιχα διαθέσιμο κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο.

6.3.2. Συνοπτική αποτίμηση του Σχεδιασμού και των πρώτων αποτελεσμάτων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ - Προτάσεις

6.3.2.1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013»

Συνοπτική Περιγραφή ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκφράζει την πολιτική του αρμόδιου **Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης** για την ενίσχυση των προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (εργαζομένων και ανέργων) στην Ελλάδα, την προώθηση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς και την αντιμετώπιση προβλημάτων κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού, που αφορούν σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού. Επίσης, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει την πολιτική του **Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης** για την εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, την ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και την προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού.

Η ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης του τομέα αναφοράς του ΕΠ ΑΝΑΔ, οι επιτυχίες, οι αστοχίες και τα διδάγματα από την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης, της προώθησης της απασχόλησης και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, καθώς και οι σχετικές απόψεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέδειξαν ως δύο βασικούς **Στρατηγικούς Στόχους**, στους οποίους εστιάζεται η αναπτυξιακή στρατηγική του νέου ΕΠ:

- ♦ την ποιοτική αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων και
- ♦ την καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι Στρατηγικοί αυτοί Στόχοι αναλύονται ο καθένας σε δύο **Γενικούς Στόχους**, οι οποίοι προσδιορίζουν το περιεχόμενο των **τεσσάρων θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔ**. Οι Γενικοί Στόχοι, οι οποίοι ταυτόχρονα αποτελούν Άξονες Προτεραιότητας, είναι οι εξής:

- ✓ Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων.
- ✓ Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση.
- ✓ Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών.
- ✓ Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού.

Οι Δράσεις του ΕΠ καλύπτουν το σύνολο των διοικητικών περιφερειών της χώρας. Η στρατηγική του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013) όμως, δομείται σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας (ΑΠ), με βάση περιφερειακή εξειδίκευση συμβατή με την κατηγοριοποίηση των Περιφερειών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την Δ' προγραμματική Περίοδο [Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης (ΠΑΣΣ), Στατιστικής Σύγκλισης -Σταδιακής Εξόδου - (ΠΕΣΣ), Σταδιακής Εισόδου (ΠΕΣΕ)]. Έτσι, λόγω της ανάγκης για διακριτή προγραμματική αναφορά στις 5 Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου – Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία και 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου – Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο), οι τέσσερις Γενικοί Στόχοι του ΕΠ που προαναφέρθηκαν, με την προσθήκη του οριζόντιου Γενικού Στόχου των Συστημικών Παρεμβάσεων, εξειδικεύονται σε **δεκαπέντε Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας** (δεν περιλαμβάνονται οι τρεις άξονες Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής), με τρόπο ώστε σε κάθε Γενικό Στόχο να αντιστοιχούν τρεις ΑΠ, ένας για κάθε κατηγορία Περιφερειών, με ίδιο, ή παρόμοιο περιεχόμενο.

Ειδικότερα :

- ◆ Οι **Άξονες Προτεραιότητας 1-3 (1.1, 1.2, 1.3): «Συστημικές Παρεμβάσεις»**, περιλαμβάνουν το σύνολο των συστημικών παρεμβάσεων, οι οποίες συμβάλλουν στη μεταρρύθμιση και τη λειτουργική ολοκλήρωση των θεσμών, φορέων και μηχανισμών, μέσω των οποίων πραγματοποιείται ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των δράσεων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013.
- ◆ Οι **Άξονες Προτεραιότητας 4-6 (2.1, 2.2, 2.3): «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων»**, ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση, περιλαμβάνουν δράσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, οι βασικές ομάδες – στόχοι των Αξόνων είναι οι *εργαζόμενοι, οι αυτοαπασχολούμενοι και οι επιχειρήσεις*.
 - ▶ Κατηγορία Παρεμβάσεων 3: Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας.
 - Δράση 7: Προώθηση της προσαρμοστικότητας και της εξέλιξης των εργαζομένων γυναικών, μέσω της παροχής κινήτρων στις επιχειρήσεις και της κινητοποίησης των κοινωνικών εταίρων (Στόχοι 1,2,4) – η δράση αφορά στην ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων να αναπτύξουν σχέδια δράσης για την προσαρμοστικότητα και την εξέλιξη των εργαζομένων γυναικών.
- ◆ Οι **Άξονες Προτεραιότητας 7-9 (3.1, 3.2, 3.3): «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση»**, ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση, περιλαμβάνουν δράσεις ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, για την επίτευξη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία. Συνακόλουθα, οι βασικές ομάδες – στόχοι των Αξόνων είναι το *άνεργο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας, οι νέοι άνεργοι, οι γυναίκες κλπ.*
 - ▶ Κατηγορία Παρεμβάσεων 1: Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης
 - Δράση 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση (Στόχος 2) - πρόκειται για την εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Δράσεων» για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας των γυναικών.
 - Προτεινόμενες δράσεις Προώθησης γυναικών στην απασχόληση:
 - ✓ Τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις, με επιδοτήσεις θέσεων, στο πλαίσιο στοχευμένης κατάρτισης, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
 - ✓ Πιλοτική εφαρμογή κάλυψης θέσεων, τοποθετήσεων με επιδότηση, σε κενές θέσεις που προκύπτουν λόγω μητρότητας κλπ για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών.
 - ✓ Δράσεις ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών σε ΜΜΕ (είτε ως επιχειρηματίες είτε ως εργαζόμενες).
 - ✓ Δράσεις τοποθέτησης γυναικών επιστημόνων σε επιχειρήσεις.
 - ✓ Δράσεις κατάρτισης-πιστοποίησης γνώσεων-δεξιοτήτων σε τομείς ζήτησης και αιχμής, αλλά με δυνατότητα προσαρμογής των προγραμμάτων στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.
 - ✓ Ενίσχυση ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται με γυναίκες ώστε να αναπτύξουν κέντρα πληροφόρησης σχετικά με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.
 - Προτεινόμενες δράσεις Προώθησης γυναικών στην επιχειρηματικότητα (start-ups) και στην Κοινωνική Οικονομία
 - ✓ Δράσεις άμβλυνσης των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες στην πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις.

- ✓ Επιδοτήσεις για έναρξη επιχειρήσεων (Γυναίκες επιχειρηματίες), ιδίως σε τομείς αιχμής.
 - ✓ Πρόγραμμα ενίσχυσης του «συνεταιρίζεσθαι» των γυναικών.
 - ✓ Πρόγραμμα ενίσχυσης κοινωνικής επιχειρηματικότητας των γυναικών.
- Δράση 4: Δράσεις προώθησης στην απασχόληση προσωπικού υψηλού επιπέδου (Στόχος 1, 2, 3, 4). Ενδεικτικά αναφέρεται, μεταξύ άλλων:
 - Προώθηση και αξιοποίηση του γυναικείου ερευνητικού δυναμικού.
- Κατηγορία Παρεμβάσεων 2: Υποστηρικτικά μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση
- Δράση 1: Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (Στόχος 2) - ο στόχος για σημαντική αύξηση της απασχόλησης και ισότιμη συμμετοχή στην εργασία επιτυγχάνεται μέσα από την ουσιαστική διευκόλυνση των γυναικών να εναρμονίζουν τους απαιτητικούς και αντικρουόμενους ρόλους τους.
 - Δράση 2: Κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού (Στόχος 2) - προβλέπονται συνοδευτικές -κυρίως- δράσεις χειραφέτησης των γυναικών στην πολιτική και οικονομική ζωή, προαγωγής του επιχειρηματικού πνεύματος, ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των φύλων στην οικογένεια και στην εργασία και δράσεις για την αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας και την κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού λόγω φύλου, πολιτισμικών και λοιπών ιδιαιτεροτήτων.
- ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 10-12 (4.1, 4. 4.3): «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών», ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση, περιλαμβάνουν δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται, ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό. Ως εκ τούτου, οι βασικές ομάδες – στόχοι των Αξόνων είναι οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, οι οποίες βιώνουν σε μεγαλύτερο βαθμό ανισότητες στην πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική τους ένταξη.
 - ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 13-15 (5.1, 5.2, 5.3): «Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας. Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού», περιλαμβάνουν δράσεις προάσπισης της υγείας και συνέχισης της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης του Προγράμματος Ψυχαργώς – Β' Φάση 2000-2010, καθώς και δράσεις εδραίωσης της μεταρρύθμισης στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» διατίθεται Κοινοτική Χρηματοδότηση 2.260 Μ€ και Δημόσια Δαπάνη 2.825 Μ€ .

Συνοπτική Περιγραφή πρώτης υλοποίησης

Στην παρούσα περίοδο βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικές δράσεις για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων, στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013:

- ◆ Η πιο σημαντική χρηματοδοτικά Δράση, η οποία ενισχύει την **ισότητα** των φύλων στο πλαίσιο της διευκόλυνσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, της εναρμόνισης της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής των γυναικών, καθώς και της ισότιμης συμμετοχής τους στην εργασία, είναι η Δράση «**Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής**» συνολικού ύψους 280.000.000€, η οποία εντάσσεται στους άξονες 3.1, 3.2, 3.3: «**Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση**»

Η δράση στοχεύει στην αύξηση της απασχολησιμότητας και της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και υλοποιείται μέσω ετήσιων κύκλων πρόσκλησης.

Την παρούσα χρονική περίοδο η Δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» υλοποιείται μέσω του ΕΦΔ ΕΕΤΑΑ Α.Ε. Αρχικά, τον ρόλο αυτό είχε ο Οργανισμός Εργατικής Εστίας, αλλά στην πορεία αποδείχθηκε ανεπάρκεια επιχειρησιακού τύπου στην υλοποίηση. Αντικείμενο της πράξης αποτελεί η παροχή σε γυναίκες ωφελούμενες θέσεων φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και εφήβων σε αντίστοιχες δομές. Η διάθεση της θέσης πραγματοποιείται από την ΕΕΤΑΑ προς τη γυναίκα ωφελούμενη μέσω «εντολής τοποθέτησης» του τέκνου της στις αντίστοιχες δομές.

Η δράση, ήδη, υλοποιείται στη βάση του εκπονηθέντος θεσμικού πλαισίου (ΚΥΑ σχετικά με το «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου – Διαδικασία Εφαρμογής της Πράξης «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»). Οι ωφελούμενες μέχρι την 31-12-2010 ανέρχονται σε 45.277, στο σύνολο των τριών τύπων Περιφερειών.

- ✓ Τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του νέου συστήματος, τη σχολική χρονιά 2008-2009 προσφέρθηκαν περισσότερες από 10.000 θέσεις τοποθέτησης παιδιών και βρεφών, με προϋπολογισμό 22 εκ €.
 - ✓ Για το σχολικό έτος 2009-2010 έγινε αύξηση του προϋπολογισμού στα 62 εκ € και σύμφωνα με τα τελικά αποτελέσματα της σύζευξης προσφέρθηκαν, περίπου, 15.000 θέσεις τοποθέτησης παιδιών και βρεφών.
 - ✓ Για την περίοδο των σχολικών ετών 2011 μέχρι το 2013, η σχετική πρόσκληση είναι ανοικτή για τους ωφελούμενους.
- ◆ Σημαντικής ωφελιμότητας είναι, επίσης, η Δράση που αφορά σε ενέργειες στήριξης ηλικιωμένων ατόμων, τα οποία χρήζουν βοήθειας για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελούμενων ατόμων.

Η Δράση στοχεύει στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της ισότιμης συμμετοχής των έμμεσα ωφελούμενων ατόμων στην εργασία, μέσω της ενίσχυσής τους, με την παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ουσιαστική διευκόλυνση των έμμεσα ωφελούμενων ατόμων, που κατά κύριο λόγο είναι γυναίκες, ως προς την ενσωμάτωσή τους στο ενεργό εργασιακά ανθρωπινό δυναμικό, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της οικονομίας σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών. Πρόσφατα, εντάχθηκε και προκηρύχθηκε έργο 60.000.000€, μέσω της ΕΕΤΑΑ, για τη συνέχιση των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» του Γ' ΚΠΣ, με την ένταξη των πράξεων στους Άξονες Προτεραιότητας στους άξονες **3.1, 3.2, 3.3: «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση»** εξέλιξη ιδιαίτερα θετική.

- ◆ Τέλος, μια εξίσου σημαντική δράση για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος του ΟΑΕΔ «Επιχειρηματικότητα ανέργων γυναικών ηλικίας 22-64 – Πρόγραμμα επιχορήγησης 4.000 Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών – γυναικών ηλικίας 22-64 ετών» (θεματικός άξονας: 3). Ο προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε €74.016.000,00, ενώ το πλήθος των ωφελούμενων γυναικών (βάσει στοιχείων ΟΠΣ μηνός Σεπτεμβρίου) ανέρχεται σε 3.084.

6.3.2.2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013»

Με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΔΒΜ) του Υπουργείου Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης διαμορφώνεται μια ολοκληρωμένη δέσμη συνεκτικών μέτρων και ενεργειών, με απώτερο στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και των υπηρεσιών που

αυτό προσφέρει, ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις πραγματικές κοινωνικές ανάγκες, ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας και σύνδεσης με την αγορά εργασίας.

Το ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» επικεντρώνεται σε τέσσερις (4) Στρατηγικούς Στόχους:

- **1ος Στρατηγικός Στόχος:** «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης»
- **2ος Στρατηγικός Στόχος:** «Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας».
- **3ος Στρατηγικός Στόχος:** «Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων».
- **4ος Στρατηγικός Στόχος:** «Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας»

Κάθε Στρατηγικός Στόχος του ΕΠ ΔΒΜ αντιστοιχεί σε τρεις θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ένας για κάθε κατηγορία Περιφερειών). Κάθε θεματικός Άξονας Προτεραιότητας αντιστοιχεί σε μια κατηγορία Περιφερειών (Σύγκλισης, Σταδιακής Εξόδου και Σταδιακής Εισόδου) και ως εκ τούτου οι Άξονες Προτεραιότητας είναι δώδεκα (δεν περιλαμβάνονται οι τρεις άξονες Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής). Ειδικότερα:

- ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 1-3: Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθησης της κοινωνικής ενσωμάτωσης (ανά κατηγορία Περιφερειών), περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην αναμόρφωση, εκσυγχρονισμό και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος-ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού, στην αποτίμηση της προόδου στην εκπαίδευση, μέσω της εφαρμογής συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας-αξιολόγησης των συντελεστών του εκπαιδευτικού συστήματος, στην επιτάχυνση του ρυθμού ένταξης των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στην ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ), καθώς και στην ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με έμφαση στην καινοτομία και στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 4-6: Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (ανά κατηγορία Περιφερειών), περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην ενίσχυση του περιεχομένου της, την αναβάθμιση της τεχνικο-επαγγελματικής εκπαίδευσης, με στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητάς της καθώς και στην αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. **Στο πλαίσιο της στρατηγικής των εν λόγω Αξόνων Προτεραιότητας συμπεριλαμβάνεται ειδική μέριμνα για την προώθηση και ενσωμάτωση της ισότητας των δυο φύλων και της ισότητας ευκαιριών.**

► Ειδικοί στόχοι:

- Επαναπροσδιορισμός του ρόλου της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ενίσχυση του περιεχομένου της.
- Αναβάθμιση της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της.
- Αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας.

- ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 7-9: Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων (ανά κατηγορία Περιφερειών), περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην ενίσχυση του συστήματος και των υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και της ισότιμης πρόσβασης σε αυτήν - αύξηση της συμμετοχής μέσω παροχής ειδικών κινήτρων, καθώς και στην ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. **Η διεύρυνση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού σε δράσεις δια βίου εκπαίδευσης για την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, που θα προωθήσουν την προσωπική ανάπτυξη, θα αυξήσουν την ενεργό συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα των γυναικών και θα συμβάλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, μειώνοντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και διευκολύνοντας την πρόσβαση στην εκπαίδευση.** Προς την κατεύθυνση αυτή δίνεται έμφαση στην συμμετοχή των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, των ατόμων με αναπηρία και των γυναικών σε δράσεις δια βίου εκπαίδευσης.

► Ειδικοί στόχοι:

- Ενίσχυση του συστήματος και των υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και της ίσης πρόσβασης σε αυτή - αύξηση της συμμετοχής μέσω παροχής ειδικών κινήτρων.
- Ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

- ◆ Οι Άξονες Προτεραιότητας 10-12: Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας (ανά κατηγορία Περιφερειών), περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, μέσω προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και της προσέλκυσης ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό, καθώς και στην αναβάθμιση του επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών ώστε να συμβάλλουν στην παραγωγή και τη διάχυση νέας γνώσης, με έμφαση στις θετικές επιστήμες και τις ΤΠΕ. **Στο πλαίσιο της στρατηγικής των εν λόγω Αξόνων Προτεραιότητας συμπεριλαμβάνεται ειδική μέριμνα για την προώθηση και ενσωμάτωση της ισότητας των δυο φύλων με ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην διδακτορική και μεταδιδακτορική εκπαίδευση και της ισότητας ευκαιριών με την πρόβλεψη υποτροφιών με έμφαση στις οικονομικά ασθενέστερες ή κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.**

► Ειδικοί Στόχοι:

- Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας μέσω προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και της προσέλκυσης ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό.
- Αναβάθμιση του επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών ώστε να συμβάλλουν στην παραγωγή και τη διάχυση νέα γνώσης με έμφαση στις θετικές επιστήμες και τις ΤΠΕ.

Για την υλοποίηση του ΕΠ ΔΒΜ διατίθεται Κοινοτική Χρηματοδότηση 1.440 Μ€ και Δημόσια Δαπάνη 2.058 Μ€ .

Λόγω της φύσης του, ΕΠ ΔΒΜ συνδράμει έμμεσα την ενίσχυση της ισότητας των φύλων, καθώς αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της προώθησης της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, στο πλαίσιο των επιμέρους στόχων για αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Θα πρέπει, όμως, να επισημανθεί ότι, το ΕΠ ΔΒΜ δεν περιλαμβάνει θεματική προτεραιότητα που αντιστοιχεί σε δράσεις θετικού χαρακτήρα για την ισότητα.

6.3.2.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013»

Συνοπτική Περιγραφή ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «**Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013**» (ΕΠ ΔΜ) είναι ένα από τα τρία ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά την περίοδο 2007-2013.

Οι παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΠ ΔΜ, στοχεύουν στη διαρθρωτική αντιμετώπιση χρόνιων διαρθρωτικών δυσλειτουργιών της δημόσιας διοίκησης, με επιλεγμένες παρεμβάσεις θεσμικής, οργανωτικής και διοικητικής αλλαγής, στρατηγικού και παραδειγματικού χαρακτήρα, οι οποίες συνδέονται με την παροχή κρίσιμων υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο του ΕΠ ΔΜ αναφέρονται δύο βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, που αντιστοιχούν στα δύο βασικά πεδία της δημόσιας δράσης, στις οποίες το ΕΠ ΔΜ καλείται να ανταποκριθεί. Αυτές αφορούν:

- ♦ στη **διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων**, με τελικό στόχο τη βελτίωση των πολιτικών και την ενδυνάμωση των δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων δημόσιων πολιτικών, καθώς και του προγραμματισμού της δημόσιας δράσης, με έμφαση στο επίπεδο τόσο της κεντρικής, όσο και τη **τοπικής αυτοδιοίκησης**
- ♦ στην **εφαρμογή των πολιτικών και προγραμμάτων**, με τελικό στόχο την ενίσχυση της ικανότητας εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων, καθώς και της αποτελεσματικής παραγωγής δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών υψηλού ποιοτικού επιπέδου, σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης.

Για να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε αυτές τις αναπτυξιακές προτεραιότητες, η στρατηγική του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013» αποτυπώνεται στις παρακάτω τρεις κατηγορίες συνολικά εννέα Αξόνων Προτεραιότητας - τρεις ανά κατηγορία Περιφερειών - (δεν περιλαμβάνονται οι τρεις άξονες Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής):

- ♦ Οι Άξονες Προτεραιότητας 1 - 3 (ΙΑ, ΙΒ και ΙΓ): «Αναβάθμιση των δημοσίων πολιτικών, εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου και των δομών της δημόσιας διοίκησης», με ειδικούς στόχους: Ενδυνάμωση των μηχανισμών σχεδιασμού και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών, Προώθηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας, Βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων και Βελτίωση της ποιότητας της εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με τις δημόσιες υπηρεσίες πολιτών και επιχειρήσεων.
- ♦ Οι Άξονες Προτεραιότητας 4 - 6 (ΙΙΑ, ΙΙΒ και ΙΙΓ): «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης» με ειδικούς στόχους: Ενίσχυση της πολιτικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στη δημόσια διοίκηση μέσω διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών και Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και την υποστήριξη των διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών στη δημόσια διοίκηση.
- ♦ Οι Άξονες Προτεραιότητας 7 - 9 (ΙΙΙΑ, ΙΙΙΒ και ΙΙΙΓ): «Ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης», με ειδικούς στόχους: Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ισότητας, και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης για θέματα ισότητας των φύλων και Ενδυνάμωση της θέσης των γυναικών στο δημόσιο και κοινωνικό τομέα. Οι Άξονες αυτοί δεσμεύουν το 10,3% του συνόλου των πόρων του ΕΠ ΔΜ (Κοινοτική Χρηματοδότηση 52 εκ. € και Δημόσια Δαπάνη 65 εκ. €).

- ▶ Γενικός Στόχος III - Άξονες προτεραιότητας IIIA, IIIB, IIIG: Ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης
 - Ειδικός Στόχος 1: Η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ισότητας, και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης για θέματα ισότητας των φύλων.
 - Λοιπές ενδεικτικές δράσεις:
 - ✓ Μελέτη, ανάπτυξη εργαλείων και τεχνική υποστήριξη της Εθνικής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων.
 - ✓ Αξιολόγηση της διοικητικής ικανότητας των δημοσίων υπηρεσιών (κεντρικών, περιφερειακών, τοπικών) που θα κληθούν να εφαρμόσουν δράσεις για την ενίσχυση της ισότητας, όπως και των επιτελικών υπηρεσιών που θα επιφορτισθούν με τα καθήκοντα επεξεργασίας και παρακολούθησης της εφαρμογής της πολιτικής ισότητας.
 - ✓ Διεύρυνση του πεδίου δράσης των ΚΕΠ με την ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης και εξυπηρέτησης σε θέματα ισότητας καθώς και παραπομπής – δικτύωσης σε εξειδικευμένες δομές συμβουλευτικής υποστήριξης.
 - Ειδικός Στόχος 2: Η ενίσχυση της θέσης των γυναικών στο δημόσιο και κοινωνικό τομέα.

Για την υλοποίηση του ΕΠ ΔΜ διατίθεται Κοινοτική Χρηματοδότησης 505 Μ€ και Δημόσιας Δαπάνης 631 Μ€ .

Το ΕΠ ΔΜ συνιστά μια ολοκληρωμένη δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων, με τις οποίες προσδοκάται η αντιμετώπιση βασικών ζητημάτων της Δημόσιας Διοίκησης (συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού), σε ότι αφορά τους βασικούς συντελεστές διοικητικής ικανότητας (**ανθρώπινο δυναμικό, κανονιστικό πλαίσιο, δομές και συστήματα**), τόσο στο επίπεδο της διαμόρφωσης των δημόσιων πολιτικών, όσο και στο επίπεδο της εφαρμογής τους από τις υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης.

Από τους ως άνω Άξονες, χρηματοδοτικά ο μεγαλύτερος είναι ο πρώτος (Άξονας Προτεραιότητας ΙΑ, ΙΒ, ΙΓ), που λόγω του συστημικού χαρακτήρα του συνόλου των παρεμβάσεων του, αφορά στον πυρήνα της στρατηγικής του ΕΠ.

Συνοπτική Περιγραφή Σχεδιασμού ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση

Η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτελεί μια κατ' εξοχήν οριζόντια προτεραιότητα του ΕΠ ΔΜ 2007-13, για την οποία έχουν δεσμευθεί συγκεκριμένοι πόροι, γεγονός που οφείλεται εν πολλοίς στην ιδιαίτερα ενεργή συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων στις διαβουλεύσεις για την εκπόνηση της γενικής αναπτυξιακής στρατηγικής και τον καθορισμό του αναλυτικού περιεχομένου του ΕΠ κατά τα έτος 2007.¹²

Οι βασικοί στόχοι του ΕΠ ΔΜ, σε ότι αφορά την ισότητα των φύλων είναι:

- ♦ Η αποτελεσματική ένταξη της εθνικής πολιτικής της Ισότητας σε όλο το πεδίο της δημόσιας δράσης, τόσο στο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης, όσο και της αυτοδιοίκησης.
- ♦ Η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής της εθνικής πολιτικής και των μέτρων Ισότητας, με ειδικές στοχευμένες θεματικές για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων στην δημόσια ζωή και του αποκλεισμού ευαίσθητων ομάδων γυναικών.

¹² Βλέπε Ex Ante Αξιολόγηση του ΕΠ Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης 2007-13, έτος 2007.

- ◆ Η ενδυνάμωση των δομών και των μηχανισμών παραγωγής και εφαρμογής της πολιτικής και των μέτρων Ισότητας.
- ◆ Επίσης, το ΕΠ ΔΜ προβλέπει την προώθηση των θεμάτων ισότητας, σε όλο το εύρος των δράσεων των λοιπών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ, σε ότι αφορά τον σχεδιασμό των σχετικών πολιτικών και την εφαρμογή τους σε όλους τους τομείς και όλο το εύρος της δημόσιας δράσης.

Οι κατηγορίες πράξης που περιλαμβάνονται στους Άξονες Προτεραιότητας 7, 8, 9 είναι οι εξής:

- ◆ 3.1.1. Κωδικοποιήσεις και απλουστεύσεις νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων για την ισότητα των φύλων σε τομείς πολιτικής
- ◆ 3.1.2. Αξιολόγηση των επιπτώσεων δημόσιων πολιτικών στην ισότητα των φύλων
- ◆ 3.1.3. Προαγωγή της ενσωμάτωσης (gender mainstreaming) της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές
- ◆ 3.1.4. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του πυρήνα παραγωγής των πολιτικών ισότητας για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας, καθώς και των συμβουλευτικών, συντονιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών της ισότητας των φύλων
- ◆ 3.2.1. Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων
- ◆ 3.2.2. Δράσεις ευαισθητοποίησης και κατάρτισης του συνόλου της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα ισότητας των φύλων
- ◆ 3.2.3. Ενίσχυση των δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης, προς όφελος των γυναικών για την καταπολέμηση της βίας
- ◆ 3.2.4. Υποστήριξη των ΜΚΟ (γυναικείων οργανώσεων)

Στο πλαίσιο της Ex Ante Αξιολόγησης του ΕΠ ΔΜ εκφράστηκε η άποψη ότι, με δεδομένο τον καινοτόμο, για την Ελλάδα, χαρακτήρα ορισμένων από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις υπέρ της ισότητας, την έλλειψη προηγούμενης σχεδιαστικής και διαχειριστικής εμπειρίας, την όχι ιδιαίτερα θετική εμπειρία από την υλοποίηση παρόμοιων παρεμβάσεων στο σχετικό ΕΠ *Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση* του Γ' ΚΠΣ (π.χ. Μέτρο 5.1), οι δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων ενδεχομένως να συναντούσαν δυσκολίες, ή / και καθυστερήσεις στην εφαρμογή τους.

Η μετέπειτα εμπειρία της υλοποίησης επιβεβαίωσε την εκτίμηση της Ex Ante Αξιολόγησης του ΕΠ, καθώς σύμφωνα με νεότερες και πιο πρόσφατες πηγές¹³, ο προϋπολογισμός και ο βαθμός εξειδίκευσης των παρεμβάσεων που αντιστοιχούν στους Άξονες Προτεραιότητας IIIA, IIIB, και IIIG είναι χαμηλός, καθώς καλύπτει το 57,43% του συνολικού προϋπολογισμού των Αξόνων αυτών (€37.330.000,00).

Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί, ότι στη σημερινή, ιδιαίτερα δυσμενή συγκυρία για τη χώρα μας, οι προτάσεις αυτές του ΕΠ ΔΜ δείχνει να κινούνται σε ένα πλαίσιο που δε λαμβάνει υπόψη, στο βαθμό που απαιτείται, τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί και, κυρίως, τους νέους δημοσιονομικούς αλλά και διοικητικούς περιορισμούς που έχουν ανακύψει.

¹³ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ του ΕΣΠΑ, Δεκέμβριος 2009.

6.3.3. Προτάσεις για την ενίσχυση και προώθηση της αποτελεσματικότητας των Δράσεων Ισότητας στο ΕΣΠΑ

Αποτελεί αναμφισβήτητη διαπίστωση, ότι στην παρούσα φάση εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2007-2013 και με την χρηματοπιστωτική κρίση σε πλήρη εξέλιξη, έχουν αλλάξει σημαντικά οι ανάγκες των **γυναικών** και ιδιαίτερα των ανέργων γυναικών, σε σχέση με το 2007 που ήταν το έτος σχεδιασμού για τις παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ.

Ενώ μετά την εκδήλωση της κρίσης στην Ελλάδα, η μείωση της απασχόλησης στις γυναίκες είναι συγκριτικά μικρότερη από ότι στους άνδρες, η ανεργία των γυναικών παρουσιάζει μεγαλύτερη αύξηση από την ανεργία των ανδρών.

Μεταξύ 2007 και 2010, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ηλικίας 15-64 ετών ανέβηκε από το 12,4% στο 18,1%, ενώ το ποσοστό απασχόλησής τους μειώθηκε κατά την ίδια περίοδο μόλις μία μονάδα, από 48% σε 47%¹⁴. Το δε Α' τρίμηνο του 2011, η ανεργία των γυναικών ανέβηκε ακόμη υψηλότερα, στο 19,5%, έναντι 13,5% για τους άνδρες.

Συμπερασματικά, η κρίση κινδυνεύει να ανατρέψει την ουσιαστική πρόοδο που σημειώθηκε κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια στην αύξηση της γυναικείας απασχόλησης και να ενθαρρύνει την επιστροφή παραδοσιακών αντιλήψεων για τις γυναίκες ως «εφεδρικών εργαζομένων».

Αυτό ισχύει, ιδιαίτερα, για τις γυναίκες με παιδιά, καθώς μειώνονται ακόμη περισσότερο οι προοπτικές συμμετοχής τους στην αμειβόμενη απασχόληση, τόσο λόγω της δραστηκής μείωσης των ευκαιριών απασχόλησης (όχι μόνο στον ιδιωτικό, αλλά και στον δημόσιο τομέα, που αποτελούσε παραδοσιακά το προσφιλές καταφύγιο γυναικών με προσόντα, αλλά και οικογενειακές υποχρεώσεις¹⁵), όσο και λόγω έλλειψης περαιτέρω δράσεων / παρεμβάσεων συμφιλίωσης οικογένειας και εργασίας.

Μέχρι πρόσφατα, αυτό το έλλειμμα μέτρων ευελιξίας για τις γυναίκες αντιμετωπιζόταν χάρη στη διαθεσιμότητα γυναικών μεταναστριών να υποκαταστήσουν τις Ελληνίδες στην παροχή οικογενειακής φροντίδας και τις οικιακές εργασίες.¹⁶

Σήμερα, διαπιστώνεται μια αυξανόμενη δυσχέρεια απασχόλησης προσωπικού φροντίδας εξαρτώμενων ατόμων, λόγω της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, αλλά και της αβεβαιότητας για το μέλλον. Αυτό μακροπρόθεσμα ενδέχεται να υποσκάψει τις δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας να αξιοποιήσει μελλοντικά το σημαντικό «αναπτυξιακό απόθεμα», που συνιστά το σχολάζον γυναικείο εργατικό δυναμικό.¹⁷

Μια άλλη παρενέργεια της κρίσης και της εφαρμογής του Μνημονίου 1, αποτελεί η αθρόα έξοδος από την αγορά εργασίας γυναικών παραγωγικής ηλικίας, λόγω των συνταξιοδοτικών διατάξεων που περιλαμβάνει ο Νόμος 3863/10 και αφορά στα μεγάλα ασφαλιστικά ταμεία, όπως το ΙΚΑ, τα ταμεία των ΔΕΚΟ και τα ταμεία των τραπεζών.

Οι συνέπειες της μαζικής αυτής εξόδου, κάθε άλλο παρά θετικές θεωρούνται για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την άρση των στερεοτύπων. Ειδικά για τα στερεότυπα, θα πρέπει να αναφερθεί ότι, σε περιόδους κρίσης και σημαντικών ανακατατάξεων, σημειώνεται μια παλινδρόμηση σε παραδοσιακές αντιλήψεις και φοβικά σύνδρομα, η οποία δεν είναι δυνατόν να αφήσει ανεπηρέαστη την προσπάθεια μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

¹⁴ ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2007 και 2010.

¹⁵ Μεταξύ 1985-2006, το ποσοστό των γυναικών που απασχολούνταν στον δημόσιο τομέα αυξήθηκε κατά 73%, έναντι μόνο 16% των ανδρών. Αντίστοιχα στον ιδιωτικό τομέα, η αύξηση της γυναικείας απασχόλησης κατά την ίδια περίοδο περιορίστηκε στο 32% (ILO, Labor Statistics).

¹⁶ βλ. Λυμπεράκη, Ανάλυση ευρημάτων έρευνας SHARE

¹⁷ Σύμφωνα με τη Λυμπεράκη (ό.πρ.), αν οι Ελληνίδες δούλευαν στο ίδιο ποσοστό με τις Γερμανίδες ή τις Δανέζες, η οικονομία μας θα εξασφάλιζε ένα ΤΕΒΕ παραπάνω ή ½ ΙΚΑ παραπάνω αντίστοιχα, λόγω της αύξησης των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων από τις επιπλέον εισφορές.

Επίσης, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η σταθερή αναντιστοιχία ανάμεσα στις αξιολογες νομοθετικές πρωτοβουλίες και ρυθμίσεις των τελευταίων τριάντα ετών, που αφορούν στη βελτίωση της θέσης της γυναίκας, και την πεζή πραγματικότητα της ελλειπούς, ή επιλεκτικής εφαρμογής τους. Αυτός ο «νομικίστικος φορμαλισμός», όπως και η προοδευτική ρητορική, συχνά επισκιάζουν και συγκαλύπτουν την αδυναμία, ή και την απροθυμία των φορέων άσκησης της πολιτικής, αλλά και όλων των εμπλεκομένων (εργοδότες, οργανισμοί, κλπ.) να υλοποιήσουν τις θεσμικές αποφάσεις (τόσο λόγω κόστους, όσο και λόγω αντιλήψεων και νοοτροπιών).

Η παρατήρηση αυτή ισχύει, φυσικά, για όλο το πλέγμα των νομοθετικών παρεμβάσεων που αρκούνται σε μια «νομικίστικη» προσέγγιση των προβλημάτων και αγνοούν σημαντικές οικονομικοκοινωνικές παραμέτρους τους, έχει όμως ιδιαίτερη σημασία στο θέμα των πολιτικών ισότητας. Η δε παρούσα συγκυρία επιτείνει ακόμη περισσότερο τις συνέπειες αυτής της αναντιστοιχίας μεταξύ «λόγων» και «έργων», δηλαδή νόμων και της εφαρμογής τους στην πράξη.

Με δεδομένη, λοιπόν, την τρέχουσα οικονομική συγκυρία και τις δυσμενείς επιπτώσεις αυτής σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της χώρας και ιδιαίτερα στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή των **γυναικών, κρίνεται απαραίτητη η επανεκτίμηση της στρατηγικής στο σκέλος της ισότητας ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.**

Αυτό είναι δυνατόν να σημαίνει, σε επίπεδο μιας ενδεχόμενης ευρύτερης αναθεώρησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, τον ανασχεδιασμό της κατανομής των διατεθέντων πόρων, με γνώμονα την αντιμετώπιση άμεσων και ζωτικών προβλημάτων, όπως η εξασφάλιση εργασίας και ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τις γυναίκες, μέσω, κυρίως θετικών δράσεων για την ισότητα και παγίωση αυξημένης ποσόστωσης για τις γυναίκες ωφελούμενες, σε όλες τις δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης, κατ' αντιστοιχία τουλάχιστον με την κατανομή των ποσοστών ανεργίας ανδρών και γυναικών.

Προς τον σκοπό λοιπόν της αποδοτικότερης αξιοποίησης των πόρων, θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί η μερική ανακατανομή πόρων σε θετικές δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης των γυναικών.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά το ΕΠ ΔΜ -χωρίς να υποτιμάται η σημασία των στόχων των Αξόνων IIIA, IIIB, και IIIG, καθώς και η έμφαση την οποία το ΕΠ ΔΜ αποδίδει στην Ενδυνάμωση των Πολιτικών Ισότητας στο σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης, προκειμένου στο τέλος της Δ' προγραμματικής περιόδου η Ελλάδα να έχει πραγματοποιήσει ουσιαστικά βήματα προόδου προς την κατεύθυνση της σημαντικής μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών- εκτιμάται ότι οι τρέχουσες ανάγκες της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης έχουν αλλάξει δραματικά, σε σχέση με τον σχεδιασμό του. Κατά συνέπεια, πλέον, το βασικό ζητούμενο είναι να γίνει πραγματικότητα το γρηγορότερο δυνατό η ουσιαστική αναδιοργάνωση της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης, αφενός για λόγους δημοσιονομικούς, αφετέρου για να καταστεί ικανή να αντιμετωπίσει την πολύ σοβαρή οικονομική κρίση.

Επιπρόσθετα, η αποτελεσματική ενημέρωση των γυναικών δυνητικά ωφελουμένων αναδεικνύεται ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα, το οποίο θα πρέπει να προσεχθεί στην σημερινή συγκυρία εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2007-2013. Επισημαίνεται ότι, με βάση τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας¹⁸ ένα σημαντικό ποσοστό γυναικών της τάξης του 28% δεν γνωρίζουν ότι η ΕΕ χρηματοδοτεί στη χώρα μας προγράμματα σε κοινωνικούς τομείς, όπως για την ανάπτυξη της απασχόλησης, την υγεία, την εκπαίδευση και δια βίου μάθηση, την κοινωνική ένταξη, την ισότητα των φύλων, την αναβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών.

Σήμερα είναι ιδιαίτερα επίκαιρο το ερώτημα αν η πολίτης, η άνεργη, η γυναίκα με ειδικές ανάγκες, η μετανάστρια, η εργαζόμενη ενημερώνεται στον βαθμό που πρέπει για αυτές τις παρεμβάσεις του

¹⁸ Έρευνα Κοινής Γνώμης για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ΕΥΣΕΚΤ, Ιούλιος 2011, Ανάδοχος MARC A.E.

ΕΚΤ, οι οποίες πολλές φορές εμφανίζονται, είτε καθυστερημένα σε αυτήν, είτε δυσνόητες ως προς τους στόχους τους και άρα με ερωτηματικό ως προς τον βαθμό που την αφορούν. Κατά συνέπεια, είναι απόλυτα απαραίτητη η διαμόρφωση κατάλληλου σχεδίου δράσης για την διασφάλιση της ουσιαστικής και αποτελεσματικής δημοσιότητας των παρεμβάσεων του ΕΚΤ, με έμφαση στον γυναικείο πληθυσμό.

Τέλος, καθοριστικής σημασίας προτεραιότητα αποτελεί ο ουσιαστικός και αποτελεσματικός, στην πράξη, συντονισμός και έλεγχος της υιοθέτησης και αποδοτικής αξιοποίησης των αρχών της προώθησης της ισότητας, σε όλα τα στάδια της εφαρμογής των παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ, (υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση), με βάση το περιεχόμενο των γενικών και ειδικών αξιολογικών ερωτημάτων, καθώς και των μεθοδολογικών εργαλείων, που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης. ***Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στον επαναπροσδιορισμό και την ποσοτικοποίηση ρεαλιστικών και μετρήσιμων δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων (με καταγραφή και των τιμών βάσης), ώστε να είναι εφικτή η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων προώθησης της ισότητας, καθώς και η λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.***

Μάλιστα, η προτεραιότητα αυτή θα πρέπει να μετουσιωθεί έγκαιρα σε δράση, ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος.

Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζονται οι επιμέρους εξειδικευμένες προτάσεις του Αξιολογητή, με σκοπό την ενίσχυση της ισότητας των φύλων, στο πλαίσιο των ΕΠ ΑΝΑΔ, και ΕΠ ΔΒΜ.

6.3.3.1. Προτάσεις για την ενίσχυση της ισότητας στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ

- ♦ Η ενίσχυση της επικοινωνιακής στρατηγικής της Δράσης «εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», με ιδιαίτερη έμφαση στην προβολή της Δράσης για την υποστήριξη του μέγιστου δυνατού πληθυσμού των ωφελουμένων γυναικών, καθώς εντοπίζεται μεγάλο έλλειμμα στην προβολή της Δράσης. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να υπάρξει επικοινωνιακή προώθηση του προγράμματος εναρμόνισης επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για τις εργαζόμενες μητέρες (ύψους 280.000.000€), το οποίο δεν έχει εμπεδωθεί στο βαθμό που θα έπρεπε από την εργαζόμενη μητέρα.
- ♦ Ταχύτατη ενεργοποίηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ειδικά για γυναίκες κατά τα πρότυπα του Μέτρου 5.3 του ΕΠΑΕΚ 2000-2006, καθώς κατά την διανυόμενη περίοδο οικονομικής κρίσης ζητούμενο αποτελεί η υποστήριξη του μέγιστου πληθυσμού των ανέργων γυναικών.
- ♦ Ο επανασχεδιασμός και των Δράσεων κατάρτισης από τα πιστοποιημένα ΚΕΚ, ως προς τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία υλοποίησής τους. Για παράδειγμα, στις δράσεις κατάρτισης ανέργων, οι οποίες είναι σε φάση υλοποίησης (προϋπολογισμού περίπου 400.000.000 €) το ισοζύγιο κόστους - οφέλους εκτιμάται ότι θα είναι εξαιρετικά αρνητικό¹⁹ αν δεν υποστηριχθούν από δράσεις απασχόλησης, καθώς έχουν μεγάλο μοναδιαίο κόστος, εξυπηρετούν μεγάλα ποσοστά ανέργων γυναικών στο σύνολο των καταρτιζομένων ανέργων μεν, αλλά υπάρχει σημαντικός κίνδυνος, ιδίως σε συνθήκες κρίσης, να παράγουν όπως και στο παρελθόν, χαμηλά / πενιχρά αποτελέσματα στην απασχόληση των καταρτιζόμενων γενικά, των γυναικών ειδικότερα.
- ♦ Ο επαναπροσανατολισμός των Τοπικών Δράσεων για την απασχόληση (Άξονες 3.1, 3.2 και 3.3 -ΕΠΑΝΑΔ 2007-2013), με όρους τελείως διαφορετικούς σε σχέση με το Γ' ΚΠΣ. Η

¹⁹ Πρέπει να εξεταστεί άμεσα η μείωση του χρόνου και του κόστους υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης με έμφαση στην προώθηση στην απασχόληση του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού ωφελουμένων ιδιαίτερα σήμερα στις συνθήκες της Οικονομικής Κρίσης.

γενική φιλοσοφία των Σχεδίων Δράσης πρέπει να είναι η στροφή στην ουσιαστική ενίσχυση της αγοράς εργασίας και όχι η μονόπλευρη επικέντρωση στην αγορά κατάρτισης και συμβουλευτικής, χωρίς μετρήσιμα αποτελέσματα και επιπτώσεις. Τα έργα και οι φορείς υλοποίησης πρέπει να έχουν κίνητρα και να ελέγχονται για την επιτυχία και την επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων στην δημιουργία θέσεων εργασίας.

- ♦ Θα πρέπει, επίσης να επισημανθεί ότι, η προσπάθεια καταπολέμησης της ανεργίας των γυναικών κρίνεται σκόπιμο να υποστηριχθεί σε τοπικό επίπεδο, μέσω Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, με την ενεργή εμπλοκή εταιρικών σχημάτων σε τοπικό επίπεδο, αφού οι τοπικοί φορείς βρίσκονται πιο κοντά στις ανάγκες των πολιτών. Θα πρέπει όμως να διασφαλιστεί ότι θα επιλεγούν φορείς οι οποίοι θα διαθέτουν εμπειρία, τεχνογνωσία και ανθρώπινο δυναμικό που να μπορεί να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.
- ♦ Υπάρχει, ήδη, σε εξέλιξη το εφαρμοστικό πλαίσιο για την υλοποίηση των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο - οι "Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις" του ΕΚΤ για το ανθρώπινο δυναμικό στο ΕΠ ΑΝΑΔ.: Τοπικά σχέδια δράσεις για την απασχόληση προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας (Θεματικός Άξονας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, Δράση 7).

Με βάση τα ανωτέρω δύνανται να υλοποιηθούν, και στοχευμένα Τοπικά Σχέδια υπέρ της απασχόλησης των γυναικών, προκειμένου να συμβάλλουν στην ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, θα πρέπει να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο κινήτρων (κυρίως οικονομικών) για την επίτευξη των αποτελεσμάτων στην απασχόληση από την ένταξη των ωφελουμένων γυναικών σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Τα αποτελέσματα αυτά θα πρέπει να συνδέονται, είτε με την επιτυχημένη παραπομπή σε θέσεις εργασίας, είτε με την συμβολή στην προετοιμασία και ίδρυση ατομικών επιχειρήσεων, ή επιχειρήσεων άλλης μορφής. Το πλαίσιο αυτό κινήτρων δεν θα λειτουργούσε μόνο ως σύστημα επιβράβευσης των Φορέων που θα συμμετείχαν για τα αποτελέσματα τους, αλλά και ως μηχανισμός αύξησης της αποδοτικότητας τους.

- ♦ Επιπρόσθετα, με δεδομένη την υψηλή ανεργία των γυναικών και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο αύξησης των οικονομικών κινήτρων για τις ωφελούμενες γυναίκες (συγκριτικά με τους άνδρες ή/και λοιπές πληθυσμιακές ομάδες), στο πλαίσιο συγκεκριμένων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, εντός των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων. Ένα παράδειγμα θα ήταν δυνατόν να αποτελέσει η αυξημένη χρηματοδότηση Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών γυναικών, στο πλαίσιο των σχετικών δράσεων του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013.
- ♦ Επιπλέον και ειδικότερα αναφορικά με τα Προγράμματα προώθησης στην απασχόληση που υλοποιούνται από τον ΟΑΕΔ, προτείνεται η υλοποίηση προγραμμάτων περισσότερων στοχευμένων (με βάση την παράμετρο του φύλου), καθώς και η πρόβλεψη και η εφαρμογή ειδικών μέτρων – κριτηρίων ισότητας, όπως η προτεραιότητα με παράλληλη ποσόστωση στην κάλυψη των θέσεων από άνεργες γυναίκες (μεταξύ των οποίων: άνεργες γυναίκες μητέρες ανήλικων τέκνων, άνεργες άνω των 50 ετών, μακροχρόνια άνεργες, άνεργες που ολοκλήρωσαν μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση, άνεργες κάτω των 25 ετών που δεν έχουν ενταχθεί στην αγορά εργασίας και έχει παρέλθει τουλάχιστον διετία από την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους).

- ♦ Είναι προφανές ότι η έκταση της ανεργίας, όχι μόνο των γυναικών, αλλά ευρύτερα είναι τόσο μεγάλη, ώστε ο ΟΑΕΔ από πλευράς μεγέθους δεν αρκεί για να επωμιστεί το μεγάλο βάρος της αντιμετώπισής της. Η επιτάχυνση της δημιουργίας ενός παράπλευρου συστήματος Μητρώου Συνεργαζόμενων με τον ΟΑΕΔ Φορέων Προώθησης της Απασχόλησης κρίνεται ότι είναι δυνατόν να αποτελέσει μια πρόσθετη ουσιαστική ενίσχυση στην αντιμετώπιση της κρίσης. Οι «Συνεργαζόμενοι Φορείς Προώθησης της Απασχόλησης» θα μπορούν να διαδραματίσουν έναν ευρύτερο ρόλο αφού, όπως έχει συμφωνηθεί με την Ε.Ε στο πλαίσιο της έγκρισης του ΕΠ ΑΝΑΔ (2007), προβλέπεται να αναλάβουν συμβόλαια ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης από τον ΟΑΕΔ. Η χρήση της διαδικτυακής Πύλης εξωτερικής σύζευξης (portal - Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας) του ΟΑΕΔ είναι δυνατόν να αποτελεί το κομβικό σημείο αναφοράς, τόσο για τον ΟΑΕΔ, όσο για τους συνεργαζόμενους Φορείς Προώθησης της Απασχόλησης, οι οποίοι θα επιφορτισθούν με τις διαδικασίες εύρεσης εργασίας των συμμετεχόντων.

6.3.3.2. Προτάσεις Αξιοποίησης Δυνητικών Θετικών Δράσεων Ισότητας του ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Στις επόμενες παραγράφους, παρουσιάζονται τα έργα, τα οποία έχουν δρομολογηθεί για την επόμενη τετραετία 2011-2015 στο πλαίσιο του ΕΠ ΔΒΜ και είναι δυνατόν να συμβάλλουν στην ενίσχυση της ισότητας των φύλων.

Τα έργα αυτά αναμένεται να ξεκινήσουν τον Σεπτέμβριο 2011 και αφορούν σε περισσότερους από **400.000** ωφελούμενους/ες:

- ♦ Πράξη 1^η: «Κουπόνι (voucher) αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης»: Αντικείμενο της Πράξης «Κουπόνι (voucher) αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης» αποτελεί η χορήγηση κουπονιών αρχικής κατάρτισης σε νέους 18-25 ετών. Η κατάρτιση μέσω χορήγησης κουπονιών, προσφέρει τη δυνατότητα στους άμεσα ωφελούμενους να λαμβάνουν υπηρεσίες αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης από πιστοποιημένους παρόχους (δηλαδή δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ). Το πλεονέκτημα της χρήσης των κουπονιών κατάρτισης είναι ότι παρέχεται η δυνατότητα στους ωφελούμενους να επιλέγουν οι ίδιοι την ειδικότητα κατάρτισης και το φορέα αρχικής κατάρτισης, σύμφωνα με τις προσωπικές τους ανάγκες. Συνολικά, Η Πράξη έχει προϋπολογισμό €44.000.000 για την περίοδο 2011-2015 και θα διανείμει κουπόνια κατάρτισης σε περίπου 55.000 νέους 18-25 ετών, που επιθυμούν να σπουδάσουν σε δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ.
- ♦ Πράξη 2^η: Πρόγραμμα «Μάθηση στον πολίτη, ανάπτυξη στη χώρα»: Αντικείμενο της Πράξης είναι η υλοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης από τους Καλλικρατικούς Δήμους. Ο Καλλικρατικός Δήμος θα είναι ο τελικός πάροχος των προγραμμάτων επιμόρφωσης των δημοτών του. Οι Δήμοι θα έχουν την δυνατότητα επιλογής προγραμμάτων από συγκεκριμένες θεματικές ενότητες (*οικονομικός εγγραμματισμός, επιχειρηματικότητα, πράσινη ανάπτυξη / περιβάλλον, νέες τεχνολογίες, ξένες γλώσσες, κοινωνικές δεξιότητες και δράσεις, ειδικά προγράμματα ευάλωτων ομάδων, συμβουλευτική οικογένειας, πολιτιστική δράση*) και να προτείνουν επιπλέον προγράμματα επιμόρφωσης, που καλύπτουν εξειδικευμένες ανάγκες των δημοτών τους. Επιπρόσθετα, και για συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, όπως νέες τεχνολογίες και ξένες γλώσσες, θα μπορεί να γίνει χρήση του κουπονιού (voucher). Με το κουπόνι αυτό ο δημότης θα μπορεί να επιλέξει το πρόγραμμα της αρεσκείας του, για παράδειγμα ξένη γλώσσα, κλπ, καθώς και τον πάροχο της αρεσκείας του. Μέσω του Προγράμματος για την περίοδο 2011 - 2015 θα δημιουργηθούν 12.580 τμήματα μάθησης και θα επωφεληθούν 201.240 εκπαιδευόμενοι/ες. Η Πράξη έχει προϋπολογισμό € 44.000.000.
- ♦ Πράξη 3^η: Πρόγραμμα «Επικαιροποίηση γνώσεων αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ»: Η Πράξη αφορά στην οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης παλαιότερων αποφοίτων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας, σε τομείς σχετικούς με το επιστημονικό πεδίο σπουδών τους, με στόχο την επικαιροποίηση των γνώσεών τους και τη συμπλήρωση των δεξιοτήτων τους, σύμφωνα με τις πρόσφατες εξελίξεις στην επιστήμη και τεχνολογία. Η ελάχιστη διάρκεια ενός προγράμματος επιμόρφωσης είναι 30 ώρες και η μέγιστη 200 ώρες. Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων που θα επιμορφωθούν εκτιμάται σε 17.000 άτομα. Αναμένεται η έναρξη των προγραμμάτων τον Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους. ο Προϋπολογισμός της Πράξης για την περίοδο 2011 – 2013 είναι € 20.000.000.
- ♦ Πράξη 4^η: «Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας»: Η Πράξη αφορά στην επέκταση και την αναβάθμιση του θεσμού των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), ακολουθεί τη λογική της δια βίου εκπαίδευσης και εξειδικεύεται στην εκπαίδευση του ενήλικου πληθυσμού. Προβλέπεται να λειτουργήσουν 58 Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας και 35 τμήματα εκτός έδρας. Ο αριθμός των εκπαιδευομένων προβλέπεται να ανέλθει στις 13.000 για τα 2 έτη. Ο προϋπολογισμός της Πράξης είναι €14.500.000.

- ♦ Πράξη 5^η: «Πρόγραμμα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης ενηλίκων»: Σκοπός της υλοποίησης της προτεινόμενης Πράξης είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης με τη χρήση νέων τεχνολογιών, για ενηλίκους, για στελέχη και εκπαιδευτές δια βίου μάθησης, καθώς και για τον απόδομο ελληνισμό στην ΕΕ. Οι βασικοί τύποι ηλεκτρονικής μάθησης που θα χρησιμοποιηθούν είναι: **α)** ηλεκτρονική μάθηση (e-learning), **β)** μικτή ηλεκτρονική μάθηση (blended e-learning), κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι και ο εκπαιδευτής έχουν και δια ζώσης συναντήσεις, εκτός από την επικοινωνία τους μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στόχος είναι για την περίοδο 2011-2013 είναι η δημιουργία 6.150 τμημάτων μάθησης και η παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε 123.000 εκπαιδευόμενους. Ο προϋπολογισμός της Πράξης ανέρχεται σε €22.700.000.
- ♦ Πράξη 6^η: «Εισιτήριο στην Απασχόληση»: Ωφελούμενοι του προγράμματος θα είναι νέοι και ενήλικες, οι οποίοι θα αποκτήσουν αρχική κατάρτιση και νέες επαγγελματικές δεξιότητες στο σύνολο των τομέων / κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας και ειδικότερα σε επιχειρήσεις, οι οποίες δημιουργούν προστιθέμενη αξία. Ειδικότερα, προβλέπεται η ένταξη νέων και ενηλίκων στην αγορά εργασίας, μέσω της απόκτησης γνώσεων, δεξιοτήτων και της υλοποίησης πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις των αντίστοιχων κλάδων. Μετά την ολοκλήρωση του/των προγράμματος/προγραμμάτων κατάρτισης, οι επιχειρήσεις θα αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προσλάβουν μέρος των εκπαιδευθέντων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των ωφελούμενων νέων θα ανέλθει στις 20.000 την τριετία 2011-2013. Η κοστολόγηση της Πράξης είναι υπό εξέλιξη.

Σε όλες τις ανωτέρω Πράξεις, είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η πολιτική mainstreaming, με ποσόστωση ελάχιστης συμμετοχής 60% για τις γυναίκες.

Επιπλέον, ειδικές προβλέψεις θα πρέπει να σχεδιαστούν, ώστε να αυξηθεί η ελκυστικότητα των δράσεων για τις γυναίκες. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της 2^{ης} Πράξης: Πρόγραμμα «Μάθηση στον πολίτη, ανάπτυξη στη χώρα», θα πρέπει να επιλεγούν θεματικά αντικείμενα τα οποία θα καλύπτουν ένα -κατά το δυνατόν- ευρύτερο φάσμα αναγκών των γυναικών στις οποίες απευθύνονται (ενδεικτικά αναφέρονται θέματα όπως συμβουλευτική γονέων, σύσταση γυναικείων συνεταιρισμών κλπ).

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. Μεθοδολογικά Έγγραφα Εργασίας 2000-2006

- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ «ΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗ» - ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ, 2003.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21^{ης} Ιουνίου 1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1784/1999 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 12^{ης} Ιουνίου 1999 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 438/2001 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 2^{ης} Μαρτίου 2001 για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2204/2002 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2002 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση.
- *The Mid Term Evaluation in Objective 1 and 2 Regions Growing Evaluation Capacity - Final Report.*
- ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 «Η εκ των προτέρων αξιολόγηση των Παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων».
- ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 «Δείκτες για Παρακολούθηση και Αξιολόγηση: Ενδεικτική Μεθοδολογία».
- ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 8 «Η ενδιάμεση αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων».
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ Κ.Π.Σ. «ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΠΣ 2000-2006», 2003.
- Η υπ' Α.Π.:40837/ΕΥΣΑΠ 1796/14.10.2004 Εγκύκλιος για την Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης (Έκθεση Απολογισμού) του ΚΠΣ και των ΕΠ 2000-2006.
- Σεμινάριο : Πολιτικές Ισότητας στο Γ' ΚΠΣ, Ιθάκη 19 –20 Ιουνίου 2003 «Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Οριζοντίου Στόχου της Ισότητας των Φύλων στις Παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων».
- ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ «Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στην Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 - Ο Ρόλος της Αξιολόγησης στα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε. Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών», 2008.
- *ESF Monitoring and Evaluation Meeting – Technical Group 21/06/2002 «Discussion Paper Evaluation of mainstreaming equal opportunities for women and men in measures co-financed by the ESF», 2002.*
- *Evaluating Actions and Measures Promoting Female Entrepreneurship - A Guide, Austrian Institute for Small Business Research (IfGH), 2002.*

- *Guidelines for systems of Monitoring and Evaluation of ESF assistance in the period 2000-2006, Employment & European Social Fund, European Commission, Directorate-General for Employment, Industrial Relations and Social Affairs, Monitoring and Evaluation Unit, Manuscript completed in July 1999.*
- Ανακοίνωση της Επιτροπής (COM/2000/335 τελικό) στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών «Προς μια Κοινοτική Στρατηγική – Πλαίσιο για την Ισότητα των Φύλων (2001-2005).
- *Gender Impact Assessment and European Employment Policy, Jill Rubery, Colette Fagan - European Work and Employment Research Centre (EWERC), Manchester School of Management, UMIST, Final Version 2000.*

2. Θεματικές Μελέτες

- Οδηγός Εφαρμογής των Πολιτικών Ισότητας των Φύλων στο Σχεδιασμό και την Αξιολόγηση των Δράσεων των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ, 2003.
- Οριζόντια Παρακολούθηση και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις Αξιολόγησης της Κοινωνικής Διάστασης της Κοινωνίας της Πληροφορίας στις Παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ – Παραδοτέο Β3 Μελέτη Αξιολόγησης: «Η διάσταση της ισότητας των φύλων στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Συμμετοχή σε δράσεις κατάρτισης και εκπαίδευσης που σχετίζονται με τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών και συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο», ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε., 2004.
- Αξιολόγηση ενεργειών κατάρτισης στο Γ' ΚΠΣ, 2005.
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Μέτρου 3.1 του ΕΠ "Υγεία Πρόνοια 2000-2006"/ Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2009.
- Αξιολόγηση / Απολογισμός των Αποτελεσμάτων των Αξόνων Προτεραιότητας 1 και 2 Του ΕΠ «Υγεία - Πρόνοια» με Έμφαση στην Περίοδο 2006-2008 – Μελέτη Απολογισμού των Αποτελεσμάτων των Αξόνων Προτεραιότητας 1 Και 2 Του ΕΠ «Υγεία - Πρόνοια», Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ «Υγεία Πρόνοια», 2008.
- Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) – Τελική Αναφορά: Πρώτη φάση εφαρμογής (2001-2003), Δεύτερη φάση εφαρμογής (2003-2005), Τρίτη φάση εφαρμογής (2005-2007), ΕΚΕΠΙΣ, 2004 – 2006 – 2008.
- Δευτερογενής Καταγραφή και Αποτίμηση Καλών Πρακτικών του ΕΚΤ κατά τη Γ' Προγραμματική Περίοδο (Α' Φάση Μελέτης – Β' Φάση Μελέτης), LOGOTECH Καινοτομία & Ανάπτυξη, 2009.
- Αποτίμηση της Εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Τοπικής Ανάπτυξης των ΠΕΠ, Γνώση Αναπτυξιακή (Συμβουλευτική Επενδύσεων & Ανάπτυξης), 2009.
- Μελέτη αξιολόγησης των επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας ως προς την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε, 2007.
- Μελέτη για την εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου με σκοπό την προώθηση ενός βιώσιμου συστήματος σχετικά με τα προγράμματα δομών κοινωνικής φροντίδας («Βοήθεια στο Σπίτι» και Δομές Κοινωνικής Μέριμνας) στο πλαίσιο του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007 –2013», Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε.
- *Study on the Relevance and Reliability of Available Information for the Ex Post Evaluation of the European Social Fund (2000-2006) – Final Report, Euréval - Rambøll Management, 2008.*

- *Final Report for the Ex Post Evaluation of the European Social Fund (2000-2006)*, LSE Enterprise Ltd, Vision & Value, Red2Red Consultores, Expanzió Consulting Ltd, Deutschland Denken! e.V., 2010.
- *Evaluation of the ESF Support to Capacity Building – Final Report*, SEOR, 2006
- Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας των Δομών Υποστήριξης της Ισότητας στο Περιβάλλον Απασχόλησης, QAS.
- *Ex Post Evaluation of the 2000-2006 ESF Support to the Open Method of Coordination in Social Protection and Social Inclusion – Final Report*, Istituto per la Ricerca Sociale, The Tavistock Institute, Rehabilitation Foundation, The Research Institute for Quality of Life, 2009.
- Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) έτους 2005, ΟΑΕΔ, 2008.
- Παρουσίαση και αξιολόγηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης, Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών, 2006.
- Μελέτη αξιολόγησης των Μέτρων και Δράσεων που συμβάλλουν στη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των γυναικών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης, όπως υλοποιούνται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» με την συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ – Παραδοτέο Γ2: Αποτελέσματα έρευνας προς τις έμμεσα ωφελούμενες γυναίκες, dataarc, 2006.
- Ένταξη Τσιγγανοπαίδων στο σχολείο – Εξωτερική Αξιολόγηση του Έργου (Υποέργο 10) – Τελική Έκθεση Αξιολόγησης, Omas Synergion Ltd, 2008.
- Μελέτη αξιολόγησης/αποτίμησης των σημαντικότερων παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 του ΕΠΕΑΕΚ 2000-06 που θα συνεχίσουν και κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Τελικό Επικαιροποιημένο Παραδοτέο), EEO Group, 2009.
- Αξιολόγηση Δράσεων Προώθησης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας – Ανάδειξη Καλών Πρακτικών, Αστική Διαχείριση ΑΕ, 2004.
- Αποτελεσματικότητα των πολιτικών και μέτρων για την ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, PRISMA, 2006.
- Μελέτη για τον Καθορισμό Έργων και Δράσεων με σκοπό την Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας στους Ανθρώπινους Πόρους (ΦΑΣΗ Β και Γ), IG Consulting, 2006.
- Αποτίμηση παρεμβάσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» - Ποιοτικά Χαρακτηριστικά Υλοποίησης, ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ.
- Συνέργεια της Απασχόλησης, των Δεξιοτήτων και της Οικονομικής Ανάπτυξης, ΕΚΠΑ, 2006.
- Εκπόνηση Μελέτης Αξιολόγησης και Επανασχεδιασμού των Ενεργών Πολιτικών του ΟΑΕΔ, ΟΜΑΣ Α.Ε., 2007.
- Αξιολόγηση του Προγράμματος «Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας», Ελληνική Εταιρεία Επιχειρησιακών Ερευνών (Ε.Ε.Ε.Ε.), 2009.
- Σειρά Εκθέσεων με Εξειδικευμένα Θέματα με Αποδέκτες Κέντρα Λήψης Αποφάσεων και Άσκησης Πολιτικής, Παρατηρητήριο για την Ισότητα και την Εκπαίδευση (Π.Ι.Ε.), 2008.
- *Evaluation of the Labour Market Policies and Assessment of the Influence of Fees in Greece during the Period 1997-2001 – Final Report*, VFA – Valter Fissamber & Associates LTD - Metron Analysis S.A, 2002.
- *Integration of Equal Opportunities between Women and Men in Objective 1 and 2 Structural Fund Programming Documents – Synthesis Report*, ASBL Engender, 2002.

- *Ενέργειες Συγχρηματοδοτούμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στον Τομέα της Επαγγελματικής Κατάρτισης των Γυναικών (Ειδική έκθεση αριθ. 17/2009), Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2009.*
- *Έρευνα για τη γυναικεία απασχόληση και επιχειρηματικότητα — Συμπεράσματα, Προτάσεις (Παραδοτέο Γ Φάσης), MARC A.E., 2009.*
- *Συμβολή των Χρηματοδοτικών Ενισχύσεων στην τόνωση του επιχειρηματικού πνεύματος των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων/ REMACO A.E., 2008.*
- *Benchmarking Policy Measures for Gender Equality in Science, European Commission Directorate-General for Research: Communication Unit, 2008.*
- *The European Social Fund: Women, Gender Mainstreaming and Reconciliation of Work & Private Life, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010.*
- *Έκθεση Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE), Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., 2002.*
- *Έκθεση Παρουσίασης και Αποτίμησης Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ), Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., 2002.*
- *Έκθεση παρουσίασης και αποτίμησης αποτελεσμάτων προγράμματος STAGE (ΟΑΕΔ 2000), Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., 2004.*
- *Έκθεση σύνθεσης αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων ΝΘΕ & NEE του ΟΑΕΔ έτους 2002.*
- *Τελική Έκθεση παρουσίασης στοιχείων προγράμματος Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE) περιόδου 01.01.2003-15.12.2004., Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (ΠΑΕΠ Α.Ε.), 2005.*
- *Τελική έκθεση παρουσίασης στοιχείων Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) 2003, περιόδου 01.01.2003-15.12.2003, Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (ΠΑΕΠ Α.Ε.), 2005.*
- *Evaluation of Information Systems and Monitoring Arrangements for the Programmes supported by the European Social Fund – Final Report, Vision & Value The Information Systems Group (LSE), 200.7*
- *Αξιολόγηση της συμβολής του ΕΚΤ στην ισότητα των φύλων/ GHK Consulting, Fondazione G. Brodolini, 2011.*
- *Τοπική ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κοινή Δράση σε τοπικό επίπεδο: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, καλύτερη διακυβέρνηση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Α.Ε., 2003.*
- *Gender Impact Assessment and European Employment Policy, European Work and Employment Research Centre (EWERC), 2000.*
- *GENDER and INDICATORS Overview Report / Bridge Development – Gender (UNDP), 2007.*
- *Συγκριτική Ανάλυση Δημόσιων Πολιτικών σε Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Εντοπισμός και Επεξεργασία Καλών Πρακτικών (Δράση 2: Πολιτικές και Πρακτικές προώθησης των ίσων ευκαιριών στις επιχειρήσεις), Κέντρο γυναικείων Ερευνών και Μελετών, 2007.*
- *Μελέτη Αποτίμησης Πιλοτικού Έργου της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών από το ΕΚΤ του Υπ. Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας στα πλαίσια του Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», SIGNUM A.E., 2008*
- *Πολιτικές για την Ισότητα των Φύλων στη Δημόσια Διοίκηση, ΓΓΙ.*

- Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Επιπτώσεων στο Φύλο των Δράσεων του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II / Παρατηρητήριο για την Ισότητα (Π.Ι.Ε.), 2008.
- Θετική δράση στο πεδίο της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, Ομάδα εμπειρογνομόνων σχετικά με τη θετική δράση στο πεδίο της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών (EG-S-PA), 2000.
- Μελέτη Αξιολόγησης Προγραμμάτων Κατάρτισης του έργου «Πρόγραμμα Βασικών δεξιοτήτων 15.000 ανέργων γυναικών» που υλοποίησε ο ΟΑΕΔ ως τελικός δικαιούχος στο πλαίσιο του Ε.Π «Κοινωνία της Πληροφορίας» - Έκθεση Συμπερασμάτων, INTRAWAY, 2010.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας νέων και γυναικών στην Ελλάδα, IOBE, 2008.
- Αξιολόγηση Προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) έτους 2004, ΟΑΕΔ, 2008.
- Η διάσταση του φύλου στις πολιτικές απασχόλησης – Συγκριτική ανασκόπηση σε 30 Ευρωπαϊκές χώρες, Ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για την ισότητα, την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση, 2007.
- Σειρά παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιπτώσεων των εκπαιδευτικών πολιτικών στο φύλο, ΚΕΘΙ, 2008.
- Σειρά Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Δράσεων και Πολιτικών για τη Βελτίωση της Πρόσβασης των Γυναικών στην Αγορά Εργασίας μέσω Εκπαιδευτικής προετοιμασίας / Παρατηρητήριο για την Ισότητα και την Εκπαίδευση (Π.Ι.Ε.), 2008
- Αποτελέσματα Έρευνας Πεδίου για την Κατάρτιση στα ΠΕΠ, 2005.
- Κύκλος Ισότητας των Φύλων: ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις (2η Ειδική Έκθεση), Συνήγορος του Πολίτη, 2009 – 2010.
- Ο Θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου - Αποτύπωση Εικόνας και Αξιολόγηση, VPRC – MRB Hellas.
- Μελέτη Αξιολόγησης Δράσεων ΜΚΟ στο Μέτρο 1.6 «Δράσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)», Planning Σύμβουλοι Οργανώσεως Επιχειρήσεων Α.Ε.

3. Ετήσιες Εκθέσεις των ΕΠ του Γ' ΚΠΣ

ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2008
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2009

ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2006

ΕΠ Ανταγωνιστικότητα

- Ετήσια Έκθεση 2000
- Ετήσια Έκθεση 2001

- Ετήσια Έκθεση 2002
- Ετήσια Έκθεση 2003
- Ετήσια Έκθεση 2004
- Ετήσια Έκθεση 2005
- Ετήσια Έκθεση 2006
- Ετήσια Έκθεση 2007
- Ετήσια Έκθεση 2008-2009

ΕΠ Υγεία – Πρόνοια

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης έτους 2003
- Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης έτους αναφοράς 2005
- Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης 2007
- Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης 2008

ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2000
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008-2009

ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Ηπείρου

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2000
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008-2009

ΠΕΠ Θεσσαλίας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008-2009

ΠΕΠ Ιονίων Νήσων

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2009

ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Αττικής

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2009

ΠΕΠ Πελοποννήσου

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2009

ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2007
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2008

ΠΕΠ Κρήτης

- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2000
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2001
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2002
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2003
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2004
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2005
- Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης 2006

4. Τελικές Εκθέσεις ΕΠ Γ' ΚΠΣ

5. Ex Ante Αξιολογήσεις ΕΠ Γ' ΚΠΣ

6. Ενδιάμεσες Αξιολογήσεις ΕΠ Γ' ΚΠΣ

7. Ενημερώσεις Ενδιάμεσων Αξιολογήσεων ΕΠ Γ' ΚΠΣ

8. Φάκελοι Συνεδριάσεων Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Πόρων ΕΠ Γ' ΚΠΣ

9. Συνεδριάσεις Επιτροπών Παρακολούθησης ΕΠ Γ' ΚΠΣ

Ε.Π.
**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης